คู่มือเพื่อสนับสนุน
การปฏิบัติราชการของนายอำเภอ
ประจำปี ๒๕๖๔

กองวิชาการและแผนงาน
กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

คู่มือเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติราชการ

นายอำเภอ

ประจำปี ๒๕๖๔

พิมพ์ครั้งที่ ๑ กันยายน ๒๕๖๔
จำนวน ๑,๐๐๐ เล่ม

กองวิชาการและแผนงาน
กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

ที่ปรึกษา ธนาคม จงจิระ อธิบดีกรมการปกครอง ศักดิ์ฤทธิ์ สลักคำ รองอธิบดีกรมการปกครอง พิริยะ ฉันทดิลก รองอธิบดีกรมการปกครอง ร.ต.ท.ภพชนก ชลานุเคราะห์ รองอธิบดีกรมการปกครอง สมยศ พุ่มน้อย รองอธิบดีกรมการปกครอง **คณะผู้จัดทำ** กกชัย ฉายรัศมีกุล ผู้อำนวยการกองวิชาการและแผนงาน ภาดา พวงทอง นิตยา รินทรักษ์ กนิน สำราญฤทธิ์ วรรณเฉลิม นิธิกิจธาดา พงศ์ชนัตฐ์ เลิศวรสิน วรรณา ชินพฤทธิวงศ์ จารุภรณ์ อติเปรมานนท์ วรรณา ประจง รุจาภา ถิระพัฒน์ สุมิตรา ม่วงปิ่น **แยกสีและพิมพ์ที่** โรงพิมพ์อาสารักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร **สำนักงาน** กองวิชาการและแผนงาน กรมการปกครอง แขวงวัดราชบพิธ ถนนอัษฎางค์ เขตพระนคร กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐ โทร ๐-๒๒๒๓-๑๙๑๔ กด ๒ ต่อ ๒๒๔ โทรสาร ๐-๒๒๒๒-๕๘๕๕ กด ๒ ต่อ ๕๗๑ e-mail : tesapibarn@gmail.com

คำนำ

ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.๒๕๓๔ กำหนดให้ “นายอำเภอ” เป็นหัวหน้าปกครองบังคับบัญชาบรรดาข้าราชการในอำเภอ และรับผิดชอบงานบริหารราชการของอำเภอ โดยมีอำนาจหน้าที่ ในการบริหารราชการตามกฎหมายและระเบียบแบบแผนของทางราชการ บริหารราชการตามที่คณะรัฐมนตรี กระทรวง ทบวง กรม มอบหมายหรือตามที่นายกรัฐมนตรีสั่งการในฐานะหัวหน้ารัฐบาล การบริหารราชการตามคำแนะนำและคำชี้แจงของผู้ว่าราชการจังหวัด และผู้มีหน้าที่ตรวจการอื่น ซึ่งคณะรัฐมนตรี นายกรัฐมนตรี กระทรวง ทบวง กรม และผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมาย การควบคุมดูแลการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นในอำเภอตามกฎหมาย ตลอดจนถ้ากฎหมายใดมิได้บัญญัติว่าการปฏิบัติตามกฎหมายนั้นเป็นหน้าที่ของผู้ใดโดยเฉพาะ ให้เป็นหน้าที่ของนายอำเภอที่จะต้องรักษาการให้เป็นไปตามกฎหมายนั้นด้วย

เห็นได้ว่า นายอำเภอมีภารกิจในความรับผิดชอบที่หลากหลายด้าน มีกฎหมายฉบับต่างๆ เป็นจำนวนมากได้บัญญัติให้นายอำเภอเป็น “พนักงานเจ้าหน้าที่” ผู้รักษากฎหมายเพื่อประโยชน์ของทางราชการและอำนวยความเป็นธรรมแก่ประชาชน อาทิ พระราชบัญญัติที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมการปกครองโดยตรงถึง ๘๗ ฉบับ และกฎหมายลำดับรองที่เป็นพระราชกฤษฎีกา พระราชกำหนด กฎกระทรวง ประกาศกระทรวง ระเบียบกระทรวง ฯลฯ อีกเป็นจำนวนกว่า ๖๐๐ ฉบับ ด้วยขอบเขตภารกิจที่กว้างขวาง นายอำเภอจึงเป็นตำแหน่งที่จะต้องมีการเติมเต็มองค์ความรู้อย่างต่อเนื่อง การศึกษาบทบาทตามกฎหมาย รวมไปถึงการศึกษากรณีศึกษา ข้อเน้นย้ำ/ข้อพึงระวัง ในการใช้ดุลยพินิจ เพื่อให้การปฏิบัติราชการของนายอำเภอเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพตามกรอบของกฎหมายและการบริหารงานในพื้นที่

เนื่องจากกฎหมายบางฉบับที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของนายอำเภอมีการเปลี่ยนแปลง กรมการปกครองจึงได้จัดทำ “หนังสือคู่มือเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติราชการของนายอำเภอ ประจำปี ๒๕๖๔” โดยปรับปรุงเนื้อหาจาก “หนังสือคู่มือเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติราชการของนายอำเภอ ประจำปี ๒๕๕๙” ซึ่งได้รับความร่วมมือและสนับสนุนข้อมูลจากหน่วยงานต่างๆ ทั้งหน่วยงานภายในกรมการปกครองและหน่วยงานภายนอก มีเป้าหมายสำคัญ เพื่อเป็นคู่มือปฏิบัติงานของนายอำเภอ เป็นเครื่องมือทางการบริหารและส่งเสริมการปฏิบัติราชการให้แก่บุคลากร ที่เน้นเนื้อหาในเชิงบทสรุปสำหรับผู้บริหาร (Executive Summary) เนื้อหาในมิติของการปฏิบัติตามระเบียบกฎหมาย และมิติการบริหารและพัฒนาพื้นที่ เพื่อให้นายอำเภอมี “มาตรฐานการปฏิบัติราชการ” ที่มีประสิทธิภาพบนพื้นฐานของระเบียบ/กฎหมาย โดยมีการวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลและแนวทางการปฏิบัติราชการที่เหมาะสม รวมถึงกรณีศึกษา ข้อสังเกต ข้อพึงระวัง ซึ่งจะทำให้การปฏิบัติราชการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้ของฝ่ายปกครอง

กรมการปกครอง

กันยายน ๒๕๖๔

สารบัญ

หนังสือคู่มือสนับสนุนการปฏิบัติราชการของนายอำเภอ ประจำปี ๒๕๖๔

คำนำ ก

สารบัญ ข

หน้า

หมวดที่ ๑ : อำนาจหน้าที่นายอำเภอตามกฎหมาย ในความรับผิดชอบของหน่วยงานอื่น ๗

๑.๑ กฎหมายในความรับผิดชอบของกรมอื่น ในสังกัดกระทรวงมหาดไทย ๘

๑.๑.๑ กรมที่ดิน ๙

๑.๑.๒ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ๒๐

๑.๑.๓ กรมการพัฒนาชุมชน ๒๔

๑.๑.๔ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ๔๓

๑.๑.๕ กรมโยธาธิการและผังเมือง ๕๐

๑.๒ กฎหมายในความรับผิดชอบของกระทรวงอื่น ๕๒

๑.๒.๑ สำนักนายกรัฐมนตรี ๕๓

๑.๒.๒ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ๖๒

๑.๒.๓ กระทรวงการคลัง ๖๔

๑.๒.๔ กระทรวงพาณิชย์ ๖๖

๑.๒.๕ กระทรวงคมนาคม ๖๙

๑.๒.๖ กระทรวงแรงงาน ๗๐

๑.๒.๗ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ๗๓

๑.๒.๘ กระทรวงสาธารณสุข ๗๖

๑.๒.๙ กระทรวงวัฒนธรรม ๘๑

๑.๒.๑๐ กระทรวงกลาโหม ๘๓

๑.๒.๑๑ กระทรวงศึกษาธิการ ๘๙

๑.๒.๑๒ กระทรวงอุตสาหกรรม ๙๕

หมวดที่ ๒ : อำนาจหน้าที่นายอำเภอตามกฎหมายในความรับผิดชอบโดยตรงของกรมการปกครอง ๙๖

๒.๑ การบริหารการปกครองท้องที่ ๙๗

๒.๑.๑ การบริหารงานกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ ๙๘

๒.๑.๒ การส่งเสริมบทบาทคณะกรรมการหมู่บ้าน ๑๐๙

๒.๑.๓ การบริหารจัดการแนวเขตการปกครอง และการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน ๑๑๖

๒.๑.๔ การทะเบียนเกาะ ๑๓๔

๒.๑.๕ การสนับสนุนการเลือกตั้ง ๑๓๘

สารบัญ
หนังสือคู่มือสนับสนุนการปฏิบัติราชการของนายอำเภอ ประจำปี ๒๕๖๔

	หน้า
๒.๒ การบริหารการทะเบียน	๑๔๓
๒.๒.๑ การบริหารงานทะเบียนทั่วไป	๑๔๔
๒.๒.๒ การบริหารงานทะเบียนราษฎร	๑๙๖
๒.๒.๓ การบริหารงานบัตรประจำตัวประชาชน	๒๐๕
๒.๒.๔ การบริหารงานสถานะบุคคลและสัญชาติ	๒๑๖
๒.๒.๕ การป้องกันและปราบปรามการทุจริต การทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน	๒๒๙
๒.๓ งานนิติการและรักษาความสงบเรียบร้อย	๒๓๔
๒.๓.๑ ประมวลกฎหมายอาญา และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา	๒๓๕
๒.๓.๒ กฎหมายว่าด้วยอาวุธปืน	๒๕๒
๒.๓.๓ กฎหมายว่าด้วยการพนัน	๒๕๓
๒.๓.๔ มูลนิธิ สมาคม	๒๖๘
๒.๓.๕ การควบคุมการเรี่ยไร	๒๘๗
๒.๓.๖ การขายทอดตลาดและค้าของเก่า	๒๙๓
๒.๓.๗ กฎหมายว่าด้วยโรงแรม	๒๙๘
๒.๓.๘ กฎหมายว่าด้วยสถานบริการ	๓๐๔
๒.๔ การอำนวยความเป็นธรรม	๓๑๓
๒.๔.๑ การบริหารงานศูนย์ดำรงธรรมอำเภอ	๓๑๔
๒.๔.๒ การไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางแพ่ง/ ทางอาญา	๓๑๙
๒.๔.๓ การสืบสวนสอบสวนคดีอาญาของฝ่ายปกครอง	๓๒๔
๒.๔.๔ การชันสูตรพลิกศพในบทบาทฝ่ายปกครอง	๓๒๗
๒.๕ การอำนวยการกองอาสารักษาดินแดน	๓๓๒
๒.๕.๑ การบริหารงานกองร้อยอาสารักษาดินแดนอำเภอ	๓๓๓
๒.๕.๒ การบริหารงานยุทธการและการข่าว	๓๔๓
๒.๕.๓ การควบคุมยุทธภัณฑ์	๓๔๖
๒.๕.๔ การบริหารงานกองร้อยอาสารักษาดินแดน ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้	๓๕๓
๒.๕.๕ การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด	๓๕๖

สารบัญ

หนังสือคู่มือสนับสนุนการปฏิบัติราชการของนายอำเภอ ประจำปี ๒๕๖๔

	หน้า
๒.๖ งานกิจการความมั่นคงภายใน	๓๗๒
๒.๖.๑ งานการข่าวเพื่อความมั่นคง	๓๗๓
๒.๖.๒ การบริหารจัดการพื้นที่พักพิงชั่วคราวสำหรับผู้หนีภัยการสู้รบจากเมียนมา	๓๘๓
๒.๖.๓ การบริหารจัดการการข้ามแดนชั่วคราวกับประเทศรอบบ้าน	๓๘๗
๒.๖.๔ แนวทางการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ในพื้นที่	๓๙๔
๒.๖.๕ การแก้ไขปัญหาการชุมนุมสาธารณะ	๓๙๙
๒.๖.๖ การกำกับดูแลและเพิ่มประสิทธิภาพหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง (หมู่บ้าน อพป.) และชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.)	๔๐๑
๒.๖.๗ การกำหนดสถานะคนต่างด้าวซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อย	๔๑๔
๒.๖.๘ การอนุญาตให้คนต่างด้าวซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อยออกนอกเขตพื้นที่	๔๑๙
๒.๖.๙ การสนับสนุนการปฏิบัติงานศูนย์ปฏิบัติการอำเภอในการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้	๔๒๖
ภาคผนวก	**๔๓๒**
• อำนาจหน้าที่นายอำเภอตามกฎหมายอื่น ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID - 19)	๔๓๓
• สรุปข้อมูลการเป็นศูนย์ปฏิบัติการระดับอำเภอ ณ อาคารที่ว่าการอำเภอ และบทบาทของนายอำเภอในการเป็นประธานกรรมการ/ กรรมการ/ ที่ปรึกษา ฯลฯ ตามระเบียบกฎหมายและภารกิจในพื้นที่	๔๔๗

หมวดที่ ๑

อำนาจหน้าที่นายอำเภอตามกฎหมาย ในความรับผิดชอบของหน่วยงานอื่น

กฎหมายในความรับผิดชอบของกรมอื่น ในสังกัดกระทรวงมหาดไทย

๑.๑ กฎหมายในความรับผิดชอบของกรมอื่น ในสังกัดกระทรวงมหาดไทย
๑.๑.๑ กรมที่ดิน
๑.๑.๒ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
๑.๑.๓ กรมการพัฒนาชุมชน
๑.๑.๔ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
๑.๑.๕ กรมโยธาธิการและผังเมือง

๑.๑.๑ กรมที่ดิน

ประเด็นภารกิจ

๑. การดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน

๒. การจำหน่ายใบจอง

๓. การเพิกถอนใบจอง

๔. การระวังและรับรองแนวเขตที่สาธารณประโยชน์ และการร่วมเป็นพยานและตรวจสอบที่ดินที่ขอออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์

๕. การตรวจสอบที่ดิน กรณีนิติบุคคลตามมาตรา ๘๔ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ขอได้มาซึ่งที่ดิน

ประเด็นภารกิจ ที่ ๑

“การดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน”

ระเบียบ/กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง

๑. ประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา ๘ ตรี, มาตรา ๙, มาตรา ๑๐๘, มาตรา ๑๐๘ ทวิ

๒. พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๑๒๒

๓. ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการมอบหมายให้สภาตำบลหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นช่วยเหลือในการดำเนินการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง พ.ศ. ๒๕๔๓

๔. ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน พ.ศ. ๒๕๕๓

๕. ระเบียบกรมที่ดิน ว่าด้วยการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง พ.ศ. ๒๕๑๗

๖. ระเบียบกรมที่ดิน ว่าด้วยการเขียนข้างเคียงและการรับรองแนวเขตที่ดิน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑

๗. คำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๙๔๘/๒๕๑๖ ลงวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๑๖ เรื่อง มอบหมายการดำเนินการขอออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงในที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน

๘. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๖๐๔/ว ๑๙๗ ลงวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๑๐ เรื่อง การดูแลรักษาและดำเนินการคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน

๙. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๔๐๙/ว ๑๓๙๔ ลงวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๒๘ เรื่อง กำหนดมาตรการป้องกันการบุกรุกที่สาธารณประโยชน์

๑๐. หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๔๐๙/ว ๔๙๐ ลงวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๒๙ เรื่อง การบริหารเกี่ยวกับการดูแลที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน

๑๑. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนมาก ที่ มท ๐๗๑๙/ว ๕๒๕ ลงวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๒ เรื่อง ให้สอบสวนผู้ปกครองท้องที่ ก่อนออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน

๑๒. หนังสือกรมที่ดิน ด่วนมาก ที่ มท ๐๕๑๖.๒/ ว๒๖๗๑๑ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๑ เรื่อง การระวังชี้และลงชื่อรับรองแนวเขตที่สาธารณประโยชน์

<u>แนวทางปฏิบัติและอำนาจหน้าที่</u>

๑. นายอำเภอมีอำนาจหน้าที่ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน ตามมาตรา ๑๒๒ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๕๑ และระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน พ.ศ. ๒๕๕๓ ข้อ ๕

๒. การดำเนินการตามอำนาจหน้าที่กรณีมีการร้องเรียนเกี่ยวกับที่สาธารณประโยชน์ ตลอดจนร้องทุกข์กล่าวโทษให้ดำเนินคดีกับผู้บุกรุกที่สาธารณประโยชน์ ตามมาตรา ๙, มาตรา ๑๐๘, มาตรา ๑๐๘ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน พ.ศ. ๒๕๕๓ ข้อ ๖ และหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๔๐๙/ว ๑๓๙๔ ลงวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๒๘ เรื่อง กำหนดมาตรการป้องกันการบุกรุกที่สาธารณประโยชน์

๓. ตรวจสอบข้อเท็จจริง ประวัติความเป็นมา ที่ตั้ง ขอบเขต สภาพปัญหา และการแก้ไขปัญหา ตาม ข้อ ๑๒ แห่งระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน พ.ศ. ๒๕๕๓

๔. การระวังชี้และรับรองแนวเขตที่สาธารณประโยชน์ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนมาก ที่ มท ๐๗๑๙/ว ๕๒๕ ลงวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๒ เรื่อง ให้สอบสวนผู้ปกครองท้องที่ ก่อนออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน หนังสือกรมที่ดิน ด่วนมาก ที่ มท ๐๕๑๖.๒/ว ๒๖๗๑๑ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๑ เรื่อง การระวังชี้และลงชื่อรับรองแนวเขตที่สาธารณประโยชน์ และระเบียบกรมที่ดิน ว่าด้วยการเขียนข้างเคียงและการรับรองแนวเขตที่ดิน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑

๔. การจัดทำ เปลี่ยนแปลง และรักษาทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์ ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน พ.ศ. ๒๕๕๓ ข้อ ๑๐, ๑๑ และหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๖๐๔/ว ๑๙๗ ลงวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๑๐ เรื่อง การดูแลรักษาและดำเนินการคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน

๕. การยื่นคำขอออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (น.ส.ล.) ตามที่ได้รับมอบจากกระทรวงมหาดไทย ตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๙๔๘/๒๕๑๖ ลงวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๑๖ เรื่อง มอบหมายการดำเนินการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงในที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน

๖. การสำรวจที่สาธารณประโยชน์ในเขตท้องที่ของตนเพื่อประสานงานจังหวัดและกรมที่ดินดำเนินการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง อำนวยความสะดวกและควบคุมการรังวัดออกหนังสือสำคัญ

สำหรับที่หลวงของเจ้าหน้าที่กรมที่ดิน รวมทั้งทำการสอบสวนข้อเท็จจริงกรณีที่รังวัดออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงได้เนื้อที่น้อยกว่าหลักฐานเดิม ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการมอบหมายให้สภาตำบลหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นช่วยเหลือในการดำเนินการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง พ.ศ. ๒๕๔๓

ปัญหาและข้อหารือที่พบบ่อย

๑. ปัญหาเกี่ยวกับการตรวจสอบแนวเขตที่ดินของรัฐ เมื่อมีพยานหลักฐานเชื่อได้ว่าเป็นที่ดินสาธารณประโยชน์ ให้ตรวจสอบว่าที่ดินดังกล่าวมีหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงหรือไม่ หากไม่มีให้นายอำเภอหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แสดงความประสงค์เป็นหนังสือถึงอธิบดีกรมที่ดินหรือผู้ว่าราชการจังหวัดแล้วแต่กรณี ผ่านสำนักงานที่ดินพื้นที่ขอรังวัดออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงตามนัยมาตรา ๘ ตรี แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ซึ่งเป็นมาตรการแก้ไขปัญหาที่มีกฎหมายรองรับ มีกระบวนการและขั้นตอนการดำเนินการที่มีหลักประกันความเป็นธรรมให้คู่กรณี ตามนัยกฎกระทรวงฉบับที่ ๒๖ (พ.ศ. ๒๕๑๖) และที่แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ ในกรณีหากมีหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงแล้ว วิธีการรังวัดตรวจสอบแนวเขตนั้นให้อนุโลมปฏิบัติเช่นเดียวกับการรังวัดสอบเขตโฉนดที่ดินตามระเบียบกรมที่ดิน ว่าด้วยการเพิกถอนหรือแก้ไขหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง พ.ศ. ๒๕๒๙ ข้อ ๓ วรรคสาม หากมีกรณีโต้แย้งสิทธิในที่ดินระหว่างเอกชนกับรัฐ และที่ดินของเอกชนมีหลักฐานแสดงสิทธิในที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดินซึ่งได้มาโดยชอบด้วยกฎหมาย ต้องถือว่าได้มีการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงโดยผิดพลาด จะต้องดำเนินการตามนัยระเบียบกรมที่ดิน ว่าด้วยการเพิกถอนหรือแก้ไขหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง พ.ศ. ๒๕๒๙ และไม่ว่าจะมีการแก้ไขหรือเพิกถอนหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงหรือไม่ก็ตาม เมื่อได้ดำเนินการรังวัดเสร็จแล้ว จะต้องแจ้งผลการรังวัดให้นายอำเภอหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะผู้ขอและเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ดูแลรักษาที่สาธารณประโยชน์ทราบด้วย

๒. ปัญหาการรังวัดตรวจสอบแนวเขตที่สาธารณประโยชน์ที่ไม่สามารถออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงได้ เช่น ทางสาธารณประโยชน์ เป็นต้น ต้องดำเนินการตามนัยหนังสือกรมที่ดิน ที่ มท ๐๖๐๖/ว ๓๐๗๔๓ ลงวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๓๙ เรื่อง การรังวัดตรวจสอบที่สาธารณประโยชน์ที่ไม่มีหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง และตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๑๕๘/๒๕๐๑ ลงวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๐๑ เรื่อง ระเบียบปฏิบัติในการรังวัดทำแผนที่และการระวังแนวเขตที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันซึ่งเกิดโดยสภาพ เมื่อดำเนินการเสร็จแล้ว จะต้องแจ้งผลการรังวัดให้นายอำเภอหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะผู้ขอและ

เป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ดูแลรักษาที่สาธารณประโยชน์ทราบ เพื่อดำเนินการตามอำนาจหน้าที่หากมีกรณีโต้แย้งคัดค้านการรังวัด พนักงานเจ้าหน้าที่ไม่สามารถสอบสวนไกล่เกลี่ยตามนัยมาตรา ๖๙ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายที่ดินได้ คงทำได้แต่เพียงการตรวจสอบหลักฐานเกี่ยวกับที่ดินของเอกชน ว่ารุกล้ำที่ดินของรัฐหรือไม่ และหากส่วนที่รุกล้ำได้มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายต้องดำเนินการแก้ไขหรือเพิกถอนตามนัยมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน

<u>หมายเลขโทรศัพท์เพื่อการสอบถามและหารือ</u>

ส่วนคุ้มครองที่ดินของรัฐ สำนักจัดการที่ดินของรัฐ กรมที่ดิน โทร. ๐ ๒๑๔๑ ๕๘๔๔

<u>ประเด็นภารกิจ ที่ ๒</u>

“การจำหน่ายใบจอง”

<u>ระเบียบ/กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง</u>

๑ ประมวลกฎหมายที่ดิน

๒ ระเบียบว่าด้วยการจัดที่ดินเพื่อประชาชน พ.ศ. ๒๔๙๘

๓ ระเบียบกรมที่ดิน ว่าด้วยการเพิกถอนและจำหน่ายใบจองออกจากทะเบียนที่ดิน พ.ศ. ๒๕๒๗

๔ คำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๑๕๒/๒๕๔๐ เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามมาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๓ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน แต่งตั้งให้เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัด และ/หรือเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสาขา แล้วแต่กรณีเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๓ แห่งประมวลกฎหมายที่ดินเฉพาะในท้องที่ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยประกาศยกเลิกอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติการตามประมวลกฎหมายที่ดินของหัวหน้าเขตนายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ ตามความในมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดินฉบับที่ ๔ พ.ศ.๒๕๒๙ แล้ว

๕ คำสั่งกรมที่ดิน ที่ ๒๑๘๕/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๔๖ เรื่อง การมอบอำนาจของอธิบดีกรมที่ดินให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแบบบูรณาการปฏิบัติราชการแทน เพื่อให้การบริหารงานแบบบูรณาการของผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ คล่องตัวรวดเร็ว สามารถบริหารงานแก้ไขปัญหา พัฒนาพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และตอบสนองความต้องการของประชาชน จึงมอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัดปฏิบัติราชการแทนอธิบดีกรมที่ดิน กรณี การออกคำสั่งให้ผู้มีสิทธิตามใบจองที่ไม่ปฏิบัติตามระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด หรือเงื่อนไขของคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติออกไปจากที่ดินของรัฐและให้ขาดสิทธิอันพึงจะได้ตามระเบียบข้อบังคับทั้งหลายทันที

เป้าหมายในการปฏิบัติงาน และอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอ

๑ เป้าหมายในภาพรวม/ขั้นตอนการดำเนินงาน

สอบสวนข้อเท็จจริงกรณีที่ผู้ถือใบจองไม่เริ่มทำประโยชน์ในที่ดินที่จัดแบ่งให้ภายในหกเดือนนับแต่ได้รับใบจองหรือในกรณีที่ไม่ปฏิบัติตามข้อบังคับ ระเบียบ ข้อกำหนด หรือเงื่อนไขของคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ กำหนด

ให้พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งรายชื่อผู้ถือใบจองที่ไม่ปฏิบัติตามระเบียบและส่งสำนวนการสอบสวนทั้งหมดพร้อมทั้งความเห็นไปยังผู้ว่าราชการจังหวัด

เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดได้มีคำสั่งให้ผู้ถือใบจองนั้นออกไปจากที่ดินแล้วให้พนักงานเจ้าหน้าที่ส่งสำเนาคำสั่งให้ผู้ถูกสั่งให้ออกจากที่ดินทราบ

กรณีใช้สิทธิอุทธรณ์คำสั่งให้ผู้มีสิทธิอุทธรณ์ยื่นอุทธรณ์เป็นหนังสือต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยโดยยื่นต่อนายอำเภอท้องที่หรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอท้องที่ซึ่งที่ดินนั้นตั้งอยู่แล้วแต่กรณี และเมื่อได้รับอุทธรณ์แล้วให้นายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอนั้นรีบทำการสอบสวนเพิ่มเติมเพื่อหาข้อเท็จจริงตามคำร้องโดยด่วน และบันทึกความเห็นเสนอเรื่องทั้งหมดให้ถึงจังหวัดภายในสิบห้าวันนับแต่วันได้รับอุทธรณ์

๒ อำนาจหน้าที่นายอำเภอ

๒.๑ สอบสวนข้อเท็จจริงกรณีที่ผู้ถือใบจองไม่เริ่มทำประโยชน์ในที่ดินที่จัดแบ่งให้ภายในหกเดือนนับแต่ได้รับใบจองหรือในกรณีที่ไม่ปฏิบัติตามข้อบังคับ ระเบียบ ข้อกำหนด หรือเงื่อนไขของคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ ตามนัยแห่งหมวด ๖ และหมวด ๗ ของระเบียบว่าด้วยการจัดที่ดินเพื่อประชาชน พ.ศ. ๒๔๙๘ ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่สอบสวนแล้วเห็นควรเสนอไปยังผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อพิจารณาสั่งให้ผู้นั้นออกไปจากที่ดินและให้สิ้นสิทธิในที่ดินตามมาตรา ๓๒ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน

๒.๒ สอบสวนข้อเท็จจริงเพิ่มเติมกรณีผู้ถือใบจองใช้สิทธิอุทธรณ์คำสั่งผู้ว่าราชการจังหวัด

๓ แนวทางการปฏิบัติงานในอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอ

๓.๑ นายอำเภอมีอำนาจดำเนินการในท้องที่ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยยังไม่ได้ประกาศยกเลิกอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติการตามประมวลกฎหมายที่ดินของหัวหน้าเขต นายอำเภอ หรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ ตามความในมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดินฉบับที่ ๔ พ.ศ.๒๕๒๙

๓.๒ เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงกรณีที่ผู้ถือใบจองไม่เริ่มทำประโยชน์ในที่ดินที่จัดแบ่งให้ภายในหกเดือนนับแต่ได้รับใบจองหรือในกรณีที่ไม่ปฏิบัติตามข้อบังคับ ระเบียบ ข้อกำหนด หรือเงื่อนไขของคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ ตามนัยแห่งหมวด ๖ และหมวด ๗ ของระเบียบว่าด้วยการจัดที่ดินเพื่อประชาชน พ.ศ. ๒๔๙๘ ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่สอบสวนแล้วเห็นควรเสนอไปยังผู้ว่าราชการจังหวัด (อธิบดีกรมที่ดินได้มอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดตามคำสั่งกรมที่ดิน ที่ ๒๑๘๕/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๔๖ เรื่อง การมอบอำนาจของอธิบดีกรมที่ดินให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแบบบูรณาการปฏิบัติราชการแทน) เพื่อพิจารณาสั่งให้ผู้นั้นออกไปจากที่ดินและให้สิ้นสิทธิในที่ดินตามมาตรา ๓๒ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน

๓.๓ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งรายชื่อผู้ถือใบจองที่ไม่ปฏิบัติตามระเบียบและส่งสำนวนการสอบสวนทั้งหมดพร้อมทั้งความเห็นไปยังผู้ว่าราชการจังหวัด

๓.๔ เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดได้มีคำสั่งให้ผู้ถือใบจองนั้นออกไปจากที่ดินแล้วให้พนักงานเจ้าหน้าที่ส่งสำเนาคำสั่งให้ผู้ถูกสั่งให้ออกจากที่ดินทราบ โดยส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับตามที่อยู่ที่ปรากฏหลักฐานที่สำนักงานที่ดินอำเภอหรือกิ่งอำเภอ เช่น ใบสารบบที่ดินหรือตามที่อยู่ที่ผู้ถือใบจองแจ้งการเปลี่ยนแปลงหรือการย้ายที่อยู่ไว้เป็นลายลักษณ์อักษรต่อพนักงานเจ้าหน้าที่หากไม่สามารถแจ้งให้ทราบได้ ให้ส่งตามที่อยู่ที่พนักงานเจ้าหน้าที่สอบถามได้ความจากนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องที่แล้วแต่กรณีอีกครั้งหนึ่ง ในกรณีไม่อาจส่งสำเนาคำสั่งดังกล่าวให้ทราบได้ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ปิดคำสั่งไว้ในที่เปิดเผย ณ ที่ว่าการอำเภอหรือกิ่งอำเภอท้องที่ ซึ่งที่ดินนั้นตั้งอยู่และในบริเวณที่ดินตามใบจองนั้น อีกฉบับหนึ่ง โดยให้มีพยานรู้เห็นการปิดสำเนาคำสั่งอย่างน้อย ๒ คน กับให้บันทึกถ้อยคำพยานเป็นหลักฐานติดเรื่องไว้ด้วย

๓.๕ กรณีผู้ถือใบจองใช้สิทธิอุทธรณ์คำสั่งผู้ว่าราชการจังหวัดให้ผู้มีสิทธิอุทธรณ์ยื่นอุทธรณ์เป็นหนังสือต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยโดยยื่นต่อนายอำเภอท้องที่หรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่ง

อำเภอท้องที่ซึ่งที่ดินนั้นตั้งอยู่แล้วแต่กรณี และเมื่อได้รับอุทธรณ์แล้วให้นายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอนั้นรีบทำการสอบสวนเพิ่มเติมเพื่อหาข้อเท็จจริงตามคำร้องโดยด่วน โดยในการรับอุทธรณ์ดังกล่าวให้เจ้าหน้าที่อำเภอหรือกิ่งอำเภอแล้วแต่กรณีลงบัญชีรับหนังสือตามระเบียบงานสารบรรณ เพื่อเป็นหลักฐานว่าได้รับอุทธรณ์วันใดและบันทึกความเห็นเสนอเรื่องทั้งหมดให้ถึงจังหวัดภายในสิบห้าวันนับแต่วันได้รับอุทธรณ์

๓.๖ ในการจำหน่ายใบจองให้พนักงานเจ้าหน้าที่จำหน่ายใบจองโดยปฏิบัติเช่นเดียวกันการเพิกถอนใบจอง

<u>หมายเลขโทรศัพท์เพื่อการสอบถามหารือ</u>

ส่วนจัดที่ดินเพื่อประชาชน สำนักจัดการที่ดินของรัฐ

เบอร์โทร ๐ ๒๑๔๑ ๕๘๒๙

<u>ประเด็นภารกิจ ที่ ๓</u>

“การเพิกถอนใบจอง”

<u>ระเบียบ/กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง</u>

๑ ประมวลกฎหมายที่ดิน

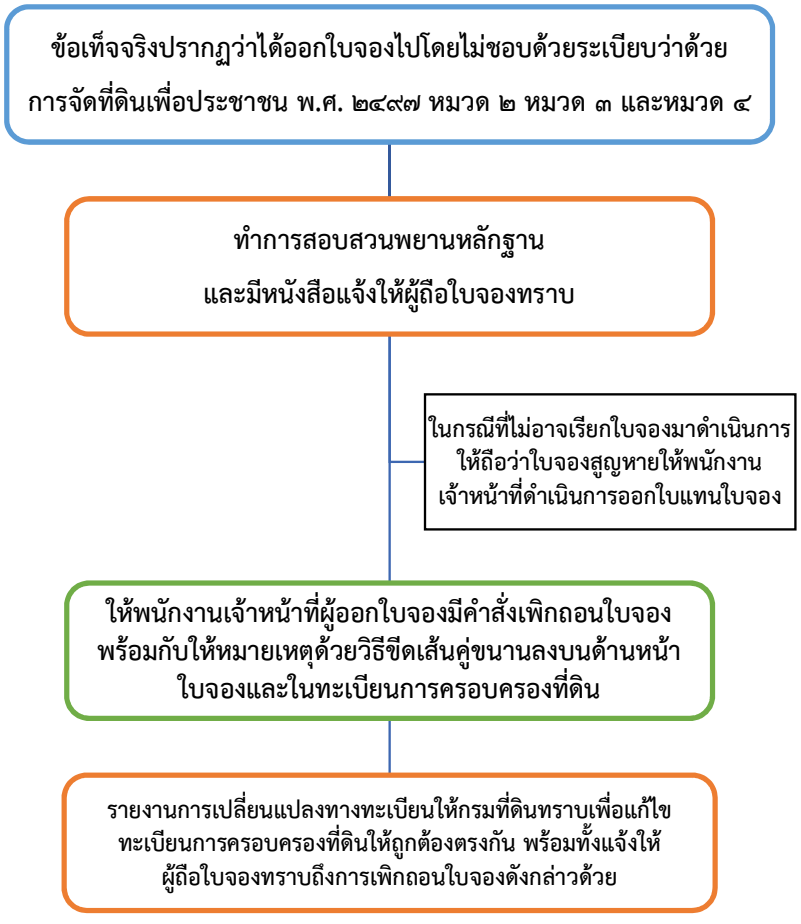
๒ ระเบียบว่าด้วยการจัดที่ดินเพื่อประชาชน พ.ศ. ๒๔๙๘

๓ ระเบียบกรมที่ดิน ว่าด้วยการเพิกถอนและจำหน่ายใบจองออกจากทะเบียนที่ดิน พ.ศ. ๒๕๒๗

๔ คำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๑๕๒/๒๕๔๐ เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามมาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๓ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน แต่งตั้งให้เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดและ/หรือเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสาขาแล้วแต่กรณีเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๓ แห่งประมวลกฎหมายที่ดินเฉพาะในท้องที่ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยประกาศยกเลิกอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติการตามประมวลกฎหมายที่ดินของหัวหน้าเขตนายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ ตามความในมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดินฉบับที่ ๔ พ.ศ. ๒๕๒๙ แล้ว

<u>เป้าหมายในการปฏิบัติงาน และอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอ</u>

เป้าหมายในภาพรวม/ขั้นตอนการดำเนินงาน

อำนาจหน้าที่นายอำเภอ

ทำการสอบสวนพยานหลักฐานและเอกสารต่าง ๆ กรณีปรากฏข้อเท็จจริงว่าได้ออกใบจองไปโดยไม่ชอบด้วยระเบียบว่าด้วยการจัดที่ดินเพื่อประชาชน พ.ศ. ๒๔๙๗ หมวด ๒ หมวด ๓ และหมวด ๔ หากใบจองได้ออกไปโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายให้มีคำสั่งเพิกถอนใบจอง พร้อมกับให้หมายเหตุบนด้านหน้าใบจอง

แนวทางการปฏิบัติงานในอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอ

๓.๑ นายอำเภอมีอำนาจดำเนินการในท้องที่ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยยังไม่ได้ประกาศยกเลิกอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติการตามประมวลกฎหมายที่ดินของหัวหน้าเขตนายอำเภอหรือ

ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ ตามความในมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดินฉบับที่ ๔ พ.ศ. ๒๕๒๙

๓.๒ เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ว่า ได้ออกใบจองไปโดยไม่ชอบด้วยระเบียบว่าด้วยการจัดที่ดินเพื่อประชาชน พ.ศ. ๒๔๙๗ หมวด ๒ หมวด ๓ และหมวด ๔

๓.๓ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ออกใบจองทำการสอบสวนพยานหลักฐานและมีหนังสือแจ้งให้ผู้ถือใบจองทราบ พร้อมกับขอให้ส่งใบจองและเอกสารอื่น (ถ้ามี) คืนมาเพื่อทำการเพิกถอนโดยให้ส่งหนังสือแจ้งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับตามที่อยู่ที่ปรากฏหลักฐานทางสำนักงานที่ดินอำเภอหรือกิ่งอำเภอแล้วแต่กรณี หากไม่สามารถแจ้งให้ทราบได้ ก็ให้ส่งตามที่อยู่ที่พนักงานเจ้าหน้าที่สอบถามได้ความจากนายทะเบียนอำเภอ หรือนายอำเภอท้องที่แล้วแต่กรณีอีกครั้งหนึ่ง

๓.๔ ในกรณีที่ไม่อาจเรียกใบจองมาดำเนินการได้ ให้ถือว่าใบจองสูญหายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการออกใบแทนใบจอง ตามกฎกระทรวงฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ข้อ ๑๗ โดยอนุโลมแต่ไม่ต้องสอบสวน และให้ถือว่าหนังสือแจ้งตาม ข้อ ๓.๓.๓ เป็นคำขอออกใบแทน

๓.๕ เมื่อได้รับใบจองหรือได้ออกใบแทนใบจองตาม ข้อ ๓.๓.๔ แล้วให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ออกใบจองมีคำสั่งเพิกถอนใบจอง พร้อมกับให้หมายเหตุด้วยวิธีขีดเส้นคู่ขนานลงบนด้านหน้าใบจองแล้วเขียนด้วยอักษรสีแดงว่า “ใบจองฉบับนี้ได้เพิกถอนตามคำสั่งนายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอท้องที่ หรือเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดหรือเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสาขา.....ลงวันที่.....เดือน .....พ.ศ. .....” และให้พนักงานเจ้าหน้าที่ลงชื่อพร้อมด้วย วัน เดือน ปี กำกับไว้ แล้วนำคำสั่งเพิกถอนใบจองรวมไว้ในสารบบที่ดินแปลงนั้น

๓.๖ เมื่อได้ดำเนินการตาม ข้อ ๓.๓.๕ แล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่หมายเหตุการเพิกถอนตามข้อ ๓.๓.๕ ในทะเบียนการครอบครองที่ดินด้วยอักษรสีแดงไว้ด้วย แล้วรายงานการเปลี่ยนแปลงทางทะเบียนให้กรมที่ดินทราบเพื่อแก้ไขทะเบียนการครอบครองที่ดินให้ถูกต้องตรงกัน พร้อมทั้งแจ้งให้ผู้ถือใบจองทราบถึงการเพิกถอนใบจองดังกล่าวด้วย ทั้งนี้ ให้แจ้งตามวิธีการเช่นเดียวกับ ข้อ ๓.๓.๓

หมายเลขโทรศัพท์เพื่อการสอบถามหารือ

ส่วนจัดที่ดินเพื่อประชาชน สำนักจัดการที่ดินของรัฐ

เบอร์โทร ๐ ๒๑๔๑ ๕๘๒๙

ประเด็นภารกิจ ที่ ๔

“การระวังชี้และรับรองแนวเขตที่สาธารณประโยชน์ และการร่วมเป็นพยานและตรวจสอบที่ดินที่ขอออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์”

ระเบียบ/กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ มาตรา ๑๒๒

๒.๒ ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน พ.ศ. ๒๕๕๓ ข้อ ๖

๒.๓ หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๑๐.๑/ว ๑๙๒๓๓ ลงวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๕๙ เรื่อง การชี้และระวังแนวเขตที่สาธารณประโยชน์

๒.๔ หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนมาก ที่ มท ๐๗๑๙/ว ๕๒๕ ลงวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๒ เรื่อง ให้สอบผู้ปกครองท้องที่ก่อนออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน

เป้าหมายการปฏิบัติงาน และอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอ

๑. อำนาจหน้าที่ของนายอำเภอ

(๑) การระวังชี้และรับรองแนวเขตที่สาธารณประโยชน์กรณีที่ดินที่ทำการรังวัดออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์มีแนวเขตติดต่อกับที่สาธารณประโยชน์ ในฐานะเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ มาตรา ๑๒๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๕๑ และระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน พ.ศ. ๒๕๕๓ ข้อ ๖ โดยดำเนินการตามแนวทางปฏิบัติของกรมการปกครอง ตามหนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๑๐.๑/ว ๑๙๒๓๓ ลงวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๕๙ เรื่อง การชี้และระวัง แนวเขตที่สาธารณประโยชน์ คือ ออกไปตรวจสอบในวันรังวัด และตรวจสอบว่าที่ดินบริเวณดังกล่าวมีที่สาธารณประโยชน์หรือไม่ ถ้ามีแนวเขตติดต่อกันต้องพิจารณาว่ามีการนำรังวัดรุกล้ำเข้าไปในที่สาธารณประโยชน์หรือไม่เพื่อขอคัดค้านได้ ถ้าไม่มีการรุกล้ำก็ลงนามรับรองแนวเขตไปเพื่อประกอบการพิจารณาของเจ้าหน้าที่ต่อไป

(๒) การร่วมเป็นพยานและตรวจสอบที่ดินที่ขอออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนมาก ที่ มท ๐๗๑๙/ว ๕๒๕ ลงวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๒ เรื่อง ให้สอบผู้ปกครองท้องที่ก่อนออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน โดยมีหน้าที่ร่วมออกไปกับช่างรังวัด เจ้าของที่ดินเจ้าของที่ดินข้างเคียง ในวันรังวัดเพื่อตรวจสอบว่าที่ดินดังกล่าวเป็นที่สงวนหวงห้ามหรือที่สาธารณประโยชน์อย่างใด

หรือไม่ รวมทั้งตรวจสอบการครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินของผู้ขอซึ่งถือเป็นผู้ที่อยู่ในความดูแลของนายอำเภอ ว่าได้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินจริงหรือไม่ อย่างไร

๒. แนวทางการปฏิบัติงานในอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอ

เมื่อสำนักงานที่ดินจังหวัด/สาขา/ส่วนแยก มีหนังสือแจ้งให้นายอำเภอไประวังชี้และรับรองแนวเขตที่สาธารณประโยชน์ หรือร่วมเป็นพยานและตรวจสอบที่ดินที่ขอออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ นายอำเภอมีหน้าที่ต้องไปดำเนินการตามหนังสือดังกล่าว โดยนายอำเภอสามารถมอบอำนาจให้กำนันหรือผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่ไปดำเนินการแทนได้

<u>หมายเลขโทรศัพท์เพื่อการสอบถามและหารือ</u>

กรมที่ดิน สำนักมาตรฐานการออกหนังสือสำคัญ กลุ่มพัฒนามาตรฐานการออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน โทร. ๐-๒๕๐๓-๓๓๘๑

<u>ประเด็นภารกิจ ที่ ๕</u>

“การตรวจสอบที่ดิน กรณีนิติบุคคลตามมาตรา ๘๔ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ขอได้มาซึ่งที่ดิน”

<u>ระเบียบ/กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง</u>

- มาตรา ๘๔ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน
- ระเบียบกรมที่ดิน ว่าด้วยการได้มาซึ่งที่ดินของวัดวาอาราม ตามมาตรา ๘๔ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๕๒ ข้อ ๑๓
- หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๗๑๐/ ว ๑๐๑๐ ลงวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๓๔

<u>เป้าหมายการปฏิบัติงาน และอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอ</u>

- ในการพิจารณาเรื่องราวนิติบุคคลขอได้มาซึ่งที่ดิน ให้นายอำเภอ หรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอท้องที่ที่ดินตั้งอยู่ ออกไปตรวจสอบข้อเท็จจริงว่าที่ดินที่นิติบุคคลตามมาตรา ๘๔ แห่งประมวลกฎหมายที่ดินขอได้มานั้นตั้งอยู่ที่ใด อยู่ใกล้กับชุมชนมากน้อยเพียงใด มีผลกระทบหรือก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ประชาชนที่อาศัยอยู่ในบริเวณนั้นหรือไม่ อย่างไร เหมาะสมกับการประกอบศาสนกิจ หรือการใช้ประโยชน์เพียงใด พร้อมทั้งให้ความเห็นเพื่อการประกอบการพิจารณา

<u>หมายเลขโทรศัพท์เพื่อการสอบถามและหารือ</u>

สำนักมาตรฐานการทะเบียนที่ดิน กรมที่ดิน โทร. ๐ ๒๑๔๑ ๕๗๕๒

๑.๑.๒ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

อำนาจหน้าที่ของนายอำเภอ ตามพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๕๐

๑. ประเด็นภารกิจ

มาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ.๒๕๕๐ ได้บัญญัติให้ นายอำเภอเป็น “ผู้อำนวยการอำเภอ” รับผิดชอบและปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตอำเภอของตน และมีหน้าที่ช่วยเหลือผู้อำนวยการจังหวัด (ผู้ว่าราชการจังหวัด) ตามที่ได้รับมอบหมายทั้งนี้ ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้อำนวยการอำเภอในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยนั้น ให้ผู้อำนวยการอำเภอ มีอำนาจสั่งการหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องซึ่งอยู่ในเขตอำเภอ ให้ดำเนินการในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด และมีอำนาจสั่งการควบคุม และกำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานและอาสาสมัครให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

๒. บทบาทและอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๕๐ กำหนดนิยามของ **“สาธารณภัย”** โดยให้หมายความว่า “อัคคีภัย วาตภัย อุทกภัย ภัยแล้ง โรคระบาดในมนุษย์ โรคระบาดสัตว์ โรคระบาดสัตว์น้ำ การระบาดของศัตรูพืช ตลอดจนภัยอื่น ๆ อันมีผลกระทบต่อสาธารณชน ไม่ว่าเกิดจากธรรมชาติ มีผู้ทำให้เกิดขึ้น อุบัติเหตุ หรือเหตุอื่นใด ซึ่งก่อให้เกิดอันตรายแก่ชีวิต ร่างกายของประชาชน หรือความเสียหายแก่ทรัพย์สินของประชาชน หรือของรัฐ และให้หมายความรวมถึงภัยทางอากาศ และการก่อวินาศกรรมด้วย”

`เมื่อเกิดหรือคาดว่าจะเกิดสาธารณภัย **กฎหมายฉบับนี้ให้นายอำเภอในฐานะผู้อำนวยการอำเภอมีอำนาจเช่นเดียวกับผู้อำนวยการท้องถิ่น** (นายกองค์การบริหารส่วนตำบล หรือนายกเทศมนตรี แล้วแต่กรณี) มีหน้าที่รับผิดชอบและปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตอำเภอของตน ตลอดจนมีอำนาจสั่งการหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง ซึ่งอยู่ในเขตพื้นที่รับผิดชอบของอำเภอให้ดำเนินการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด โดยมีขั้นตอนที่ควรพิจารณา ได้แก่

๑) ก่อนเกิดภัย “การป้องกัน ลดผลกระทบ และเตรียมความพร้อม” ควรมีการดำเนินการประสานกับหน่วยงานของรัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบเพื่อตรวจสอบ ปรับปรุงข้อมูลพื้นที่เสี่ยงภัย จัดเตรียมกำลังคน วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือสื่อสาร ยานพาหนะ การฝึกซ้อมแผนปฏิบัติการ รวมทั้งจัดเจ้าหน้าที่เฝ้าระวัง และคอยประชาสัมพันธ์แจ้งเตือนภัยผ่านช่องทางต่าง ๆ ทั้งวิทยุชุมชน หอกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ตระหนักถึงอันตรายที่อาจเกิดขึ้น รวมถึงการใช้อำนาจในฐานะผู้อำนวยการอำเภอ ตามมาตรา ๓๙ (๓) แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๕๐ แต่งตั้งบุคคลที่มีคุณสมบัติเป็นเจ้าพนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยหลักเกณฑ์การแต่งตั้งและการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๕๓ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๔

๒) ขณะเกิดภัย "การจัดการในภาวะฉุกเฉิน" นายอำเภอในฐานะผู้อำนวยการอำเภอมีหน้าที่ดำเนินการตามแผนปฏิบัติการที่ได้จัดทำไว้ รวมทั้งจัดตั้งศูนย์บัญชาการเหตุการณ์อำเภอ โดยเป็นผู้ควบคุมและสั่งการเพื่อแก้ไขปัญหาสาธารณภัยที่เกิดขึ้นให้กลับเข้าสู่สถานการณ์ปกติ พร้อมทั้งเป็นศูนย์กลางในการระดมสรรพกำลังและทรัพยากรในการจัดการสาธารณภัยที่เกิดขึ้น รวมทั้งอำนวยการและประสานการปฏิบัติระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งฝ่ายพลเรือนและฝ่ายทหาร ตลอดจนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรสาธารณกุศลในพื้นที่รับผิดชอบอย่างมีเอกภาพ รวดเร็ว และทั่วถึง

๓) หลังเกิดภัย "การสงเคราะห์ผู้ประสบภัย" การดำเนินการประสานมูลนิธิและองค์การสาธารณกุศลต่าง ๆ เพื่อให้การสงเคราะห์ผู้ประสบภัยร่วมกับภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง อาทิ มูลนิธิราชประชานุเคราะห์ ในพระบรมราชูปถัมป์ มูลนิธิอาสาเพื่อนพึ่ง (ภา) ยามยาก สภากาชาดไทย มูลนิธิปอเต็กตึ๊ง มูลนิธิร่วมกตัญญู และหน่วยอาสาสมัครอื่น ๆ ที่ปรากฏอยู่ในแผนปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่เพื่อดำเนินการบรรเทาสาธารณภัย รวมทั้งพิจารณาให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยโดยอาศัยข้อมูลความเสียหายที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ทำการสำรวจ รวมถึงปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการของทางราชการที่เกี่ยวข้องกับการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินต่อไป

๓. อำนาจหน้าที่ของ "นายอำเภอ" ในฐานะผู้อำนวยการอำเภอที่ปรากฏอยู่ในพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๕๐

<u>อำนาจหน้าที่ของผู้อำนวยการอำเภอในภาพรวม</u>

(๑) รับผิดชอบและปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตอำเภอของตน และมีหน้าที่ช่วยเหลือผู้อำนวยการจังหวัดตามที่ได้รับมอบหมาย (มาตรา ๑๙ วรรคหนึ่ง)

(๒) สั่งการหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องซึ่งอยู่ในเขตอำเภอให้ดำเนินการในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด (มาตรา ๑๙ วรรคสอง)

(๓) สั่งการ ควบคุม และกำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานและอาสาสมัครให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๕๐ (มาตรา ๑๙ วรรคสอง)

(๔) แต่งตั้งเจ้าพนักงานให้ปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตอำเภอ (มาตรา ๓๙ (๓)) โดยการแต่งตั้งต้องเป็นไปตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยหลักเกณฑ์การแต่งตั้งและการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๕๓ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๔ ข้อ ๕ ดังนี้

"ให้ผู้อำนวยการอำเภอแต่งตั้งเจ้าพนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจากผู้มีสุขภาพดี ร่างกายแข็งแรง เหมาะสมในการปฏิบัติหน้าที่ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

(๑) เป็นผู้ที่ปฏิบัติงาน หรือเป็นผู้มีประสบการณ์ด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยและเป็นผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรตามที่กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกำหนด หรือหลักสูตรอื่นที่กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยให้การรับรอง และ

(๒) เป็นข้าราชการ พนักงานส่วนท้องถิ่น ลูกจ้างประจำ พนักงานราชการ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล หรือสารวัตรกำนัน

ในกรณีที่ไม่มีบุคคลตาม (๒) หรือมีแต่ไม่เพียงพอ และมีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ผู้อำนวยการอาจแต่งตั้งบุคคลอื่นที่มีคุณสมบัติตาม (๑) ให้เป็นเจ้าพนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยก็ได้

ในกรณีที่มีความจำเป็น ผู้อำนวยการอำเภอจะแต่งตั้ง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล หรือสารวัตรกำนัน เป็นเจ้าพนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ให้ปฏิบัติหน้าที่ได้เฉพาะในเขตท้องที่ตำบลหรือหมู่บ้านที่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายลักษณะปกครองท้องที่ ก่อนการฝึกอบรมตาม (๑) ก็ได้ ทั้งนี้ ให้กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจัดให้มีการฝึกอบรมผู้ได้รับการแต่งตั้งที่ยังไม่ผ่านการอบรมดังกล่าวด้วย”

(๕) จัดให้มีอาสาสมัครในพื้นที่ที่รับผิดชอบเพื่อปฏิบัติหน้าที่ดังต่อไปนี้ (มาตรา ๔๑)

(๕.๑) ให้ความช่วยเหลือเจ้าพนักงานในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

(๕.๒) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ผู้อำนวยการมอบหมายและตามระเบียบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

<u>อำนาจหน้าที่ของผู้อำนวยการอำเภอ เมื่อเกิดหรือคาดว่าจะเกิดสาธารณภัยในเขตอำเภอ</u>

(๑) เมื่อเกิดหรือคาดว่าจะเกิดสาธารณภัยขึ้นในเขตอำเภอของตน มีอำนาจสั่งการในเขตพื้นที่รับผิดชอบได้ดังต่อไปนี้ (มาตรา ๒๒ วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา ๒๑)

๑.๑) สั่งข้าราชการฝ่ายพลเรือน พนักงานส่วนท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ เจ้าพนักงานอาสาสมัครและบุคคลใด ๆ ในเขตพื้นที่รับผิดชอบให้ปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามความจำเป็นในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

๑.๒) ใช้อาคาร สถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ และยานพาหนะของหน่วยงานของรัฐและเอกชนที่อยู่ในเขตพื้นที่รับผิดชอบเท่าที่จำเป็นเพื่อการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

๑.๓) ใช้เครื่องมือสื่อสารของหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนทุกระบบที่อยู่ในเขตพื้นที่รับผิดชอบ

๑.๔) ขอความช่วยเหลือจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

๑.๕) สั่งห้ามเข้าหรือให้ออกจากพื้นที่ อาคารหรือสถานที่ที่กำหนด

๑.๖) จัดให้มีการสงเคราะห์ผู้ประสบภัยโดยทั่วถึงและรวดเร็ว

(๒) ในกรณีที่เกิดสาธารณภัยและภยันตรายจากสาธารณภัยนั้นใกล้จะเกิด มีอำนาจสั่งให้เจ้าพนักงานดัดแปลง ทำลาย หรือเคลื่อนย้ายสิ่งก่อสร้าง วัสดุ หรือทรัพย์สินของบุคคลใดที่เป็นอุปสรรคแก่การบำบัดปัดป้องภยันตรายได้เฉพาะเท่าที่จำเป็นแก่การยับยั้งหรือแก้ไขความเสียหายที่จะเกิดขึ้นจากสาธารณภัย ทั้งนี้ ให้ใช้บังคับกับกรณีมีความจำเป็นต้องดำเนินการเพื่อป้องกันภัยต่อส่วนรวมด้วยโดยอนุโลม (มาตรา ๒๕ วรรคหนึ่งและวรรคสอง)

(๓) เมื่อเกิดหรือใกล้จะเกิดสาธารณภัยในพื้นที่ใดในเขตพื้นที่รับผิดชอบ มีอำนาจสั่งอพยพผู้ซึ่งอยู่ในพื้นที่นั้นหากการอยู่อาศัยในพื้นที่นั้นจะก่อให้เกิดภยันตรายหรือกีดขวางต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานเฉพาะเท่าที่จำเป็นแก่การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (มาตรา ๒๘)

(๔) เมื่อเกิดหรือใกล้จะเกิดสาธารณภัยในพื้นที่ใดในเขตพื้นที่รับผิดชอบ และการอยู่อาศัยหรือดำเนินกิจการใด ๆ ในพื้นที่นั้นจะเป็นอันตรายอย่างร้ายแรง มีอำนาจประกาศห้ามมิให้บุคคลใดเข้าไปอยู่อาศัย หรือดำเนินกิจการในพื้นที่ดังกล่าวได้ โดยในประกาศให้กำหนดระยะเวลาการห้ามและเขตพื้นที่ที่ห้ามตามที่จำเป็นไว้ด้วย (มาตรา ๒๙)

(๕) กรณีพบเห็นว่าอาคารหรือสถานที่ใดมีสภาพที่อาจก่อให้เกิดสาธารณภัยได้โดยง่ายหรือมีวัสดุหรือสิ่งของใดในอาคารหรือสถานที่ใดที่อาจก่อให้เกิดสาธารณภัย ให้แจ้งเจ้าพนักงานตามกฎหมายว่าด้วยการนั้นทราบ (อาทิ พนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒) เพื่อตรวจสอบตามอำนาจหน้าที่ต่อไป (มาตรา ๔๐)

(๖) มอบหมายภารกิจหรือจัดสถานที่ให้องค์การสาธารณกุศลและบุคคลที่เข้ามาช่วยเหลือการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานในระหว่างเกิดสาธารณภัยได้ตามที่เห็นสมควร รวมทั้งแจ้งองค์การสาธารณกุศลและบุคคลที่มีวัตถุประสงค์ในการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยที่อยู่ในพื้นที่ที่รับผิดชอบทราบถึงแนวทางการปฏิบัติตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดและวิธีการประสานงานในการปฏิบัติหน้าที่ (มาตรา ๔๒)

<u>อำนาจหน้าที่ผู้อำนวยการอำเภอ ในการบรรเทาสาธารณภัยในเขตพื้นที่รับผิดชอบ</u>

(๑) จัดให้มีสถานที่ชั่วคราวเพื่อให้ผู้ประสบภัยอยู่อาศัยหรือรับการปฐมพยาบาลและการรักษาทรัพย์สินของผู้ประสบภัย (มาตรา ๒๗ (๑))

(๒) จัดระเบียบการจราจรชั่วคราวในพื้นที่ที่เกิดสาธารณภัยและพื้นที่ใกล้เคียง เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (มาตรา ๒๗ (๒))

(๓) ปิดกั้นมิให้ผู้ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้าไปในพื้นที่ที่เกิดสาธารณภัยและพื้นที่ใกล้เคียง (มาตรา ๒๗ (๓))

(๔) จัดให้มีการรักษาความสงบเรียบร้อยและป้องกันเหตุโจรผู้ร้าย (มาตรา ๒๗ (๔))

(๕) ช่วยเหลือผู้ประสบภัย และช่วยขนย้ายทรัพย์สินในพื้นที่ที่เกิดสาธารณภัยและพื้นที่ใกล้เคียง เมื่อเจ้าของหรือผู้ครอบครองทรัพย์สินร้องขอ (มาตรา ๒๗ (๕))

(๖) จัดให้มีเครื่องหมายหรืออาณัติสัญญาณเพื่อใช้ในการกำหนดสถานที่หรือดำเนินการใดก็ได้ (มาตรา ๒๗ วรรคสอง)

(๗) สำรวจความเสียหายจากสาธารณภัยที่เกิดขึ้นและทำบัญชีรายชื่อผู้ประสบภัยและทรัพย์สินที่เสียหายไว้เป็นหลักฐาน พร้อมทั้งออกหนังสือรับรองให้ผู้ประสบภัยไว้เป็นหลักฐานในการรับการสงเคราะห์และฟื้นฟู (มาตรา ๓๐) ทั้งนี้ ในทางปฏิบัติควรประสานการสำรวจจากผู้อำนวยการท้องถิ่นในเขตอำเภอเพื่อความสะดวกและเกิดความเป็นเอกภาพ

ในการดำเนินการตาม (๒) (๓) (๔) และ (๕) จะดำเนินการเองหรือมอบหมายให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจในพื้นที่เป็นผู้ดำเนินการหรือช่วยดำเนินการก็ได้ และในกรณีตาม (๕) จะมอบหมายให้องค์การสาธารณกุศลเป็นผู้ดำเนินการหรือช่วยดำเนินการด้วยก็ได้

๔. ตัวอย่างแบบคำสั่งตามพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๕๐

ปรากฏตามเอกสารแนบท้าย สามารถปรับใช้ได้ทั้งในระดับท้องถิ่น/อำเภอ/จังหวัด สามารถดาวน์โหลดได้ทางเว็บไซต์กองกฎหมาย กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย <http://law.disaster.go.th/cmsdetail.law-๕.๒๐๑/๔๐๗๕๗/menu_๘๖๘๙/๕๑๗๖.๑/ตัวอย่างแบบคำสั่งตามพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย+พ.ศ.+๒๕๕๐>

๕. วิธีการออกคำสั่งตามพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๕๐

วิธีการออกคำสั่งตามพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๕๐ ยกตัวอย่างเช่น การออกคำสั่งอพยพออกจากพื้นที่ที่เกิดหรือคาดว่าจะเกิดสาธารณภัย การออกคำสั่งปิดกั้นสถานที่ การออกคำสั่งให้บุคคลปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยตามความจำเป็น และการออกคำสั่งต่าง ๆ ที่กฎหมายให้อำนาจซึ่งมีผลเป็นการรอนสิทธิประชาชนในภาวะที่เกิดภัยหรือใกล้จะเกิดสาธารณภัยให้พิจารณาจากข้อเท็จจริง ความเร่งด่วน และกระทบสิทธิประชาชนเฉพาะเท่าที่จำเป็น ทั้งนี้ โปรดดูตัวอย่างแบบคำสั่งตามพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๕๐ เป็นแนวทางในการออกคำสั่งตามภาวการณ์ที่เกิดขึ้นในพื้นที่อำเภอ

๖. หมายเลขโทรศัพท์ติดต่อสอบถาม

กองกฎหมาย กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

โทร. ๐ ๒๖๓๗ ๓๓๗๐ โทรสาร ๐ ๒๒๔๓ ๐๐๒๙

๑.๑.๓ กรมการพัฒนาชุมชน

ประเด็นภารกิจที่เกี่ยวข้อง

๑. การดำเนินงานศูนย์อำนวยการขจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๒. การดำเนินโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP)

๓. กองทุนพัฒนาบทบาทสตรี

๔. โครงการแก้ไขปัญหาความยากจน (กข.คจ.)

๕. การพัฒนาสตรีและองค์กรสตรี

๖. การพัฒนาผู้นำชุมชน (งานอาสาพัฒนาชุมชน)

๗. การดำเนินงานศูนย์ประสานงานองค์การชุมชน (ศอช.)

๘. การขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากและประชารัฐ

๙. กองทุนแม่ของแผ่นดิน

๑๐. การบริหารการจัดเก็บข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ) และข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน (ข้อมูล กชช.๒ค)

<u>ประเด็นภารกิจ ที่ ๑</u>

การดำเนินงานศูนย์อำนวยการขจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๑.๑ ความเป็นมา

รัฐบาลมุ่งเน้นการพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ ให้ทันการเปลี่ยนแปลง เสริมสร้างความเข้มแข็งและแก้ไขปัญหาที่ยังดำรงอยู่ของภาคส่วนต่าง ๆ ภายในประเทศ เพื่อให้ประเทศไทยมีภูมิคุ้มกัน และมีความแข็งแกร่งเพียงพอที่จะเผชิญกับสถานการณ์ความไม่แน่นอนจากปัจจัยต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถก้าวไปข้างหน้าอย่างต่อเนื่อง และมีความเข้มแข็งในระยะยาว รวมถึงยังให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนทุกช่วงวัย การสร้างโอกาสและความเสมอภาค ทางสังคมและลดความเหลื่อมล้ำ ด้วยการสร้างหลักประกันทางสังคมและลงทุนทางสังคมแบบมุ่งเป้า เพื่อช่วยเหลือและพัฒนากลุ่มเปราะบาง โดยเฉพาะกลุ่มยากจนและกลุ่มด้อยโอกาส ให้มีความพร้อมและสามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสังคมไทยอย่างยั่งยืน โดยการดึงเอาพลังของภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาคเอกชน ประชาสังคม ชุมชนท้องถิ่น มาร่วมขับเคลื่อน และมีภาครัฐที่นำนวัตกรรม เทคโนโลยี ข้อมูลขนาดใหญ่ ระบบการทำงานดิจิทัลเข้ามาประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานและการให้บริการประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากคนเป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จพื้นฐานที่สำคัญของการพัฒนาและขับเคลื่อนประเทศในทุกมิติและทุกด้าน ไปสู่วิสัยทัศน์ของยุทธศาสตร์ชาติที่กำหนดให้ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” โดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง

รัฐบาลมีคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๓๔๗/๒๕๖๓ เรื่อง จัดตั้งศูนย์อำนวยการขจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เรียกโดยย่อว่า “ศจพ.” และแต่งตั้งคณะกรรมการขจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (คจพ.) โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นรองประธาน และอธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน เป็นกรรมการและเลขานุการ ซึ่งนับว่าเป็นโอกาสที่กระทรวงมหาดไทยจะได้ดำเนินการขับเคลื่อนนโยบายของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาความยากจนสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม จึงให้กรมการพัฒนาชุมชน พิจารณาบูรณาการความร่วมมือจากส่วนราชการ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ที่เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมกันขับเคลื่อนการขจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัย ภายใต้การน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติให้เกิดความยั่งยืน

๑.๒ ระเบียบ/กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง

คำสั่งคณะกรรมการขจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่ ๑/๒๕๖๔ สั่ง ณ วันที่ ๘ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๔ เรื่อง จัดตั้งศูนย์อำนวยการขจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (ศจพ.) ในระดับจังหวัด และระดับต่าง ๆ

<u>ประเด็นภารกิจ ที่ ๒</u>

การดำเนินงานโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP)

๒.๑ ความเป็นมา

แนวคิด **"หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP)"** เป็นแนวคิดที่เป็นกระบวนการสร้างรายได้จากผลิตภัณฑ์ในแต่ละหมู่บ้านหรือตำบล แนวคิดนี้สนับสนุนและส่งเสริมให้ท้องถิ่นสามารถสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ (Product) โดยมีกิจกรรมการคิดค้นและพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการตลาด การผลิต การบริหารจัดการ และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีทางด้านการตลาดให้มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับ และเป็นที่ต้องการของตลาดสากล โดยมีพลังกาย (Energy) ความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) และความปรารถนา (Desire) ที่จะใช้ทรัพยากรที่หาพบในท้องถิ่น เป็นหลัก เพื่อที่จะเกิดการสร้างงานสร้างรายได้ และนำไปสู่เป้าหมายของการกินดีอยู่ดี คุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน นอกจากนี้ ยังเป็นการสืบสานวัฒนธรรมที่ดีงามของท้องถิ่นให้คงอยู่ต่อไป สร้างความภาคภูมิใจให้กับคนรุ่นต่อ ๆ ไป และวางรากฐานที่สำคัญของประเทศและสังคมไทย

นอกจากนี้ เป็นแนวคิดที่ต้องการให้แต่ละหมู่บ้านมีผลิตภัณฑ์ (หลัก) ๑ ประเภท เป็นผลิตภัณฑ์ที่ใช้วัตถุดิบทรัพยากรท้องถิ่น ลดปัญหาการอพยพย้ายถิ่นไปสู่เมืองใหญ่ ซึ่งถือได้ว่าเป็นการสร้างเศรษฐกิจชุมชนให้เกิดขึ้น เป็นแนวคิดที่สอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียง และเป็นเครื่องมือที่กระตุ้นให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ของประชาชน เกิดการดำเนินงานพัฒนาเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง นับเป็นกลยุทธการพัฒนาที่อาศัยหมู่บ้านเป็นหน่วยพัฒนา (Unit of Development)

ทั้งนี้ ผลิตภัณฑ์ ไม่ได้หมายถึง ตัวสินค้าเพียงอย่างเดียว แต่เป็นกระบวนการทางความคิด รวมถึงการบริการดูแลอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม การรักษาภูมิปัญญาไทย การท่องเที่ยว ศิลปวัฒนธรรมประเพณี การต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่น การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อให้กลายเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพ มีจุดเด่น จุดขาย ที่รู้จักกันแพร่หลายไปทั่วประเทศและทั่วโลก

<u>หลักการพื้นฐาน</u>

๑. ภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่สากล (Local lead Global)

ผลิตภัณฑ์ต้องมีคุณภาพได้มาตรฐาน มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับวัฒนธรรมและมีจุดเด่นเฉพาะเป็นที่ยอมรับของตลาดภายในประเทศและตลาดโลก

๒. พึ่งตนเองและคิดอย่างสร้างสรรค์ (Self-Reliance Creativity)

ต้องมีการระดมความคิด ในการคิดค้นและพัฒนาผลิตภัณฑ์ เพื่อให้ได้สิ่งที่ดีที่สุดเท่าที่จะช่วยกันทำได้ โดยคำนึงถึงการรื้อฟื้นวัฒนธรรม ประเพณีในแต่ละท้องถิ่นให้สอดคล้อง เหมาะสมไม่ซ้ำแบบกัน และเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของหมู่บ้าน หรือตำบล

๓. การสร้างทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Development)

การสร้างบุคคลที่มีความคิดกว้างไกล มีความรู้ ความสามารถ มีการวางแผนการตลาด

๒.๒ ระเบียบ/กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง

๑. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการอำนวยการ หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๔ ประกาศ ณ วันที่ ๗ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๔ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการอำนวยการ หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์แห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๕ ประกาศ ณ วันที่ ๒๗ ธันวาคม พ.ศ ๒๕๔๕

๒. คำสั่งคณะกรรมการอำนวยการ หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ แห่งชาติ ที่ ๒/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๒๓ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ เรื่อง แต่งตั้งคณะอนุกรรมการในคณะกรรมการอำนวยการ หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์แห่งชาติ

<u>ประเด็นภารกิจ ที่ ๓</u>

กองทุนพัฒนาบทบาทสตรี

๓.๑ ความเป็นมา

กองทุนพัฒนาบทบาทสตรี จัดตั้งตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๕ ดำเนินการในระยะแรกภายใต้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี พ.ศ. ๒๕๕๕ ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๕๕ ฉบับที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๕๘ และฉบับที่ ๔ พ.ศ. ๒๕๕๘ และให้มีสำนักงานคณะกรรมการกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีแห่งชาติ (สกพส.) อยู่ในสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี สำนักนายกรัฐมนตรี ต่อมาคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) มีมติเมื่อวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๗ เห็นชอบให้โอนย้ายกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีและสำนักงานคณะกรรมการกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีแห่งชาติ (สกพส.) ไปอยู่กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย โดยคณะรัฐมนตรีมีมติ เมื่อวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๕๘ ให้จัดตั้งกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีขึ้นในกรมการพัฒนาชุมชน โดยได้รับงบประมาณตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ จำนวน ๑๐๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งร้อยล้านบาทถ้วน) เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดตั้งกองทุน และคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๕๙ อนุมัติให้ควบรวมกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี (สลน.) และกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย เข้าเป็นทุนหมุนเวียนเดียวกัน โดยมีผลควบรวมตั้งแต่วันแรกของเดือนถัดจากเดือนที่คณะรัฐมนตรีมีมติให้ความเห็นชอบการควบรวมกองทุนฯ เป็นต้นไป เพื่อประโยชน์ในการสะสางบัญชี และการเริ่มต้นของรอบบัญชีกองทุนหลังควบรวม จึงมีผลให้กองทุนพัฒนาบทบาทสตรีอยู่ในความรับผิดชอบของกรมการพัฒนาชุมชน โดยมีผลตั้งแต่วันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๕๙ โดยกรมการพัฒนาชุมชน ได้รับโอนเงินสด หนี้สิน จากสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี (สลน.) ณ วันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๙ ดังนี้

- เงินสด	๖,๑๒๘,๕๗๑,๘๗๒.๐๐ บาท
- หนี้สิน	๒,๗๑๖,๙๐๑,๖๔๘.๐๐ บาท
รวมเงินสดและหนี้สิน	๘,๘๔๕,๔๗๓,๕๒๐.๐๐ บาท

• วัตถุประสงค์

(๑) เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนดอกเบี้ยต่ำ ในการสร้างโอกาสให้สตรีเข้าถึงแหล่งเงินทุนสำหรับการลงทุนเพื่อพัฒนาอาชีพสร้างงาน สร้างรายได้ หรือเสริมสร้างความเข้มแข็งทางด้านเศรษฐกิจให้แก่สตรีและองค์กรของสตรี

(๒) เป็นแหล่งเงินทุนเพื่อการส่งเสริมบทบาทและพัฒนาศักยภาพสตรีและเครือข่ายสตรีในการเฝ้าระวังดูแลและแก้ไขปัญหาของสตรี การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของสตรีนำไปสู่การสร้างสวัสดิภาพ หรือสวัสดิการเพื่อคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิของสตรีและผู้ด้อยโอกาสอื่น ๆ ในสังคม

(๓) เป็นแหล่งเงินทุนเพื่อการส่งเสริม สนับสนุนการจัดกิจกรรมในการพัฒนาบทบาทสตรี การสร้างภาวะผู้นำการพัฒนาองค์ความรู้ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งทางด้านสังคมให้แก่สตรีและองค์กรของสตรี

(๔) เป็นแหล่งเงินทุนเพื่อสนับสนุนโครงการอื่น ๆ ที่เป็นการแก้ไขปัญหาและพัฒนาสตรีตามที่คณะกรรมการพิจารณาเห็นสมควร

๓.๒ ระเบียบ/กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง

(๑) พระราชบัญญัติการบริหารทุนหมุนเวียน พ.ศ. ๒๕๕๘

(๒) มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๕๙ อนุมัติให้ควบรวมกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี และกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย เข้าเป็นทุนหมุนเวียนเดียวกัน

(๓) ข้อบังคับคณะกรรมการบริหารกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีว่าด้วยการบริหารกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี พ.ศ. ๒๕๕๙

ประเด็นภารกิจ ที่ ๔

โครงการแก้ไขปัญหาความยากจน (กข.คจ.)

๔.๑ ความเป็นมา

ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๓๓ พบว่า ปัญหาความยากจนของประชาชนในชนบทไทยมีจำนวนมาก โดยผลจากการสำรวจรายได้ของครัวเรือนทั่วประเทศของสำนักงานสถิติแห่งชาติ และสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศ พบว่า คนจนมีรายได้ต่ำกว่าเส้นความยากจน ได้เพิ่มขึ้นค่อนข้างมากในเขตชนบท และจากข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน (กชช. ๒ค) ยังบ่งบอกว่ามีหมู่บ้านล้าหลัง หรือหมู่บ้านเร่งรัดพัฒนาอันดับ ๑ อยู่จำนวน ๑๑,๖๐๘ หมู่บ้าน กระทรวงมหาดไทยจึงได้กำหนดดำเนินงานโครงการแก้ไขปัญหาความยากจน (โครงการ กข.คจ.) ขึ้น โดยคณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๓๖ เห็นชอบให้กระทรวงมหาดไทยดำเนินงานโครงการ กข.คจ. ระยะที่ ๑ ระหว่าง ปี ๒๕๓๖ – ๒๕๔๐ จำนวน ๑๑,๖๐๘ หมู่บ้าน โดยมอบหมายให้กรมการพัฒนาชุมชน เป็นหน่วยงานรับผิดชอบดำเนินการ เพื่อตอบสนองนโยบายการกระจายรายได้และความเจริญไปสู่ส่วนภูมิภาค

ผลการดำเนินงาน ระยะที่ ๑ ประสบความสำเร็จระดับหนึ่ง คนยากจนได้มีโอกาสสร้างอาชีพ สร้างรายได้ และสามารถบริหารจัดการกองทุนให้มีประสิทธิภาพได้ด้วยตนเอง อาจกล่าวได้ว่าเป็นการดำเนินงานกองทุนชุมชนของชุมชน โดยชุมชน และเพื่อชุมชน อย่างแท้จริง อย่างไรก็ดี พบว่า จำนวนคนยากจนยังกระจายตัวอยู่ในหมู่บ้านชนบทอีกจำนวนมาก คณะรัฐมนตรีจึงได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๔๐ เห็นชอบในหลักการโครงการ กข.คจ. ระยะที่ ๒ (ปี ๒๕๔๐ – ๒๕๔๔) จำนวน ๒๘,๐๓๘ หมู่บ้าน โดยดำเนินการในหมู่บ้านที่มีครัวเรือนยากจนมีรายได้เฉลี่ยต่ำกว่าเกณฑ์ ๑๕,๐๐๐ บาท/คน/ปี ตามข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ปี พ.ศ. ๒๕๓๙ เพื่อขยายการดำเนินงานให้ครอบคลุมทุกหมู่บ้านที่ยังไม่ได้ดำเนินการในระยะที่ ๑ เมื่อสิ้นสุดระยะเวลาดำเนินงาน ในปี ๒๕๔๔ ดำเนินการได้ทั้งสิ้น จำนวน ๒๙,๒๓๔ หมู่บ้าน

ทั้งนี้ กรมการพัฒนาชุมชน ได้ใช้กระบวนการให้การศึกษาชุมชน และยึดหลักการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อดำเนินงานโครงการแก้ไขปัญหาความยากจน (โครงการ กข.คจ.) โดยมุ่งเป้าหมายไปที่ครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์ จปฐ. ตามข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ด้วยการสนับสนุนเงินทุนในระดับหมู่บ้าน ๆ ละ ๒๘๐,๐๐๐ บาท เพื่อเป็นเงินทุนหมุนเวียนให้ครัวเรือนยากจนเป้าหมายยืมไปลงทุนประกอบอาชีพ เพื่อให้มีรายได้เพิ่มขึ้นและพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น รวมทั้งมีการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดตั้งกองทุนชุมชนต่าง ๆ ขึ้น เพื่อแก้ไขปัญหาด้านการเงิน การลงทุนประกอบอาชีพ และการจัดสวัสดิการ

๔.๒ ระเบียบ/กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง

ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการบริหารและการใช้จ่ายเงินโครงการแก้ไขปัญหาความยากจน พ.ศ. ๒๕๕๓

ข้อ ๕ ในระเบียบนี้...“นายอำเภอ” หมายความรวมถึง ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ

ข้อ ๘ ให้มี...คณะกรรมการอำนวยการแก้ไขปัญหาความยากจนอำเภอ ... ประกอบด้วย ผู้แทนของหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง ผู้แทนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้ทรงคุณวุฒิ...

<u>ประเด็นภารกิจ ที่ ๕</u>

การพัฒนาสตรีและองค์กรสตรี

๕.๑ ความเป็นมา

สตรีไทย เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาครอบครัว ชุมชน สังคม จะเห็นได้จากกิจกรรมต่าง ๆ ที่ดำเนินการในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ชุมชน สังคม สตรีจะเข้าร่วมกิจกรรมทุกกิจกรรม และเป็นแกนหลักสำคัญในการขับเคลื่อนกิจกรรมในทุกกระบวนการขั้นตอน เป็นทั้งผู้ที่สำรวจจัดเก็บข้อมูล ผู้ให้ข้อมูล ผู้ดำเนินการ บริหารจัดการด้านการผลิต การตลาด การพัฒนาออกแบบ การประชาสัมพันธ์ นอกจากนี้ สตรีไทยยังเป็นผู้ที่มีจิตอาสาทำกิจกรรมทั้งในภาครัฐและเอกชน

กรมการพัฒนาชุมชน ดำเนินการพัฒนาสตรีมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๐๕ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตให้มีความพร้อมเกี่ยวกับคุณลักษณะส่วนตัว ชีวิตครอบครัว และการมีส่วนร่วมในสังคม โดยกระตุ้นให้สตรีมีความคิดริเริ่ม ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ มีความเชื่อมั่นในตนเอง สามารถช่วยตนเองและครอบครัว ตลอดจนมีความรู้ในการประกอบอาชีพและมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น

ในปี พ.ศ. ๒๕๒๐ ได้ส่งเสริมให้มีการจัดตั้งและพัฒนาองค์กรสตรีแต่ละระดับ เพื่อเป็นแกนนำในการคิดตัดสินใจ และแก้ไขปัญหาทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองการปกครอง และสิ่งแวดล้อม ด้วยการเชื่อมประสานและบูรณาการการทำงานร่วมกับภาคีการพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสตรี โดยกรมการพัฒนาชุมชน ดำเนินการพัฒนาสตรี ภายใต้ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยคณะกรรมการพัฒนาสตรี พ.ศ. ๒๕๓๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๒ และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๕

๕.๒ ระเบียบ/กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง

(๑) ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยคณะกรรมการพัฒนาสตรี พ.ศ. ๒๕๓๘

ข้อ ๔ คณะกรรมการพัฒนาสตรีหมู่บ้าน เรียกชื่อโดยย่อว่า “กพสม.” ประกอบด้วย สตรีที่ได้รับการคัดเลือกจากประชาชนในหมู่บ้านนั้น มีจำนวนอย่างน้อยเก้าคนแต่ไม่เกินสิบห้าคน โดยให้นายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอเป็นผู้แต่งตั้ง...

ข้อ ๕ คณะกรรมการพัฒนาสตรีตำบล เรียกชื่อโดยย่อว่า “กพสต.” ประธานและกรรมการพัฒนาสตรีหมู่บ้าน หมู่บ้านละ ๒ คน โดยให้นายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอเป็นผู้แต่งตั้ง...

ข้อ ๑๑ ให้นายอำเภอ หรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ หรือผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วแต่กรณีพิจารณาให้บุคคลที่เป็นคณะกรรมการพัฒนาสตรีที่ได้รับแต่งตั้งพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ...

ข้อ ๑๙ ให้กรมการพัฒนาชุมชน กำหนดรูปแบบเครื่องหมายสัญลักษณ์ขององค์กรสตรี และบัตรประจำตัวของคณะกรรมการพัฒนาสตรีแต่ละระดับ โดยนายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ หรือผู้ซึ่งนายอำเภอมอบหมาย และผู้ว่าราชการจังหวัดหรือผู้ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมาย เป็นผู้ลงนามในบัตรประจำตัว...

(๒) ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยคณะกรรมการพัฒนาสตรี (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๕

ข้อ ๑๓ ให้ยกเลิกความในข้อ ๑๑ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยคณะกรรมการพัฒนาสตรี พ.ศ. ๒๕๓๘ และให้ใช้ความดังต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๑๑ ให้นายอำเภอ ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือปลัดกระทรวงมหาดไทย แล้วแต่กรณี พิจารณาให้บุคคลที่เป็นคณะกรรมการพัฒนาสตรีที่ได้รับแต่งตั้งพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ...”

๕.๓ แนวทางการปฏิบัติงานในอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอ

ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาสตรีและองค์กรสตรีระดับหมู่บ้านและระดับอำเภอให้มีความเข้มแข็ง โดยการส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพของสตรีและองค์กรสตรี ให้สามารถดำเนินการในขอบข่ายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

(๑) ส่งเสริมให้สตรีเป็นแกนนำสำคัญในการเสริมสร้างให้ครัวเรือนในพื้นที่มีความมั่นคงทางอาหาร อาทิ การปลูกพืชผักสวนครัว เพื่อลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ครอบครัว เป็นต้น รวมถึงการสร้างสิ่งแวดล้อมให้ยั่งยืน อาทิ การบริหารจัดการขยะ ปลูกต้นไม้ ทำความสะอาดบริเวณที่อยู่อาศัย ที่สาธารณประโยชน์ เป็นต้น และการสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคม อาทิ กิจกรรมสานสัมพันธ์ครอบครัวอบอุ่น เป็นต้น

(๒) ส่งเสริมองค์กรสตรีและสมาชิกสตรีให้เป็นพลังสำคัญในการขับเคลื่อนตำบล มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน

(๓) ส่งเสริมให้สตรีมีบทบาทเป็นแกนหลักสำคัญในการสืบสานพระราชปณิธานสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ในการอนุรักษ์ ส่งเสริม เชิดชูอัตลักษณ์คุณค่าผ้าไทย ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๖๓ เรื่อง มาตรการส่งเสริมและสนับสนุนการใช้และสวมใส่ผ้าไทย

(๔) ส่งเสริมบทบาทสตรีร่วมเป็นคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (กบจ.) และคณะกรรมการบริหารงานอำเภอ (กบอ.)

(๕) สนับสนุนงบประมาณให้องค์กรสตรีเป็นแกนหลักสำคัญในการแก้ไขปัญหาสตรี อาทิ ปัญหาด้านอาชีพและรายได้ของสตรี ปัญหาด้านสุขภาพสตรี ปัญหาความรุนแรงต่อเด็ก เยาวชน สตรี เป็นต้น

(๖) ส่งเสริมกิจกรรมสตรี อาทิ กิจกรรมเนื่องในวันสำคัญของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ กิจกรรมครอบครัวสัมพันธ์ กิจกรรมส่งเสริมครอบครัวแข็งแรง การจัดกีฬาสัมพันธ์สตรี การจัดการสิ่งแวดล้อม เป็นต้น รวมถึงการจัดกิจกรรมวันสำคัญเกี่ยวกับสตรี อาทิ วันแม่แห่งชาติ วันสตรีสากล วันสตรีไทย เป็นต้น เพื่อเป็นการแสดงพลังของสตรีในการทำกิจกรรมสาธารณประโยชน์ต่าง ๆ

(๗) ส่งเสริม สนับสนุนสตรี ร่วมขับเคลื่อนกิจกรรมการพัฒนาระดับพื้นที่ อาทิ โครงการพัฒนาพื้นที่ต้นแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักทฤษฎีใหม่ ประยุกต์สู่ “โคก หนอง นา โมเดล” เป็นต้น

(๘) สนับสนุนให้สตรีดำเนินการขับเคลื่อนกิจกรรมปลูกผักสวนครัว จัดเก็บเมล็ดพันธุ์ ปันผัก ปันรัก ปันสุข

(๙) สนับสนุนให้สตรี (๙.๑) สร้างความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปกครองระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขแก่ประชาชน และ (๙.๒) เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตย (ศส.ปชต.)

(๑๐) สนับสนุนให้สตรีเป็นแกนนำหลักสำคัญในการร่วมรณรงค์ให้ความรู้ ความเข้าใจในการป้องกัน รักษา และเฝ้าระวังการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19)

หน่วยงานรับผิดชอบ : สำนักเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชน กรมการพัฒนาชุมชน โทร. ๐ ๒๑๔๑ ๖๑๑๕

<u>ประเด็นภารกิจ ที่ ๖</u>

การพัฒนาผู้นำชุมชน (งานอาสาพัฒนาชุมชน)

๖.๑ ความเป็นมา

อาสาพัฒนาชุมชน คือ อาสาสมัครจากราษฎรในท้องถิ่นที่มีจิตใจเสียสละ มีความสมัครใจ อาสามาปฏิบัติงานเพื่อส่วนรวมในด้านการพัฒนาชุมชน แบ่งออกเป็น ๒ ประเภท ได้แก่

(๑) อาสาพัฒนาชุมชน (อช.) คือ อาสาพัฒนาชุมชนที่ได้รับคัดเลือกจากเวทีประชาคมหมู่บ้านให้ปฏิบัติหน้าที่อาสาสมัครในหมู่บ้านหนึ่ง เรียกชื่อย่อว่า “อช.” มีจำนวนหมู่บ้านละอย่างน้อย ๔ คน โดยให้มีจำนวนหญิงชายในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน

(๒) ผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน (ผู้นำ อช.) คือ อาสาพัฒนาชุมชนที่ได้รับการคัดเลือกจากเวทีประชาคมอาสาพัฒนาชุมชน เพื่อให้ปฏิบัติงานอาสาสมัครในฐานะผู้นำของอาสาพัฒนาชุมชนในตำบลหนึ่ง เรียกชื่อย่อว่า “ผู้นำ อช.” มีจำนวน ๒ คน (ชาย ๑ คน หญิง ๑ คน)

๖.๒ ระเบียบ/กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง

ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการอาสาพัฒนาชุมชน พ.ศ. ๒๕๔๗

ข้อ ๑๒...ข้อ ๙ (การคัดเลือก อช.) และข้อ ๑๑ (การคัดเลือกผู้นำ อช.) ให้นายอำเภอและผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งตามลำดับ

ข้อ ๑๙ รูปแบบ เครื่องหมาย เข็มเชิดชูเกียรติ และบัตรประจำตัวอาสาพัฒนาชุมชนและผู้นำอาสาพัฒนาชุมชนให้เป็นไปตามแนบท้ายระเบียบนี้ โดยนายอำเภอหรือผู้ที่นายอำเภอมอบหมาย เป็นผู้ลงนามในบัตรประจำตัวอาสาพัฒนาชุมชน และผู้ว่าราชการจังหวัดหรือผู้ที่ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ลงนามในบัตรประจำตัวผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน

๖.๓ แนวทางการปฏิบัติงานในอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอ

ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาศักยภาพและการปฏิบัติหน้าที่ของอาสาพัฒนาชุมชน (อช.) และผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน (ผู้นำ อช.) ทั้งนี้ กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างศักยภาพและการปฏิบัติหน้าที่ของอาสาพัฒนาชุมชน (อช.) และผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน (ผู้นำ อช.) อาทิ ส่งเสริม สนับสนุนอาสาพัฒนาชุมชน (อช.) และผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน (ผู้นำ อช.) ให้เป็นกลไกสำคัญในการส่งเสริมและยกระดับคุณภาพชีวิตครัวเรือนที่ตกเกณฑ์ความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) โดยการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เน้นการจัดกิจกรรมแบบบูรณาการร่วมกับการดำเนินงานโครงการพัฒนาพื้นที่ต้นแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักทฤษฎีใหม่ประยุกต์สู่ “โคก หนอง นา โมเดล” ได้แก่ การร่วมกิจกรรมฝึกอบรมเพิ่มทักษะระยะสั้นการพัฒนากสิกรรมสู่ระบบเศรษฐกิจพอเพียงรูปแบบ “โคก หนอง นา” การร่วมกิจกรรมกระตุ้นการบริโภคภาคครัวเรือนและเอกชนผ่านกิจกรรมการพัฒนาและสนับสนุนพื้นที่ครัวเรือนต้นแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับครัวเรือน โดยเข้าร่วมกิจกรรมเอามื้อสามัคคีพื้นที่เรียนรู้ชุมชนต้นแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิต (Community Lab Model for quality of life : CLM) และครัวเรือนต้นแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิต (Household Lab Model for quality of life : HLM) ในแต่ละตำบล แต่ละหมู่บ้าน ของการดำเนินงานในแต่ละพื้นที่ที่เข้าร่วมโครงการ เป็นต้น

นอกจากนี้ ยังต้องเสริมสร้างบทบาทของอาสาพัฒนาชุมชน (อช.) และผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน (ผู้นำ อช.) ในการร่วมดำเนินงานบูรณาการแผนตำบล และการพัฒนาตนเองตามระบบมาตรฐานการพัฒนาชุมชน (มชช.)

กลุ่มเสริมสร้างศักยภาพชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน : ๑ มิถุนายน

การพัฒนาผู้นำชุมชน (งานอาสาพัฒนาชุมชน)

แนวคิด สร้างพลังชุมชน และใช้พลังชุมชน ในการพัฒนาชุมชน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

กรอบงาน

- สร้างผู้นำ อช. นักพัฒนาภาคประชาชน
- พัฒนาเครือข่าย ผู้นำ อช. รวมพลังสร้างงาน
- สร้างคุณค่า เสริมความภาคภูมิ ผู้นำ อช.

แนวทางการดำเนินงาน

๑. ส่งเสริมกระบวนการคัดเลือกผู้นำ อช./อช. โดยเวทีประชาคมอย่างจริงจัง
๒. จัดทำฐานข้อมูล อช./ผู้นำ อช. อย่างเป็นระบบ
๓. สร้างหลักสูตรการพัฒนา อช./ผู้นำ อช. ให้ได้มาตรฐาน
๔. สนับสนุนเครื่องมือการทำงาน ของ อช./ผู้นำ อช.
๕. ปรับปรุงภารกิจของ อช./ผู้นำ อช. ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน

๑. จัดทำระบบติดตาม ประเมินผลแบบออนไลน์ไร้เยลไทม์
๒. ประชาสัมพันธ์การดำเนินงาน ของ อช./ผู้นำ อช. ทุกขั้นตอน
๓. สร้างทีมพี่เลี้ยง (Mentor) โดย จนท.พช. ทำงานเคียงคู่กับ อช./ผู้นำ อช. ในพื้นที่
๔. ยกย่องเชิดชูเกียรติ อช./ผู้นำ อช. ที่มีผลงานดีเด่น
๕. ขอพระราชทานเครื่องราชฯ /เข็มเชิดชูเกียรติ อช./ผู้นำ อช.
๖. ขออนุมัติเพิ่มค่าตอบแทน ผู้นำ อช.

๑. จัดกิจกรรมเสริมสร้างศักยภาพ อช. ทั้งในระดับพื้นที่ และระดับชาติ
๒. ยกย่องเชิดชูเกียรติ อช. ที่มีผลงานดีเด่น
๓. ขอพระราชทานเครื่องราชฯ /เข็มเชิดชูเกียรติ อช./ผู้นำ อช.
๔. ขออนุมัติเพิ่มค่าตอบแทน ผู้นำ อช.

การบูรณาการ สสช.(มท.ศก.พพ. มบ.สัมมาชีพ)/สกว/สทอ./สสพ./กกต.

ตัวชี้วัด
๑. ร้อยละของผู้นำ อช. ที่สามารถบริหารจัดการชุมชนได้
๒. จำนวนกิจกรรมที่บริหารจัดการโดย ผู้นำ อช

ผู้นำ อช. มีความสามารถในการบริหารจัดการชุมชน และสามารถทำงานแบบภาคีพหุภาคีได้

หน่วยงานรับผิดชอบ : สำนักเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชน กรมการพัฒนาชุมชน โทร. ๐ ๒๑๘๑ ๖๑๑๕

<u>ประเด็นภารกิจ ที่ ๗</u>

การดำเนินงานศูนย์ประสานงานองค์การชุมชน (ศอช.)

๗.๑ ความเป็นมา

ศูนย์ประสานงานองค์การชุมชน (ศอช.) หรือ “Community Organization Network Center” เรียกโดยย่อว่า “CON Center” เป็นองค์กรเครือข่ายภาคประชาชนที่จัดตั้งขึ้นเพื่อรวมพลังระหว่างผู้นำกลุ่ม องค์กรต่าง ๆ ที่มีอยู่ในหมู่บ้าน ตำบล ในการทำงานร่วมกับผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน กำนัน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งประสานกับภาครัฐและภาคประชาชน ในการบริหารจัดการชุมชน โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ประชาชนสามารถบริหารจัดการชุมชนได้ด้วยตนเอง สามารถพึ่งตนเองได้ และนำไปสู่ชุมชนเข้มแข็งอย่างยั่งยืน โดยกรมการพัฒนาชุมชน ได้กำหนดเป็นนโยบายเน้นหนักประจำปี ๒๕๔๔ ดำเนินการภายใต้ระเบียบกรมการพัฒนาชุมชนว่าด้วยการดำเนินงานศูนย์ประสานงานองค์กรชุมชน พ.ศ. ๒๕๔๔ ซึ่งกำหนดโครงสร้างศูนย์ประสานงานองค์การชุมชน ไว้ ๓ ระดับ คือ ศูนย์ประสานงานองค์การชุมชนระดับตำบล (ศอช.ต.) ศูนย์ประสานงานองค์การชุมชนระดับอำเภอ (ศอช.อ.) และศูนย์ประสานงานองค์การชุมชนระดับจังหวัด (ศอช.จ.) ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้มีการปรับเปลี่ยนระเบียบการดำเนินงานของศูนย์ประสานงานองค์การชุมชน (ศอช.) จากระเบียบกรมการพัฒนาชุมชน เป็นระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการดำเนินงานศูนย์ประสานงานองค์การชุมชน พ.ศ. ๒๕๕๑ เพื่อมุ่งเสริมสร้างขีดความสามารถของกลุ่ม/องค์กรภาคประชาชนในการพัฒนาชุมชน และเพื่อเสริมสร้างกลไกการรวมพลังภาคประชาชน

๗.๒ ระเบียบ/กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง

ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการดำเนินงานศูนย์ประสานงานองค์การชุมชน (ศอช.)

ข้อ ๕ ในระเบียบนี้... “นายอำเภอ” หมายความรวมถึงปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ

ข้อ ๑๒ การคัดเลือกคณะกรรมการตามข้อ ๑๑ ให้เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนที่ปฏิบัติงานในตำบลขออนุมัตินายอำเภอ เพื่อเชิญผู้แทนองค์การชุมชนในตำบลทั้งหมดและประชาชนทั่วไป จัดเวทีประชาคมคัดเลือกคณะกรรมการ...นายอำเภอ เป็นผู้ลงนามในประกาศรับรองผลการคัดเลือกคณะกรรมการ ตามมติของเวทีประชาคม

ข้อ ๑๖ ให้นายอำเภอ เป็นผู้ลงนามในประกาศรับรองผลการคัดเลือกคณะกรรมการระดับอำเภอ ตามมติของเวทีประชาคม

ข้อ ๒๔ การแต่งตั้งคณะทำงานส่งเสริม ศอช. ตามข้อ ๑๓ ข้อ ๑๗...สำหรับคณะทำงานส่งเสริม ศอช.ต. และคณะทำงานส่งเสริม ศอช.อ. ให้นายอำเภอแต่งตั้ง แล้วรายงานให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทราบ...

๗.๓ แนวทางการปฏิบัติงานในอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอ

ส่งเสริม สนับสนุนการขับเคลื่อนการดำเนินงานของศูนย์ประสานงานองค์การชุมชนระดับตำบลและระดับอำเภอ ผ่านกลไกคณะกรรมการบริหารศูนย์ประสานงานองค์การชุมชนระดับตำบล (ศอช.ต.) คณะทำงานส่งเสริมศูนย์ประสานงานองค์การชุมชนระดับตำบล (ศอช.ต.) คณะกรรมการบริหารศูนย์ประสานงานองค์การชุมชนระดับอำเภอ (ศอช.อ.) และคณะทำงานส่งเสริมศูนย์ประสานงานองค์การชุมชนระดับอำเภอ (ศอช.อ.) ดังนี้

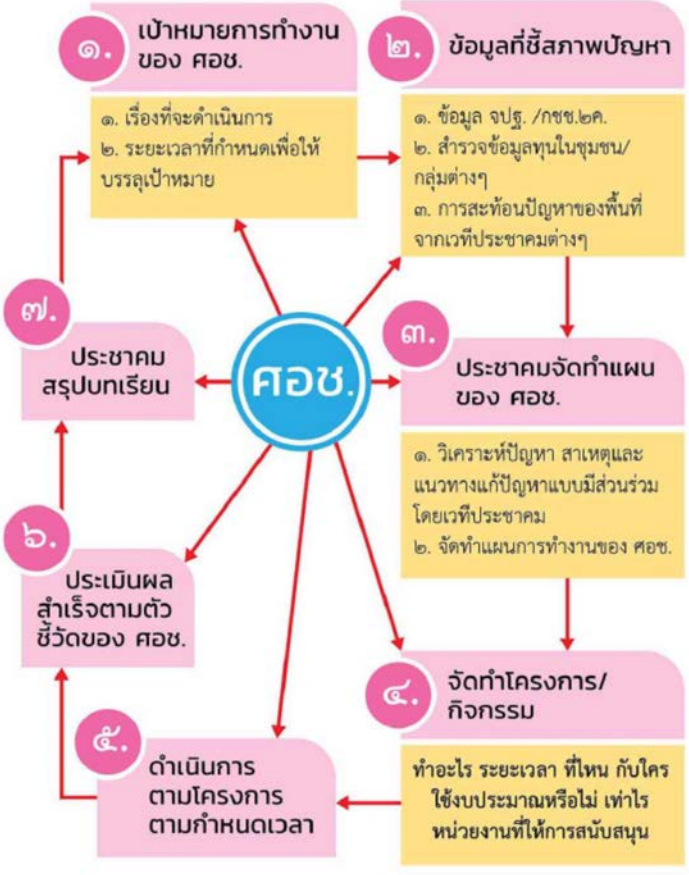
(๑) กำหนดให้สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ ทบทวนคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารงานตำบลแบบบูรณาการ (ก.บ.ต.) โดยสนับสนุนให้คณะกรรมการบริหารศูนย์ประสานงานองค์การชุมชนระดับตำบล (ศอช.ต) เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

(๒) ส่งเสริม สนับสนุนให้ศูนย์ประสานงานองค์การชุมชน ดำเนินการขับเคลื่อนกิจกรรมบูรณาการแผนพัฒนาตำบล ตามแนวทางกรมการพัฒนาชุมชน พร้อมทั้งส่งแผนพัฒนาตำบล ให้กับคณะกรรมการบริหารงานอำเภอแบบบูรณาการ (ก.บ.อ.) และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(๓) ส่งเสริมให้ศูนย์ประสานงานองค์การชุมชน (ศอช.) เป็นกลไกที่สำคัญในการขับเคลื่อนแผนพัฒนาตำบลตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ระดับอำเภอและตำบล พ.ศ. ๒๕๖๒ และงานอื่นตามบทบาทหน้าที่ที่กำหนด

(๔) ส่งเสริมให้ศูนย์ประสานงานองค์การชุมชนระดับตำบล (ศอช.ต) เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนโครงการพัฒนาพื้นที่ต้นแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักทฤษฎีใหม่ ประยุกต์สู่ “โคก หนอง นา โมเดล” กรมการพัฒนาชุมชน และผลักดันให้อยู่ในแผนพัฒนาตำบลและเชื่อมโยงประสานสู่แผนพัฒนาในทุกระดับ

(๕) สนับสนุนให้ศูนย์ประสานงานองค์การชุมชนระดับตำบล (ศอช.ต.) เข้ารับการพัฒนาตามระบบมาตรฐานการพัฒนาชุมชน (มชช.)

แผนภาพ ผังกระบวนการทำงานเพื่อแก้ไขปัญหาในชุมชนของ ศอช.

หน่วยงานรับผิดชอบ : สำนักเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชน กรมการพัฒนาชุมชน โทร. ๐ ๒๑๔๑ ๖๑๑๕

<u>ประเด็นภารกิจ ที่ ๘</u>

การขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากและประชารัฐ

๘.๑ ความเป็นมา

การขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากและประชารัฐ สอดคล้องกับนโยบายรัฐบาลนโยบายหลัก ข้อ ๗ การพัฒนาสร้างความเข้มแข็งจากฐานราก ข้อที่ ๗.๓ ส่งเสริมบทบาทภาคเอกชน ในการช่วยพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจฐานราก เริ่มดำเนินการในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ โดยกระทรวงมหาดไทยได้รับมอบหมายภารกิจการดำเนินงานการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากและประชารัฐ ซึ่งคณะทำงานการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากและประชารัฐ (E3) มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นหัวหน้าทีมภาครัฐ และนายฐาปน สิริวัฒนภักดี กรรมการผู้อำนวยการใหญ่ บริษัท ไทยเบฟเวอเรจ จำกัด (มหาชน) เป็นหัวหน้าทีมภาคเอกชน โดยกำหนดเป้าหมายการดำเนินงานร่วมกัน ได้แก่ “สร้างรายได้ให้กับชุมชนเพื่อประชาชนมีความสุข” ภายใต้ขอบเขตการดำเนินงาน ๓ เรื่อง ประกอบด้วย การเกษตร การแปรรูป (SMEs/OTOP) และการท่องเที่ยวโดยชุมชน ในรูปแบบประชารัฐ โดยขอความร่วมมือจาก ๕ ภาคส่วน ได้แก่ ภาครัฐ เอกชน วิชาการ ประชาสังคม และประชาชน ซึ่งมีบริษัทประชารัฐรักสามัคคีจังหวัด (วิสาหกิจเพื่อสังคม) จำกัด เป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนงานภายใต้แนวคิด Social Enterprise (Social Enterprise : SE) กล่าวคือ มีเป้าหมายหลักเพื่อสังคมไม่ใช่เพื่อกำไรสูงสุด รายได้หลักมาจากการขายสินค้าและบริการ การให้คำปรึกษาแก่ชุมชน ไม่ใช้เงินจากรัฐหรือเงินบริจาค กำไรต้องนำไปใช้ขยายผล ไม่ปันผล ๑๐๐% มีการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล และมีการจดทะเบียนเป็นรูปแบบบริษัท

๘.๒ ระเบียบ/กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง

(๑) คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๑๐๖/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๔ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการประสานและขับเคลื่อนนโยบายสานพลังประชารัฐประจำจังหวัด

(๒) โครงสร้างคณะทำงานขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากและประชารัฐ จังหวัดและอำเภอ ตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๔๐๔.๒/ว ๑๒๒๙ ลงวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

ประเด็นภารกิจ ที่ ๙

กองทุนแม่ของแผ่นดิน

๙.๑ ความเป็นมา

เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๗ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ได้พระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดให้กับประชาชนอย่างยั่งยืน โดยจัดสรรเป็น “เงินขวัญถุงพระราชทาน” สำหรับจัดตั้งกองทุนแม่ของแผ่นดิน เริ่มต้นกองทุนละ ๘,๐๐๐ บาท และพระราชทานเงินกองทุนแม่ฯ ครั้งแรกในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน ๖๗๒ กองทุน เมื่อเดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ กรมการพัฒนาชุมชนได้รับมอบหมายจากกระทรวงมหาดไทย ให้รับผิดชอบดำเนินงานเสริมสร้างความเข้มแข็งกองทุนแม่ของแผ่นดิน โดยมีเป้าหมายในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดให้ได้ผลอย่างยั่งยืนด้วยพลังสามัคคีของชาวบ้านให้พึ่งพาตนเองบนพื้นฐานของทุนทางสังคมที่มีอยู่ และต่อยอดไปสู่การแก้ไขปัญหาที่ยั่งยืนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

องค์ประกอบของกองทุนแม่ของแผ่นดิน ได้แก่ **ส่วนที่ ๑ เงินขวัญถุงพระราชทาน** แห่งละ ๘,๐๐๐ บาท (เป็นเงินขวัญถุงในหมู่บ้าน/ชุมชน โดยไม่ใช้จ่ายให้หมดไป) **ส่วนที่ ๒ ทุนศรัทธา** เป็นเงินที่ราษฎรร่วมกันบริจาคอย่างต่อเนื่องด้วยพลังความศรัทธา สมทบเข้ากองทุนแม่ฯ **ส่วนที่ ๓ ทุนปัญญา** เป็นเงินที่ราษฎรในหมู่บ้านและชุมชนคิดค้นขึ้นด้วยภูมิปัญญาของตนเองในการระดมทุนเพื่อขยายกองทุน ให้กองทุนมีการงอกเงยขึ้น จนสามารถนำไปใช้จ่ายเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของหมู่บ้านได้อย่างเพียงพอต่อไป

๙.๒ แนวทางการปฏิบัติงานในอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอ

ส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน ผ่านกลไกคณะกรรมการขับเคลื่อนกองทุนแม่ของแผ่นดินระดับอำเภอ ที่มีนายอำเภอเป็นประธานกรรมการ ทั้งนี้ มีกระบวนการสนับสนุนการขับเคลื่อนกองทุนแม่ของแผ่นดิน ดังนี้

(๑) ตรวจสุขภาพกองทุนแม่ของแผ่นดิน (ระดับหมู่บ้าน)

(๑.๑) กรมการพัฒนาชุมชนจัดทำคู่มือการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน

(๑.๒) จังหวัด โดยคณะกรรมการขับเคลื่อนกองทุนแม่ของแผ่นดินจังหวัด กำกับ ติดตาม และรายงานผลการดำเนินงานภาพรวมระดับจังหวัด

(๑.๓) อำเภอ โดยคณะกรรมการขับเคลื่อนกองทุนแม่ของแผ่นดินอำเภอ กำกับ ติดตาม และรายงานผลการดำเนินงานภาพรวมระดับอำเภอ เครือข่ายกองทุนแม่ของแผ่นดินระดับอำเภอเป็นคณะดำเนินการสนับสนุน และจัดชุดปฏิบัติการตรวจสุขภาพกองทุนแม่ของแผ่นดิน

(๑.๔) ชุดปฏิบัติการตรวจสุขภาพกองทุนแม่ของแผ่นดินใช้แบบตรวจสุขภาพกองทุนแม่ของแผ่นดิน เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดระดับสุขภาพกองทุนแม่ของแผ่นดิน ตามแนวทาง ดังนี้

๑) การเลือกกลุ่มบุคคลในการให้ข้อมูลการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน ต้องพิจารณาให้ครอบคลุมผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหรือผู้มีบทบาทในการดำเนินงานของกองทุนแม่ของแผ่นดินในหมู่บ้านนั้น ๆ เช่น ประธาน เลขานุการ เหรัญญิก กรรมการฝ่ายต่าง ๆ สมาชิกกองทุน ผู้เคยได้รับการช่วยเหลือจากกองทุน รวมถึงผู้ที่ยังไม่ได้เป็นสมาชิก เพื่อร่วมกันให้ข้อมูลตามประเด็นคำถามในแบบตรวจสุขภาพที่จัดทำไว้

๒) ชุดปฏิบัติการตรวจสุขภาพกองทุนแม่ของแผ่นดิน ชี้แจงความเป็นมา แนวคิดของการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน และวัตถุประสงค์ของการตรวจสุขภาพกองทุนแม่ของแผ่นดิน

๓) ชุดปฏิบัติการตรวจสุขภาพกองทุนแม่ของแผ่นดินใช้วิธีการสัมภาษณ์กลุ่มตามประเด็นคำถามในแบบตรวจสุขภาพที่สร้างเอาไว้ทีละข้อ และให้ขอตรวจเอกสารที่เกี่ยวข้องร่วมด้วย

๔) ชุดปฏิบัติการตรวจสุขภาพกองทุนแม่ของแผ่นดินตรวจสอบความรู้ความเข้าใจตามประเด็นคำถามรายข้อจากผู้ให้ข้อมูล (หลังการสัมภาษณ์) เพื่อยืนยันความรู้ความเข้าใจและผลการประเมินการตรวจสุขภาพกองทุนแม่ของแผ่นดิน

๕) รายงานผลการประเมินการตรวจสุขภาพกองทุนแม่ของแผ่นดิน ตามลำดับชั้นการรายงาน ต่อไป

(๒) ส่งเสริมและพัฒนากองทุนแม่ของแผ่นดิน โดยใช้ ๑๐ ขั้นตอนกองทุนแม่ของแผ่นดิน

(๒.๑) ทำความเข้าใจโครงการทุกครัวเรือน

(๒.๒) จัดตั้งคณะกรรมการกองทุนแม่ของแผ่นดิน

(๒.๓) รับสมัครครัวเรือนสมาชิกเข้าร่วมโครงการ

(๒.๔) จัดตั้งกฎชุมชนเข้มแข็ง

(๒.๕) ให้ความรู้ความเข้าใจเรื่องยาเสพติด

(๒.๖) จัดตั้งกองทุนแก้ไขปัญหายาเสพติด

(๒.๗) ประชาคมคัดแยกโดยสันติวิธี (กรณีมีผู้ค้า ผู้เสพ ผู้ต้องสงสัย)

(๒.๘) ทำกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดร่วมกัน (อย่างต่อเนื่อง)

(๒.๙) การรับรองครัวเรือนปลอดภัย

(๒.๑๐) การรักษาสถานะของชุมชนเข้มแข็ง

(๓) ส่งเสริมและพัฒนาศูนย์เรียนรู้กองทุนแม่ของแผ่นดิน

(๓.๑) คณะกรรมการขับเคลื่อนกองทุนแม่ของแผ่นดินระดับอำเภอจัดให้มีการประชาคมเผยแพร่ความคิด วัตถุประสงค์ และประโยชน์ของศูนย์เรียนรู้ฯ แก่คณะกรรมการกองทุนแม่ของแผ่นดินทุกกองทุน

(๓.๒) คณะกรรมการขับเคลื่อนกองทุนแม่ของแผ่นดินระดับอำเภอร่วมกับเครือข่ายกองทุนแม่ของแผ่นดินระดับอำเภอ คัดเลือกหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดินที่มีผลการดำเนินงานแก้ไขปัญหายาเสพติดและมีความพร้อมที่จะเป็นศูนย์เรียนรู้ฯ เพื่อส่งเสริมให้เป็นศูนย์เรียนรู้กองทุนแม่ของแผ่นดินระดับอำเภอ ทั้งนี้ ให้พิจารณาหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดินที่มีศูนย์เรียนรู้ชุมชนอยู่แล้วเป็นลำดับแรก

(๓.๓) สร้างความรู้ความเข้าใจด้านการบริหารจัดการศูนย์เรียนรู้ฯ กับคณะกรรมการกองทุนแม่ของแผ่นดินที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นศูนย์เรียนรู้กองทุนแม่ของแผ่นดินระดับอำเภอ

(๓.๔) จัดทำระเบียบศูนย์เรียนรู้กองทุนแม่ของแผ่นดิน วางแผนดำเนินการพัฒนาศักยภาพศูนย์เรียนรู้กองทุนแม่ของแผ่นดิน

(๓.๕) ดำเนินการพัฒนาตามแผนที่กำหนด ทั้งนี้ อาจดำเนินกิจกรรมในลักษณะเชื่อมโยงกับการส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน ที่นำไปสู่หมู่บ้านปลอดภัยจากยาเสพติด อย่างน้อย ๕ กิจกรรมต่อหมู่บ้าน จากกิจกรรมทางเลือกต่าง ๆ อาทิ

๑) ขยายผลรับสมัครสมาชิกกองทุนแม่ของแผ่นดิน

๒) ทอดผ้าป่า/จัดหาทุนเพิ่มให้กองทุนแม่ของแผ่นดิน

๓) รับรอง/ขยายผลครัวเรือนปลอดยาเสพติด

๔) จัดสวัสดิการให้สมาชิกกองทุนแม่ของแผ่นดิน เช่น เด็กแรกเกิด เจ็บป่วย เสียชีวิต ทุนการศึกษา เป็นต้น

๕) ศึกษาดูงาน/แลกเปลี่ยนเรียนรู้กองทุนแม่ของแผ่นดิน

๖) Mobile Unit ในชุมชน บ้าน วัด โรงเรียน เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับกองทุนแม่ของแผ่นดิน และการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

๗) จัดกิจกรรมรณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ในวันสำคัญต่าง ๆ เช่น กิจกรรมวันแม่แห่งชาติ วันพ่อแห่งชาติ เป็นต้น

๘) สนับสนุนกิจกรรม To Be Number One

๙) สนับสนุนการส่งผู้ติดยาเสพติดเข้าค่ายบำบัด ทั้งแบบสมัครใจบำบัดและบังคับบำบัด

๑๐) สนับสนุนอาชีพแก่เยาวชนกลุ่มเสี่ยงและผู้ผ่านการบำบัด

(๔) คัดเลือกหมู่บ้านต้นกล้ากองทุนแม่ของแผ่นดิน และส่งเสริมการจัดตั้งต้นกล้ากองทุนแม่ของแผ่นดิน โดยใช้ ๑๐ ขั้นตอนกองทุนแม่ของแผ่นดิน

(๔.๑) คัดเลือกพื้นที่จากหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบเป็นลำดับแรก และหมู่บ้านที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ประเมินต้นกล้ากองทุนแม่ของแผ่นดิน ๑๒ ข้อ ของสำนักงาน ป.ป.ส.

(๔.๒) ขยายความคิด

๑) ทำความเข้าใจโครงการทุกครัวเรือน

๒) จัดตั้งคณะกรรมการกองทุนแม่ของแผ่นดิน

๓) รับสมัครสมาชิกเข้าร่วมโครงการโดยสมัครใจ

(๔.๓) พิชิตปัญหายาเสพติด

๑) จัดตั้งกฎชุมชนเข้มแข็ง

๒) ให้ความรู้ความเข้าใจเรื่องยาเสพติด

๓) จัดตั้งกองทุนยาเสพติด

๔) ประชาคมคัดแยกด้วยสันติวิธี (กรณีมีผู้ค้า ผู้เสพ ผู้ต้องสงสัย)

(๔.๔) รักษาชีวิตชุมชนเข้มแข็ง

๑) จัดกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดร่วมกัน

๒) รับรองครัวเรือนปลอดภัย

๓) รักษาสถานะชุมชนเข้มแข็ง

(๕) ประเมินต้นกล้ากองทุนแม่ของแผ่นดิน ตามเกณฑ์คัดเลือกหมู่บ้าน (เกณฑ์ ป.ป.ส.) ดังนี้

(๕.๑) ผู้นำหมู่บ้าน/ชุมชนมีความเข้มแข็ง มีกิจกรรมที่ได้ดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม

(๕.๒) สมาชิกในหมู่บ้าน/ชุมชนให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้นในหมู่บ้าน/ชุมชน

(๕.๓) ประชุมหารือในหมู่บ้าน/ชุมชนในเรื่องยาเสพติดอย่างสม่ำเสมอ

(๕.๔) มีกิจกรรมในหมู่บ้าน/ชุมชน ดำเนินการโดยยึดหลักการพึ่งพาตนเอง

(๕.๕) มีมาตรการทางสังคมในเรื่องยาเสพติด ประกาศเป็นสาธารณะและบังคับใช้อย่างจริงจัง

(๕.๖) มีกลไกการเฝ้าระวังปัญหายาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชนอย่างเป็นระบบและมีการมอบหมายภารกิจที่ชัดเจน โดยมีการบันทึกผลการเฝ้าระวังเป็นลายลักษณ์อักษร

(๕.๗) มีการค้นหาปัญหายาเสพติดโดยชุมชนเองอยู่เสมอ ยอมรับผล/ไม่ปิดบัง (*บังคับ)

(๕.๘) มีกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาในพื้นที่ (*บังคับ)

(๕.๙) มีประชามติของคนในหมู่บ้าน/ชุมชน เห็นชอบต่อการเข้าร่วมเป็นหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน (*บังคับ)

(๕.๑๐) มีการจัดตั้งกองทุนยาเสพติดรองรับกองทุนแม่ของแผ่นดิน (*บังคับ)

(๕.๑๑) มีการบูรณาการอย่างเข้มแข็งของกลุ่ม/องค์กรชุมชนต่าง ๆ

(๕.๑๒) มีกิจกรรมการแสดงออกถึงความจงรักภักดีอย่างสม่ำเสมอ

(๖) เตรียมความพร้อมต้นกล้ากองทุนแม่ของแผ่นดิน เข้ารับเงินพระราชทาน

หน่วยงานรับผิดชอบ : สำนักพัฒนาทุนและองค์การการเงินชุมชน กรมการพัฒนาชุมชน โทร. ๐ ๒๑๔๓ ๘๙๐๓

<u>ประเด็นภารกิจ ที่ ๑๐</u>

การบริหารการจัดเก็บข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) และข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน (ข้อมูล กชช. ๒ค)

๑๐.๑ ความเป็นมา

คณะรัฐมนตรี มีมติเมื่อวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๓๐ อนุมัติให้จัดเก็บข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน (กชช. ๒ค) เป็นประจำทุก ๒ ปี ตั้งแต่ปี ๒๕๓๓ เป็นต้นไป และคณะกรรมการพัฒนาชนบทแห่งชาติ (กชช.) มีมติเมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๓๒ มอบหมายให้กระทรวงมหาดไทย โดยกรมการพัฒนาชุมชน จัดเก็บข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) เป็นประจำทุกปี ตั้งแต่ปี ๒๕๓๓ เป็นต้นไป นอกจากนี้ คณะรัฐมนตรีมีมติ เมื่อวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๓๖ ให้ทุกหน่วยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชนบทใช้ข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน (กชช. ๒ค) และข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ในการกำหนดนโยบาย และแนวทางปฏิบัติงานพัฒนาชนบท วางแผนพัฒนา อนุมัติโครงการ และการติดตามการปฏิบัติงานโครงการการพัฒนาชนบท ทั้งนี้ กรมการพัฒนาชุมชน ได้รับมอบหมายให้เป็นหน่วยบริหารจัดเก็บ ซึ่งกรมการพัฒนาชุมชน ได้พัฒนาฐานข้อมูล จปฐ. และ กชช. ๒ค เพื่อการนำข้อมูลไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนมาโดยตลอด

ข้อมูล จปฐ. คือ ข้อมูลในระดับครัวเรือนที่แสดงถึงสภาพความจำเป็นพื้นฐานของคนในครัวเรือนด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับคุณภาพชีวิตที่ได้กำหนดมาตรฐานขั้นต่ำเอาไว้ว่า คนควรจะมีคุณภาพชีวิตในแต่ละเรื่องอย่างไรในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ๆ สำหรับข้อมูล กชช. ๒ค คือ ข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้านที่แสดงถึงระดับการพัฒนาเกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐานในด้านต่าง ๆ ของหมู่บ้านในเขตชนบท สำหรับห้วงเวลาในการจัดเก็บข้อมูล จปฐ. จัดเก็บทุกปี และข้อมูล กชช. ๒ค จัดเก็บทุก ๒ ปี

ข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน (กชช. ๒ค) คือ ข้อมูลหมู่บ้านที่แสดงให้เห็นสภาพทั่วไป และปัญหาของหมู่บ้านชนบทด้านต่าง ๆ เช่น โครงสร้างพื้นฐาน เศรษฐกิจ สภาพแรงงาน สุขภาวะและอนามัย ความรู้และการศึกษา การมีส่วนร่วมและความเข้มแข็งของชุมชน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ความปลอดภัยจากภัยพิบัติและความเสี่ยงในชุมชน เป็นต้น เพื่อใช้ในการวางแผนแก้ไขปัญหาและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนของแต่ละหมู่บ้าน โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอ และจังหวัด รวมทั้งใช้เป็นเครื่องมือในการประเมินผลการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในแต่ละหมู่บ้าน

จึงกล่าวได้ว่า ข้อมูล จปฐ. และข้อมูล กชช. ๒ค คือข้อมูลเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ทั้งในมิติของครัวเรือน มิติของสภาพแวดล้อม และมิติด้านบริบทของการเปลี่ยนแปลงในประเทศ

๑๐.๒ แนวทางการปฏิบัติงานในอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอ

ส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงานการบริหารการจัดเก็บข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) และข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน (ข้อมูล กชช. ๒ค) ผ่านกลไกคณะทำงานบริหารการจัดเก็บข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) และข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน (กชช. ๒ค) ระดับอำเภอ ซึ่งมีนายอำเภอ เป็นหัวหน้าคณะทำงาน ซึ่งคณะทำงานดังกล่าว มีหน้าที่ ดังนี้

(๑) บริหารการจัดเก็บข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) และข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน (กชช. ๒ค) และข้อมูลอื่น ๆ ตามที่คณะทำงานบริหารการจัดเก็บข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) และข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน (กชช. ๒ค) ระดับจังหวัด กำหนด ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

(๒) ดำเนินการประชุมชี้แจงหรือฝึกอบรมกลุ่มบุคคลหรือบุคคล ให้มีความรู้ ความเข้าใจ เห็นความสำคัญของข้อมูลฯ และสามารถจัดเก็บข้อมูลฯ ได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วน และมีคุณภาพ

(๓) สนับสนุน นิเทศ ติดตามผล เร่งรัด ตรวจสอบ และให้คำแนะนำในการจัดเก็บข้อมูลฯ ให้มีความถูกต้อง ครบถ้วน และมีคุณภาพ

(๔) ประชาสัมพันธ์การจัดเก็บข้อมูลฯ ให้ประชาชนได้รับทราบและเห็นความสำคัญอย่างทั่วถึง

(๕) ส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารการจัดเก็บข้อมูลฯ ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

(๖) ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้ประโยชน์จากข้อมูล ได้แก่ ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) และข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน (กชช. ๒ค) ในการวางแผนแก้ไขปัญหาและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดียิ่งขึ้นอย่างน้อยผ่านเกณฑ์ความจำเป็นพื้นฐาน

(๗) อื่น ๆ ตามที่คณะทำงานบริหารการจัดเก็บข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) และข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน (กชช. ๒ค) ระดับจังหวัด มอบหมาย

ทั้งนี้ กระบวนการขับเคลื่อนการบริหารการจัดเก็บข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) และข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน (กชช. ๒ค) ดังนี้

(๑) **ขั้นตอนที่ ๑** การเตรียมความพร้อมการจัดเก็บข้อมูลเพื่อการพัฒนาชุมชน

(๑.๑) สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด/อำเภอ สำรวจและกำหนดครัวเรือนเป้าหมายในการจัดเก็บข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) และหมู่บ้านเขตชนบท (เขตองค์การบริหารส่วนตำบล และเทศบาลตำบลที่ยกฐานะจาก อบต.) ในการจัดเก็บข้อมูล กชช. ๒ค รวมถึงจัดทำคำสั่งคณะทำงานบริหารการจัดเก็บข้อมูลฯ ทุกระดับ และคำสั่งอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

(๑.๒) คณะทำงานบริหารการจัดเก็บข้อมูลฯ ทุกระดับ วางแผนให้การสนับสนุนการจัดเก็บข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) และข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน (กชช. ๒ค)

(๑.๓) สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด/อำเภอ ประสานขอความร่วมมือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการสนับสนุนการจัดเก็บข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) และข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน (กชช. ๒ค)

(๑.๔) สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด/อำเภอ ร่วมกับผู้ประสานงานโครงการฯ (ถ้ามี) กำหนดการประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้แก่ประชาชน เพื่อให้ความร่วมมือในการจัดเก็บข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) และข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน (กชช. ๒ค)

(๒) **ขั้นตอนที่ ๒** การจัดเก็บข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) และข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน (กชช. ๒ค)

(๒.๑) กำหนดการจัดเก็บข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) และข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน (กชช. ๒ค) ตามห้วงระยะเวลาที่กรมการพัฒนาชุมชนกำหนด ทั้งนี้ สำหรับการจัดเก็บข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ให้จัดหาอาสาสมัครจัดเก็บข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) จำนวน ๒๐ - ๓๐ คน ต่อตำบล/อปท.

(๒.๒) คณะทำงานบริหารการจัดเก็บข้อมูลฯ ทุกระดับ นิเทศ ติดตาม และตรวจสอบคุณภาพการจัดเก็บข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) และข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน (กชช. ๒ค) ทันที เมื่อเริ่มดำเนินการจัดเก็บข้อมูลฯ

(๓) **ขั้นตอนที่ ๓** การตรวจสอบและรับรองคุณภาพการจัดเก็บข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) และข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน (กชช. ๒ค)

(๓.๑) สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ จัดประชุมตรวจสอบและรับรองคุณภาพการจัดเก็บข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) และข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน (กชช. ๒ค) ระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย คณะทำงานบริหารการจัดเก็บข้อมูลฯ ระดับตำบล ผู้แทนส่วนราชการ ผู้บริหารท้องถิ่น ผู้บริหารท้องที่ ผู้นำชุมชน และผู้แทนครัวเรือน เพื่อตรวจสอบยืนยันความถูกต้องครบถ้วนของข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) และข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน (กชช. ๒ค)

(๓.๒) สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ จัดประชุมตรวจสอบและรับรองคุณภาพการจัดเก็บข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) และข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน (กชช. ๒ค) ระดับอำเภอ ประกอบด้วย คณะทำงานบริหารการจัดเก็บข้อมูลฯ ระดับอำเภอ ให้รับทราบและร่วมตรวจสอบยืนยันความถูกต้องครบถ้วนของข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) และข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน (กชช. ๒ค) ที่ผ่านการรับรองตามข้อ (๓.๑)

(๓.๓) ตรวจสอบคุณภาพข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ระดับจังหวัด โดยคณะทำงานบริหารการจัดเก็บข้อมูลฯ ระดับจังหวัด ตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของข้อมูลฯ ที่ผ่านการรับรองตามข้อ (๓.๒) และนำเสนอผลการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ระดับจังหวัด ให้รับทราบและร่วมตรวจสอบยืนยันความถูกต้องครบถ้วนของข้อมูลฯ ก่อนที่จะนำไปใช้ประโยชน์ กรณีที่มีข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง ให้ทำหนังสืออุทธรณ์ต่อกรมการพัฒนาชุมชน

(๔) **ขั้นตอนที่ ๔** การส่งเสริมการใช้ประโยชน์ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) และข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน (กชช. ๒ค)

(๔.๑) สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ/จังหวัด พร้อมด้วยหน่วยงานรับผิดชอบตัวชี้วัดฯ และภาคีการพัฒนา บูรณาการแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ระดับอำเภอ/จังหวัด โดยใช้ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) เป็นเป้าหมายดำเนินการ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ดังนี้

๑) จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ระดับอำเภอ จำนวน ๘๗๘ อำเภอ อำเภอละไม่น้อยกว่า ๑ แผน

๒) จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ระดับจังหวัด จำนวน ๗๖ จังหวัด จังหวัดละไม่น้อยกว่า ๑ แผน

(๔.๒) สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด รายงานแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนตามข้อ (๔.๑) ให้กรมการพัฒนาชุมชนทราบตามช่องทางการรายงานที่กำหนด

(๔.๓) สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด พร้อมด้วยหน่วยงานรับผิดชอบตัวชี้วัดฯ และภาคีการพัฒนา ร่วมพิจารณารายงานการวิเคราะห์เชิงพื้นที่พร้อมแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอนาคต ระดับจังหวัด

(๔.๔) สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ/จังหวัด เผยแพร่ประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการใช้ประโยชน์ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) และข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน (กชช. ๒ค)

หน่วยงานรับผิดชอบ : ศูนย์สารสนเทศเพื่อการพัฒนาชุมชน กรมการพัฒนาชุมชน โทร. ๐ ๒๑๔๑ ๖๒๗๕-๖

ข้อมูลเพิ่มเติม

กรมการพัฒนาชุมชน

๑.๑.๔ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

ประเด็นภารกิจ

๑. การกำกับดูแลเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลของนายอำเภอ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งท้องถิ่น (พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒)

๒. การกำกับดูแลเทศบาลตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลของนายอำเภอ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

๓. พระราชบัญญัติจัดระเบียบการจอดรถในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒

๔. การกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการดำเนินงานกิจการสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

๕. การกำกับดูแลเจ้าพนักงานท้องถิ่น ตามพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

๖. การกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (การพิจารณาตรวจสอบเรื่องร้องเรียน)

<u>ประเด็นภารกิจ ที่ ๑</u>

“การกำกับดูแลเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลของนายอำเภอ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งท้องถิ่น”

ระเบียบข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒

เป้าหมายการปฏิบัติงานและอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอ

กรณีที่ ๑ การปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แทนหัวหน้าพนักงานส่วนท้องถิ่น

วิธีการดำเนินการตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒

กรณีที่ปรากฏว่าหัวหน้าพนักงานส่วนท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใด เป็นผู้มีส่วนได้เสียกับผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่าอาจก่อให้เกิดความไม่สุจริตหรือเที่ยงธรรมในการเลือกตั้ง หรือมีเหตุจำเป็นอื่นใด คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจแต่งตั้งปลัดจังหวัด นายอำเภอ หรือปลัดอำเภอเป็นผู้อำนวยการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นแทนก็ได้ ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๒๕ วรรคสาม

กรณีที่ ๒ การรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยในการเลือกตั้ง

วิธีการดำเนินการตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒

(๑) ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ และพนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยในการเลือกตั้ง

(๒) ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือนายอำเภอ จัดให้มีเจ้าหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยในการเลือกตั้งตามที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร้องขอ ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๓๑

กรณีที่ ๓ การแจ้งเหตุกรณีผู้สมัครรับเลือกตั้งใช้จ่ายในการเลือกตั้งเกินจำนวนเงินค่าใช้จ่ายที่กำหนด

วิธีการดำเนินการตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒

กรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอ มีเหตุอันควรสงสัยและมีหลักฐานที่น่าเชื่อได้ว่าผู้สมัครผู้ใดใช้จ่ายในการเลือกตั้งเกินจำนวนเงินค่าใช้จ่ายที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดประกาศกำหนด ให้แจ้งผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเพื่อดำเนินการต่อไป ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๖๓ วรรคสี่

กรณีที่ ๔ การมอบหมายให้รับแจ้งเหตุการณ์กระทำความผิดตามมาตรา ๙๒ ในการเรียก รับ หรือยอมรับเงิน หรือทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด

วิธีการดำเนินการตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒

คณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่งที่ ๒๐๔/๒๕๖๒ ลงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๒ มอบหมายให้ ผู้ว่าราชการจังหวัด รองผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดจังหวัด นายอำเภอ ในฐานะพนักงานฝ่ายปกครองชั้นผู้ใหญ่ เป็นผู้รับแจ้งเหตุ การกระทำความผิดในการเรียก รับ หรือยอมรับเงิน หรือทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๙๒

หมายเลขโทรศัพท์เพื่อการสอบถามและหารือ

กองการเลือกตั้งท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

หมายเลขโทรศัพท์ ๐ ๒๒๔๑ ๙๐๐๐ ต่อ ๒๓๗๑

ประเด็นภารกิจ ที่ ๒

“การกำกับดูแลเทศบาลตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลของนายอำเภอในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น”

กรณีที่ ๑ การจัดทำหรือทบทวนแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลให้จัดทำหรือทบทวนให้แล้วเสร็จภายในเดือนตุลาคมก่อนปีงบประมาณถัดไป

ระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง/อำนาจหน้าที่ของนายอำเภอ

ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติมข้อ ๑๘ วรรคสอง ให้นายอำเภอมีอำนาจขยายเวลาการจัดทำหรือทบทวนแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล

กรณีที่ ๒ การแต่งตั้งคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับอำเภอ

ระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง/อำนาจหน้าที่ของนายอำเภอ

ให้นายอำเภอประกาศแต่งตั้งคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับอำเภอ โดยแต่งตั้งจากนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ที่ได้รับการคัดเลือกกันเองเป็นประธาน และมีคณะกรรมการตามแนวทางที่กำหนดตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๐.๒/ว ๐๖๐๐ ลงวันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๕๙

<u>กรณีที่ ๓ การจัดประชุมประชาคมขององค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นหากไม่สามารถดำเนินการให้เป็นไปตามแนวทางได้</u>

ระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง/อำนาจหน้าที่ของนายอำเภอ

ให้ผู้บริหารท้องถิ่นดำเนินการกำหนดรูปแบบการประชาคมท้องถิ่นตามจำนวนที่มีจริงและเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และจัดให้มีการจัดประชุมในครั้งถัดไป เมื่อประชุมเสร็จสิ้นให้แจ้งผลการประชุมให้ประชาชนในท้องถิ่นทราบมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ และรายงานผลการประชุมให้ผู้กำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทราบ (นายอำเภอ) ตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๐.๔/ว ๗๔๖๗ ลงวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๓

หมายเลขโทรศัพท์เพื่อการสอบถามและหารือ

ผู้ประสานงาน นายทัฬหห์ ชาญอักษร กพส. (กง.ผถ.) หมายเลขโทรศัพท์ ๐๙ ๘๒๘๕ ๔๗๙๙

<u>ประเด็นภารกิจ ที่ ๓</u>

“พระราชบัญญัติจัดระเบียบการจอดรถในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒”

ระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ พระราชบัญญัติจัดระเบียบการจอดรถในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒

๒.๒ กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่จะนำกฎหมายว่าด้วยการจัดระเบียบการจอดรถในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมาบังคับใช้กับเทศบาลตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๖๓

อำนาจหน้าที่ของนายอำเภอ

๓.๑ อำนาจหน้าที่ของนายอำเภอ

ข้อ ๑ ของกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่จะนำกฎหมายว่าด้วยการจัดระเบียบการจอดรถในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มาบังคับใช้กับเทศบาลตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๖๓ กำหนดเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการพิจารณาให้พระราชบัญญัติจัดระเบียบการจอดรถในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ ใช้บังคับกับเทศบาลหรือองค์การบริหารส่วนตำบล โดยพิจารณาจากข้อมูลรถสัญจรในเขตเทศบาลตำบลหรือองค์การบริหารส่วนตำบล เฉลี่ยเกินวันละ ๑๐๐ คัน และสามารถจัดให้มีเจ้าหน้าที่เพียงพอต่อการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยให้ถือว่าข้อมูลถูกต้องเมื่อผู้บริหารท้องถิ่นและนายอำเภอรับรอง

๓.๒ แนวทางการปฏิบัติงานในอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอ

(๑) พระราชบัญญัติจัดระเบียบการจอดรถในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒

จัดระเบียบการจอดรถในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น และเรียกเก็บค่าธรรมเนียมการจอดรถ ค่าเคลื่อนย้ายรถ ค่าดูแลรักษารถ ในเขตกรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา เทศบาลนคร เทศบาลเมือง ยกเว้นเทศบาลตำบล องค์การบริหารส่วนตำบล ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในกฎกระทรวง และจะมีผลใช้บังคับเมื่อกระทรวงมหาดไทยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

(๒) กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่จะนำกฎหมายว่าด้วยการจัดระเบียบการจอดรถในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มาใช้บังคับกับเทศบาลตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๖๓ โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

- มีรถสัญจรเกินวันละ ๑๐๐ คัน
- มีรายได้ต่อปีรวมเงินอุดหนุน ๒๕ ล้านบาท
- สามารถจัดให้มีเจ้าหน้าที่เพียงพอ
- ผู้บริหารท้องถิ่นและนายอำเภอรับรองแล้วให้ถือว่าเป็นข้อมูลที่ถูกต้อง
- แจ้งให้กระทรวงมหาดไทยทราบ และกระทรวงประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้มีผลบังคับใช้ได้

หมายเลขโทรศัพท์เพื่อการสอบถามและหารือ

กองกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

หมายเลขโทรศัพท์ ๐ ๒๒๔๑ ๙๐๓๖

<u>ประเด็นภารกิจ ที่ ๔</u>

“การกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการดำเนินงานกิจการสภาองค์การบริหารส่วนตำบล”

๑. ประเด็นภารกิจ

การกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการดำเนินงานกิจการสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

๒. ระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ กฎหมายทั่วไปที่กำหนดให้นายอำเภอมีอำนาจในการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่

๑) พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒

๒) พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๒

๓) กฎกระทรวงการสอบสวนผู้ดำรงตำแหน่งบางตำแหน่งในเทศบาล พ.ศ. ๒๕๖๓

๔) กฎกระทรวงการสอบสวนผู้ดำรงตำแหน่งบางตำแหน่งในองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๖๓

๒.๒ ระเบียบ/ คำสั่ง ได้แก่

ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔

ประเด็นภารกิจ ที่ ๕

“การกำกับดูแลพนักงานท้องถิ่น ตามพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม”

๑. ประเด็นภารกิจ

การกำกับดูแลเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

๒. ระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

๒.๒ พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

๒.๓ พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ประเด็นภารกิจ ที่ ๖

“การกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (การพิจารณาตรวจสอบเรื่องร้องเรียน)”

๑. ประเด็นภารกิจ

การกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (การพิจารณาตรวจสอบเรื่องร้องเรียน)

๒. ระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ข้อกฎหมาย

(๑) พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

(๒) พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

(๓) พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

หนังสือสั่งการ

(๑) หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนมาก ที่ มท ๐๒๐๘.๓/ ว ๒๐๗ ลงวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๔๒ เรื่อง หลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องร้องเรียนกล่าวโทษข้าราชการ และการสอบสวนเรื่องราวร้องเรียนกล่าวโทษข้าราชการว่ากระทำผิดวินัย

(๒) หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๓๑๓.๑/ ว ๐๘๓๑ ลงวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๔๕ เรื่อง การซักซ้อมมาตรการเกี่ยวกับการร้องเรียนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(๓) หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๒๐๕.๓/ ว ๔๙ ลงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๔๘ เรื่อง ร้องเรียนกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐ

(๔) หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ด่วนมาก ที่ มท ๐๘๐๔.๒/ ว ๒๓๙๓ ลงวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๔๘ เรื่อง การดำเนินการเรื่องร้องทุกข์กล่าวโทษและแจ้งเบาะแสการกระทำที่ผิดกฎหมาย

(๕) หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๒๒๖.๒/ ว ๑๘๗๒ ลงวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๖๑ เรื่อง มาตรการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในระบบราชการ

ข้อมูลเพิ่มเติม

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

๑.๑.๕ กรมโยธาธิการและผังเมือง

๑. ประเด็นภารกิจ

กรรมการโดยตำแหน่งในคณะกรรมการบริหารการผังเมืองส่วนท้องถิ่น กรณีท้องที่แห่งนั้นมีพระราชบัญญัติให้ใช้บังคับผังเมืองเฉพาะใช้บังคับในเขตจังหวัด

๒. ระเบียบ/กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๔ มาตรา ๓๙ มาตรา ๕๒ วรรคหนึ่ง (๒) และมาตรา ๕๖

๒.๒ สรุปสาระสำคัญของกฎหมายได้ดังนี้

๒.๒.๑ คำนิยามที่เกี่ยวข้อง (ตามมาตรา ๔)

“ผังเมืองเฉพาะ” หมายความว่า แผนผังและโครงการดำเนินการเพื่อพัฒนาหรือดำรงรักษาบริเวณเฉพาะแห่งหรือกิจการที่เกี่ยวข้องในเมือง บริเวณที่เกี่ยวข้อง หรือชนบท เพื่อประโยชน์ในการสร้างเมืองใหม่ การพัฒนาเมือง การอนุรักษ์เมือง หรือการฟื้นฟูเมือง

“ที่อุปกรณ์” หมายความว่า ที่ดินของเอกชนซึ่งผังเมืองเฉพาะจัดให้เป็นที่เว้นว่างหรือใช้เพื่อสาธารณประโยชน์อย่างอื่นด้วย เช่น ทางเท้า ทางเดิน ตรอกหลังหรือข้างอาคาร ทางน้ำ ทางระบายน้ำหรือท่อระบายน้ำ

“เจ้าหน้าที่ดำเนินการ” หมายความว่า เจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือองค์กรซึ่งมีหน้าที่และอำนาจหรือซึ่งได้รับมอบหมายให้มีหน้าที่และอำนาจกระทำกิจการให้เป็นไปตามผังเมืองเฉพาะ

๒.๒.๒ การบังคับใช้ผังเมืองเฉพาะ (ตามมาตรา ๓๙)

- ผังเมืองเฉพาะประกาศใช้บังคับโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา แล้วแต่กรณี (ซึ่งกรณีไม่มีองค์ประกอบของข้อกำหนดในเรื่องแนวทางและขนาดของที่อุปกรณ์ ประเภท ชนิด ขนาด จำนวน และลักษณะของอาคารที่ชำรุดทรุดโทรม การดัดแปลง รื้อถอน หรือเคลื่อนย้ายอาคาร และรายละเอียดระบุที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์อย่างอื่นซึ่งเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ประกาศใช้บังคับโดยพระราชกฤษฎีกา)

๒.๒.๓ องค์ประกอบของคณะกรรมการบริหารการผังเมืองส่วนท้องถิ่น ตามมาตรา ๕๒ บัญญัติไว้ว่า ในท้องที่ที่ใช้บังคับพระราชบัญญัติให้ใช้บังคับผังเมืองเฉพาะ ให้มีคณะกรรมการบริหารการผังเมืองส่วนท้องถิ่นคณะหนึ่ง ซึ่งตามมาตรา ๕๒ วรรคหนึ่ง (๒) กรณีในเขตจังหวัดอื่นบัญญัติให้คณะกรรมการบริหารการผังเมืองส่วนท้องถิ่นประกอบด้วย

๑) ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานกรรมการ

๒) กรรมการโดยตำแหน่ง ได้แก่ อัยการจังหวัดซึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งสูงสุดของสำนักงานอัยการจังหวัด เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัด ธนารักษ์พื้นที่ **นายอำเภอแห่งท้องที่นั้น** อุตสาหกรรมจังหวัด นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด

๓) ผู้แทนหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการผังเมืองและด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จำนวนไม่เกินสี่คน ผู้ทรงคุณวุฒิทางการผังเมืองหรือสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการผังเมืองจำนวนไม่เกินสามคน และบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องกับการผังเมืองจำนวนไม่เกินสามคนซึ่งคณะกรรมการผังเมืองแต่งตั้ง เป็นกรรมการ

๔) โยธาธิการและผังเมืองจังหวัดเป็นกรรมการและเลขานุการ

๒.๒.๔ หน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการบริหารการผังเมืองส่วนท้องถิ่น (ตามมาตรา ๕๖)

๑) พิจารณาและสั่งการเกี่ยวกับการจัดที่ดินของเอกชนเพื่อใช้เป็นที่อุปกรณ์ตามผังเมืองเฉพาะ

๒) พิจารณาการโอนที่อุปกรณ์ให้เป็นที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินในเขตผังเมืองเฉพาะ โดยมีเงินค่าตอบแทนในกรณีที่ “ที่อุปกรณ์” นั้นได้ใช้เพื่อประโยชน์สาธารณะเป็นส่วนใหญ่

๓) พิจารณาและสั่งการเกี่ยวกับการดัดแปลง รื้อถอน หรือเคลื่อนย้ายอาคารที่จะต้องดำเนินการดังกล่าวตามผังเมืองเฉพาะ

๔) กำหนดเงินค่าตอบแทนในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) การดัดแปลง รื้อถอน หรือเคลื่อนย้ายอาคาร ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ดำเนินการได้จัดทำรายละเอียดดังกล่าวเสนอคณะกรรมการบริหารการผังเมืองส่วนท้องถิ่นพิจารณาสั่งการเพื่อให้เป็นไปตามผังเมืองเฉพาะ

(๒) กำหนดเงินค่าตอบแทนให้แก่เจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินที่ต้องเสียสิทธิบางประการเกี่ยวกับการจัดที่ดินเพื่อใช้เป็นที่อุปกรณ์

(๓) กำหนดเงินค่าตอบแทนให้เจ้าของที่อุปกรณ์ที่ประสงค์จะโอนที่อุปกรณ์ให้เป็นที่สาธารณสมบัติของแผ่นดิน

(๔) กำหนดเงินค่าตอบแทนให้เจ้าของที่อุปกรณ์ที่ได้สร้างหรือจัดทำที่อุปกรณ์ด้วยค่าใช้จ่ายของตนเอง

๕) พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ในกรณีเจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารไม่เห็นด้วยกับการคิดค่าใช้จ่ายการรื้อถอนหรือเคลื่อนย้ายอาคาร อันเนื่องมาจากเจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารไม่ดำเนินการรื้อถอนหรือเคลื่อนย้ายอาคารภายในเวลาที่กำหนด เจ้าหน้าที่ดำเนินการจึงต้องเข้าไปดำเนินการรื้อถอนหรือเคลื่อนย้ายอาคารดังกล่าวเอง โดยคิดค่าใช้จ่ายจากเจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารนั้น

๖) ปฏิบัติหน้าที่อื่นใดตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๖๒

๓. เป้าหมายการปฏิบัติงานและอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอ

นายอำเภอเป็นกรรมการโดยตำแหน่งในคณะกรรมการบริหารการผังเมืองส่วนท้องถิ่น ซึ่งภารกิจจะมีขึ้นต่อเมื่อได้มีพระราชบัญญัติให้ใช้บังคับผังเมืองเฉพาะประกาศใช้บังคับในพื้นที่เขตจังหวัดเท่านั้น และคณะกรรมการบริหารการผังเมืองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่และอำนาจตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๕๖ แห่งพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๖๒ ตามที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น

สำหรับแนวทางการปฏิบัติงานในส่วนของการพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ของคณะกรรมการบริหารการผังเมืองส่วนท้องถิ่นนั้น ตามมาตรา ๙๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้บัญญัติให้จัดทำหลักเกณฑ์และวิธีการในการยื่นอุทธรณ์และวิธีพิจารณาในการวินิจฉัยคำอุทธรณ์ ซึ่งกรมโยธาธิการและผังเมืองได้จัดทำ “ร่างกฎกระทรวงว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการยื่นอุทธรณ์และวิธีพิจารณาในการวินิจฉัยอุทธรณ์เกี่ยวกับผังเมืองรวมและผังเมืองเฉพาะ พ.ศ. ....” ขณะนี้อยู่ในระหว่างสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเตรียมนำเรื่องเข้าที่ประชุมคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา

๔. หมายเลขโทรศัพท์เพื่อการสอบถามและหารือ

กองนิติการ ๐ ๒๒๙๙ ๔๒๔๖ , ๐ ๒๒๙๙ ๔๒๓๘

กฎหมายในความรับผิดชอบของกระทรวงอื่น

๑.๒ กฎหมายในความรับผิดชอบของกระทรวงอื่น

๑.๒.๑ สำนักนายกรัฐมนตรี

๑.๒.๒ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

๑.๒.๓ กระทรวงการคลัง

๑.๒.๔ กระทรวงพาณิชย์

๑.๒.๕ กระทรวงคมนาคม

๑.๒.๖ กระทรวงแรงงาน

๑.๒.๗ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๑.๒.๘ กระทรวงสาธารณสุข

๑.๒.๙ กระทรวงวัฒนธรรม

๑.๒.๑๐ กระทรวงกลาโหม

๑.๒.๑๑ กระทรวงศึกษาธิการ

๑.๒.๑๒ กระทรวงอุตสาหกรรม

๑.๒.๑ สำนักนายกรัฐมนตรี

ก. สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

๑) พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

ระเบียบ/กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง

๑. พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

๒. กฎกระทรวง ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๔๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ข้อ ๑ (๗) องค์การบริหารส่วนตำบล ให้ยื่นต่อนายอำเภอ

ประเด็นภารกิจ

นายอำเภอมีอำนาจหน้าที่ในการขอขยายเวลาการไม่เปิดเผยข้อมูลในส่วนขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยให้องค์การบริหารส่วนตำบลจัดทำบัญชีข้อมูลข่าวสารที่จะขอขยายระยะเวลาไม่เปิดเผยพร้อมทั้งเหตุผลยื่นต่อนายอำเภอ ซึ่งนายอำเภอจะต้องพิจารณาให้ความเห็นชอบแต่งตั้งคณะกรรมการคณะหนึ่งขึ้นประกอบด้วยบุคคลตามความจำเป็นแต่ต้องไม่น้อยกว่าสามคน เพื่อพิจารณาเรื่องดังกล่าวและเมื่อมีมติประการใด ให้หัวหน้าหน่วยงานเจ้าของข้อมูลข่าวสารปฏิบัติตามมติคณะกรรมการ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๔๐ มาตรา ๕๘ บัญญัติว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับทราบข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น เว้นแต่การเปิดเผยข้อมูลนั้นจะกระทบต่อความมั่นคงของรัฐความปลอดภัยของประชาชนหรือผู้มีส่วนได้เสีย อันพึงได้รับความคุ้มครองของบุคคลอื่น ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ ทั้งนี้ พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ที่ได้บังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๔๐ เป็นต้นมา มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนมีโอกาสอย่างกว้างขวางในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินการต่าง ๆ ของรัฐ สามารถแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการบริหารและตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ เพื่อพัฒนาระบบประชาธิปไตยให้มั่นคงและให้ประชาชนมีโอกาสรู้ถึงสิทธิหน้าที่ของตนอย่างเต็มที่ ซึ่งรักษาผลประโยชน์ของประชาชนและคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลในส่วนที่เกี่ยวข้อง พระราชบัญญัตินี้จึงได้กำหนดให้หน่วยงานของรัฐจะต้องจัดให้มีสถานที่เฉพาะสำหรับประชาชนเข้าไปตรวจดูได้ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๙ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๔ และมาตรา ๑๕ หน่วยงานของรัฐต้องจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการอย่างน้อยดังต่อไปนี้ไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

๑. ผลการพิจารณาหรือคำวินิจฉัยที่มีผลโดยตรงต่อเอกชน รวมทั้งความเห็นแย้งและคำสั่งที่เกี่ยวข้องในการพิจารณาวินิจฉัยดังกล่าว

- เป็นกรณีที่เอกชนยื่นคำร้องต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อให้พิจารณาในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เช่น การขออนุญาตการขออนุมัติ

- เป็นกรณีที่เอกชนโต้แย้งคำสั่งของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการพิจารณาในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยการอุทธรณ์ไปยังผู้มีอำนาจเพื่อพิจารณา

๒. นโยบายหรือการตีความที่ไม่เข้าข่ายต้องลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา ตามมาตรา ๗ (๔)

- เป็นสิ่งที่ประชาชนควรได้รับรู้เพื่อให้เกิดความร่วมมือในทางปฏิบัติหรือเพื่อให้ข้อแนะนำต่อนโยบายและแนวทางการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐดังกล่าว อันเป็นสิ่งสำคัญในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน เช่น นโยบายพลังงานแห่งชาติ ,นโยบายตำรวจแห่งชาติ

๓. แผนงาน โครงการและงบประมาณรายจ่ายประจำปีของปีที่กำลังดำเนินการ

ถือว่าเป็นข้อมูลข่าวสารที่สำคัญไม่เฉพาะเพื่อให้ผู้รับเหมาหรือผู้ประกอบการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับงบประมาณประจำปีเท่านั้น แต่ตลอดจนแผนงานและโครงการต่างๆ ของหน่วยงานของรัฐอย่างเท่าเทียมกัน เพื่อให้กระบวนการจัดซื้อจัดจ้างต่างๆ มีการแข่งขันอย่างเป็นธรรมและโปร่งใส เช่น

- แผ่นแม่บท แผนยุทธศาสตร์ การพัฒนาระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาวของหน่วยงาน
- แผนยุทธศาสตร์ของจังหวัด
- งบประมาณที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับการอุดหนุนจากรัฐ
- โครงการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

๔. คู่มือหรือคำสั่งเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

คู่มือหรือคำสั่งนี้มีที่มาสองทาง คือ หน่วยงานของรัฐนั้นเป็นผู้ตราหรือกำหนดให้มีทางหนึ่ง และหน่วยงานอื่นเป็นผู้ตราหรือกำหนดมีผลให้หน่วยงานของรัฐนั้น ต้องปฏิบัติอีกทางหนึ่ง เช่น กระทรวงมหาดไทยในฐานะองค์กรกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นออกแนวทางปฏิบัติต่างๆ เช่น มีผลกระทบถึงสิทธิหน้าที่ของเอกชน

- คู่มือการขออนุญาตก่อสร้าง ดัดแปลง หรือรื้อถอนอาคาร
- คู่มือการขออนุญาตตั้งโรงงานอุตสาหกรรม
- คู่มือการขออนุญาตตั้งโรงแรม

๕. สิ่งพิมพ์ที่ได้มีการอ้างอิงถึงมาตรา ๗ วรรคสอง (สิ่งพิมพ์ที่อ้างอิงถึงในราชกิจจานุเบกษา)

- ข้อมูลข่าวสารที่เผยแพร่เป็นสิ่งพิมพ์ไว้แล้วไม่จำเป็นต้องนำลงในราชกิจจานุเบกษาอีก เพียงแต่อ้างอิงไว้ในราชกิจจานุเบกษาว่าได้มีการพิมพ์เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารดังกล่าวแล้ว และต้องจัดให้มีสิ่งพิมพ์ข้อมูลข่าวสารที่เผยแพร่เป็นสิ่งพิมพ์ไว้แล้วไม่จำเป็นต้องนำลงในราชกิจจานุเบกษาอีกเพียงแต่อ้างอิงไว้ในราชกิจจานุเบกษาว่าได้มีการพิมพ์นั้นไว้ให้ประชาชนตรวจดูได้ เพื่อป้องกันปัญหาในกรณีจัดหาภายหลังไม่สะดวก

๖. สัญญาสัมปทาน สัญญาที่มีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอนหรือสัญญาร่วมทุนกับเอกชนในการจัดทำบริการสาธารณะ

- สัญญาสัมปทาน ได้แก่ สัญญาที่รัฐอนุญาตให้เอกชนจัดทำบริการสาธารณะ เช่นการเดินรถประจำทาง เป็นต้น หรือสัญญาให้เอกชนจัดทำประโยชน์เกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติ เช่น การทำไม้ การทำเหมืองแร่ เป็นต้น
- สัญญาผูกขาดตัดตอน คือ สัญญาที่ให้สิทธิเอกชนกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งแต่เพียงผู้เดียว เช่น สัญญาให้ผลิตสุรา เป็นต้น
- สัญญาร่วมทุนกับเอกชนในการจัดทำบริการสาธารณะ คือกิจการที่เป็นของรัฐ แต่มีการร่วมทุนกับเอกชนในการจัดทำ เช่น สัญญาให้บริการโทรศัพท์ เป็นต้น

๗. มติคณะรัฐมนตรีหรือมติคณะกรรมการที่แต่งตั้งโดยกฎหมาย หรือโดยมติคณะรัฐมนตรี ทั้งนี้ให้ระบุรายชื่อรายงานทางวิชาการ รายงานข้อเท็จจริง หรือข้อมูลข่าวสารที่นำมาใช้ในการพิจารณาไว้ด้วย เช่น

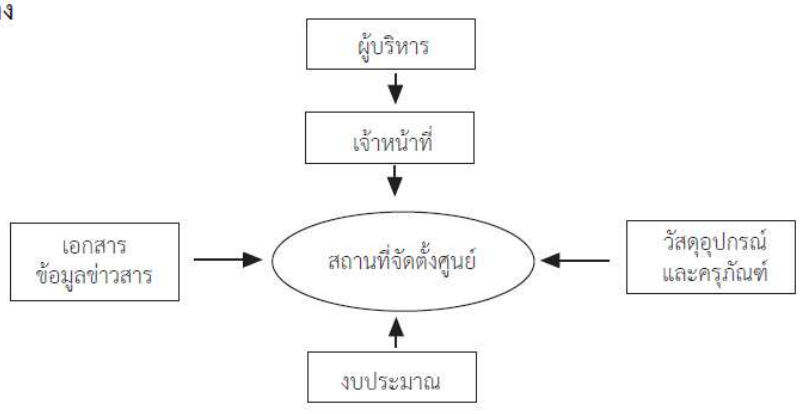
- มติคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ
- มติคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตร
- มติคณะกรรมการกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร

๘. ข้อมูลข่าวสารตามที่คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารกำหนด (ข้อมูลข่าวสารอื่นตามคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารกำหนดซึ่งมีอยู่ ๓ ฉบับ) คือ

- ประกาศประกวดราคา และประกาศสอบราคาของหน่วยงานของรัฐ
- ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับสรุปผลการพิจารณาการจัดซื้อจัดจ้างในรอบเดือนของหน่วยงานของรัฐ (แบบ สขร. ๑)
- ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ

ดังนั้น เพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ ที่กำหนดให้หน่วยงานของรัฐรวบรวมและจัดให้มีข้อมูลข่าวสารสำหรับเผยแพร่ ณ ที่ทำการของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นตามที่เห็นสมควร (มาตรา ๗) จึงทำให้หน่วยงานของรัฐจำเป็นต้องมีการจัดตั้ง “ศูนย์บริการข้อมูลข่าวสารของราชการ” ขึ้น เพื่อให้บริการข้อมูลข่าวสาร เพื่อให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบได้ศึกษาเป็นแนวทางปฏิบัติให้เกิดเป็นรูปธรรมตามเจตนารมณ์ของกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการต่อไป ดังนี้

โครงสร้าง

ขั้นตอนการปฏิบัติ

<u>ขั้นตอนที่ ๑</u> จัดหาคน/บุคลากร

ผู้บริหารของหน่วยงานต้องแต่งตั้งบุคลากรทำหน้าที่ประจำศูนย์ข้อมูลข่าวสารอย่างน้อยควรมีคุณสมบัติ ผู้ผ่านการอบรมหรือมีความรู้กฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ/มีมนุษย์สัมพันธ์ดี/สามารถประสานงานกับทุกหน่วยงานได้เป็นอย่างดี/ มีความสามารถในการจัดระบบแฟ้มข้อมูล ระบบการสืบค้นข้อมูลหรือดัชนี/ปฏิบัติหน้าที่ประจำศูนย์ฯ อย่างต่อเนื่อง

<u>ขั้นตอนที่ ๒</u> จัดหาสถานที่ตั้งศูนย์

จัดหาพื้นที่ว่างภายในหน่วยงานเพื่อจัดตั้งเป็นศูนย์บริการข้อมูลข่าวสารโดยใช้สถานที่จัดหาห้องที่แยกเป็นสัดส่วน/ห้องทำงานห้องใดห้องหนึ่งหรือห้องสมุดของหน่วยงาน/มุมใดมุมหนึ่งของหน่วยงาน/ควรเป็นบริเวณที่ประชาชนสามารถใช้บริการได้โดยง่ายและสะดวก/ควรอยู่ชั้นล่างของสำนักงาน/จัดทำป้ายหรือแผนผังแสดงที่ตั้งศูนย์ฯ ไว้ให้เห็นชัดเจน

<u>ขั้นตอนที่ ๓</u> จัดหาวัสดุอุปกรณ์และครุภัณฑ์

ควรจัดให้มีครุภัณฑ์และสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นไว้ที่ศูนย์ฯ เช่น ตู้เอกสาร ชั้นวางเอกสาร แฟ้มเอกสาร พัดลม เครื่องปรับอากาศ จัดโต๊ะ เก้าอี้สำหรับประชาชน/การจัดโต๊ะ เก้าอี้สำหรับเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ฯ

<u>ขั้นตอนที่ ๔</u> จัดหาข้อมูลข่าวสารและจัดระบบเอกสาร

จัดหาข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๙ ให้ครบถ้วน ไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ โดยจัดทำแฟ้มข้อมูลตามมาตรา ๙ โดยเก็บเข้าแฟ้มเรียงตามลำดับ ๙ (๑)-(๘) ตามลำดับ

<u>ขั้นตอนที่ ๕</u>

จัดทำระบบสืบค้นหรือดัชนีค้นเรื่องในแต่ละแฟ้ม ได้แก่ดัชนีชื่อเรื่อง และดัชนีเรื่อง จัดให้มีสารบัญเรื่องและสารบัญรวมของทุกแฟ้มเพื่อความสะดวกในการสืบค้น และในแฟ้มควรจัดทำบัตรนำ* (Guide Card) บัตรดัชนี (Index Card) และสารบัญรวมของแต่ละแฟ้ม รวมทั้งจัดทำแฟ้มเก็บรายชื่อ/คำร้องผู้ขอข้อมูลและสถิติผู้มาใช้

* **บัตรนำ** หรือกระดาษดัชนีคั่น เพื่อแบ่งแยกเรื่องในแฟ้มออกเป็นหมวดหมู่ สำหรับค้นหาเอกสารได้อย่างรวดเร็ว บัตรนำทำด้วยกระดาษยื่นออกมาเพื่อพิมพ์หรือเขียนหมวดอักษรไว้ให้เห็นอย่างชัดเจน

<u>ขั้นตอนที่ ๖</u> การประชาสัมพันธ์และการให้บริการ

ควรมีป้ายประชาสัมพันธ์หรือแผนผังแสดงที่ตั้งศูนย์ฯ/ ควรมีเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ฯ ไว้คอยบริการ

<u>ขั้นตอนที่ ๗</u> การดำเนินการจัดทำข้อมูลรายละเอียดข้อเสนอ

๑. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาเรื่องร้องทุกข์ร้องเรียน
๒. แบบจัดทำข้อมูลข้อเสนอระบบการจัดการเรื่องราวร้องทุกข์
๓. แผนผังขั้นตอนการรับเรื่องราวร้องทุกข์
๔. รายละเอียดการจัดทำข้อมูลข้อเสนอระบบการจัดการเรื่องราวร้องทุกข์

๒) พระราชบัญญัติบัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒

ประเด็นภารกิจ

นายอำเภอเป็นผู้ออกบัตรประจำตัวสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐ สำหรับตำแหน่งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล และตำแหน่งกำนันผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล สารวัตรกำนันและผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน

ระเบียบ/กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง

๑. พระราชบัญญัติบัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๖ (๑๕)
๒. กฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๔๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ ข้อ ๑ (๕)

๓) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการลาของข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๓๕

ประเด็นภารกิจ

นายอำเภอในท้องที่ที่มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศใด มีอำนาจอนุญาตให้ข้าราชการในสังกัดอำเภอไปต่างประเทศนั้นได้ครั้งหนึ่งไม่เกิน ๓ วัน

ระเบียบ/กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการลาของข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๓๕ ข้อ ๑๔

๔) พระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐

ประเด็นภารกิจ

๑. นายอำเภอแห่งท้องที่เป็นกรรมการในคณะกรรมการคณะหนึ่ง ประกอบด้วย ผู้แทนของเจ้าหน้าที่ ผู้แทนกรมธนารักษ์ ผู้แทนกรมที่ดิน นายอำเภอหรือผู้อำนวยการเขต และผู้บริหารท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง (ที่มีอสังหาริมทรัพย์อยู่ในเขตพระราชกฤษฎีกา แต่ถ้าอยู่ในแนวเขตที่ดินที่จะเวนคืนครอบคลุมพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากกว่าหนึ่งแห่ง พิจารณากำหนดเงินค่าทดแทนหรือปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับที่ดินและอสังหาริมทรัพย์ที่อยู่ในเขตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใด ผู้บริหารท้องถิ่นตามวรรคหนึ่งหมายถึงเฉพาะผู้บริหารท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น) เพื่อทำหน้าที่กำหนดราคาอสังหาริมทรัพย์เบื้องต้นและเงินค่าทดแทน และกรณีจำเป็น อาจพิจารณาแต่งตั้งผู้แทนหน่วยงานอื่นของรัฐเข้าร่วมเป็นกรรมการด้วย (มาตรา ๑๙)

๒. นายอำเภอเป็นกรรมการสอบสวนกรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์ที่ถูกเวนคืน (มาตรา ๖๓) กรณีที่ดินไม่มีหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน ให้เจ้าหน้าที่แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง ประกอบด้วย นายอำเภอหรือผู้อำนวยการเขตแห่งท้องที่ที่ดินนั้นตั้งอยู่ ผู้แทนกรมธนารักษ์ ผู้แทนกรมที่ดิน ผู้ใหญ่บ้านในท้องที่ที่ดินนั้นตั้งอยู่ และผู้แทนของเจ้าหน้าที่เพื่อดำเนินการสอบสวนให้ทราบถึงผู้มีสิทธิในที่ดินดังกล่าว หากผลการสอบสวนปรากฏว่า ที่ดินนั้นไม่ใช่ที่ดินของรัฐและทราบถึงผู้มีสิทธิในที่ดินนั้น ให้ดำเนินการตามกำหนดไว้ การได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์โดยการเวนคืนต่อไป หากผลการสอบสวนตามวรรคหนึ่งไม่ปรากฏว่าผู้ใดเป็นผู้มีสิทธิในที่ดินนั้น ให้คณะกรรมการพิจารณาสั่งการตามที่เห็นสมควรและให้ปิดประกาศเพื่อให้ผู้ส่วนได้ส่วนเสียมีโอกาสคัดค้านเป็นเวลาเก้าสิบวัน ณ สถานที่ตามที่กำหนด หากไม่มีผู้คัดค้านภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้นำความแห่งการเวนคืนเป็นที่ดินรกร้างว่างเปล่า หรือที่ดินซึ่งมีผู้เวนคืนหรือทอดทิ้งหรือกลับมาเป็นของแผ่นดินฯ เมื่อแจ้งกระทรวงมหาดไทยทราบแล้ว ให้เจ้าหน้าที่มีอำนาจเข้าครอบครองดูแล และใช้ประโยชน์ที่ดินนั้นได้ (มาตรา ๑๗ (๓))

ในกรณีที่อสังหาริมทรัพย์อยู่ในที่ดินของรัฐ หากเป็นผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายให้คณะกรรมการตามข้างต้น (มาตรา ๑๙) กำหนดเงินค่าทดแทนให้แก่บุคคลดังกล่าว แต่หากบุคคลดังกล่าวไม่สามารถแสดงได้ว่าตนเป็นผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายให้คณะกรรมการ กำหนดเงินค่าชดเชยเป็นค่าต้นไม้ยืนต้นและพืชล้มลุก ค่ารื้อย้ายโรงเรือนและสิ่งปลูกสร้าง และค่าขนย้ายให้แก่ผู้ครอบครองที่ดินดังกล่าวต่อไป แต่ต้องไม่สูงกว่าราคาที่กำหนดตามมาตรา ๒๐

ระเบียบ/กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐ แก้ไขล่าสุด พ.ศ. ๒๕๖๒

ข. สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๑) พระราชบัญญัติเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่สรรเสริญยิ่งดิเรกคุณาภรณ์ พ.ศ. ๒๕๓๔

ประเด็นภารกิจ

นายอำเภอแห่งท้องที่ที่มีการบริจาคอำนาจหน้าที่รับรองกรณีการบริจาคทรัพย์สินเพื่อสาธารณประโยชน์ครั้งละไม่เกินห้าแสนบาท โดยลงนามในหนังสือรับรองแสดงรายการการบริจาค

ทรัพย์สิน (ตามแบบที่สำนักนายกรัฐมนตรีกำหนด) ร่วมกับหัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอที่เกี่ยวข้องมากที่สุด (เพื่อใช้เป็นหลักฐานประกอบการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่สรรเสริญยิ่งดิเรกคุณาภรณ์)

ระเบียบ/กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง

พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่สรรเสริญยิ่งดิเรกคุณาภรณ์ พ.ศ. ๒๕๓๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่สรรเสริญยิ่งดิเรกคุณาภรณ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๙ มาตรา ๘ มาตรา ๑๖ และมาตรา ๑๗

๒) พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕

ประเด็นภารกิจ

เมื่อวัดได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา นายอำเภอท้องที่ที่วัดนั้นตั้งอยู่มีหน้าที่ดำเนินการปักหมายเขตที่ดินตามที่ได้รับพระราชทานต่อไป

ระเบียบ/กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง

๑. พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ มาตรา ๖ มาตรา ๓๒

๒. กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๐๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ ข้อ ๑๒

ค. สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค

๑) พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๒๒

ประเด็นภารกิจ

นายอำเภอเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๒๒ มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) นับ ชั่ง ตวง วัด ตรวจสินค้า และเก็บหรือนำสินค้าในปริมาณพอสมควรไปเป็นตัวอย่างเพื่อทำการทดสอบโดยไม่ต้องชำระราคาสินค้านั้น ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด

(๒) ค้น ยึด หรืออายัดสินค้า ภาชนะหรือหีบห่อบรรจุสินค้าฉลากหรือเอกสารอื่นที่ไม่จำเป็นตามพระราชบัญญัตินี้ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินคดีในกรณีที่มีเหตุอันสมควรสงสัยว่ามีการกระทำผิดตามพระราชบัญญัตินี้

(๓) เข้าไปในสถานที่หรือยานพาหนะใด ๆ เพื่อตรวจสอบการผลิตสินค้า การขายสินค้าหรือบริการ รวมทั้งตรวจสอบสมุดบัญชี เอกสารและอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องของผู้ประกอบธุรกิจ ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำผิดตามพระราชบัญญัตินี้

(๔) มีหนังสือเรียกให้บุคคลใด ๆ มาให้ถ้อยคำ หรือส่งเอกสารและหลักฐานที่จำเป็นเพื่อประกอบการพิจารณาของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวให้ผู้เกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกตามสมควร

ระเบียบ/กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง

๑. พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๕

ง. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ

๑) พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔

ประเด็นภารกิจ

(๑) อำนาจหน้าที่ของนายอำเภอตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔

๑. นายอำเภอมีหน้าที่ปฏิบัติภารกิจของอำเภอดังต่อไปนี้

๑.๑ นำภารกิจของรัฐและนโยบายของรัฐไปปฏิบัติให้เกิดผลสัมฤทธิ์

๑.๒ ดูแลให้มีการปฏิบัติและบังคับการ ให้เป็นไปตามกฎหมายเพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยและเป็นธรรมในสังคม

๑.๓ จัดให้มีการคุ้มครองป้องกัน ส่งเสริม และช่วยเหลือประชาชนและชุมชนที่ด้อยโอกาสเพื่อให้ได้รับความเป็นธรรมทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม ในการดำรงชีวิตอย่างพอเพียง

๑.๔ จัดให้มีการบริการภาครัฐเพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงได้อย่างเสมอภาค รวดเร็ว และมีคุณภาพ

๑.๕ จัดให้มีการส่งเสริม อุดหนุน และสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้สามารถดำเนินการตามอำนาจและหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และให้มีขีดความสามารถพร้อมที่จะดำเนินการตามภารกิจที่ได้รับการถ่ายโอนจากกระทรวง ทบวง กรม

๑.๖ ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะรัฐมนตรี กระทรวง ทบวง กรม หรือหน่วยงานอื่นของรัฐมอบหมายหรือที่มีกฎหมายกำหนด

๒. นายอำเภอมีอำนาจหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุน และจัดให้มีการบริการร่วมกันของหน่วยงานในลักษณะศูนย์บริการร่วม

๓. นายอำเภอมีอำนาจหน้าที่ประสานงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อร่วมมือกับชุมชนในการดำเนินการให้มีแผนชุมชน เพื่อรองรับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัด กระทรวง ทบวง กรม

๔. นายอำเภอมีอำนาจหน้าที่ในการไกล่เกลี่ยหรือจัดให้มีการไกล่เกลี่ยประนอมข้อพิพาทเพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยทางสังคม

๕. นายอำเภอมีอำนาจหน้าที่เป็นหัวหน้าปกครองบังคับบัญชาบรรดาข้าราชการในอำเภอและรับผิดชอบงานบริหารราชการของอำเภอ โดยมีปลัดอำเภอและหัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอซึ่งกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ ส่งมาเป็นผู้ช่วยเหลือนายอำเภอและนายอำเภอมีอำนาจในการแต่งตั้งปลัดอำเภอ หรือหัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอผู้มีอาวุโส ตามระเบียบแบบแผนของทางราชการให้เป็นผู้รักษาราชการแทน ในกรณีที่มีผู้ดำรงตำแหน่งนายอำเภอแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้

๖. นายอำเภอมีอำนาจหน้าที่ในการบริหารราชการอำเภอ ดังนี้

๖.๑ บริหารราชการตามกฎหมายและระเบียบแบบแผนของทางราชการ ถ้ากฎหมายใดมิได้บัญญัติว่าการปฏิบัติตามกฎหมายนั้นเป็นหน้าที่ของผู้ใดโดยเฉพาะ ให้เป็นหน้าที่ของนายอำเภอที่จะต้องรักษาการให้เป็นไปตามกฎหมายนั้นด้วย

๖.๒ บริหารราชการตามที่คณะรัฐมนตรี กระทรวง ทบวง กรม มอบหมายหรือตามที่นายกรัฐมนตรีสั่งการในฐานะหัวหน้ารัฐบาล

๖.๓ บริหารราชการตามคำแนะนำและคำชี้แจงของผู้ว่าราชการจังหวัดและผู้มีหน้าที่ตรวจการอื่นซึ่งคณะรัฐมนตรี นายกรัฐมนตรี กระทรวง ทบวง กรม และผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมายในเมื่อไม่ขัดต่อกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งของกระทรวง ทบวง กรม มติคณะรัฐมนตรี หรือการสั่งการของนายกรัฐมนตรี

๗. นายอำเภอมีหน้าที่ควบคุมการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นในอำเภอตามกฎหมาย

(๒) อำนาจหน้าที่ของนายอำเภอตามกฎหมายลำดับรองอื่น ๆ

๑. ให้นายอำเภอ จัดให้ส่วนราชการที่รับผิดชอบดำเนินการเกี่ยวกับการบริการประชาชนในเรื่องเดียวกันหรือต่อเนื่องกันในอำเภอนั้น ร่วมกันจัดตั้งศูนย์บริการร่วมไว้ ณ ที่ว่าการอำเภอ หรือสถานที่อื่นตามที่เห็นสมควร โดยประกาศให้ประชาชนทราบ และให้นำความในมาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๑ มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม

๒. นายอำเภอมีหน้าที่ที่จะต้องมอบอำนาจของตนตามแนวทางที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการมอบอำนาจ พ.ศ. ๒๕๕๐

๓. นายอำเภอมีหน้าที่จัดประชุมเพื่อสรรหาผู้แทนภาคประชาสังคมจากบุคคลซึ่งอยู่ในเขตเทศบาลที่ได้รับการคัดเลือกจากนายกเทศมนตรีและประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลในเขตอำเภอและจากบุคคลซึ่งอยู่นอกเขตเทศบาลที่ได้รับการคัดเลือกจากนายกองค์การบริหารส่วนตำบล กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และประธานสภาองค์กรชุมชนตำบล เพื่อให้ได้ผู้แทนภาคประชาสังคมอำเภอละไม่เกินหกคน ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ พ.ศ. ๒๕๕๑

๔. นายอำเภอมีหน้าที่ดำเนินการสรรหากรรมการผู้แทนภาคประชาสังคมของอำเภอและกรรมการผู้แทนสมาชิกสภาท้องถิ่นของอำเภอ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการธรรมาภิบาลจังหวัด

๕. นายอำเภอมีอำนาจหน้าที่ในการไกล่เกลี่ยหรือจัดให้มีการไกล่เกลี่ยประนอมข้อพิพาททางแพ่งและความผิดที่มีโทษทางอาญา ตามกฎกระทรวงว่าด้วยการไกล่เกลี่ยหรือจัดให้มีการไกล่เกลี่ยประนอมข้อพิพาททางแพ่ง พ.ศ. ๒๕๕๓ และกฎกระทรวงว่าด้วยการไกล่เกลี่ยความผิดที่มีโทษทางอาญา พ.ศ. ๒๕๕๓

ระเบียบ/กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง

๑. พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๓/๑, มาตรา ๓๘, มาตรา ๕๒/๑, มาตรา ๕๓/๑, มาตรา ๕๓/๒, มาตรา ๕๕/๑, มาตรา ๖๑, มาตรา ๖๑/๑, มาตรา ๖๑/๒, มาตรา ๖๑/๓, มาตรา ๖๒, มาตรา ๖๓, มาตรา ๖๔, มาตรา ๖๕, มาตรา ๖๖, มาตรา ๖๗ และมาตรา ๖๘

๒. พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ มาตรา ๓๐, มาตรา ๓๑ และมาตรา ๓๒

๓. พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการมอบอำนาจ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๒๔

๔. พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๑๙, มาตรา ๒๑, มาตรา ๒๒ และมาตรา ๒๓

๕. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการธรรมาภิบาลจังหวัด ข้อ ๗, ข้อ ๙, และข้อ ๑๐

๖. กฎกระทรวงว่าด้วยการไกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาททางแพ่ง พ.ศ. ๒๕๕๓ ข้อ ๒, ข้อ ๓, ข้อ ๕, ข้อ ๖, ข้อ ๗, ข้อ ๙, ข้อ ๑๐, ข้อ ๑๑, ข้อ ๑๒, และข้อ ๑๓

๗. กฎกระทรวงว่าด้วยการไกล่เกลี่ยความผิดที่มีโทษทางอาญา พ.ศ. ๒๕๕๓ ข้อ ๒ ถึงข้อ ๑๘

๒) พระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘

ประเด็นภารกิจ

๑. นายอำเภอมีหน้าที่ต้องจัดทำคู่มือสำหรับประชาชนในทุกกระบวนการที่มีกฎหมายกำหนดให้นายอำเภอมีอำนาจหน้าที่ในการอนุญาตและจะต้องปิดประกาศไว้ ณ ที่ว่าการอำเภอ รวมทั้งต้องเผยแพร่ทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และเมื่อประชาชนประสงค์จะได้สำเนาคู่มือดังกล่าว นายอำเภอต้องจัดสำเนาให้โดยจะคิดค่าใช้จ่ายตามควรแก่กรณีก็ได้แต่ต้องระบุค่าใช้จ่ายดังกล่าวไว้ในคู่มือสำหรับประชาชนด้วย

๒. นายอำเภอมีหน้าที่ควบคุมดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการรับคำขอให้เป็นไปตามขั้นตอนของกฎหมายว่าด้วยการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการอย่างเคร่งครัด เพราะหากเกิดความไม่สมบูรณ์หรือความไม่ครบถ้วนของเอกสารหรือหลักฐานอันเกิดจากความประมาทเลินเล่อหรือทุจริตของพนักงานเจ้าหน้าที่ และเป็นผลให้ไม่อาจอนุญาตได้ ในกรณีนี้นายอำเภอต้องสั่งการตามที่เห็นสมควร และให้ดำเนินการทางวินัยหรือดำเนินคดีกับพนักงานเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องโดยไม่ชักช้า

๓. นายอำเภอมีหน้าที่ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาที่ระบุไว้ในคู่มือสำหรับประชาชน และแจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่พิจารณาแล้วเสร็จ เมื่อครบกำหนดเวลาตามที่ระบุไว้ในคู่มือสำหรับประชาชนแล้ว หากยังพิจารณาดำเนินการไม่แล้วเสร็จ ให้แจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ยื่นคำขอทราบถึงเหตุแห่งความล่าช้าทุกเจ็ดวันจนกว่าจะพิจารณาแล้วเสร็จ พร้อมทั้งส่งสำเนาการแจ้งดังกล่าวให้คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการทราบทุกครั้งหากนายอำเภอไม่แจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่พิจารณาแล้วเสร็จหรือไม่แจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ยื่นคำขอทราบถึงเหตุแห่งความล่าช้าทุกเจ็ดวันจนกว่าจะพิจารณาแล้วเสร็จ พร้อมทั้งส่งสำเนาการแจ้งดังกล่าวให้คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการทราบทุกครั้งให้ถือว่านายอำเภอกระทำการหรือละเว้นกระทำการเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น เว้นแต่จะเป็นเพราะมีเหตุสุดวิสัย

๔. นายอำเภอมีหน้าที่จัดให้มีศูนย์บริการร่วมเพื่อรับคำขอและชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับการอนุญาตต่าง ๆ ตามกฎหมายว่าด้วยการอนุญาตไว้ ณ ที่เดียวกันตามแนวทางที่คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการกำหนด

๕. นายอำเภอมีหน้าที่ตรวจสอบการประกอบกิจการหรือการดำเนินการของผู้ได้รับอนุญาตให้เป็นไปตามที่กฎหมายว่าด้วยการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการกำหนด

ระเบียบ/กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง

๑. พระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๗, มาตรา ๘, มาตรา ๙, มาตรา ๑๐ และมาตรา ๑๓

๑.๒.๒ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ก. กรมประมง

ประเด็นภารกิจ

๑.นายอำเภอท้องที่เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ ตามมาตรา ๑๐๒ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเพียงพอ ในการปฏิบัติโดยเฉพาะการปฏิบัติหน้าที่ในการตรวจสอบ ควบคุมและเฝ้าระวัง ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเพื่อให้มั่นใจได้ว่าการจัดเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกิจการการประมงมีความครบถ้วนและถูกต้อง

๒ ห้ามมิให้ผู้ประกอบกิจการโรงงานจ้างหรือยินยอมให้คนต่างด้าวที่ไม่ได้รับอนุญาตทำงานตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าวเข้าทำงานในโรงงาน นายอำเภอเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ ตรวจพบการฝ่าฝืนดังกล่าว ให้คณะกรรมการมาตรการทางปกครองมีคำสั่งให้หยุดประกอบการกิจการโรงงานไม่น้อยกว่าสิบวันแต่ไม่เกินยี่สิบวัน เว้นแต่ในกรณีที่คนต่างด้าวนั้นได้รับอนุญาตทำงานมาก่อนและอยู่ในระหว่างดำเนินการต่ออายุ หรือแก้ไขรายการเกี่ยวกับประเภทงานหรือนายจ้าง ให้อธิบดีแจ้งอธิบดีกรมการจัดหางานเพื่อดำเนินการต่ออายุหรือแก้ไขรายการให้ถูกต้องโดยเร็ว

ให้พนักงานเจ้าหน้าที่นำตัวคนต่างด้าวข้างต้นส่งพนักงานสอบสวน เพื่อดำเนินคดีตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าวหรือตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง (มาตรา ๑๑)

๓. อนุญาตให้บุคคลใดทำการประมงน้ำจืดในที่จับสัตว์น้ำ ซึ่งเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน โดยใช้เครื่องมือทำการประมงตามที่อธิบดีกรมประมงประกาศกำหนด (มาตรา ๓๑)

๔. ห้ามมิใดผู้ใดทำการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในที่จับซึ่งเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ อนุญาตให้บุคคลใดทำการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำซึ่งเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน (มาตรา ๗๙)

๕. พนักงานเจ้าหน้าที่ มีอำนาจ ดังต่อไปนี้ (มาตรา ๑๐๒)

๕.๑ มีหนังสือเรียกผู้รับอนุญาต กรรมการ ผู้จัดการ บุคคลผู้มีอำนาจในการจัดการหรือพนักงานของผู้รับอนุญาตที่เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำ หรือให้ส่งเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องมาเพื่อประกอบการพิจารณาดำเนินการตามพระราชกำหนดนี้

๕.๒ เข้าไปในสถานที่ประกอบกิจการหรือสถานที่ที่เกี่ยวกับการประกอบกิจการของผู้รับอนุญาต หรือสถานที่ที่เกี่ยวกับการนำเข้า ส่งออก นำผ่าน จำหน่าย ผลิตหรือแปรรูปสัตว์น้ำหรือผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำในระหว่างเวลาทำการ เพื่อตรวจสอบและควบคุมให้การเป็นไปตามพระราชกำหนดนี้

๕.๓ เข้าไปในสถานที่ประกอบกิจการหรือสถานที่ที่เกี่ยวกับการประกอบกิจการที่ต้องมีการควบคุม ตามมาตรา ๗๖ ในระหว่างเวลาทำการ เพื่อตรวจสอบและควบคุมให้การเป็นไปตามพระราชกำหนดนี้

๕.๔ ควบคุมเรือประมง หยุดเรือประมง หยุดทำการประมงหรือการขนถ่ายสัตว์น้ำ หรือสั่งให้ผู้ควบคุมเรือประมงนำเรือประมงเข้าเทียบท่า หรือขึ้นไปบนเรือประมง หรือเข้าไปในที่จับสัตว์น้ำใด เพื่อตรวจสอบและควบคุมให้การเป็นไปตามพระราชกำหนดนี้ ทั้งนี้ เมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดตามพระราชกำหนดนี้

๕.๕ ค้นตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตกหรือในระหว่างเวลาทำการ ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดตามพระราชกำหนดนี้

๕.๖ ยึดหรืออายัดเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตามพระราชกำหนดนี้เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบหรือดำเนินคดี

๔.๗ เก็บตัวอย่างสัตว์น้ำหรือผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำ หรือวัตถุใด ๆ เพื่อนำไปตรวจสอบหรือตรวจวิเคราะห์ เพื่อตรวจสอบและควบคุมให้การเป็นไปตามพระราชกำหนดนี้

๕.๘ ยึดหรืออายัดสัตว์น้ำหรือผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นสัตว์น้ำหรือผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำที่ห้ามมิให้ผู้ใดมีไว้ในครอบครองตามมาตรา ๖๔ หรือมาตรา ๖๕

๕.๙ ยึดหรืออายัดยา เคมีภัณฑ์ หรือสารอันตรายอื่นใดที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นยา เคมีภัณฑ์ หรือสารอันตรายที่ใช้หรือจะใช้ในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ โดยฝ่าฝืนข้อห้ามตามมาตรา ๗๘ (๔)

๖. มีอำนาจสั่งให้ผู้ซึ่งติดตั้งเครื่องมือทำการประมง สิ่งปลูกสร้าง หรือสิ่งใด ๆ ลงในที่จับสัตว์น้ำโดยไม่ได้รับอนุญาต หรือได้รับอนุญาตแต่ไม่ปฏิบัติให้ถูกต้องตามที่ได้รับอนุญาต หรือปฏิบัติผิดไปจากเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในใบอนุญาตหรือหนังสืออนุญาตรื้อถอน หรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้เป็นไปตามที่ได้รับอนุญาตภายในเวลาที่กำหนดได้

หากผู้ได้รับคำสั่งไม่ปฏิบัติตามภายในเวลาที่กำหนดตามวรรคหนึ่ง มีอำนาจดำเนินการรื้อถอนหรือทำลายเครื่องมือทำการประมง สิ่งปลูกสร้าง หรือสิ่งใด ๆ นั้นเสียได้ โดยให้ผู้ได้รับคำสั่งเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายในการดำเนินการนั้น

๗. ในกรณีมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้ใดกระทำความผิดหรือเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตามพระราชกำหนดนี้ มีอำนาจดำเนินการ ดังต่อไปนี้

๗.๑ บันทึกข้อมูลการฝ่าฝืนที่ต้องสงสัยไว้ในรายงานผลการตรวจสอบ และจัดเก็บหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการฝ่าฝืนที่ต้องสงสัยไว้ และส่งมอบรายงานการตรวจสอบให้แก่อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย

๗.๒ สั่งยึดเครื่องมือทำการประมง สัตว์น้ำหรือผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำที่มีไว้หรือได้มาจากการทำการประมงโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือสั่งกักเรือประมงไว้จนกว่าจะมีการพิจารณาและมีคำสั่งตามหมวด ๑๐ หรือหมวด ๑๑

๘. ในกรณีที่ใบอนุญาตสิ้นอายุ หรือผู้รับอนุญาตถูกเพิกถอนใบอนุญาตหรือหนังสืออนุญาตตามมาตรา ๑๑๑ หรือมาตรา ๑๑๓ ให้ผู้รับอนุญาตจัดการรื้อถอนหรือทำลายเครื่องมือทำการประมง สิ่งปลูกสร้าง หรือสิ่งใด ๆ ที่เป็นของผู้รับอนุญาตในที่จับสัตว์น้ำ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ใบอนุญาตสิ้นอายุหรือวันที่ได้รับแจ้งคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตหรือหนังสืออนุญาต แล้วแต่กรณี และให้นำความในมาตรา ๑๐๓ วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ระเบียบ/กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง

๑. พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๖๐ มาตรา ๑๑, มาตรา ๓๑, มาตรา ๗๙, มาตรา ๑๐๒, มาตรา ๑๐๓, มาตรา ๑๐๕ และมาตรา ๑๒๐

๒. คำสั่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่ ๙๐๗/๒๕๕๙ เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ ข้อ ๓ (๒) นายอำเภอ มีอำนาจหน้าที่ปฏิบัติภายในเขตพื้นที่รับผิดชอบ

ข. กรมส่งเสริมการเกษตร

พระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๒๔

ประเด็นภารกิจ

๑. นายอำเภอท้องที่เป็นประธาน คชก.อำเภอ มีอำนาจแต่งตั้งผู้แทนผู้เช่าสี่คนและผู้แทนผู้ให้เช่าสี่คนเป็นกรรมการ ใน คชก.อำเภอ

๒. นายอำเภอท้องที่มีอำนาจแต่งตั้งปลัดอำเภอหรือหัวหน้าส่วนราชการอำเภอเป็นประธาน คชก.ตำบล

๓. นายอำเภอท้องที่มีหน้าที่ดำเนินการสำรวจว่ามีที่ดินของบุคคลใดในเขตพื้นที่ของตนมีลักษณะเป็นนาที่ทิ้งว่างไว้โดยไม่ได้ให้เช่า หรือไม่ได้ทำประโยชน์อย่างอื่น หรือทำประโยชน์เพียงเล็กน้อยไม่สมควรแก่สภาพของที่ดินแล้ว แจ้งให้ คชก.ตำบล เพื่อประกาศให้ผู้ประสงค์จะเช่านาได้ทราบทั่วกัน

ระเบียบ/กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๒๔ มาตรา ๘, มาตรา ๙ และมาตรา ๕๕

๑.๒.๓ กระทรวงการคลัง

กรมสรรพากร

ประเด็นภารกิจ

(๑) <u>ตามประมวลรัษฎากร</u>

๑. นายอำเภอต้องลงลายมือชื่อในใบเสร็จรับเงิน ให้กับผู้เสียภาษี

๒. นายอำเภอโดยอนุญาตของผู้ว่าราชการจังหวัด มีอำนาจในการสั่งขายทอดตลาดทรัพย์สินของผู้ที่ค้างชำระภาษีซึ่งได้ยึดหรืออายัดไว้

๓. เจ้าพนักงานประเมินภาษี (รวมทั้งนายอำเภอ) มีอำนาจในการประเมินภาษีและแจ้งไปยังผู้ต้องเสียภาษี หรือผู้จัดการมรดกหรือทายาทหรือผู้ครอบครองทรัพย์มรดก

๔. เจ้าพนักงานประเมิน (รวมทั้งนายอำเภอ) มีอำนาจในการออกหมายเรียกผู้ยื่นภาษีหรือพยานมาให้ข้อเท็จจริง

๕. เจ้าพนักงานประเมิน (รวมทั้งนายอำเภอ) มีอำนาจแก้ไขจำนวนเงินที่ยื่นขอประเมินภาษีหรือที่ยื่นรายการไว้ ตามพยานหลักฐานที่ปรากฏ

๖. เจ้าพนักงานประเมิน (รวมทั้งนายอำเภอ) มีอำนาจประเมินภาษีตามที่รู้ หากผู้เสียภาษีไม่ยอมให้ถ้อยคำ

๗. นายอำเภอและเจ้าพนักงานประเมินภาษี มีอำนาจออกหมายเรียกผู้ไม่ยื่นรายการภาษีมาไต่สวน รวมถึงพยานด้วย

๘. เมื่อได้ดำเนินการตามมาตรา ๒๓ แล้ว นายอำเภอและเจ้าพนักงานประเมิน มีอำนาจประเมินภาษีอากรที่บุคคลนั้นต้องเสีย

๙. หากผู้ต้องเสียภาษีตามมาตรา ๒๓ ไม่ยอมมาตามหมายเรียกหรือไม่ชำระภาษีตามมาตรา ๒๔ นายอำเภอและเจ้าพนักงานประเมินมีอำนาจประเมินภาษีตามที่เห็นว่าถูกต้อง

(๒) ตามระเบียบการเก็บรักษาเงินและการนำส่งคลังในหน้าที่ของอำเภอและกิ่งอำเภอ พ.ศ. ๒๕๒๐

๑. นายอำเภอมีอำนาจในการพิจารณาเรียกให้ชดใช้เงินยืม

๒. นายอำเภอมีหน้าที่ในการส่งมอบกุญแจตู้นิรภัย

๓. นายอำเภอมีอำนาจในการแต่งตั้งหัวหน้าส่วนราชการในอำเภอนั้นเป็นกรรมการเก็บรักษาเงินของอำเภอ

๔. นายอำเภอมีหน้าที่ในการส่งมอบกุญแจตู้นิรภัยให้แก่ผู้ทำหน้าที่กรรมการชั่วคราว

๕. นายอำเภอมีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาสั่งการ กรณีลูกกุญแจนิรภัยสูญหายหรือมีการปลอมแปลง

๖. นายอำเภอมีหน้าที่ในการรับทราบรายงานเงินคงเหลือประจำวัน

๗. นายอำเภอมีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาสั่งการ กรณีพบว่าเงินที่เก็บรักษาไม่ตรงกับรายงานเงินคงเหลือประจำวัน

๘. นายอำเภอมีหน้าที่ในการรายงานผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อขออนุมัติกระทรวงการคลังในการนำเงินที่ต้องนำส่งไปจ่ายเป็นเงินเดือนหรือเงินอื่น ๆ เนื่องจากการคมนาคมระหว่างอำเภอกับสำนักงานคลังจังหวัดไม่สะดวกหรือไม่ปลอดภัย

๙. นายอำเภอมีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณานำส่งเงินที่ต้องนำส่งเป็นเช็คหรือดร๊าฟท์หรือวิธีการอื่นเนื่องจากการคมนาคมระหว่างอำเภอกับสำนักงานคลังจังหวัดไม่สะดวกหรือไม่ปลอดภัย

๑๐. นายอำเภอมีอำนาจหน้าที่ในการแต่งตั้งคณะกรรมการนำเงินส่ง

๑๑. นายอำเภอมีอำนาจในการพิจารณาสั่งการ กรณีมีการปลอมแปลงจำนวนเงินในบันทึกการรับเงินเพื่อนำส่งไม่ตรงกับจำนวนเงินที่นำส่งจริง

๑๒. นายอำเภอมีอำนาจในการแต่งตั้งคณะกรรมการรับเงิน

๑๓. กรณีการรับเงินเดือน ให้นายอำเภอแต่งตั้งคณะกรรมการไปรับเงินเดือนของทุกส่วนราชการในคราวเดียวกัน

๑๔. นายอำเภอมีอำนาจในการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบการเงินของส่วนราชการประจำอำเภอ กรณีปกติหรือกรณีมีเหตุอันควร

๑๕. นายอำเภอมีอำนาจสั่งการให้ส่วนราชการประจำอำเภอปฏิบัติให้ถูกต้องตามระเบียบการเก็บรักษาเงิน

๑๖. นายอำเภอมีอำนาจในการย้ายตู้นิรภัยเป็นการชั่วคราว

๑๗. นายอำเภอมีหน้าที่ในการรายงานเงินขาดบัญชีหรือสูญหายต่อผู้ว่าราชการจังหวัด

ระเบียบ/กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง

๑. ประมวลรัษฎากร มาตรา ๒, มาตรา ๑๑, มาตรา ๑๒, มาตรา ๑๘, มาตรา ๑๙, มาตรา ๒๐, มาตรา ๒๑, มาตรา ๒๓, มาตรา ๒๔, มาตรา ๒๕ และมาตรา ๒๙

๒. ระเบียบการเก็บรักษาเงินและการนำส่งคลังในหน้าที่ของอำเภอและกิ่งอำเภอ พ.ศ. ๒๕๒๐ ข้อ ๔, ข้อ ๔๗, ข้อ ๕๑, ข้อ ๕๒, ข้อ ๕๔, ข้อ ๕๖, ข้อ ๕๘, ข้อ ๖๐, ข้อ ๖๖, ข้อ ๖๘ ข้อ ๗๐, ข้อ ๗๔, ข้อ ๗๙, ข้อ ๘๒, ข้อ ๘๓, ข้อ ๘๕, ข้อ ๘๖ และข้อ ๘๗

๑.๒.๔ กระทรวงพาณิชย์

ก. กรมการค้าภายใน

๑) พระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. ๒๕๔๒

ประเด็นภารกิจ

นายอำเภอเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. ๒๕๔๒ มีอำนาจ ดังต่อไปนี้

๑. มีหนังสือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำ แจ้งข้อเท็จจริง หรือทำคำชี้แจงเป็นหนังสือ หรือให้ส่งบัญชีทะเบียนเอกสารหรือหลักฐานอื่นใด เพื่อตรวจสอบหรือเพื่อประกอบการพิจารณา มีอำนาจเรียกบุคคลมาให้ถ้อยคำหรือส่งเอกสารเพื่อตรวจสอบหรือเพื่อประกอบการพิจารณา

๒. มีอำนาจเข้าไปในสถานที่ทำการ สถานที่ผลิต สถานที่จำหน่าย สถานที่รับซื้อ สถานที่เก็บสินค้าของผู้ประกอบธุรกิจหรือของบุคคลใด หรือสถานที่อื่นที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าจะมีการฝ่าฝืน บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้เข้าไปในยานพาหนะของบุคคลใด หรือเจ้าของหรือผู้ควบคุมยานพาหนะให้หยุดหรือจอดเพื่อตรวจสอบให้การเป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ หรือเพื่อตรวจค้นและยึดพยานหลักฐานหรือทรัพย์สินที่อาจริบได้ตามพระราชบัญญัตินี้ หรือจับกุมผู้กระทำความผิดที่เกี่ยวข้องกับการฝ่าฝืนมาตรา ๓๐ หรือมาตรา ๓๑ โดยไม่ต้องมีหมายค้นในกรณีที่กำหนดไว้

๓. มีหลักฐานชัดแจ้งเป็นที่น่าเชื่อได้ว่ามีการฝ่าฝืน มาตรา ๓๐ หรือ มาตรา ๓๑ ให้มีอำนาจในการกัก อายัด หรือยึดสินค้า ยานพาหนะ เอกสารหรือหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด แต่การยึดสินค้า ยานพาหนะ เอกสารหรือหลักฐานต้องได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจาก ประธานคณะกรรมการก่อน

ระเบียบ/กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง

๑. พระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔, มาตรา ๕, มาตรา ๑๘, มาตรา ๑๙, มาตรา ๒๑, มาตรา ๒๒, มาตรา ๒๓, มาตรา ๓๔ , มาตรา ๓๕ และมาตรา ๓๖

๒. ประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. ๒๕๔๒ ลงวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๙ ข้อ ๓ (๑) นายอำเภอ

๓. ประกาศคณะกรรมการกลางว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ ฉบับที่ ๕๓ พ.ศ. ๒๕๖๒ เรื่อง การกำหนดสินค้าและบริการควบคุม

๔.ประกาศคณะกรรมการกลางว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ ฉบับที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๓ เรื่อง การกำหนดสินค้าควบคุมเพิ่มเติม

๒) พระราชบัญญัติการค้าข้าว พุทธศักราช ๒๔๘๙

ประเด็นภารกิจ

นายอำเภอเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติการค้าข้าว พุทธศักราช ๒๔๘๙ มีอำนาจดังต่อไปนี้

๑. เข้าไปในสถานที่หรือเคหสถานของบุคคลใดเพื่อตรวจข้าว ใบรับในการขายหรือแลกเปลี่ยนข้าว รายงานการค้าข้าว และเอกสารอื่น ๆ เกี่ยวกับการค้าข้าว

๒. ยึด และบังคับซื้อข้าวตามราคาและปริมาณที่คณะกรรมการกำหนด

๓. เรียกให้บุคคลที่เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำในเรื่องที่เกี่ยวกับข้าว ภายในท้องที่หรือเขตอำนาจของตน

ระเบียบ/กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง

๑. พระราชบัญญัติการค้าข้าว พุทธศักราช ๒๔๘๙ มาตรา ๙

๒. ประกาศคณะกรรมการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติการค้าข้าว พุทธศักราช ๒๔๘๙ ฉบับที่ ๑๔๔ พ.ศ. ๒๕๔๘ เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ ข้อ ๓ และ ข้อ ๗

๓) พระราชบัญญัติควบคุมโภคภัณฑ์ พ.ศ. ๒๔๙๕

ประเด็นภารกิจ

๑. นายอำเภอในพื้นที่จังหวัดเชียงราย จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดน่าน จังหวัดพะเยา จังหวัดแพร่ จังหวัดแม่ฮ่องสอน จังหวัดลำปาง จังหวัดลำพูน จังหวัดนราธิวาส จังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา จังหวัดสงขลา และจังหวัดสตูล เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ควบคุมโภคภัณฑ์ ตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๒๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมโภคภัณฑ์ พ.ศ. ๒๔๙๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๕ (พ.ศ. ๒๕๒๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมโภคภัณฑ์ พ.ศ. ๒๔๙๕ มีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมน้ำยาเคมีอีเธอร์ (Ether) และน้ำยาเคมีคลอโรฟอร์ม (chloroform) ภายในท้องที่อำเภอของตน ตามวิธีการที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาควบคุมโภคภัณฑ์ (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๔ ให้ผู้ครอบครองโภคภัณฑ์ตามพระราชกฤษฎีกานี้แจ้งปริมาณและสถานที่เก็บเป็นหนังสือต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในสามวัน นับแต่วันที่ได้โภคภัณฑ์นั้นไว้ครอบครอง ในการแจ้งปริมาณและสถานที่เก็บผู้ครอบครองต้องแสดงหลักฐานการได้มาซึ่งโภคภัณฑ์นั้นด้วย และมาตรา ๕ ห้ามมิให้ผู้ใดขนย้าย จำหน่าย ใช้ เปลี่ยนแปลงสภาพ หรือโอนการครอบครองซึ่งโภคภัณฑ์ตามพระราชกฤษฎีกานี้ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากพนักงานเจ้าหน้าที่

๒. นายอำเภอเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๖ (พ.ศ. ๒๕๒๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมโภคภัณฑ์ พ.ศ. ๒๔๙๕ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติควบคุมโภคภัณฑ์ พ.ศ. ๒๔๙๕ หรือตามพระราชกฤษฎีกา ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมโภคภัณฑ์ พ.ศ. ๒๔๙๕

๓. นายอำเภอในพื้นที่จังหวัดเชียงราย จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดน่าน จังหวัดพะเยา จังหวัดแพร่ จังหวัดแม่ฮ่องสอน จังหวัดลำปาง จังหวัดลำพูน จังหวัดนราธิวาส จังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา จังหวัดสงขลา และจังหวัดสตูล เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ควบคุมโภคภัณฑ์ ตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๒๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมโภคภัณฑ์ พ.ศ. ๒๔๙๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๕ (พ.ศ. ๒๕๒๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมโภคภัณฑ์ พ.ศ. ๒๔๙๕ มีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมน้ำยาเคมีอีเธอร์ (Ether) และน้ำยาเคมีคลอโรฟอร์ม (chloroform) ตามวิธีการที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาควบคุมโภคภัณฑ์ (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๒๒ ภายในท้องที่อำเภอของตน

๔. นายอำเภอเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ควบคุมโภคภัณฑ์ตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒๑ (พ.ศ. ๒๕๔๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมโภคภัณฑ์ พ.ศ. ๒๔๙๕ ประกอบกับพระราชกฤษฎีกาควบคุมโภคภัณฑ์ (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ มีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมกาเฟอีน (Caffeine, C๘ H๑๐ N๔ O๒) กาเฟอีนไฮเดรต (Caffeine Hydrate, C๘ H๑๐ N๔ O๒,H๒O) และกาเฟอีนซิเตรต (Caffeine Citrate, C๘ H๑๐ N๔ O๒,C๖H๘ O๗) ภายในท้องที่อำเภอของตน

ระเบียบ/กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง

๑. พระราชบัญญัติควบคุมโภคภัณฑ์ พ.ศ. ๒๔๙๕ มาตรา ๓, มาตรา ๕, มาตรา ๘ และมาตรา ๑๑

๒. พระราชกฤษฎีกาควบคุมโภคภัณฑ์ (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๒๒ พระราชกฤษฎีกาควบคุมโภคภัณฑ์ (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๒๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมโภคภัณฑ์ พ.ศ. ๒๔๙๕ กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๕ (พ.ศ. ๒๕๒๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมโภคภัณฑ์ พ.ศ. ๒๔๙๕ กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๖ (พ.ศ. ๒๕๒๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมโภคภัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๔๙ กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๙ (พ.ศ. ๒๕๓๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมโภคภัณฑ์ พ.ศ. ๒๔๙๕

ข. กรมพัฒนาธุรกิจการค้า

๑) พระราชบัญญัติสมาคมการค้า พ.ศ. ๒๕๐๙

ประเด็นภารกิจ

นายอำเภอเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสมาคมการค้า พ.ศ. ๒๕๐๙ มีอำนาจดังต่อไปนี้

๑. เข้าไปตรวจสอบในสำนักงานของสมาคมการค้าได้ในระหว่างเวลาทำงานของสมาคมการค้า ซึ่งเป็นการควบคุมกิจการสมาคมการค้าให้สมาคมการค้า ดำเนินกิจการแต่เฉพาะในเรื่องที่กฎหมายกำหนด และมิให้สมาคมการค้ากระทำการใด ๆ ที่ต้องห้ามตามกฎหมาย

๒. เข้าไปฟังการประชุม ในกรณีเมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่าสมาคมการค้าใด จะดำเนินการไม่ชอบด้วยกฎหมายหรืออาจเป็นภัยต่อเศรษฐกิจความมั่นคงของประเทศ หรือต่อความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ซึ่งนายทะเบียนได้สั่งเป็นหนังสือให้สมาคมการค้านั้น แจ้งวัน เวลา ประชุมทุกคราวมาให้นายทะเบียนทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามวันแล้ว

๓. ร้องขอให้ศาลเพิกถอนมติของที่ประชุมใหญ่ของสมาคมการค้าอันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายหรือข้อบังคับของสมาคมการค้า

ระเบียบ/กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง

๑. พระราชบัญญัติสมาคมการค้า พ.ศ. ๒๕๐๙ มาตรา ๒๕, มาตรา ๓๔ และมาตรา ๓๕

๒. ประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๒

๒) พระราชบัญญัติหอการค้า พ.ศ. ๒๕๐๙

ประเด็นภารกิจ

นายอำเภอเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติหอการค้า พ.ศ. ๒๕๐๙ มีอำนาจดังต่อไปนี้

๑. เข้าไปตรวจสอบในสำนักงานของหอการค้าได้ในระหว่างเวลาทำงานของหอการค้า ซึ่งเป็นการควบคุมกิจการหอการค้าให้หอการค้า กระทำการตามหน้าที่และมิให้หอการค้ากระทำการใด ๆ ที่ต้องห้ามตามกฎหมาย

๒. เข้าไปฟังการประชุม ในกรณีเมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่าหอการค้าใด จะดำเนินการไม่ชอบด้วยกฎหมายหรืออาจเป็นภัยต่อเศรษฐกิจความมั่นคงของประเทศ หรือต่อความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรม

อันดีของประชาชน ซึ่งนายทะเบียนได้สั่งเป็นหนังสือให้สมาคมการค้านั้น แจ้งวัน เวลา ประชุมทุกคราวมาให้นายทะเบียนทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามวันแล้ว

๓. ร้องขอให้ศาลเพิกถอนมติของที่ประชุมใหญ่ของหอการค้าอันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายหรือข้อบังคับของหอการค้า

ระเบียบ/กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง

๑. พระราชบัญญัติหอการค้า พ.ศ. ๒๕๐๙ มาตรา ๓๒, มาตรา ๔๑ และมาตรา ๔๒

๒. ประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๒ ข้อ ๔.๒

๑.๒.๕ กระทรวงคมนาคม

ก. กรมทางหลวงชนบท

๑) พระราชบัญญัติทางหลวง พ.ศ. ๒๕๓๕

ประเด็นภารกิจ

๑. นายอำเภอเป็นผู้ออกบัตรประจำตัวพนักงานทางหลวงท้องถิ่น ซึ่งแต่งตั้งจากพนักงานของเทศบาลตำบล หรือพนักงานส่วนตำบลที่อยู่ในเขตอำเภอนั้น

๒. ด้วยพระราชบัญญัติทางหลวง พ.ศ. ๒๕๓๕ แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๔๙ มาตรา ๑๕ (๓) มาตรา ๒๑ กำหนดให้นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกเทศมนตรี นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และนายกเมืองพัทยา เป็นผู้อำนวยการท้องถิ่น มีหน้าที่กำกับตรวจตราและควบคุมทางหลวงให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

๓. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ออกคำสั่ง แต่งตั้ง เจ้าพนักงานทางหลวงสำหรับท้องถิ่น โดยมีอำนาจเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา ดูแลยานพาหนะที่มีน้ำหนักเกินกว่าที่กำหนดในเขตรับผิดชอบ อปท. สามารถเปรียบเทียบค่าปรับถนนหลวงท้องถิ่นทั่วประเทศ เพิ่มอำนาจสอบสวนจับกุมผู้กระทำความผิดสำหรับทางหลวงสำหรับท้องถิ่น

ระเบียบ/กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง

๑. พระราชบัญญัติทางหลวง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๙ มาตรา ๔ ,มาตรา ๕ ,มาตรา ๗, มาตรา ๑๔ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๙, มาตรา ๑๕ (๓) (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๙, มาตรา ๒๗ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๙, มาตรา ๒๘ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๙ และมาตรา ๓๐ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๙

๒. กฎกระทรวง ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๔๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติทางหลวง พ.ศ. ๒๕๓๕ ข้อ ๖

ข. กรมเจ้าท่า

๑) พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ. ๒๔๕๖

ประเด็นภารกิจ

๑. การซื้อขายอสังหาริมทรัพย์ ถ้ามิได้ทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นโมฆะ **วิธีนี้ให้ใช้ถึงซื้อขายเรือ มีระวางตั้งแต่ห้าตันขึ้นไป ทั้งซื้อขายแพและสัตว์พาหนะด้วย ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แก้ไขเพิ่มเติมโดย (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ.๒๕๔๘ มาตรา ๓ (เดิม มาตรา ๔๕๖)** ซึ่งสัญญาจะขายหรือจะซื้อ หรือคำมั่นในการซื้อขาย ทรัพย์สิน ตามที่ระบุไว้ ถ้ามิได้มีหลักฐานเป็นหนังสืออย่างหนึ่งอย่างใด ลงลายมือชื่อ ฝ่ายผู้ต้องรับผิดชอบ เป็นสำคัญ หรือได้วางประจำไว้ หรือได้ชำระหนี้บางส่วนแล้ว จะฟ้องร้องให้บังคับคดี หาได้ไม่

บทบัญญัติที่กล่าวมา ในวรรคก่อนนี้ ให้ใช้บังคับถึง สัญญาซื้อขาย สังหาริมทรัพย์ ซึ่งตกลงกันเป็นราคา สองหมื่นบาท หรือ กว่านั้นขึ้นไปด้วย

๒. นายอำเภอมีอำนาจหน้าที่งานทะเบียนนิติกรรม ที่อยู่ในความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง ตาม ป.พ.พ. ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสังหาริมทรัพย์บางประเภท (๑) เรือกำปั่นหรือเรือมีระวางตั้งแต่ ๖ - ๒๐ ตัน (๒) เรือกลไฟหรือเรือยนต์ที่มีระวางตั้งแต่ ๕ - ๒๐ ตัน (๓) แพและสัตว์ จดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ลงสมุดทะเบียนนิติกรรมและบันทึกในต้นขั้วสัญญาตามแบบ ปค. ๓๔

ระเบียบ/กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง

๑. พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พระพุทธศักราช ๒๔๕๖ แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ ๑๗ พ.ศ. ๒๕๖๐

๒. ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๓ บรรพ ๔

๑.๒.๖ กระทรวงแรงงาน

ก. กรมการจัดหางาน

๑) พระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. ๒๕๒๘

ประเด็นภารกิจ

นายอำเภอเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ในท้องที่อำเภอรับผิดชอบ ตามพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. ๒๕๒๘ มีอำนาจ ดังนี้

๑. เข้าไปในสำนักงานหรือสถานที่อื่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดหางาน การฝึกงาน หรือการทดสอบฝีมือในเวลากลางวันหรือในขณะทำการ เพื่อตรวจสอบและควบคุมให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

๒. ยึดหรืออายัดสมุดทะเบียน บัญชี เอกสาร หรือหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดหางาน การฝึกงาน หรือการทดสอบฝีมือ ในกรณีที่มีเหตุอันควรเชื่อว่ามีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

๓. เรียกหรือสั่งให้ผู้รับอนุญาตจัดหางาน ผู้จัดการ ตัวแทนจัดหางาน คนฝึกงาน ผู้รับอนุญาตดำเนินการทดสอบฝีมือ หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องให้ถ้อยคำ หรือข้อเท็จจริงหรือส่งเอกสาร หรือหลักฐานอื่นใดเพื่อประกอบการพิจารณาได้

ระเบียบ/กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง

๑. พระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. ๒๕๒๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ มาตรา ๔, มาตรา ๕, มาตรา ๖๗, มาตรา ๖๘, มาตรา ๘๙ มาตรา ๙๐ และมาตรา ๙๐ ทวิ

๒. คำสั่งกระทรวงแรงงาน ๖๖/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๒๙ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๕ เรื่อง แต่งตั้งนายทะเบียนและพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. ๒๕๒๘ ๓ (๕) นายอำเภอ

๒) พระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๕๑

ประเด็นภารกิจ

นายอำเภอเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๕๑ มีอำนาจ ดังนี้

๑. มีหนังสือสอบถามหรือเรียกบุคคลใดมาชี้แจงข้อเท็จจริงรวมทั้งส่งเอกสารหรือหลักฐาน

๒. เข้าไปในสถานที่ใดในระหว่างเวลาที่มีหรือเชื่อได้ว่ามีการทำงานในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีคนต่างด้าวทำงานโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายเพื่อตรวจสอบให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้โดยต้องมีหมายของศาล เว้นแต่เป็นการเข้าไปในระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงเวลาพระอาทิตย์ตก ในการนี้ ให้อำนาจสอบถามข้อเท็จจริงหรือเรียกเอกสารหรือหลักฐานใด ๆ จากบุคคลที่รับผิดชอบหรือเกี่ยวข้องกับสถานที่ดังกล่าวได้

๓. ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่พบคนต่างด้าวผู้ใดทำงานโดยไม่ได้รับอนุญาตอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้ และสั่งให้ไปรายงานตัวยังสถานีตำรวจพร้อมกับพนักงานเจ้าหน้าที่ แต่คนต่างด้าวผู้นั้นไม่ยินยอมหรือจะหลบหนี ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจจับคนต่างด้าวนั้นโดยไม่ต้องมีหมายจับและให้นำตัวผู้ถูกจับไปยังที่ทำการของพนักงานสอบสวนโดยทันที ในการนี้ให้นำบทบัญญัติ มาตรา ๘๑ มาตรา ๘๑/๑ มาตรา ๘๒ มาตรา ๘๓ มาตรา ๘๔, มาตรา ๘๕ และมาตรา ๘๖ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาใช้บังคับกับการจับนี้โดยอนุโลม

ระเบียบ/กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง

๑. พระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๕, มาตรา ๖, มาตรา ๔๘ และมาตรา ๕๐

๒. คำสั่งกระทรวงแรงงานที่ ๗๕/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๘ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๑

ข. กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน

๑) พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑

ประเด็นภารกิจ

นายอำเภอเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ มีอำนาจดังนี้

๑. เข้าไปในสถานประกอบกิจการหรือสำนักงานของนายจ้าง และสถานที่ทำงานของลูกจ้างในเวลาทำการ เพื่อตรวจสภาพการทำงานของลูกจ้างและสอบถามข้อเท็จจริง ถ่ายภาพ ถ่ายสำเนาเอกสารที่เกี่ยวกับการจ้าง การจ่ายค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด ค่าล่วงเวลาในวันหยุด และทะเบียนลูกจ้าง เก็บตัวอย่างวัสดุ หรือผลิตภัณฑ์เพื่อวิเคราะห์เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน และกระทำการอย่างอื่นเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงในอันที่จะปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

๒. มีหนังสือสอบถามหรือเรียกนายจ้าง ลูกจ้าง หรือบุคคลซึ่งเกี่ยวข้องมาชี้แจงข้อเท็จจริง หรือให้ส่งสิ่งของหรือเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณา

๓. มีคำสั่งเป็นหนังสือให้นายจ้างหรือลูกจ้างปฏิบัติให้ถูกต้องตามพระราชบัญญัตินี้

ระเบียบ/กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง

๑. พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖

๒. คำสั่งกระทรวงแรงงานที่ ๑๖/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๖ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๕๑

๒) พระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๘

ประเด็นภารกิจ

นายอำเภอเป็นพนักงานประนอมข้อพิพาทแรงงานตามพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๘ ในเขตพื้นที่อำเภอท้องที่ของตนในกรณีที่ไม่มีการเจรจากันภายในกำหนดตามมาตรา ๑๖ หรือมีการเจรจากันแล้วแต่ตกลงกันไม่ได้ไม่ว่าด้วยเหตุใด ให้ถือว่าได้มีข้อพิพาทแรงงานเกิดขึ้น และให้ฝ่ายแจ้งข้อเรียกร้องแจ้งเป็นหนังสือให้พนักงานประนอมข้อพิพาทแรงงานทราบภายในยี่สิบสี่ชั่วโมงนับแต่เวลาที่พ้นกำหนดตามมาตรา ๑๖ หรือนับแต่เวลาที่ตกลงกันไม่ได้ แล้วแต่กรณี

เมื่อนายอำเภอในฐานะพนักงานประนอมข้อพิพาทแรงงานได้รับแจ้งตามมาตรา ๒๑ แล้ว ให้ดำเนินการไกล่เกลี่ยเพื่อให้ฝ่ายแจ้งข้อเรียกร้อง และฝ่ายรับข้อเรียกร้องตกลงกันภายในกำหนดห้าวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้ง

ระเบียบ/กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง

๑. พระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๘ มาตรา ๖

๒. คำสั่งกระทรวงแรงงานที่ ๑๔๕/๒๕๓๗ แต่งตั้งพนักงานประนอมข้อพิพาทแรงงานตามพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๘ ข้อ ๕

๓) พระราชบัญญัติแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๓

ประเด็นภารกิจ

นายอำเภอเป็นพนักงานประนอมข้อพิพาทแรงงานและพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๓ ในเขตพื้นที่อำเภอท้องที่ของตนในกรณีที่ไม่มีการเจรจากันภายใน

กำหนดตามมาตรา ๒๖ หรือมีการเจรจากันแล้วแต่ตกลงกันไม่ได้ไม่ว่าด้วยเหตุใด ให้ถือว่าได้มีข้อพิพาทแรงงานเกิดขึ้น และให้ฝ่ายยื่นข้อเรียกร้องแจ้งเป็นหนังสือให้พนักงานประนอมข้อพิพาทแรงงานทราบภายในเจ็ดสิบสองชั่วโมงนับแต่เวลาที่พ้นกำหนดหรือนับแต่เวลาที่ตกลงกันไม่ได้แล้วแต่กรณี เมื่อนายอำเภอในฐานะพนักงานประนอมข้อพิพาทแรงงานได้รับแจ้งตามมาตรา ๓๐ แล้ว ให้ดำเนินการประนอมข้อพิพาทภายในกำหนดสิบวันนับแต่วันที่พนักงานประนอมข้อพิพาทแรงงานได้รับหนังสือแจ้ง

ระเบียบ/กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง

๑. พระราชบัญญัติแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๗

๒. คำสั่งกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมที่ ๔๘/๒๕๔๓ เรื่อง แต่งตั้งพนักงานประนอมข้อพิพาทแรงงานและพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๓ ข้อ ๔

๑.๒.๗ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ก. กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

๑) พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕

ประเด็นภารกิจ

๑. นายอำเภอเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งตามมาตรา ๔ ของพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ มีอำนาจหน้าที่ในการจับกุมปราบปรามผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าภายในเขตพื้นที่รับผิดชอบ ตามมาตรา ๘๑

๒. นายอำเภอ เป็นพนักงานจ้าหน้าที่ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา ๘๑) และกรณีที่มีการกระทำฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม (มาตรา ๘๒)

๓. ผู้ใดไม่อำนวยความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๘๑ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองหมื่นบาท (มาตรา ๙๘)

๔. ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๘๒ (๑) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ นอกจากนั้นต้องระวางโทษตามวรรคหนึ่งแล้ว ผู้นั้นต้องระวางโทษปรับอีกไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท จนกว่าจะปฏิบัติให้ถูกต้อง (มาตรา ๑๐๔)

๕. ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๘๒ (๒) ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสามปี หรือปรับไม่เกินสามแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ นอกจากนั้นต้องระวางโทษตามวรรคหนึ่งแล้ว ผู้นั้นต้องระวางโทษปรับอีกไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท จนกว่าจะปฏิบัติให้ถูกต้อง (มาตรา ๑๐๕)

ระเบียบ/กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง

๑. พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๔, มาตรา ๕, มาตรา ๘๑, มาตรา ๘๒, มาตรา ๙๘ , มาตรา ๑๐๔ และมาตรา ๑๐๕

๒. ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ลงวันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๗ เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕

๒) พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔

ประเด็นภารกิจ

๑. นายอำเภอเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งตามมาตรา ๔ และมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ มีอำนาจหน้าที่ในการจับกุมปราบปรามผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ ภายในเขตพื้นที่รับผิดชอบ

๒. นายอำเภอ เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา ๓๖) และกรณีที่มีการกระทำฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม (มาตรา ๓๕)

๓. ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๓๕ (๑) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ นอกจากต้องระวางโทษตามวรรคหนึ่งแล้ว ต้องระวางโทษปรับอีกวันละไม่เกิน หนึ่งหมื่นบาทจนกว่าจะได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง (มาตรา ๔๙)

๔. ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๓๕ (๒) ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสามปี หรือปรับไม่เกินสามแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ นอกจากต้องระวางโทษตามวรรคหนึ่งแล้ว ต้องระวางโทษปรับอีกวันละไม่เกิน หนึ่งหมื่นบาทจนกว่าจะได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง (มาตรา ๕๐)

๕. ผู้ใดไม่อำนวยความสะดวกให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๓๖ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองหมื่นบาท (มาตรา ๕๑)

ระเบียบ/กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๑. พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ แก้ไขล่าสุด พ.ศ. ๒๕๖๒ ลงวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๖๒ ตามมาตรา ๔ และมาตรา ๕

๒. ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ลงวันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๗ เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๔ และพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕

ข. กรมควบคุมมลพิษ

๑) พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๓๕

ประเด็นภารกิจ

นายอำเภอและปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ ได้รับการแต่งตั้งเป็นเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษ มีอำนาจหน้าที่ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติ ภายในเขตท้องที่ของตน

ระเบียบ/กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง

๑. พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๓๕ (ฉบับที่ ๒ พ.ศ.๒๕๖๑) ลงวันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๖๑ มาตรา ๔, มาตรา ๑๑, มาตรา ๖๕ (ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๖๑), มาตรา ๘๑,มาตรา ๘๒, มาตรา ๘๒ (ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๖๑), มาตรา ๘๓, มาตรา๘๕, มาตรา ๘๖ (ฉบับที่ ๒ พ.ศ.๒๕๖๑),มาตรา ๘๗, มาตรา ๑๐๘, มาตรา ๑๐๙ และมาตรา ๑๑๐/๒ (ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๖๑)

๒. ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ลงวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๗ เรื่อง แต่งตั้งเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษ

ค. กรมป่าไม้

๑) พระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔

ประเด็นภารกิจ

นายอำเภอ และปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ มีอำนาจหน้าที่ในการป้องกัน จับกุม ปราบปรามผู้กระทำผิด และยึดของกลางตามกฎหมายภายในเขตท้องที่รับผิดชอบ

ระเบียบ/กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง

๑. พระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ (ฉบับที่ ๘) ๒๕๖๒ มาตรา ๔ และมาตรา ๗๕

๒. ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ลงวันที่ ๒๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๗ เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔

๓. ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ลงวันที่ ๑๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๗ เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔

๒) พระราชบัญญัติเลื่อยโซ่ยนต์ พ.ศ. ๒๕๔๕

ประเด็นภารกิจ

นายอำเภอ และปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติเลื่อยโซ่ยนต์ พ.ศ. ๒๕๔๕ การจับกุมปราบปรามผู้กระทำผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาภายในเขตท้องที่รับผิดชอบ

ระเบียบ/กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง

๑. พระราชบัญญัติเลื่อยโซ่ยนต์ พ.ศ. ๒๕๔๕ ตามมาตรา ๓ และมาตรา ๑๖, มาตรา ๑๗, มาตรา ๒๐, มาตรา ๒๒ และมาตรา ๒๓

๒. ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ลงวันที่ ๒๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๗ เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติเลื่อยโซ่ยนต์ พ.ศ. ๒๕๔๕

๓) พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗

ประเด็นภารกิจ

นายอำเภอ เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘ มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการและปฏิบัติการตาม มาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ซึ่งอยู่ในพื้นที่ที่รับผิดชอบ

ระเบียบ/กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง

๑. พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ (ฉบับที่ ๔ พ.ศ. ๒๕๕๙) ตามมาตรา ๓ (ฉบับที่ ๔ พ.ศ. ๒๕๕๙) มาตรา ๔, มาตรา ๕ มาตรา ๑๒ (ฉบับที่ ๔ พ.ศ. ๒๕๕๙) และมาตรา ๑๕ (ฉบับที่ ๔ พ.ศ. ๒๕๕๙)

๒. ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ลงวันที่ ๒๔ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๙ กระทรวงมหาดไทย ข้อ ๓ (๒) นายอำเภอ...

ง. กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

๑) พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. ๒๕๕๘

ประเด็นภารกิจ

นายอำเภอ เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. ๒๕๕๘ มีอำนาจหน้าที่ ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. ๒๕๕๘ ภายในเขตพื้นท้องที่ที่รับผิดชอบ

ระเบียบ/กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง

๑. พระราชบัญญัติทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. ๒๕๕๘ ตามมาตรา ๓ และมาตรา ๒๔, มาตรา ๒๕, มาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๘

๒. ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ลงวันที่ ๑๐ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๑ เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. ๒๕๕๘ กรมการปกครอง ๓.๖ (๒) นายอำเภอ...

๑.๒.๘ กระทรวงสาธารณสุข

ก. สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

๑) พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒

ประเด็นภารกิจ

๑. นายอำเภอ เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติการตามมาตรา ๔ มาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัตินี้

พนักงานเจ้าหน้าที่ มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้ (มาตรา ๘)

(๑) เข้าไปในสถานที่ทำการของผู้รับอนุญาตนำเข้าหรือส่งออก สถานที่ผลิต สถานที่จำหน่าย สถานที่เก็บยาเสพติดให้โทษ หรือสถานที่ต้องได้รับอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ เพื่อตรวจสอบการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

(๒) เข้าไปในเคหสถาน หรือสถานที่ใดๆ เพื่อตรวจค้นเมื่อมีเหตุอันควรเชื่อได้ตามสมควรว่ามีทรัพย์สินซึ่งมีไว้เป็นความผิดหรือได้มาโดยการกระทำความผิด หรือได้ใช้หรือที่จะใช้ในการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งอาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้ ประกอบกับมีเหตุอันควรเชื่อว่าเนื่องจากการเนิ่นช้ากว่าจะเอาหมายค้นมาได้ ทรัพย์สินนั้นจะถูกโยกย้าย ซุกซ่อน ทำลาย หรือทำให้เปลี่ยนสภาพไปจากเดิม

(๓) ค้นบุคคลหรือยานพาหนะใดๆ ที่มีเหตุอันควรสงสัยตามสมควรว่ามียาเสพติดให้โทษซุกซ่อนอยู่โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

(๔) ค้นตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

(๕) ยึดหรืออายัดยาเสพติดให้โทษที่มีไว้โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือทรัพย์สินอื่นใดที่ได้ใช้หรือจะใช้ในการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

นายอำเภอที่เกี่ยวข้องตามมาตรา ๕๘/๑ แห่งพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๒ กรณีจำเป็นและมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่ามีบุคคลหรือกลุ่มบุคคลใดเสพยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ ประเภท ๒ หรือประเภท ๕ อันเป็นความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ในเคหสถาน สถานที่ใดๆ หรือยานพาหนะ ให้พนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ มีอำนาจตรวจ หรือทดสอบ หรือสั่งให้รับการตรวจหรือทดสอบว่าบุคคลหรือกลุ่มบุคคลนั้นมียาเสพติดให้โทษดังกล่าวอยู่ในร่างกายหรือไม่

พนักงานปกครอง หรือตำรวจ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ตำแหน่งใด ระดับใด หรือชั้นยศใดจะมีอำนาจหน้าที่ตามที่ได้กำหนดตามวรรคหนึ่งทั้งหมด หรือแต่บางส่วน หรือจะต้องได้รับอนุมัติจากบุคคลใดก่อนดำเนินการ ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดด้วยความเห็นชอบของคณะกรรมการ โดยทำเอกสารมอบหมายให้ไว้ประจำตัวพนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจ หรือเจ้าพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ได้รับมอบหมายนั้น

มาตรา ๙๒/๑๘๗ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งสั่งตามมาตรา ๕๘/๑ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

๒. พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๖๔ ในสาระสำคัญดังนี้ ตามที่ปัจจุบันพืชกระท่อมเป็นยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ แต่ในหลายประเทศมิได้กำหนดให้พืชกระท่อมเป็นยาเสพติดให้โทษประกอบอนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ ค.ศ.๑๙๖๑ และพิธีสารแก้ไขอนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ ค.ศ. ๑๙๗๒ มิได้กำหนดให้พืชกระท่อมเป็นยาเสพติดให้โทษ ดังนั้นเพื่อให้สอดคล้องกับหลักสากลและบริบทของสังคมไทย ในบางพื้นที่ที่มีการบริโภคพืชกระท่อม ตามวิถีชาวบ้าน สมควรยกเลิกพืชกระท่อมจากการเป็นยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ และยกเลิกความผิดฐานนำเข้าหรือส่งออกมีไว้ในครอบครอง จำหน่ายหรือมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย และเสพพืชกระท่อม พระราชบัญญัติดังกล่าวประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๖๔ ซึ่งมาตรา ๒ ของ พรบ. ดังกล่าว กำหนดให้ พรบ. นี้มีผลใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนด ๙๐ วัน นับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป พรบ. ดังกล่าวจึงมีผลใช้บังคับในวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๖๔

ระเบียบ/กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง

๑. พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๒

๒. พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๖๔

๓. ประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ ๑๘๔) พ.ศ. ๒๕๔๖ เรื่อง กำหนดอำนาจหน้าที่ของพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ เพื่อปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ ข้อ ๑ (๓) ๓.๒๑

๒) พระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. ๒๕๓๓

ประเด็นภารกิจ

นายอำเภอมีอำนาจหน้าที่เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติการตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันการใช้สารระเหย ดังนี้

๑. พนักงานเจ้าหน้าที่ (มาตรา ๑๙) มีอำนาจเข้าไปในสถานที่ผลิต สถานที่นำเข้า สถานที่ขาย หรือสถานที่เก็บสารระเหยในระหว่างเวลาทำการเพื่อตรวจสอบการปฏิบัติตามพระราชกำหนดนี้ และในกรณีมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดตามพระราชกำหนดนี้อาจยึดสารระเหย ภาชนะบรรจุ หรือหีบห่อที่บรรจุสารระเหยหรือเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อประโยชน์ในการดำเนินคดีได้

ในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้ผลิต ผู้นำเข้า หรือผู้ขายสารระเหย และบรรดาผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการผลิต การนำเข้า หรือการขาย ในสถานที่ขาย หรือสถานที่เก็บสารระเหย อำนวยความสะดวกตามสมควร

๒. ผู้ใดขัดขวางหรือไม่อำนวยความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ตามความในมาตรา ๑๙ วรรคสอง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา ๒๕)

ระเบียบ/กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง

๑. พระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. ๒๕๓๓

๒. ประกาศกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงอุตสาหกรรม (ฉบับที่ ๒๒) พ.ศ. ๒๕๔๖ เรื่อง การแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติการตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันการใช้สารระเหย ข้อ ๒ (๒๓) นายอำเภอ...

ข. กรมควบคุมโรค

๑) พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๒๓

ประเด็นภารกิจ

นายอำเภอมีอำนาจหน้าที่ เป็นเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๒๓ เฉพาะในเขตท้องที่ที่ตนมีอำนาจหน้าที่ ดูแลและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการ เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ เมื่อเกิดโรคติดต่ออันตราย หรือโรคระบาดหรือมีเหตุสงสัยว่าได้เกิดโรคติดต่ออันตรายหรือโรคระบาดในเขตพื้นที่ใด ให้เจ้าพนักงาน ควบคุมโรคติดต่อในพื้นที่นั้นมีอำนาจที่จะดำเนินการเองหรือออกคำสั่งเป็นหนังสือให้ผู้ใดดำเนินการ ตามมาตรา ๓๔

เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ มีอำนาจดังต่อไปนี้ (มาตรา ๔๕)

(๑) มีหนังสือเรียกบุคคลใดๆ มาให้ถ้อยคำหรือแจ้งข้อเท็จจริงหรือทำคำชี้แจงข้อเท็จจริง หรือทำคำชี้แจงเป็นหนังสือ หรือให้ส่งเอกสารหรือหลักฐานใดเพื่อตรวจสอบหรือเพื่อใช้ประกอบการพิจารณา

(๒) เข้าไปในพาหนะ อาคาร หรือสถานที่ใดๆ ในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก หรือในเวลาทำการของอาคารหรือสถานที่นั้น เพื่อตรวจสอบหรือควบคุมให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ และหากดำเนินการไม่แล้วเสร็จในเวลาดังกล่าวให้สามารถดำเนินการต่อไปได้จนกว่าจะแล้วเสร็จ การดำเนินการตามนี้ (๒) ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนด

ในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อตาม (๒) ให้บุคคลที่เกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกตามสมควร

ระเบียบ/กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง

๑. พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๒๓ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๔ มาตรา ๓๔, มาตรา ๔๕

๒. ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๕๘ ประกาศ ณ วันที่ ๑๒ มีนาคม ข้อ ๖ (๖) แต่งตั้งเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๕๘ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๓

๒) พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๖๐

(พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๓๕ ถูกยกเลิกโดยพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๖๐ แล้ว แต่บทเฉพาะกาลยังให้ใช้กฎกระทรวง ระเบียบ ประกาศ ตาม พ.ร.บ. ฉบับเดิมไปจนกว่าจะมีการออกกฎกระทรวง ระเบียบ ประกาศ ตาม พ.ร.บ. ฉบับใหม่)

ประเด็นภารกิจ

นายอำเภอเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๓๕ มีอำนาจดังต่อไปนี้

พนักงานเจ้าหน้าที่ มีอำนาจหน้าที่ในหมวด ๔ การควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ (มาตรา ๔๗) ดังต่อไปนี้

(๑) เข้าไปในสถานที่ใดๆ ในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก หรือในระหว่างเวลาทำการของสถานที่นั้น หรือเข้าไปในยานพาหนะใดๆ เพื่อตรวจค้นในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดตามหมวด ๔

(๒) นำผลิตภัณฑ์ยาสูบในปริมาณเท่าที่จำเป็นไปตรวจสอบ

(๓) ยึดหรืออายัดผลิตภัณฑ์ยาสูบหรือสิ่งอื่นใดทั้งหมดหรือบางส่วนที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับ การผลิต การนำเข้า การขาย หรือการดำเนินการที่เป็นการกระทำความผิดตามหมวด ๔ เพื่อเป็นหลักฐานในการดำเนินคดี

(๔) มีหนังสือสอบถามหรือมีหนังสือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำหรือให้ส่งคำชี้แจง เอกสาร ข้อมูล หรือวัตถุใดที่จำเป็นเพื่อประกอบการพิจารณาของพนักงานเจ้าหน้าที่หรือเพื่อการดำเนินคดี

(๕) ถ่ายภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว บันทึกเสียง หรือเก็บรวบรวมวัตถุอื่นใด เพื่อเป็นพยานหลักฐาน

พนักงานเจ้าหน้าที่ มีอำนาจหน้าที่ในหมวด ๕ การคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ (มาตรา ๔๘) ดังต่อไปนี้

(๑) เข้าไปในสถานที่สาธารณะหรือสถานที่ทำงาน ในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก หรือในเวลาทำการของสถานที่นั้น เพื่อตรวจสอบให้เป็นไปตามหมวด ๕

(๒) เรียกให้หยุดหรือเข้าไปในยานพาหนะ เพื่อตรวจสอบให้เป็นไปตามหมวด ๕ ในกรณีที่มี เหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิด

(๓) มีหนังสือสอบถามหรือมีหนังสือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำหรือให้ส่งคำชี้แจง เอกสาร ข้อมูล หรือวัตถุใดที่จำเป็นเพื่อประกอบการพิจารณาของพนักงานเจ้าหน้าที่หรือเพื่อดำเนินคดี

(๔) เรียกขอดูบัตรประจำตัวประชาชน หรือเอกสารอื่นใด ซึ่งระบุชื่อ ที่อยู่ และปรากฏรูปถ่ายของผู้ถือบัตรเพื่อบันทึกข้อมูล ในกรณีที่มีหลักฐานตามสมควรว่า มีการกระทำความผิดตามหมวด ๕

(๕) ถ่ายภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว บันทึกเสียง หรือเก็บรวบรวมวัตถุอื่นใด เพื่อเป็นพยานหลักฐาน

(๖) ออกคำสั่งเป็นหนังสือเพื่อให้ชำระเงินค่าปรับตามที่เปรียบเทียบในกรณีที่มีการกระทำความผิดตามหมวด ๕ ทั้งนี้ หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการออกคำสั่ง และแบบของหนังสือดังกล่าว ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยคำแนะนำของคณะกรรมการ

ผู้ใดขัดขวางหรือไม่อำนวยความสะดวกตามสมควรแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๔๗ หรือมาตรา ๔๘ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา ๗๑)

ระเบียบ/กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง

๑. พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ (ฉบับที่ ๒)พ.ศ. ๒๕๖๐

๒. ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๖๐ ประกาศ ณ วันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๖๑ ข้อ ๔ (๔) นายอำเภอ...

๓) พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑

ประเด็นภารกิจ

นายอำเภอเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ (มาตรา ๓๔) มีอำนาจ ดังนี้

๑. เข้าไปในสถานที่ทำการของผู้ผลิต นำเข้า หรือขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สถานที่เก็บเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเวลาทำการของสถานที่นั้น รวมถึงเข้าตรวจสอบยานพาหนะเพื่อตรวจสอบการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

๒. ยึดหรืออายัดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของผู้ผลิต ผู้นำเข้าหรือผู้ขายที่ฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

๓. ออกหนังสือสอบถามหรือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำหรือให้ส่งบัญชีเอกสาร หลักฐานหรือสิ่งอื่นที่จำเป็นมาประกอบการพิจารณาได้

ระเบียบ/กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง

๑. พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓ และมาตรา ๓๔

๒. ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง แต่งตั้งเจ้าพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ประกาศ ณ วันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ ข้อ ๕ (๘) นายอำเภอ...

๑.๒.๙ กระทรวงวัฒนธรรม

ก.สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ

๑) พระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. ๒๕๕๑

ประเด็นภารกิจ

๑. นายอำเภอเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. ๒๕๕๑ (มาตรา ๖๑)

(๑) เข้าไปในสถานที่มีการสร้างภาพยนตร์ โรงภาพยนตร์ ร้านวีดีทัศน์ สถานที่ประกอบกิจการให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายภาพยนตร์หรือวีดิทัศน์ในระหว่างอาทิตย์ขึ้นจนถึงพระอาทิตย์ตกหรือในเวลาทำการของสถานที่นั้น เพื่อตรวจสอบภาพยนตร์ วีดิทัศน์ สื่อโฆษณา หรือการกระทำใดที่อาจฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้

(๒) ตรวจ ค้น อายัด หรือยึดภาพยนตร์ วีดิทัศน์ หรือสื่อโฆษณาในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าการกระทำที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ ในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นจนถึงพระอาทิตย์ตกหรือในเวลาทำการของสถานที่นั้น

(๓) สั่งให้หยุดการสร้างภาพยนตร์ที่ฝ่าฝืนมาตรา ๒๑ (ไม่สร้างภาพยนตร์ตามบทภาพยนตร์และเค้าโครงตลอดจนเงื่อนไขที่ได้รับอนุญาต) หรือมาตรา ๒๓ วรรคหนึ่ง (สร้างภาพยนตร์ในลักษณะที่เป็นการบ่อนทำลายต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรืออาจกระทบกระเทือนต่อความมั่นคงและเกียรติภูมิของประเทศไทย

(๔) สั่งห้ามการฉาย ให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายภาพยนตร์ หรือวีดิทัศน์ที่ฝ่าฝืนมาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง (ภาพยนตร์ที่นำออกฉาย ให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายในราชอาณาจักร ไม่ผ่านการตรวจพิจารณาและไม่ได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์) หรือมาตรา ๔๗ วรรคหนึ่ง (วีดิทัศน์ที่นำออกฉาย ให้เช่าแลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายในราชอาณาจักร ไม่ผ่านการตรวจพิจารณาและไม่ได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์)

(๕) สั่งให้หยุดการโฆษณาหรือประชาสัมพันธ์สื่อโฆษณาที่ฝ่าฝืนมาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง (สื่อโฆษณาภาพยนตร์และสื่อโฆษณาวีดิทัศน์ไม่ผ่านการพิจารณาและไม่ได้รับการอนุญาตจากคณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์

เมื่อได้เข้าไปและลงมือทำการตรวจสอบตาม (๑) หรือทำการค้นตาม (๒) แล้ว ถ้ายังดำเนินการไม่เสร็จจะกระทำต่อไปในเวลากลางคืนหรือนอกเวลาทำการของสถานที่นั้นก็ได้

การค้นตาม (๒) ต้องมีหมายค้น เว้นแต่มีเหตุอันควรเชื่อว่าหากเนิ่นช้ากว่าจะเอาหมายค้นมาได้หลักฐานดังกล่าวจะถูกยักย้าย ซุกซ่อน ทำลายหรือทำให้เปลี่ยนสภาพไปจากเดิม ให้ดำเนินการค้น อายัด หรือยึดหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดได้โดยไม่ต้องมีหมายค้นแต่ต้องปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาว่าด้วยการค้น และมีอำนาจตามประกาศกระทรวงวัฒนธรรมเรื่องแต่งตั้งนายทะเบียนและพนักงานเจ้าหน้าที่ตามที่พระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ดังนี้

- ในเขตจังหวัดอื่น

(ก) วัฒนธรรมจังหวัดและข้าราชการพลเรือนสามัญในสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดซึ่งดำรงตำแหน่งประเภททั่วไป ระดับชำนาญงานขึ้นไป หรือตำแหน่งประเภทวิชาการระดับปฏิบัติการขึ้นไป

(ข) นายอำเภอและปลัดอำเภอ

(ค) ปลัดเทศบาล

(ง) ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล

(จ) ปลัดเมืองพัทยา

(ฉ) ข้าราชการตำรวจมียศตั้งแต่ร้อยตำรวจตรีขึ้นไป ที่ปฏิบัติหน้าที่ในสายงานสืบสวนและงานป้องกันปราบปราม ในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัด

ทั้งนี้ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ข้างต้นนี้ มีอำนาจเข้าไปในสถานที่สร้างภาพยนตร์ได้

๑) ข้าราชการพลเรือนสามัญตำแหน่งประเภททั่วไป ระดับอาวุโสขึ้นไป หรือตำแหน่งประเภทวิชาการ ระดับชำนาญการขึ้นไป หรือตำแหน่งประเภทอำนวยการ หรือตำแหน่งประเภทบริหาร

๒) ข้าราชการตำรวจมียศตั้งแต่พันตำรวจโทขึ้นไป

๓) พนักงานส่วนท้องถิ่นซึ่งมีตำแหน่งไม่ต่ำกว่าข้าราชการพลเรือนสามัญ ระดับเจ็ด หรือเทียบเท่า

๒. นายอำเภอ เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ (มาตรา ๖๓) มีอำนาจสั่งให้หยุดการสร้างภาพยนตร์ตามมาตรา ๖๑(๓) หรือสั่งให้ผู้รับอนุญาตหรือผู้สร้างภาพยนตร์ระงับการกระทำที่ฝ่าฝืนแก้ไขปรับปรุงหรือปฏิบัติให้ถูกต้องหรือเหมาะสมในระยะเวลาที่กำหนด

ผู้รับอนุญาตหรือผู้สร้างภาพยนตร์ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของนายทะเบียนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง ให้นายทะเบียนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่เสนอต่อคณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์เพื่อพิจารณาเพิกถอนการอนุญาตหรือห้ามสร้างภาพยนตร์ดังกล่าว

๓. นายทะเบียนและพนักงานเจ้าหน้าที่ เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา (มาตรา ๖๕)

ระเบียบ/กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง

๑. พระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. ๒๕๕๑

๒. ประกาศกระทรวงวัฒนธรรม เรื่อง แต่งตั้งนายทะเบียนและพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. ๒๕๕๑

ข. กรมศิลปากร

๑) พระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔

ประเด็นภารกิจ

นายอำเภอได้รับการแต่งตั้งเป็น**พนักงานเจ้าหน้าที่**ตามคำสั่งกระทรวงวัฒนธรรม ที่ ๑๕๗/๒๕๔๗ เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามความในพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ ลงวันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๔๗ (**ตามมาตรา ๖**) มีอำนาจหน้านี้ ดังนี้

๑) เข้าไปในโบราณสถานเพื่อตรวจดูว่าได้มีการซ่อมแซม แก้ไข เปลี่ยนแปลง รื้อถอน ต่อเติม ทำลาย เคลื่อนย้ายโบราณสถานหรือส่วนต่างๆ ของโบราณสถานหรือมีการขุดค้นสิ่งใด ๆ หรือปลูกสร้างอาคารภายในบริเวณโบราณสถานหรือไม่ ในการนี้นายอำเภอในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจยึดหรืออายัดวัตถุที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าจะเป็นวัตถุที่ได้มาจากการขุดค้นในบริเวณโบราณสถานได้ ซึ่งการตรวจ ยึดหรืออายัดดังกล่าวให้กระทำได้ระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก และเมื่อดำเนินการตรวจ ยึดหรืออายัดแล้วเสร็จให้รายงานต่อผู้ว่าราชการจังหวัดหรืออธิบดีกรมศิลปากรเพื่อทราบ (มาตรา ๑๐ ทวิ)

๒) เข้าไปในสถานที่ผลิต สถานที่ทำการค้า สถานที่แสดง หรือสถานที่เก็บรักษาโบราณวัตถุ หรือศิลปวัตถุหรือสิ่งเทียมโบราณวัตถุ หรือสิ่งเทียมศิลปวัตถุเพื่อ (มาตรา ๒๑)

- ตรวจดูว่าได้มีการปฏิบัติถูกต้องตามพระราชบัญญัตินี้หรือไม่หรือ

- เพื่อตรวจดูว่ามีโบราณวัตถุหรือศิลปวัตถุ หรือสิ่งเทียมโบราณวัตถุ หรือสิ่งเทียมศิลปวัตถุที่ได้มาโดยมิชอบด้วยกฎหมาย หรือสิ่งเทียมโบราณวัตถุ หรือสิ่งเทียมศิลปวัตถุที่มิได้ปฏิบัติตามประกาศที่อธิบดีกำหนดตามมาตรา ๑๘ ทวิ อยู่ในสถานที่นั้นหรือไม่ และในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามิได้มีการปฏิบัติให้ถูกต้องตามพระราชบัญญัตินี้หรือมีโบราณวัตถุ หรือศิลปวัตถุหรือสิ่งเทียมศิลปวัตถุที่ได้มาโดยมิชอบด้วยกฎหมาย หรือ สิ่งเทียมโบราณวัตถุหรือสิ่งเทียมศิลปวัตถุที่มิได้ปฏิบัติตามประกาศที่อธิบดีกำหนดตามมาตรา ๑๘ ทวิ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจ ยึดหรืออายัดโบราณวัตถุหรือศิลปวัตถุหรือสิ่งเทียมโบราณวัตถุ หรือสิ่งเทียมศิลปวัตถุนั้น เพื่อประโยชน์ในการดำเนินคดีได้

๓) ในการปฏิบัติหน้าที่ของนายอำเภอในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ (มาตรา ๒๑ ทวิ)

๔) นายอำเภอในฐานะเจ้าพนักงานเจ้าหน้าที่ถือเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา (มาตรา ๒๑ ตรี)

ระเบียบ/กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง

๑. พระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

๒. คำสั่งกระทรวงวัฒนธรรม ที่ ๑๕๗/๒๕๔๗ เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามความในพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๕ ลงวันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๔๗

๑.๒.๑๐ กระทรวงกลาโหม

ก. กองบัญชาการกองทัพไทย

๑) พระราชบัญญัติการเกณฑ์ช่วยราชการทหาร พ.ศ. ๒๕๓๐

ประเด็นภารกิจ

นายอำเภอเป็นเจ้าพนักงานปกครองท้องที่ มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“**ใบเรียกเกณฑ์**” หมายความว่า หนังสือสั่งเกณฑ์ซึ่งเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารผู้มีอำนาจตามมาตรา ๔๗ (๒) ออกไปถึง **เจ้าพนักงานปกครองท้องที่**

“**หมายเกณฑ์**” หมายความว่า หนังสือสั่งเกณฑ์ซึ่ง**เจ้าพนักงานปกครองท้องที่** ออกไปถึงผู้ถูกเกณฑ์แรงงาน หรือเจ้าของหรือผู้ครอบครองทรัพย์สินที่ถูกเกณฑ์

“**ใบรับ**” หมายความว่า หนังสือซึ่งแสดงว่าเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารหรือ**เจ้าพนักงานปกครองท้องที่**ได้รับหรือได้คืนทรัพย์สินที่ถูกเกณฑ์นั้นแล้ว

“**เจ้าพนักงานปกครองท้องที่**” หมายความว่า นายอำเภอ

เมื่อมีการเกณฑ์ช่วยราชการทหารแล้ว **เจ้าพนักงานปกครองท้องที่**ที่ได้รับใบเรียกเกณฑ์หรือบุคคลที่ได้รับหมายเกณฑ์ต้องปฏิบัติตามทันที **(มาตรา ๖)**

นายอำเภอ มีอำนาจหน้าที่ทำบัญชีส่งไปยังรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม หรือส่วนราชการที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมกำหนด ในเดือนมกราคมของทุกปี **(มาตรา ๗)**

บัญชีดังกล่าวให้เป็นไปตามแบบที่กำหนดในกฎกระทรวงซึ่งมีรายการ ดังนี้

(๑) สถานที่สำหรับใช้พักแรม หรือสร้างที่พักแรม

(๒) ยานพาหนะ เส้นทางคมนาคม สถานพยาบาล ประชากร สาธารณูปโภค ผลิตผลทางกสิกรรม ปศุสัตว์ และสัตว์พาหนะ

(๓) สถานที่เก็บรักษาหรือจำหน่ายเชื้อเพลิง น้ำมันเชื้อเพลิง สิ่งหล่อลื่น หรือก๊าซ

(๔) อาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน และวัตถุระเบิด

(๕) เครื่องมือสื่อสารและเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์

(๖) โรงงานตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน

(๗) สถานที่จำหน่ายอุปกรณ์และอะไหล่สำหรับยานพาหนะ เครื่องมือสื่อสารหรือเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์

(๘) เครื่องกล เครื่องมือ เครื่องใช้ และสิ่งที่ใช้สำหรับการสร้าง ซ่อมแซมหรือบำรุงรักษาเส้นทางคมนาคม

(๙) สิ่งอื่นตามที่ทางราชการทหารกำหนด

เจ้าพนักงานปกครองท้องที่ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา **(มาตรา ๙)**

เมื่อต้องการเกณฑ์แรงงาน ให้**เจ้าพนักงานปกครองท้องที่**ที่ได้รับใบเรียกเกณฑ์ไปยังบุคคลที่เหมาะสมแก่งานนั้นเป็นการเฉพาะตัว หรือจะออกหมายเกณฑ์ไปยังพลเมืองทั้งหมดหรือบางส่วนในท้องที่ที่มีเขตอำนาจก็ได้แล้วแต่จะเห็นสมควร (**มาตรา ๔๔**)

ระเบียบ/กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติการเกณฑ์ช่วยราชการทหาร พ.ศ. ๒๕๓๐ มาตรา ๔, มาตรา ๗, มาตรา ๙, มาตรา ๑๒, มาตรา ๑๖, มาตรา ๑๙, มาตรา ๒๐, มาตรา ๒๒, มาตรา ๒๓, มาตรา ๒๔, มาตรา ๓๔, มาตรา ๔๔, มาตรา ๔๘ และมาตรา ๕๒

๒) พระราชบัญญัติควบคุมยุทธภัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๓๐ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๒

ประเด็นภารกิจ

นายอำเภอเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติฯ มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

พนักงานเจ้าหน้าที่ หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา ๔)

พนักงานเจ้าหน้าที่ มีอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติ (มาตรา ๓๐) ดังต่อไปนี้

(๑) เข้าไปในสถานที่ผลิตยุทธภัณฑ์ระหว่างเวลาทำการ เข้าไปในสถานที่เก็บยุทธภัณฑ์ในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก หรือเข้าไปในยานพาหนะที่บรรทุก ยุทธภัณฑ์ ทั้งนี้ เพื่อตรวจสอบสถานที่ ยุทธภัณฑ์ภาชนะบรรจุสมุดบัญชีเอกสาร หรือสิ่งอื่นใดที่เกี่ยวกับยุทธภัณฑ์นั้น

(๒) นำยุทธภัณฑ์หรือสิ่งอื่นที่ผลิตยุทธภัณฑ์ในปริมาณเท่าที่จำเป็นไปเป็นตัวอย่างเพื่อตรวจสอบในกรณีที่มีเหตุสงสัย

(๓) ตรวจค้น กัก ยึดหรืออายัดยุทธภัณฑ์ภาชนะบรรจุสมุดบัญชีเอกสาร หรือสิ่งอื่นใดที่เกี่ยวกับยุทธภัณฑ์นั้น ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

(๔) สั่งเป็นหนังสือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำ หรือให้ส่งเอกสารหรือวัตถุใดๆ มาเพื่อประกอบการพิจารณาได้

ในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ให้บุคคลซึ่งเกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ให้บุคคลซึ่งเกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกตามสมควร

มาตรา ๔๑ ผู้ใดไม่มาให้ถ้อยคำหรือไม่ส่งเอกสารหรือวัตถุใดๆ ตามที่คณะกรรมการ สั่งตามมาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง หรือตามที่พนักงานเจ้าหน้าที่สั่งตามมาตรา ๓๐ (๔) ต้องระวางโทษจำคุก ไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินสามพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ระเบียบ/กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๑. พระราชบัญญัติควบคุมยุทธภัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๓๐ มาตรา ๔, มาตรา ๕, มาตรา ๓๐, มาตรา ๓๑, มาตรา ๓๒, มาตรา ๓๕, มาตรา ๓๘ และมาตรา ๔๑

๒.ประกาศกระทรวงกลาโหม เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติควบคุมยุทธภัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๓๐ (ฉบับที่ ๙) พ.ศ. ๒๕๖๓ ข้อ ๓ ให้ข้าราชการในสังกัดการบริหารราชการส่วนภูมิภาค ซึ่งดำรงตำแหน่ง ๓.๓ นายอำเภอ...

ข. กองทัพบก

๑) พระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๙๗ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๑๖

ประเด็นภารกิจ

๑. นายอำเภอท้องที่เป็นผู้กำหนดวิธีนับอายุตามที่กำหนดตามกฎกระทรวง ถ้าเกิดพุทธศักราชใดให้ถือว่ามีอายุครบหนึ่งปีบริบูรณ์เมื่อสิ้นพุทธศักราชที่เกิดนั้น ส่วนการนับอายุต่อไปให้นับแต่เฉพาะปีที่สิ้นสุดพุทธศักราชแล้ว ถ้าไม่ปรากฏปีเกิดให้นายอำเภอท้องที่เป็นผู้กำหนดตามที่กำหนดในกระทรวง (มาตรา ๔)

๒. นายอำเภอท้องที่ เป็นผู้มีหน้าที่ดำเนินการออกหนังสือสำคัญใหม่ให้แก่ทหารกองหนุนไว้เป็นหลักฐาน กรณีชำรุดหรือสูญหาย โดยเสียค่าธรรมเนียมฉบับละหนึ่งบาท แต่ถ้าการชำรุดหรือสูญหายนั้นเป็นเพราะเหตุสุดวิสัยก็ไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม (มาตรา ๙)

๓. นายอำเภอ เป็นผู้มีหน้าที่ดำเนินการให้กับบุคคลซึ่งได้ลงบัญชีทหารกองเกินตามมาตรา ๑๖ หรือทหารกองเกินหรือทหารกองหนุนผู้ใดประสงค์จะไปอยู่ต่างท้องที่ที่ตนเข้ามาอยู่ และให้นายอำเภอที่ได้รับแจ้งทำการสอบสวนและออกใบรับให้แล้ว แจ้งให้นายอำเภอท้องที่ที่ผู้นั้นมีภูมิลำเนาทราบ (มาตรา ๑๒)

ถ้าบุคคลตามวรรคหนึ่งประสงค์จะย้ายภูมิลำเนาทหาร ให้แจ้งต่อนายอำเภอท้องที่ที่ตนเข้ามาอยู่นั้น ให้นายอำเภอที่ได้รับแจ้งทำการสอบสวน เมื่อพิจารณาเห็นว่าผู้ขอย้ายได้มาตั้งถิ่นฐานทำมาหาเลี้ยงชีพเป็นประจำหรือมีที่อยู่เป็นหลักฐานและไม่ประสงค์จะหลีกเลี่ยงการรับราชการทหาร ก็ให้แจ้งไปยังนายอำเภอท้องที่ที่เป็นภูมิลำเนาทหารเดิมทราบเมื่อได้รับตอบยืนยันเป็นการถูกต้องจึงให้รับแจ้งการย้ายภูมิลำเนาทหารของบุคคลนั้นและออกใบรับให้ แล้วให้นายอำเภอที่เกี่ยวข้องแจ้งให้ผู้ว่าราชการจังหวัดของตนทราบ

การแจ้งย้ายตามวรรคหนึ่งและวรรคสองให้กระทำภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ย้ายเข้ามาอยู่ในท้องที่

๔. นายอำเภอออกใบรับให้และแก้ใบสำคัญและบัญชีให้ถูกต้อง ในกรณีบุคคลซึ่งได้ลงบัญชีทหารกองเกินตามมาตรา ๑๖ หรือทหารกองเกินหรือทหารกองหนุนผู้ใดได้รับอนุญาตให้เปลี่ยนชื่อตัวหรือชื่อสกุล และผู้นั้นนำหลักฐานไปแจ้งต่อนายอำเภอท้องที่ที่เป็นภูมิลำเนาทหารทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับอนุญาต ในกรณีหนังสือสำคัญหรือใบสำคัญที่จังหวัดเป็นผู้ออก ให้ส่งผู้ว่าราชการจังหวัดและสัสดีจังหวัดจัดการแก้ (มาตรา ๑๒ ทวิ)

๕. นายอำเภอมีหน้าที่ออกใบรับให้บุคคลซึ่งพ้นจากฐานะตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๓ (๑) มาตรา ๑๔ (๑) (๒) (๓) (๕) (๖) หรือ (๗) มาตรา ๒๗ (๒) หรือมาตรา ๒๙ (๓) ให้แจ้งด้วยตนเองต่อนายอำเภอท้องที่ที่ตนอยู่หรือทำการประจำ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พันจากฐานะเช่นนั้น ถ้าผู้นั้นมีภูมิลำเนาทหารอยู่ในท้องที่อำเภออื่น ให้นายอำเภอที่ได้รับแจ้งแจ้งต่อไปยังนายอำเภอท้องที่ที่เป็นภูมิลำเนาทหารของผู้นั้น (มาตรา ๑๕)

๖. นายอำเภอมีหน้าที่สอบสวนและลงรายการบัญชีทหารกองเกินของชายซึ่งมีสัญชาติไทยเมื่ออายุสิบแปดปีในพุทธศักราชใด ที่แสดงตนลงบัญชีทหารกองเกินภายในพุทธศักราชนั้น ผู้ใดไม่สามารถไปลงบัญชีทหารกองเกินด้วยตนเองได้ต้องให้บุคคลซึ่งบรรลุนิติภาวะและเชื่อถือได้ไปแจ้งแทน กรณีถ้าไม่มีผู้มาแจ้งแทนให้ถือว่าผู้นั้นหลีกเหลี่ยงขัดขืนไม่มาลงบัญชีทหารกองเกิน เมื่อได้รับการขอลงบัญชีทหารกองเกินตามมาตรานี้ ให้นายอำเภอออกใบสำคัญหรือใบรับให้ผู้ขอลงบัญชีทหารกองเกินไว้เป็นหลักฐาน เมื่อได้รับการลงบัญชีทหารกองเกินหากใบสำคัญชำรุดหรือสูญหาย ให้ผู้ถือแจ้งต่อนายอำเภอท้องที่เพื่อขอรับใบสำคัญใหม่โดยเสียค่าธรรมเนียมฉบับละหนึ่งบาท แต่ถ้าการชำรุดหรือสูญหายนั้นเป็นเพราะเหตุสุดวิสัยไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม (มาตรา ๑๖)

๗. นายอำเภอมีหน้าที่ออกประกาศภายในเดือนกันยายนทุกปี ให้ผู้ที่มีอายุถึงเขตกำหนดที่จะต้องลงบัญชีทหารกองเกินไปแสดงตนลงบัญชีทหารกองเกิน ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๖ ประกาศเช่นว่านี้ ให้นายอำเภอปิดไว้ ณ ที่ว่าการอำเภอและ ณ ที่เปิดเผยตามชุมนุมชนในท้องที่นั้น กับให้นายอำเภอส่งประกาศให้กำนันผู้ใหญ่บ้านเพื่อนำไปแจ้งให้ราษฎรในท้องที่ของตนทราบด้วย (มาตรา ๑๗)

๘. บุคคลซึ่งยังมิได้ลงบัญชีทหารกองเกินที่อำเภอพร้อมกับคนชั้นปีเดียวกันเพราะเหตุใด ๆ ก็ดี ถ้าอายุยังไม่ถึงสิบหกปีบริบูรณ์ ให้ปฏิบัติทำนองเดียวกับมาตรา ๑๖ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่สามารถจะปฏิบัติได้ แต่จะให้ผู้อื่นแจ้งแทนไม่ได้ ถ้านายอำเภอจะเรียกตัวลงบัญชีทหารกองเกินก็ย่อมทำได้โดยไม่ต้องคำนึงถึงกำหนดเวลาดังกล่าวแล้ว

เมื่อได้รับการลงบัญชีทหารกองเกินตามมาตรานี้ ให้นายอำเภอออกใบสำคัญหรือใบรับให้ไว้เป็นหลักฐานหากใบสำคัญชำรุดหรือสูญหาย ให้ผู้ถือแจ้งต่อนายอำเภอท้องที่เพื่อขอรับใบสำคัญใหม่โดยเสียค่าธรรมเนียมฉบับละหนึ่งบาท แต่ถ้าการชำรุดหรือสูญหายนั้นเป็นเพราะเหตุสุดวิสัยก็ไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม (มาตรา ๑๘)

๙. เมื่อจำเป็น นายอำเภอมีอำนาจประกาศเรียกบุคคลที่ได้ลงบัญชีทหารกองเกินไว้ที่อำเภอตามมาตรา ๑๖ หรือมาตรา ๑๘ แล้ว ไปแสดงตนเพื่อลงบัญชีทหารกองเกินใหม่ได้ ภายในกำหนดเก้าสิบวันนับตั้งแต่วันประกาศ

ประกาศเช่นว่านี้ ให้นายอำเภอปิดไว้ ณ ที่ว่าการอำเภอและ ณ ที่เปิดเผยตามชุมนุมชนในท้องที่นั้น กับให้นายอำเภอส่งประกาศให้กำนันผู้ใหญ่บ้านเพื่อนำไปแจ้งให้ราษฎรในท้องที่ของตนทราบด้วย

ผู้ใดไม่สามารถจะไปลงบัญชีทหารกองเกินด้วยตนเองได้ ต้องให้บุคคลซึ่งบรรลุนิติภาวะและพอจะเชื่อถือได้ไปแจ้งแทน ถ้าไม่มีผู้แทนให้ถือว่าผู้นั้นหลีกเลี่ยงขัดขืน

เมื่อได้รับการขอลงบัญชีทหารกองเกินตามมาตรานี้ ให้นายอำเภอออกใบสำคัญหรือใบรับให้ผู้ขอลงบัญชีทหารกองเกินไว้เป็นหลักฐาน ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง หากใบสำคัญชำรุดหรือสูญหายให้ผู้ถือแจ้งต่อนายอำเภอท้องที่เพื่อขอรับใบสำคัญใหม่โดยเสียค่าธรรมเนียมฉบับละหนึ่งบาท แต่ถ้าการชำรุดหรือสูญหายนั้นเป็นเพราะเหตุสุดวิสัย ก็ไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม (มาตรา ๑๙)

๑๐. นายอำเภอมีหน้าที่ออกหมายเรียกทหารกองเกินซึ่งลงบัญชีทหารกองเกินไว้ตามมาตรา ๑๖ มาตรา ๑๘ และมาตรา ๑๙ คือ สามเณรเปรียญ /ผู้ซึ่งอยู่ระหว่างควบคุมหรือคุมขังของเจ้าพนักงาน แต่ให้ลงบัญชีทหารกองเกินไว้ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง (มาตรา ๒๑)

๑๑. นายอำเภอมีหน้าที่ออกประกาศภายในเดือนตุลาคมทุกปี ให้ทหารกองเกินที่มีอายุย่างเข้ายี่สิบเอ็ดปีในพุทธศักราชนั้น ไปแสดงตนเพื่อรับหมายเรียกที่อำเภอตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๕ ประกาศเช่นว่านี้ให้นายอำเภอปิดไว้ ณ ที่ว่าการอำเภอและ ณ ที่เปิดเผยตามชุมนุมชนในท้องที่นั้น กับให้นายอำเภอส่งประกาศให้กำนันผู้ใหญ่บ้านเพื่อนำไปแจ้งให้ราษฎรในท้องที่ของตนทราบด้วย (มาตรา ๒๖)

๑๒. นายอำเภอท้องที่ที่มีการตรวจเลือกมีหน้าที่ดังต่อไปนี้ (มาตรา ๒๘ จัตวา)

๑) จัดสถานที่ทำการตรวจเลือก

๒) จัดเจ้าหน้าที่และเอกสารเกี่ยวกับการตรวจเลือกเพื่อให้คณะกรรมการตรวจเลือกตรวจสอบได้ในวันตรวจเลือก

๓) จัดคนซึ่งมาตรวจเลือกให้รวมอยู่เป็นตำบลเพื่อฟังเรียกชื่อ

๔) สอบสวนบุคคลซึ่งร้องขอในเหตุต่างๆ แล้วมอบเรื่องให้คณะกรรมการตรวจเลือกพิจารณา

๕) ตรวจทานและบันทึกบัญชีเรียกของอำเภอตามผลการตรวจเลือก

๖) ปฏิบัติการอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

๑๓. ถ้าปรากฏว่าทหารกองเกินซึ่งมีอายุเกินยี่สิบเอ็ดปีบริบูรณ์ และยังไม่ถึงสามสิบปีบริบูรณ์ในปีที่จะเข้ารับราชการทหารกองประจำการ ไปทำมาหาเลี้ยงชีพในท้องที่อำเภออื่น และนายอำเภอท้องที่ที่เป็นภูมิลำเนาทหารได้ส่งหมายเรียกไปยังนายอำเภอท้องที่ที่ผู้นั้นไปอยู่มอบแทนให้ เมื่อได้รับหมายเรียกแล้วแต่ไม่สามารถจะไปตามหมายนั้นได้ เพราะไม่มีค่าพาหนะหรือจะไปไม่ทัน ผู้นั้นต้องรีบชี้แจงต่อนายอำเภอท้องที่ที่ไปอยู่ เมื่อนายอำเภอท้องที่นั้นสอบสวนได้ความจริงก็ให้เข้ารับการตรวจเลือกพร้อมกับคนในอำเภอ

ท้องที่ที่ไปอยู่ แต่ถ้าไม่สามารถส่งเข้ารับการตรวจเลือกในอำเภอท้องที่นั้นได้ ก็ให้นายอำเภอรีบจัดส่งผู้นั้นไปรับการตรวจเลือกยังอำเภอท้องที่ใกล้เคียงตามที่เห็นสมควร (มาตรา ๓๒)

ให้นายอำเภอท้องที่ที่รับเข้าตรวจเลือกแจ้งต่อนายอำเภอท้องที่ที่ออกหมายเรียก

๑๔. ทหารกองเกินที่ถูกเข้ากองประจำการผู้ใด จักต้องเริ่มเข้ารับราชการทหารกองประจำการเมื่อใด ให้นายอำเภอท้องที่ที่รับเข้าตรวจเลือกเป็นผู้กำหนด และให้นายอำเภอออกหมายนัดเพื่อให้ทหารกองเกินผู้นั้นมา ณ ที่อำเภอท้องที่ตามที่ได้กำหนดไว้นั้น เพื่อเข้ารับราชการทหารกองประจำการ ถ้าทหารกองเกินผู้นั้นไม่มาตามนัด ให้ถือว่าหลีกเลี่ยงขัดขืน (มาตรา ๓๔)

๑๕. นายอำเภอมีหน้าที่ออกใบแทนใบสำคัญเป็นทหารกองหนุนประเภทที่ ๒ กรณีใบสำคัญนี้ชำรุดหรือสูญหาย ให้แก่ผู้ถือโดยเสียค่าธรรมเนียมฉบับละหนึ่ง แต่ถ้าชำรุดหรือสูญหายนั้นเป็นเพราะเหตุสุดวิสัย ก็ไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม (มาตรา ๔๐)

ระเบียบ/กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง

๑. พระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๙๗ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๑๖

๒. กฎกระทรวงกลาโหม

- กฎกระทรวง ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๔๙๘) เรื่อง วิธีการนับอายุตามกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหาร
- กฎกระทรวง ฉบับที่ ๗ (พ.ศ. ๒๔๙๘) เรื่อง กำหนดนักบวชซึ่งไม่เรียกเข้ากองประจำการในยามปกติ
- กฎกระทรวง ฉบับที่ ๙ (พ.ศ. ๒๔๙๔) เรื่อง กำหนดการที่จะเรียกทหารกองเกินเข้ารับราชการกองประจำการ
- กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ. ๒๔๙๘) เรื่อง กำหนด นักศึกษาซึ่งออกไปศึกษาวิชา ณ ต่างประเทศ และไม่ต้องมาให้คณะกรรมการตรวจเลือกตามกำหนดหมายเรียก
- กฎกระทรวง ฉบับที่ ๓๖ (พ.ศ. ๒๕๑๖) เรื่อง กำหนดให้นายอำเภอออกหมายเรียกทหารกองเกินซึ่งลงบัญชีทหารกองเกินไว้
- กฎกระทรวง ฉบับที่ ๓๗ (พ.ศ. ๒๕๑๖) เรื่อง หน้าที่ของคณะกรรมการตรวจเลือกและวิธีการตรวจเลือกทหารกองเกินเข้ารับราชการทหารกองประจำการ
- กฎกระทรวง ฉบับที่ ๓๙ (พ.ศ. ๒๕๑๖) เรื่อง การผ่อนผันไม่ต้องเรียกเข้ารับการเรียกพลและการผ่อนผันไม่ต้องเข้ารับราชการทหารในการเรียกการระดมพลขึ้นใหม่
- กฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๐ (พ.ศ. ๒๕๑๖) เรื่อง วิธีการและแบบเกี่ยวกับการลงบัญชีทหารกองเกิน
- กฎกระทรวง ฉบับที่ ๗๒ (พ.ศ. ๒๕๓๔) เรื่อง วิธีปฏิบัติเกี่ยวกับทหารกองเกินหรือทหารกองหนุนซึ่งได้รับการผ่อนผันไม่ต้องเรียกเข้ารับราชการทหารในการเรียกพลเพื่อตรวจสอบเพื่อฝึกวิชาทหาร หรือเพื่อทดลองความพรั่งพร้อมและในการเรียกระดมพล เพื่อให้ทางราชการสามารถตรวจสอบจำนวนและรายชื่อของทหารกองเกินหรือทหารกองหนุนซึ่งได้รับการผ่อนผันดังกล่าวได้ถูกต้องและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
- กฎกระทรวง ฉบับที่ ๗๔ (พ.ศ. ๒๕๔๐) เรื่อง การกำหนดความพิการทุพพลภาพหรือโรค ซึ่งไม่สามารถจะรับราชการทหารได้
- กฎกระทรวง การผ่อนผันเข้ารับราชการเป็นทหารกองประจำการแก่บุคคลซึ่งอยู่ระหว่างการศึกษาหรือเรียนรู้ พ.ศ. ๒๕๔๙

๑.๒.๑๑ กระทรวงศึกษาธิการ

ก. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

๑) พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. ๒๕๕๐ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔

ประเด็นภารกิจ

นายอำเภอเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๑. มาตรา ๙๓ เมื่อความปรากฏต่อพนักงานเจ้าหน้าที่หรือมีผู้ร้องเรียนว่าโรงเรียนในระบบก่อให้เกิดความเดือดร้อนหรือเสียหายแก่ประชาชน มีพฤติการณ์อันเป็นภัยต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือการฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงโดยเร็ว แล้วรายงานผลการตรวจสอบต่อผู้อนุญาตเพื่อพิจารณาสั่งการตามอำนาจหน้าที่

๒. มาตรา ๑๒๗ ให้นำบทบัญญัติดังต่อไปนี้ รวมทั้งบทกำหนดโทษที่เกี่ยวข้องมาใช้บังคับแก่โรงเรียนนอกระบบโดยอนุโลม ฯ และสำหรับผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา

๓. มาตรา ๑๒๘ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเข้าไปในโรงเรียนในระหว่างเวลาทำการและมีหนังสือเรียกผู้ซึ่งเกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำ ส่งเอกสารหรือวัตถุที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณา การเข้าไปในโรงเรียนตามวรรคหนึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวแก่ผู้ซึ่งเกี่ยวข้องและให้ผู้ซึ่งเกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ตามสมควร บัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง มาตรา ๑๒๙ ในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่และกรรมการ วินิจฉัยอุทธรณ์ตามมาตรา ๑๑๗ เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

๔. มาตรา ๑๕๒ ผู้ใดขัดขวาง ไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง หรือไม่อำนวยความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่หรือกรรมการควบคุมโรงเรียนซึ่งปฏิบัติการตามมาตรา ๑๒๘ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

๕. นายอำเภอ เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. ๒๕๕๐ ตาม (๒๒) ผู้ว่าราชการจังหวัด รองผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ ปลัดอำเภอหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ

ระเบียบ/กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๑. พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. ๒๕๕๐ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ มาตรา ๔, มาตรา ๗, มาตรา ๙๓, มาตรา ๑๒๗, มาตรา ๑๒๘ และมาตรา ๑๕๒

๒. ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. ๒๕๕๐

๒) พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖

ประเด็นภารกิจ

๑. นายอำเภอที่เกี่ยวข้องตามที่มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

มาตรา ๒๔ ปลัดกระทรวง ผู้ว่าราชการจังหวัด **นายอำเภอ** ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ หรือผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น **มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กที่อยู่ในเขตพื้นที่รับผิดชอบ** ไม่ว่าเด็กจะมีผู้ปกครองหรือไม่ก็ตามรวมทั้งมีอำนาจและหน้าที่ดูแลและตรวจสอบสถานรับเลี้ยงเด็ก สถานแรกรับ สถานสงเคราะห์ สถานคุ้มครองสวัสดิภาพ สถานพัฒนาและฟื้นฟูและสถานพินิจที่ตั้งอยู่ในเขตอำนาจ แล้วรายงานผลการตรวจสอบต่อคณะกรรมการคุ้มครองเด็กกรุงเทพมหานคร หรือคณะกรรมการคุ้มครองเด็กจังหวัด แล้วแต่กรณี เพื่อทราบและให้มีอำนาจหน้าที่และหน้าที่เช่นเดียวกับพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๒๙ ผู้ใดพบเห็นเด็กตกอยู่ในสภาพจำต้องได้รับการสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพตามหมวด ๓ และหมวด ๔ จะต้องให้การช่วยเหลือเบื้องต้นและแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่หรือ**ผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก**ตามมาตรา ๒๔ โดยมิชักช้า แพทย์ พยาบาล นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ หรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ที่รับตัวเด็กไว้รักษาพยาบาล ครู อาจารย์ หรือนายจ้าง ซึ่งมีหน้าที่ดูแลเด็กที่เป็นที่ปรากฏชัดหรือน่าสงสัยว่าเด็กถูกทารุณกรรมหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการเลี้ยงดูโดยมิชอบ การแจ้งหรือการรายงานตามมาตรานี้ เมื่อได้กระทำโดยสุจริตย่อมได้รับความคุ้มครองและไม่ต้องรับผิดชอบทั้งทางแพ่งทางอาญา หรือทางปกครอง

มาตรา ๓๓ ในกรณีพนักงานเจ้าหน้าที่หรือ**ผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก**ตามมาตรา ๒๔ ได้รับแจ้งจากบุคคลตามมาตรา ๒๙ หรือพบเห็นเด็กที่พึงได้รับการสงเคราะห์ตามมาตรา ๓๒ ให้พิจารณาให้การสงเคราะห์ตามวิธีการที่เหมาะสม ดังต่อไปนี้

(๑) ให้ความช่วยเหลือและสงเคราะห์แก่เด็กและครอบครัวหรือบุคคลที่อุปการะเลี้ยงดูเด็ก เพื่อให้สามารถ อุปการะเลี้ยงดูเด็กได้ตามมาตรา ๒๒

(๒) มอบให้อยู่ในความอุปการะของบุคคลที่เหมาะสมและยินยอมรับเด็กไว้ในอุปการะเลี้ยงดูตามระยะเวลาที่เห็นสมควรแต่ต้องไม่เกินหนึ่งเดือน ในกรณีที่ไม่อาจดำเนินการตาม (๑) ได้

(๓) ดำเนินการเพื่อให้เด็กได้เป็นบุตรบุญธรรมของบุคคลอื่นตามกฎหมายว่าด้วยการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม

(๔) ส่งเด็กเข้ารับการอุปการะในครอบครัวอุปถัมภ์หรือสถานรับเลี้ยงเด็กที่เหมาะสมและยินยอมรับเด็กไว้อุปการะ

(๕) ส่งเด็กเข้ารับการอุปการะในสถานแรกรับ

(๖) ส่งเด็กเข้ารับการอุปการะในสถานสงเคราะห์

(๗) ส่งเด็กเข้าศึกษาหรือฝึกหัดอาชีพหรือส่งเด็กเข้าบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพศึกษาหรือฝึกหัดอาชีพในสถานพัฒนาและฟื้นฟู วิธีการให้การสงเคราะห์ตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามระเบียบที่ปลัดกระทรวงกำหนดและไม่ว่ากรณีใดๆ

มาตรา ๓๕ เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่หรือ**ผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก**ตามมาตรา ๒๔ พบเห็นเด็กที่พึงได้รับการสงเคราะห์ตามมาตรา ๓๒ (๑) และ (๒) หรือได้รับแจ้งจากบุคคลตามมาตรา ๒๙ ให้สอบถามเพื่อทราบข้อมูลเกี่ยวกับเด็ก ถ้าเด็กเจ็บป่วยหรือจำต้องตรวจสุขภาพหรือ เป็นเด็กพิการต้องรีบจัดให้มีการตรวจรักษาทางร่างกายและจิตใจทันที หากเป็นเด็กที่จำเป็นต้องได้รับการสงเคราะห์ก็ให้พิจารณาให้การสงเคราะห์ ตามมาตรา ๓๓ และไม่ว่ากรณีใดให้พยายามดำเนินการเพื่อให้เด็กสามารถกลับไปอยู่กับครอบครัวโดยเร็ว แต่หากปรากฏว่าสภาพครอบครัวหรือสิ่งแวดล้อมไม่เหมาะสมที่จะให้เด็กกลับไปอยู่กับครอบครัว และมีเหตุจำเป็นที่จะต้องให้การคุ้มครองสวัสดิภาพแก่เด็กพนักงานเจ้าหน้าที่จะใช้มาตรการคุ้มครองสวัสดิภาพแก่เด็กตามหมวด ๔ ก็ได้ ตามระเบียบ /กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

มาตรา ๓๙ ในกรณีที่ผู้ปกครองซึ่งได้รับเด็กกลับมาอยู่ในความดูแล มีพฤติการณ์น่าเชื่อว่าจะให้การเลี้ยงดูโดยชอบแก่เด็กอีก ให้พนักงาน เจ้าหน้าที่หรือ**ผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก**ตามมาตรา ๒๔ ให้คำแนะนำแก่ผู้ปกครอง หากผู้ปกครองไม่ปฏิบัติตามคำแนะนำก็ให้ยื่นคำขอต่อปลัดกระทรวง ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอแล้วแต่กรณี เพื่อเรียกผู้ปกครองมาทำทัณฑ์บน ว่าจะไม่กระทำการใดอันมีลักษณะเป็นการให้การเลี้ยงดูโดยมิชอบแก่เด็กอีกและให้วางประกันไว้เป็นจำนวนเงินตามสมควรแก่ฐานานุรูป แต่จะเรียกประกันไว้ได้ไม่เกินระยะเวลาสองปี ถ้ากระทำผิดทัณฑ์บนให้ริบเงินประกันเป็นของกองทุนคุ้มครองเด็กตามมาตรา ๖๙ การให้คำแนะนำหรือการเรียกประกันให้คำนึงถึงฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง และประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญ

มาตรา ๔๑ ผู้ใดพบเห็นหรือประสบพฤติการณ์ที่น่าเชื่อว่ามีการกระทำทารุณกรรมต่อเด็กให้รีบแจ้งหรือรายงานต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ พนักงานฝ่ายปกครอง หรือผู้**มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก**ตามมาตรา ๒๔ เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ พนักงานฝ่ายปกครอง หรือผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กตามมาตรา ๒๔ ได้รับแจ้งเหตุตามวรรคหนึ่ง หรือเป็นผู้พบเห็นหรือประสบพฤติการณ์ที่น่าเชื่อว่า มีการกระทำทารุณกรรมต่อเด็กในสถานที่ใด ให้มีอำนาจเข้าตรวจค้นและมีอำนาจแยกตัวเด็ก จากครอบครัวของเด็กเพื่อคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กโดยเร็วที่สุด การแจ้งหรือการรายงานตามมาตรานี้ เมื่อได้กระทำโดยสุจริตย่อมได้รับความคุ้มครองและไม่ต้องรับผิดทั้งทางแพ่ง ทางอาญาหรือทางปกครอง

มาตรา ๔๓ กรณีที่ผู้ปกครองหรือญาติของเด็กเป็นผู้กระทำรุณต่อเด็ก ถ้ามีการฟ้องคดีอาญาแก่ผู้กระทำผิดและมีเหตุอันควรเชื่อว่าผู้ถูกฟ้องนั้นจะกระทำทารุณแก่เด็กอีก ก็ให้ศาลที่พิจารณาคดีนั้นมีอำนาจกำหนดมาตรการคุมความประพฤติผู้นั้น ห้ามเข้าเขตกำหนดหรือห้ามเข้าใกล้ตัวเด็กในระยะที่ศาลกำหนดเพื่อป้องกันมิให้กระทำดังกล่าว และจะสั่งให้ผู้นั้นทำทัณฑ์บนตามวิธีการที่กำหนดไว้ตามมาตรา ๔๖ และมาตรา ๔๗ แห่งประมวลกฎหมายอาญาด้วยก็ได้

หากยังไม่มีการฟ้องคดีอาญาหรือไม่ฟ้องคดีอาญาแต่มีพฤติการณ์น่าเชื่อว่าจะมีการกระทำทารุณแก่เด็กอีก ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ พนักงานฝ่ายปกครอง **ผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก**ตามมาตรา ๒๔ หรือพนักงานอัยการยื่นคำขอต่อศาลตามมาตรา ๕ เพื่อออกคำสั่งมิให้กระทำการดังกล่าว โดยกำหนดมาตรการคุมความประพฤติและเรียกประกันด้วยก็ได้

ในกรณีตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง หากศาลเห็นว่ามีเหตุจำเป็นเร่งด่วนเพื่อคุ้มครองเด็กมิให้ถูกกระทำทารุณกรรมอีก ให้ศาลมีอำนาจออกคำสั่งให้ตรวจจับกุมผู้ที่เชื่อว่าจะกระทำทารุณกรรมแก่เด็กมากักขังไว้มีกำหนดครั้งละไม่เกินสามสิบวัน การพิจารณาออกคำสั่งหรือการเรียกประกันตามมาตรานี้ให้คำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญ

มาตรา ๔๔ เมื่อเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่หรือ**ผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก**ตามมาตรา ๒๔ พบเห็นเด็กที่เสี่ยงต่อการกระทำผิดให้สอบถามเด็กและดำเนินการหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับตัวเด็กรวมทั้งสภาพความสัมพันธ์ภายในครอบครัว ความเป็นอยู่ การเลี้ยงดูอุปนิสัยและความประพฤติของเด็กเพื่อทราบข้อมูลเกี่ยวกับเด็ก และถ้าเห็นว่าจำเป็นต้องคุ้มครองสวัสดิภาพแก่เด็กโดยวิธีส่งเข้าสถานคุ้มครองสวัสดิภาพหรือสถานพัฒนาและฟื้นฟูก็ให้เสนอประวัติพร้อมความเห็นไปยังปลัดกระทรวงหรือผู้ว่าราชการจังหวัดแล้วแต่กรณี เพื่อพิจารณาสั่งให้ใช้วิธีการคุ้มครองสวัสดิภาพที่เหมาะแก่เด็ก

ในกรณีพนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กตามมาตรา ๒๔ เห็นว่าเด็กจำเป็นต้องได้รับการสงเคราะห์ตามมาตรา ๓๓ แต่ถ้าเห็นว่ายังไม่สมควรส่งตัวเด็กไปยังสถานแรกรับสถานสงเคราะห์ สถานคุ้มครองสวัสดิภาพแก่เด็กตามมาตรา ๔๘ หรือไม่ก็ได้ และเมื่อได้ปรึกษาหารือร่วมกับผู้ปกครองหรือบุคคลที่จะรับเด็กไปปกครองดูแลแล้วอาจวางข้อกำหนดเพื่อป้องกันมิให้เด็กมีความประพฤติเสียหายหรือเสี่ยงต่อการกระทำความผิดโดยให้ผู้ปกครองหรือบุคคลที่รับเด็กไปปกครองดูแลต้องปฏิบัติข้อใดข้อหนึ่งหรือหลายข้อตามความเหมาะสม ดังต่อไปนี้

(๑) ระมัดระวังมิให้เด็กเข้าไปในสถานที่หรือท้องที่ใดอันจะจูงใจให้เด็กประพฤติตนไม่สมควร

(๒) ระมัดระวังมิให้เด็กออกนอกสถานที่อยู่อาศัยในเวลากลางคืน เว้นแต่มีเหตุจำเป็นหรือไปกับผู้ปกครอง

(๓) ระมัดระวังมิให้เด็กคบหาสมาคมกับบุคคลหรือคณะบุคคลที่จะชักนำไปในทางเสื่อมเสีย

(๔) ระมัดระวังมิให้เด็กกระทำการใดอันเป็นเหตุให้เด็กประพฤติเสียหาย

(๕) จัดให้เด็กได้รับการศึกษาอบรมตามสมควรแก่อายุ สติปัญญา และความสนใจของเด็ก

(๖) จัดให้เด็กได้ประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับความถนัดและความสนใจของเด็ก

(๗) จัดให้เด็กกระทำกิจกรรมเพื่อพัฒนาตนเองทางด้านคุณธรรม จริยธรรม และบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม หากปรากฏชัดว่าผู้ปกครองหรือผู้ที่รับเด็กไว้ปกครองดูแลละเลยไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดของพนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้มีหน้าที่คุ้มครอง สวัสดิภาพเด็กตามมาตรา ๒๔ ก็ให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กรับเด็กกลับไป

๒. นายอำเภอเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษาที่เกี่ยวข้องตามที่มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๒.๑ ดำเนินการเพื่อส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา ดังนี้

(๑) สอบถามครู อาจารย์ หรือหัวหน้าสถานศึกษา เกี่ยวกับความประพฤติการศึกษา นิสัย และสติปัญญา ของนักเรียนหรือนักศึกษาที่ฝ่าฝืนกฎกระทรวงว่าด้วยความประพฤติ

(๒) เรียกให้ผู้ปกครอง ครู อาจารย์ หรือหัวหน้าสถานศึกษา มารับตัวนักเรียนหรือนักศึกษา เพื่อว่ากล่าว อบรม สั่งสอน ต่อไป

(๓) ให้คำแนะนำแก่ผู้ปกครองในเรื่องการอบรมและสั่งสอนนักเรียนหรือนักศึกษา

(๔) เรียกผู้ปกครองมาว่ากล่าวตักเตือนหรือทำทัณฑ์บนว่าจะปกครองดูแลมิให้นักเรียนหรือนักศึกษาฝ่าฝืนกฎกระทรวงว่าด้วยความประพฤติของนักเรียนและนักศึกษา หรือระเบียบโรงเรียนหรือสถานศึกษาอีก

(๕) สอดส่อง ดูแล รวมทั้งรายงานต่อคณะกรรมการคุ้มครองเด็กแห่งชาติเกี่ยวกับพฤติกรรมของบุคคลหรือแหล่งที่ชักจูงนักเรียนหรือนักศึกษาให้ประพฤติในทางมิชอบ

(๖) ประสานงานกับผู้บริหารโรงเรียนหรือสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง ตำรวจหรือพนักงานเจ้าหน้าที่อื่น

๒.๒ เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่พบเห็นนักเรียนหรือนักศึกษาประพฤติตนไม่เหมาะสมตามกฎกระทรวงว่าด้วยความประพฤติของนักเรียนและนักศึกษา หรือระเบียบของโรงเรียนหรือสถานศึกษาให้ปฏิบัติ

(๑) แสดงบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่

(๒) บันทึกข้อมูลที่เกี่ยวกับนักเรียนหรือนักศึกษาและพฤติการณ์การกระทำ ณ สถานที่ที่พบการกระทำนั้น

(๓) ซักถามข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับการกระทำของนักเรียนหรือของนักศึกษา โดยไม่บังคับ ข่มขู่กลั่นแกล้งหรือทำให้เกิดความหวาดกลัว รวมทั้งให้การอบรมสั่งสอนอย่างสุภาพ และช่วยเหลือในเบื้องต้น คำนึงถึงอายุและสภาพจิตใจเป็นสำคัญ

(๔) นำตัวไปส่งมอบแก่ผู้บริหารโรงเรียนหรือสถานศึกษาของนักเรียนและนักศึกษาเพื่อดำเนินการสอบถามและอบรมสั่งสอนหรือลงโทษตามระเบียบ ในกรณีที่ไม่สามารถนำตัวไปมอบได้ จะแจ้งด้วยวาจาหรือเป็นหนังสือก็ได้

๒.๓ กรณีพนักงานเจ้าหน้าที่พบนักเรียนหรือนักศึกษาที่มีพฤติการณ์เข้าข่ายกระทำความผิดอาญา และอาจก่อให้เกิดอันตรายอย่างร้ายแรง หรือก่อเหตุทะเลาะวิวาท จนไม่อาจควบคุมสถานการณ์ไว้ได้ ให้แจ้งเจ้าพนักงานตำรวจ เพื่อระงับเหตุ รวมทั้งประสานกับโรงเรียนหรือสถานศึกษาและส่วนราชการต้นสังกัดโดยเร็ว

๒.๔ กรณีที่มีนักเรียนหรือนักศึกษาถูกกล่าวว่ากระทำความผิดทางอาญา และถูกจับกุม ควบคุมตัวให้พนักงานเจ้าหน้าที่ประสานให้สถานศึกษาและผู้ปกครอง เพื่อให้การสงเคราะห์ช่วยเหลือเบื้องต้นโดยเร็ว

ระเบียบ/กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง

๑. พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖

(๑) นายอำเภอเป็นผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กที่อยู่ในเขตพื้นที่รับผิดชอบ ตามมาตรา ๒๔, มาตรา ๒๙, มาตรา ๓๓, มาตรา ๓๕, มาตรา ๓๙, มาตรา ๔๑, มาตรา ๔๓ และมาตรา ๔๔

(๒) นายอำเภอ เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา ตามมาตรา ๔ มาตรา ๖, มาตรา ๖๔, มาตรา ๖๕, มาตรา ๖๖ และมาตรา ๖๗

๒. ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐให้ปฏิบัติหน้าที่พนักงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา ลงวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๔๘

๓. ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘

๓) พระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ. ๒๕๕๑

ประเด็นภารกิจ

นายอำเภอที่เกี่ยวข้องตามที่มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

นายอำเภอเป็นกรรมการโดยตำแหน่งในคณะกรรมการลูกเสือจังหวัด

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้ บุคลากรทางการลูกเสือ หมายความถึง ผู้บังคับบัญชาลูกเสือ ผู้ตรวจการลูกเสือ กรรมการลูกเสือ อาสาสมัครลูกเสือ และเจ้าหน้าที่ลูกเสือ

มาตรา ๒๘ ในแต่ละจังหวัดให้จัดระเบียบการปกครองลูกเสือตามเขตจังหวัด

มาตรา ๒๙ ให้มีคณะกรรมการลูกเสือจังหวัด ประกอบด้วย กรรมการโดยตำแหน่ง ได้แก่ นายอำเภอ

นายอำเภอเกี่ยวข้องระเบียบคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วยลูกเสือชาวบ้าน พ.ศ. ๒๕๕๓

(๑) ข้อ ๑๗ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดในตำแหน่งผู้อำนวยการลูกเสือจังหวัด เป็นผู้อำนวยการลูกเสือชาวบ้านจังหวัด รองผู้อำนวยการลูกเสือจังหวัด เป็นผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัด ปลัดจังหวัด และนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นรองผู้อำนวยการลูกเสือชาวบ้านจังหวัด มีอำนาจหน้าที่ส่งเสริมความเจริญก้าวหน้า และความมั่นคงของกิจการลูกเสือชาวบ้านในอำเภอ และให้ผู้อำนวยการลูกเสือชาวบ้านมีอำนาจหน้าที่ ในการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่อื่นตามสมควร

(๒) ข้อ ๒๙ วุฒิบัตรและบัตรประจำตัว ผู้ที่ผ่านการอบรมลูกเสือชาวบ้านครบตามกำหนด โดยไม่ขาดการอบรมเกิน ๒๔ ชั่วโมง ให้ได้รับ

๑) วุฒิบัตรตามแบบที่แนบท้ายระเบียบนี้

๒) บัตรประจำตัวตามแบบที่แนบท้ายระเบียบนี้ทั้งวุฒิบัตรและบัตรประจำตัว ให้มีลายมือวุฒิบัตรและบัตรประจำตัวประชาชน

ข้อ ๒๙ สำหรับผู้ที่ผ่านการอบรมลูกเสือชาวบ้านครบตามกำหนด โดยไม่ขาดการอบรมเกิน ๒๔ ชั่วโมง ให้ได้รับ

๑) วุฒิบัตรตามแบบที่แนบท้ายระเบียบนี้

๒) บัตรประจำตัวตามแบบที่แนบท้ายระเบียบนี้ทั้งวุฒิบัตรและบัตรประจำตัว ให้มีลายมือชื่อ ของผู้อำนวยการฝึกอบรม และผู้อำนวยการลูกเสือชาวบ้านจังหวัดหรืออำเภอ และผู้อำนวยการ ลูกเสือชาวบ้านกรุงเทพมหานครหรือเขตแล้วแต่กรณี

ระเบียบ/กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง

๑. พระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ. ๒๕๕๑ ตามมาตรา ๔, มาตรา ๗, มาตรา ๒๘ และมาตรา ๒๙

๒. ระเบียบคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วยลูกเสือชาวบ้าน พ.ศ. ๒๕๕๓

๑.๒.๑๒ กระทรวงอุตสาหกรรม

ก. กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่

๑) พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๖๐

ประเด็นภารกิจ

นายอำเภอท้องที่ที่ขอประทานบัตรเป็นกรรมการในคณะกรรมการแร่จังหวัด

ระเบียบ/กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง

๑. พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๖๐

มาตรา ๒๘ ในจังหวัดที่จะมีการออกประทานบัตรสำหรับการทำเหมืองประเภทที่ ๑ ให้มีคณะกรรมการแร่จังหวัด โดยมีนายอำเภอ เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง

มาตรา ๒๙ ให้คณะกรรมการแร่จังหวัด มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) ให้ความเห็นชอบเกี่ยวกับการอนุญาตหรือไม่อนุญาต การต่ออายุ การโอน การเพิกถอนหรือการกำหนดเงื่อนไขใดๆ เกี่ยวกับประทานบัตรสำหรับการทำเหมืองประเภท ๑

(๒) พิจารณาข้อร้องเรียนหรือผลกระทบจากการทำเหมืองประเภทที่ ๑ ตามมาตรา ๖๙

(๓) ให้คำปรึกษา คำแนะนำ และความเห็นแก่ผู้ว่าราชการจังหวัดในการบริหารจัดการแร่ในจังหวัดนั้น

(๔) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือตามที่รัฐมนตรีหรือผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมาย

มาตรา ๓๐ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๐, มาตรา ๑๑, มาตรา ๑๓, มาตรา ๑๕, มาตรา ๒๕ และมาตรา ๒๖ มาใช้บังคับแก่คณะกรรมการแร่จังหวัดโดยอนุโลม

๒. ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์วิธีการในการสอบหาข้อเท็จจริงและวินิจฉัยข้อร้องเรียน ของคณะกรรมการแร่หรือคณะกรรมการแร่จังหวัด พ.ศ. ๒๕๖๑

๒

หมวดที่ ๒

อำนาจหน้าที่นายอำเภอตามกฎหมายในความรับผิดชอบโดยตรงของกรมการปกครอง

๒.๑ การบริหารการปกครองท้องที่
๒.๒ การบริหารการทะเบียน
๒.๓ งานนิติการและรักษาความสงบเรียบร้อย
๒.๔ การอำนวยความเป็นธรรม
๒.๕ การอำนวยการกองอาสารักษาดินแดน
๒.๖ งานกิจการความมั่นคงภายใน

๒.๑

การบริหารการปกครองท้องที่

๒.๑.๑ การบริหารงานกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ

๒.๑.๒ การส่งเสริมบทบาทคณะกรรมการหมู่บ้าน

๒.๑.๓ การบริหารจัดการแนวเขตการปกครอง และการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน

๒.๑.๔ การทะเบียนเกาะ

๒.๑.๕ การสนับสนุนการเลือกตั้ง

๒.๑.๑ การบริหารงานกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ

๑. ประเด็นภารกิจ

การบริหารงานกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ

๒. ระเบียบ/กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ ระเบียบ/กฎหมาย

๑) พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

- กำกับดูแลกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ให้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้กำหนดให้มีอำนาจหน้าที่ในทางปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย ตามมาตรา ๑๐, ๒๗, ๒๘, ๓๔-๔๓, ๕๐-๖๐

๒) ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

- กำกับดูแลกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในการเป็นพนักงานฝ่ายปกครอง ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒ (๑๖) มีอำนาจหน้าที่ในการสืบสวนคดีอาญาที่เกิดขึ้นภายในพื้นที่และมีอำนาจหน้าที่ ในการจับกุมผู้กระทำผิดทางอาญาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๗๘ และการค้น ตามมาตรา ๙๒

๒.๒ สาระสำคัญ

กำนันและผู้ใหญ่บ้าน เป็นการปกครองส่วนท้องที่ในราชการบริหารส่วนภูมิภาค ในสถานะดังกล่าวจึงเป็นหน้าที่ของรัฐ ภายใต้สังกัดของราชการส่วนกลาง คือ กระทรวงมหาดไทย และกรมการปกครอง ซึ่งอยู่ภายใต้สายการบังคับบัญชา (Hierarchy) ตามระบบราชการโดยอยู่ภายใต้บังคับบัญชาการรับนโยบายไปปฏิบัติจากหน่วยงานของรัฐ กระทรวง ทบวง กรม ต่างๆ สั่งการและมอบหมายให้ไปปฏิบัติ ซึ่งข้อเท็จจริงที่ผ่านมาการทำงานต่างๆ ของทุกกระทรวง ทบวง กรมที่จะสั่งการไปยังประชาชนในท้องที่ก็มักจะต้องอาศัยความร่วมมือของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นหลักในการประสานงาน เช่น การเก็บข้อมูลทางสถิติต่าง ๆ จำนวนประชากรในพื้นที่ เป็นต้น

๑) ความสัมพันธ์ระหว่างกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ กับนายอำเภอ

ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ กำหนดให้ในอำเภอหนึ่งมีนายอำเภอหนึ่งคนเป็นหัวหน้าปกครองบังคับบัญชาบรรดาข้าราชการในอำเภอ และรับผิดชอบงานบริหารราชการของอำเภอ ซึ่งหมายความว่านายอำเภอมีอำนาจในการบังคับบัญชากำนัน ผู้ใหญ่บ้านในอำเภอของตนให้ปฏิบัติหน้าที่โดยชอบด้วยกฎหมายและมีความเหมาะสม

นอกจากนี้ ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ กำหนดให้นายอำเภอมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องกับการทำหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ที่สำคัญดังนี้

๑.๑) กรมการอำเภอต้องตรวจตราและจัดการปกครองตำบลและหมู่บ้านให้เป็นไปได้จริงนอกจากนี้อำนาจหน้าที่ที่กล่าวโดยเฉพาะให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรมการอำเภอให้กรมการอำเภอมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้านด้วย

๑.๒) กรมการอำเภอต้องเอาใจใส่สมาคมให้คุ้นเคยกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบลเป็นที่ปรึกษาหารือ และเป็นผู้ช่วยแก้ไขความขัดข้อง

๑.๓) ให้กรมการอำเภอเรียกประชุมกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบลพร้อมกันหรือเรียกประชุมแต่เฉพาะตำแหน่ง ในเวลามีการจะต้องปรึกษาหรือต้องถามต้องสั่งตามสมควร

๑.๔) เวลามีการประชุมประชาชนมากในที่ใด เช่นในเวลามีการนักขัตฤกษ์เป็นต้น กรมการอำเภอกับกำนันผู้ใหญ่บ้านตำบลนั้นต้องจัดการรักษาความเรียบร้อยในที่ประชุม กรมการอำเภอต้องคอยตรวจตราตักเตือนกำนัน ผู้ใหญ่บ้านให้มีเครื่องสัญญาณเรียกลูกบ้านช่วยกันดับไฟ หรือระงับเหตุภยันตรายอย่างอื่น หรือจับโจรผู้ร้ายทุกหมู่บ้าน

๑.๕) เมื่อกรมการอำเภอได้ปรึกษากำนัน ผู้ใหญ่บ้านในท้องที่แล้ว เห็นว่าหมู่บ้านใดอยู่ในที่ซึ่งสมควรจะจัดการล้อมรั้วป้องกันโจรได้ ให้กรมการอำเภอนำเสนอต่อผู้ว่าราชการเมือง เมื่อผู้ว่าราชการเมืองเห็นชอบด้วยแล้ว ก็ให้กรมการอำเภอชี้แจงและสั่งผู้ใหญ่บ้านและราษฎรในหมู่บ้านนั้นทำรั้วล้อมรอบหมู่บ้าน มีประตูเป็นทางเข้าออกกี่แห่งแล้วแต่ชาวบ้านนั้นจะเห็นควร เวลากลางคืนให้ผู้ใหญ่บ้านจัดราษฎรผลัดเปลี่ยนกันรักษาประตูป้องกันโจรผู้ร้ายให้ทั้งหมู่บ้าน เมื่อกำนันตำบลใดรายงานมาว่าเจ้าของหรือผู้ที่อยู่ในเหย้าเรือนแห่งใดที่ร้างทรุดโทรม ไม่กระทำการตามคำสั่งให้จัดการซ่อมแซมรักษาเรือนนั้นให้ดี

๑.๖) หน้าที่และอำนาจของกรมการอำเภอในการที่เกี่ยวด้วยความอาญาบรรดาอำนาจซึ่งกฎหมายกำหนดไว้สำหรับผู้ใหญ่บ้านและกำนัน ให้กรมการอำเภอใช้ได้ทุกอย่าง

๑.๗) กรมการอำเภอต้องปรึกษาด้วยกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้อุปการะการศึกษาในท้องที่ มีพระภิกษุสงฆ์เป็นต้น ช่วยกันแนะนำและจัดให้มีสถานที่เล่าเรียนให้พอแก่เด็กในอำเภอนั้น

๑.๘) กรมการอำเภอต้องตรวจตราปรึกษาด้วยกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้อุปการะการศึกษาในท้องที่จัดบำรุงการสั่งสอนอย่าให้เสื่อมทราม

๑.๙) กรมการอำเภอต้องคอยชี้แจงตักเตือนแก่กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน บิดามารดา และผู้ปกครองเด็กให้ส่งบุตรหลานไปเล่าเรียน

๒) การเข้าสู่ตำแหน่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ

<u>กำนัน</u>

มาจากการให้นายอำเภอเป็นประธานประชุมผู้ใหญ่บ้านในตำบลนั้น เพื่อให้ผู้ใหญ่บ้าน ในตำบลนั้นคัดเลือกผู้ใหญ่บ้าน ๑ คน ขึ้นเป็นกำนัน แต่ถ้ามีผู้ใหญ่บ้านขอเสนอชื่อผู้ที่สมควรได้เป็นกำนันมากกว่า ๑ คน นายอำเภอต้องจัดให้มีการออกเสียงลงคะแนน เมื่อผู้ใหญ่บ้านคนใดได้รับคะแนนสูงสุด ให้นายอำเภอคัดเลือกผู้นั้นเป็นกำนัน แต่ถ้าได้คะแนนเท่ากัน ก็ให้ใช้วิธีจับสลากตัดสิน

<u>ผู้ใหญ่บ้าน</u>

ผู้ใหญ่บ้านมีที่มาจากการเลือกโดยตรงจากราษฎรในหมู่บ้านนั้นๆ ตามที่กฎหมายกำหนด

<u>ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน</u>

ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน มีที่มาจากการที่ผู้ใหญ่บ้านและกำนันท้องที่ร่วมกันพิจารณาคัดเลือกราษฎรซึ่งมีคุณสมบัติตามที่กฎหมายกำหนด เป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครองและผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบ

<u>สารวัตรกำนัน</u>

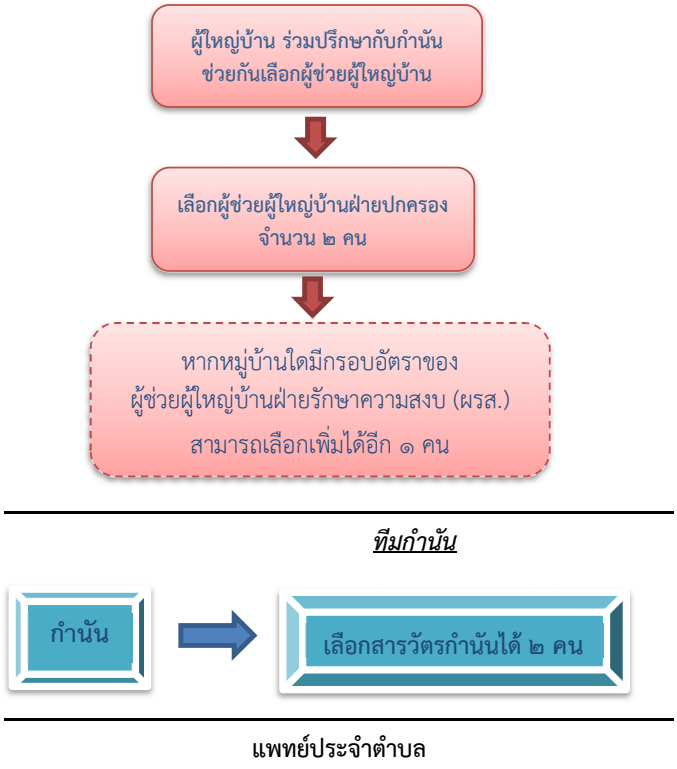
ในตำบลหนึ่ง เราจะมีสารวัตรเป็นผู้ช่วยของกำนันจำนวน ๒ คน โดยกำนันเป็นผู้คัดเลือกและต้องได้รับความเห็นชอบของผู้ว่าราชการจังหวัด

<u>แพทย์ประจำตำบล</u>

แพทย์ประจำตำบลมีที่มาจากการที่กำนัน และผู้ใหญ่บ้านประชุมพร้อมกันเลือกผู้ที่มีความรู้ในวิชาแพทย์ เป็นแพทย์ประจำตำบลจำนวน ๑ คน สำหรับจัดการป้องกันความเจ็บไข้ของราษฎร

ในตำบลนั้น โดยการแต่งตั้งแพทย์ประจำตำบล ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งจากบุคคลผู้มีสัญชาติไทย และต้องแต่งตั้งจากผู้ที่มีถิ่นที่อยู่ในตำบลนั้น เว้นแต่ผู้ที่เป็นแพทย์ประจำตำบลที่ใกล้เคียงอยู่แล้ว และยอมกระทำการรวมเป็นสองตำบล ถ้าผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นสมควรก็แต่งตั้งได้

การเข้าสู่ตำแหน่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

๓. เป้าหมายการปฏิบัติงาน อำนาจหน้าที่ และแนวทางการปฏิบัติงานของนายอำเภอ

๓.๑ อำนาจหน้าที่ของนายอำเภอ

พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ บัญญัติให้ผู้ใหญ่บ้านทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยเหลือนายอำเภอในการปฏิบัติหน้าที่ นายอำเภอจึงมีหน้าที่ที่จะต้องปกครอง/บังคับบัญชา/สั่งการ/มอบหมายงาน รวมถึงการกำกับติดตามประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะทำให้ผลการปฏิบัติหน้าที่สอดคล้องกับการทำงานของนายอำเภอ ซึ่งนายอำเภอในฐานะผู้ปกครองและบังคับบัญชาของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

<u>การสั่งการ</u> ตามนโยบายเร่งด่วน ตามมติ ครม. และภารกิจที่ได้รับมอบหมายจากรัฐบาล (Agenda Based) เช่น

- การปกป้องและเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ (ขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริและหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ)
- การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
- การแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าว ค้ามนุษย์ ผู้มีอิทธิพล

- การรักษาความสะอาดเรียบร้อยของบ้านเมือง (พื้นที่สาธารณะ การบริหารจัดการขยะและการกำจัดผักตบชวา ฯลฯ)

- โครงการที่เกี่ยวข้องกับการกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศ

การมอบหมายหน้าที่ ตามอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอ (Functional Based/Area Based) เช่น

- การแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน
- ศูนย์ดำรงธรรม
- การจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน
- การดูแลที่สาธารณประโยชน์
- การรักษาความสะอาดเรียบร้อย

การกำกับดูแล เป็นกระบวนการและขั้นตอนการปฏิบัติงานในหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ฯ ตามข้อสั่งการและการดำเนินการตามหน้าที่นายอำเภอมอบหมาย (มอบอำนาจ) อย่างถูกต้องภายในระยะเวลาที่กำหนด

การติดตาม ติดตามผลการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน โดยมอบหมายให้ปลัดอำเภอผู้รับผิดชอบประจำตำบล หัวหน้าส่วนราชการ หรือทีมประชารัฐตำบล เพื่อให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างถูกต้องเป็นไปตามข้อสั่งการหรือหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายและสัมฤทธิผล ให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด

- ติดตามการทำงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในมาตรฐานกระบวนการทำงานของนายอำเภอแบบ (Achievement Monitoring System) โดยมีองค์ประกอบในการติดตาม ๓ ด้าน คือ

๑) ด้านประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานตามภารกิจพื้นฐานงานประจำ งานตามหน้าที่ปกติ (Functional Based)

๒) ด้านประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานตามหลักภารกิจยุทธศาสตร์แนวทางการปฏิรูปภาครัฐ (Agenda Based) นโยบายเร่งด่วน หรือภารกิจที่ได้รับมอบหมายเป็นพิเศษของรัฐบาล และมติคณะรัฐมนตรี

๓) ด้านประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานตามหลักภารกิจพื้นที่ (Area Based) ตำบล หมู่บ้าน หรือการบูรณาการปฏิบัติงานในพื้นที่ของทุกหน่วยงาน

โดยเป็นการติดตามเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตามนโยบายและภารกิจสำคัญของกระทรวงมหาดไทย (ตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๑๐.๒/ว ๖๑๙๔ ลงวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๙)

การประเมินผล เป็นการประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผล ของการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ ข้อสั่งการ หรือข้อราชการที่ได้รับมอบหมาย ดังต่อไปนี้

- ประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านทุก ๔ ปี ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ.๒๕๕๙

- ประเมินผลการปฏิบัติงานประจำปี เพื่อพิจารณาเลื่อนขั้นค่าตอบแทน (ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ เป็นต้นไป) ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการเบิกจ่ายค่าตอบแทน ตำแหน่ง และเงินอื่นๆ ให้แก่กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล สารวัตรกำนัน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครอง และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๖๐

การให้คุณ

๑. การพิจารณาเลื่อนขั้นค่าตอบแทนประจำปี

๒. การพิจารณาเสนอผู้ที่สมควรได้รับรางวัลกำนัน ผู้ใหญ่บ้านยอดเยี่ยมประจำปี

๓. การเสนอกรมการปกครองประกาศชมเชยกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ ที่เอาใจใส่ในการปฏิบัติหน้าที่และมีผลงานดีเด่น ฯลฯ

การให้โทษ

๑. งดค่าตอบแทน กรณีไม่ผ่านการประเมินผลการปฏิบัติงานประจำปี

๒. มาตรการลงโทษทางปกครอง กรณีประพฤติตนไม่เหมาะสม หรือไม่ผ่านการประเมินผลงาน

๓. ลงโทษทางวินัย กรณีกระทำผิดระเบียบและวินัยของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

๔. ดำเนินคดีอาญา กรณีกระทำผิดกฎหมาย ฯลฯ

๓.๒ แนวทางการปฏิบัติงานในอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอ

๑) การประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน

พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ มาตรา ๑๔ (๑๑) กำหนดว่า ผู้ใหญ่บ้านต้องพ้นจากตำแหน่ง เนื่องจากไม่ผ่านการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งต้องทำอย่างน้อยทุก ๕ ปี นับแต่วันที่ได้รับการแต่งตั้ง ทั้งนี้ ต้องกำหนดให้ราษฎรในหมู่บ้านมีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านด้วยโดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

๑.๑) ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนด ๑๘๐ วัน นับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

๑.๒) ให้นายอำเภอจัดให้มีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน ดังนี้

๑.๒.๑) การประเมินผู้ใหญ่บ้านทุก ๔ ปี นับแต่วันที่นายอำเภอประกาศให้ผ่านการประเมินผลตามข้อ ๑๔ **(ข้อ ๖ วรรคหนึ่ง)**

๑.๒.๒) ผู้ใหญ่บ้านที่ได้รับการแต่งตั้ง และดำรงตำแหน่งครบ ๔ ปี ก่อนวันที่ระเบียบนี้ใช้บังคับให้เข้ารับการประเมินผลครั้งแรกภายใน ๔๕ วันนับแต่วันที่ระเบียบนี้มีผล ใช้บังคับ ส่วนการประเมินผลครั้งถัดไปให้ประเมินผลทุก ๔ ปี นับแต่วันที่นายอำเภอประกาศผ่านการประเมินผล **(ข้อ ๑๖)**

ในการประเมินผลต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๔๕ วันนับแต่วันที่ต้องมีการประเมินผล

๑.๓) คณะกรรมการประเมินผล จำนวน ๓ คน ประกอบด้วย **(ข้อ ๗)**

๑.๓.๑) นายอำเภอ เป็นประธาน

๑.๓.๒) หัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอ หรือเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานอื่นของรัฐที่ปฏิบัติงานในพื้นที่จำนวน ๑ คน เป็นกรรมการ

๑.๓.๓) ปลัดอำเภอ เป็นกรรมการและเลขานุการ

๑.๔) โดยการประเมินผลต้องประกอบด้วยองค์ประกอบ ๓ ด้าน ดังนี้ **(ข้อ ๑๑)**

๑.๔.๑) ด้านการปฏิบัติหน้าที่ และงานตามนโยบายสำคัญของรัฐบาล

๑.๔.๒) ด้านคุณลักษณะความเป็นผู้นำ และด้านหลักการทรงงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

๑.๔.๓) ด้านความพึงพอใจ

โดยให้รับฟังความคิดเห็นของราษฎรในหมู่บ้านไม่น้อยกว่า ๒๐ คน ทั้งนี้ ต้องให้ทั่วถึงและเป็นธรรม โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับพื้นที่ เพื่อประกอบการประเมินผลด้วย

๑.๕) ขั้นตอนการประเมินผล

๑.๕.๑) ประเมินผลผู้ใหญ่บ้านที่ดำรงตำแหน่งครบ ๔ ปีนับแต่วันได้รับการแต่งตั้ง (กรณีประเมินผลครั้งแรก) หรือประเมินผลทุก ๔ ปีนับแต่วันที่นายอำเภอประกาศให้ผ่านการประเมินผลตามข้อ ๖ สำหรับผู้ใหญ่บ้านที่ได้รับการแต่งตั้งและดำรงตำแหน่งครบ ๔ ปีก่อนวันที่ระเบียบนี้มีผลใช้บังคับ ให้ประเมินผลครั้งแรกภายใน ๔๕ วันนับแต่วันที่ระเบียบมีผลใช้บังคับ ครั้งถัดให้ประเมินผลทุก ๔ ปีนับแต่วันที่นายอำเภอประกาศให้ผ่านการประเมินตามข้อ ๑๖ โดยนายอำเภอดำเนินการประกาศกำหนดให้มีการประเมินผลและปิดประกาศไว้ ณ ที่ว่าการอำเภอ ที่ทำการกำนันและที่ทำการผู้ใหญ่บ้านที่เข้ารับการประเมินประกาศอย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญ ดังนี้

- ชื่อผู้เข้ารับการประเมิน
- คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินผล
- กำหนดวัน และสถานที่ส่งรายงานผลการปฏิบัติหน้าที่ผู้ใหญ่บ้าน โดยสรุป

ประกาศดังกล่าวให้ผู้เข้ารับการประเมินผลทราบด้วย **(ข้อ ๘)**

๑.๕.๒) หากผู้เข้ารับการประเมินผลผู้ใดเห็นว่า ตนอาจไม่ได้รับความเป็นธรรม อันเนื่องมาจากคณะกรรมการประเมินผลให้ยื่นคำร้องคัดค้านเพื่อขอเปลี่ยนกรรมการประเมินผล พร้อมชี้แจงข้อเท็จจริงและเอกสารที่เกี่ยวข้องต่อนายอำเภอภายใน ๓ วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง และนายอำเภอต้องวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายใน ๓ วัน คำวินิจฉัยของนายอำเภอให้ถือเป็นที่สุด **(ข้อ ๙)**

๑.๕.๓) ให้คณะกรรมการประเมินผลพิจารณาจากผลรวม ที่ประเมินผลในระดับ “ผ่าน” หรือ ไม่ผ่าน **(ข้อ ๑๓)**

- หากผลการประเมินระดับ “ผ่าน” รวมกันไม่ถึงกึ่งหนึ่งของจำนวนการประเมินทั้งหมดที่กำหนดไว้ ให้ถือว่าไม่ผ่านการประเมินผล และให้คณะกรรมการประเมินผลบันทึกรายงานการประเมินผลและรวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องเสนอต่อนายอำเภอเพื่อพิจารณาดำเนินการประกาศผลการประเมิน **(ข้อ ๑๓)**

- กรณีผ่านการประเมินผล ให้นายอำเภอปิดประกาศผลการประเมิน ณ ที่ว่าการอำเภอ ที่ทำการกำนัน และที่ทำการผู้ใหญ่บ้านที่เข้ารับการประเมินผล พร้อมทั้งแจ้งผลให้ผู้ที่เข้ารับการประเมินผลทราบด้วย **(ข้อ ๑๔ วรรคหนึ่ง)**

- กรณีไม่ผ่านการประเมินผล ให้นายอำเภอปิดประกาศผลการประเมิน ณ ที่ว่าการอำเภอ ที่ทำการกำนัน และที่ทำการผู้ใหญ่บ้านที่เข้ารับการประเมินผล พร้อมทั้งแจ้งผลการประเมินผลทราบด้วยและให้นายอำเภอออกคำสั่งให้ผู้เข้ารับการประเมินผลพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันประกาศผลการประเมิน **(ข้อ ๑๔ วรรคสอง)**

๑.๕.๔) ผู้เข้ารับการประเมินผลที่ไม่ผ่านการประเมินผล และได้รับคำสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง มีสิทธิอุทธรณ์ผลการประเมิน โดยยื่นอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการการประเมินผลภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งให้คณะกรรมการประเมินผลพิจารณาคำอุทธรณ์ **(ข้อ ๑๕)**

- หากเห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ ให้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงคำสั่งและรายงานความเห็นพร้อมเหตุผลเสนอนายอำเภอเพื่อออกคำสั่ง

- หากไม่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ ให้ส่งคำอุทธรณ์พร้อมรายงานความเห็นและเหตุผลให้ผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาคำอุทธรณ์คำวินิจฉัยของผู้ว่าราชการจังหวัดถือเป็นที่สุด

๒) ตรวจติดตามเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตามนโยบายและภารกิจสำคัญ ของกระทรวงมหาดไทย

๒.๑) กระทรวงมหาดไทยได้มีข้อสั่งการและส่งคำแนะนำในการปฏิบัติงานไปยังจังหวัด อำเภอ ตำบล หมู่บ้าน เพื่อนำไปใช้ปฏิบัติงานในพื้นที่ ซึ่งข้อสั่งการและคำแนะนำในการปฏิบัติงานที่ผ่านมา มีขั้นตอนการปฏิบัติหลากหลายมิติ ทั้งในเชิงการป้องกันการเกิดปัญหา การบริหารจัดการแก้ไขปัญหาขณะเกิดเหตุตลอดจนการเยียวยาฟื้นฟู หรือบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาต่างๆในพื้นที่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ มีฐานะเป็นทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในการนำนโยบายของรัฐบาล กระทรวงมหาดไทยและหน่วยงานอื่น ๆ ไปสู่การปฏิบัติในระดับตำบล หมู่บ้าน และเป็นตัวแทนของราษฎรในการนำปัญหาความเดือดร้อนในระดับพื้นที่มาสู่การแก้ไขปัญหาของภาครัฐ อีกทั้งยังเป็นผู้ที่คอยอำนวยความสะดวก ประสานงานและช่วยเหลือสนับสนุนหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ ในการปฏิบัติ กรมการปกครองจึงกำหนดการตรวจติดตามผลสำเร็จการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

๒.๒) วัตถุประสงค์

๒.๒.๑) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในการปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่ตำบล หมู่บ้าน

๒.๒.๒) เพื่อใช้ผลการติดตามสำหรับการบริหาร/สั่งการ/กำกับดูแลในพื้นที่/ประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่/การพิจารณารางวัล/การเลื่อนขั้นเงินตอบแทนตำแหน่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

๒.๓) ผู้ตรวจติดตาม

๒.๓.๑) กำนัน (กรณีเป็นผู้ใหญ่บ้าน)

๒.๓.๒) ปลัดอำเภอผู้ประสานงานประจำตำบล

๒.๓.๓) ปลัดอำเภอหัวหน้ากลุ่มงานบริหารงานปกครอง

๒.๓.๔) หัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอ ที่เกี่ยวข้องกับงานนโยบาย

๒.๓.๕) นายอำเภอ

๒.๔) แนวทาง/วิธีการตรวจติดตาม

๒.๔.๑) จัดทำแบบตรวจติดตามผลสำเร็จการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน โดยกำหนดองค์ประกอบติดตาม/ประเมิน เป็น ๓ ด้าน ดังนี้

(๑) ด้านประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานตามภารกิจพื้นฐาน งานประจำ งานตามหน้าที่ปกติตามพระราชบัญญัติลักษณะการปกครองท้องที่ฯ งานตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง (Functional Based)

(๒) ด้านประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานตามหลักภารกิจยุทธศาสตร์นโยบายเร่งด่วนหรือภารกิจที่ได้รับมอบหมายเป็นพิเศษของรัฐบาล มติคณะรัฐมนตรี (Agenda Based)

(๓) ด้านประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานตามหลักภารกิจพื้นที่ตำบล หมู่บ้าน หรือการบูรณาการ การปฏิบัติงานในพื้นที่ของหลายหน่วยงาน (Area Based)

๒.๔.๒) การรายงานผลการตรวจติดตาม ปีละ ๒ ครั้ง

๓) การพิจารณาเพิ่มค่าตอบแทนตำแหน่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน
ปรับเพิ่มอัตราเงินตอบแทนตำแหน่ง ขั้นละ ๒๐๐ บาท/ ปี จากอัตราเดิม รวมสูงสุด ๒๕ ขั้น

ตำแหน่ง	อัตราเงินตอบแทน (บาท)	
	ปัจจุบัน	อัตราสูงสุด
กำนัน	**๑๐,๐๐๐**	**๑๕,๐๐๐**
ผู้ใหญ่บ้าน	๘,๐๐๐	๑๓,๐๐๐
แพทย์ประจำตำบล สารวัตรกำนัน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน	๕,๐๐๐	๑๐,๐๐๐

กรณีทั่วไป ประเมินการปฏิบัติงาน ปีละ ๑ ครั้ง

- ผ่านการประเมิน ได้รับเงินตอบแทนเพิ่มขึ้น ๑ ขั้น
- ผ่านการประเมินโดยมีผลงานดีเด่น ได้รับเงินตอบแทน เพิ่มขึ้น ๒ ขั้น (จำนวนไม่เกิน ๑๕% ของอัตราที่มีอยู่และได้รับติดต่อกันไม่เกิน ๒ ปี)

กรณีพิเศษ

- เสียชีวิต ระหว่างปฏิบัติหน้าที่ ได้รับเงินตอบแทนเพิ่มขึ้น ๗ ขั้น
- บาดเจ็บสาหัสหรือพิการ ระหว่างการปฏิบัติหน้าที่ ได้รับเงินตอบแทน เพิ่มขึ้น ๓ ขั้น

๔) การดำเนินการทางวินัยกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ

ตามมาตรา ๖๑ ทวิ และมาตรา ๖๑ ตรี แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ บัญญัติให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ ต้องรักษาวินัยกันเคร่งครัดอยู่เสมอ หากผู้ใดฝ่าฝืนให้ถือว่าผู้นั้นกระทำผิดต้องได้รับโทษ โดยนำวินัยและโทษทางวินัยที่ปรากฏในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.๒๕๓๕ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

การดำเนินการทางวินัย หมายถึง กระบวนการทางวินัยทั้งหลายที่ดำเนินการตามกฎหมาย ได้แก่ การตรวจสอบข้อเท็จจริง การสอบสวนวินัย การพิจารณาความผิด การลงโทษ การร้องทุกข์โต้แย้งคำสั่งลงโทษ

๔.๑) การตรวจสอบข้อเท็จจริง

เป็นอำนาจของนายอำเภอในการออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริง เพื่อให้ได้ความว่ากำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ ได้กระทำการตามที่ถูกร้องเรียนกล่าวโทษหรือไม่ หากไม่มีมูลให้ นายอำเภอเสนอความเห็นต่อผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อสั่งยุติเรื่อง แต่หากมีมูลที่ควรกล่าวหาได้ว่ากำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ คนใดกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงให้ นายอำเภอรายงานผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อพิจารณามีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงต่อไป อนึ่ง ในการตรวจสอบข้อเท็จจริงอาจไม่ต้องมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบเสมอไป ในบางกรณีนายอำเภออาจมอบหมายปลัดอำเภอหรือข้าราชการที่เห็นสมควร ไปทำการตรวจสอบข้อเท็จจริงก็ได้

๔.๒) การสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง

เมื่อผลการตรวจสอบข้อเท็จจริงมีมูลที่ควรกล่าวหาได้ว่ากำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ คนใดกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง นายอำเภอจะรายงานผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อพิจารณามีคำสั่งแต่งตั้ง

คณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง ตามนัยหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๑๐.๒/๖๒๑๒ ลงวันที่ ๒๑ พ.ค. ๒๕๕๕ แจ้งเวียนโดยหนังสือกรมการปกครอง ด่วนมาก ที่ มท ๐๓๑๐.๒/ว๑๑๑๑๑ ลงวันที่ ๒๑ พ.ค. ๒๕๕๕ สำหรับขั้นตอนและวิธีการดำเนินการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงเป็นไปตามกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ.๒๕๔๐) ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา ส่วนการพักหน้าที่และการพิจารณาลงโทษเป็นไปตามมาตรา ๖๑ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗

๔.๓) การลงโทษ

อำนาจในการลงโทษกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ มาตรา ๖๑ ทวิ และ ๖๑ ตรี แห่ง พ.ร.บ. ลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ กำหนดไว้ดังนี้

(๑) กำนันมีอำนาจลงโทษ ภาคทัณฑ์ ผู้ใหญ่บ้าน และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน

(๒) นายอำเภอมีอำนาจลงโทษกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ ดังนี้

- ภาคทัณฑ์
- ตัดเงินตอบแทน ๕ เปอร์เซ็นต์ เป็นเวลา ๑ เดือน

(๓) ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจลงโทษกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ ได้ในทุกสถาน

๔.๔) การร้องทุกข์

(๑) ร้องทุกข์ได้เฉพาะกรณีถูกลงโทษปลดออกหรือไล่ออกจากตำแหน่งเท่านั้น

(๒) ให้ร้องทุกข์ต่อกระทรวงมหาดไทย ผู้ถูกลงโทษร้องทุกข์ด้วยตนเอง โดยทำเป็นหนังสืออธิบายข้อเท็จจริงเรื่องที่ถูกลงโทษ พร้อมด้วยเหตุผลที่เห็นว่าไม่ได้รับความเป็นธรรมและมีเหตุอันควรจะได้รับบรรเทาโทษ

(๓) ให้ยื่นคำร้องทุกข์ต่อนายอำเภอภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับคำสั่ง

(๔) ให้นายอำเภอส่งคำร้องทุกข์ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับคำร้องทุกข์

(๕) ผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาหากเห็นด้วยให้แก้ไขคำสั่งได้ แต่ถ้าไม่เห็นด้วยกับคำร้องทุกข์ให้ส่งเรื่องไปยังกระทรวงมหาดไทยภายใน ๑๕ วัน

(๖) กระทรวงมหาดไทยพิจารณาแล้วมีอำนาจให้ยกคำร้องทุกข์ หรือเพิกถอนคำสั่งลงโทษ หรือลดโทษ แต่ไม่มีอำนาจเพิ่มโทษ

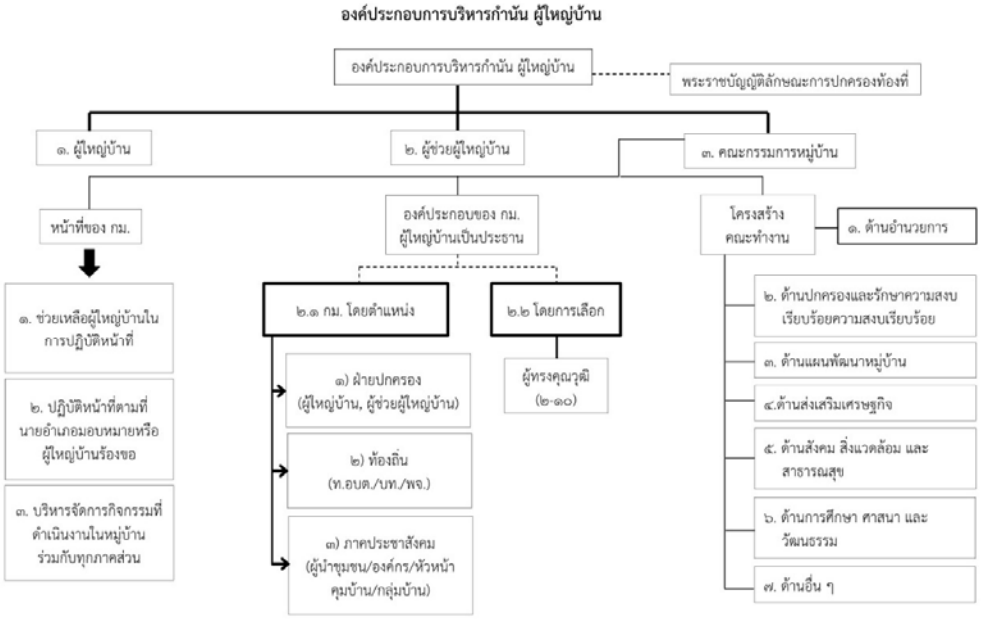
๔.๕) การอุทธรณ์

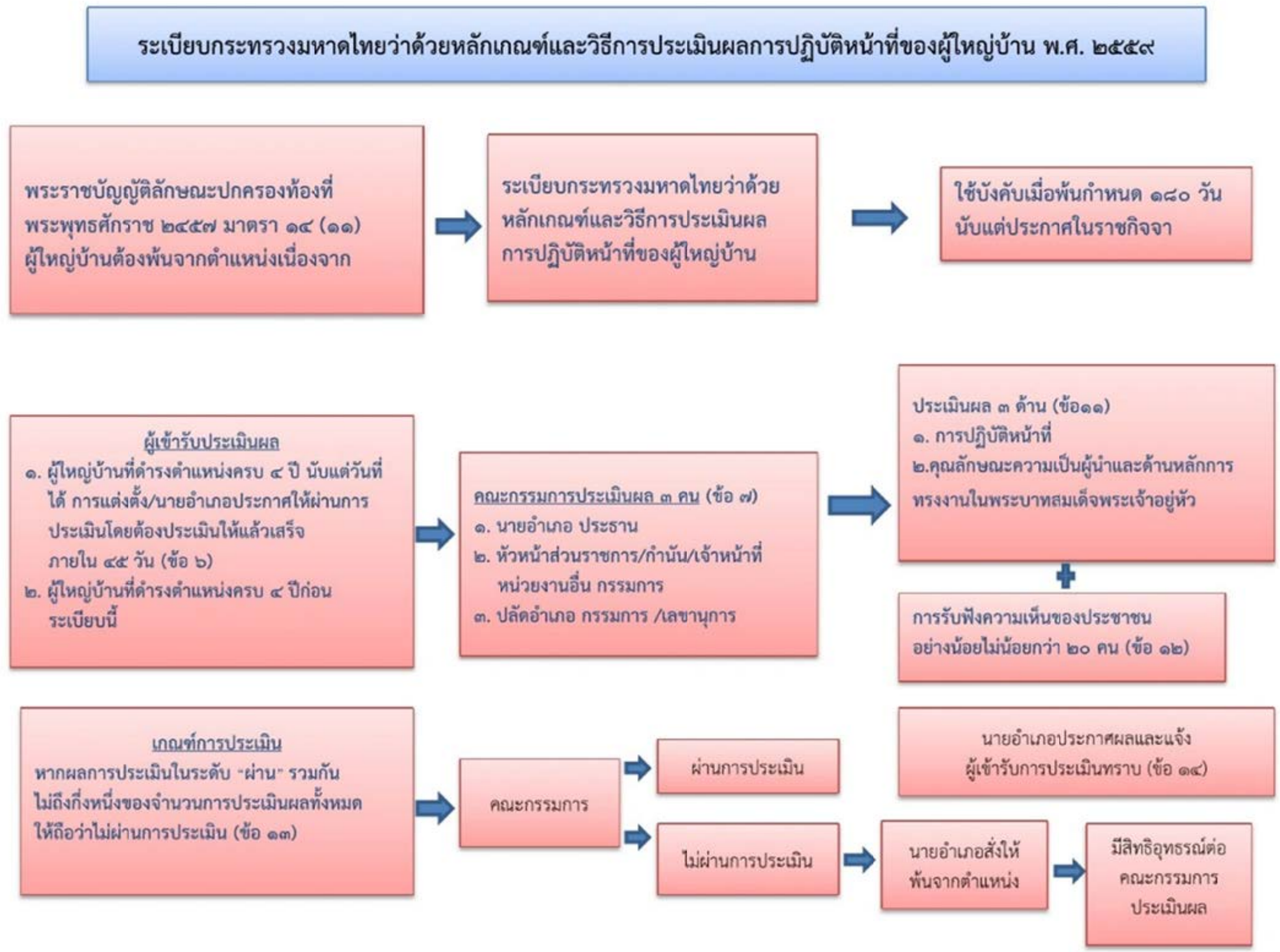
(๑) เป็นกรณีที่กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ ถูกผู้บังคับบัญชาสั่งให้พ้นจากตำแหน่งเพราะเหตุอื่น ๆ เช่น ถูกผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้พ้นจากตำแหน่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน กรณีบกพร่องในหน้าที่ หรือประพฤติตนไม่เหมาะสมกับตำแหน่ง เป็นต้น สามารถอุทธรณ์ได้เพราะคำสั่งทางปกครอง ทั้งนี้เป็นไปตาม พ.ร.บ.วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.๒๕๓๙ โดยต้องยื่นอุทธรณ์ต่อผู้ทำคำสั่งภายใน ๑๕ วันนับแต่วันที่รับทราบคำสั่ง ถ้าผู้ทำคำสั่งไม่เห็นด้วยกับอุทธรณ์ให้รายงานผู้บังคับบัญชาที่เหนือกว่า กรณีนายอำเภอเป็นผู้ทำคำสั่งให้รายงานผู้ว่าราชการจังหวัด หรือกรณีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ทำคำสั่งให้รายงานกระทรวงมหาดไทยพิจารณา

(๒) เมื่อมีการพิจารณาของผู้มีอำนาจวินิจฉัยแล้ว หากผู้รับคำสั่งไม่พอใจผลการวินิจฉัยอุทธรณ์ สามารถนำเรื่องไปฟ้องศาลปกครองได้ภายใน ๙๐ วัน ตามมาตรา ๔๙ แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ.๒๕๔๒

๔. หมายเลขโทรศัพท์เพื่อการสอบถามและหารือ

ส่วนบริหารงานกำนันผู้ใหญ่บ้าน สำนักบริหารการปกครองท้องที่
หมายเลขโทรศัพท์ ๐ ๒๖๒๙ ๘๓๐๖ ถึง ๑๔ ต่อ ๔๐๑, ๔๐๒, ๔๐๓

ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. ๒๕๕๙
พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ มาตรา ๑๔ (๑๑) ผู้ใหญ่บ้านต้องพ้นจากตำแหน่งเนื่องจาก
ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน
ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนด ๑๘๐ วัน นับแต่ประกาศในราชกิจจา
ผู้เข้ารับประเมินผล
๑. ผู้ใหญ่บ้านที่ดำรงตำแหน่งครบ ๔ ปี นับแต่วันที่ได้ การแต่งตั้ง/นายอำเภอประกาศให้ผ่านการประเมินโดยต้องประเมินให้แล้วเสร็จภายใน ๔๕ วัน (ข้อ ๖)
๒. ผู้ใหญ่บ้านที่ดำรงตำแหน่งครบ ๔ ปีก่อนระเบียบนี้
คณะกรรมการประเมินผล ๓ คน (ข้อ ๗)
๑. นายอำเภอ ประธาน
๒. หัวหน้าส่วนราชการ/กำนัน/เจ้าหน้าที่หน่วยงานอื่น กรรมการ
๓. ปลัดอำเภอ กรรมการ /เลขานุการ
ประเมินผล ๓ ด้าน (ข้อ๑๑)
๑. การปฏิบัติหน้าที่
๒.คุณลักษณะความเป็นผู้นำและด้านหลักการทรงงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
การรับฟังความเห็นของประชาชนอย่างน้อยไม่น้อยกว่า ๒๐ คน (ข้อ ๑๒)
เกณฑ์การประเมิน
หากผลการประเมินในระดับ "ผ่าน" รวมกันไม่ถึงกึ่งหนึ่งของจำนวนการประเมินผลทั้งหมดให้ถือว่าไม่ผ่านการประเมิน (ข้อ ๑๓)
คณะกรรมการ
ผ่านการประเมิน
ไม่ผ่านการประเมิน
นายอำเภอประกาศผลและแจ้งผู้เข้ารับการประเมินทราบ (ข้อ ๑๔)
นายอำเภอสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง
มีสิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการประเมินผล

๒.๑.๒ การส่งเสริมบทบาทคณะกรรมการหมู่บ้าน

๑. ประเด็นภารกิจ

การส่งเสริมบทบาทคณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.)

๒. ระเบียบ/กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๒๘ ตรี ในหมู่บ้านหนึ่งให้มีคณะกรรมการหมู่บ้าน ประกอบด้วย ผู้ใหญ่บ้านเป็นประธาน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีภูมิลำเนาในหมู่บ้าน ผู้นำหรือผู้แทนกลุ่มหรือองค์กรในหมู่บ้าน เป็นกรรมการหมู่บ้านโดยตำแหน่ง และกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งนายอำเภอแต่งตั้งจากผู้ซึ่งราษฎรในหมู่บ้านเลือกเป็นกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนไม่น้อยกว่าสองคนแต่ไม่เกินสิบคน

๒.๒ ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การเป็นกรรมการหมู่บ้าน การปฏิบัติหน้าที่และการประชุมของคณะกรรมการหมู่บ้าน พ.ศ. ๒๕๕๑

ข้อ ๖ ผู้นำของกลุ่มดังต่อไปนี้ เป็นกรรมการหมู่บ้านโดยตำแหน่ง

๑) กลุ่มบ้าน ตามประกาศของนายอำเภอ

(๒) กลุ่มหรือกลุ่มกิจกรรมที่มาจากการรวมตัวกันของสมาชิก ซึ่งตั้งขึ้นตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งของทางราชการ ตามที่กระทรวงมหาดไทยประกาศ

(๓) กลุ่มอาชีพ หรือกลุ่มกิจกรรมที่มาจากการรวมตัวกันของสมาชิก หรือตั้งขึ้นเพื่อดำเนินกิจกรรมร่วมกันระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม และต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้

(ก) เป็นกลุ่มที่มีสมาชิกไม่น้อยกว่ายี่สิบคน

(ข) สมาชิกของกลุ่มไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งมีภูมิลำเนาในหมู่บ้าน

(ค) เป็นกลุ่มที่มีการดำเนินกิจกรรมในหมู่บ้าน อย่างต่อเนื่องมาแล้วไม่น้อยกว่าหกเดือน

(ง) เป็นกลุ่มที่มีกฎระเบียบที่กำหนดไว้ชัดเจน และต้องเกิดจากสมาชิกร่วมกันกำหนด

ทั้งนี้ นายอำเภออาจพิจารณายกเว้นลักษณะตาม (ก) ได้ ในกรณีที่เห็นสมควร

๒.๓ ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ในระดับอำเภอและตำบล พ.ศ. ๒๕๖๒

“หมู่บ้าน” หมายความว่า หมู่บ้านตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่

“คณะกรรมการหมู่บ้าน” หมายความว่า คณะกรรมการหมู่บ้านตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ และคณะกรรมการกลางหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเองตามกฎหมายว่าด้วยการจัดระเบียบบริหารหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง

“แผนพัฒนาหมู่บ้าน” หมายความว่า แผนพัฒนาที่กำหนดแผนงานหรือโครงการหรือกิจกรรม ที่มาจากกระบวนการเรียนรู้เพื่อจัดการตนเองที่คณะกรรมการหมู่บ้านและประชาชนในหมู่บ้านร่วมคิด วิเคราะห์ปัญหา ศักยภาพความพร้อมของหมู่บ้าน ภายใต้เวทีประชาคมหมู่บ้าน และข้อมูลที่คนในหมู่บ้านจัดเก็บ รวมถึงข้อมูลจากแผนชนิดต่าง ๆ ที่มีอยู่ในหมู่บ้าน ไม่ว่าจะเป็นแผนที่ส่วนราชการ หน่วยงาน

องค์กรต่าง ๆ ให้การสนับสนุน หรือจัดทำขึ้น เพื่อรวบรวมให้เป็นกรอบแนวทางการป้องกัน แก้ไขปัญหาและพัฒนาหมู่บ้านให้สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของหมู่บ้าน

ข้อ ๖ ในการจัดทำแผนและประสานแผนพัฒนาหมู่บ้านและแผนชุมชน ให้เป็นไปตามแนวทาง ดังนี้

(๑) จัดทำเวทีประชาคมหมู่บ้านและชุมชน เพื่อรวบรวมข้อมูลปัญหาความต้องการต่าง ๆ ของหมู่บ้านและชุมชน ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและคุณภาพชีวิต ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ความมั่นคงและความสงบเรียบร้อย และการบริหารจัดการ หรืออื่น ๆ

(๒) บูรณาการจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้านและแผนชุมชน ให้นำข้อมูลจากเวทีประชาคมหมู่บ้านและชุมชน ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) และข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน (กชช.๒ค) มาใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้านและแผนชุมชน พร้อมทั้งจัดลำดับความสำคัญเพื่อรองรับการพัฒนาและแก้ไขปัญหาในพื้นที่ รวมทั้งตอบสนองนโยบายสำคัญเร่งด่วนที่จะแก้ไขปัญหาและพัฒนาระดับหมู่บ้านและชุมชนของรัฐบาล

(๓) ส่งแผนพัฒนาหมู่บ้านและแผนชุมชนตาม (๒) ให้ ก.บ.ต. และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเป็นข้อมูลในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล และแผนพัฒนาท้องถิ่น

(๔) ประสานจัดทำโครงการเกี่ยวกับการพัฒนาหมู่บ้านและชุมชน เพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานอื่น ๆ

(๕) ติดตามผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาหมู่บ้านและแผนชุมชนให้เป็นปัจจุบัน

(๖) ทบทวนการจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้านและแผนชุมชนทุกปี เพื่อให้แผนงานหรือโครงการระดับหมู่บ้านและชุมชน เป็นปัจจุบัน และมีความสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชน

ในการจัดทำแผนตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการหมู่บ้าน เป็นองค์กรหลักที่รับผิดชอบในการบูรณาการจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้าน หรือให้คณะกรรมการชุมชน หรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องช่วยดำเนินการบูรณาการจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้านและแผนชุมชนก็ได้

๒.๔ มติคณะรัฐมนตรี วันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๕๒ เรื่อง แนวทางปฏิบัติการขับเคลื่อนการดำเนินงานของคณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.)

๒.๔.๑ ให้ทุกส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ พิจารณามอบภารกิจตามนโยบายของรัฐบาล กระทรวง และ ภารกิจที่ต้องดำเนินการในหมู่บ้านให้ กม.รวมทั้งสนับสนุนภารกิจของ กม. ตามกฎหมาย

๒.๔.๒ ให้ กม. เป็นองค์กรหลักในการส่งเสริมวิถีชีวิต แบบประชาธิปไตยในระดับหมู่บ้าน และสนับสนุนหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรพัฒนาเอกชนอื่นที่มีภารกิจหน้าที่ในเรื่องเดียวกันตามที่กฎหมายกำหนด

๒.๔.๓ ให้ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พิจารณากำหนดกรอบแนวทาง แผนงานหรือโครงการที่สนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของ กม.

๒.๔.๔ ให้ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สนับสนุนให้ กม. เป็นองค์กรหลักในการบูรณาการจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้าน และนำแผนพัฒนาหมู่บ้านที่ กม.จัดทำเป็นข้อมูลในการจัดทำคำของบประมาณของส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๒.๔.๕ ให้สำนักงบประมาณจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดประชุมของ กม. ตามหลักเกณฑ์ที่กรมบัญชีกลางให้ความเห็นชอบ

๒.๔.๖ ให้กระทรวงการคลังพิจารณากำหนดระเบียบ แนวทาง ขั้นตอนการจัดตั้งกองทุนกลางพัฒนาหมู่บ้าน เพื่อเป็นหลักเกณฑ์ให้ กม. สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒.๔.๗ ให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) พิจารณากำหนดตัวชี้วัดที่เกี่ยวกับการใช้และการพัฒนาศักยภาพของ กม. เพื่อให้ส่วนราชการนำไปเป็นคำรับรองการปฏิบัติราชการ

๒.๔.๘ ให้ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องพิจารณาให้คำแนะนำ คำปรึกษา หรือสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของ กม. เมื่อได้รับการร้องขอ

ทั้งนี้ ให้กระทรวงมหาดไทยรับข้อสังเกตของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติไปประกอบการพิจารณาดำเนินการด้วย

๒.๕ มติคณะรัฐมนตรีวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๖๐ การจัดระเบียบการบริหารจัดการหมู่บ้านโดยกลไกคณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) เพื่อให้เกิดเอกภาพและบูรณาการตามแนวทางประชารัฐ

๒.๕.๑ ให้อาสาสมัคร มวลชน เครือข่าย หรือมวลชนซึ่งเรียกชื่ออื่นใดที่ส่วนราชการของรัฐ รัฐวิสาหกิจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้จัดตั้งขึ้นในหมู่บ้าน ไม่ว่าจะมีกฎหมายหรือระเบียบรองรับหรือไม่ก็ตามร่วมเป็นคณะทำงานหรืออนุกรรมการในด้านต่าง ๆ ของคณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) ตาม พ.ร.บ. ลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. ๒๔๕๗

๒.๕.๒ ให้ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นำแผนพัฒนาหมู่บ้านที่จัดทำโดยคณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาในการวางแผนพัฒนาในระดับต่าง ๆ รวมทั้งการดำเนินโครงการต่าง ๆ ตามนโยบายของส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๒.๕.๓ ให้ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พิจารณากำหนดแผนงานโครงการกิจกรรม เพื่อสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพคณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) ให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเห็นผลเป็นรูปธรรม

๒.๕.๔ ให้สำนักงบประมาณจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีเป็นค่าใช้จ่ายในการอำนวยการตามภารกิจของคณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) ตามหลักเกณฑ์ที่กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.) กระทรวงกลาโหมและกระทรวงมหาดไทยเสนอ โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

๒.๕.๕ ให้กระทรวงมหาดไทยแก้ไขระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อให้คณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) เป็นศูนย์กลางในการบริหารจัดการและบูรณาการนโยบาย งบประมาณ การวางแผนและจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้าน สร้างการมีส่วนร่วมการเรียนรู้การอยู่ร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยขั้นพื้นฐานและการปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

๒.๕.๖ ให้กระทรวงมหาดไทยแต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายและยุทธศาสตร์ทำหน้าที่บูรณาการขับเคลื่อนการดำเนินงานของคณะกรรมการหมู่บ้านให้มีประสิทธิภาพ และกำหนดหลักสูตรกลางเพื่อใช้ฝึกอบรมคณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) ในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาหมู่บ้านได้ด้วยตนเอง โดยมอบหมายให้กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.) กระทรวงกลาโหมร่วมกับกระทรวงมหาดไทยดำเนินการฝึกอบรม

๒.๕.๗ ให้กระทรวงมหาดไทยแก้ไขระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อให้คณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) เปิดบัญชีของหมู่บ้านที่สามารถรองรับงบประมาณ เงินอุดหนุนจากรัฐบาล ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรอื่น ๆ ในกรณีที่มอบภารกิจให้คณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) ดำเนินการตามหลักเกณฑ์ ขั้นตอน แนวทางที่หน่วยสนับสนุนงบประมาณกำหนด

๒.๖ พระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม มาตรา ๔๐ วรรคหนึ่ง ให้ คชก. ตำบล ประกาศกำหนดอัตราค่าเช่านาขั้นสูง ผลผลิตขั้นสูงของผลิตผลเกษตรกรรมซึ่งเป็นพืชหลักที่นิยมปลูกในพื้นที่ กำหนดเวลาที่ผู้ให้เช่านาอาจเรียกเก็บค่าเช่านาในแต่ละปีตามความเหมาะสมแห่งท้องที่ และประเภทของพืชหลัก

ค่าเช่านาให้คิดเป็นรายปีในการจัดทำประกาศตามวรรคหนึ่งสำหรับตำบลที่มีหมู่บ้าน ให้จัดทำเป็นรายหมู่บ้าน และให้ คชก. ตำบล ปรึกษาหารือและนำข้อเสนอของ คณะกรรมการหมู่บ้านของแต่ละหมู่บ้านที่อยู่ในเขตมาพิจารณาประกอบด้วย

๒.๗ ข้อบังคับ มท. ว่าด้วยการปฏิบัติงานประนีประนอมข้อพิพาทของคณะกรรมการหมู่บ้าน

ข้อ ๔ ให้คณะกรรมการหมู่บ้านทำการประนีประนอมข้อพิพาทได้เมื่อ

(๑) เป็นข้อพิพาทเกี่ยวกับความแพ่งหรือความอาญาที่เป็นความผิดอันยอมความได้

(๒) คู่กรณีทั้งสองฝ่ายตกลงให้คณะกรรมการหมู่บ้านประนีประนอมข้อพิพาท และ

(๓) ข้อพิพาทดังกล่าวเกิดขึ้นในหมู่บ้านหรือคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในหมู่บ้าน

ข้อ ๕ เมื่อมีข้อพิพาทตามข้อ ๔ เกิดขึ้นและคู่กรณีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดหรือทั้งสองฝ่ายมาตกลงทำบันทึกยินยอมให้คณะกรรมการหมู่บ้านประนีประนอมข้อพิพาทตามแบบท้ายข้อบังคับนี้

ข้อ ๖ เมื่อผู้ใหญ่บ้านได้ดำเนินการตามข้อ ๕ แล้ว ให้นัดหมายคณะกรรมการหมู่บ้านซึ่งอยู่ในหมู่บ้านขณะที่นัดหมาย ทำการประนีประนอมข้อพิพาทโดยไม่ชักช้า

ในการทำหน้าที่ประนีประนอมข้อพิพาท คณะกรรมการหมู่บ้านจะมอบหมายให้กรรมการไม่น้อยกว่าสองคนดำเนินการแทนก็ได้

เพื่อประโยชน์ในการประนีประนอมข้อพิพาท คณะกรรมการหมู่บ้านหรือคู่กรณีจะเชิญบุคคลอื่นที่เห็นสมควรเข้ามาร่วมทำการประนีประนอมข้อพิพาทด้วยก็ได้

ข้อ ๗ ในการประนีประนอมข้อพิพาทให้คณะกรรมการหมู่บ้านดำเนินการ ดังนี้

(๑) สอบถามข้อเท็จจริงจากคู่กรณีและบุคคลอื่นที่เห็นว่าเกี่ยวข้องกับข้อพิพาท

(๒) เชิญผู้ที่เกี่ยวข้องมาสอบถามข้อเท็จจริงในกรณีที่จำเป็น

(๓) ตรวจสอบเอกสารหรือวัตถุหรือสถานที่ที่เกี่ยวข้องตามความยินยอมของเจ้าหน้าที่หรือผู้ครอบครอง

การประนีประนอมข้อพิพาทให้กระทำโดยเปิดเผยต่อหน้าคู่กรณี

การประนีประนอมข้อพิพาทให้กระทำ ณ ที่ทำการผู้ใหญ่บ้านหรือสถานที่อื่นตามที่คณะกรรมการหมู่บ้านจะเห็นสมควร

ข้อ ๘ เมื่อคณะกรรมการหมู่บ้านได้ข้อเท็จจริงจากคู่กรณีหรือพยานบุคคล พยานเอกสาร วัตถุพยานหรือสถานที่ที่เกี่ยวข้องแล้วให้ประนีประนอมข้อพิพาทโดยอาศัยหลักกฎหมาย หรือจารีตประเพณีแห่งท้องถิ่น ซึ่งไม่ขัดต่อกฎหมายเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่คู่กรณี

ถ้ามีปัญหาในการประนีประนอมข้อพิพาท คณะกรรมการหมู่บ้านจะเชิญบุคคลตามข้อ ๑๒ มาให้คำปรึกษาก็ได้

ข้อ ๙ ถ้าคู่กรณีตกลงกันไม่ได้ ให้ยุติประนีประนอมข้อพิพาทนั้นและแจ้งให้คู่กรณีทราบแล้วรายงานให้นายอำเภอท้องที่ทราบเพื่อดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป

ถ้าคู่กรณีตกลงประนีประนอมกันได้ ให้คณะกรรมการหมู่บ้านทำสัญญาประนีประนอมยอมความขึ้นสี่ฉบับมีข้อความถูกต้องตรงกัน อ่านและอธิบายข้อความให้คู่กรณีเข้าใจและให้ลงลายมือชื่อไว้ในสัญญานั้นโดยให้กรรมการหมู่บ้านอย่างน้อยสองคนลงนามเป็นพยานในสัญญามอบให้คู่กรณีถือไว้ฝ่ายละฉบับพร้อมกับแบบรายงานตามข้อ ๑๑

ข้อ ๑๐ เมื่อดำเนินการประนีประนอมข้อพิพาทเสร็จเรียบร้อยแล้วไม่ว่าคู่กรณีจะตกลงหรือไม่ตกลงตามที่ประนีประนอมข้อพิพาทด้วย ให้คณะกรรมการหมู่บ้านบันทึกผลการดำเนินงานของคณะกรรมการหมู่บ้านไว้ท้ายบันทึกยินยอมให้ประนีประนอมข้อพิพาทและมอบให้ผู้ใหญ่บ้านเก็บรักษาไว้เมื่อมีการเปลี่ยนผู้ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านให้มีการส่งมอบเอกสารประนีประนอม ข้อพิพาทนั้นแก่ผู้ดำรงตำแหน่งใหม่

๓.เป้าหมายการปฏิบัติงาน อำนาจหน้าที่ และแนวทางการปฏิบัติงานของนายอำเภอ

๓.๑ เป้าหมายการปฏิบัติงาน

Road map การขับเคลื่อนการดำเนินงานของคณะกรรมการหมู่บ้าน ดังนี้

(๑) การเพิ่มพูนประสิทธิภาพคณะกรรมการหมู่บ้าน

(๒) การบูรณาการความร่วมมือในการขับเคลื่อนภารกิจกับภาคีเครือข่าย

(๓) การส่งเสริมบทบาทและยกระดับขีดความสามารถของคณะกรรมการหมู่บ้าน

(๔) การบริหารจัดการข้อมูลและการสื่อสารโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

(๕) การผลิตงานวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้

(๖) การติดตามและประเมินผล

๓.๒ แนวทางการปฏิบัติงานของนายอำเภอ

(๑) นายอำเภอต้องให้ความสำคัญต่อการขับเคลื่อนคณะกรรมการหมู่บ้านอย่างจริงจังและต่อเนื่อง โดยใช้กลไกของคณะกรรมการบริหารงานอำเภอแบบบูรณาการ (กบอ.) ขับเคลื่อนการดำเนินการด้วยการบูรณาการความร่วมมือกับทุกภาคส่วนของพื้นที่ โดยแต่งตั้งหัวหน้าส่วนราชการในระดับอำเภอร่วมรับผิดชอบการขับเคลื่อนรายตำบล

(๒) มอบหมายชุดปฏิบัติการประจำตำบลลงพื้นที่ร่วมประชุมและทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงสนับสนุนการปฏิบัติงานของคณะกรรมการหมู่บ้านอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง โดยให้กำหนดเป็นตัวชี้วัดเพื่อวัดผลการปฏิบัติงานของข้าราชการที่ร่วมเป็นชุดปฏิบัติการประจำตำบลทุกคน รวมทั้งกำหนดให้มีการรายงานผลการดำเนินงานของชุดปฏิบัติการประจำตำบลในที่ประชุมหัวหน้าส่วนราชการของอำเภอในแต่ละเดือนเป็นประจำทุกเดือน

(๓) ดำเนินการพัฒนาศักยภาพคณะกรรมการหมู่บ้านอย่างต่อเนื่องและกำกับดูแลให้หมู่บ้านมีการจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้านโดยมอบหมายปลัดอำเภอผู้รับผิดชอบประจำตำบลทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาและสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้านแก่คณะกรรมการหมู่บ้าน

(๔) ในการประชุมกำนันผู้ใหญ่บ้านประจำเดือน ให้พิจารณาดำเนินการ ดังนี้

๑) กำหนดให้มีวาระการให้ความรู้เกี่ยวกับบทบาท หน้าที่ของคณะกรรมการหมู่บ้านให้กำนันผู้ใหญ่บ้านในฐานะประธานคณะกรรมการหมู่บ้านได้รับทราบ โดยอาจมอบหมายให้ปลัดอำเภอ

หัวหน้าส่วนราชการ หรือเชิญวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิ ที่มีความรู้และประสบการณ์การทำงานในเรื่องดังกล่าว เพื่อบรรยายให้ความรู้ ทั้งนี้ ให้กำหนด ให้มีการทดสอบความรู้ความเข้าใจหลังรับฟังการบรรยายด้วย

๒) กำหนดให้ทุกตำบลนำผลงานของคณะกรรมการหมู่บ้าน ในตำบลที่ได้ดำเนินการในรอบเดือนที่ผ่านมา นำจัดแสดงในสถานที่ประชุม โดยเฉพาะผลงานของหมู่บ้านที่มีผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการหมู่บ้านดีเด่น (A) เพื่อให้ผู้เข้าร่วมประชุม ได้เยี่ยมชม และเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกันและกัน ทั้งนี้ อำเภออาจกำหนดให้มีการประกวดผลงานการจัดนิทรรศการของแต่ละตำบลและมอบรางวัลเป็นประกาศเกียรติคุณและรางวัลอื่น ๆ ได้ตามความเหมาะสม

(๕) พิจารณาจัดทำโครงการ/กิจกรรม การประกวดเพื่อสร้างความตระหนัก กระตุ้น ส่งเสริม และยกย่องเชิดชูเกียรติการทำงานของคณะกรรมการหมู่บ้าน ทั้งในระดับหมู่บ้าน ตำบล และอำเภอ เช่น การประกวดคุ้มบ้าน/เขตบ้าน การประกวดการจัดสำนักงานคณะกรรมการหมู่บ้าน การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นต้น

(๖) สร้างความเข้าใจให้หัวหน้าส่วนราชการ ชุดปฏิบัติการประจำตำบล มีความรู้ความเข้าใจในแก่นของแผนพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชน ที่มุ่งหวังให้ประชาชนเกิดกระบวนการเรียนรู้จากการจัดเก็บข้อมูลของตนเอง ด้วยตนเอง เพื่อนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ จัดทำโครงการ/กิจกรรม แล้วจัดลำดับความสำคัญของโครงการ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาของประชาชนในหมู่บ้าน โดยใช้ศักยภาพและทุนของหมู่บ้านในเบื้องต้น หากเกินขีดความสามารถ จึงขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานจากทุกภาคส่วน ดังนั้น โครงการ/กิจกรรม ตามแผนฯ จึงต้องประกอบด้วย

๑) โครงการ/กิจกรรมที่หมู่บ้านสามารถดำเนินการได้โดยไม่ต้องใช้งบประมาณแต่อย่างใด (ทำเอง)

๒) โครงการ/กิจกรรมที่หมู่บ้านต้องบูรณาการร่วมกับภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรเอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ทำร่วม)

๓) โครงการ/กิจกรรมที่หมู่บ้านต้องขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรเอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ทำขอ)

(๗) กำหนดให้มีการจัดระบบการติดตามและประเมินผลการทำงานของทั้งชุดปฏิบัติการประจำตำบล และคณะกรรมการหมู่บ้านเป็นประจำทุกเดือน

(๘) พิจารณาดำเนินโครงการ/กิจกรรมอื่น ๆ ตามความเหมาะสมของพื้นที่

(๙) งบประมาณสนับสนุนการดำเนินการให้พิจารณาใช้จ่ายจากงบบูรณาการและงบประมาณที่จะได้รับจัดสรรจากกรมการปกครอง รวมทั้งใช้ศักยภาพของอำเภอในการแสวงหาแหล่งงบประมาณมาสนับสนุนการดำเนินการ

(๑๐) การรายงานผลการดำเนินการให้จังหวัดรวบรวมส่งกรมการปกครอง

๔.กรณีตัวอย่าง/ข้อหารือที่พบบ่อย หมายเลขโทรศัพท์เพื่อการสอบถามและหารือ

๔.๑ หมายเลขโทรศัพท์เพื่อการสอบถามและหารือ

ส่วนพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องที่ สำนักการบริหารการปกครองท้องที่
หมายเลขโทรศัพท์ ๐๒๖๒๙ ๘๓๐๗ ๑๔ ต่อ ๕๐๓ – ๕๐๖ โทรสาร ๐-๒๖๒๙๙-๘๓๐๒

กรมการปกครอง

ข้อสั่งการ

Road map การขับเคลื่อนการดำเนินงานของ กม. ดังนี้

๑) การเพิ่มประสิทธิภาพ กม.
๒) การบูรณาการความร่วมมือในการขับเคลื่อนภารกิจกับภาคีเครือข่าย
๓) การส่งเสริมบทบาทและยกระดับขีดความสามารถของ กม.
๔) การบริหารจัดการข้อมูลและการสื่อสารโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
๕) การผลิตงานวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้
๖) การติดตามและประเมินผล

บทบาทหน้าที่นายอำเภอ

เสนอแผนพัฒนาอำเภอที่บรรจุปัญหาความต้องการของหมู่บ้าน → **จังหวัด**

- ให้ความสำคัญต่อการขับเคลื่อน กม. โดยใช้กลไกของ กบอ.
- มอบหมาย ชปต. ลงพื้นที่ร่วมประชุมและทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงให้แก่ กม.
- กำหนดหลักสูตรและแผนการฝึกอบรมของโรงเรียนคณะกรรมการหมู่บ้านประจำอำเภอ (รร.กม.อ.)
- ให้ความรู้เกี่ยวกับบทบาท หน้าที่ของ กม. ให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน (ประธาน กม.) ทราบ และนำผลงานของ กม. มาจัดแสดงในที่การประชุมกำนันผู้ใหญ่บ้านประจำเดือน
- จัดทำโครงการ/กิจกรรม การประกวด เพื่อสร้างความตระหนัก กระตุ้น ส่งเสริม และยกย่องเชิดชูเกียรติการทำงานของ กม.
- ให้มีการติดตามและประเมินผลประจำทุกเดือน
- แสวงหาแหล่งงบประมาณสนับสนุน
- การรายงานผลให้จังหวัดและกรมการปกครองทราบ

*นำโครงการ/กิจกรรม ในแผนพัฒนาหมู่บ้านที่เป็นปัญหาต้องการของหมู่บ้าน บรรจุให้อยู่ในแผนพัฒนาอำเภอ เพื่อให้ปัญหาความต้องการของหมู่บ้านบรรจุอยู่ในแผนพัฒนาจังหวัดต่อไป

ส่วนราชการในอำเภอ

- การบูรณาการความร่วมมือกับทุกภาคส่วนในพื้นที่ โดยแต่งตั้งหัวหน้าส่วนราชการในระดับอำเภอร่วมรับผิดชอบการขับเคลื่อนเป็นรายตำบล
- สร้างความเข้าใจให้หัวหน้าส่วนราชการ ชุดปฏิบัติการประจำตำบล มีความรู้ ความเข้าใจในแก่นของ “แผนพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชน”

คณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.)

จัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้าน เพื่อเสนอปัญหาความต้องการของหมู่บ้าน

ตัวอย่างการบูรณาการความร่วมมือกับภาคีเครือข่าย : ๓ กันยายน

๒.๑.๓ การบริหารจัดการแนวเขตการปกครองและการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน

ความหมาย

ความหมายของที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันหรือที่เรียกว่า “ที่สาธารณประโยชน์” เช่น เดิมประชาชนส่วนใหญ่ใช้เลี้ยง วัว ควาย ทำการเกษตร จึงได้มีการกันพื้นที่ไว้สำหรับให้ประชาชนนำวัว ควาย ไปเลี้ยงก็จะเป็นที่ทำเลเลี้ยงสัตว์สาธารณประโยชน์ หรือเดิมไม่มีเมรุก็จะกันพื้นที่ไว้เป็นที่ป่าช้าสำหรับเผาหรือฝังศพ ก็จะเป็นที่ป่าช้าสาธารณประโยชน์ หรือ ลำคลอง บึง ราง ทางสาธารณะที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ เป็นต้น การที่จะพิจารณาว่าที่ดินดังกล่าวเป็นที่สาธารณประโยชน์หรือไม่นั้น ต้องพิจารณาจากการเกิดของที่ดินสาธารณประโยชน์ นั้น โดยแยกเป็น ๔ ประการ ดังนี้ **(เทียบเคียงคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ ๒๒๙/๒๕๕๑)**

๑.๑ เกิดขึ้นโดยผลของกฎหมาย โดยจะต้องพิจารณาว่า ที่ดินสาธารณประโยชน์นั้นเกิดขึ้นในช่วงเวลาใด

๑.๑.๑ ก่อนปี พ.ศ. ๒๔๗๘ ช่วงนี้ไม่มีกำหนดรูปแบบไว้ อาจเป็นการสงวนหวงห้ามโดยพระบรมราชโองการ ผู้ว่าการมณฑล สมุหเทศาภิบาล กรมการอำเภอ กำนัน เป็นต้น

๑.๑.๒ ช่วงระหว่างปี พ.ศ. ๒๔๗๘ - พ.ศ. ๒๔๙๗ ในช่วงนี้มีพระราชบัญญัติว่าด้วยการหวงห้ามที่ดินรกร้างว่างเปล่าอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน พ.ศ. ๒๔๗๘ ใช้บังคับการสงวนหวงห้ามต้องออกเป็นพระราชกฤษฎีกาเท่านั้น

๑.๑.๓ หลังปี พ.ศ. ๒๔๙๗ จนถึงปัจจุบัน ช่วงนี้มีประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับการดำเนินการสงวนหวงห้ามจะต้องดำเนินการตามมาตรา ๒๐ (๔) แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน โดยจะมีประกาศของคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติก่อน

เนื่องจากได้มีการสงวนหวงห้ามไว้เป็นเวลานานแล้ว หลักฐานต่างๆ อาจหาไม่พบ ดังนั้น การจะพิจารณาว่ามีการสงวนหวงห้ามโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่นั้น อาจสามารถดูจาก ทะเบียนที่สาธารณประโยชน์ โดยทะเบียนดังกล่าวจะเก็บไว้ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ว่าการอำเภอ ที่สำนักงานที่ดินจังหวัด และที่กรมที่ดิน ซึ่งในทะเบียนที่สาธารณประโยชน์ จะระบุผู้หวงห้าม วัน เดือน ปี ที่หวงห้ามและวัตถุประสงค์ในการหวงห้ามไว้ แต่อย่างไรก็ดี ถึงแม้ว่าจะไม่ปรากฏว่ามีการสงวนหวงห้ามไว้ หรือไม่มีการขึ้นทะเบียน ที่สาธารณะไว้ ก็ไม่ได้หมายความว่า ที่ดินนั้นจะไม่เป็นที่สาธารณประโยชน์ ที่สาธารณประโยชน์อาจเกิดขึ้นโดยเหตุประการอื่น ๆ ได้ **(เทียบเคียงคำพิพากษาศาลฎีกา ที่ ๗๗๐/๒๕๑๖ – ๑๐/๒๕๑๔)**

๑.๒ เกิดขึ้นโดยสภาพธรรมชาติ เช่น แม่น้ำ คลอง ห้วย หนอง บึง ซึ่งประชาชนสามารถใช้ประโยชน์ร่วมกันได้ **(เทียบเคียงคำพิพากษาศาลฎีกา ที่ ๔๒๘/๒๕๑๑)**

๑.๓ เกิดขึ้นโดยการใช้ร่วมกันของราษฎร เช่น เดิมเป็นที่รกร้างว่างเปล่าไม่มีบุคคลใดมีสิทธิครอบครอง ต่อมาราษฎรนำวัว ควาย เข้าไปเลี้ยงจนกลายเป็นที่เลี้ยงสัตว์สาธารณประโยชน์ เป็นต้น **(เทียบเคียงคำพิพากษาศาลฎีกา ที่ ๑๐๐/๒๕๑๕, ๑๙๓๓/๒๕๑๗)**

๑.๔ เกิดขึ้นโดยทางนิติกรรม (การอุทิศ) มี ๒ กรณี

๑.๔.๑ อุทิศโดยตรง เช่น ทำหนังสือ หรือจดทะเบียนในโฉนด ยกให้เป็นที่สาธารณะ **(เทียบเคียงคำพิพากษาศาลฎีกา ที่ ๑๘๘๗/๒๕๑๖, ๒๖๑๖/๒๕๑๗, ๘๔๓/๒๕๒๓, ๕๑๑๒/๒๕๓๘)**

๑.๔.๒ อุทิศโดยปริยาย เช่น เจ้าของที่ดินยินยอมให้ประชาชน ทั่วไปเดินโดยไม่มีการโต้แย้งเป็นเวลานาน ก็เป็นการอุทิศโดยปริยาย เป็นทางสาธารณะแล้ว **(เทียบเคียงคำพิพากษาศาลฎีกา ที่ ๙๙๘/๒๕๔๔, ๒๖๔/๒๕๕๕)**

ดังนั้น ในการพิจารณาว่าที่ดินแปลงใด เป็นที่สาธารณประโยชน์หรือไม่ จะต้องพิจารณาว่า เกิดขึ้นเมื่อใด อย่างไร การที่เราจะทราบข้อมูลดังกล่าว ก็ต้องดูจากเอกสารราชการ เช่น ทะเบียนที่สาธารณประโยชน์ หนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง ระวางแผนที่ ภาพถ่ายทางอากาศ แผนที่ภูมิประเทศ โฉนดที่ดินข้างเคียงที่ออกโดยชอบด้วยกฎหมาย เป็นต้น ประกอบกับการนำสืบจากพยานบุคคล ผู้ปกครองท้องที่ในอดีต ผู้สูงอายุ เจ้าของที่ดินข้างเคียงที่ทราบประวัติความเป็นมาของที่สาธารณประโยชน์ดังกล่าว และตรวจสอบจากสภาพที่ดินจริง **(เทียบเคียงคำพิพากษาศาลฎีกา ที่ ๑๐๐/๒๕๑๕)**

๑. ประเด็นภารกิจ

การดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน

๒. ระเบียบ/กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ ระเบียบ/กฎหมาย

๒.๑.๑ ประมวลกฎหมายที่ดิน

๒.๑.๒ พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗

๒.๑.๓ ประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๔๔ วันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๐๒

๒.๑.๔ ระเบียบของคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๑๕) ว่าด้วยวิธีปฏิบัติในการแจ้งและออกคำสั่งแก่ผู้ฝ่าฝืนมาตรา ๙ แห่งประมวลกฎหมายที่ดินอยู่ก่อนวันที่ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๙๖ ลงวันที่ ๒๙ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๑๕

๒.๑.๕ ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการสอบสวนเกี่ยวกับการบุกรุกที่หรือทางสาธารณประโยชน์ พ.ศ. ๒๕๓๙

๒.๑.๖ ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน พ.ศ. ๒๕๕๓

๒.๑.๗ หนังสือกรมการปกครอง ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๓๑๐.๑/ว ๑๕๓๒๒ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๗

๒.๑.๘ หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๑๐.๑/ว ๐๐๐๓ ลงวันที่ ๓ มกราคม ๒๕๖๑

๒.๒ สาระสำคัญ

นายอำเภอในฐานะหัวหน้าปกครองบังคับบัญชาข้าราชการในอำเภอมอบหมายให้ปลัดอำเภอรับผิดชอบในการสอดส่องดูแลรักษาที่สาธารณประโยชน์ประจำตำบล หมู่บ้าน ผู้ใหญ่บ้าน และคณะกรรมการหมู่บ้าน ช่วยเหลือนายอำเภอและกำนันดูแลรักษาที่สาธารณประโยชน์อย่างใกล้ชิด อย่าให้มีการบุกรุกเข้าครอบครองโดยมิชอบ ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ และคำสั่งโดยเคร่งครัด ไม่ปล่อยปละละเลย ให้มีการบุกรุกขยายวงกว้าง ฯลฯ

ควรเน้นมาตรการป้องกันมากกว่าการแก้ไขปัญหาซึ่งเป็นเรื่องปลายเหตุ โดยใช้กลไกบุคลากรในพื้นที่ช่วยเหลืออย่างจริงจัง ได้แก่ ปลัดอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน องค์กรปกครองส่วน

ท้องถิ่น ผู้นำชุมชน อาสาสมัคร ให้มีการตรวจตรา ดูแลที่สาธารณประโยชน์ในตำบล หมู่บ้าน อย่างสม่ำเสมอ ปักป้าย จัดทำแนวเขตให้ชัดเจน ปลูกจิตสำนึกให้ความรู้ ส่งเสริมการเรียนรู้ สร้างจิตสำนึกให้ประชาชนในพื้นที่ได้มีส่วนร่วมดูแลรักษาปกป้องที่สาธารณประโยชน์โดยเฉพาะเด็กและเยาวชน ห้ามมิให้ผู้ใดเข้าไปหาประโยชน์ครอบครองปลูกสร้างหรือกระทำการใดๆ อันเป็นการทำลายหรือทำให้เสื่อมสภาพที่ดิน

กรณีผู้บุกรุกเข้าไปครอบครองทำประโยชน์ นายอำเภอและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องมีการตรวจสอบการบุกรุกในพื้นที่ เจรจาไกล่เกลี่ยให้ผู้บุกรุกออกจากพื้นที่เสียก่อน และให้แจ้งผู้บุกรุกทราบว่าเป็นที่สาธารณประโยชน์สำหรับให้ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันและให้ออกจากพื้นที่

๒.๓ การดำเนินคดี

มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินของรัฐอีกประการหนึ่งก็คือการดำเนินคดีกับผู้บุกรุก กล่าวคือ แม้รัฐจะสร้างหลักฐานในการคุ้มครองป้องกันที่ดินของรัฐโดยการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง และมีการจัดทำทะเบียนที่สาธารณประโยชน์ แต่ก็เป็นเพียงหลักฐานของราชการ ที่จะใช้พิสูจน์ถึงความเป็นที่ดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันเวลา พิพาทเป็นที่ดินของรัฐหรือไม่ ส่วนตามสภาพความเป็นจริงก็ยังปรากฏว่า มีคดีขึ้นสู่ศาล หรือใช้ในการพิจารณากรณีมีราษฎรบุกรุกที่ดินของรัฐอยู่เสมอ รัฐจึง จำเป็นต้องออกกฎหมายวางมาตรการลงโทษผู้บุกรุกเหล่านี้โดยมีจุดประสงค์เพื่อให้ผู้บุกรุกเข็ดหลาบ เกิดความ เกรงกลัวไม่กล้ากระทำผิดอีก โดยประมวลกฎหมายที่ดินได้บัญญัติให้ผู้ที่เข้าครอบครองที่ดินของรัฐโดยไม่ได้รับอนุญาตเป็นความผิดในตัวเองโดยบัญญัติไว้ในมาตรา ๙ ดังนี้

ภายใต้บังคับกฎหมายว่าด้วยการเหมืองแร่ และการป่าไม้ ที่ดินของรัฐถ้ามิได้มีสิทธิครอบครองหรือมิได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่แล้ว ห้ามมิให้บุคคลใด

(๑) เข้าไปยึดถือครอบครอง รวมตลอดถึงการก่อสร้าง หรือการเผาป่า

(๒) ทำด้วยประการใด ๆ ให้เป็นการทำลาย หรือทำให้เสื่อมสภาพที่ดิน ที่กรวด หรือที่ทรายในบริเวณที่รัฐมนตรีประกาศหวงห้ามในราชกิจจานุเบกษา หรือ

(๓) สิ่งหนึ่งสิ่งใดอันเป็นอันตรายแก่ทรัพยากรในที่ดิน

บุคคลซึ่งเข้าไปครอบครองหรือทำการใดๆ ในที่ดินของรัฐโดยมิได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ย่อมเป็นผู้ฝ่าฝืนมาตรา ๙ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน คือเป็นผู้บุกรุกที่ดินของรัฐตามปกติเมื่อมีการบุกรุก ที่ดินของรัฐ พนักงานเจ้าหน้าที่จะต้องดำเนินการให้ผู้บุกรุกออกไปจากที่ดิน หากไม่ยอมออก พนักงานเจ้าหน้าที่จะดำเนินการฟ้องร้องดำเนินคดี ปัจจุบันได้มีประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๙๖ ลงวันที่ ๒๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๕ แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน โดยบัญญัติโทษที่จะลงแก่ผู้บุกรุกที่ดินของรัฐไว้ในมาตรา ๑๐๘ และมาตรา ๑๐๘ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๙ อยู่ก่อนวันที่ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ใช้บังคับ พนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ฝ่าฝืนปฏิบัติตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด ถ้าผู้ฝ่าฝืนเพิกเฉยหรือไม่ปฏิบัติให้ถูกต้องตามระเบียบให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีคำสั่ง เป็นหนังสือให้ผู้ฝ่าฝืนออกไปจากที่ดิน และหรือรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างในที่ดินภายในระยะเวลาที่กำหนด ถ้าไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในการกำหนดระเบียบตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการจะกำหนดให้ผู้ฝ่าฝืน ต้องเสียค่าตอบแทนในการใช้ที่ดินนั้นให้แก่รัฐหรือราชการบริหารส่วนท้องถิ่นด้วยก็ได้

มาตรา ๑๐๘ ทวิ นับแต่วันที่ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ใช้บังคับผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๙ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าความผิดในวรรคหนึ่งได้กระทำแก่ที่ดินซึ่งเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ประชาชนใช้ร่วมกันหรือที่ใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าความผิดตามวรรคสองได้กระทำเป็นเนื้อที่เกินกว่าห้าสิบไร่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีที่มีคำพิพากษาว่าผู้ใดกระทำความผิดตามมาตรานี้ ศาลมีอำนาจสั่งในคำพิพากษาให้ผู้กระทำผิด คนงาน ผู้รับจ้าง ผู้แทน และบริวารของผู้กระทำความผิดออกไปจากที่ดินนั้นด้วย

บรรดาเครื่องมือ เครื่องใช้ สัตว์พาหนะ หรือเครื่องจักรกลใดๆ ซึ่งบุคคลได้ใช้ในการกระทำความผิด หรือได้ใช้เป็นอุปกรณ์ให้ได้รับผลในการกระทำความผิดดังกล่าวให้รับเสียทั้งสิ้นไม่ว่าจะมีผู้ถูกลงโทษตามคำพิพากษาหรือไม่

จากมาตราดังกล่าวทั้งสอง จึงต้องแบ่งวิธีการดำเนินการกับผู้ฝ่าฝืนตามมาตรา ๙ ออกเป็น ๒ กรณี คือ การดำเนินการกับผู้บุกรุกที่ดินของรัฐ ซึ่งได้ฝ่าฝืนก่อนใช้ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๙๖ และการดำเนินการกับผู้บุกรุกที่ดินของรัฐซึ่งได้ฝ่าฝืนหลังใช้ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๙๖

๒.๓.๑ การดำเนินการกับผู้บุกรุกที่ดินของรัฐ ซึ่งได้ฝ่าฝืนก่อนใช้ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๙๖ (ใช้บังคับ ๔ มีนาคม ๒๕๑๕)

การดำเนินการกับผู้ฝ่าฝืนตามมาตรา ๙ ในกรณีนี้พนักงานเจ้าหน้าที่จะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามมาตรา ๑๐๘ ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ พนักงานเจ้าหน้าที่จะต้องมีหนังสือแจ้งไปยังผู้ฝ่าฝืนให้ปฏิบัติตามระเบียบที่คณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติกำหนดดังนี้

๑) กรณีที่ที่ดินที่มีการบุกรุกเป็นที่ดินที่สงวนหรือทางห้ามไว้เพื่อใช้ประโยชน์ของทางราชการเมื่อทบวงการเมืองซึ่ง มีหน้าที่ดูแลรักษาหรือใช้ประโยชน์ร้องขอตามระเบียบนี้ให้พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งให้ผู้ฝ่าผืนทราบเพื่อปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

๑.๑) ให้มาจัดการทำบันทึกไว้เป็นหลักฐานต่อทางราชการภายในเวลา ที่กำหนดว่าได้ครอบครองและทำประโยชน์อยู่ในที่ดินเป็นเนื้อที่เท่าใด ตั้งแต่เมื่อใด และจะออกไปจากที่ดินได้เมื่อใด

๑.๒) ให้ทำความตกลงเพื่อเสียค่าตอบแทนตามอัตราและเวลาที่ทางราชการกำหนดให้ออกไปจากที่ดินด้วยก็ได้

๑.๓) เมื่อมีความจำเป็นอาจสั่งให้ผู้ฝ่าฝืนและบริวารออกไปจากที่ดินหรือรื้อถอนสิ่งปลูกสร้าง

๒) กรณีที่ที่ดินที่มีการบุกรุกเป็นที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันตามระเบียบนี้ ให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ มีคำสั่งให้ผู้ฝ่าฝืนออกไปจากที่ดิน เว้นแต่กรณีที่มีเหตุผลและความจำเป็นพิเศษ และไม่เป็นการกระทำให้เสื่อมประโยชน์ในการที่ประชาชนจะใช้ที่ดินนั้น พนักงานเจ้าหน้าที่จะผ่อนผันให้อยู่อาศัยหรือใช้ประโยชน์เป็นการชั่วคราวโดยเสียค่าตอบแทนหรือไม่ก็ได้

๓) กรณีที่ที่ดินที่มีการบุกรุกเป็นที่ดินที่ทางราชการมีโครงการจะจัดให้ประชาชนเข้าอยู่อาศัยและประกอบอาชีพ พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจแจ้งให้ผู้ฝ่าฝืนไปติดต่อกับเจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่ในการจัดที่ดินเพื่อขอรับคำวินิจฉัยเกี่ยวกับสิทธิในที่ดินและเพื่อปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับ ข้อกำหนดและเงื่อนไขในการจัดที่ดิน ตามโครงการจัดที่ดินนั้นต่อไป

๔) กรณีที่ที่ดินมีการบุกรุกเป็นที่ดินที่มีทรัพยากรธรรมชาติ เป็นต้นว่า ที่หิน ที่กรวด หรือที่ทราย ไม่ว่าที่ดินนั้น รัฐมนตรีจะได้ประกาศหวงห้ามไว้ในมาตรา ๙ (๒) แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน แล้วหรือไม่ก็ตาม ถ้ามีผู้ผ่านเข้าไปด้วยประการใดๆ ให้เป็นการทำลายหรือทำให้เสื่อมสภาพ หรือเป็นอันตรายแก่ทรัพยากรในที่ดินตามระเบียบนี้ ให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ที่จะแจ้งผู้บุกรุกให้ระงับการกระทำหรือสั่งให้ออกไปจากที่ดินนั้น และถ้าการกระทำนั้นก่อให้เกิดความเสียหายแก่สาธารณชนที่มีอำนาจให้ผู้ฝ่าฝืนแก้ไขการกระทำนั้นให้กลับคืน สภาพเดิมด้วย

การแจ้งของพนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากพนักงานเจ้าหน้าที่ให้แจ้งเป็นหนังสือมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

(๑) ชื่อ และชื่อสกุลของผู้ฝ่าฝืน

(๒) ตำแหน่งที่ดินที่เข้าไปบุกรุก ยึดถือครอบครอง หรือใช้ประโยชน์

(๓) กำหนดวิธีการ เงื่อนไข และระยะเวลาที่จะให้ผู้ฝ่าฝืนปฏิบัติ

ขั้นตอนที่ ๒ ถ้าผู้ฝ่าฝืนเพิกเฉยหรือไม่ปฏิบัติให้ถูกต้องตามระเบียบ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีคำสั่งเป็นหนังสือให้ผู้ฝ่าฝืนออกไปจากที่ดินและหรือรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างในที่ดินออกไปจากที่ดินภายในระยะเวลาที่กำหนด คือ

(๑) ในกรณีที่ผู้ฝ่าฝืนได้เข้าบุกรุก ยึดถือครอบครอง ได้ปลูกไม้ล้มลุกหรือธัญชาติไว้ให้กำหนดเวลาหรือแจ้งให้ออกไปจากที่ดินนั้นไม่น้อยกว่า ๓๐ วัน หลังจากการเก็บเกี่ยวพืชผลในที่ดินนั้นเสร็จแล้ว

(๒) ในกรณีเป็นการบุกรุก ยึดถือครอบครองตามข้อ ๑.๔ ให้แจ้งให้ออกจากที่ดินที่บุกรุกหรือแจ้งให้รื้อถอนสิ่งปลูกสร้างโดยเร็ว แต่ต้องไม่น้อยกว่า ๗ วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้ง

(๓) การบุกรุกยึดถือครอบครองในกรณีอื่นนอกจาก (๑) และ (๒) ให้แจ้งให้ออกไปจากที่ดินภายในกำหนดที่แจ้ง แต่ต้องไม่น้อยกว่า ๙๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือ

การส่งหนังสือแจ้งให้ส่งโดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ เว้นท้องที่ใดไม่สะดวกในการส่งทางไปรษณีย์ตอบรับ ก็ให้จัดเจ้าหน้าที่นำไปส่ง และในกรณีที่ให้เจ้าหน้าที่นำไปส่งให้ปฏิบัติดังนี้

(๑) ให้ผู้ฝ่าฝืนหรือผู้ที่บรรลุนิติภาวะแล้ว ซึ่งอาศัยในครอบครัวเดียวกันกับผู้ฝ่าฝืนนั้น ลงชื่อรับหนังสือในใบรับ แล้วเก็บเข้าเรื่องไว้เป็นหลักฐาน

(๒) ในกรณีที่บุคคลดังกล่าวตาม (๑) ไม่ยอมลงชื่อ ก็ให้เจ้าหน้าที่ผู้นำส่งหนังสือแจ้งบันทึกเหตุการณ์และเหตุผลในการไม่ยอมรับหนังสือแจ้งไว้ และให้มีพยานอย่างน้อย ๒ คน ลงชื่อรับรองไว้ในบันทึกนั้นด้วย เมื่อผู้นำส่งหนังสือแจ้งได้ปฏิบัติการดังกล่าวนั้นแล้ว ให้ถือว่าผู้ฝ่าฝืนได้รับหนังสือแจ้งแล้ว

ผู้ฝ่าฝืนผู้ใดมีความจำเป็นไม่อาจจะปฏิบัติตามหนังสือแจ้งของพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ให้ยื่นคำร้องขอผ่อนผันล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามสิบวัน ก่อนครบกำหนดระยะเวลาที่กำหนดไว้ ถ้าพนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากพนักงานเจ้าหน้าที่เห็นสมควร ก็ให้มีอำนาจผ่อนผันได้ตามความจำเป็นแล้วแต่กรณี

ขั้นตอนที่ ๓ ในกรณีที่ ผู้ฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามหนังสือแจ้งโดยไม่ยอมออกจากที่ดินหรือไม่ยอมรื้อถอนให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากพนักงานเจ้าหน้าที่มีคำสั่งเป็นหนังสือส่งไปยังผู้ฝ่าฝืนและกำหนดให้ผู้ฝ่าฝืนออกไปจากที่ดินนั้นภายในกำหนดสามสิบวัน นับแต่วันได้รับคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ หาก ผู้นั้นยังฝ่าฝืนอยู่อีก ก็ให้ดำเนินคดีต่อไป

ฉะนั้น จะเห็นได้ว่า เมื่อปรากฏว่าราษฎรได้บุกรุกที่ดินของรัฐก่อนวันที่ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๙๖ (๒๕๑๕) พนักงานเจ้าหน้าที่ไม่มีอำนาจที่จะดำเนินคดีกับผู้บุกรุกได้ทันทีที่มีการบุกรุก

จะต้องมีคำสั่งให้ผู้บุกรุกออกไปจากที่ดินที่บุกรุกเสียก่อน เมื่อได้รับแจ้งไปแล้วผู้บุกรุกไม่ปฏิบัติตาม จึงจะถือว่าผู้บุกรุกมีความผิดตามมาตรา ๑๐๘ ทวิ ในเรื่องนี้มีคำพิพากษาฎีกา ที่ ๒๔๖๗/๒๕๒๐ วินิจฉัยว่า “จำเลยเข้าไปยึดถือ ครอบครองที่ดินของรัฐมาตั้งแต่ก่อนมีประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๙๖ ออกใช้บังคับ เมื่อไม่ปรากฏว่า นายอำเภอหรือคณะกรรมการจัดที่ดิน เพื่อประโยชน์ของประชาชนได้เคยแจ้งให้จำเลยรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างออกไป แล้วย่อมจะเอาผิดแก่จำเลยตามประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา ๙ และ ๑๐๘ ทวิ ไม่ได้

๒.๓.๒ การดำเนินการกับผู้บุกรุกที่ดินของรัฐ ภายหลังวันใช้ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๙๖ (พ.ศ.๒๕๑๕)

บุคคลที่ฝ่าฝืนมาตรา ๙ ภายหลังวันใช้ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๙๖ (พ.ศ. ๒๕๑๕) ถือว่าผู้นั้นเป็นผู้บุกรุกที่ดินของรัฐ ย่อมมีความผิดตามมาตรา ๑๐๘ ทวิ พนักงานเจ้าหน้าที่ย่อมมีอำนาจดำเนินการฟ้องร้องต่อศาลและถูกลงโทษได้ทันที มาตรา ๑๐๘ ทวิ ไม่ได้มีบทบัญญัติเหมือนมาตรา ๑๐๘ ที่ใช้กับผู้บุกรุกที่ดินของรัฐก่อนวันใช้ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๙๖ ที่ให้มีการแจ้งให้ผู้บุกรุกออกไปจากที่ดินก่อนที่จะฟ้องร้องดำเนินคดี แต่ในทางปฏิบัติแล้วพนักงานเจ้าหน้าที่มักจะไม่แจ้งความเพื่อดำเนินการจับกุมดำเนินคดีทันที พนักงานเจ้าหน้าที่มักใช้วิธีการอะลุ่มอล่วย คือ แจ้งให้ผู้บุกรุกระงับการกระทำผิดและออกไปจากที่ดินเสีย โดยอาจ กำหนดเวลาให้ออกจากที่ดิน ถ้าผู้กระทำผิดยังขัดขืนไม่ยอมออกไปจากที่ดินนั้น พนักงานเจ้าหน้าที่จึงจะใช้วิธีการ แจ้งความเพื่อจับกุมดำเนินคดี

จากมาตรา ๑๐๘ และมาตรา ๑๐๘ ทวิ ดังกล่าว จะเห็นได้ว่า กฎหมายกำหนดวิธีดำเนินการแก่ผู้บุกรุกที่ดินของรัฐไว้แตกต่างกัน กล่าวคือ ประมวลกฎหมายที่ดินมาตรา ๑๐๘ เดิมบัญญัติให้ผู้บุกรุกที่ดินของรัฐมีความผิดต้องถูกลงโทษ ต่อมาเนื่องจากมีผู้บุกรุกที่ดินของรัฐเป็นจำนวนมากจนยากต่อการที่จะให้ราษฎรออกจากที่ดินที่บุกรุกรัฐจึงได้ตราประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๙๖ (พ.ศ. ๒๕๑๕) แก้ไขมาตรา ๑๐๘ ใหม่ และบัญญัติมาตรา ๑๐๘ ทวิ ขึ้นมาใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะช่วยเหลือผู้บุกรุกที่ดินเดิมก่อนวันที่ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๙๖ (พ.ศ. ๒๕๑๕) จะใช้บังคับให้ไม่มีความผิดในการบุกรุกที่ดินของรัฐ เมื่อได้ปฏิบัติตาม ระเบียบของคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติกำหนดไว้ เช่น ให้ผู้บุกรุกอยู่อาศัยไปโดยเสียค่าตอบแทน ถ้าไม่ปฏิบัติ หรือฝ่าฝืนจึงจะถือว่ามีความผิด ส่วนการบุกรุกที่ดินของรัฐที่เกิดขึ้นหลังจากประกาศใช้ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๙๖ (พ.ศ.๒๕๑๕) เป็นการบุกรุกที่เกิดขึ้นใหม่รัฐจะไม่ให้ความช่วยเหลืออีกแล้ว โดยถือว่า มีความผิดทันทีที่มีการบุกรุก

๒.๓.๔ การสอบสวน

๑) เมื่อมีกรณีอันสมควรจะต้องสอบสวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการบุกรุกที่หรือทางสาธารณประโยชน์ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งผู้มีอำนาจหน้าที่ในการสอบสวนขึ้น

๒) การสอบสวนให้ผู้มีอำนาจหน้าที่ในการสอบสวนดำเนินการดังนี้

(๑) สอบสวนถึงประวัติความเป็นมา สภาพของที่ดิน อาณาเขตเนื้อที่และการใช้ประโยชน์ของที่ดินแปลงนั้นๆ โดยชัดเจน นอกจากนี้ให้สอบสวนในประเด็นที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้ด้วย

(๑.๑) ที่ดินที่ทางราชการสงวนหวงห้ามไว้นั้น ได้สงวนหวงห้ามไว้ตั้งแต่เมื่อใด ผู้ใดประกาศสงวนหวงห้าม อาศัยอำนาจตามกฎหมายใด มีหลักฐานอย่างใด ประชาชนได้ใช้ประโยชน์ร่วมกันมาอย่างใด ตั้งแต่เมื่อใด ในปัจจุบันยังใช้ประโยชน์ร่วมกันอยู่ หรือเลิกใช้แล้วตั้งแต่เมื่อใด เพราะเหตุใด

(๑.๒) ทางน้ำ หนอง บึง นั้น ประชาชนได้รับประโยชน์ร่วมกันมาอย่างใด มีบริเวณตื้นเขินหรือไม่เพียงใดการตื้นเขินนั้น เป็นไปในลักษณะใดกล่าวคือ มีบุคคลทำให้เกิดขึ้นหรือเป็นไปโดยธรรมชาติ

(๑.๓) ถนน ทางเดิน นั้น มีความเป็นมาอย่างไร กล่าวคือ เจ้าของที่ดินอุทิศให้โดยตรง หรือโดยปริยายหรืออย่างไร ทางเส้นนี้เริ่มจากที่ใดถึงที่ใด ใช้กันอย่างไร เป็นทางซึ่งสาธารณชนใช้หรือใช้เฉพาะเจ้าของที่ดินในละแวกนั้น

(๑.๔) ที่ชายตลิ่งนั้น ตามปกติน้ำท่วมถึงหรือไม่ เพียงใด ท่วมถึงทุกปีหรือไม่ เป็นระยะเวลานานเท่าใดประชาชนได้ใช้ประโยชน์ร่วมกันหรือไม่อย่างไร หรือผู้ใดใช้ประโยชน์หรือไม่

(๒) จัดทำแผนที่สังเขป แสดงเขตที่หรือทางสาธารณประโยชน์ที่ดินข้างเคียง และส่วนที่มีผู้บุกรุกเพื่อประกอบการพิจารณาด้วย

(๓) สอบสวนผู้สูงอายุและผู้ปกครองท้องที่ทั้งในอดีตและปัจจุบันที่เคยรู้เห็นหรือใช้ประโยชน์ในที่หรือทางสาธารณประโยชน์นั้น มาก่อนเป็นหลัก

(๔) ในกรณีที่มีผู้เกี่ยวข้องประสงค์จะนำพยานหลักฐานอื่นมาเพิ่มเติม สำนวนการสอบสวน หรือประสงค์จะให้ผู้มีอำนาจหน้าที่ในการสอบสวนทำการสอบสวนพยานบุคคลใด หรือรวบรวมพยานหลักฐานอื่นใดให้ผู้มีอำนาจหน้าที่ในการสอบสวนพิจารณาดำเนินการตามความจำเป็นและสมควรโดยให้ความเป็นธรรมแก่คู่กรณีทุกฝ่ายด้วย

(๕) สรุปข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน ให้ผู้ถูกร้องเรียนว่ากระทำการบุกรุกทราบ ถ้าผู้ที่ถูกร้องเรียนว่ากระทำการบุกรุกยอมรับ ก็ให้บันทึกถ้อยคำไว้เป็นหลักฐาน แต่ถ้าผู้นั้นให้ถ้อยคำปฏิเสธหรือไม่ยอมรับ ให้ผู้มีอำนาจหน้าที่ในการสอบสวนดำเนินการสอบสวนข้อเท็จจริงว่าผู้นั้นได้ที่ดินมาอย่างไรชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ครอบครองทำประโยชน์อย่างไรเมื่อใด

(๖) เมื่อผู้มีอำนาจหน้าที่ในการสอบสวนได้ดำเนินการตาม (๕) แล้วให้แจ้งให้คู่กรณีทุกฝ่ายได้รับทราบข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานจากการสอบสวน ซึ่งรวมทั้งข้อกล่าวหาข้อปฏิเสธ หรือข้อเท็จจริงที่เป็นผลร้ายต่อคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง พร้อมทั้งแจ้งให้คู่กรณีดังกล่าวทราบว่า สามารถจะนำเสนอข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน ทั้งพยานบุคคลและพยานเอกสารของตนเองได้ในระยะเวลาอันสมควร ซึ่งผู้มีอำนาจหน้าที่ในการสอบสวนจะเป็นผู้พิจารณากำหนดระยะเวลาดังกล่าวตามความจำเป็นแล้วแต่กรณี

(๗) การแจ้งตาม (๕) และ (๖) ให้คำนึงถึงความเสียหาย หรือความปลอดภัยซึ่งอาจเกิดแก่พยานด้วย ข้อ ๗ ในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวนั้น ผู้มีอำนาจหน้าที่ในการสอบสวนต้องวางตัวเป็นกลาง ไม่ลำเอียง ไม่ชี้นำ ข่มขู่ หรือหลอกลวง หรือใช้วิธีการอื่นใดในทำนองเดียวกันต่อคู่กรณีหรือพยาน เพื่อให้คู่กรณีหรือพยานเสนอข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานโดยจำยอม

(๘) เมื่อดำเนินการเสร็จแล้ว ให้สรุปสำนวนเสนอผู้ว่าราชการจังหวัด โดยให้ผู้มีอำนาจหน้าที่ในการสอบสวนรายงานประกอบไว้ในสำนวนด้วยว่า ให้ดำเนินการตามขั้นตอนในข้อ ๖ แล้วและในการเปิดโอกาสให้คู่กรณีทุกฝ่ายได้รับทราบข้อกล่าวหา ข้อปฏิเสธรวมทั้งการให้คู่กรณีทุกฝ่ายนำพยานหลักฐานมาสืบเพิ่มเติมนั้น ผู้มีอำนาจหน้าที่สอบสวนได้ ให้ระยะเวลาในแต่ละขั้นตอนเท่าใดและให้ผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาสั่งการ หรือดำเนินการตามที่เห็นสมควรรวมทั้งแจ้งให้คู่กรณีทราบด้วย

๒.๓.๕ การออกคำสั่งให้รื้อถอน

(๑) ในกรณีที่ปรากฏว่าได้มีการปลูกสร้างอาคารหรือปลูกปักสิ่งใดๆ ลงในที่ดินในแม่น้ำ ลำคลอง อันเป็นทางสัญจรของประชาชนหรือเป็นที่ที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน หรือรุกล้ำเข้าไปในที่ดังกล่าว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ดูแลรักษาสาธารณสมบัติของแผ่นดิน รายงานต่อผู้ว่าราชการจังหวัดแห่งจังหวัดซึ่งสถานที่นั้นตั้งอยู่ และให้ผู้ว่าราชการจังหวัดไปตรวจสถานที่นั้นๆ ถ้าผู้ว่าราชการจังหวัดตรวจแล้วเห็นว่าสถานที่ซึ่งปลูกสร้างอาคารหรือปลูกปักสิ่งใดๆ ลงเป็นที่ดินหรือแม่น้ำลำคลองอันเป็น

ทางสัญจรของประชาชนหรือเป็นที่ที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันโดยแน่ชัดปราศจากสงสัย ก็ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือแจ้งให้บุคคลผู้เป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารหรือสิ่งปลูกปักนั้นให้รื้อถอนไปให้พ้นที่อันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน หรือในกรณีที่ไม่ปรากฏตัวผู้เป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครอง ก็ให้ปิดคำสั่งนั้นไว้ ณ อาคารหรือสิ่งปลูกสร้างนั้น และเมื่อครบกำหนดเวลา ๑๕ วันนับแต่วันที่ได้ออกคำสั่งนั้นแล้ว ยังไม่มีการรื้อถอนอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างนั้นออกไป ก็ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่ดูแลรักษาสาธารณสมบัติของแผ่นดินจัดการรื้อถอนอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างนั้นได้ในการนี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจขายโดยวิธีที่เห็นสมควรซึ่งทรัพย์สินที่รื้อถอนหรืออยู่ในอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างนั้น และให้นำความในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๑๓๒๗ มาใช้บังคับแก่เงินที่ขายทรัพย์สินนั้นได้โดยอนุโลม

(๒) ในกรณีที่ปรากฏว่าได้มีการติดตั้งหรือวางหรือทอดทิ้งสิ่งใดๆ ไว้ในทางสัญจรของประชาชนหรือในที่ซึ่งประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน และปรากฏว่าได้มีเจ้าของหรือผู้ครอบครองสิ่งนั้นๆ ก็ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งมีหน้าที่ดูแลรักษาสาธารณสมบัติของแผ่นดินแจ้งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองขนหรือย้ายสิ่งนั้นๆ ไปให้พ้นทางสาธารณะหรือที่ซึ่งประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันนั้นเสีย ถ้าไม่มีการขนย้ายไปภายในเวลาอันสมควรก็ดีหรือไม่ปรากฏตัวเจ้าของหรือผู้ครอบครองสิ่งนั้นๆ ก็ดีก็ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจจัดการขนย้ายและขายสิ่งนั้นๆ เสีย ได้โดยวิธีที่เห็นสมควร และให้นำความในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๑๓๒๗ มาใช้บังคับแก่เงินที่ขายทรัพย์สินนั้นได้โดยอนุโลม

(๓) ประกาศนี้ไม่ลบล้างอำนาจของเจ้าหน้าที่ในการดำเนินการจับกุมและสอบสวนความผิดอาญา ซึ่งได้เกิดขึ้นในการก่อสร้างปลูกปัก ติดตั้ง วาง หรือทอดทิ้งสิ่งใดๆลงในที่ดังกล่าวในข้อ ๑ และข้อ ๒

(๔) ประกาศนี้ให้ใช้บังคับในเขตจังหวัดพระนครและจังหวัดธนบุรีและสำหรับจังหวัดอื่นให้ใช้บังคับเฉพาะในเขตเทศบาล

๒.๓.๖ อำนาจหน้าที่ของนายอำเภอ

มาตรา ๑๒๒ วรรคหนึ่งแห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ได้บัญญัติให้นายอำเภอมีหน้าที่ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน และสิ่งซึ่งเป็นสาธารณประโยชน์อื่นอันอยู่ในเขตอำเภอ อย่างไรก็ตาม มาตรา ๑๒๒ วรรคสองได้กำหนดว่า นายอำเภอและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่มีอำนาจใช้ หรือยินยอมให้บุคคลอื่นใช้ที่ดินดังกล่าวเองได้ แต่จะต้องได้รับความเห็นชอบจากผู้ว่าราชการจังหวัด และได้ปฏิบัติตามประมวลกฎหมายที่ดินและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องแล้ว รายละเอียดเป็นไปตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๑๐.๑/ว ๐๐๐๓ ลงวันที่ ๓ มกราคม ๒๕๖๑

ทั้งนี้ ในกรณีมีข้อพิพาทหรือคดีเกี่ยวกับที่ดินดังกล่าว ข้อ ๖ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน พ.ศ. ๒๕๕๓ ได้บัญญัติให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการระงับข้อพิพาทหรือร้องทุกข์กล่าวโทษภายใน ๓๐ วัน นับแต่รู้เหตุแห่งข้อพิพาทหรือคดีนั้น เว้นแต่คดีจะขาดอายุความให้ร้องทุกข์กล่าวโทษโดยทันที แต่ไม่เป็นการตัดอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอที่จะดำเนินการฝ่ายเดียว

๓. หมายเลขโทรศัพท์เพื่อการติดต่อ ประสานงาน

ฝ่ายแนวเขตการปกครอง ส่วนระบบการปกครองท้องที่ สำนักบริหารการปกครองท้องที่
หมายเลขโทรศัพท์ ๐ ๒๖๒๙ ๘๓๐๗-๑๔ ต่อ ๓๐๘ ถึง ๙ โทรสาร ๐ ๒๖๒๙ ๘๓๐๔
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ : pasd.dopa@gmail.com

๒.๑.๓ การบริหารจัดการแนวเขตการปกครองและการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน (ต่อ)

๑. ประเด็นภารกิจ

การจัดทำทะเบียนที่สาธารณประโยชน์

๒. ระเบียบ/กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ ระเบียบ/กฎหมาย

๒.๑.๑ ประมวลกฎหมายที่ดิน

๒.๑.๒ พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗

๒.๑.๓ ระเบียบกรมที่ดิน ว่าด้วยการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง พ.ศ. ๒๕๑๗

๒.๑.๔ ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน พ.ศ. ๒๕๕๓

๒.๒ สาระสำคัญ

ทะเบียนที่สาธารณประโยชน์ ซึ่งมีความสำคัญมากเช่นเดียวกัน ฉะนั้นในแต่ละพื้นที่ จึงควรที่จะเก็บทะเบียนที่สาธารณประโยชน์ไว้ให้ดี เนื่องจากใช้เป็นเอกสารราชการ และสามารถอ้างเป็นพยานหลักฐานได้ ดังจะเห็นว่า ในมาตรา ๘ ตรี แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน วรรคท้าย บัญญัติว่า “ที่ดิน ที่ยังไม่มีหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงให้ถือตามเอกสารราชการ” นั้น ก็คือ ทะเบียนที่สาธารณประโยชน์ นั่นเอง ยกตัวอย่าง มีกรณีหนึ่งที่สาธารณประโยชน์ดอนย่างแย้ จังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งเป็นที่ตั้งศาลากลางจังหวัดปัจจุบัน มีการฟ้องร้องกรณีพิพาทระหว่างผู้ที่ครอบครองกับส่วนราชการ มีการอ้างทะเบียนที่ สาธารณประโยชน์ในชั้นศาล ศาลจะรับฟังทะเบียนที่สาธารณประโยชน์ว่ามีการสงวนหวงห้ามไว้จริง และพิพากษาให้ส่วนราชการชนะคดี สำหรับกรณีที่เป็นฉบับคัดลอกนั้นหากมีพนักงานเจ้าหน้าที่ลงลายมือชื่อ รับรองความถูกต้องแล้ว ก็ถือว่าเป็นเอกสารราชการรับฟังได้เช่นกัน

การจัดทำทะเบียนที่สาธารณประโยชน์นั้น เพื่อบันทึกรายการเกี่ยวกับที่ดินสาธารณประโยชน์ให้ทราบว่า ในพื้นที่ของอำเภอ มีที่ดินสาธารณประโยชน์จำนวนเท่าใดอยู่ที่ใด มีเนื้อที่มากน้อยเท่าใด ใช้เพื่อประโยชน์อย่างไร ในทะเบียนที่สาธารณประโยชน์แต่ละฉบับที่จัดทำขึ้น ควรจะมีข้อความบ่งถึงสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

(๑) ทราบตำแหน่งที่ตั้งของที่ดิน ว่าตั้งอยู่ที่ตำบล อำเภอ จังหวัดใด

(๒) ทราบอาณาเขต และเนื้อที่ว่าที่ดินที่หวงห้ามทั้งสี่ทิศจะติดที่ดินของบุคคลใดหรือจดสถานที่ใดบ้าง และมีเนื้อที่เท่าไร

(๓) ผู้หวงห้ามอาจเป็นนายอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือจะเป็นกระทรวง ทบวงกรมก็ได้ ซึ่งผู้ที่ทำการหวงห้ามมีความสำคัญ เพราะเป็นเครื่องมือพิสูจน์ได้ว่าการสงวนหวงห้ามนั้นชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

(๔) ความประสงค์ในการหวงห้าม คือ มีความประสงค์ว่าจะหวงห้ามไว้ใช้เพื่อประโยชน์อะไร เช่น ใช้เป็นที่เลี้ยงสัตว์ของหมู่บ้าน ซึ่งเป็นสาระสำคัญทำให้ทราบว่าจะเป็นที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินประเภทใด

(๕) วัน เดือน ปีที่กำหนดหวงห้าม ชอบด้วยกฎหมายในขณะที่มีการหวงห้ามหรือไม่

(๖) นามของผู้ที่ลงทะเบียน หมายถึง เจ้าหน้าที่ผู้คัดลอกทะเบียน

การจัดทำทะเบียนที่สาธารณประโยชน์มีจุดมุ่งหมายดังนี้

(๑) เพื่อให้ทราบว่า ที่ดินสาธารณประโยชน์มีอยู่ที่ใดบ้าง ตั้งอยู่ตำบล อำเภอ จังหวัดใด เนื้อที่เท่าใด มีข้างเคียงติดต่อกับที่ดินของบุคคลใดบ้าง สภาพของที่ดินเป็นห้วย หนอง คลอง บึง ลำราง หรือที่ทำเลเลี้ยงสัตว์

(๒) เพื่อให้ทราบว่า ที่ดินสาธารณประโยชน์ที่นำมาลงทะเบียนไว้เกิดจากการสงวนหวงห้ามหรือเกิดจากสภาพของที่ดินโดยธรรมชาติ เช่น เป็นแม่น้ำ ลำคลอง หรือเกิดจากการใช้ร่วมกันของประชาชน

(๓) เพื่อต้องการสร้างหลักฐานของทางราชการเกี่ยวกับที่ดินนั้น ๆ ให้เป็นหลักฐานดังเช่น โฉนด หรือ น.ส. ๓ แต่เนื่องจากทางราชการยังไม่อาจออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงได้ทัน จึงได้มีการจัดทำทะเบียนที่สาธารณประโยชน์แปลงนั้นไว้เป็นหลักฐานไปก่อน

(๔) เพื่อป้องกันมิให้ราษฎรบุกรุกที่สาธารณประโยชน์เอาไปเป็นประโยชน์ส่วนตัวได้ เพราะเมื่อที่ดินแปลงใดได้จัดทำทะเบียนที่สาธารณประโยชน์ไว้แล้ว ก็ใช้เป็นหลักฐานเพื่อให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบได้ในกรณีที่มีข้อพิพาทว่าที่ดินแปลงดังกล่าวเป็นของรัฐหรือไม่

การดำเนินการจัดทำทะเบียนที่สาธารณประโยชน์

๑. ที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน เว้นแต่ที่ชายตลิ่ง ทางบก ทางน้ำ กระโดง ลำรางสาธารณะหรือทางระบายน้ำ รวมทั้งที่เรียกชื่ออย่างอื่นในทำนองเดียวกัน ให้นายอำเภอร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการจัดทำทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์ตามแบบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด จำนวน ๔ ชุดโดยให้เก็บรักษาไว้ที่อำเภอ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานที่ดินจังหวัด และกรมที่ดิน แห่งละ ๑ ชุด ถ้าที่ดินแปลงใดยังไม่มีหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง ให้ผู้มีอำนาจหน้าที่ดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันตามกฎหมาย เป็นผู้ดำเนินการขอออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง สำหรับทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์ที่ได้จัดทำไว้ก่อนระเบียบนี้ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขอคัดสำเนามาเพื่อจัดเก็บไว้ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นท้องที่ด้วย ในการดำเนินการข้างต้นให้สำนักงานที่ดินจังหวัดหรือสำนักงานที่ดินจังหวัดสาขา ให้การสนับสนุนในการดำเนินการ เช่น ด้านข้อมูลและการรังวัดทำแผนที่

๒. กรณีที่ได้ดำเนินการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงแล้ว ให้ผู้ดูแลรักษาตรวจสอบทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์ฉบับที่ผู้ดูแลรักษาเก็บไว้ หากไม่ปรากฏหลักฐานในทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์ หรือปรากฏหลักฐานแต่รายละเอียดไม่ตรงกัน ให้แจ้งเจ้าพนักงานที่ดินดำเนินการลงรายการเกี่ยวกับที่ดินแปลงนั้นในทะเบียนให้ครบถ้วน หรือดำเนินการแก้ไขทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์ให้ตรงตามข้อเท็จจริงเสร็จแล้วลงลายมือชื่อพร้อมชื่อตัวบรรจง ตำแหน่ง และวัน เดือน ปี กำกับไว้

๓. กรณีที่ได้มีพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกาถอนสภาพที่ดิน หรือมีพระราชบัญญัติให้โอนที่ดินหรือมีคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอันถึงที่สุดว่าที่ดินดังกล่าวไม่เป็นที่ดินสาธารณประโยชน์ทั้งแปลง ให้เจ้าพนักงานที่ดินจำหน่ายทะเบียนโดยการขีดฆ่ารายการทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์ตลอดทั้งรายการ แต่หากกรณีเป็นที่ดินสาธารณประโยชน์บางส่วนให้เจ้าพนักงานที่ดิน แก้ไขรายการให้ถูกต้อง พร้อมทั้งหมายเหตุท้ายทะเบียนของที่ดินแปลงนั้น ตามแต่กรณีว่าที่ดิน สาธารณประโยชน์ดังกล่าวได้โอนหรือถอนสภาพตามพระราชบัญญัติ พระราชกฤษฎีกา คำพิพากษาหรือคำสั่ง ศาลใด ตั้งแต่เมื่อใด เสร็จแล้วลงลายมือชื่อพร้อมชื่อตัวบรรจง ตำแหน่ง และวัน เดือน ปี กำกับไว้

๔. กรณีที่ยังมิได้มีการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง เมื่อปรากฏว่าการจัดทำทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์ผิดพลาดคลาดเคลื่อน ให้สำนักงานที่ดินจังหวัดรวบรวมข้อเท็จจริงและความเห็นขององค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่น และอำเภอ เพื่อรายงานผู้ว่าราชการจังหวัดให้ความเห็นเพื่อนำเสนอกระทรวงมหาดไทยพิจารณาสั่งการ หากกระทรวงมหาดไทยเห็นชอบให้แก้ไขหรือจำหน่ายรายการทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์ ให้เจ้าพนักงานที่ดินแก้ไขรายการในทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์หรือหมายเหตุไว้ตอนท้ายของทะเบียนว่า “ไม่มีที่ดินตามที่ระบุไว้ในทะเบียนเดิม” เสร็จแล้วลงลายมือชื่อพร้อมชื่อตัวบรรจง ตำแหน่ง และวัน เดือน ปี กำกับไว้ เมื่อได้มีการแก้ไขหรือหมายเหตุในทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์เสร็จแล้ว ให้จัดส่งสำเนาทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์ให้หน่วยงานแก้ไขหลักฐาน ทะเบียนให้ถูกต้องตรงกัน

๕. แบบพิมพ์ทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์ให้ใช้แบบพิมพ์ที่กรมที่ดินจัดพิมพ์ขึ้น โดยให้อำเภอหรือกิ่งอำเภอละ ๑ เล่ม แยกเป็นตำบล แปลงหนึ่งๆ ให้เว้น ๖ บรรทัด ถ้าที่ดินแปลงใดมีอาณาเขตคาบเกี่ยวหลายตำบล ให้ลงไว้ทุกตำบลที่ที่ดินตั้งอยู่ แล้วให้หมายเหตุในช่องหมายเหตุด้วยว่าที่แปลงนั้นคาบเกี่ยวกับตำบลใดบ้าง ถ้าตั้งอยู่ในท้องที่หลายอำเภอ ก็ให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับคาบเกี่ยวตำบล การกรอกรายการลงในแบบพิมพ์ ให้กรอกให้ครบถ้วนทุกช่อง โดยคัดรายการจากหลักฐานเดิมกรอกลงในแบบพิมพ์ทะเบียนอย่างใหม่เสียก่อน เมื่อปรากฏว่ารายการใดที่คัดมากรอกไว้นี้ผิดพลาดคลาดเคลื่อนจากการรังวัดใหม่ ก็ให้ขีดฆ่ารายการ ที่ผิดพลาดคลาดเคลื่อนนั้นด้วยหมึกแดง ลงนามกำกับไว้ตามระเบียบราชการ แล้วกรอกรายการที่ถูกต้องลงไป และหมายเหตุการณ์แก้ไขไว้ให้ทราบในช่องหมายเหตุด้วย ช่อง “สภาพและประวัติความเป็นมา” ให้ลงให้ชัดเจน ว่าได้คัดลอกมาจากหลักฐานใด เช่นบัญชีสำรวจที่ดินหวงห้าม บัญชีสำรวจหนองสาธารณประโยชน์ หรือทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์ ฯลฯ ลำดับแปลงที่เท่าใดได้นำขึ้นทะเบียนไว้ตั้งแต่เมื่อใดผู้ใดเป็นผู้หวงห้าม เพื่อวัตถุประสงค์อย่างใดประชาชนได้ใช้ประโยชน์อย่างใด แต่เมื่อใด ถ้าเป็นที่สาธารณประโยชน์ซึ่งได้สำรวจ รังวัดขึ้นทะเบียนใหม่ ยังไม่มีทะเบียนหรือบัญชีเดิม) ให้ลงให้ชัดเจนว่าได้สำรวจเมื่อใด ตั้งแต่เมื่อใด ในการ จัดทำทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์นี้ให้อำเภอหรือกิ่งอำเภอจัดทำขึ้น ๓ ชุดเก็บไว้ที่อำเภอหรือกิ่งอำเภอ และจังหวัดแห่งละ ๑ ชุด ส่งกรมที่ดินหนึ่งชุด (เพิ่ม ๑ ชุด ไว้ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)

๓. หมายเลขโทรศัพท์เพื่อการติดต่อ ประสานงาน

ฝ่ายแนวเขตการปกครอง ส่วนระบบการปกครองท้องที่ สำนักบริหารการปกครองท้องที่
หมายเลขโทรศัพท์ ๐ ๒๖๒๙ ๘๓๐๗-๑๔ ต่อ ๓๐๘ ถึง ๙ โทรสาร ๐ ๒๖๒๙ ๘๓๐๔
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ : pasd.dopa@gmail.com

๒.๑.๓ การบริหารจัดการแนวเขตการปกครองและการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน (ต่อ)

๑. ประเด็นภารกิจ

การออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (น.ส.ล.)

๒. ระเบียบ/กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ ระเบียบ/กฎหมาย

๒.๑.๑ ประมวลกฎหมายที่ดิน

๒.๑.๒ กฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๕ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗

๒.๑.๓ ระเบียบกรมที่ดิน ว่าด้วยการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง พ.ศ. ๒๕๑๗

๒.๑.๔ ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน พ.ศ. ๒๕๕๓

๒.๑.๕ ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการมอบหมาย ให้สภาตำบล หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นช่วยเหลือในการดำเนินการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง พ.ศ.๒๕๔๓

๒.๑.๖ หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๑๐.๑/ว ๐๐๐๓ ลงวันที่ ๓ มกราคม ๒๕๖๑

๒.๒ สาระสำคัญ

หนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงได้มีการออกกันมาช้านานแล้ว แต่ไม่มีกฎหมายใดให้อำนาจไว้โดยเฉพาะ แต่ได้ออกกันมาเรื่อยๆ โดยอาศัยระเบียบ คำสั่งต่างๆ จนถึงปี พ.ศ.๒๕๑๕ ได้มีประกาศของคณะปฏิบัติฉบับที่ ๓๓๔ (พ.ศ. ๒๕๑๕) แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดินบัญญัติให้มีมาตรา ๘ ตรี (ซึ่งเดิมไม่มี) บัญญัติไว้ ดังนี้

“มาตรา ๘ ตรี ที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันหรือใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ อธิบดีอาจจัดให้มีหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงเพื่อแสดงเขตไว้เป็นหลักฐาน

แบบหลักเกณฑ์และวิธีการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ที่ดินตามวรรคหนึ่ง แปลงใด ยังไม่มีหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง เขตของที่ดินดังกล่าวให้เป็นไปตามหลักฐานของทางราชการ

จากบทบัญญัติของมาตรา ๘ ตรี แห่งประมวลกฎหมายที่ดินที่แก้ไขเพิ่มเติมใหม่นี้จะเห็นได้ว่า

๑. กฎหมายรับรองการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง ว่าเป็นเพียงหนังสือสำคัญของทางราชการอย่างหนึ่งที่แสดงเขตที่ตั้งและการใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐเท่านั้น หาใช่หนังสือแสดงสิทธิในที่ดินของรัฐไม่

๒. ลักษณะของที่ดินที่จะออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง ได้กำหนดว่าที่ดินของรัฐประเภทใดให้ออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงได้ ซึ่งถ้าเป็นที่ดินของรัฐประเภทพลเมืองใช้ประโยชน์ร่วมกัน หรือใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ จะต้องออกเป็นหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงทั้งสิ้น แต่ถ้าเป็นที่ดินของรัฐ อย่างอื่น เช่น ที่ดินของรัฐซึ่งเป็นทรัพย์สินของแผ่นดินธรรมดา โดยรัฐถือที่ดินนั้นในฐานะอย่างเอกชนแล้ว ก็จะต้องออกเป็นโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองทำประโยชน์แล้วแต่กรณี

ที่ดินของรัฐประเภทพลเมืองใช้ประโยชน์ร่วมกันบางลักษณะไม่จำเป็นจะต้องออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง เช่น ถนนหนทาง แม่น้ำลำคลอง และทางรถไฟ เป็นต้น เพราะเป็นที่ดินที่มีสภาพและ ขอบเขตในตัวของมันเองอยู่แล้ว

สำหรับแม่น้ำลำคลอง อาจเปลี่ยนขอบเขตไปได้ตามธรรมชาติ โดยงอกเป็นที่งอกริมตลิ่ง ซึ่งบุคคลอาจได้มาตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (มาตรา ๑๓๐๔) หรือบางแห่งอาจพังลงน้ำกลายเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่พลเมืองใช้ร่วมกัน หากจะให้ออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงก็จะเป็นการยุ่งยาก ฉะนั้นจึงให้เป็นหน้าที่ของอธิบดีกรมที่ดินพิจารณาว่า ที่ดินในลักษณะเช่นใดจะสมควรออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงหรือไม่

ขั้นตอนการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (น.ส.ล.)

๑. นายอำเภอหรือ อปท. ยื่นคำขอต่อสำนักงานที่ดินจังหวัดหรือ สำนักงานที่ดินจังหวัด/สาขา ท้องที่

๒. ตรวจสอบข้อมูล/ออกหมายแจ้งเจ้าของที่ดินข้างเคียงรับรองแนวเขต

๓. นายอำเภอและองค์กรปกครอบส่วนท้องถิ่นมอบหมายผู้นำทำการรังวัดหรือนำชี้แนวเขตโดยสำนักงานที่ดินจังหวัด/สาขา ท้องที่ เป็นผู้ให้การสนับสนุนในด้าน ข้อมูลและการรังวัด เช่น ระวางแผนที่ทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์

๔. เจ้าหน้าที่ออกไปทำการรังวัดสอบสวนพยาน หากมีผู้คัดค้านให้ทำแผนที่แสดงการคัดค้านและบันทึกผู้คัดค้านไว้เป็นหลักฐาน

๕. ประกาศออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (น.ส.ล.) พร้อมรูปแผนที่ในที่เปิดเผย ณ สำนักงาน ที่ดินจังหวัดหรือสาขา ที่ทำการอำเภอ ที่ทำการกำนัน และบริเวณที่ดิน มีกำหนด ๓๐ วัน ถ้าในเขตเทศบาลให้ปิด ณ สำนักงานเทศบาลด้วย

๖. หากไม่มีการคัดค้าน เสนอผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาลงนาม ยกเว้นในเขต กทม. ให้เสนออธิบดีกรมที่ดินเป็นผู้ลงนาม

๗. หากมีผู้คัดค้าน กรณีไม่มีหลักฐานหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดินและไม่ไปใช้สิทธิทางศาลภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่คัดค้าน ให้ออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (น.ส.ล.) ได้ หากผู้คัดค้านไปใช้สิทธิทางศาล ให้รอการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (น.ส.ล.) เฉพาะส่วนที่คัดค้านจนกว่าจะได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดของศาล แสดงว่าผู้คัดค้านไม่มีสิทธิในที่ดิน นั้น

๘. หากมีผู้คัดค้าน กรณีมีหลักฐานหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน ตามประมวลกฎหมายที่ดินให้รอการออก หนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (น.ส.ล.) เฉพาะส่วนที่คัดค้านไว้ก่อน และให้ผู้ว่าราชการจังหวัดตรวจสอบสิทธิในที่ดินของผู้คัดค้านว่า ได้มาโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ถ้าปรากฏว่าได้มาโดยไม่ชอบ ให้ออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (น.ส.ล.) และแจ้งผู้คัดค้านทราบภายใน ๗ วัน นับแต่วันที่ทราบผลการตรวจสอบและถ้าปรากฏว่าได้มาโดยชอบ ให้แจ้งให้ผู้คัดค้านทราบ โดยเร็วและระงับการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (น.ส.ล.)เฉพาะส่วนนั้น

การเพิกถอนหรือแก้ไขหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง

เมื่อปรากฏว่าได้ออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงไปโดยผิดพลาด เป็นต้นว่า

(๑) ออกไปผิดแปลง หรือทับที่บุคคลอื่น

(๒) แนวเขตผิดพลาดคลาดเคลื่อน เช่น เดิมรังวัดตามทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์ ต่อมาพบประกาศหวงห้ามและปรากฏว่าอาณาเขตไม่ตรงกัน

(๓) จำลองรูปแผนที่หรือคำนวณเนื้อที่ผิดพลาดคลาดเคลื่อน

ให้จังหวัดสอบสวนพยานหลักฐาน สรุปชี้แจงเหตุที่ผิดพลาดคลาดเคลื่อน พร้อมส่งหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (น.ส.ล.) ฉบับที่เก็บไว้ ณ สำนักงานที่ดินจังหวัดหรือสำนักงานที่ดินจังหวัด สาขาและฉบับผู้ดูแลรักษาไปยังกรมที่ดิน

ถ้าจะต้องมีการรังวัดตรวจสอบเพื่อให้ทราบว่า รูปแผนที่หรือเนื้อที่ผิดพลาดคลาดเคลื่อนหรือไม่ ให้อธิบดีกรมที่ดินสั่งรังวัดตรวจสอบ หรือให้ทบวงการเมืองผู้ดูแลรักษาที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินนั้นแสดงความประสงค์ขอรังวัดตรวจสอบต่ออธิบดีกรมที่ดิน โดยยื่นผ่านสำนักงานที่ดินจังหวัดหรือสำนักงานที่ดินจังหวัดสาขา ซึ่งที่ดินนั้นตั้งอยู่ในเขต ส่วนวิธีการรังวัดให้อนุโลมปฏิบัติเช่นเดียวกับการรังวัดสอบเขตโฉนดที่ดิน

การแก้ไขหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง เนื่องจากเขียนหรือพิมพ์ข้อความผิดพลาด คลาดเคลื่อนโดยมีหลักฐานชัดแจ้ง รวมทั้งการแก้ไขรายละเอียดในหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงให้ถูกต้องตามข้อเท็จจริงที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งมิใช่การแก้ไขรูปแผนที่หรือเนื้อที่ เป็นต้นว่าเครื่องหมายที่ดิน ข้างเคียง เมื่อทบวงการเมืองหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจหน้าที่ดูแลรักษาที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินนั้นยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษรให้แก้ไข ให้เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดหรือเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสาขามีอำนาจแก้ไขแล้วให้รายงานไปยังกรมที่ดินเพื่อแก้ไขหลักฐานให้ถูกต้องตรงกัน

๓. หมายเลขโทรศัพท์เพื่อการติดต่อ ประสานงาน

ฝ่ายแนวเขตการปกครอง ส่วนระบบการปกครองท้องที่ สำนักบริหารการปกครองท้องที่
หมายเลขโทรศัพท์ ๐ ๒๖๒๙ ๘๓๐๗-๑๔ ต่อ ๓๐๘ ถึง ๙ โทรสาร ๐ ๒๖๒๙ ๘๓๐๔
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ : pasd.dopa@gmail.com

๒.๑.๓ การบริหารจัดการแนวเขตการปกครองและการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน (ต่อ)

๑. ประเด็นภารกิจ

การชี้ระวังแนวเขต

๒. ระเบียบ/กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ ระเบียบ/กฎหมาย

๒.๑.๑ พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗
๒.๑.๒ ระเบียบกรมที่ดิน ว่าด้วยการเขียนข้างเคียงและการรับรองแนวเขตที่ดิน พ.ศ. ๒๕๕๔
๒.๑.๓ หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๑๐.๑/ว ๑๙๒๓๓ ลงวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๕๙

๒.๒ สาระสำคัญ

การรับรองแนวเขตที่ดิน สาธารณประโยชน์ซึ่งเป็นอำนาจหน้าที่ตามระเบียบกฎหมาย อันมีนายอำเภอร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน แต่อย่างไรก็ตาม กรณีการใช้อำนาจหน้าที่ในการดูแลรักษา

สาธารณสมบัติของแผ่นดินในปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเรียกรับผลประโยชน์โดยมิชอบ จูงใจแสวงหาประโยชน์แก่ตนเอง หรือผู้อื่น นอกจากนี้ก็มีการใช้อำนาจหรือกระทำการโดยไม่มีอำนาจหรือเหตุผลอันสมควร เป็นการกระทำที่อาจ ไม่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว ในขณะเดียวกันก็อาจเกิดความเดือดร้อนเสียหายต่อประชาชนในพื้นที่ด้วยเช่นกัน ดังนั้น เพื่อให้การดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันสาธารณสมบัติของแผ่นดินตามอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงเห็นควรดำเนินการดังต่อไปนี้

๑. ให้นายอำเภอควบคุม กำกับ ดูแล ให้หน่วยงานและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินการเกี่ยวกับการดูแลรักษาที่สาธารณประโยชน์ รวมทั้งที่สาธารณประโยชน์ประจำตำบล และหมู่บ้าน ต่อผู้ยึดถือครอบครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ให้เป็นไปตามระเบียบ กฎหมาย และนโยบายของ กระทรวงมหาดไทยโดยเคร่งครัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำชี้แนวเขตของที่สาธารณประโยชน์ ควรจะต้องใช้ ความระมัดระวังเป็นอย่างยิ่ง อย่าให้ผู้ใดบุกรุกที่สาธารณประโยชน์ได้

๒. การชี้ระวังและรับรองแนวเขต ให้ดำเนินการดังนี้

(๑) การมอบหมายเจ้าหน้าที่ออกไปชี้ระวังและรับรองแนวเขต ให้พิจารณามอบหมายปลัดอำเภอหรือหัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอ ร่วมกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ ในกรณีไม่สามารถมอบหมายปลัดอำเภอหรือหัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอได้ ให้พิจารณามอบหมายกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ และคณะกรรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิอย่างน้อยหนึ่งคนไปร่วมระวังและรับรองแนวเขต

(๒) การออกไปชี้และระวังแนวเขต ให้คัดเอกสารทางราชการที่เกี่ยวข้อง เช่น ทะเบียน ที่สาธารณประโยชน์ เพื่อใช้เป็นหลักฐานในการดำเนินการด้วยทุกครั้ง

(๓) กำชับเจ้าหน้าที่ได้รับมอบหมายออกไประวังและรับรองแนวเขต ให้ใช้ความระมัดระวัง พิจารณาหลักฐานที่เกี่ยวข้องให้รอบคอบ โดยอย่าให้มีการรุกล้ำสาธารณสมบัติของแผ่นดินแต่อย่างใด

(๔) ให้เจ้าหน้าที่ผู้ได้รับมอบหมายออกไประวังและรับรองแนวเขตประสานงานกับเจ้าหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิด เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้การระวังและรับรองแนวเขตเป็นไปอย่างถูกต้อง หากพบข้อพิรุธหรือกรณีไม่ชอบด้วยกฎหมายให้รายงานนายอำเภอเพื่อดำเนินการโดยเร็ว

(๕) ให้คำแนะนำ ปรึกษา ควบคุมดูแลและแก้ไขปัญหาข้อขัดข้องแก่เจ้าหน้าที่ผู้ได้รับมอบหมายออกไประวังและรับรองแนวเขตให้เป็นไปตามข้อเท็จจริงและชอบด้วยกฎหมาย

การให้ความช่วยเหลือขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (น.ส.ล.)

ให้ความช่วยเหลือ ให้ความร่วมมือ ให้ความเห็นแก่นายอำเภอเกี่ยวกับเรื่องการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง รวมทั้งให้ความช่วยเหลือ ให้ความร่วมมือและควบคุมกำกับดูแลการทำงานของ เจ้าหน้าที่กรมที่ดินมารังวัดออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการมอบหมายให้สภาตำบล หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นช่วยเหลือในการดำเนินการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง พ.ศ.๒๕๔๓

เพื่อให้การรังวัดในการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงได้เป็นไปโดยถูกต้อง ได้เนื้อที่และขอบเขตที่แท้จริง เมื่อเจ้าหน้าที่จะไปทำการรังวัดเพื่อออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (น.ส.ล.) แปลงใด ในท้องที่ใด นายอำเภอจะได้แจ้งให้สภาตำบลหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทราบ ให้สภาตำบลหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมอบหมายผู้แทนไปช่วยควบคุมดูแลการรังวัดของเจ้าหน้าที่ หากเห็นว่า เป็นการไม่ถูกต้องด้วยประการใด ให้ประธานสภาตำบลหรือผู้บริหารท้องถิ่นแจ้งให้นายอำเภอทราบด้วย

เมื่อเจ้าหน้าที่ได้รับแจ้งจากประธานสภาตำบลหรือผู้บริหารท้องถิ่นตามความในวรรคหนึ่งแล้ว ให้ระงับการรังวัดและการดำเนินการไว้ก่อนจนกว่าจะได้รับคำสั่งจากนายอำเภอ

๓. หมายเลขโทรศัพท์เพื่อการติดต่อ ประสานงาน

ฝ่ายแนวเขตการปกครอง ส่วนระบบการปกครองท้องที่ สำนักบริหารการปกครองท้องที่
หมายเลขโทรศัพท์ ๐ ๒๖๒๙ ๘๓๐๗-๑๔ ต่อ ๓๐๘ ถึง ๙ โทรสาร ๐ ๒๖๒๙ ๘๓๐๔
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ : pasd.dopa@gmail.com

๒.๑.๓ การบริหารจัดการแนวเขตการปกครองและการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน (ต่อ)

๑. ประเด็นภารกิจ

การจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน

๒. ระเบียบ/กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ ระเบียบ/กฎหมาย

๒.๑.๑ พระราชบัญญัติคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒

๒.๑.๒ คำสั่งคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ ที่ ๑/๒๕๖๔ ลงวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๖๔ เรื่อง แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ และเพิ่มเติมองค์ประกอบ หน้าที่และอำนาจของคณะอนุกรรมการ

๒.๒ สาระสำคัญ

การจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน เป็นการดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาล (พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี) แถลงต่อรัฐสภา เมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๖๒ ข้อ ๑๐ การฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและการรักษาสิ่งแวดล้อมเพื่อสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืน ข้อ ๑๐.๒ ปรับปรุงระบบที่ดินทำกินและลดความเหลื่อมล้ำด้านการถือครองที่ดิน โดยจัดสรรที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยให้แก่ราษฎรที่ยากไร้และเกษตรกรตามหลักการของคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติการกระจายสิทธิการถือครองให้แก่ผู้ที่อยู่ในพื้นที่ที่ไม่ได้รุกล้ำและมีมาตรการป้องกันการเปลี่ยนมือไปอยู่ในครอบครองของผู้ที่มิใช่เกษตรกรและผู้ยากจน จัดทำระบบฐานข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการที่ดิน จัดทำหลักฐานการถือครองที่ดินของรัฐทุกประเภท จัดทำแผนที่แสดงแนวเขตที่ดินของรัฐให้ชัดเจน และเร่งแก้ไขปัญหาเขตที่ดินทับซ้อนและแนวเขตพื้นที่ป่าไม่ชัดเจน เพื่อลดข้อขัดแย้งระหว่างประชาชนกับเจ้าหน้าที่รัฐ

ตามความในมาตรา ๑๐(๔) แห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ กำหนดให้คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) มีหน้าที่และอำนาจในการกำหนดมาตรการหรือแนวทางการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรม ซึ่งรวมถึงรูปแบบการจัดที่ดินในลักษณะแปลงรวมโดยไม่ให้กรรมสิทธิ์ หรือรูปแบบในลักษณะอื่นตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ คทช. กำหนด โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีเพื่อให้การใช้ที่ดินเกิดประโยชน์สูงสุด

ขั้นตอนการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนในภาพรวม

๑. หน่วยงานรับผิดชอบพื้นที่ ได้แก่ กรมป่าไม้ กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กรมที่ดิน กรมธนารักษ์ฯลฯ กำหนดพื้นที่ที่เหมาะสมและมีความพร้อมในการจัดที่ดิน และดำเนินการจัดทำข้อมูลพื้นที่ พร้อมประสานคณะอนุกรรมการนโยบายที่ดินจังหวัด (คทช.จังหวัด) เตรียมความพร้อมในการนำเสนอพื้นที่กรณี คทช.จังหวัด พิจารณาแล้วเห็นว่า มีพื้นที่เหมาะสมที่จะดำเนินการนอกเหนือจากพื้นที่เป้าหมายที่คณะอนุกรรมการจัดหาที่ดินกำหนด คทช.จังหวัด สามารถแจ้งหน่วยงานรับผิดชอบพื้นที่พิจารณานำเสนอคณะอนุกรรมการจัดหาที่ดินเพื่อกำหนดเป็นพื้นที่เป้าหมายดำเนินการได้

๒. หน่วยงานรับผิดชอบพื้นที่ เสนอข้อมูลพื้นที่พร้อมข้อมูลผู้ครอบครองที่ดินเดิมที่หน่วยงานรับผิดชอบพื้นที่ได้สำรวจไว้แล้ว (ถ้ามี) ต่อคณะอนุกรรมการจัดหาที่ดิน

๓. คณะอนุกรรมการจัดหาที่ดิน พิจารณาข้อมูลพื้นที่ เพื่อคัดเลือกและกำหนดเป็นพื้นที่เป้าหมายที่จะดำเนินการ แล้วแจ้งให้ คทช. จังหวัด พิจารณาดำเนินการ พร้อมทั้งแจ้งกระทรวงมหาดไทยทราบ เพื่อประสานการปฏิบัติและขับเคลื่อนการดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง

๔. คทช. จังหวัด พิจารณาขอบเขตพื้นที่เป้าหมายที่จะดำเนินการและข้อมูลผู้ครอบครองที่ดินเดิมที่หน่วยงานรับผิดชอบพื้นที่ได้สำรวจไว้แล้ว (ถ้ามี) แล้วรายงานผลการพิจารณาพร้อมข้อมูลต่อคณะอนุกรรมการจัดหาที่ดิน

๕. คณะอนุกรรมการจัดหาที่ดิน พิจารณาให้ความเห็นชอบพื้นที่เป้าหมาย และแจ้งผลการพิจารณาไปยัง คทช. จังหวัด เพื่อทราบ พร้อมทั้งส่งข้อมูลให้คณะอนุกรรมการจัดที่ดิน เพื่อดำเนินการตามกระบวนการจัดที่ดิน รวมถึงแจ้งให้คณะอนุกรรมการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ และฝ่ายเลขานุการ คทช. ทราบ เพื่อเป็นการประสานการปฏิบัติและดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง แล้วรายงานต่อ คทช. เพื่อรับทราบผลการดำเนินงาน สำหรับพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ และป่าชายเลน เมื่อ คทช.จังหวัด รับแจ้งผลการพิจารณาเห็นชอบให้นำพื้นที่ไปดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนจากคณะอนุกรรมการจัดหาที่ดินแล้ว ให้จังหวัดยื่นขออนุญาตตามกฎหมายของที่ดินแต่ละประเภท

๖. คณะอนุกรรมการจัดที่ดิน พิจารณากำหนดหลักเกณฑ์ คุณสมบัติ และประเภทของผู้ที่ได้รับการจัดที่ดินของที่ดินแต่ละประเภท และเสนอต่อ คทช. พิจารณาให้ความเห็นชอบ

๗. คณะอนุกรรมการจัดที่ดิน ส่งข้อมูลพื้นที่พร้อมข้อมูลผู้ครอบครองที่ดินเดิมที่หน่วยงานรับผิดชอบพื้นที่ได้สำรวจไว้แล้ว (ถ้ามี) ให้ คทช. จังหวัด ตรวจสอบ เพื่อคัดเลือกบุคคลตามหลักเกณฑ์ที่ คทช. เห็นชอบ และจัดทำบัญชีรายชื่อผู้ได้รับการจัดที่ดิน ส่งให้คณะอนุกรรมการจัดที่ดินทราบ แล้วรายงาน คทช. เพื่อรับทราบผลการดำเนินงาน

๘. เมื่อ คทช. จังหวัด คัดเลือกบุคคลตามหลักเกณฑ์ในพื้นที่แล้ว

๘.๑ ผู้ได้รับการจัดที่ดินรวมตัวกันจัดตั้งกลุ่มหรือชุมชน ตามหลักเกณฑ์หรือเงื่อนไขที่ คทช. กำหนด ในรูปแบบสหกรณ์หรือรูปแบบอื่นที่เหมาะสม หรือกรณีที่มีการจัดตั้งสหกรณ์แล้ว สมาชิกส่วนใหญ่จะต้องเป็นผู้ที่ได้รับการจัดที่ดิน เพื่อร่วมกันบริหารจัดการที่ดินคู่มือปฏิบัติงานการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ภายใต้คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.)

๘.๒ กรณีพื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดิน ที่สาธารณประโยชน์ ที่ราชพัสดุให้มีการรวมกลุ่มเป็นองค์กรนิติบุคคลหรือจัดตั้งสหกรณ์แล้วยื่นขออนุญาต/อนุญาตให้ใช้ประโยชน์/ให้เช่า/อื่นๆ ตามกฎหมายของที่ดินแต่ละประเภท

๙. คณะอนุกรรมการจัดที่ดิน ส่งบัญชีรายชื่อผู้ที่ได้รับการจัดที่ดินให้คณะอนุกรรมการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ เพื่อแจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้ง คทช. จังหวัด ดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพตามกรอบการดำเนินงานที่คณะอนุกรรมการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพกำหนด แล้วแจ้งฝ่ายเลขานุการ คทช. ทราบ เพื่อรายงานต่อ คทช. รับทราบผลการดำเนินงาน

การพิสูจน์สิทธิการครอบครองที่ดินของบุคคลในเขตที่ดินของรัฐ

ด้วยคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) ในคราวประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๖๔ ได้มีมติเห็นชอบในหลักการมาตรการ เรื่อง (๑) การพิสูจน์สิทธิการครอบครองที่ดินของบุคคลในเขตที่ดินของรัฐ (๒) ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงานอ่านภาพถ่ายทางอากาศ และเห็นชอบให้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการพิสูจน์สิทธิในที่ดินของรัฐจังหวัด (คพร.จังหวัด) โดยให้โอนงานภารกิจ หน้าที่และอำนาจของคณะอนุกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ (กบร.จังหวัด) ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๕ มาเป็นของ คพร.จังหวัด และได้มีคำสั่ง คทช. ที่ ๑/๒๕๖๔ ลงวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๖๔ เรื่อง แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ และเพิ่มเติมองค์ประกอบ หน้าที่และอำนาจของคณะอนุกรรมการ

คณะอนุกรรมการพิสูจน์สิทธิในที่ดินของรัฐ (คพร.จังหวัด)

มีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานอนุกรรมการ นายอำเภอท้องที่หรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ (เฉพาะข้อโต้แย้งสิทธิในที่ดินของรัฐ) ที่อยู่ในการดูแลรับผิดชอบบรรจุอยู่ในวาระประชุมเป็นอนุกรรมการ ปลัดจังหวัดเป็นอนุกรรมการและเลขานุการ และข้าราชการในสังกัดที่ทำการปกครองจังหวัดที่ประธาน คพร.จังหวัด แต่งตั้ง จำนวน ๑ คน เป็นอนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

หน้าที่และอำนาจที่สำคัญ

๑. พิสูจน์สิทธิการครอบครองที่ดินของบุคคลในเขตที่ดินของรัฐ ตามมาตรการที่คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) กำหนด ในกรณีที่ต้องใช้ภาพถ่ายทางอากาศประกอบการพิสูจน์สิทธิ์ ให้ใช้ผลการอ่าน แปล ตีความภาพถ่ายทางอากาศของคณะอนุกรรมการอ่านภาพถ่ายทางอากาศที่คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) แต่งตั้ง

๒. กำกับ ติดตาม ดูแลการปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐที่ดูแลรักษาและใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐ ให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎ คำสั่ง ระเบียบ ข้อบังคับ และมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องและดำเนินการตามนโยบาย แผนงาน มาตรการที่คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติกำหนด

๓. ตรวจสอบหรือดำเนินการใด ๆ เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาที่ดินของรัฐและ การออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินของรัฐ หากพบว่าดำเนินการไปโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือดำเนินการ ไปโดยผิดพลาดคลาดเคลื่อน ให้แจ้งหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินงานให้เป็นไปตามกฎหมายระเบียบ และคำสั่งที่เกี่ยวข้อง

๔. รวบรวมข้อมูล เอกสารหลักฐาน และข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการครอบครองที่ดินของบุคคล

๕. เร่งรัดการพิจารณาวินิจฉัยคำขอออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินของบุคคลในเขตที่ดินของรัฐ ให้เป็นที่ยุติลงด้วยความรวดเร็ว

หลักเกณฑ์การรับเรื่องไว้พิจารณาดำเนินการ

๑. บุคคลมีข้อโต้แย้งสิทธิครอบครองที่ดินที่อยู่ในเขตที่ดินของรัฐกับหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ดูแลรักษาหรือใช้ประโยชน์ที่ดินของรัฐนั้น

๒. หน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ดูแลและรักษาหรือใช้ประโยชน์ที่ดินของรัฐมีข้อโต้แย้งกันเกี่ยวกับสถานะ ตำแหน่ง ขอบเขต เนื้อที่ของที่ดินของรัฐนั้น

๓. มีเหตุอันควรสงสัยว่าบุคคลเข้าครอบครองทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในเขตที่ดินของรัฐโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ไม่ว่าบุคคลนั้นจะมีหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินหรือไม่ก็ตาม

หลักเกณฑ์การไม่รับเรื่องไว้พิจารณาดำเนินการ

กรณีเป็นเรื่องที่อยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาล หรือเป็นกรณีศาลได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งคดีเด็ดเสร็จเด็ดขาดแล้ว ให้ชี้แจงข้อเท็จจริงให้ผู้ร้องเรียนหรือส่วนราชการที่แจ้งให้ตรวจสอบข้อเท็จจริงทราบว่าฝ่ายบริหารไม่มีอำนาจเข้าไปก้าวล่วงใดๆ ได้ เนื่องจากอาจเป็นการละเมิดอำนาจศาล ประกอบกับเมื่อ ได้มีการนำเรื่องเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมแล้ว คู่กรณีย่อมมีหลักประกันในความยุติธรรมและสิทธิในการพิสูจน์ ข้อเท็จจริงต่างๆ ในชั้นกระบวนการพิจารณาของศาลอย่างเพียงพอ เมื่อศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งคดีเสร็จ เด็ดขาดประการใดย่อมส่งผลผูกพันต่อคู่กรณีและให้รัฐปฏิบัติตาม

๓. หมายเลขโทรศัพท์เพื่อการติดต่อ ประสานงาน

ฝ่ายแนวเขตการปกครอง ส่วนระบบการปกครองท้องที่ สำนักบริหารการปกครองท้องที่
หมายเลขโทรศัพท์ ๐ ๒๖๒๙ ๘๓๐๗-๑๔ ต่อ ๓๐๘ ถึง ๙ โทรสาร ๐ ๒๖๒๙ ๘๓๐๔
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ : pasd.dopa@gmail.com

๒.๑.๔ การทะเบียนเกาะ

๑. ประเด็นภารกิจ

การทะเบียนเกาะ

๒. ระเบียบ/กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ ระเบียบ/กฎหมาย

๒.๑.๑ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๑๓๐๔ สาธารณสมบัติของแผ่นดินนั้น รวมทรัพย์สินทุกชนิดของแผ่นดินซึ่งใช้เพื่อสาธารณประโยชน์หรือสงวนไว้เพื่อประโยชน์ร่วมกัน เช่น

(๑) ที่ดินรกร้างว่างเปล่า และที่ดินซึ่งมีผู้เวนคืนหรือทอดทิ้งหรือกับมาเป็นของแผ่นดินโดยประการอื่น ตามกฎหมายที่ดิน

(๒) ทรัพย์สินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน เป็นต้นว่า ที่ชายตลิ่ง ทางน้ำ ทางหลวง ทะเลสาบ

(๓) ทรัพย์สินใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ เป็นต้นว่า ป้อมและโรงทหาร สำนักราชการบ้านเมือง เรือรบ อาวุธยุทธภัณฑ์

มาตรา ๑๓๐๙ เกาะที่เกิดในทะเลสาบ หรือในทางน้ำหรือในเขตน่านน้ำของประเทศก็ดีและท้องทางน้ำที่เขินขึ้นก็ดี เป็นทรัพย์สินของแผ่นดิน

๒.๑.๒ ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ หมวด ๑ บทเบ็ดเสร็จทั่วไป

มาตรา ๑ ในประมวลกฎหมายนี้

“ที่ดิน” หมายความว่า พื้นที่ทั่วไป และให้หมายความรวมถึง ภูเขา ห้วย หนอง คลอง บึง บาง ทะเลสาบ เกาะ และที่ชายทะเลด้วย

ฯลฯ

มาตรา ๘ บรรดาที่ดินทั้งหลายอันเป็นที่สาธารณะสมบัติของแผ่นดินหรือทรัพย์สินของแผ่นดินนั้น ถ้าไม่มีกฎหมายกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น ให้อธิบดีมีอำนาจหน้าที่ดูแลรักษา และดำเนินการคุ้มครองป้องกันไว้ตามควรแก่กรณี อำนาจหน้าที่ดังว่านี้ รัฐมนตรีจะมอบหมายให้ทบวงการเมืองอื่นเป็นผู้ใช้ได้

ที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันหรือใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินเฉพาะ หรือเป็นที่ดินที่ได้หวงห้ามหรือสงวนไว้ตามความต้องการของทบวงการเมือง อาจถูกถอดถอนสภาพหรือโอนไปเพื่อใช้ประโยชน์ อย่างอื่นหรือนำไปจัดเพื่อประชาชนได้ ในกรณีต่อไปนี้

ฯลฯ

๒.๑.๓ พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่พระพุทธศักราช ๒๔๕๗

มาตรา ๑๒๒ นายอำเภอมีหน้าที่ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน และสิ่งซึ่งเป็นสาธารณะประโยชน์อื่นอันอยู่ในเขตอำเภอ

นายอำเภอและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่มีอำนาจใช้หรือยินยอมให้บุคคลอื่นใช้ที่ดินตามวรรคหนึ่ง เว้นแต่จะได้รับความเห็นชอบจากผู้ว่าราชการจังหวัดและปฏิบัติตามประมวลกฎหมายที่ดินและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

๒.๑.๔ ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน พ.ศ. ๒๕๔๓

๒.๑.๕ หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๑๐.๑/ว ๓๔๗๒ ลงวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๗ เรื่องแนวทางการปฏิบัติในการจัดทำและแก้ไขประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การกำหนดเขตตำบลในท้องที่อำเภอ...จังหวัด...กำหนดให้ตำบลที่มีเกาะบริวารอยู่ในความครอบครอง แม้ว่าเกาะนั้น ๆ จะไม่มีประชากรอาศัยอยู่ก็ตาม ให้ระบุชื่อของเกาะไว้ในตอนท้ายของคำบรรยายของแต่ละตำบลเพื่อเป็นหลักฐาน ยืนยันว่าเกาะนั้น ๆ อยู่ในเขตการปกครองของตำบลใด

๒.๑.๖ หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๑๐.๑/ว ๒๒๒๔๑ ลงวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๐ เรื่อง การดำเนินการตรวจสอบข้อมูลเกาะ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐

๒.๒ สาระสำคัญ

ในอดีตกระทรวงมหาดไทย (กองรังวัดภูมิประเทศ) ได้ออกสำรวจและจัดแผนที่ในเขตมณฑลต่างๆ เพื่อตรวจสอบแนวเขตความเป็นจริง โดยมีพนักงานปกครองท้องที่ตรวจสอบและบันทึกภูมิประเทศอันสำคัญเอาไว้ การจดบันทึกเรื่องเกาะ ส่วนใหญ่พิจารณาจากแนวสัญญาปักปันเขตแดนที่ไทยทำในสมัยนั้นบ้าง แผนที่จำลองการเดินเรือของอังกฤษบ้าง หรือทำจากปากคำของคนรุ่นเก่า ๆ บ้าง ซึ่งอาจจะไม่ละเอียดหรือถูกต้องชัดเจน

ต่อมากระทรวงมหาดไทยได้พิจารณาเห็นว่า เกาะซึ่งเป็นดินแดนของประเทศจำนวนมากถูกทอดทิ้งโดยฝ่ายปกครองมิได้ทำการติดต่อในอันที่จะแสดงกรรมสิทธิ์ว่าเกาะนั้นๆ เป็นของประเทศไทย จึงได้สั่งให้มีการสำรวจเกาะไว้ เช่น ในปี พ.ศ. ๒๔๗๔ ให้มีการสำรวจเกาะโดยเน้นเกาะที่ห่างไกลฝั่งและไม่มี

ราษฎรอาศัยอยู่ ต่อมาได้มีการปรับปรุงเรื่องเกาะเป็นระยะ ๆ โดยในปี พ.ศ. ๒๔๗๙ กระทรวงมหาดไทยมีหนังสือแจ้งให้จังหวัดทำการสำรวจเกาะต่าง ๆ ที่มีอยู่ในอาณาเขตท้องที่เห็นสมควรจะหวงห้ามที่ดินบนเกาะใดบ้างแล้วแจ้งให้กระทรวงมหาดไทยรวบรวมและออกพระราชกฤษฎีกา เพื่อควบคุมเกาะในคราวเดียวกันทั้งหมด นอกจากนั้นกระทรวงมหาดไทยยังได้มีหนังสือชี้แจงการจะแสดงกรรมสิทธิ์บนเกาะต่าง ๆ อาจทำได้ ๒ ประการ คือ

๑) เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองได้ไปทำการสำรวจว่าเกาะนั้นชื่ออะไร เป็นหมู่ที่ ตำบล อำเภอและจังหวัดใด แล้วทำป้ายแสดงชื่อเกาะและอื่นๆ ดังกล่าวปักขึ้นไว้ ณ ที่ที่จะพอเห็นได้ง่าย เพื่อเป็นการแสดงถึงอำนาจและสิทธิของไทยบนเกาะนั้น

๒) เกาะที่มีคนไทยไปทำมาหากินมีจำนวนมากพอ ก็ควรจัดตั้งหมู่บ้านหรือตำบลขึ้น เกาะใดถ้ายังไม่มีราษฎรออกไปตั้งภูมิลำเนาทำการหาเลี้ยงชีพ ก็ควรสนับสนุนให้ออกไปตั้งภูมิลำเนา และควรเลือกบุคคลสัญชาติไทยตามกฎหมาย ยิ่งเป็นบุคคลที่รู้หนังสือไทยยิ่งดี

หลักเกณฑ์ทั้ง ๒ ประการนี้ มุ่งที่จะแสดงสิทธิบนเกาะต่าง ๆ กับต่างประเทศเพื่อจะได้ยกเป็นข้ออ้างว่าเป็นเกาะที่อยู่ในความดูแลรักษาของไทย

ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๔๘๘ กระทรวงมหาดไทย ได้มีการจัดทำทะเบียนเกาะ มีชื่อว่า ทะเบียนเกาะในพระราชอาณาเขตสยาม ให้สำรวจเกาะต่าง ๆ และให้จัดทำทะเบียนใหม่ ซึ่งครั้งนี้มีจังหวัดชายทะเลที่มีเกาะจำนวน ๑๖ จังหวัดด้วยกัน ได้แก่ จังหวัดกระบี่ จันทบุรี ชุมพร ชลบุรี ตรัง ตราด นครศรีธรรมราช ประจวบคีรีขันธ์ พัทลุง พังงา ภูเก็ต ระนอง ระยอง สตูล สงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานี ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๐๒ กระทรวงมหาดไทยได้พิจารณาปรับปรุงทะเบียนเกาะที่มีอยู่แล้ว โดยเพิ่มเติมสาระสำคัญบางประการ เช่น ที่ตั้ง ลักษณะภูมิประเทศ ทรัพยากรธรรมชาติ เคหสถาน ภัยธรรมชาติ การคมนาคม ตลอดจนสภาพเศรษฐกิจของเกาะ การสำรวจเกาะครั้งนี้นอกเหนือจากเป็นการสำรวจเพื่อปรับปรุงทำทะเบียนเกาะแล้ว ยังมีความมุ่งหมายที่เสนอคณะรัฐมนตรีอนุมัติไว้ ๓ ประการ คือ

๑. เพื่อพิเคราะห์ถึงรายได้อันเกิดจากเกาะ เช่น ไข่เต่า รังนก ฯลฯ

๒. เพื่อพิเคราะห์ถึงภูมิสมบัติ เช่น แร่ธาตุ ป่าไม้ ฯลฯ

๓. เพื่อพิเคราะห์ถึงทำเลยุทธศาสตร์ฝ่ายทหาร ทำเลการค้าทางเรือ โดยเฉพาะปัญหาชายแดนเป็นต้น

ฉะนั้น เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับเกาะที่สมบูรณ์จึงได้มีการกำหนดรายละเอียดในแบบการสำรวจไว้ถึง ๑๒ ประการ คือ ชื่อเกาะ วันเวลาสำรวจเกาะ แผนที่ สถานที่ตั้ง เขตการปกครอง ขนาด สภาพภูมิประเทศ ทรัพยากรธรรมชาติ การคมนาคม พลเรือน เคหสถาน ภัยธรรมชาติ โดยการสำรวจครั้งนี้ให้เก็บรักษาทะเบียนไว้ที่อำเภอ จังหวัด และกระทรวงมหาดไทย อย่างละชุด ทั้งนี้ ในปี พ.ศ. ๒๕๑๘ กระทรวงมหาดไทยได้สั่งให้มีการสำรวจเกาะทั่วราชอาณาจักร จังหวัดใดไม่มีเกาะ ก็ขอให้แจ้งยืนยันให้ทราบ และในปี พ.ศ. ๒๕๒๒ กรมการปกครองได้จัดทำโครงการสำรวจเกาะเพื่อความมั่นคงเพื่อเตรียมข้อมูลสำหรับการวางแผนป้องกันและรักษาความมั่นคงของกรมการปกครอง ทั้งนี้ เนื่องจากทะเบียนเกาะเดิม ข้อมูลยังไม่ครบถ้วนและล้าสมัยไม่ตรงกับข้อเท็จจริง อันอาจจะเป็นปัญหาในการวางแผนยามฉุกเฉิน โดยโครงการดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการทราบจำนวนเกาะทั้งหมดทั่วราชอาณาจักร และข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับที่ตั้ง ภูมิประเทศ ทรัพยากรธรรมชาติ และการทำประโยชน์ พลเมือง เคหสถาน ภัยธรรมชาติ และโรคภัย ตลอดจนการคมนาคม ซึ่งข้อมูลที่ได้จะนำมาเตรียมวางแผนกำหนดเกาะที่ใช้ในการป้องกันรักษาความมั่นคงแห่งชาติต่อไป

เนื่องจากการสำรวจที่ผ่านมา กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ได้ให้จังหวัดดำเนินการสำรวจเองซึ่งเป็นเพียงการสำรวจขั้นพื้นฐาน ข้อมูลที่ได้รับยังไม่ครบถ้วนเพียงพอ กรมการปกครองจึงได้พิจารณา วิเคราะห์และแยกแยะข้อมูลจัดทำแบบสำรวจขึ้นใหม่ ซึ่งเป็นระบบการจัดเก็บข้อมูลที่ทันสมัยมากยิ่งขึ้นและได้เริ่มใช้โครงการสำรวจเกาะเพื่อความมั่นคงตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๔ ต่อมาสำนักบริหารการทะเบียนได้ดำเนินการสำรวจและจัดทำทะเบียนเกาะเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๐ และได้พัฒนาการจัดเก็บข้อมูลทะเบียนเกาะด้วยระบบคอมพิวเตอร์ โดยได้ทำการบันทึกข้อมูลเกาะไว้ในระบบ

ปัจจุบันได้มีการโอนงานทะเบียนเกาะที่อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักกบริหารการทะเบียนไปอยู่ในความรับผิดชอบของสำนักบริหารการปกครองท้องที่ เนื่องด้วยงานทะเบียนเกาะเป็นการสำรวจเพื่อรวบรวมรายละเอียดเกี่ยวกับเกาะทั้งหมดไว้เป็นข้อมูล ไม่มีนายทะเบียน และไม่มีแบบพิมพ์โดยเฉพาะ ข้อมูลเกาะส่วนหนึ่งเกี่ยวข้องกับเขตการปกครองและเกาะถือเป็นสาธารณะสมบัติของแผ่นดินตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ มาตรา ๑๒๒ ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของสำนักบริหารการปกครองท้องที่ ในการนี้กรมการปกครองโดยสำนักบริหารการปกครองท้องที่จึงกำหนดจัดให้มีการดำเนินการตรวจสอบข้อมูลการทะเบียนเกาะประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ เนื่องด้วยได้ตรวจสอบข้อมูลทะเบียนเกาะเดิมในระบบพบว่ามีความไม่สอดคล้องกับข้อเท็จจริงในพื้นที่ อาทิ ชื่อเกาะ จำนวนเกาะ เขตการปกครอง เป็นต้น ประกอบกับกระทรวงมหาดไทยอยู่ระหว่างกำหนดเขตความรับผิดชอบของจังหวัดทางทะเล จึงจำเป็นต้องใช้ข้อมูลทะเบียนเกาะที่ทันสมัย สามารถนำมาใช้อ้างอิงได้ จึงขอให้จังหวัดดำเนินการสำรวจข้อมูลทะเบียนเกาะ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยสำรวจและบันทึกข้อมูลตามแนวทางการดำเนินงานตรวจสอบข้อมูลเกาะ (รายจังหวัด) และแจ้งยืนยันผลการสำรวจและบันทึกข้อมูลให้กรมการปกครองทราบ โดยนิยามของ “เกาะ”ให้เป็นไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๔ เรื่องทรัพย์สิน ขยายลักษณะของเกาะไว้ในมาตรา ๑๓๐๙ ว่า “เกาะที่เกิดในทะเลสาบ หรือในทางน้ำ หรือในเขตน่านน้ำของประเทศก็ดี และท้องทางน้ำที่เขินขึ้นก็ดี เป็นทรัพย์สินของแผ่นดิน” โดยกระทรวงมหาดไทยได้มีหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๐๑/ว๔๑๕ ลงวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๑๘ แจ้งหลักเกณฑ์ในการประกอบการพิจารณาวินิจฉัยว่า สภาพเกาะนั้นควรมีลักษณะอยู่ในเกณฑ์ ๓ ประการ ดังนี้

๑. เป็นเกาะตามความเข้าใจของคนทั่วไป

๒. ส่วนมากเกิดขึ้นตามธรรมชาติ

๓. เป็นเกาะถาวรมีสภาพเป็นเกาะมานาน และจะคงสภาพเป็นเกาะอยู่อีกต่อไป ไม่ใช่เป็นเกาะที่เกิดขึ้นที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว และหายไปโดยง่าย

ทั้งนี้ให้รวมถึง “ดอน” ซึ่งมีลักษณะคล้ายเกาะ และมีประโยชน์ทางเศรษฐกิจ โดยให้จังหวัดหมายเหตุในการสำรวจและบันทึกว่า “เป็นที่ดอน”

๓. อำนาจหน้าที่ และแนวทางการปฏิบัติงานของนายอำเภอ

นายอำเภอในแต่ละท้องที่ มีหน้าที่ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดูแลรักษาและคุ้มครองเกาะซึ่งถือเป็นสาธารณะสมบัติของแผ่นดินตามมาตรา ๑๒๒ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ประกอบกับแนวทางปฏิบัติในการจัดทำ และแก้ไขประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การกำหนดเขตตำบลในท้องที่อำเภอ...จังหวัด... กำหนดให้ตำบลที่มีเกาะบริวารอยู่ในความปกครอง แม้ว่าเกาะนั้นๆ จะไม่มีประชากรอาศัยอยู่ก็ตาม ให้ระบุชื่อของเกาะไว้ในตอนท้ายของคำบรรยายของแต่ละตำบลเพื่อเป็นหลักฐาน ยืนยันว่าเกาะนั้น ๆ อยู่ในเขตการปกครองของตำบลใด พร้อมระบุค่าพิกัดของเกาะด้วย

๔. หมายเลขโทรศัพท์เพื่อสอบถามและหารือ

ฝ่ายแนวเขตการปกครอง ส่วนระบบการปกครองท้องที่ สำนักบริหารการปกครองท้องที่
โทร ๐ ๒๖๒๙ ๘๓๐๗ ถึง ๑๔ ต่อ ๓๐๘, ๓๐๙ โทรสาร ๐ ๒๖๒๙ ๘๓๐๔
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ : pasd.dopa@gmail.com

๒.๑.๕ การสนับสนุนการเลือกตั้ง

๑. ประเด็นภารกิจ

การสนับสนุนการเลือกตั้ง

๒. ระเบียบ/กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ ระเบียบ/กฎหมาย

- พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐
- พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑
- ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑
- พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒
- ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒
- ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
- พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พุทธศักราช ๒๔๕๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- พระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. ๒๕๕๘
- พระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

๒.๒ สาระสำคัญ

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง	รายละเอียด (โดยสรุป)
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐	- มาตรา ๓๔ ให้เป็นหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐที่จะต้องดำเนินการช่วยเหลือและสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการเกี่ยวกับการเลือกตั้ง การสนับสนุนการเลือกตั้ง หรือการสืบสวนหรือไต่สวนตามที่คณะกรรมการร้องขอเป็นหนังสือ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม หรือเป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมาย ให้คณะกรรมการมีอำนาจสั่งหรือแต่งตั้งข้าราชการ พนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐให้ปฏิบัติการอันจำเป็นเกี่ยวกับการเลือกตั้ง การสนับสนุนการเลือกตั้ง หรือการสืบสวนหรือไต่สวนได้ตามที่เห็นสมควร และให้แจ้ง

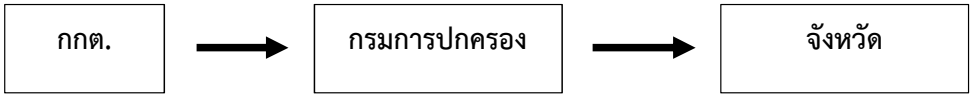
กฎหมายที่เกี่ยวข้อง	รายละเอียด (โดยสรุป)
	ให้หน่วยงานของรัฐที่ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างนั้นสังกัดอยู่ทราบโดยเร็ว ข้าราชการ พนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐซึ่งมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการตามวรรคสองผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้ถือว่าผู้นั้นกระทำความผิดทางวินัย และถ้าเป็นผลให้เกิดความเสียหายแก่การดำเนินการเลือกตั้ง ให้ถือว่าเป็นการกระทำความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรง และให้คณะกรรมการส่งเรื่องให้ผู้มีอำนาจดำเนินการทางวินัยดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจแก่ผู้นั้นโดยเร็ว และแจ้งผลให้คณะกรรมการทราบด้วย
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑	- มาตรา ๒๔ (๒) การเลือกระดับจังหวัด ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานคณะกรรมการการเลือก และ (๓) การเลือกระดับอำเภอ นายอำเภอ เป็นประธานคณะกรรมการการเลือก
ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑	- ข้อ ๔๘ ร่างประกาศกำหนดหน่วยและที่เลือกตั้ง - ข้อ ๓๔ จัดเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยประจำหน่วยเลือกตั้ง - ข้อ ๕๗ รับแจ้งเหตุที่ทำให้ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้ง - ข้อ ๖๖ จัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งและไม่แจ้งเหตุที่ไม่อาจไม่ใช้สิทธิเลือกตั้ง - ข้อ ๗๐พิมพ์บัญชีผู้มีสิทธิเลือกตั้ง - ข้อ ๗๕ พิมพ์หนังสือแจ้งเจ้าบ้าน - ข้อ ๗๖ รับคำร้องเพิ่มชื่อ – ถอนชื่อ และพิมพ์บัญชีรายชื่อฯ เพิ่มเติมหลังการเพิ่มชื่อ – ถอนชื่อ - ข้อ ๖๙ บันทึกการถูกจำกัดสิทธิเลือกตั้ง
พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ ๗ พ.ศ. ๒๕๖๒	มาตรา ๔๕ วรรคสอง หมู่บ้านใดมีราษฎรตามหลักฐานการทะเบียนราษฎรไม่ถึงยี่สิบห้าคน ให้รวมหมู่บ้านนั้นกับหมู่บ้านที่มีพื้นที่ติดต่อกันและเมื่อรวมกันแล้วจะมีราษฎรถึงยี่สิบห้าคน เป็นเขตเลือกตั้งเดียวกัน การนับจำนวนราษฎรดังกล่าวให้นับ ณ วันที่ ๑ มกราคม ของปีที่มีการเลือกตั้ง การรวมหมู่บ้านเป็นเขตเลือกตั้งให้นายอำเภอเป็นผู้ดำเนินการและประกาศให้ประชาชนทราบภายในวันที่ ๓๑ มกราคม ของปีที่มีการเลือกตั้ง เว้นแต่เป็นกรณีที่เป็นการเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างหรือมีการเลือกตั้งภายในเดือนมกราคม ให้ถือเขตเลือกตั้งที่ได้ประกาศไว้ในการเลือกตั้งครั้งสุดท้าย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง	รายละเอียด (โดยสรุป)
พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒	- มาตรา ๒๕ วรรคสาม ในกรณีที่ปรากฏว่าหัวหน้าพนักงานส่วนท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดเป็นผู้มีส่วนได้เสียกับผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่าอาจก่อให้เกิดความไม่สุจริตหรือเที่ยงธรรมในการเลือกตั้ง หรือมีเหตุจำเป็นอื่นใด คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจแต่งตั้งปลัดจังหวัด นายอำเภอ หรือปลัดอำเภอ เป็นผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นแทนก็ได้ - มาตรา ๓๐ วรรคสอง ในกรณีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดมีข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นหรือลูกจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่เพียงพอในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจร้องขอต่อผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อมีคำสั่งให้ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่นซึ่งปฏิบัติหน้าที่อยู่ในจังหวัดนั้นให้ช่วยเหลือในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการเลือกตั้งได้ - มาตรา ๓๑ คณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมายหรือสั่งการให้ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ และพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยในการเลือกตั้ง - มาตรา ๖๓ วรรคสี่ กรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอมีเหตุอันควรสงสัยและมีหลักฐานที่น่าเชื่อได้ว่าผู้สมัครผู้ใดใช้จ่ายในการเลือกตั้งเกินจำนวนเงินค่าใช้จ่ายที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดประกาศกำหนด ให้แจ้งผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด
ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา	- มาตรา ๒ (๑๗) รับแจ้งเหตุการกระทำความผิดตามมาตรา ๙๒ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒
พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พุทธศักราช ๒๔๕๗	- อาจได้รับการร้องขอจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง ให้จัดอบรมคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง การนับคะแนนและการรายงานผลการนับคะแนน รวมถึงการรักษาความสงบเรียบร้อยในพื้นที่ - คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจแต่งตั้งบุคลากรในสังกัดกระทรวงมหาดไทยเป็นเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้งในระดับหน่วยเลือกตั้ง อำเภอ หรือจังหวัด

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง	รายละเอียด (โดยสรุป)
พระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. ๒๕๕๘	- อาจได้รับการประสานงาน ขอความร่วมมือจาก กกต. ในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมือง เพื่อตรวจสอบติดตามการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของพรรคการเมือง เพื่อความมั่นคงแห่งรัฐและการรักษาความสงบเรียบร้อย
พระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔	- อาจได้รับการประสานงานให้ตรวจสอบภูมิลำเนา, ชื่อ-สกุล , เลขบัตรประจำตัวประชาชน
ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒	- ข้อ ๙ ปิดประกาศเกี่ยวกับการเลือกตั้งท้องถิ่น - ข้อ ๑๑ รณรงค์เผยแพร่และประชาสัมพันธ์ สร้างการรับรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้งท้องถิ่น - ข้อ ๑๓ การแบ่งเขตเลือกตั้ง - ข้อ ๑๖ กำหนดหน่วยและที่เลือกตั้ง - ข้อ ๕๑ จัดเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยประจำหน่วยเลือกตั้ง - ข้อ ๕๔ รักษาความสงบเรียบร้อย และความปลอดภัยในการเลือกตั้งตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา - ข้อ ๖๓ รับแจ้งเหตุที่ทำให้ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้ง - ข้อ ๖๖ จัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งและไม่แจ้งเหตุที่ไม่อาจไม่ใช้สิทธิเลือกตั้ง - ข้อ ๖๘ พิมพ์บัญชีผู้มีสิทธิเลือกตั้ง - ข้อ ๗๔ พิมพ์หนังสือแจ้งเจ้าบ้าน - ข้อ ๗๕ รับคำร้องเพิ่มชื่อ – ถอนชื่อ และพิมพ์บัญชีรายชื่อฯ เพิ่มเติมหลังการเพิ่มชื่อ – ถอนชื่อ - ข้อ ๘๘ บันทึกการถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง - ข้อ ๑๑๙ การกำหนดค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง
พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘	- อาจได้รับการประสานงานให้ตรวจสอบบุคคลสัญชาติไทย

๓. เป้าหมายการปฏิบัติงาน อำนาจหน้าที่ และแนวทางการปฏิบัติงานของนายอำเภอ

๓.๑ ขั้นตอนการดำเนินงาน

๓.๒ อำนาจหน้าที่ของนายอำเภอ

(๑) อำนาจหน้าที่ในการพิจารณาออกใบอนุมัติ/อนุญาต (ไม่มี)

(๒) อำนาจหน้าที่ในการตรวจตรา ตรวจสอบ (ไม่มี)

(๓) แบบฟอร์ม เอกสารที่เกี่ยวข้อง (เฉพาะชื่อแบบฟอร์ม) (ไม่มี)

๓.๓ แนวทางการปฏิบัติงานในอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอ

(๑) การให้ความร่วมมือตามที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) ร้องขอ

(๒) การประชาสัมพันธ์

(๓) การรักษาความสงบเรียบร้อยในหน้าที่ของพนักงานฝ่ายปกครอง

๔. หมายเลขโทรศัพท์เพื่อการสอบถามและหารือ

ส่วนการเมืองและการเลือกตั้ง สำนักบริหารการปกครองท้องที่ กรมการปกครอง

หมายเลขโทรศัพท์ : ๐ ๒๖๒๙ ๘๓๐๖ ถึง ๑๔ ต่อ ๒๐๒ ถึง ๒๐๖

หมายเลขโทรสาร : ๐ ๒๖๒๙ ๘๓๐๕

E - mail : Dopaelect@gmail.com

๒.๒

การบริหารการทะเบียน

๒.๒.๑ การบริหารงานทะเบียนทั่วไป

๒.๒.๒ การบริหารงานทะเบียนราษฎร

๒.๒.๓ การบริหารงานบัตรประจำตัวประชาชน

๒.๒.๔ การบริหารงานสถานะบุคคลและสัญชาติ

๒.๒.๕ การป้องกันและปราบปรามการทุจริตการทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน

๒.๒.๑ การบริหารงานทะเบียนทั่วไป

๑. ประเด็นภารกิจ

ทะเบียนครอบครัว

๒. ระเบียบ/กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ พระราชบัญญัติจดทะเบียนครอบครัว พุทธศักราช ๒๔๗๘

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

(๑) “นายทะเบียน” หมายความว่า เจ้าพนักงานซึ่งรัฐมนตรีผู้มีหน้าที่รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ได้แต่งตั้งขึ้น

(๒) “การจดทะเบียน” หมายความว่า การจดข้อความลงในทะเบียนเพื่อเป็นความสมบูรณ์ตามกฎหมาย

(๓) “การบันทึก” หมายความว่า การจดข้อความลงในทะเบียนเพื่อเป็นหลักฐานในการพิสูจน์

๒.๒ กฎกระทรวงมหาดไทย ออกตามความในพระราชบัญญัติจดทะเบียนครอบครัว พุทธศักราช ๒๔๗๘

ข้อ ๒ ให้นายอำเภอ เป็นนายทะเบียนประจำสำนักทะเบียนอำเภอ

๒.๓ ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจดทะเบียนครอบครัว พ.ศ.๒๕๔๑

ข้อ ๕ ในระเบียบนี้

“นายทะเบียน” หมายความว่า นายทะเบียนประจำสำนักทะเบียนอำเภอ นายทะเบียนประจำสำนักทะเบียนกิ่งอำเภอ และนายทะเบียนประจำสำนักทะเบียนเขต

๓. อำนาจหน้าที่ และแนวทางการปฏิบัติงานของนายอำเภอ

อำนาจหน้าที่ของนายอำเภอที่เกี่ยวข้องกับทะเบียนครอบครัว ๗ ประเภททะเบียน ได้แก่ ทะเบียนสมรส ทะเบียนการหย่า ทะเบียนรับรองบุตร ทะเบียนรับบุตรบุญธรรม ทะเบียนเลิกรับบุตรบุญธรรม บันทึกฐานะของภริยา และบันทึกฐานะแห่งครอบครัว โดยนายอำเภอเป็นนายทะเบียน ตามพระราชบัญญัติจดทะเบียนครอบครัว พุทธศักราช ๒๔๗๘ กฎกระทรวงมหาดไทย ออกตามความในพระราชบัญญัติจดทะเบียนครอบครัว พุทธศักราช ๒๔๗๘ และระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจดทะเบียนครอบครัว พ.ศ. ๒๕๔๑ แต่หากนายอำเภอไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้สามารถมอบหมายให้ปลัดอำเภอปฏิบัติหน้าที่แทนได้ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔

๔. หมายเลขโทรศัพท์เพื่อการสอบถามและหารือ

กลุ่มงานบริหารงานทะเบียนสิทธิและสถานภาพบุคคล

ฝ่ายทะเบียนครอบครัว พินัยกรรม และนิติกรรม

หมายเลขโทรศัพท์ ๐ ๒๗๙๑ ๗๐๑๗ ถึง ๗๐๑๙

๑. ประเด็นภารกิจ

ทะเบียนครอบครัว (ทะเบียนสมรส)

๒. ระเบียบ/กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ ระเบียบ/กฎหมาย

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๑๔๔๘ การสมรสจะทำได้ต่อเมื่อชายและหญิงมีอายุสิบเจ็ดปีบริบูรณ์แล้ว แต่ในกรณีที่มีเหตุอันสมควร ศาลอาจอนุญาตให้ทำการสมรสก่อนนั้นได้

มาตรา ๑๔๔๙ การสมรสจะกระทำมิได้ถ้าชายหรือหญิงเป็นบุคคลวิกลจริตหรือเป็นบุคคลซึ่งศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ

มาตรา ๑๔๕๐ ชายหญิงซึ่งเป็นญาติสืบสายโลหิตโดยตรงขึ้นไปหรือลงมาก็ดี เป็นพี่น้องร่วมบิดามารดาหรือร่วมแต่บิดาหรือมารดาก็ดี จะทำการสมรสกันไม่ได้ ความเป็นญาติดังกล่าวมานี้ให้ถือตามสายโลหิตโดยไม่คำนึงว่าจะเป็นญาติโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

มาตรา ๑๔๕๑ ผู้รับบุตรบุญธรรมและบุตรบุญธรรมจะสมรสกันไม่ได้

มาตรา ๑๔๕๒ ชายหรือหญิงจะทำการสมรสในขณะที่ตนมีคู่สมรสอยู่ไม่ได้

มาตรา ๑๔๕๓ หญิงที่สามีตายหรือที่การสมรสสิ้นสุดลงด้วยประการอื่นจะทำการสมรสใหม่ได้ต่อเมื่อการสิ้นสุดแห่งการสมรสได้ผ่านพ้นไปแล้วไม่น้อยกว่าสามร้อยสิบวัน เว้นแต่

(๑) คลอดบุตรแล้วในระหว่างนั้น

(๒) สมรสกับคู่สมรสเดิม

(๓) มีใบรับรองแพทย์ ประกาศนียบัตร หรือปริญญา ซึ่งเป็นผู้ประกอบการรักษาโรคในสาขาเวชกรรมได้ตามกฎหมายว่ามิได้มีครรภ์ หรือ

(๔) มีคำสั่งของศาลให้สมรสได้

มาตรา ๑๔๕๔ ผู้เยาว์จะทำการสมรสให้นำความในมาตรา ๑๔๓๖ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๔๕๕ การให้ความยินยอมให้ทำการสมรสจะกระทำได้แต่โดย

(๑) ลงลายมือชื่อในทะเบียนขณะจดทะเบียนสมรส

(๒) ทำเป็นหนังสือแสดงความยินยอมโดยระบุชื่อผู้จะสมรสทั้งสองฝ่ายและลงลายมือชื่อของผู้ให้ความยินยอม

(๓) ถ้ามีเหตุจำเป็น จะให้ความยินยอมด้วยวาจาต่อหน้าพยานอย่างน้อยสองคนก็ได้ความยินยอมนั้นเมื่อให้แล้วถอนไม่ได้

มาตรา ๑๔๕๖ ถ้าไม่มีผู้ที่มีอำนาจให้ความยินยอมตามมาตรา ๑๔๕๔ หรือมีแต่ไม่ให้ความยินยอมหรือไม่อยู่ในสภาพที่อาจให้ความยินยอม หรือโดยพฤติการณ์ผู้เยาว์ไม่อาจขอความยินยอมได้ ผู้เยาว์อาจร้องขอต่อศาลเพื่ออนุญาตให้ทำการสมรส

มาตรา ๑๔๕๗ การสมรสตามประมวลกฎหมายนี้จะมีได้เฉพาะเมื่อได้จดทะเบียนแล้วเท่านั้น

มาตรา ๑๔๕๘ การสมรสจะทำได้ต่อเมื่อชายหญิงยินยอมเป็นสามีภริยากันและต้องแสดงการยินยอมนั้นให้ปรากฏโดยเปิดเผยต่อหน้านายทะเบียน และให้นายทะเบียนบันทึกความยินยอมนั้นไว้ด้วย

มาตรา ๑๔๕๙ การสมรสในต่างประเทศระหว่างคนที่มีสัญชาติไทยด้วยกัน หรือฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีสัญชาติไทยจะทำตามแบบที่กำหนดไว้ตามกฎหมายไทยหรือกฎมายแห่งประเทศนั้นก็ได้

ในกรณีที่คู่สมรสประสงค์จะจดทะเบียนตามกฎหมายไทย ให้พนักงานทูตหรือกงสุลไทยเป็นผู้รับจดทะเบียน

มาตรา ๑๔๖๐ เมื่อมีพฤติการณ์พิเศษซึ่งไม่อาจทำการจดทะเบียนสมรสต่อนายทะเบียนได้เพราะชายหรือหญิงฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทั้งสองฝ่ายตกอยู่ในอันตรายใกล้ความตาย หรืออยู่ในภาวะการรบหรือ

สงคราม ถ้าชายและหญิงนั้นได้แสดงเจตนาจะสมรสกันต่อหน้าบุคคลซึ่งบรรลุนิติภาวะที่อยู่ ณ ที่นั้น แล้วให้บุคคลดังกล่าวจดแจ้งการแสดงเจตนาขอทำการสมรสของชายและหญิงนั้นไว้เป็นหลักฐาน และต่อมาชายหญิงได้จดทะเบียนสมรสกันภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่อาจทำการจดทะเบียนต่อนายทะเบียนได้ โดยแสดงหลักฐานต่อนายทะเบียนและให้นายทะเบียนจดแจ้งวัน เดือน ปี สถานที่ที่แสดงเจตนาขอทำการสมรส และพฤติการณ์พิเศษนั้นไว้ในทะเบียนสมรส ให้ถือว่าวันแสดงเจตนาขอทำการสมรสต่อบุคคลดังกล่าวเป็นวันจดทะเบียนสมรสต่อนายทะเบียนแล้ว

ความในมาตรานี้มิให้ใช้บังคับถ้าหากจะมีการสมรสในวันแสดงเจตนาขอทำการสมรส การสมรสนั้น จะตกเป็นโมฆะ

๒.๒ สาระสำคัญ

การสมรสที่สมบูรณ์ตามกฎหมายต้องประกอบด้วยหลักเกณฑ์ ๓ ประการ คือ

๑. ต้องเป็นไปตามเงื่อนไขแห่งการสมรสตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ดังนี้

๑.๑ ชายหรือหญิงมีอายุครบ ๑๗ ปีบริบูรณ์ กรณีมีเหตุอันสมควรศาลอาจอนุญาตให้ทำการสมรสก่อน ๑๗ ปีบริบูรณ์

๑.๒ ชายหรือหญิงไม่เป็นบุคคลวิกลจริตหรือเป็นบุคคลซึ่งศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ

๑.๓ ชายหรือหญิงซึ่งเป็นญาติสืบสายโลหิตโดยตรงขึ้นไปหรือลงมาหรือเป็นพี่น้องร่วมบิดามารดาหรือร่วมบิดาหรือมารดาจะทำการสมรสกันไม่ได้

๑.๔ ผู้รับบุตรบุญธรรมจะทำการสมรสกับบุตรบุญธรรมไม่ได้

๑.๕ ชายหรือหญิงจะทำการสมรสในขณะที่ตนมีคู่สมรสอยู่ไม่ได้

๑.๖ หญิงที่สามีตายหรือการสมรสสิ้นสุดลงด้วยประการใดจะทำการสมรสใหม่ได้ต่อเมื่อสิ้นสุดแห่งการสมรสได้ผ่านพ้นไปแล้วไม่น้อยกว่า ๓๑๐ วัน เว้นแต่

- คลอดบุตรแล้วในระหว่างนั้น
- สมรสกับคู่สมรสเดิม
- มีใบรับรองแพทย์ ประกาศนียบัตรหรือปริญญาซึ่งเป็นผู้ประกอบการรักษาโรคในสาขาเวชกรรมได้ตามกฎหมายว่ามิได้มีครรภ์
- มีคำสั่งของศาลให้สมรสได้

๒. ต้องแสดงความยินยอมและต้องได้รับความยินยอมจากผู้มีอำนาจให้ความยินยอมกรณีผู้ร้องขอจดทะเบียนสมรสมีอายุ ๑๗ ปีบริบูรณ์ แต่ยังไม่ครบ ๒๐ ปีบริบูรณ์

๓. ต้องมีการจดทะเบียนสมรสตามกฎหมาย

๓. แนวทางการปฏิบัติงานของนายอำเภอ

ข้อควรระวัง การจดทะเบียนสมรสระหว่างบุคคลสัญชาติไทยกับบุคคลต่างด้าว หรือระหว่างบุคคลต่างด้าวด้วยกันเองเป็นอำนาจของนายอำเภอเท่านั้น แต่หากนายอำเภอไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ให้มอบหมายให้ปลัดอำเภอหัวหน้ากลุ่มบริหารงานปกครองหรือปลัดอำเภอหัวหน้ากลุ่ม/ฝ่ายทะเบียนและบัตร (เท่านั้น) ปฏิบัติหน้าที่แทนได้โดยทำคำสั่งมอบหมายให้บุคคลดังกล่าวปฏิบัติหน้าที่นายทะเบียนแทนโดยกำหนดระยะเวลาที่แน่นอนเพื่อป้องกันการทุจริตการจดทะเบียนสมรสของบุคคลต่างด้าว พร้อมทั้งให้ตรวจสอบเอกสารหลักฐานที่บุคคลต่างด้าวนำมาเป็นเอกสารประกอบการจดทะเบียนสมรสว่ามีการแปลและรับรองโดยกระทรวงการต่างประเทศหรือไม่ และให้ระมัดระวังเอกสารที่บุคคลต่างด้าวนำมาเป็นหลักฐานประกอบการจดทะเบียนสมรส และหากมีกรณีสงสัยให้ตรวจสอบเอกสารดังกล่าวไปที่กรมการกงสุล กระทรวงการต่างประเทศ

๔. ข้อหารือที่พบบ่อย และหมายเลขโทรศัพท์เพื่อการสอบถามและหารือ

๔.๑ ข้อหารือที่พบบ่อย

๑) การจดทะเบียนสมรสซ้อน หมายความว่าอย่างไร มีผลทางกฎหมายอย่างไร เมื่อนายทะเบียนตรวจพบต้องดำเนินการอย่างไร

ตอบ การจดทะเบียนสมรสซ้อน หมายความว่าคู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไปจดทะเบียนสมรสกับบุคคลอื่นอีก หากนายทะเบียนจดทะเบียนสมรสให้ ผลการจดทะเบียนสมรสซ้อนนั้นจะเป็นโมฆะ (ม.๑๔๕๒) หากนายทะเบียนตรวจพบหรือมีผู้กล่าวอ้างก็ให้แนะนำผู้มีส่วนได้เสียไปยื่นคำร้องให้ศาลสั่งให้การสมรสนั้นเป็นโมฆะ (ม.๑๔๙๗, หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๑๐.๒/ว ๒๔๕ ลงวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๓๗)

๒) การจดทะเบียนสมรสระหว่างบุคคลสัญชาติไทยกับบุคคลต่างด้าว หรือการจดทะเบียนสมรสระหว่างบุคคลต่างด้าวกับบุคคลต่างด้าวมีแนวทางปฏิบัติอย่างไร

ตอบ การจดทะเบียนสมรสระหว่างบุคคลสัญชาติไทยกับบุคคลต่างด้าว หรือการจดทะเบียนสมรสระหว่างบุคคลต่างด้าวกับบุคคลต่างด้าว ให้นายทะเบียนตรวจสอบเงื่อนไขการสมรสของผู้ร้องขอจดทะเบียนสมรสทั้งสองฝ่ายว่าเป็นไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๔๔๘-๑๔๖๐ หรือไม่ หากผู้ร้องทั้งสองฝ่ายมีคุณสมบัติเป็นไปตามเงื่อนไขแห่งการสมรสให้นายทะเบียนจดทะเบียนสมรสให้ แต่หากผู้ร้องขอฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทั้งสองฝ่ายมีคุณสมบัติไม่เป็นไปตามเงื่อนไขแห่งการสมรสให้นายทะเบียนยับยั้งการจดทะเบียนสมรส และให้ปฏิเสธในคำร้อง (คร.๑) เป็นหนังสือว่าไม่สามารถดำเนินการได้เนื่องจากอะไร อ้างหลักกฎหมายประกอบ และการจดทะเบียนสมรสของบุคคลสัญชาติไทยกับบุคคลต่างด้าวหรือระหว่างบุคคลต่างด้าวกับบุคคลต่างด้าวด้วยกันเองเป็นอำนาจของนายอำเภอเท่านั้น เพื่อป้องกันการทุจริต หากนายอำเภอไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้มอบหมายให้ปลัดอำเภอหัวหน้ากลุ่มบริหารงานปกครองหรือหัวหน้ากลุ่ม/ฝ่ายทะเบียนและบัตรปฏิบัติหน้าที่แทนโดยให้กำหนดระยะเวลาแน่นอนตามหนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๑๐.๒/ว ๑๑๗๐ ลงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๔๓ และหนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๓/ว ๙๖๐๙ ลงวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๕๘

๔.๒ หมายเลขโทรศัพท์เพื่อการติดต่อ ประสานงาน

กลุ่มงานบริหารงานทะเบียนสิทธิและสถานภาพบุคคล
ฝ่ายทะเบียนครอบครัว พินัยกรรม และนิติกรรม
หมายเลขโทรศัพท์ ๐ ๒๗๙๑ ๗๐๑๗ ถึง ๗๐๑๙

๑. ประเด็นภารกิจ

ทะเบียนครอบครัว (ทะเบียนการหย่า)

๒. ระเบียบ/กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ ระเบียบ/กฎหมาย

๒.๑.๑ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๑๕๐๑ การสมรสย่อมสิ้นสุดลงด้วยความตาย การหย่า หรือศาลพิพากษาให้เพิกถอน

มาตรา ๑๕๑๔ การหย่านั้นจะทำได้แต่โดยความยินยอมของทั้งสองฝ่าย หรือโดยคำพิพากษาของศาล การหย่าโดยความยินยอมต้องทำเป็นหนังสือและมีพยานลงลายมือชื่ออย่างน้อยสองคน

มาตรา ๑๕๑๕ เมื่อได้จดทะเบียนสมรสตามประมวลกฎหมายนี้ การหย่าโดยความยินยอมจะสมบูรณ์ต่อเมื่อสามีและภริยาได้จดทะเบียนการหย่านั้นแล้ว

มาตรา ๑๕๓๑ การสมรสที่จดทะเบียนตามกฎหมายนั้น การหย่าโดยความยินยอมของคู่สมรสทั้งสองฝ่าย มีผลนับแต่เวลาจดทะเบียนการหย่าเป็นต้นไป

๒.๑.๒ พระราชบัญญัติจดทะเบียนครอบครัว พุทธศักราช ๒๔๗๘

มาตรา ๑๖ เมื่อศาลได้พิจารณาให้เพิกถอนการสมรสหรือให้หย่ากันแล้ว ผู้มีส่วนได้เสียจะขอให้นายทะเบียนบันทึกไว้ในทะเบียนก็ได้ แต่ต้องยื่นสำเนาคำพิพากษาอันถึงที่สุดที่รับรองว่าถูกต้องแล้วต่อนายทะเบียน

๒.๒ สาระสำคัญ

ชายหรือหญิงได้จดทะเบียนสมรสแล้วจะขาดจากการสมรสหรือการสมรสสิ้นสุดลงด้วยเหตุ ๓ ประการ คือ

๑) ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งถึงแก่ความตาย

๒) จดทะเบียนหย่า

๓) ศาลพิพากษาให้เพิกถอน

การหย่าทำได้ ๒ วิธี คือ

๑) การหย่าโดยความยินยอมของทั้งสองฝ่าย

๒) การหย่าโดยคำพิพากษาของศาล

๓. แนวทางการปฏิบัติงานของนายอำเภอ

ข้อควรระวัง การจดทะเบียนการหย่าโดยความยินยอมต้องตรวจเอกสารหนังสือสัญญาหย่าที่มีการตกลงของ คู่หย่าทั้งสองฝ่ายพร้อมกับมีการลงลายมือชื่อของคู่หย่าและพยานอย่างน้อย ๒ คน แต่หากเป็นการหย่าโดย คำพิพากษาของศาลต้องมีคำพิพากษาและหนังสือรับรองคดีถึงที่สุดมาแสดงต่อนายทะเบียน

๔. ข้อหารือที่พบบ่อย และหมายเลขโทรศัพท์เพื่อการสอบถามและหารือ

๔.๑ ข้อหารือที่พบบ่อย

๑) ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บัญญัติไว้ว่าในกรณีหย่าโดยความยินยอม ให้สามีภริยาตกลงเป็นหนังสือว่าฝ่ายใดจะเป็นผู้ใช้อำนาจปกครองบุตรคนใด ข้อความต่อไปนี้ท่านเห็นว่าข้อความใดเป็นหรือไม่เป็นข้อตกลงในการใช้อำนาจปกครองบุตร เพราะเหตุใด

๑.๑ โดยให้บุตรอยู่ในความดูแลของฝ่ายหญิง

๑.๒ ให้บุตรอยู่ในความอุปการะของฝ่ายชาย

๑.๓ ให้บุตรทั้ง ๓ คน อยู่ในความปกครองของบิดา

ตอบ หลักในการพิจารณาประเด็นนี้ ต้องดูประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ๒ มาตรา คือ

- ม. ๑๕๒๐ ในกรณีหย่าโดยความยินยอมให้สามีภริยาทำความตกลงเป็นหนังสือว่าฝ่ายใดจะเป็นผู้ใช้อำนาจปกครองบุตรคนใด ถ้ามิได้ตกลงกันหรือตกลงกันไม่ได้ให้ศาลเป็นผู้ชี้ขาด

- ม. ๑๕๒๒ ถ้าสามีภริยาหย่าโดยความยินยอม ให้ทำความตกลงกันไว้ในสัญญาหย่าว่าสามีภริยาทั้งสองฝ่าย หรือสามีหรือภริยาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะออกเงินค่าอุปการะเลี้ยงดูบุตรในจำนวนเงินเท่าใด

- หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๑๐.๒/๑๕๒๖ ลงวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๔๒ ซักซ้อมแนวทางการปฏิบัติให้สำนักทะเบียนต่าง ๆ ได้ถือปฏิบัติในการบันทึกทะเบียนครอบครัวให้ถูกต้องชัดเจน ใช้ข้อความตรงตามบทบัญญัติของกฎหมาย

- **สรุปจากข้อบัญญัติของกฎหมายและหนังสือสั่งการดังกล่าว**แล้วเห็นว่าทั้ง ๓ ข้อความดังกล่าว คือ “อยู่ในความดูแล” “อยู่ในความปกครอง” “อยู่ในความอุปการะ” ไม่เป็นข้อความหรือข้อตกลงในเรื่องการใช้อำนาจปกครองของบุตรแต่อย่างใด

ฉะนั้น หากบันทึกไว้ดังกล่าว จึงถือว่าไม่มีการตกลงเรื่องการใช้อำนาจปกครองบุตรไว้ อำนาจปกครองบุตรจึงยังคงอยู่กับบิดาและมารดา ซึ่งหากจะเปลี่ยนแปลงจะต้องให้ศาลเป็นผู้ชี้ขาดตาม มาตรา ๑๕๒๐

กรณีนี้จะบันทึกเพิ่มเติมเพื่อแก้ไขเปลี่ยนแปลงในทะเบียนการหย่า (คร.๖) ตามข้อ ๓๘ ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจดทะเบียนครอบครัว พ.ศ. ๒๕๔๑ ก็ไม่ได้ เพราะเมื่อบันทึกแล้วเป็นการกระทบต่อสิทธิของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ห้ามไม่ให้นายทะเบียนบันทึก

๒) การหย่าต่างสำนักทะเบียน ผู้ร้องอีกฝ่ายหนึ่งพร้อมพยานจะไปลงลายมือชื่อในสัญญาการหย่า ณ สำนักทะเบียนแห่งที่ ๒ ในขณะจดทะเบียนการหย่าได้หรือไม่ อย่างไร

ตอบ การจดทะเบียนการหย่าต่างสำนักทะเบียนเป็นการหย่าโดยความยินยอม จึงต้องมีหนังสือสัญญาการหย่ามาแสดงต่อนายทะเบียน ณ สำนักทะเบียนแห่งแรก โดยในหนังสือสัญญาการหย่าต้องมีการลงลายมือชื่อครบถ้วนทั้งคู่หย่าฝ่ายหญิงและคู่หย่าฝ่ายชาย พร้อมพยานอีก ๒ คน นายทะเบียนจึงจะจดทะเบียนการหย่าต่างสำนักทะเบียนให้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๑๔ และระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจดทะเบียนครอบครัว พ.ศ.๒๕๔๑ ข้อ ๒๑

๔.๒ หมายเลขโทรศัพท์เพื่อการติดต่อ ประสานงาน

กลุ่มงานบริหารงานทะเบียนสิทธิและสถานภาพบุคคล

ฝ่ายทะเบียนครอบครัว พินัยกรรม และนิติกรรม

หมายเลขโทรศัพท์ ๐ ๒๗๙๑ ๗๐๑๗ ถึง ๗๐๑๙

๑. ประเด็นภารกิจ

ทะเบียนครอบครัว (ทะเบียนรับรองบุตร)

๒. ระเบียบ/กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ ระเบียบ/กฎหมาย

๒.๑.๑ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๑๕๔๗ เด็กเกิดจากบิดามารดาที่มิได้สมรสกัน จะเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายต่อเมื่อบิดามารดาได้สมรสกันในภายหลังหรือบิดาได้จดทะเบียนว่าเป็นบุตรหรือศาลพิพากษาว่าเป็นบุตร

มาตรา ๑๕๔๘ บิดาจะจดทะเบียนเด็กเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายได้ต่อเมื่อได้รับความยินยอมของเด็กและมารดาเด็ก

ในกรณีที่เด็กและมารดาเด็กไม่ได้มาให้ความยินยอมต่อหน้านายทะเบียนให้นายทะเบียนแจ้งการขอจดทะเบียนของบิดาไปยังเด็กและมารดาเด็ก ถ้าเด็กหรือมารดาเด็กไม่คัดค้านหรือไม่ให้ความยินยอมภายในหกสิบวัน นับแต่การแจ้งนั้นถึงเด็กหรือมารดาเด็ก ให้สันนิษฐานว่าเด็กหรือมารดาเด็กไม่ให้ความยินยอม ถ้าเด็กหรือมารดาเด็กอยู่นอกประเทศไทยให้ขยายเวลานั้นเป็นหนึ่งร้อยแปดสิบวัน

ในกรณีที่เด็กหรือมารดาเด็กคัดค้านว่าผู้ขอจดทะเบียนไม่ใช่บิดา หรือไม่ให้ความยินยอมหรือไม่อาจให้ความยินยอมได้ การจดทะเบียนเด็กเป็นบุตรต้องมีคำพิพากษาของศาล

เมื่อศาลได้พิพากษาให้บิดาจดทะเบียนเด็กเป็นบุตรได้ และบิดาได้นำคำพิพากษาไปขอจดทะเบียนต่อนายทะเบียน ให้นายทะเบียนดำเนินการจดทะเบียนให้

มาตรา ๑๕๕๗ การเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๑๕๔๗ ให้มีผลนับแต่วันที่เด็กเกิด แต่ทั้งนี้จะอ้างเป็นเหตุเสื่อมสิทธิของบุคคลภายนอกผู้ทำการโดยสุจริตในระหว่างเวลาตั้งแต่เด็กเกิดจนถึงเวลาที่บิดามารดาได้สมรสกันหรือบิดาได้จดทะเบียนว่าเป็นบุตรหรือศาลพิพากษาถึงที่สุดว่าเป็นบุตรไม่ได้

๒.๑.๒ พระราชบัญญัติจดทะเบียนครอบครัว พุทธศักราช ๒๔๗๘

มาตรา ๑๙ ในกรณีที่บิดามาขอจดทะเบียนเด็กเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมาย ถ้าเด็กและมารดาเด็กอยู่ในฐานะให้ความยินยอมได้และได้มาให้ความยินยอมด้วยตนเองแล้วก็ให้นายทะเบียนรับจดทะเบียน

ถ้าเด็กและมารดาเด็กคนหนึ่งคนใดหรือทั้งสองคนไม่มาให้ความยินยอมด้วยตนเอง ให้นายทะเบียนมีหนังสือสอบถามไปยังผู้ที่ไม่มาว่าจะให้ความยินยอมหรือไม่ เมื่อนายทะเบียนได้รับหนังสือแจ้งความยินยอมจากบุคคลดังกล่าวหรือบุคคลดังกล่าวได้มาให้ความยินยอมด้วยตนเองแล้ว ก็ให้นายทะเบียนรับจดทะเบียน แต่ถ้านายทะเบียนไม่ได้รับแจ้งความยินยอมภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ให้นายทะเบียนแจ้งให้ผู้ขอจดทะเบียนทราบถึงเหตุที่ไม่อาจรับจดทะเบียนได้โดยไม่ชักช้า

บิดาจะร้องขอให้นายทะเบียนไปจดทะเบียนนอกสำนักทะเบียนก็ได้ แต่ต้องเสียค่าธรรมเนียมตามอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง

๒.๒ สาระสำคัญ

บิดามารดาของเด็กเป็นสามีภรรยากันโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย บุตรที่เกิดมาจึงเป็นบุตรที่ชอบด้วยกฎหมายของมารดาแต่เพียงฝ่ายเดียว บุตรที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายของบิดาจะเป็นบุตรที่ชอบด้วยกฎหมายของบิดาต่อเมื่อ

๑. บิดามารดาได้สมรสกันในภายหลัง

๒. บิดาจดทะเบียนรับรองบุตร

๓. ศาลพิพากษาให้เป็นบุตร

โดยการเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของบิดาทั้ง ๓ กรณี มีผลย้อนหลังนับแต่วันที่เด็กเกิด

๓. แนวทางการปฏิบัติงานของนายอำเภอ

ข้อควรระวัง การจดทะเบียนรับรองบุตรต้องมีมารดาเด็กและบุตรมาให้ความยินยอม ในกรณีที่บุตรและ/หรือมารดาเด็กไม่ให้ความยินยอม หรือคัดค้าน หรือไม่อาจให้ความยินยอมในการจดทะเบียนรับรองบุตรดังกล่าวได้ ต้องมีคำพิพากษาแทนความยินยอมของบุตรหรือของมารดาเด็ก แล้วแต่กรณี พร้อมกับหนังสือรับรองคดีถึงที่สุด ประกอบการจดทะเบียนรับรองบุตรด้วย

๔. ข้อหารือที่พบบ่อย และหมายเลขโทรศัพท์เพื่อการสอบถามและหารือ

๔.๑ ข้อหารือที่พบบ่อย

๑) กรณีการจดทะเบียนรับรองบุตร เมื่อบิดายื่นคำร้องขอจดทะเบียนรับรองบุตร แต่ว่ามารดาเสียชีวิตแล้ว นายทะเบียนจดทะเบียนให้โดยใช้ใบมรณบัตรของมารดาเป็นหลักฐานและให้เด็กลงลายมือชื่อให้ความยินยอมได้หรือไม่ หรือมีวิธีการอื่นใดที่จะจดทะเบียนรับรองบุตรได้

ตอบ ในการจดทะเบียนรับรองบุตรนั้น นายทะเบียนจะจดทะเบียนรับรองบุตรได้ก็ต่อเมื่อ (ม. ๑๕๔๘)

๏ ได้รับความยินยอมของเด็กและมารดาเด็ก

๏ ในกรณีที่เด็กหรือมารดาเด็กคัดค้านว่าผู้ขอจดทะเบียนไม่ใช่บิดา หรือไม่ให้ความยินยอม หรือไม่อาจให้ความยินยอมได้ การจดทะเบียนรับรองบุตรต้องมีคำพิพากษาของศาล

๏ เมื่อศาลพิพากษาให้จดทะเบียนเด็กเป็นบุตรได้ และบิดาได้นำคำพิพากษาไปจดทะเบียน ให้นายทะเบียนดำเนินการจดทะเบียนให้

ดังนั้น ในการจดทะเบียนรับรองบุตรจึงต้องมีการให้ความยินยอมโดยกระทำได้ ๒ วิธี คือ (ม. ๑๕๔๘)

(๑) ให้ความยินยอมต่อหน้านายทะเบียน และ

(๒) ทำเป็นหนังสือให้ความยินยอม

กรณีการจดทะเบียนรับรองบุตร (ม.๑๕๔๘, หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๐๒/ว๑๖๗๔ ลงวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๓๕)

จากคำถามเป็นกรณีที่มารดาเสียชีวิตแล้วซึ่งตรงกับหลักกฎหมายที่ว่าไม่อาจให้ความยินยอมได้ ดังนั้น บิดาจึงต้องไปร้องขอต่อศาล แล้วนำคำพิพากษาศาลมาแสดง นายทะเบียนจึงจดทะเบียนให้ได้

๒) เมื่อบิดายื่นคำร้องขอจดทะเบียนรับรองบุตร แต่ปรากฏว่าเด็กอายุเพียง ๒ เดือน นายทะเบียนจดทะเบียนให้โดยพิมพ์ลายนิ้วมือเด็กและให้มารดาลงลายมือชื่อให้ความยินยอมได้หรือไม่ หรือมีวิธีการอื่นใดที่จะจดทะเบียนรับรองบุตรได้

ตอบ จากคำถามเป็นกรณีเด็กอายุเพียง ๒ เดือน จึงตรงกับหลักกฎหมายที่ว่าไม่อาจให้ความยินยอมได้เช่นกัน ซึ่งบิดาต้องไปร้องศาล และนำคำพิพากษามาเพื่อให้นายทะเบียนจดทะเบียนรับรองบุตรให้ได้

๔.๒ หมายเลขโทรศัพท์เพื่อการติดต่อ ประสานงาน

กลุ่มงานบริหารงานทะเบียนสิทธิและสถานภาพบุคคล

ฝ่ายทะเบียนครอบครัว พินัยกรรม และนิติกรรม

หมายเลขโทรศัพท์ ๐ ๒๗๙๑ ๗๐๑๗ ถึง ๗๐๑๙

๑. ประเด็นภารกิจ

ทะเบียนครอบครัว (ทะเบียนรับบุตรบุญธรรม)

๒. ระเบียบ/กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ ระเบียบ/กฎหมาย

๒.๑.๑ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๑๕๙๘/๑๙ บุคคลที่มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบห้าปีจะรับบุคคลอื่นเป็นบุตรบุญธรรมก็ได้ แต่ผู้นั้นต้องมีอายุแก่กว่าผู้ที่จะรับเป็นบุตรบุญธรรมอย่างน้อยสิบห้าปี

มาตรา ๑๕๙๘/๒๐ การรับบุตรบุญธรรม ถ้าผู้ที่จะเป็นบุตรบุญธรรมมีอายุไม่ต่ำกว่าสิบห้าปี ผู้นั้นต้องให้ความยินยอมด้วย

มาตรา ๑๕๙๘/๒๗ การรับบุตรบุญธรรมจะสมบูรณ์ต่อเมื่อได้จดทะเบียนตามกฎหมาย แต่ถ้าผู้จะเป็นบุตรบุญธรรมนั้นเป็นผู้เยาว์ต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมก่อน

๒.๑.๒ พระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒

มาตรา ๒๙ เมื่อคณะกรรมการอนุมัติให้รับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมตามมาตรา ๒๗ แล้วหรือในกรณีที่มีการอุทธรณ์คำสั่งของคณะกรรมการตามมาตรา ๒๘ และศาลมีคำสั่งอนุญาตให้มีการรับบุตรบุญธรรมแล้ว หากผู้ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมไม่ดำเนินการจดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมภายในกำหนดหกเดือนนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำอนุมัติของคณะกรรมการหรือนับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งให้ถือว่าผู้นั้นสละสิทธิที่จะรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมและให้มอบเด็กคืนแก่บุคคลผู้มีอำนาจให้ความยินยอมในการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมหรือพนักงานเจ้าหน้าที่และให้นำความในมาตรา ๒๔ วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

๒.๒ สาระสำคัญ

๑. ผู้ที่จะจดทะเบียนรับบุตรบุญธรรมต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า ๒๕ ปี และจะต้องมีอายุแก่กว่าผู้จะเป็นบุตรบุญธรรมอย่างน้อย ๑๕ ปี

๒. ผู้รับบุตรบุญธรรมที่มีอายุไม่ต่ำกว่า ๑๕ ปี ต้องให้ความยินยอมด้วย

๓. กรณีผู้ที่จะเป็นบุตรบุญธรรมเป็นผู้เยาว์ต้องเข้าสู่กระบวนการการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมของกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) ก่อนและเมื่อได้รับอนุมัติจาก พม. แล้วผู้รับบุตรบุญธรรมต้องจดทะเบียนรับบุตรบุญธรรมภายใน ๖ เดือน

๓. แนวทางการปฏิบัติงานของนายอำเภอ

ข้อควรระวัง การจดทะเบียนรับบุตรบุญธรรมกรณีผู้เยาว์ต้องมีหนังสืออนุมัติให้จดทะเบียนรับบุตรบุญธรรมจากสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ก่อน นายทะเบียนจึงสามารถจดทะเบียนรับบุตรบุญธรรมได้ และในกรณีที่ผู้รับบุตรบุญธรรมมีคู่สมรสให้นายทะเบียนตรวจสอบหนังสืออนุมัติจากสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ด้วยว่าอนุมัติทั้งสามีและภริยาจดทะเบียนรับบุตรบุญธรรม หรืออนุมัติให้สามีหรือภริยาเพียงฝ่ายเดียวจดทะเบียนรับบุตรบุญธรรม และห้ามนายทะเบียนดำเนินการจดทะเบียนรับบุตรบุญธรรมที่ไม่เป็นไปตามที่สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์อนุมัติ

๔. ข้อหารือที่พบบ่อย และหมายเลขโทรศัพท์เพื่อการสอบถามและหารือ

๔.๑ ข้อหารือที่พบบ่อย

๑) สามีหรือภริยาสามารถจดทะเบียนรับบุตรบุญธรรมซึ่งเป็นผู้เยาว์ของคู่สมรสเป็นบุตรบุญธรรมของตนได้หรือไม่ อย่างไร

ตอบ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๙๘/๒๖ บัญญัติว่า ผู้เยาว์ที่เป็นบุตรบุญธรรมของบุคคลใดอยู่ จะเป็นบุตรบุญธรรมของบุคคลอื่นอีกในขณะเดียวกันไม่ได้ เว้นแต่เป็นบุตรบุญธรรมของคู่สมรสของผู้รับบุตรบุญธรรม

ถ้าคู่สมรสฝ่ายหนึ่งจะจดทะเบียนรับผู้เยาว์ซึ่งเป็นบุตรบุญธรรมของคู่สมรสอีกฝ่ายหนึ่งเป็นบุตรบุญธรรมของตนด้วยจะต้องได้รับความยินยอมของคู่สมรสซึ่งเป็นผู้รับบุตรบุญธรรมอยู่แล้ว และมิให้นำมาตรา ๑๕๙๘/๒๑ มาใช้บังคับ ดังนั้นสามีหรือภริยาสามารถจดทะเบียนรับบุตรบุญธรรมซึ่งเป็นผู้เยาว์ของคู่สมรสเป็นบุตรบุญธรรมของตนได้โดยต้องได้รับความยินยอมจากคู่สมรสที่จดทะเบียนรับบุตรบุญธรรมไว้ก่อนแล้วด้วยตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตราดังกล่าวข้างต้น

๒) เมื่อสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์มีมติอนุมัติให้จดทะเบียนรับบุตรบุญธรรมแล้ว ผู้รับบุตรบุญธรรมต้องมายื่นคำร้องขอจดทะเบียนรับบุตรบุญธรรมภายในกี่เดือน

ตอบ ผู้รับบุตรบุญธรรมต้องมายื่นคำร้องขอจดทะเบียนรับบุตรบุญธรรมภายใน ๖ เดือน นับแต่วันได้รับแจ้งคำอนุมัติตามมาตรา ๒๙ แห่งพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒

๔.๒ หมายเลขโทรศัพท์เพื่อการติดต่อ ประสานงาน

กลุ่มงานบริหารงานทะเบียนสิทธิและสถานภาพบุคคล
ฝ่ายทะเบียนครอบครัว พินัยกรรม และนิติกรรม
หมายเลขโทรศัพท์ ๐ ๒๗๙๑ ๗๐๑๗ ถึง ๗๐๑๙

๑. ประเด็นภารกิจ

ทะเบียนครอบครัว (ทะเบียนเลิกรับบุตรบุญธรรม)

๒. ระเบียบ/กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ ระเบียบ/กฎหมาย

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๑๕๙๘/๓๑ การเลิกรับบุตรบุญธรรม ถ้าบุตรบุญธรรมบรรลุนิติภาวะแล้วจะเลิกโดยความตกลงกันในระหว่างผู้รับบุตรบุญธรรมกับบุตรบุญธรรมเมื่อใดก็ได้

ถ้าบุตรบุญธรรมยังไม่บรรลุนิติภาวะการเลิกรับบุตรบุญธรรมจะทำได้ต่อเมื่อได้รับความยินยอมของบิดาและมารดา และให้นำมาตรา ๑๕๙๘/๒๐ และมาตรา ๑๕๙๘/๒๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในกรณีที่ได้รับผู้เยาว์เป็นบุตรบุญธรรมตามมาตรา ๑๕๙๘/๒๑ วรรคสอง มาตรา ๑๕๙๘/๒๒ มาตรา ๑๕๙๘/๒๓ มาตรา ๑๕๙๘/๒๔ หรือมาตรา ๑๕๙๘/๒๖ วรรคสอง ถ้าบุตรบุญธรรมยังไม่บรรลุนิติภาวะ การเลิกรับบุตรบุญธรรมให้กระทำได้ต่อเมื่อมีคำสั่งศาลโดยคำร้องขอของผู้มีส่วนได้เสียหรืออัยการ

การเลิกรับบุตรบุญธรรมจะสมบูรณ์ต่อเมื่อได้จดทะเบียนตามกฎหมาย

๒.๒ สาระสำคัญ

การเลิกรับบุตรบุญธรรมทำได้ ๒ วิธี คือ

๑. จดทะเบียนเลิกรับบุตรบุญธรรมโดยความยินยอมของทั้งสองฝ่าย

๑.๑ กรณีผู้เป็นบุตรบุญธรรมยังไม่บรรลุนิติภาวะจะต้องผ่านขั้นตอนการให้คำปรึกษาเยียวยาจากพนักงานเจ้าหน้าที่ของกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) ก่อน หากไกล่เกลี่ยเยียวยาแล้วและมีหนังสืออนุมัติให้จดทะเบียนเลิกรับบุตรบุญธรรมจึงจดทะเบียนเลิกรับบุตรบุญธรรมได้

๑.๒ กรณีผู้เป็นบุตรบุญธรรมบรรลุนิติภาวะแล้ว จะเลิกโดยความตกลงกันระหว่างผู้รับบุตรบุญธรรมเมื่อใดก็ได้

๒. โดยคำพิพากษาของศาล

๓. แนวทางการปฏิบัติงานของนายอำเภอ

ข้อควรระวัง การจดทะเบียนเลิกรับบุตรบุญธรรมกรณีผู้เยาว์ นายทะเบียนต้องตรวจสอบหนังสืออนุมัติให้จดทะเบียนเลิกรับบุตรบุญธรรมจากกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) ก่อนจึงสามารถจดทะเบียนเลิกรับบุตรบุญธรรมได้

๔. ข้อหารือที่พบบ่อย และหมายเลขโทรศัพท์เพื่อการสอบถามและหารือ

๔.๑ ข้อหารือที่พบบ่อย

๑) การจดทะเบียนเลิกรับบุตรบุญธรรมสามารถร้องขอต่อศาลได้หรือไม่ อย่างไร

ตอบ ได้ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๑๕๙๘/๓๓ และมาตรา ๑๕๙๘/๓๖

๒) กรณีการจดทะเบียนเลิกรับผู้เยาว์เป็นบุตรบุญธรรมแล้วอำนาจปกครองบุตรจะอยู่กับใคร

ตอบ อำนาจปกครองบุตรจะกลับมาอยู่กับบิดามารดาโดยกำเนิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๑๕๙๘/๓๗

๔.๒ หมายเลขโทรศัพท์เพื่อการติดต่อ ประสานงาน

กลุ่มงานบริหารงานทะเบียนสิทธิและสถานภาพบุคคล

ฝ่ายทะเบียนครอบครัว พินัยกรรม และนิติกรรม

หมายเลขโทรศัพท์ ๐ ๒๗๙๑ ๗๐๑๗ ถึง ๗๐๑๙

๑. ประเด็นภารกิจ

ทะเบียนครอบครัว (บันทึกฐานะของภริยา)

๒. ระเบียบ/กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ ระเบียบ/กฎหมาย

พระราชบัญญัติจดทะเบียนครอบครัว พุทธศักราช ๒๔๗๘

มาตรา ๒๔ ถ้าสามีภริยาซึ่งได้ทำการสมรสกันโดยสมบูรณ์ก่อนวันใช้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๕ ร้องขอให้บันทึกฐานะของภริยาตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้บทบัญญัติ บรรพ ๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พ.ศ. ๒๔๗๗ ให้นายทะเบียนบันทึกไว้ในทะเบียน

๒.๒ สาระสำคัญ

หลักเกณฑ์การบันทึกฐานะของภริยา มีดังนี้

๑) บุคคลที่จะร้องขอให้บันทึกได้ต้องเป็นสามีภรรยาและสมรสกันก่อนการใช้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ คือ ก่อนวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๔๗๘

๒) การบันทึกนั้นจะบันทึกได้ ๒ ฐานะ เท่านั้น คือ

- เอกภริยา บันทึกได้คนเดียว
- อนุภริยา บันทึกได้หลายคน

๓) รับบันทึกเฉพาะสามีภรรยาที่ร้องขอให้บันทึกเท่านั้น

๓. แนวทางการปฏิบัติงานของนายอำเภอ

ข้อควรระวัง การบันทึกฐานะของภริยาจะกระทำได้ต่อเมื่อสามีหรือภริยาที่สมรสกันก่อน ๑ ตุลาคม ๒๔๗๘ ร้องขอให้บันทึก

๔. ข้อหารือที่พบบ่อย และหมายเลขโทรศัพท์เพื่อการสอบถามและหารือ

๔.๑ ข้อหารือที่พบบ่อย

๑) การบันทึกฐานะของภริยาต้องเป็นสามีภริยากันก่อนเมื่อใด

ตอบ ต้องเป็นสามีภริยากันก่อน ๑ ตุลาคม ๒๔๗๘ ตามข้อ ๓๓ ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจดทะเบียนครอบครัว พ.ศ. ๒๕๔๑

๒) การบันทึกฐานะของภริยาสามารถดำเนินการได้อย่างไร

ตอบ นายทะเบียนสามารถรับบันทึกฐานะของภริยาได้เฉพาะสามีภริยาที่มายื่นคำร้องเท่านั้น ตามข้อ ๓๔ ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจดทะเบียนครอบครัว พ.ศ. ๒๕๔๑

๔.๒ หมายเลขโทรศัพท์เพื่อการติดต่อ ประสานงาน

กลุ่มงานบริหารงานทะเบียนสิทธิและสถานภาพบุคคล

ฝ่ายทะเบียนครอบครัว พินัยกรรม และนิติกรรม

หมายเลขโทรศัพท์ ๐ ๒๗๙๑ ๗๐๑๗ ถึง ๗๐๑๙

๑. ประเด็นภารกิจ

ทะเบียนครอบครัว (บันทึกฐานะแห่งครอบครัว)

๒. ระเบียบ/กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ ระเบียบ/กฎหมาย

พระราชบัญญัติจดทะเบียนครอบครัว พุทธศักราช ๒๔๗๘

มาตรา ๑๗ ถ้าการใด ๆ อันเกี่ยวแก่ฐานะแห่งครอบครัวได้ทำขึ้นในต่างประเทศตามแบบซึ่งกฎหมายแห่งประเทศที่ทำขึ้นนั้นบัญญัติไว้ ผู้มีส่วนได้เสียจะขอให้บันทึกในประเทศสยามก็ได้แต่ต้องยื่นเอกสารอันเป็นหลักฐานแห่งการนั้นโดยมีคำรับรองถูกต้องพร้อมกับคำแปลภาษาไทยซึ่งฝ่ายนั้นต้องเป็นผู้ออกค่าใช้จ่าย

ถ้าการดังกล่าวแล้วได้ทำขึ้นในต่างประเทศตามแบบ ซึ่งกฎหมายไทยบัญญัติไว้ให้เจ้าพนักงานทูตหรือกงสุลไทยส่งสำเนาทะเบียนหรือบันทึกซึ่งได้รับรองถูกต้องแล้วไปยังกระทรวงต่างประเทศเพื่อส่งต่อไปยังกระทรวงมหาดไทย

๒.๒ สาระสำคัญ

หลักเกณฑ์การบันทึกฐานะแห่งครอบครัว มีดังนี้

๑. ข้อความที่จะให้บันทึกจะต้องเป็นกิจการอันเกี่ยวกับฐานะแห่งครอบครัว

๒. กิจการนั้นได้กระทำไว้ในต่างประเทศตามแบบกฎหมายแห่งประเทศที่ทำขึ้นบัญญัติไว้

๓. ต้องเป็นความสัมพันธ์ระหว่างคู่กรณีที่เป็นคนสัญชาติไทยด้วยกันหรือฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นคนสัญชาติไทย

๔. ต้องนำเอกสารอันเป็นหลักฐานแห่งครอบครัวซึ่งแปลเป็นภาษาไทยและมีคำรับรองถูกต้องมาแสดงต่อนายทะเบียน

๓. แนวทางการปฏิบัติงานของนายอำเภอ

ข้อควรระวัง การบันทึกฐานะแห่งครอบครัวต้องเป็นการจดทะเบียนตามกฎหมายต่างประเทศ และต้องนำเอกสารดังกล่าวแปลเป็นภาษาไทยและรับรองจากกระทรวงการต่างประเทศ นายทะเบียนจึงสามารถบันทึกฐานะแห่งครอบครัวให้ได้

๔. ข้อหารือที่พบบ่อย และหมายเลขโทรศัพท์เพื่อการสอบถามและหารือ

๔.๑ ข้อหารือที่พบบ่อย

๑. บุคคลใดสามารถมายื่นคำร้องขอบันทึกฐานะแห่งครอบครัวได้บ้าง

ตอบ ผู้มีส่วนได้เสียตามมาตรา ๑๗ พระราชบัญญัติจดทะเบียนครอบครัว พ.ศ. ๒๔๗๘ และข้อ ๕ และข้อ ๓๖ ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจดทะเบียนครอบครัว พ.ศ. ๒๕๔๑

๒. ถ้าคู่สมรสเป็นบุคคลต่างชาติทั้งคู่และจดทะเบียนสมรสตามกฎหมายต่างประเทศสามารถยื่นคำร้องขอบันทึกฐานะแห่งครอบครัวได้หรือไม่ อย่างไร

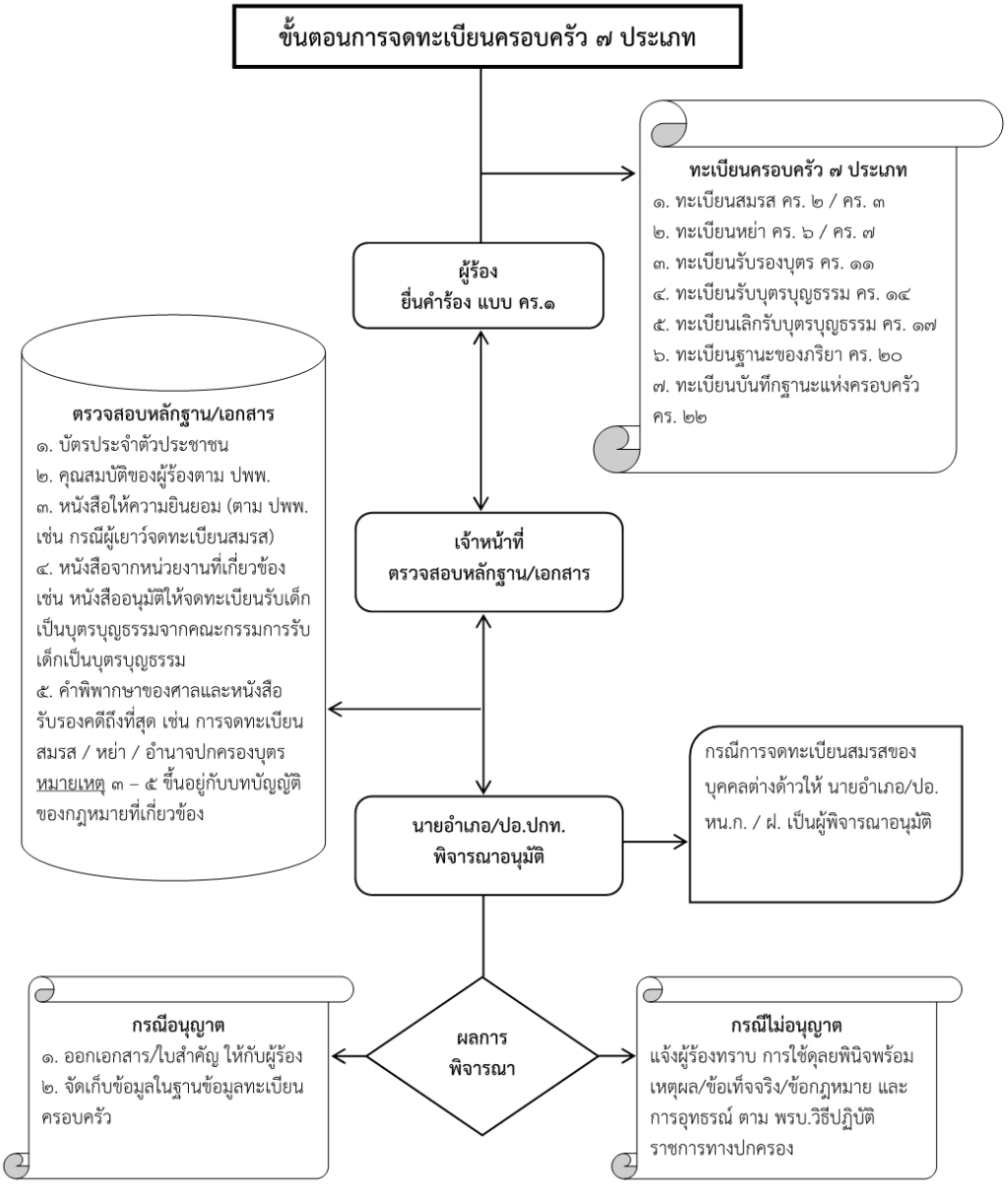
ตอบ ไม่สามารถยื่นคำร้องขอบันทึกฐานะแห่งครอบครัวได้ เนื่องจากผู้ร้องขอบันทึกฐานะแห่งครอบครัวจะต้องมีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทั้งสองฝ่ายเป็นบุคคลสัญชาติไทยตามข้อ ๓๖ ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจดทะเบียนครอบครัว พ.ศ. ๒๕๔๑

๔.๒ หมายเลขโทรศัพท์เพื่อการติดต่อ ประสานงาน

กลุ่มงานบริหารงานทะเบียนสิทธิและสถานภาพบุคคล

ฝ่ายทะเบียนครอบครัว พินัยกรรม และนิติกรรม

หมายเลขโทรศัพท์ ๐ ๒๗๙๑ ๗๐๑๗ ถึง ๗๐๑๙

สำนักบริหารการทะเบียน / ส่วนการทะเบียนทั่วไป / กลุ่มงานบริหารงานทะเบียนสิทธิและสถานภาพบุคคล
โทร. ๐-๒๗๙๑-๗๐๑๗-๑๙

๒.๒.๑ การบริหารงานทะเบียนทั่วไป (ต่อ)

๑. ประเด็นภารกิจ

ทะเบียนพินัยกรรม

๒. ระเบียบ/กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ ระเบียบ/กฎหมาย

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๑๖๕๘ พินัยกรรมนั้น จะทำเป็นเอกสารฝ่ายเมืองก็ได้ กล่าวคือ

(๑) ผู้ทำพินัยกรรมต้องไปแจ้งข้อความที่ตนประสงค์จะให้ใส่ไว้ในพินัยกรรมของตนแก่กรมการอำเภอต่อหน้าพยานอีกอย่างน้อยสองคนพร้อมกัน

(๒) กรมการอำเภอต้องจดข้อความที่ผู้ทำพินัยกรรมแจ้งให้ทราบนั้นลงไว้ และอ่านข้อความนั้นให้ผู้ทำพินัยกรรมและพยานฟัง

(๓) เมื่อผู้ทำพินัยกรรมและพยานทราบแน่ชัดว่า ข้อความที่กรมการอำเภอจดนั้นเป็นการถูกต้องตรงกับที่ผู้ทำพินัยกรรมแจ้งไว้แล้ว ให้ผู้ทำพินัยกรรมและพยานลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญ

(๔) ข้อความที่กรมการอำเภอจดไว้นั้น ให้กรมการอำเภอลงลายมือชื่อและลงวัน เดือน ปี ทั้งจดลงไว้ด้วยตนเองเป็นสำคัญว่า พินัยกรรมนั้นได้ทำขึ้นถูกต้องตามบทบัญญัติอนุมาตรา ๑ ถึง ๓ ข้างต้นแล้วประทับตราตำแหน่งไว้เป็นสำคัญ

การขูดลบ ตก เติม หรือการแก้ไขเปลี่ยนแปลงอย่างอื่นซึ่งพินัยกรรมนั้นย่อมไม่สมบูรณ์ เว้นแต่ผู้ทำพินัยกรรม พยาน และกรมการอำเภอจะได้ลงลายมือชื่อกำกับไว้

มาตรา ๑๖๖๐ พินัยกรรมนั้น จะทำเป็นเอกสารลับก็ได้ กล่าวคือ

(๑) ผู้ทำพินัยกรรมต้องลงลายมือชื่อในพินัยกรรม

(๒) ผู้ทำพินัยกรรมต้องผนึกพินัยกรรมนั้น แล้วลงลายมือชื่อคาบรอยผนึกนั้น

(๓) ผู้ทำพินัยกรรมต้องนำพินัยกรรมที่ผนึกนั้นไปแสดงต่อกรมการอำเภอ และพยานอีกอย่างน้อยสองคน และให้ถ้อยคำต่อบุคคลทั้งหมดเหล่านั้นว่าเป็นพินัยกรรมของตน ถ้าพินัยกรรมนั้นผู้ทำพินัยกรรมมิได้เป็นผู้เขียนเองโดยตลอด ผู้ทำพินัยกรรมจะต้องแจ้งนามและภูมิลำเนาของผู้เขียนให้ทราบด้วย

(๔) เมื่อกรมการอำเภอจดถ้อยคำของผู้ทำพินัยกรรม และวัน เดือน ปี ที่นำพินัยกรรมมาแสดงไว้บนซองนั้นและประทับตราตำแหน่งแล้ว ให้กรมการอำเภอผู้ทำพินัยกรรมและพยานลงลายมือชื่อบนซองนั้น

การขูดลบ ตก เติม หรือการแก้ไขเปลี่ยนแปลงอย่างอื่นซึ่งพินัยกรรมนั้นย่อมไม่สมบูรณ์ เว้นแต่ผู้ทำพินัยกรรมจะได้ลงลายมือชื่อกำกับไว้

มาตรา ๑๖๖๓ เมื่อมีพฤติการณ์พิเศษซึ่งบุคคลใดไม่สามารถจะทำพินัยกรรมตามแบบอื่นที่กำหนดไว้ได้ เช่น ตกอยู่ในอันตรายใกล้ความตาย หรือเวลามีโรคระบาด หรือสงคราม บุคคลนั้นจะทำพินัยกรรมด้วยวาจาก็ได้

เพื่อการนี้ ผู้ทำพินัยกรรมต้องแสดงเจตนากำหนดข้อพินัยกรรมต่อหน้าพยานอย่างน้อยสองคนซึ่งอยู่พร้อมกัน ณ ที่นั้น

พยานสองคนนั้นต้องไปแสดงตนต่อกรมการอำเภอโดยมิชักช้าและแจ้งข้อความที่ผู้ทำพินัยกรรมได้สั่งไว้ด้วยวาจานั้น ทั้งต้องแจ้งวัน เดือน ปี สถานที่ที่ทำพินัยกรรมและพฤติการณ์พิเศษนั้นไว้ด้วย

ให้กรมการอำเภอจดข้อความที่พยานแจ้งนั้นไว้ และพยานสองคนนั้นต้องลงลายมือชื่อไว้ หรือมิฉะนั้น จะให้เสมอกับการลงลายมือชื่อได้ก็แต่ด้วยลงลายพิมพ์นิ้วมือโดยมีพยานลงลายมือชื่อรับรองสองคน

๒.๒ สาระสำคัญ

พินัยกรรมคือ คำสั่งสุดท้ายซึ่งแสดงเจตนากำหนดการเผื่อตายในเรื่องทรัพย์สินหรือกิจการต่าง ๆ ของผู้ทำพินัยกรรม เพื่อที่จะเกิดผลบังคับตามกฎหมายในเมื่อผู้ทำพินัยกรรมถึงแก่ความตาย โดยทำแบบใดแบบหนึ่ง ที่กฎหมายกำหนดไว้ ซึ่งพินัยกรรมที่เกี่ยวข้องกับอำเภอมี ๓ แบบ คือ

๑. พินัยกรรมแบบเอกสารฝ่ายเมือง

๒. พินัยกรรมแบบเอกสารลับ

๓. พินัยกรรมแบบทำด้วยวาจา

นอกจากนี้กรมการอำเภอยังมีอำนาจอีก ๓ ประการ คือ ๑) การตัดทายาทโดยธรรมมิให้รับมรดก ๒) การถอนการตัดทายาทโดยธรรมมิให้รับมรดก ๓) การสละมรดก

๓. อำนาจหน้าที่ และแนวทางการปฏิบัติงานของนายอำเภอ

๓.๑ อำนาจหน้าที่ของนายอำเภอ

นายอำเภอเป็นกรมการอำเภอลงนามในพินัยกรรมประเภทต่าง ๆ หากไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้มอบหมายให้ปลัดอำเภอปฏิบัติหน้าที่แทนได้ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.๒๕๓๔

๓.๒ ข้อควรระวัง

การทำพินัยกรรมแบบเอกสารฝ่ายเมือง กรณีที่อำเภอเก็บรักษาไว้ เมื่อผู้ทำพินัยกรรมเสียชีวิตแล้ว ก่อนส่งมอบพินัยกรรมให้กับผู้ซึ่งผู้ทำพินัยกรรมสั่งให้มารับพินัยกรรมไปเมื่อผู้ทำพินัยกรรมเสียชีวิตหรือผู้จัดการมรดก ให้อำเภอถ่ายสำเนาพินัยกรรมจากต้นฉบับพินัยกรรมไว้ด้วยตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๑๖๖๒ วรรค ๒

๔. ข้อหารือที่พบบ่อย และหมายเลขโทรศัพท์เพื่อการสอบถามและหารือ

๔.๑ ข้อหารือที่พบบ่อย

๑. ความหมายของพินัยกรรมคืออะไร

ตอบ ป.พ.พ. มาตรา ๑๖๔๖ และมาตรา ๑๖๔๗ ได้ให้ความหมายของคำว่าพินัยกรรมไว้ สรุปได้คือ พินัยกรรมเป็นคำสั่งสุดท้ายของบุคคลที่แสดงเจตนากำหนดการเผื่อตายในเรื่องทรัพย์สินของตนเองหรือในการต่าง ๆ อันจะเป็นผลบังคับได้ตามกฎหมายเมื่อตนตายแล้ว

๒. พินัยกรรมมีกี่แบบ อะไรบ้าง

ตอบ พินัยกรรมนั้นต้องทำตามแบบที่กฎหมายกำหนดไว้เท่านั้น มีอยู่ด้วยกัน ๕ แบบ ได้แก่ ๑) พินัยกรรมแบบธรรมดา ๒) พินัยกรรมแบบเขียนเองทั้งฉบับ ๓) พินัยกรรมแบบเอกสารฝ่ายเมือง ๔) พินัยกรรมแบบเอกสารลับ และ ๕) พินัยกรรมแบบทำด้วยวาจา ซึ่งพินัยกรรมที่เกี่ยวข้องกับอำเภอมี ๓ แบบ คือตามแบบที่ ๓) - ๕)

๓. การเพิกถอนพินัยกรรมทำได้โดยวิธีใดบ้าง ให้อธิบาย

ตอบ ผู้ที่ทำพินัยกรรมไว้ จะเพิกถอนพินัยกรรมของตนเสียทั้งหมดหรือแต่บางส่วนในเวลาใดก็ได้ ซึ่งกฎหมายได้บัญญัติไว้มีวิธีดำเนินการได้ ดังนี้

(๑) ทำพินัยกรรมฉบับหลังขึ้นมาเพิกถอนพินัยกรรมฉบับก่อนเสียทั้งหมดหรือแต่บางส่วนก็ได้ แต่พินัยกรรมฉบับหลังต้องทำให้ถูกต้องตามแบบใดแบบหนึ่งใน ๕ แบบนั้น

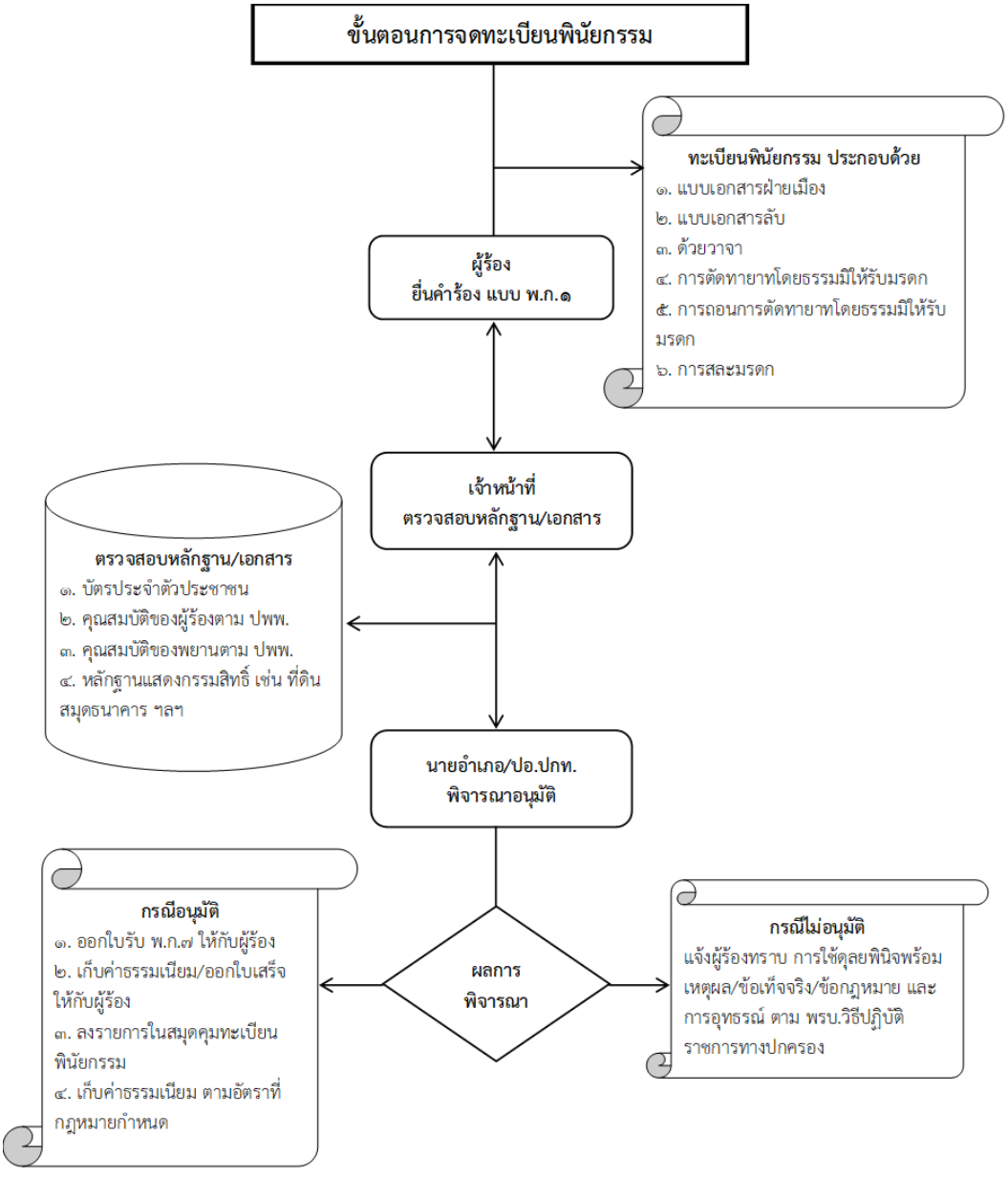
(๒) เพิกถอนพินัยกรรมทั้งหมดหรือบางส่วน โดยทำลายหรือขีดฆ่าเสียด้วยตามตั้งใจ กรณีพินัยกรรมนั้นทำเป็นต้นฉบับหลายฉบับ การเพิกถอนจะสมบูรณ์เมื่อได้กระทำแก่ต้นฉบับทุกฉบับ

(๓) ได้โอนไปโดยสมบูรณ์ซึ่งทรัพย์สินอันเป็นวัตถุแห่งข้อกำหนดพินัยกรรมใดด้วยความตั้งใจ

(๔) พินัยกรรมฉบับก่อนกับฉบับหลังขัดกัน ให้ถือว่าพินัยกรรมฉบับก่อนเป็นอันเพิกถอนโดยพินัยกรรมฉบับหลัง เฉพาะในส่วนที่มีข้อความขัดกันนั้นเท่านั้น

๔.๒ หมายเลขโทรศัพท์เพื่อการติดต่อ ประสานงาน

กลุ่มงานบริหารงานทะเบียนสิทธิและสถานภาพบุคคล
ฝ่ายทะเบียนครอบครัว พินัยกรรม และนิติกรรม
หมายเลขโทรศัพท์ ๐ ๒๗๙๑ ๗๐๑๗ ถึง ๗๐๑๙

๒.๒.๑ การบริหารงานทะเบียนทั่วไป (ต่อ)

๑. ประเด็นภารกิจ

ทะเบียนนิติกรรม

๒. ระเบียบ/กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ ระเบียบ/กฎหมาย

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๑๔๙ นิติกรรม หมายความว่า การใด ๆ อันทำลงโดยชอบด้วยกฎหมายและด้วยใจสมัคร มุ่งโดยตรงต่อการผูกนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคล เพื่อจะก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวน หรือระงับซึ่งสิทธิ

มาตรา ๔๕๖ การซื้อขายอสังหาริมทรัพย์ ถ้ามิได้ทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นโมฆะ วิธีนี้ใช้กับซื้อขายเรือมีระวางตั้งแต่ห้าตันขึ้นไป ทั้งซื้อขายแพและสัตว์พาหนะด้วย

๒.๒ สาระสำคัญ

นิติกรรม หมายถึง การใด ๆ อันทำลงโดยชอบด้วยกฎหมาย ด้วยใจสมัคร มุ่งตรงต่อการผูกนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคลเพื่อจะก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวนหรือระงับซึ่งสิทธิ

สำหรับนิติกรรมที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมการปกครอง ได้แก่

๑. การซื้อขาย ขายฝาก แลกเปลี่ยน ให้ (เรือและแพ)

๒. การไถ่ถอนการขายฝาก

๓. การจำนอง (เรือ)

๔. การไถ่ถอนจำนอง (เรือ)

๓. อำนาจหน้าที่ และแนวทางการปฏิบัติงานของนายอำเภอ

๓.๑ อำนาจหน้าที่ของนายอำเภอ

ที่เกี่ยวข้องกับทะเบียนนิติกรรม นายอำเภอเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ในการทำสัญญาประเภทต่าง ๆ ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ และหากนายอำเภอไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ให้มอบหมายให้ปลัดอำเภอปฏิบัติหน้าที่แทนตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.๒๕๓๔

๓.๒ ข้อควรระวัง

อำเภอมีอำนาจในการทำนิติกรรมสัญญา ๔ ประการข้างต้นเท่านั้น สำหรับการจดทะเบียนเรือเป็นอำนาจหน้าที่ของกรมเจ้าท่า

๔. ข้อหารือที่พบบ่อย และหมายเลขโทรศัพท์เพื่อการสอบถามและหารือ

๔.๑ ข้อหารือที่พบบ่อย

๑. ลักษณะของนิติกรรมในหน้าที่ของนายอำเภอ มีอะไรบ้าง

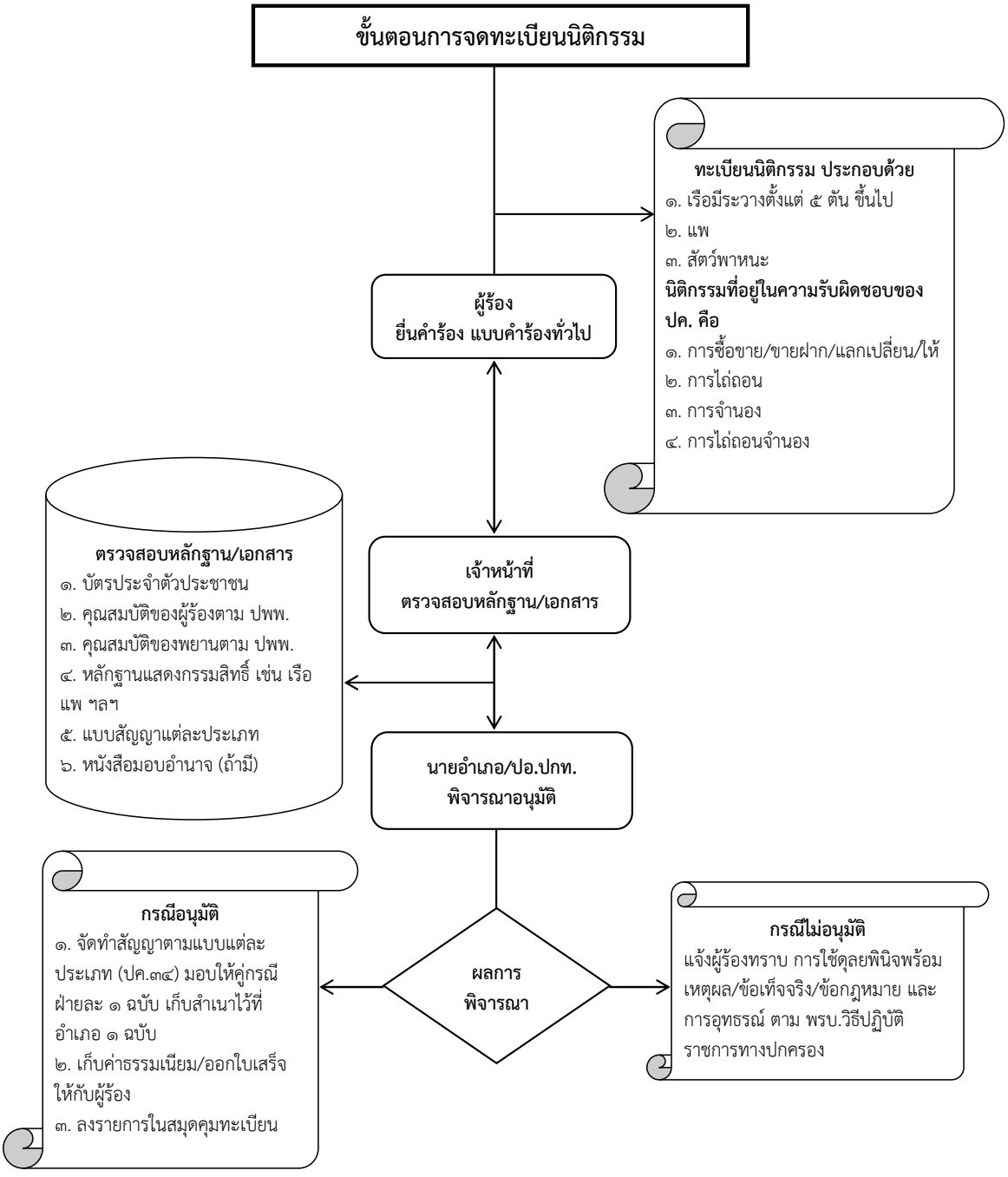
ตอบ ลักษณะของนิติกรรมในหน้าที่ของนายอำเภอ คือ ซื้อขาย ขายฝาก แลกเปลี่ยน ให้ จำนอง

๒. การจดทะเบียนนิติกรรม สามารถดำเนินการได้ที่ไหน

ตอบ การจดทะเบียนนิติกรรมสามารถจดได้ทุกอำเภอ กิ่งอำเภอ และเขตโดยไม่ต้องคำนึงถึงภูมิลำเนาของผู้ร้องขอจดทะเบียนนิติกรรม

๔.๒ หมายเลขโทรศัพท์เพื่อการติดต่อ ประสานงาน

กลุ่มงานบริหารงานทะเบียนสิทธิและสถานภาพบุคคล
ฝ่ายทะเบียนครอบครัว พินัยกรรม และนิติกรรม
หมายเลขโทรศัพท์ ๐ ๒๗๙๑ ๗๐๑๗ ถึง ๗๐๑๙

๒.๒.๑ การบริหารงานทะเบียนทั่วไป (ต่อ)

๑. ประเด็นภารกิจ

ทะเบียนชื่อบุคคล

๒. ระเบียบ/กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ พระราชบัญญัติชื่อบุคคล พ.ศ. ๒๕๐๕

มาตรา ๙ ผู้มีสัญชาติไทยผู้ใดประสงค์จะจดทะเบียนตั้งชื่อสกุล ให้ยื่นคำขอต่อนายทะเบียนท้องที่ในท้องที่ที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร

เมื่อนายทะเบียนท้องที่พิจารณาเห็นว่าชื่อสกุลที่ขอตั้งนั้นไม่ขัดต่อพระราชบัญญัตินี้ ก็ให้เสนอต่อไปตามลำดับจนถึงนายทะเบียนกลาง เมื่อได้รับอนุมัติจากนายทะเบียนกลางแล้วให้นายทะเบียนท้องที่รับจดทะเบียนชื่อสกุลนั้นและออกหนังสือสำคัญแสดงการรับจดทะเบียนชื่อสกุลให้แก่ผู้ขอ แต่ในกรณีที่สำนักทะเบียนใดสามารถเชื่อมโยงข้อมูลเข้ากับเครือข่ายข้อมูลของสำนักทะเบียนกลางตามที่กระทรวงมหาดไทยประกาศกำหนดแล้ว ให้นายทะเบียนท้องที่ดำเนินการดังกล่าวได้โดยไม่ต้องได้รับอนุมัติจากนายทะเบียนกลาง

การปฏิบัติการตามมาตรานี้ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๑ ผู้จดทะเบียนตั้งชื่อสกุลจะอนุญาตให้ผู้มีสัญชาติไทยผู้ใดร่วมใช้ชื่อสกุลของตนก็ได้ โดยยื่นคำขอต่อนายทะเบียนท้องที่ในท้องที่ที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร

การอนุญาตตามมาตรานี้ จะสมบูรณ์ต่อเมื่อนายทะเบียนท้องที่ได้ออกหนังสือสำคัญแสดงการอนุญาตให้ใช้ชื่อสกุลให้แก่ผู้ที่จะใช้ชื่อสกุลนั้น

ในกรณีที่ผู้จดทะเบียนตั้งชื่อสกุลตายแล้ว ให้ผู้สืบสันดานของผู้จดทะเบียนตั้งชื่อสกุลในลำดับที่ใกล้ชิดที่สุดซึ่งยังมีชีวิตอยู่และใช้ชื่อสกุลนั้นมีสิทธิอนุญาตตามวรรคหนึ่ง

มาตรา ๑๒ คู่สมรสมีสิทธิใช้ชื่อสกุลของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งตามที่ตกลงกัน หรือต่างฝ่ายต่างใช้ชื่อสกุลเดิมของตน

การตกลงกันตามวรรคหนึ่ง จะกระทำเมื่อมีการสมรสหรือในระหว่างสมรสก็ได้

ข้อตกลงตามวรรคหนึ่ง คู่สมรสจะตกลงเปลี่ยนแปลงภายหลังก็ได้

มาตรา ๑๓ เมื่อการสมรสสิ้นสุดลงด้วยการหย่าหรือศาลพิพากษาให้เพิกถอนการสมรสให้ฝ่ายซึ่งใช้ชื่อสกุลของอีกฝ่ายหนึ่งกลับไปใช้ชื่อสกุลเดิมของตน

เมื่อการสมรสสิ้นสุดลงด้วยความตาย ให้ฝ่ายซึ่งยังมีชีวิตอยู่และใช้ชื่อสกุลของอีกฝ่ายหนึ่งมีสิทธิใช้ชื่อสกุลนั้นได้ต่อไป แต่เมื่อจะสมรสใหม่ ให้กลับไปใช้ชื่อสกุลเดิมของตน

มาตรา ๑๕ ผู้อุปการะเลี้ยงดูเด็ก หรือเจ้าของสถานพยาบาล สถานสงเคราะห์หรือสถานอุปการะเลี้ยงดูเด็ก ประสงค์จะจดทะเบียนตั้งชื่อสกุลของเด็กซึ่งตนอุปการะเลี้ยงดูหรือเด็กแห่งสถานดังกล่าวซึ่งมีสัญชาติไทยแต่ไม่ปรากฏชื่อสกุลใช้ร่วมกันหรือแยกกัน ให้ยื่นคำขอต่อนายทะเบียนท้องที่ที่ผู้อุปการะเลี้ยงดูมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรหรือที่สถานดังกล่าวตั้งอยู่ และให้นำความในวรรคสองและวรรคสามของมาตรา ๙ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๖ ผู้มีชื่อตัวหรือชื่อรองอยู่แล้วประสงค์จะเปลี่ยนชื่อตัวหรือชื่อรอง ให้ยื่นคำขอต่อนายทะเบียนท้องที่ในท้องที่ที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร เมื่อนายทะเบียนท้องที่เห็นว่าชื่อตัวหรือชื่อรองที่ขอเปลี่ยนใหม่นั้นไม่ขัดต่อพระราชบัญญัตินี้ ก็ให้อนุญาตและออกหนังสือสำคัญแสดงการเปลี่ยนชื่อให้

มาตรา ๑๗ ผู้มีชื่อสกุลอยู่แล้วประสงค์จะขอตั้งชื่อสกุลใหม่ ให้ยื่นคำขอต่อนายทะเบียนท้องที่ในท้องที่ที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร และให้นำความในวรรคสองและวรรคสามของมาตรา ๙ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๘ ในกรณีที่นายทะเบียนสั่งไม่รับจดทะเบียนชื่อสกุล ผู้ขอจดทะเบียนชื่อสกุลมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งของนายทะเบียนต่อรัฐมนตรีภายในสามสิบวันนับแต่วันทราบคำสั่งโดยยื่นอุทธรณ์ต่อนายทะเบียนท้องที่

คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด

มาตรา ๑๙ ผู้ใดประสงค์จะใช้ราชทินนามของตน ของบุพการีหรือของผู้สืบสันดานเป็นชื่อสกุล ให้ยื่นคำขอต่อนายทะเบียนท้องที่ในท้องที่ที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร แล้วให้นายทะเบียนท้องที่นั้นเสนอต่อไปตามลำดับจนถึงนายทะเบียนกลาง

เมื่อนายทะเบียนกลางพิจารณาเห็นสมควร ให้เสนอรัฐมนตรีเพื่อนำความกราบบังคมทูลเมื่อได้รับพระบรมราชานุญาตแล้ว จึงให้นายทะเบียนท้องที่รับจดทะเบียนชื่อสกุลนั้นและออกหนังสือสำคัญแสดงการรับจดทะเบียนชื่อสกุลให้แก่ผู้ขอ

๒.๒ ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการทะเบียนชื่อบุคคล พ.ศ. ๒๕๕๑

ข้อ ๕ ผู้มีสัญชาติไทยที่ประสงค์จะเปลี่ยนชื่อตัว ให้ยื่นคำขอตามแบบ ช.๑ ต่อนายทะเบียนท้องที่ ณ สำนักงานเขต ที่ว่าการอำเภอหรือที่ว่าการกิ่งอำเภอ ที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน

ข้อ ๖ ผู้มีสัญชาติไทยที่ประสงค์จะตั้งหรือเปลี่ยนชื่อรองให้ยื่นคำขอตามแบบ ช.๑ ต่อนายทะเบียนท้องที่ ณ สำนักงานเขต ที่ว่าการอำเภอหรือที่ว่าการกิ่งอำเภอ ที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน

ข้อ ๗ ผู้ใดประสงค์จะใช้ราชทินนามของตนเป็นชื่อตัวหรือชื่อรอง ให้ยื่นคำขอตามแบบ ช.๑ ต่อนายทะเบียนท้องที่ ณ สำนักงานเขต ที่ว่าการอำเภอหรือที่ว่าการกิ่งอำเภอ ที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน

ข้อ ๘ คนต่างด้าวผู้ใดประสงค์จะขอหลักฐานการเปลี่ยนชื่อตัว เพื่อประกอบการขอแปลงสัญชาติหรือขอกลับคืนสัญชาติไทยให้ยื่นคำขอตามแบบ ช.๑ ต่อนายทะเบียนท้องที่ ณ สำนักงานเขตที่ว่าการอำเภอหรือที่ว่าการกิ่งอำเภอ ที่ตนมีชื่ออยู่ในหลักฐานตามที่ทางราชการกำหนด

ข้อ ๙ ผู้มีสัญชาติไทยที่ประสงค์จะขอจดทะเบียนตั้งชื่อสกุลหรือขอตั้งชื่อสกุลใหม่ให้ยื่นคำขอตามแบบ ช.๑ ต่อนายทะเบียนท้องที่ ณ สำนักงานเขต ที่ว่าการอำเภอหรือที่ว่าการกิ่งอำเภอที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน

ข้อ ๑๐ คนต่างด้าวผู้ใดประสงค์จะขอหลักฐานการขอจดทะเบียนตั้งชื่อสกุล เพื่อประกอบการขอแปลงสัญชาติหรือขอกลับคืนสัญชาติไทย ให้ยื่นคำขอตามแบบ ช.๑ ต่อนายทะเบียนท้องที่ ณ สำนักงานเขตที่ว่าการอำเภอหรือที่ว่าการกิ่งอำเภอที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน

ข้อ ๑๑ ผู้ใดจะขอใช้ราชทินนามของตนเป็นชื่อสกุล ให้ยื่นคำขอตามแบบ ช.๑ ต่อนายทะเบียนท้องที่ ณ สำนักงานเขต ที่ว่าการอำเภอหรือที่ว่าการกิ่งอำเภอที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน

ข้อ ๑๒ ผู้ใดจะขอใช้ราชทินนามของบุพการีหรือของผู้สืบสันดานเป็นชื่อสกุล ให้ยื่นคำขอตามแบบ ช.๑ ต่อนายทะเบียนท้องที่ ณ สำนักงานเขต ที่ว่าการอำเภอหรือที่ว่าการกิ่งอำเภอ ที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน

ข้อ ๑๓ ผู้จดทะเบียนตั้งชื่อสกุลผู้ใด จะอนุญาตให้ผู้มีสัญชาติไทยผู้ใดร่วมใช้ชื่อสกุลของตนก็ได้ โดยให้เจ้าของชื่อสกุลที่จดทะเบียนตั้งชื่อสกุลหรือตั้งชื่อสกุลใหม่ไว้แล้ว ยื่นคำขอตามแบบ ช.๑ พร้อมหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนชื่อสกุลตามแบบ ช.๒ ของตนต่อนายทะเบียนท้องที่ ณ สำนักงานเขต ที่ว่าการอำเภอหรือที่ว่าการกิ่งอำเภอ ที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน

ข้อ ๑๔ กรณีที่ผู้จดทะเบียนตั้งชื่อสกุลตายแล้ว หรือศาลมีคำสั่งถึงที่สุดว่าเป็นผู้สาบสูญ ผู้สืบสันดานของผู้จดทะเบียนตั้งชื่อสกุลในลำดับที่ใกล้ชิดที่สุดซึ่งยังมีชีวิตอยู่ และใช้ชื่อสกุลนั้น จะอนุญาตให้ผู้มีสัญชาติไทยผู้ใดร่วมใช้ชื่อสกุลของตนให้ยื่นคำขอตามแบบ ช.๑ ของตนต่อนายทะเบียนท้องที่ ณ สำนักงานเขต

ที่ว่าการอำเภอหรือที่ว่าการกิ่งอำเภอ ที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน พร้อมแสดงหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนชื่อสกุลตามแบบ ช.๒ ของเจ้าของชื่อสกุลและหลักฐานทางราชการที่สามารถพิสูจน์ได้ว่าเป็นผู้มีสิทธิอนุญาตให้ผู้อื่นร่วมใช้ชื่อสกุลได้ ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ เช่น ทะเบียนสมรส ทะเบียนรับรองบุตร คำพิพากษาถึงที่สุดว่าเป็นบุตร เป็นต้น

ข้อ ๑๕ ผู้มีสิทธิอนุญาตให้ผู้อื่นร่วมใช้ชื่อสกุล จะอนุญาตให้ผู้มีสัญชาติไทยผู้ใดร่วมใช้ชื่อสกุลของตนก็ได้ ให้ยื่นคำขอตามแบบ ช.๑ พร้อมหนังสือรับรองเป็นผู้มีสิทธิอนุญาตให้ผู้อื่นร่วมใช้ชื่อสกุลตามแบบ ช.๗ ต่อนายทะเบียนท้องที่ ณ สำนักงานเขต ที่ว่าการอำเภอหรือที่ว่าการกิ่งอำเภอ ที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน

ข้อ ๑๗ คู่สมรสที่ประสงค์จะใช้ชื่อสกุลของอีกฝ่ายหนึ่ง หรือใช้ชื่อสกุลเดิมของตนให้ยื่นคำขอตามแบบ ช.๑ ต่อนายทะเบียนท้องที่ ณ สำนักงานเขต ที่ว่าการอำเภอหรือที่ว่าการกิ่งอำเภอ ที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน

ข้อ ๑๘ กรณีคู่สมรสเปลี่ยนแปลงข้อตกลงในการใช้ชื่อสกุลในภายหลัง ให้คู่สมรสยื่นคำขอตามแบบ ช.๑ ต่อนายทะเบียนท้องที่ ณ สำนักงานเขต ที่ว่าการอำเภอหรือที่ว่าการกิ่งอำเภอ ที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน

ข้อ ๑๙ กรณีคู่สมรสฝ่ายใดจะกลับมาใช้ชื่อสกุลเดิมของตนให้ยื่นคำขอตามแบบ ช.๑ ต่อนายทะเบียนท้องที่ ณ สำนักงานเขต ที่ว่าการอำเภอหรือที่ว่าการกิ่งอำเภอ ที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน

ข้อ ๒๐ เมื่อการสมรสสิ้นสุดลงโดยการหย่า หรือโดยคำพิพากษาของศาล ให้คู่สมรสซึ่งใช้ชื่อสกุลของอีกฝ่ายหนึ่งต้องกลับไปใช้ชื่อสกุลเดิมของตนโดยยื่นคำขอตามแบบ ช.๑ ต่อนายทะเบียนท้องที่ ณ สำนักงานเขต ที่ว่าการอำเภอหรือที่ว่าการกิ่งอำเภอ ที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน

ข้อ ๒๑ เมื่อการสมรสสิ้นสุดลงโดยการตาย คู่สมรสซึ่งใช้ชื่อสกุลของอีกฝ่ายหนึ่ง หากจะสมรสใหม่ต้องกลับไปใช้ชื่อสกุลเดิมของตนโดยยื่นคำขอตามแบบ ช.๑ พร้อมหลักฐานการตายของคู่สมรสอีกฝ่ายหนึ่งต่อหน้านายทะเบียนท้องที่ ณ สำนักงานเขต ที่ว่าการอำเภอหรือที่ว่าการกิ่งอำเภอ ที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน

ข้อ ๒๒ ผู้ใดประสงค์จะเปลี่ยนชื่อสกุลด้วยเหตุอื่น นอกจากที่กล่าวมาแล้วให้ยื่นคำขอตามแบบ ช.๑ ต่อนายทะเบียนท้องที่ ณ สำนักงานเขต ที่ว่าการอำเภอหรือที่ว่าการกิ่งอำเภอ ที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน

ข้อ ๒๓ กรณีนายทะเบียนท้องที่สั่งไม่รับจดทะเบียนชื่อสกุล และผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนชื่อสกุลประสงค์จะอุทธรณ์คำสั่งให้ผู้ยื่นคำขออุทธรณ์ คำสั่งของนายทะเบียนท้องที่ต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยภายในสามสิบวันนับแต่วันทราบคำสั่ง โดยให้ยื่นอุทธรณ์เป็นหนังสือ โดยระบุข้อโต้แย้งและข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายอ้างอิงประกอบ ต่อนายทะเบียนท้องที่ ณ สำนักงานเขต ที่ว่าการอำเภอหรือที่ว่าการกิ่งอำเภอ ที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน และให้นายทะเบียนท้องที่พิจารณาคำอุทธรณ์ และรายงานความเห็นเกี่ยวกับข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญข้อกฎหมายที่อ้างอิง และข้อพิจารณาหรือข้อสนับสนุนในการใช้ดุลพินิจ ผ่านนายทะเบียนจังหวัดถึงนายทะเบียนกลางโดยเร็ว

ข้อ ๒๔ กรณีนายทะเบียนท้องที่สั่งไม่อนุญาตให้เปลี่ยนชื่อตัว ตั้งหรือเปลี่ยนชื่อรองหรือร่วมใช้ชื่อสกุล หรือเปลี่ยนชื่อสกุล ให้นายทะเบียนท้องที่แจ้งในคำขอตามแบบ ช.๑ ให้ผู้ยื่นคำขอทราบเป็นลายลักษณ์อักษรพร้อมเหตุผล และหากผู้ยื่นคำขอประสงค์จะอุทธรณ์คำสั่งของนายทะเบียนท้องที่ ให้ผู้ยื่นคำขออุทธรณ์เป็นหนังสือภายในสามสิบวันนับแต่วันทราบคำสั่งต่อนายทะเบียนท้องที่ ณ สำนักงานเขต ที่ว่าการอำเภอหรือที่ว่าการกิ่งอำเภอ ที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านโดยระบุข้อโต้แย้งและข้อเท็จจริง หรือข้อกฎหมายอ้างอิงประกอบด้วย

ข้อ ๒๗ กรณีผู้ร่วมใช้ชื่อสกุลมีความประสงค์จะขอจดทะเบียนตั้งชื่อสกุลใหม่ตามข้อ ๙ หรือร่วมใช้ชื่อสกุลใหม่ตามข้อ ๑๖ ให้ยื่นคำขอพร้อมหนังสือสำคัญแสดงการร่วมใช้ชื่อสกุลตามแบบ ช.๔ ต่อนายทะเบียนท้องที่

ข้อ ๒๘ เมื่อได้รับจดทะเบียนหรือบันทึกทะเบียนหรือบันทึกเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับชื่อตัว ชื่อรองและชื่อสกุลไว้แล้ว ให้นายทะเบียนท้องที่จัดเก็บข้อมูลไว้ในฐานข้อมูลทะเบียนชื่อบุคคลและให้นายทะเบียนจังหวัดหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายตรวจสอบความถูกต้องของการรับจดทะเบียนและการบันทึกทะเบียน รวมทั้งการบันทึกเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับชื่อตัว ชื่อรองและชื่อสกุล จากฐานข้อมูลทะเบียนชื่อบุคคลภายในวันที่ห้าของทุกเดือน หากพบข้อบกพร่องให้แจ้งนายทะเบียนท้องที่ดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้อง

ข้อ ๓๑ ผู้มีส่วนได้เสียจะขอให้นายทะเบียนท้องที่ออกใบแทนหนังสือสำคัญเนื่องจากหนังสือสำคัญแสดงการเปลี่ยนชื่อตัว การตั้งหรือเปลี่ยนชื่อรอง (ช.๓) หรือหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนชื่อสกุล (ช.๒) หรือหนังสือสำคัญแสดงการร่วมใช้ชื่อสกุล (ช.๔) หรือหนังสือแสดงการจดทะเบียนเปลี่ยนชื่อสกุล (ช.๕) ชำรุดในสาระสำคัญ หรือสูญหาย ให้ยื่นคำขอตามแบบ ช.๑ ต่อนายทะเบียนท้องที่ ณ สำนักงานเขต ที่ว่าการอำเภอหรือที่ว่าการกิ่งอำเภอ ที่ตนมีชื่นอยู่ในทะเบียนบ้าน

ข้อ ๓๓ ผู้มีส่วนได้เสียจะขอให้นายทะเบียนกลาง หรือนายทะเบียนจังหวัด หรือนายทะเบียนท้องที่ ทำสำเนาและรับรองสำเนารายการในฐานข้อมูลทะเบียนชื่อบุคคลได้ที่สำนักทะเบียนกลาง สำนักทะเบียนจังหวัด สำนักทะเบียนท้องที่อำเภอ กิ่งอำเภอ หรือสำนักงานเขตแห่งใดแห่งหนึ่งก็ได้ ในวันและเวลาราชการ

ข้อ ๓๔ ผู้มีส่วนได้เสียจะขอทำสำเนาและรับรองสำเนารายการในฐานข้อมูลทะเบียนชื่อบุคคล ได้แก่ คำขอ (ช.๑) ทะเบียนชื่อสกุล (ช.๒/๑) ทะเบียนชื่อตัวชื่อรอง (ช.๓/๑) ทะเบียนร่วมใช้ชื่อสกุล (ช.๔/๑) ทะเบียนเปลี่ยนชื่อสกุล (ช. ๕/๑) ทะเบียนอนุญาตให้ร่วมใช้ชื่อสกุล (ช.๖/๑) ทะเบียนรับรองเป็นผู้มีสิทธิอนุญาตให้ผู้อื่นร่วมใช้ชื่อสกุล (ช.๗/๑) ทะเบียนรับรองการขอเปลี่ยนชื่อตัวของคนต่างด้าว(ช.๘/๑) ทะเบียนรับรองการขอจดทะเบียนชื่อสกุลของคนต่างด้าว (ช.๙/๑) ให้ยื่นคำขอตามแบบ ช.๑ ต่อนายทะเบียนกลางหรือนายทะเบียนจังหวัด หรือนายทะเบียนอำเภอ

๓. อำนาจหน้าที่ และแนวทางการปฏิบัติงานของนายอำเภอ

๓.๑ อำนาจหน้าที่ของนายอำเภอ (พิจารณาอนุมัติ/อนุญาต)

นายอำเภอเป็นนายทะเบียนท้องที่ตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๑๔๓๐/๒๕๐๕ ลงวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๐๕ มีหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติชื่อบุคคล พ.ศ. ๒๕๐๕ เช่น การจดทะเบียนชื่อสกุลและออกหนังสือสำคัญแสดงการรับจดทะเบียนชื่อสกุล การออกหนังสือสำคัญแสดงการอนุญาตให้ใช้ชื่อสกุลให้แก่ผู้ที่จะใช้ชื่อสกุล การอนุญาตและออกหนังสือสำคัญแสดงการเปลี่ยนชื่อตัวหรือชื่อรอง เป็นต้น

๓.๒ ข้อควรระวัง (การพิจารณาอนุญาต/ไม่อนุญาต)

หัวข้อที่ ๑ “การเปลี่ยนชื่อตัว การตั้งและเปลี่ยนชื่อรอง” หลักในการพิจารณาอนุญาต

๑. กรณีอนุญาต

(๑) สั่งอนุญาตในคำขอ

(๒) บันทึกในทะเบียนชื่อตัว ชื่อรอง ตามแบบ ช.๓/๑

(๓) ออกหนังสือสำคัญแสดงการเปลี่ยนชื่อตัวการตั้งหรือเปลี่ยนชื่อรองตามแบบ ช.๓

(๔) เก็บค่าธรรมเนียม ฉบับละ ๕๐ บาท (การตั้งชื่อรองครั้งแรกไม่เสียค่าธรรมเนียม)

(๕) แก้ไขรายการในทะเบียนบ้าน

(๖) มอบหนังสือสำคัญ

๒. กรณีไม่อนุญาต

สั่งไม่อนุญาตในคำขอพร้อมแจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบถึงเหตุผลที่ไม่อาจดำเนินการได้ หากประสงค์จะอุทธรณ์คำสั่ง ให้อุทธรณ์ภายใน ๓๐ วันนับแต่วันทราบคำสั่ง

<u>หัวข้อที่ ๒</u> “การออกหนังสือรับรองการขอเปลี่ยนชื่อตัวของคนต่างด้าวเพื่อประกอบการขอแปลงสัญชาติหรือขอกลับคืนสัญชาติไทย” หลักการพิจารณาอนุญาต

๑. กรณีอนุญาต

(๑) ให้สั่งในคำขอโดยมีเงื่อนไขว่า อนุญาตต่อเมื่อได้รับการแปลงสัญชาติ หรือกลับคืนสัญชาติไทย

(๒) บันทึกทะเบียนรับรองการขอเปลี่ยนชื่อตัวของคนต่างด้าวตามแบบ ช.๘/๑

(๓) ออกหนังสือรับรองการขอเปลี่ยนชื่อตัวของคนต่างด้าวตามแบบ ช.๘

(๔) มอบหนังสือรับรองให้ผู้ยื่นคำขอ

๒. กรณีไม่อนุญาต

สั่งไม่อนุญาตในคำขอพร้อมแจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบถึงเหตุผลที่ไม่อาจดำเนินการได้

<u>หัวข้อที่ ๓</u> “การจดทะเบียนตั้งชื่อสกุลหรือขอตั้งชื่อสกุลใหม่” หลักการพิจารณาอนุญาต

๑. กรณีอนุญาต

(๑) สั่งอนุญาตในคำขอ

(๒) บันทึกในทะเบียน

(๓) ออกหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนชื่อสกุลตามแบบ ช.๒/๑

(๔) เก็บค่าธรรมเนียม ฉบับละ ๑๐๐ บาท

(๕) แก้ไขรายการในทะเบียนบ้าน

(๖) มอบหนังสือสำคัญให้ผู้ยื่นคำขอ

๒. กรณีไม่อนุญาต

สั่งไม่อนุญาตในคำขอพร้อมแจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบถึงเหตุผลที่ไม่อาจดำเนินการได้ หากประสงค์จะอุทธรณ์คำสั่ง ให้อุทธรณ์ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันทราบคำสั่ง

<u>หัวข้อที่ ๔</u> “การออกหนังสือรับรองการขอจดทะเบียนชื่อสกุลของคนต่างด้าวเพื่อประกอบการขอแปลงสัญชาติ หรือขอกลับคืนสัญชาติไทย”การพิจารณาอนุญาต

๑. กรณีอนุญาต

(๑) สั่งในคำขอโดยมีเงื่อนไขว่าอนุญาตต่อเมื่อได้รับการแปลงสัญชาติหรือกลับคืนสัญชาติไทย

(๒) บันทึกในทะเบียนรับรองการขอจดทะเบียนชื่อสกุลของคนต่างด้าว ตามแบบ ช.๙/๑

(๓) ออกหนังสือรับรองการขอจดทะเบียนชื่อสกุลของคนต่างด้าว ตามแบบ ช.๙

(๔) มอบหนังสือรับรองให้แก่ผู้ยื่นคำขอ

๒. กรณีไม่อนุญาต

สั่งไม่อนุญาตในคำขอพร้อมแจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบถึงเหตุผลที่ไม่อาจดำเนินการได้

<u>หัวข้อที่ ๕</u> “การอนุญาตให้ผู้อื่นร่วมใช้ชื่อสกุลกรณีผู้จดทะเบียนตั้งชื่อสกุลยังมีชีวิตอยู่

หลักการพิจารณาอนุญาต

๑. กรณีอนุญาต

(๑) สั่งอนุญาตในคำขอ

(๒) บันทึกในทะเบียนอนุญาตให้ร่วมใช้ชื่อสกุล ตามแบบ ช.๖/๑

(๓) ออกหนังสืออนุญาตให้ร่วมใช้ชื่อสกุลตามแบบ ช.๖

(๔) มอบหนังสืออนุญาตให้ร่วมใช้ชื่อสกุลให้แก่เจ้าของชื่อสกุล เพื่อมอบให้แก่ผู้ที่จะขอร่วมใช้ชื่อสกุล

๒. กรณีไม่อนุญาต

สั่งไม่อนุญาตในคำขอพร้อมแจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบถึงเหตุผลที่ไม่อาจดำเนินการได้

หัวข้อที่ ๖ “การอนุญาตให้ผู้อื่นร่วมใช้ชื่อสกุลกรณีผู้จดทะเบียนตั้งชื่อสกุลเสียชีวิตแล้ว หรือศาลมีคำสั่งถึงที่สุดว่าเป็นผู้สาบสูญ” หลักการพิจารณาอนุญาต

๑. กรณีอนุญาต

(๑) สั่งอนุญาตในคำขอ

(๒) บันทึกในทะเบียนรับรองเป็นผู้มีสิทธิอนุญาตให้ผู้อื่นร่วมใช้ชื่อสกุลตามแบบ ช.๗/๑

(๓) ออกหนังสือรับรองเป็นผู้มีสิทธิอนุญาตให้ผู้อื่นร่วมใช้ชื่อสกุลตามแบบ ช.๗

(๔) มอบหนังสือรับรองตามแบบ ช.๗ ให้ผู้ยื่นคำขอ

(๕) พิมพ์คำขอตามแบบ ช.๑ ให้ผู้ยื่นคำขอลงลายมือชื่อในคำขอ

(๖) บันทึกในทะเบียนอนุญาตให้ร่วมใช้ชื่อสกุล ตามแบบ ช.๖/๑

(๗) ออกหนังสืออนุญาตให้ร่วมใช้ชื่อสกุลตามแบบ ช.๖

(๘) มอบหนังสืออนุญาตให้แก่ผู้มีสิทธิอนุญาตให้ผู้อื่นร่วมใช้ชื่อสกุล เพื่อมอบให้แก่ผู้ที่จะขอร่วมใช้ชื่อสกุล

๒. กรณีไม่อนุญาต

สั่งไม่อนุญาตในคำขอพร้อมแจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบถึงเหตุผลที่ไม่อาจดำเนินการ

หัวข้อที่ ๗ “การเปลี่ยนชื่อสกุลโดยการร่วมใช้ชื่อสกุล” หลักการพิจารณาอนุญาต

๑. กรณีอนุญาต

(๑) สั่งอนุญาตในคำขอ

(๒) บันทึกในทะเบียนร่วมใช้ชื่อสกุลตามแบบ ช.๔/๑

(๓) ออกหนังสือสำคัญแสดงการร่วมใช้ชื่อสกุล ตามแบบ ช.๔

(๔) เก็บค่าธรรมเนียมฉบับละ ๑๐๐ บาท

(๕) แก้ไขรายการในทะเบียนบ้าน

(๖) มอบหนังสือสำคัญให้ผู้ยื่นคำขอ

๒. กรณีไม่อนุญาต

สั่งไม่อนุญาตในคำขอพร้อมแจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบถึงเหตุผลที่ไม่อาจดำเนินการได้ หากประสงค์จะอุทธรณ์คำสั่งให้อุทธรณ์ภายใน ๓๐ วันนับแต่วันทราบคำสั่ง

หัวข้อที่ ๘ “การเปลี่ยนชื่อสกุลโดยการสมรสกรณีคู่สมรสประสงค์จะใช้ชื่อสกุลของอีกฝ่ายหนึ่งหรือใช้ชื่อสกุลเดิมของตน” หลักการพิจารณาอนุญาต

๑. กรณีอนุญาต

(๑) สั่งอนุญาตในคำขอ

(๒) บันทึกในทะเบียนเปลี่ยนชื่อสกุล ตามแบบ ช.๕/๑

(๓) ออกหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนเปลี่ยนชื่อสกุลตามแบบ ช.๕

(๔) กรณีคู่สมรสเปลี่ยนแปลงข้อตกลงในการใช้ชื่อสกุลในภายหลังให้เรียกแบบ ช.๕ เดิมคืน (ถ้ามี)

(๕) เปลี่ยนชื่อสกุลครั้งแรกเมื่อจดทะเบียนสมรสไม่เสียค่าธรรมเนียม

(๖) เปลี่ยนชื่อสกุลครั้งต่อไปเก็บค่าธรรมเนียม ๕๐ บาท

(๗) แก้ไขรายการในทะเบียนบ้าน

(๘) มอบหนังสือสำคัญให้แก่ผู้ยื่นคำขอ

๒. กรณีไม่อนุญาต

สั่งไม่อนุญาตในคำขอพร้อมแจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบถึงเหตุผลที่ไม่อาจดำเนินการได้ หากประสงค์จะอุทธรณ์คำสั่งให้อุทธรณ์ภายใน ๓๐ วันนับแต่วันทราบคำสั่ง

<u>หัวข้อที่ ๙</u> “การเปลี่ยนชื่อสกุลเมื่อการสมรสสิ้นสุดลง” หลักการพิจารณาอนุญาต

๑. กรณีอนุญาต

(๑) สั่งอนุญาตในคำขอ

(๒) บันทึกในทะเบียนเปลี่ยนชื่อสกุล ตามแบบ ช.๕/๑

(๓) ออกหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนเปลี่ยนชื่อสกุลตามแบบ ช.๕

(๔) เรียกหนังสือสำคัญตามแบบ ช.๕ เดิมคืน (ถ้ามี)

(๕) แก้ไขรายการในทะเบียนบ้าน

(๖) มอบหนังสือสำคัญให้แก่ผู้ยื่นคำขอ

๒. กรณีไม่อนุญาต

สั่งไม่อนุญาตในคำขอพร้อมแจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบถึงเหตุผลที่ไม่อาจดำเนินการได้ หากประสงค์จะอุทธรณ์คำสั่งให้อุทธรณ์ภายใน ๓๐ วันนับแต่วันทราบคำสั่ง

<u>หัวข้อที่ ๑๐</u> “การเปลี่ยนชื่อสกุลด้วยเหตุอื่นเช่น การใช้ชื่อสกุลของมารดาบิดาผู้รับบุตรบุญธรรม การใช้ชื่อสกุลเดิมของตน ฯลฯ” หลักการพิจารณาอนุญาต

๑. กรณีอนุญาต

(๑) สั่งอนุญาตในคำขอ

(๒) บันทึกในทะเบียนเปลี่ยนชื่อสกุลตามแบบ ช.๕/๑

(๓) ออกหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนเปลี่ยนชื่อสกุลตามแบบ ช.๕

(๔) เรียกแบบ ช.๕ ฉบับเดิมคืน (ถ้ามี)

(๕) เรียกเก็บค่าธรรมเนียมฉบับละ ๑๐๐ บาท

(๖) แก้ไขรายการในทะเบียนบ้าน

(๗) มอบหนังสือสำคัญให้ผู้ยื่นคำขอ

๒. กรณีไม่อนุญาต

สั่งไม่อนุญาตในคำขอพร้อมแจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบถึงเหตุผลที่ไม่อาจดำเนินการได้ หากประสงค์จะอุทธรณ์คำสั่งให้อุทธรณ์ภายใน ๓๐ วันนับแต่วันทราบคำสั่ง

<u>หัวข้อที่ ๑๑</u> “การจำหน่ายชื่อรอง” หลักการพิจารณาอนุญาต

๑. กรณีอนุญาต

(๑) สั่งอนุญาตจำหน่ายชื่อรองในคำขอ

(๒) ให้บันทึก “หมายเหตุจำหน่ายตามคำขอที่ ..../...ลงวันที่ .....” ในทะเบียนชื่อตัว ชื่อรองตามแบบ ช.๓/๑ หรือต้นขั้ว ตามแบบ ช.๓ เดิม

(๓) เรียกหนังสือสำคัญแสดงการเปลี่ยนชื่อตัว การตั้งหรือเปลี่ยนชื่อรองตามแบบ ช.๓ หรือหนังสือสำคัญแสดงการเปลี่ยนชื่อตัวหรือเปลี่ยนชื่อรอง ตามแบบ ช.๓ เดิมคืน

(๔) กรณีเอกสารตามข้อ (๓) สูญหายให้เรียกหลักฐานการแจ้งความเอกสารสูญหายแทน

(๕) แก้ไขรายการในทะเบียนบ้าน

(๖) มอบสำเนาคำขอให้ผู้ยื่นคำขอเป็นหลักฐาน

๒. กรณีไม่อนุญาต

สั่งไม่อนุญาตในคำขอพร้อมแจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบถึงเหตุผลที่ไม่อาจดำเนินการ

<u>หัวข้อที่ ๑๒</u> “การจำหน่ายชื่อสกุลกรณีผู้ยื่นคำขอเคยจดทะเบียนตั้งชื่อสกุลไว้และประสงค์จะจดทะเบียนตั้งชื่อสกุลใหม่” หลักการพิจารณาอนุญาต

๑. กรณีอนุญาต

แจ้งผู้ยื่นคำขอเพื่อให้แจ้งผู้ที่ใช้ชื่อสกุลหรือร่วมใช้ชื่อสกุลทั้งหมดทราบเพื่อเปลี่ยนกลับไปใช้ชื่อสกุลเดิมตามหลักฐานการเปลี่ยนชื่อสกุลที่มีการแก้ไขไว้ หรือร่วมใช้ชื่อสกุลที่เคยมีการจดทะเบียนไว้

(๑) เมื่อปรากฏว่าผู้ที่ใช้ชื่อสกุลหรือร่วมใช้ชื่อสกุลทั้งหมดนั้นได้กลับไปใช้ชื่อสกุลเดิมเรียบร้อยแล้ว

- ให้ผู้ยื่นคำขอกรอกรายการเพิ่มในคำขอตามแบบ ช.๑ ว่า “ขอจำหน่ายชื่อสกุล”.....” ตามหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนชื่อสกุล (ช.๒) เล่มที่.....ฉบับที่....หรือเลขที่...../.....ลงวันที่ ..... ออกที่.....จังหวัด.....”
- นายทะเบียนจดทะเบียนตั้งชื่อสกุลใหม่ให้แก่ผู้ยื่นคำขอตามระเบียบข้อ ๙ วรรคหนึ่งและวรรค ๒
- บันทึกจำหน่ายชื่อสกุลโดย “หมายเหตุจำหน่ายตามคำขอที่ ...../..... วันที่ .....”ในทะเบียนชื่อสกุลตามแบบ ช.๒/๑ หรือต้นขั้วแบบ ช.๒ เดิม
- เรียกหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนชื่อสกุลตามแบบ ช.๒ คืน กรณีเอกสารเดิมสูญหายให้เรียกหลักฐานการแจ้งความเอกสารสูญหายแทน
- แจ้งนายทะเบียนกลางทราบ

(๒) หากมีผู้ใช้ชื่อสกุลหรือร่วมใช้ชื่อสกุลที่เจ้าของชื่อสกุลต้องดำเนินการจำหน่ายตามข้อ ๓.๑ มีความประสงค์จะใช้ชื่อสกุลนั้นต่อไป เมื่อนายทะเบียนได้รับแจ้งแล้ว

- ให้ผู้ยื่นคำขอกรอกรายการเพิ่มในคำขอตามแบบ ช.๑ ว่า “ขอจำหน่ายสิทธิการเป็นเจ้าของชื่อสกุล....” ตามหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนชื่อสกุล (ช.๒) เล่มที่..... ฉบับที่..... หรือ เลขที่...../... ลงวันที่..... ออกที่..... จังหวัด.....”
- นายทะเบียนจดทะเบียนตั้งชื่อสกุลใหม่ให้แก่ผู้ยื่นคำขอ ตามระเบียบข้อ ๙ วรรคหนึ่ง และวรรค ๒
- บันทึก “หมายเหตุ ผู้เป็นเจ้าของชื่อสกุล “.....” นี้ได้จำหน่ายสิทธิการเป็นเจ้าของชื่อสกุลดังกล่าวเนื่องจากได้รับอนุญาตจดทะเบียนชื่อสกุล “.....” ใหม่แล้ว ตามคำขอที่ ..../.....วันที่.....” ในทะเบียนชื่อสกุลตามแบบ ช.๒/๑ หรือต้นขั้ว แบบ ช.๒ เดิม
- เรียกหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนชื่อสกุลตามแบบ ช.๒ คืน กรณีเอกสารเดิมสูญหาย ให้เรียกหลักฐานการแจ้งความเอกสารสูญหายแทน
- แจ้งนายทะเบียนกลางทราบ

๒. กรณีไม่อนุญาต

สั่งไม่อนุญาตในคำขอและแจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบถึงเหตุผลที่ไม่อาจดำเนินการได้

<u>หัวข้อที่ ๑๓</u> “การจำหน่ายชื่อสกุลกรณีผู้ยื่นคำขอเคยร่วมใช้ชื่อสกุลไว้และประสงค์ขอจดทะเบียนตั้งชื่อสกุลใหม่หรือขอร่วมใช้ชื่อสกุลใหม่” หลักการพิจารณาอนุญาต

๑. กรณีอนุญาต

แจ้งผู้ยื่นคำขอเพื่อให้แจ้งผู้ที่ใช้ชื่อสกุลตามผู้ยื่นคำขอทั้งหมดทราบ เพื่อเปลี่ยนกลับไปใช้ชื่อสกุลเดิมตามหลักฐานการเปลี่ยนชื่อสกุลที่มีการแก้ไขไว้

- เมื่อปรากฏว่าผู้ใช้ชื่อสกุลทั้งหมดนั้นได้กลับไปใช้ชื่อสกุลเดิมเรียบร้อยแล้ว

- ให้ผู้ยื่นคำขอกรอกรายการเพิ่มในคำขอตามแบบ ช.๑ ว่า “ขอจำหน่ายการร่วมใช้ ชื่อสกุล “.....” ตามหนังสือสำคัญแสดงการร่วมใช้ชื่อสกุล (ช.๔) เล่มที่ ....ฉบับที่ ....หรือเลขที่ ..../....ลงวันที่.....ออกที่ .....จังหวัด.....

- นายทะเบียนจดทะเบียนตั้งชื่อสกุลใหม่ หรืออนุญาตให้ร่วมใช้ชื่อสกุลให้แก่ผู้ยื่นคำขอ

- บันทึก “หมายเหตุ จำหน่ายการร่วมใช้ชื่อสกุลตามคำขอที่.../..... วันที่ .....” ในทะเบียนร่วมใช้ชื่อสกุลตามแบบ ช.๔/๑ หรือต้นขั้ว แบบ ช.๔ เดิม

- เรียกหนังสือสำคัญแสดงการร่วมใช้ชื่อสกุลตามแบบ ช.๔ คืน กรณีเอกสารเดิมสูญหาย ให้เรียกหลักฐานการแจ้งความเอกสารสูญหายแทน

- แจ้งนายทะเบียนกลางทราบ

๒. กรณีไม่อนุญาต

สั่งไม่อนุญาตในคำขอแจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบถึงเหตุผลที่ไม่อาจดำเนินการได้

<u>หัวข้อที่ ๑๔</u> “การขอใบแทนหนังสือสำคัญกรณีชำรุดในสาระสำคัญหรือสูญหาย” หลักการพิจารณาอนุญาต

๑. กรณีอนุญาต

(๑) สั่งอนุญาตในคำขอ

(๒) ลงรายการของผู้ได้รับอนุญาต ตามหลักฐานเดิมส่วนเลขลำดับของเล่มที่ .... ฉบับที่... หรือเลขที่ให้ใช้เลขใบแทนใหม่และวันที่ออกหนังสือสำคัญให้ลงวันที่ที่ออกใบแทนแล้ว ลงลายมือชื่อในหนังสือสำคัญนั้น พร้อมให้ หมายเหตุว่า “แทนฉบับเดิมเล่มที่.....ฉบับที่.....หรือเลขที่...../....ออกให้ ณ อำเภอ/กิ่งอำเภอ หรือเขต จังหวัด..... เมื่อวันที่.....

(๓) เก็บค่าธรรมเนียมฉบับละ ๒๕ บาท

(๔) มอบใบแทนหนังสือสำคัญ

๒. กรณีไม่อนุญาต

สั่งไม่อนุญาตในคำขอและแจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบถึงเหตุผลที่ไม่อาจดำเนินการได้

<u>หัวข้อที่ ๑๕</u> “การทำสำเนาและรับรองสำเนารายการในฐานข้อมูลทะเบียนชื่อบุคคล” หลักการพิจารณาอนุญาต

๑. กรณีอนุญาต

(๑) กรณีการมอบหมายต้องตรวจสอบหนังสือมอบหมาย และเอกสารที่สามารถยืนยันตัวบุคคลของผู้มอบหมายและผู้รับมอบหมายพร้อมทั้งบันทึกปากคำผู้ได้รับมอบหมายในแบบ ปค.๑๔

(๒) ทำสำเนารายการจากฐานข้อมูลทะเบียนชื่อบุคคลได้แก่

- คำขอ (ช.๑), ทะเบียนชื่อสกุล (ช.๒/๑)
- ทะเบียนชื่อตัว ชื่อรอง (ช.๓/๑)
- ทะเบียนร่วมใช้ชื่อสกุล (ช.๔/๑)
- ทะเบียนเปลี่ยนชื่อสกุล (ช.๕/๑)
- ทะเบียนอนุญาตให้ร่วมใช้ชื่อสกุล (ช.๖/๑)
- ทะเบียนรับรองเป็นผู้มีสิทธิอนุญาตให้ผู้อื่นร่วมใช้ชื่อสกุล (ช.๗/๑)

- ทะเบียนรับรองการเปลี่ยนชื่อตัวของคนต่างด้าว (ช.๘/๑)
- ทะเบียนรับรองการขอจดทะเบียนชื่อสกุลของคนต่างด้าว (ช.๙/๑)

แล้วแต่กรณีโดยให้ประทับหรือระบุข้อความว่า “รับรองว่า เป็นรายการจากฐานข้อมูลชื่อบุคคล” แล้วลงลายมือชื่อและวงเล็บชื่อ พร้อมวัน เดือน ปี ที่ทำสำเนาไว้ในเอกสารดังกล่าว

(๓) เก็บค่าธรรมเนียมฉบับละ ๑๐ บาท

(๔) มอบสำเนารายการให้กับผู้ยื่นคำขอ

๒. กรณีไม่อนุญาต

สั่งไม่อนุญาตในคำขอและแจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบถึงเหตุผลที่ไม่อาจดำเนินการได้

๔. ข้อหารือที่พบบ่อย และหมายเลขโทรศัพท์เพื่อการสอบถามและหารือ

๔.๑ ข้อหารือที่พบบ่อย

๑. ในกรณีที่จดทะเบียนสมรสและกรณีไม่จดทะเบียนสมรสรวมทั้งกรณีจดทะเบียนหย่า เดิมบุตรใช้ชื่อสกุลบิดา หากมารดาจะขอเปลี่ยนให้ใช้ชื่อสกุลของมารดา ต้องให้บิดามายินยอมหรือไม่

<u>ตอบ</u> ๑.๑ กรณีที่จดทะเบียนสมรส

บุตรเป็นผู้เยาว์ หากมารดาจะขอเปลี่ยนให้ใช้ชื่อสกุลของมารดา ต้องได้รับความยินยอมจากบิดา โดยให้นายทะเบียนท้องที่เรียกบิดามารดาสอบปากคำต่อหน้านายทะเบียนท้องที่ แล้วบันทึกปากคำให้ปรากฏความยินยอมของบิดาและมารดาพร้อมเหตุผลที่ร้องขอประกอบ

บุตรบรรลุนิติภาวะ บุตรมีสิทธิใช้ชื่อสกุลมารดาได้ และเป็นสิทธิของบุตรที่จะดำเนินการได้ด้วยตนเองเพราะบุตรมีสิทธิใช้ชื่อสกุลของมารดา ตามนัยประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ม.๑๕๖๑ วรรค ๒

๑.๒ กรณีไม่จดทะเบียนสมรส

หากบุตรเป็นผู้เยาว์ ตามนัยประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ม.๑๕๖๖ วรรคท้าย มารดาสามารถใช้อำนาจปกครองทำการแทนบุตรเพื่อขอแก้ชื่อสกุลของบิดาไปใช้ชื่อสกุลของมารดาได้ โดยไม่ต้องให้บิดายินยอมแต่อย่างใด

กรณีบุตรบรรลุนิติภาวะ บุตรมีสิทธิใช้ชื่อสกุลมารดาได้และเป็นสิทธิของบุตรที่จะดำเนินการได้ด้วยตนเอง เพราะบุตรมีสิทธิใช้ชื่อสกุลของมารดา ตามนัยประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ม.๑๕๖๑ วรรค ๒

๑.๓ กรณีจดทะเบียนหย่า

บุตรเป็นผู้เยาว์ ให้นายทะเบียนท้องที่ตรวจสอบและสอบปากคำว่า มารดามีอำนาจปกครองบุตรแต่เพียงผู้เดียวหรือไม่ หากมารดามีอำนาจปกครองบุตรแต่เพียงผู้เดียว มารดาสามารถใช้อำนาจปกครองทำการแทนบุตรเพื่อขอแก้ชื่อสกุลของบิดา ไปใช้ชื่อสกุลของมารดาได้ หากมีอำนาจปกครองบุตรทั้งบิดาและมารดา ในการขอแก้ชื่อสกุลของบิดาไปใช้ชื่อสกุลของมารดา ก็ต้องได้รับความยินยอมจากบิดาด้วย หากเป็นกรณีที่ไม่สามารถติดต่อบิดาได้ ให้สอบปากคำมารดาถึงความจำเป็นที่ร้องขอพร้อมทั้งแสดงหลักฐานเอกสาร หรือบันทึกปากคำให้ปรากฏเหตุผลที่อีกฝ่ายไม่สามารถไปให้ปากคำต่อนายทะเบียนท้องที่ไว้ประกอบการพิจารณาอนุญาตแก้ชื่อสกุลของบิดาไปใช้ชื่อสกุลของมารดา ตามนัยประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ม. ๑๕๖๖ วรรค ๒

บุตรบรรลุนิติภาวะ บุตรมีสิทธิใช้ชื่อสกุลมารดาได้ และเป็นสิทธิของบุตรที่จะดำเนินการได้ด้วยตนเอง เพราะบุตรมีสิทธิใช้ชื่อสกุลของมารดา ตามนัยประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ม.๑๕๖๑ วรรค ๒

๒. หารือแนวทางการเปลี่ยนชื่อสกุลกรณีการสมรส และสิ้นสุดการสมรส กรณีที่จดทะเบียนสมรสหรือจดทะเบียนหย่าต่างสำนักทะเบียน

ตอบ การเปลี่ยนชื่อสกุล

กรณีการสมรส เป็นการเปลี่ยนชื่อสกุลเนื่องจากคู่สมรสประสงค์ใช้ชื่อสกุลของอีกฝ่ายหนึ่ง โดยอีกฝ่ายหนึ่งให้ความยินยอม ซึ่งเป็นไปตามนัย พ.ร.บ. ชื่อบุคคล พ.ศ. ๒๕๐๕ (รวมฉบับแก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๔๘) มาตรา ๑๒

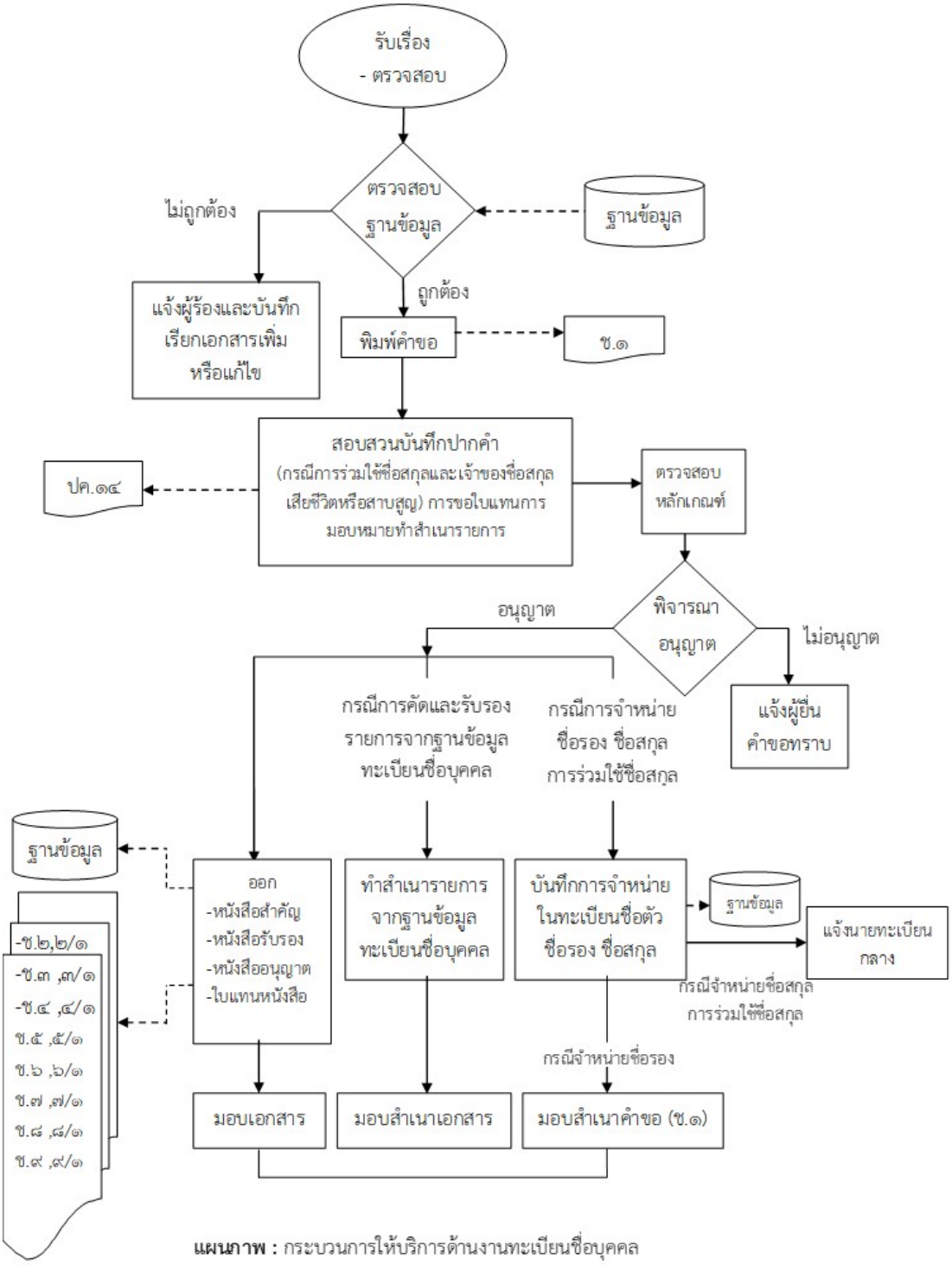
กรณีสิ้นสุดการสมรส มีการเปลี่ยนชื่อสกุลที่แบ่งออกเป็น ๒ ประการตามนัย พ.ร.บ. ชื่อบุคคล พ.ศ. ๒๕๐๕ (รวมฉบับแก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๔๘) มาตรา ๑๓ คือ

๑. เมื่อมีการหย่าหรือศาลพิพากษาให้เพิกถอนการสมรส ให้ฝ่ายซึ่งใช้ชื่อสกุลอีกฝ่ายหนึ่งกลับไปใช้ชื่อสกุลเดิม

๒. หากการสมรสสิ้นสุดลงด้วยความตาย ให้ฝ่ายที่มีชีวิตอยู่และใช้ชื่อสกุลของอีกฝ่ายหนึ่งมีสิทธิใช้ชื่อสกุลนั้นต่อไป จะเปลี่ยนไปใช้ชื่อสกุลเดิมของตนเมื่อจะสมรสใหม่เมื่อนายทะเบียนท้องที่ได้รับคำขอ ช.๑ ให้ตรวจสอบหลักฐานเอกสาร ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการทะเบียนชื่อสกุล พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๗ หรือ ข้อ ๒๐ แล้วแต่กรณี เมื่อเห็นว่าถูกต้องให้สั่งอนุญาตในคำขอแล้วให้บันทึกในทะเบียนเปลี่ยนชื่อสกุลตามแบบ ช.๕/๑ และให้ออกหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนเปลี่ยนชื่อสกุลตามแบบ ช. ๕ ฉบับใหม่และเรียกแบบ ช. ๕ ฉบับเดิมคืน

๔.๒ หมายเลขโทรศัพท์เพื่อการติดต่อ ประสานงาน

กลุ่มงานบริหารงานทะเบียนสิทธิและสถานภาพบุคคล
ฝ่ายทะเบียนชื่อบุคคล
หมายเลขโทรศัพท์ ๐ ๒๗๙๑ ๗๐๔๘ ถึง ๗๐๔๙

แผนภาพ : กระบวนการให้บริการด้านงานทะเบียนชื่อบุคคล

๒.๒.๑ การบริหารงานทะเบียนทั่วไป (ต่อ)

๑. ประเด็นภารกิจ

คำนำหน้านามหญิง

๒. ระเบียบ/กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติคำนำหน้านามหญิง พ.ศ. ๒๕๕๑

มาตรา ๔ หญิงซึ่งมีอายุ ๑๕ ปีบริบูรณ์ขึ้นไป และยังไม่ได้จดทะเบียนสมรสให้ใช้คำนำหน้านามว่า “นางสาว”

มาตรา ๕ หญิงซึ่งจดทะเบียนสมรสแล้ว จะใช้คำนำหน้านามว่า “นาง” หรือ “นางสาว” ได้ตามความสมัครใจ โดยให้แจ้งต่อนายทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการจดทะเบียนครอบครัว

มาตรา ๖ หญิงซึ่งจดทะเบียนสมรสแล้ว หากต่อมาการสมรสได้สิ้นสุดลงจะใช้คำนำหน้านามว่า “นาง” หรือ “นางสาว” ได้ตามความสมัครใจ โดยให้แจ้งต่อนายทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการจดทะเบียนครอบครัว

๓. อำนาจหน้าที่ และแนวทางการปฏิบัติงานของนายอำเภอ

๓.๑ อำนาจหน้าที่ (การพิจารณาอนุมัติ/อนุญาต)

นายอำเภอเป็นนายทะเบียนประจำสำนักทะเบียนอำเภอตามกฎกระทรวงมหาดไทยออกตามความในพระราชบัญญัติจดทะเบียนครอบครัว พุทธศักราช ๒๔๗๘ มีหน้าที่รับแจ้งจากหญิงซึ่งจดทะเบียนสมรสแล้ว หรือหญิงซึ่งจดทะเบียนสมรสแล้วหากต่อมาการสมรสได้สิ้นสุดลงว่าจะใช้คำนำหน้านามว่า “นาง” หรือ “นางสาว” ได้ตามความสมัครใจ

๓.๒ ข้อควรระวัง (การพิจารณาอนุมัติ/อนุญาต)

๑) การออกหนังสือรับรองการใช้คำนำหน้านามหญิง ภายหลังการจดทะเบียนสมรส หรือสิ้นสุดการสมรส หรือการบันทึกฐานะแห่งครอบครัว

๑.๑) การอนุญาต ดำเนินการออกหนังสือรับรองการใช้คำนำหน้านามหญิง

๑.๑.๑) กรณียื่นคำร้องต่อนายทะเบียนท้องที่ที่จดทะเบียนสมรส (คร. ๒) หรือทะเบียนการหย่า (คร. ๖) หรือทะเบียนฐานะแห่งครอบครัว (คร. ๒๒) และฝ่ายหญิงมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านสำนักทะเบียนอื่น

- บันทึกในทะเบียนสมรส (คร. ๒) หรือทะเบียนการหย่า (คร. ๖) หรือทะเบียนฐานะแห่งครอบครัว (คร. ๒๒) แล้วแต่กรณี ว่าฝ่ายหญิงสมัครใจใช้คำนำหน้านามว่า “นาง” หรือ “นางสาว”
- ออกหนังสือรับรองการใช้คำนำหน้านามมอบให้ฝ่ายหญิงนำไปขอแก้ไขรายการบุคคลในทะเบียนบ้าน

๑.๑.๒) กรณียื่นคำร้องต่อนายทะเบียนท้องที่ที่มิได้จดทะเบียนสมรส (คร. ๒) หรือทะเบียนการหย่า (คร. ๖) หรือทะเบียนฐานะแห่งครอบครัว (คร. ๒๒) และฝ่ายหญิงมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านสำนักทะเบียนอื่น

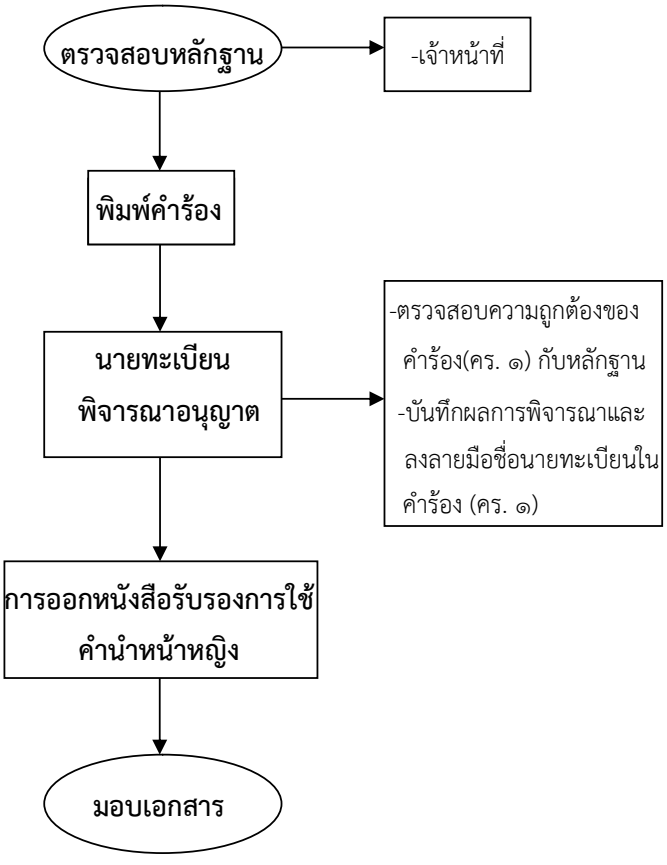
- ออกหนังสือรับรองการใช้คำนำหน้านามมอบให้ฝ่ายหญิงนำไปขอแก้ไขรายการบุคคลในทะเบียนบ้าน
- ส่งสำเนาคำร้อง (คร. ๑) ไปยังสำนักทะเบียนที่ได้จดทะเบียนสมรส (คร. ๒) หรือทะเบียนการหย่า (คร. ๖) หรือทะเบียนฐานะแห่งครอบครัว (คร. ๒๒) เพื่อบันทึกเพิ่มเติมในทะเบียนแล้วแต่กรณี

- หากจดทะเบียนสมรส หรือ ทะเบียนหย่า ณ สถานทูตไทยในต่างประเทศ ให้จัดส่งหนังสือรับรองการใช้คำนำหน้านามหญิงไปยังสำนักทะเบียนกลาง เพื่อส่งต่อให้กระทรวงการต่างประเทศแจ้งสถานทูตซึ่งจดทะเบียนสมรส หรือทะเบียนการหย่าไว้บันทึกเพิ่มเติมในทะเบียนต่อไป

๒) กรณีไม่อนุญาต

แจ้งผู้ร้องให้ทราบถึงเหตุผลที่ไม่อาจดำเนินการได้และให้อุทธรณ์คำสั่งภายใน ๑๕ วัน รวมทั้งบันทึกในคำร้อง

ผังกระบวนการออกหนังสือรับรองการใช้คำนำหน้านามหญิง

๔. ข้อหารือที่พบบ่อย และหมายเลขโทรศัพท์เพื่อการสอบถามและหารือ

๔.๑ ข้อหารือที่พบบ่อย

๑. หญิงซึ่งจดทะเบียนสมรสแล้วประสงค์จะใช้ชื่อสกุลของสามีและขอใช้คำนำหน้านามว่า “นางสาว” ได้หรือไม่

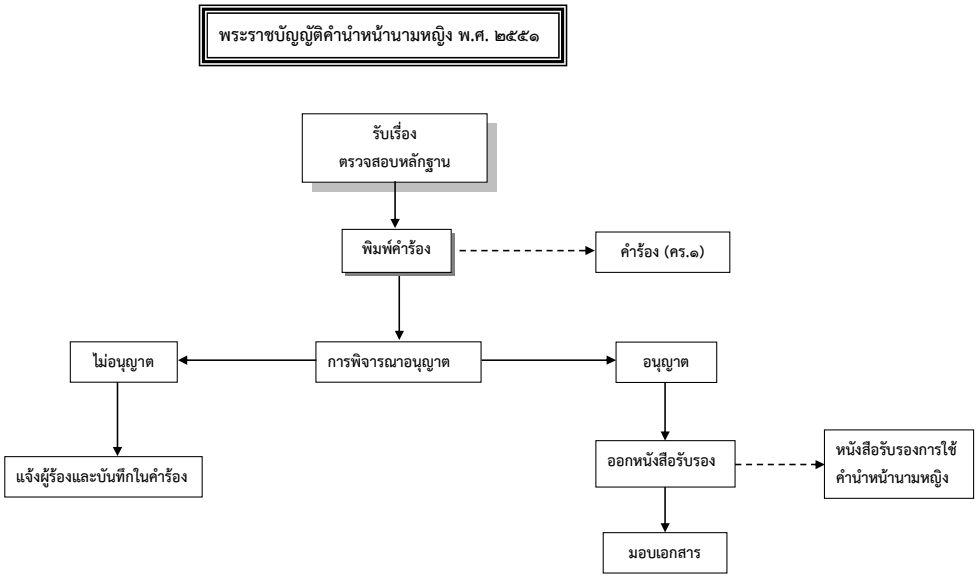
ตอบ คู่สมรสฝ่ายหญิงประสงค์จะใช้ชื่อสกุลของสามี สามารถทำได้ตาม พ.ร.บ.ชื่อบุคคลฯ มาตรา ๑๒ และจะใช้คำนำหน้านามว่า “นางสาว” ก็ได้ตามความสมัครใจ ตาม พ.ร.บ.คำนำหน้านามหญิง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๕

๒. ผู้ที่จดทะเบียนสมรส/หย่า ก่อน พ.ร.บ.คำนำหน้านามหญิง พ.ศ. ๒๕๕๑ มีผลใช้บังคับ สามารถยื่นคำร้องขอแก้ไขคำนำหน้านามตาม พ.ร.บ. ดังกล่าวได้หรือไม่

ตอบ สามารถทำได้ตาม พ.ร.บ. คำนำหน้านามหญิง พ.ศ. ๒๕๕๑ ตามมาตรา ๕ มาตรา ๖ โดยแสดงหลักฐานการสมรส/การหย่า และเพื่อประโยชน์ของประชาชน นายทะเบียนควรไปบันทึกเพิ่มเติมในทะเบียนทุกครั้งให้นายทะเบียนจัดเก็บข้อมูลดังกล่าวไว้ในระบบคอมพิวเตอร์ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจดทะเบียนครอบครัว พ.ศ. ๒๕๔๑ ข้อ ๔๓

๔.๒ หมายเลขโทรศัพท์เพื่อการติดต่อ ประสานงาน

กลุ่มงานบริหารงานทะเบียนสิทธิและสถานภาพบุคคล
ฝ่ายทะเบียนชื่อบุคคล
หมายเลขโทรศัพท์ ๐ ๒๗๙๑ ๗๐๔๘ ถึง ๗๐๔๙

หมายเหตุ การออกหนังสือรับรองการใช้คำนำหน้านามหญิง ภายหลังการจดทะเบียนสมรส หรือการสิ้นสุดการสมรส หรือการบันทึกฐานะแห่งครอบครัว

๒.๒.๑ การบริหารงานทะเบียนทั่วไป (ต่อ)

๑. ประเด็นภารกิจ

ทะเบียนศาลเจ้า

๒. ระเบียบ/กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง

กฎเสนาบดีว่าด้วยที่กุศลสถานชนิดศาลเจ้า

ข้อ ๕ ผู้ใดมีความปรารถนาจะอุทิศที่ดินของตนที่มีหรือยังไม่มีศาลเจ้าตั้งอยู่แล้วให้เป็นสมบัติสำหรับศาลเจ้าโดยสิทธิ์ขาด ให้ยื่นเรื่องราวสำแดงความปรารถนาเป็นลายลักษณ์อักษรมอบหมายให้แก่ นายอำเภอผู้ปกครองท้องที่ ๆ ที่ดินตั้งอยู่ ในเรื่องราวที่จะยื่นต้องมีข้อความดังต่อไปนี้ คือ

(ก) ชื่อและที่อยู่ของผู้ซึ่งจะอุทิศที่ดินให้

(ข) รายการละเอียดของที่ดินซึ่งจะอุทิศให้พร้อมทั้งหน้าโฉนดหรือหลักฐานสิ่งสำคัญสำหรับที่ดินนั้นกำกับไปด้วย

ข้อ ๖ ที่ศาลเจ้าแห่งใดซึ่งตกอยู่ในความปกครองของรัฐบาลตามกฎนี้ ถ้าผู้ใดจะกระทำการก่อสร้างสิ่งหนึ่งสิ่งใดลงหรือมีความประสงค์จะทำการสถาปนาต่อเติมขึ้นใหม่ก็ดี ให้แจ้งความประสงค์เป็นลายลักษณ์อักษรต่อนายอำเภอผู้ปกครองท้องที่ ๆ ที่ดินตั้งอยู่เมื่อได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมพระนครบาลหรือนครบาลจังหวัดสมุหเทศาภิบาล หรือผู้ว่าราชการจังหวัดแล้ว จึงกระทำการนั้นได้

ข้อ ๑๗ เมื่อใดความปรากฏขึ้นชัดเจน หรือสงสัยว่ามีการสมคบกันเป็นอั้งยี่หรือซ่องโจรผู้ร้าย หรือสมคบกันเล่นการพนันที่กฎหมายห้ามในศาลเจ้าหรือในสถานที่ต่าง ๆ ซึ่งอยู่ในบริเวณที่ศาลเจ้าใด ให้ผู้จัดการปกครองหรือผู้ตรวจตราสอดส่องศาลเจ้านั้น รายงานแจ้งเหตุการณ์ต่อนายอำเภอผู้ปกครองท้องที่โดยละเอียด

๓. อำนาจหน้าที่ และแนวทางการปฏิบัติงานของนายอำเภอ

๓.๑ อำนาจหน้าที่

๓.๑.๑ นายอำเภอมีหน้าที่รับเรื่องการอุทิศที่ดินจากผู้ที่ต้องการอุทิศที่ดินของตนที่มีหรือยังไม่มีศาลเจ้าตั้งอยู่แล้วให้เป็นสมบัติสำหรับศาลเจ้าโดยสิทธิ์ขาด โดยผู้อุทิศต้องทำเป็นหนังสือมีข้อความแสดงชื่อและที่อยู่ของผู้ซึ่งจะอุทิศที่ดินให้ และรายละเอียดของที่ดินซึ่งจะอุทิศให้พร้อมทั้งโฉนดหรือหลักฐานสิ่งสำคัญสำหรับที่ดินนั้น กำกับไปด้วย

๓.๑.๒ ในกรณีศาลเจ้าซึ่งอยู่ในความปกครองของรัฐบาลตามกฎนี้ ถ้าผู้ใดจะต่อเติมก่อสร้างสิ่งหนึ่งสิ่งใดลงในบริเวณศาลเจ้า ให้แจ้งความประสงค์เป็นลายลักษณ์อักษรต่อนายอำเภอผู้ปกครองท้องที่ ๆ ที่ดินตั้งอยู่เมื่อได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมการปกครองหรือผู้ว่าราชการจังหวัดแล้วจึงกระทำการนั้นได้

๓.๑.๓ นายอำเภอมีหน้าที่รับรายงานเหตุการณ์จากผู้จัดการปกครองหรือผู้ตรวจตราสอดส่องศาลเจ้า กรณีความปรากฏขึ้นชัดเจนหรือสงสัยว่ามีการสมคบกันเป็นอั้งยี่หรือซ่องโจร หรือสมคบกันเล่นการพนันที่กฎหมายห้าม ในศาลเจ้าหรือในสถานที่ต่าง ๆ ซึ่งอยู่ในบริเวณที่ศาลเจ้านั้น

๓.๒ ข้อควรระวัง

๓.๒.๑ นายอำเภอจะต้องลงไปตรวจสอบพื้นที่ที่จะก่อสร้างหรือต่อเติม เพื่อให้การใช้ประโยชน์ของพื้นที่เป็นไปอย่างเหมาะสมไม่ปิดบังตัวอาคารของศาลเจ้า

๓.๒.๒ กรณีมีการบุกรุกที่ดินของศาลเจ้าหรือมีผู้ที่มีเจตนาไม่สุจริตใช้ศาลเจ้าเป็นที่มั่วสุม เป็นที่พักยาเสพติดหรือสิ่งผิดกฎหมาย นายอำเภอจะต้องลงไปตรวจตราอยู่เสมอ เมื่อพบพฤติการณ์ดังกล่าวจะได้ดำเนินการแก้ไขได้ทันท่วงที

๔. ข้อหารือที่พบบ่อย และหมายเลขโทรศัพท์เพื่อการสอบถามและหารือ

๔.๑ ข้อหารือที่พบบ่อย

๑. การออกหนังสือเอกสารสิทธิ (โฉนดที่ดิน) ของศาลเจ้าในนามกรมการปกครอง ในเรื่องคำขอออกหนังสือนี้ท่านอธิบดีได้มอบอำนาจให้นายอำเภอ หรือผู้ว่าราชการจังหวัด ใช่หรือไม่

ตอบ กรณีศาลเจ้าเอกชน ซึ่งตั้งอยู่บนที่ดินของเอกชนมีความประสงค์ให้ศาลเจ้าอยู่ในความดูแลของทางราชการจำเป็นต้องอุทิศที่ดินให้แก่ทางราชการในนามกรมการปกครอง ในทางปฏิบัติผู้ว่าราชการจังหวัดจะเป็นผู้ดำเนินการให้มีการออกโฉนดที่ดินในนามของกรมการปกครอง และจัดส่งสำเนาโฉนดที่ดินมาให้กรมการปกครองทราบ โดยกรมการปกครอง จะสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการออกเอกสารสิทธิ (โฉนดที่ดิน)

ข้อกฎหมาย ระเบียบ และหนังสือสั่งการ

- กฎเสนาบดีว่าด้วยที่กุศลสถานชนิดศาลเจ้า พ.ศ. ๒๔๖๓
- หนังสือ กรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๑๐.๒/ว ๓๐๖๓ ลงวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๔๐
- คำสั่งกรมการปกครอง ที่ ๑๔๓๐/๒๕๖๒ เรื่องการมอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดปฏิบัติราชการแทนอธิบดีกรมการปกครองเกี่ยวกับที่ดินของศาลเจ้า

๒. ผู้จัดการปกครองศาลเจ้า มีเงินเดือนหรือไม่ ทำไม กรมการปกครองต้องเข้าไปดูแลเกี่ยวกับกิจการของศาลเจ้า เช่น เรื่องของรายรับ - รายจ่าย (ซึ่งการดำเนินงานก็เหมือนกับการทำงานของหน่วยงานเอกชนทั่วไป)

ตอบ ผู้จัดการปกครองศาลเจ้า ไม่มีเงินเดือนประจำตำแหน่ง หรือค่าตอบแทนแต่อย่างใด การขอเข้าเป็นผู้จัดการปกครองศาลเจ้า จะเป็นโดยสมัครใจ และอุทิศตนเพื่อดูแลและบริหารการดำเนินงานของศาลเจ้า ในฐานะตัวแทนของทางราชการ โดยไม่ได้ผลตอบแทนแต่อย่างใด ประกอบกับศาลเจ้าตั้งอยู่ในที่ดินซึ่งเป็นของทางราชการ จำเป็นต้องมีระเบียบของราชการในการกำกับดูแล

ข้อกฎหมาย ระเบียบ และหนังสือสั่งการ

- กฎเสนาบดีว่าด้วยที่กุศลสถานชนิดศาลเจ้า พ.ศ. ๒๔๖๓

๓. ในกรณีศาลเจ้าหลักเมืองประจำอำเภอ ซึ่งมิใช่ศาลเจ้าของเอกชน ผู้ใดจะเป็นผู้ยื่นคำขอจัดตั้งศาลเจ้าขอทราบแนวทางปฏิบัติ (ปลูกสร้างในที่หลวงและชาวบ้านร่วมกันบริจาคเพื่อสร้างศาล)

ตอบ ศาลเจ้าที่ตั้งอยู่บนที่ดินของทางราชการเป็นศาลเจ้าที่อยู่ในความดูแลของทางราชการโดยกรมการปกครอง นายอำเภอจะเป็นผู้สำรวจและแจ้งขอขึ้นทะเบียนต่อผู้ว่าราชการจังหวัด (ตามมาตรา ๑๒๓ แห่ง พ.ร.บ. ลักษณะปกครองท้องที่ พุทธศักราช ๒๔๕๗)

ข้อกฎหมาย ระเบียบ และหนังสือสั่งการ

- กฎเสนาบดีว่าด้วยที่กุศลสถานชนิดศาลเจ้า พ.ศ. ๒๔๖๓
- พ.ร.บ. ลักษณะปกครองท้องที่ พุทธศักราช ๒๔๕๗ มาตรา ๑๒๓

๔.๒ หมายเลขโทรศัพท์เพื่อการติดต่อ ประสานงาน

กลุ่มงานมาตรฐานและระเบียบการทะเบียนทั่วไป
ฝ่ายทะเบียนเพื่อความมั่นคง
หมายเลขโทรศัพท์ ๐ ๒๗๙๑ ๗๐๒๐ ถึง ๗๐๒๒

ทะเบียนศาลเจ้า

การอุทิศที่ดินให้เป็นสมบัติของศาลเจ้า

ผู้มีความประสงค์จะอุทิศที่ดินที่มีหรือยังไม่มีศาลเจ้าให้เป็นสมบัติสำหรับศาลเจ้าโดยสิทธิขาดให้ยื่นเรื่องต่ออำเภอ

↓

อำเภอตรวจสอบหลักฐานแล้วส่งเรื่องให้จังหวัด

↓

จังหวัดพิจารณาอนุญาต

↓

เมื่อพิจารณาอนุญาตแล้วให้แจ้งผู้มอบที่ดินและรายงานให้กรมการปกครองทราบ

การบูรณะซ่อมแซมอาคารในที่ดินของศาลเจ้า

ศาลเจ้าที่อยู่ในความปกครองของรัฐบาลตามกฎนี้ ผู้ใดจะกระทำการก่อสร้างสิ่งใดหรือต่อเติมขึ้นใหม่ ให้ยื่นคำร้องต่ออำเภอ

↓

อำเภอตรวจสอบหลักฐานแล้วส่งเรื่องให้จังหวัด

↓

จังหวัดตรวจสอบความถูกต้องแล้วเสนอความเห็นไปยังกระทรวงมหาดไทยเพื่อพิจารณาอนุญาต

↓

เมื่อพิจารณาอนุญาตแล้วให้แจ้งจังหวัดทราบ

๒.๒.๑ การบริหารงานทะเบียนทั่วไป (ต่อ)

๑. ประเด็นภารกิจ

ทะเบียนสัตว์พาหนะ

๒. ระเบียบ/กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติสัตว์พาหนะ พุทธศักราช ๒๔๘๒

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

"สัตว์พาหนะ" หมายความว่า ช้าง ม้า โค กระบือ ล่อ ลา ซึ่งได้ทำหรือต้องทำตั๋วรูปพรรณตามพระราชบัญญัตินี้

"ตำหนิรูปพรรณ" หมายความว่า ลักษณะสัณฐานโดยเฉพาะของสัตว์พาหนะแต่ละตัวซึ่งเป็นอยู่เองหรือซึ่งทำให้มีขึ้นใช้เป็นเครื่องหมาย

"ตั๋วรูปพรรณ" หมายความว่า เอกสารแสดงตำหนิรูปพรรณสัตว์พาหนะ

"นายทะเบียน" หมายความว่า นายอำเภอหรือผู้ทำการแทน หรือผู้ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยแต่งตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัตินี้

"เจ้าพนักงาน" หมายความว่า พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและนายทะเบียน

มาตรา ๗ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีหน้าที่รักษาการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งเจ้าพนักงานกับให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมซึ่งต้องไม่เกินกว่าอัตราท้ายพระราชบัญญัตินี้ และกิจการอื่นเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

มาตรา ๘ เมื่อสัตว์พาหนะดังต่อไปนี้ คือ

(๑) ช้างมีอายุย่างเข้าปีที่แปด

(๒) สัตว์อื่นนอกจากโคตัวเมียย่างเข้าปีที่หก

(๓) สัตว์ใดได้ใช้ขับขี่ลากเข็นหรือใช้งานแล้ว

(๔) สัตว์ใดที่มีอายุย่างเข้าปีที่สี่ เมื่อจะนำออกนอกราชอาณาจักร

(๕) โคตัวเมียมีอายุย่างเข้าปีที่หก เมื่อจะทำการโอนกรรมสิทธิ์ เว้นแต่ในกรณีรับมรดก

ให้เจ้าของหรือตัวแทนพร้อมด้วยผู้ใหญ่บ้านหรือพยาน ในกรณีที่ไม่มีผู้ใหญ่บ้าน หรือผู้ใหญ่บ้านไปด้วยไม่ได้ นำสัตว์นั้นไปขอจดทะเบียนทำตั๋วรูปพรรณจากนายทะเบียนท้องที่ที่สัตว์นั้นอยู่ภายในกำหนดดังต่อไปนี้ เว้นแต่ไม่สามารถที่จะนำไปได้

ก. สัตว์ในอนุมาตรา ๑ และอนุมาตรา ๒ ตามที่นายทะเบียนจะได้ประกาศเป็นรายตำบลและกำหนดระยะเวลาไม่น้อยกว่าเก้าสิบวัน

ข. สัตว์ในอนุมาตรา ๓ ภายในกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันได้ใช้ขับขี่ลากเข็นหรือใช้งานแล้ว

ค. สัตว์ในอนุมาตรา ๔ และอนุมาตรา ๕ ต้องขอจดทะเบียนทำตั๋วรูปพรรณก่อนนำออกนอกราชอาณาจักรหรือทำการโอนกรรมสิทธิ์

สัตว์ที่มิได้อยู่ในบทบังคับแห่งอนุมาตรา ๑ ถึงอนุมาตรา ๕ เจ้าของจะขอจดทะเบียนทำตั๋วรูปพรรณก็ได้

เมื่อนายทะเบียนพร้อมด้วยเจ้าของหรือตัวแทนได้ตรวจสอบตำหนิรูปพรรณเห็นเป็นการถูกต้องและเจ้าของหรือตัวแทนได้ชำระค่าธรรมเนียมแล้ว ให้นายทะเบียนจดทะเบียนทำตั๋วรูปพรรณให้

มาตรา ๙ สัตว์พาหนะซึ่งนำมาจากต่างประเทศเข้ามาในราชอาณาจักรต้องขอจดทะเบียนทำตั๋วรูปพรรณตามความในมาตรา ๘ โดยอนุโลม ถ้าได้นำเข้ามาเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาหรือภายในกำหนดนั้น

แต่ยังเหลือเวลาน้อยกว่าสามสิบวันตามประกาศในมาตรา ๘ ต้องขอจดทะเบียนทำตั๋วรูปพรรณภายในกำหนดสามสิบวัน เว้นแต่นำเข้ามาชั่วครั้งคราว

มาตรา ๑๐ ตั๋วรูปพรรณสัตว์พาหนะของผู้ใดเป็นอันตรายหรือสูญหาย ให้นำพยานหลักฐานไปแจ้งความต่อนายทะเบียนท้องที่ที่มีทะเบียนสัตว์นั้น เพื่อขอรับใบแทนตั๋วรูปพรรณ

เมื่อนายทะเบียนสอบสวนเห็นความบริสุทธิ์แล้ว ให้เรียกค่าธรรมเนียมและออกใบแทนตั๋วรูปพรรณให้

มาตรา ๑๑ ผู้ใดเก็บตั๋วรูปพรรณสัตว์พาหนะได้ ต้องนำส่งต่อเจ้าของหรือเจ้าพนักงานภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่เก็บได้

มาตรา ๑๒ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๑ , ๑๘ และมาตรา ๒๔ ผู้ใดมีตั๋วรูปพรรณโดยไม่มีสัตว์พาหนะสำหรับตั๋วนั้นไว้ในครอบครอง ต้องนำส่งต่อนายทะเบียนท้องที่หรือกำนันเพื่อจัดส่งต่อนายทะเบียนท้องที่

มาตรา ๑๓ เมื่อปรากฏว่าตำหนิรูปพรรณสัตว์พาหนะของผู้ใดคลาดเคลื่อนจากตั๋วรูปพรรณเพราะเหตุใด ๆ ก็ดี เจ้าของหรือผู้ครอบครองต้องนำสัตว์พร้อมด้วยตั๋วรูปพรรณไปให้นายทะเบียนตรวจแก้ตำหนิรูปพรรณภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ทราบ

ทั้งนี้ ถ้าเป็นการแก้ตำหนิรูปพรรณในกรณีที่เกี่ยวกับขวัญสัตว์คลาดเคลื่อน ตำหนิซึ่งเกิดขึ้นโดยการกระทำของเจ้าพนักงานหรือได้เปลี่ยนแปลงไปตามธรรมชาติของสัตว์หรือการที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายให้ยกเว้นค่าธรรมเนียม

มาตรา ๑๔ การโอนกรรมสิทธิ์สัตว์พาหนะให้ผู้โอนและผู้รับโอนทั้งสองฝ่าย หรือตัวแทนนำสัตว์พาหนะและตั๋วรูปพรรณไปยังนายทะเบียนเพื่อจดทะเบียนการโอนกรรมสิทธิ์ เมื่อนายทะเบียนตรวจสอบเป็นการถูกต้องและได้ชำระค่าธรรมเนียมแล้วให้จดทะเบียนและสลักหลังตั๋วรูปพรรณโอนกรรมสิทธิ์ให้ถ้าเป็นสัตว์ต่างท้องที่ให้นายทะเบียนรับสัตว์นั้นขึ้นทะเบียนเสียก่อน

ในกรณีที่เจ้าพนักงานยึดสัตว์พาหนะขายทอดตลาดเพื่อชำระหนี้ภาษีอากรก็ดี หรือนายทะเบียนขายทอดตลาดสัตว์พาหนะตามความมาตรา ๒๕ ก็ดี หรือการเปลี่ยนเจ้าของสัตว์พาหนะในกรณีใด ๆ ซึ่งยังมิได้ทำการโอนกรรมสิทธิ์แก่กันต่อนายทะเบียน เมื่อนายทะเบียนได้ประกาศให้เจ้าของผู้มีรายนามสุดท้ายในตั๋วรูปพรรณมาทำการโอนภายในกำหนดสามสิบวันแล้วไม่มาภายในเวลาที่กำหนดไว้ในประกาศก็ดี ให้นายทะเบียนมีอำนาจโอนกรรมสิทธิ์สัตว์พาหนะได้แม้ผู้รับโอนหรือตัวแทนมาแต่ฝ่ายเดียว

มาตรา ๑๕ ผู้ใดได้รับสัตว์พาหนะเป็นมรดก ให้ผู้นั้นหรือตัวแทนนำพยานพร้อมด้วยตั๋วรูปพรรณไปแจ้งต่อนายทะเบียนท้องที่ที่มีทะเบียนสัตว์พาหนะนั้น เมื่อนายทะเบียนสอบสวนแล้วให้ประกาศมรดกมีกำหนดสามสิบวัน ถ้าไม่มีผู้คัดค้านภายในเวลาที่กำหนดไว้ในประกาศให้นายทะเบียนเรียกค่าธรรมเนียมแล้วแก้ทะเบียนและตั๋วรูปพรรณสำหรับสัตว์นั้นให้แก่ผู้รับมรดก

ถ้ามีผู้คัดค้านภายในกำหนด ให้นายทะเบียนสั่งให้ผู้ที่เห็นว่าไม่มีสิทธิดีกว่าไปฟ้องศาลภายในกำหนดไม่เกินหกสิบวัน ถ้าไม่ฟ้องภายในกำหนดให้นายทะเบียนเรียกค่าธรรมเนียมแล้วแก้ทะเบียนและตั๋วรูปพรรณให้แก่ผู้ควรรับมรดก

มาตรา ๑๖ การจำนองสัตว์พาหนะ ให้ผู้จำนองและผู้รับจำนองทั้งสองฝ่าย หรือตัวแทนนำตั๋วรูปพรรณประจำตัวสัตว์ที่จะจำนองไปยังนายทะเบียนท้องที่ที่มีทะเบียนสัตว์นั้นเพื่อทำการจำนอง เมื่อนายทะเบียนตรวจสอบเป็นการถูกต้อง และได้รับค่าธรรมเนียมแล้ว ให้จดทะเบียนและสลักหลังการจำนองให้

มาตรา ๑๗ การย้ายสัตว์พาหนะไปต่างอำเภอ นอกจากกรณีการเช่า เช่าซื้อ ยืม ฝาก จำนำ รับจ้างเลี้ยงหรือพาไปชั่วคราว เจ้าของหรือตัวแทนต้องนำตั๋วรูปพรรณไปแจ้งความต่อนายทะเบียนท้องที่ใหม่ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่สัตว์นั้นไปถึงที่ ๆ ย้ายไป ให้นายทะเบียนท้องที่ใหม่เรียกค่าธรรมเนียมแล้วแจ้งการรับสัตว์ขึ้นทะเบียนไปยังนายทะเบียนท้องที่เดิมทราบ

ดรษฎากรมการจัดหางานกฎหมายและคุ้มครองแรงงาน : ๓ มกราคม

มาตรา ๑๘ ถ้าสัตว์พาหนะตาย ให้เจ้าของหรือตัวแทนแจ้งความและส่งมอบตั๋วรูปพรรณสัตว์ที่ตายนั้นต่อนายทะเบียนท้องที่หรือกำนัน เพื่อจัดส่งต่อนายทะเบียนท้องที่ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ทราบว่าสัตว์นั้นตาย

ในกรณีที่ผู้อื่นเป็นผู้ครอบครองสัตว์นั้นชั่วคราว ก็ให้ผู้นั้นแจ้งความต่อนายทะเบียนท้องที่หรือกำนันภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ทราบว่าสัตว์นั้นตาย เว้นแต่เจ้าของหรือตัวแทนจะได้ปฏิบัติตามความในวรรคก่อน

มาตรา ๑๙ ผู้ใดจะนำสัตว์พาหนะออกไปนอกราชอาณาจักร ให้นำสัตว์นั้นพร้อมด้วยตั๋วรูปพรรณไปให้นายทะเบียนตรวจแก้ทะเบียนและสลักหลังตั๋วรูปพรรณว่าจำหน่ายออกนอกราชอาณาจักร

เมื่อผู้ใดนำสัตว์พาหนะดังกล่าวมาในวรรคก่อนกลับเข้ามาในราชอาณาจักร ให้นำบทบัญญัติ มาตรา ๑๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๒๐ เมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่า ผู้ใดได้กระทำการฝ่าฝืนต่อบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ เจ้าพนักงานมีอำนาจที่จะทำการตรวจสัตว์พาหนะและให้ผู้นั้นนำตั๋วรูปพรรณหรือหลักฐานใด ๆ มาตรวจสอบกับสัตว์พาหนะ

มาตรา ๒๑ ถ้าปรากฏว่าผู้ใดครอบครองสัตว์พาหนะไว้โดยไม่มีตั๋วรูปพรรณ หรือมีแต่ไม่ถูกต้องกับตัวสัตว์ เจ้าพนักงานมีอำนาจที่จะยึดสัตว์พาหนะนั้นไว้ และนำส่งต่อพนักงานสอบสวน เพื่อดำเนินคดีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และให้เป็นหน้าที่ผู้นั้นแสดงให้เห็นความบริสุทธิ์ว่าตนเป็นเจ้าของหรือได้สัตว์มาโดยสุจริต

บรรดาสัตว์พาหนะที่ยึดไว้ตามความในวรรคก่อน ถ้าไม่ปรากฏเจ้าของ ให้พนักงานสอบสวนหรือศาลแล้วแต่กรณี สั่งให้เจ้าพนักงานจัดเลี้ยงรักษาสัตว์นั้นไว้และให้จัดการโฆษณาหาเจ้าของ

มาตรา ๒๒ ผู้ใดจับได้สัตว์พาหนะที่พลัดเพลิดหรือถูกละทิ้งไว้ ถ้ามิสามารถมอบคืนสัตว์นั้นให้แก่เจ้าของหรือผู้มีสิทธิจะรับสัตว์นั้นได้ภายในกำหนดสามวันนับแต่วันจับสัตว์นั้นได้ ก็ให้นำสัตว์นั้นไปส่งต่อเจ้าพนักงานและแจ้งเหตุการณ์ให้ทราบ

ให้เจ้าพนักงานซึ่งได้รับมอบสัตว์ไว้ตามความในวรรคก่อนนั้นนำส่งพนักงานสอบสวนเพื่อจัดการโฆษณาหาเจ้าของ หรือดำเนินตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แล้วแต่กรณี

มาตรา ๒๓ บรรดาสัตว์ที่ได้โฆษณาหาเจ้าของตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๑ หรือมาตรา ๒๒ นั้น ผู้ใดอ้างว่าสัตว์นั้นเป็นของตนก็ให้นำพยานหลักฐานมาพิสูจน์ต่อพนักงานสอบสวนหรือศาล แล้วแต่กรณี เมื่อพนักงานสอบสวนหรือศาลเห็นว่าควรคืนสัตว์นั้นให้แก่ผู้ใดก็ให้คืนไป แต่ผู้นั้นต้องชำระค่าเลี้ยงรักษาให้ตามสมควร ถ้าหากมี ก่อนที่จะรับสัตว์นั้นไป

มาตรา ๒๔ สัตว์พาหนะของผู้ใดหายไปด้วยเหตุใด ๆ ก็ตาม ให้เจ้าของหรือตัวแทนแจ้งความต่อเจ้าพนักงานภายในเจ็ดวัน นับแต่เวลาที่ทราบเหตุ ภายหลังเมื่อได้สัตว์คืนมาให้แจ้งความต่อเจ้าพนักงานภายในเจ็ดวันนับแต่วันได้คืน

ถ้าไม่ได้สัตว์นั้นคืนมา ให้ส่งตั๋วรูปพรรณต่อนายทะเบียนท้องที่หรือกำนัน เพื่อจัดส่งนายทะเบียนท้องที่ภายในเก้าสิบวัน

มาตรา ๒๕ สัตว์พาหนะที่เจ้าพนักงานเลี้ยงรักษาไว้ตามมาตรา ๒๑ หรือมาตรา ๒๒ ถ้าไม่มีผู้ใดมาขอรับคืนภายในกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันโฆษณา ให้เจ้าพนักงานมีอำนาจที่จะขายทอดตลาดสัตว์นั้นได้ เมื่อขายแล้วได้เงินเท่าใด ให้หักค่าใช้จ่ายและค่าเลี้ยงรักษาออก ถ้าหากมี แล้วถือเงินจำนวนสุทธิไว้แทน

ให้สัตว์พาหนะหรือเงินจำนวนสุทธิตามความในวรรคก่อน ตกเป็นของ แผ่นดินหรือผู้จับสัตว์ได้ตามมาตรา ๒๒ ในเมื่อบุคคลผู้มีสิทธิจะมารับมิได้เรียก เอาภายในกำหนดหนึ่งปี นับแต่วันที่สัตว์นั้นมาอยู่ในอารักขาของเจ้าพนักงาน

ในกรณีที่ได้ยึดสัตว์ไว้โฆษณาตามคำสั่งศาล กำหนดหนึ่งปีนั้นให้นับแต่วันที่ คำพิพากษาถึงที่สุด แต่ถ้าไม่ทราบตัวบุคคลผู้มีสิทธิให้ยืดเวลาออกไปเป็นห้าปี

มาตรา ๒๖ บรรดาสัตว์พาหนะที่เจ้าพนักงานยึดมาเนื่องในการกระทำผิดใด ๆ เมื่อจะคืนแก่เจ้าของ ถ้าหากมีค่าเลี้ยงรักษาให้เรียกได้ตามสมควร และในกรณีที่โฆษณาหาเจ้าของ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๓ หรือมาตรา ๒๕ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

๓. อำนาจหน้าที่ และแนวทางการปฏิบัติงานของนายอำเภอ

๓.๑ อำนาจหน้าที่

นายอำเภอเป็นนายทะเบียนและเจ้าพนักงานตามพระราชบัญญัติสัตว์พาหนะ พุทธศักราช ๒๔๘๒ มีอำนาจหน้าที่ในการจดทะเบียนทำตั๋วรูปพรรณสัตว์พาหนะ การออกใบแทนตั๋วรูปพรรณกรณีตั๋วรูปพรรณสัตว์พาหนะชำรุดสูญหาย การรับแจ้งความและรับมอบตั๋วรูปพรรณสัตว์ที่ตาย การตรวจแก้ตำหนิรูปพรรณในตั๋วรูปพรรณสัตว์พาหนะกรณีตำหนิรูปพรรณสัตว์พาหนะของผู้ใดคลาดเคลื่อนจากตั๋วรูปพรรณเพราะเหตุใด ๆ การจดทะเบียนและสลักหลังตั๋วรูปพรรณโอนกรรมสิทธิ์ การจดทะเบียนและสลักหลังการจำนอง การรับแจ้งกรณีสัตว์พาหนะย้ายมาจากต่างอำเภอ การตรวจแก้ทะเบียนและสลักหลังตั๋วรูปพรรณว่าจำหน่ายออกนอกราชอาณาจักร เป็นต้น

****นายอำเภอสามารถมอบอำนาจให้ปลัดอำเภอดำเนินการแทนได้**

๓.๒ ข้อควรระวัง

นายอำเภอต้องตรวจตำหนิรูปพรรณสัตว์พาหนะให้ละเอียดครบถ้วนก่อนการจัดทำตั๋วรูปพรรณ โดยเฉพาะช้างเนื่องจากมีการนำช้างป่าหรือช้างที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายมาจดทะเบียนทำตั๋วรูปพรรณ

๔. ข้อหารือที่พบบ่อย และหมายเลขโทรศัพท์เพื่อการสอบถามและหารือ

๔.๑ ข้อหารือที่พบบ่อย

๑. ค่าธรรมเนียมในการจัดทำตั๋วพิมพ์รูปพรรณสัตว์พาหนะ มีการจัดส่งค่าธรรมเนียมไม่เหมือนกัน บางสำนักทะเบียนจัดส่งที่เสมียนตรา โดยออกใบเสร็จรับเงิน บางสำนักทะเบียนติดแสตมป์ในแบบตั๋วพิมพ์ ทางปฏิบัติที่ถูกต้องเป็นอย่างไร

ตอบ แนวทางปฏิบัติที่ถูกต้อง คือ ปิดแสตมป์ แต่ละประเภทตามราคาอัตราค่าธรรมเนียมตามกฎกระทรวงมหาดไทย ออกตามความในพระราชบัญญัติสัตว์พาหนะ แสตมป์ขึ้นทะเบียนสัตว์พาหนะ (สีเหลือง/ราคาดวงละ ๒๕ สตางค์) แสตมป์โอนสัตว์พาหนะ (สีเขียว/ราคาดวงละ ๒๕ สตางค์) และแสตมป์แก้ไขตำหนิรูปพรรณสัตว์พาหนะ (สีแดง/ราคาดวงละ ๒๕ สตางค์) เพื่อเป็นหลักฐานการรับเงินค่าธรรมเนียมจากประชาชนแล้ว

๒. ขอทราบวิธีปฏิบัติ กรณีจะดำเนินการจัดทำตั๋วรูปพรรณสัตว์พาหนะ (กระบือ) ซึ่งมีผู้นำไปบริจาคโครงการ ไถ่ชีวิต และทางวัดรับเลี้ยงไว้ เพราะสอบถามแล้วบางตัวมีหลักฐานตั๋วรูปพรรณ แต่บางตัวไม่มีที่มาแต่อย่างใด จะต้องปฏิบัติอย่างไร

ตอบ ให้นายทะเบียนท้องที่จัดทำบัญชีสัตว์ประจำคอกซึ่งยังไม่ได้ทำตั๋วรูปพรรณ (ส.พ.๑๘) และบัญชีสัตว์ที่ยังไม่ได้ทำตั๋วรูปพรรณ (ส.พ.๑๙) โดยความช่วยเหลือของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในท้องที่ ซึ่งจะเป็นหลักฐานเบื้องต้นของการได้สัตว์มาโดยสุจริต และในการออกตั๋วพิมพ์รูปพรรณจะออกให้แก่เจ้าของเดิมที่จะนำไปบริจาคก่อนแล้วจึงจะจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์สัตว์พาหนะในลำดับต่อไป

- กรณีไม่มีตั๋วรูปพรรณ ให้เจ้าของสัตว์พาหนะหรือผู้รับมอบหมายแจ้งนายทะเบียน เมื่อนายทะเบียน ตรวจเอกสาร ตามแบบ ส.พ.๑๘ ส.พ.๑๙ (ถ้ามี) พร้อมสอบสวนเจ้าของและพยาน เมื่อเห็นความบริสุทธิ์ว่าเจ้าของได้สัตว์มาโดยสุจริตให้นายทะเบียนจดทะเบียนทำตั๋วรูปพรรณให้

- กรณีมีตั๋วรูปพรรณและเจ้าของแสดงเจตนาโอนสัตว์พาหนะให้แก่วัด ก็ให้นายทะเบียนตรวจสอบให้เห็นเป็นการถูกต้อง และเมื่อได้ชำระค่าธรรมเนียมแล้ว ให้จดทะเบียนสลักหลังตั๋วรูปพรรณโอนกรรมสิทธิ์ต่อไป

ข้อกฎหมาย ระเบียบ และหนังสือสั่งการ

- ตาม พ.ร.บ. สัตว์พาหนะ พ.ศ. ๒๔๘๒ มาตรา ๒๑
- ตาม พ.ร.บ. สัตว์พาหนะ พ.ศ. ๒๔๘๒ มาตรา ๑๒ มาตรา ๒๓
- ตาม พ.ร.บ. สัตว์พาหนะ พ.ศ. ๒๔๘๒ มาตรา ๑๔

๓. กรณีช้างที่อยู่ในพื้นที่อำเภอมีการจัดทำตั๋วรูปพรรณแล้วทุกเชือก แต่ส่วนใหญ่ไม่สามารถย้ายสัตว์พาหนะ เข้าอำเภอได้ เนื่องจากเจ้าของช้างได้มีการซื้อขายและส่งมอบตั๋วรูปพรรณให้กันโดยไม่ได้ทำการโอนกรรมสิทธิ์สัตว์พาหนะให้ถูกต้อง เป็นการซื้อขายต่อ ๆ กันมาหลายทอด ตั๋วบางฉบับผู้มีชื่อเป็นเจ้าของเสียชีวิตแล้ว และเจ้าของช้างคนปัจจุบันไม่รู้จักกันแต่อย่างใด จะมีแนวทางและขั้นตอนให้อำเภอปฏิบัติเพื่อให้ข้อมูลถูกต้องและเป็นปัจจุบัน ได้อย่างไร

ตอบ การโอนกรรมสิทธิ์สัตว์พาหนะ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่ามีการเปลี่ยนเจ้าของสัตว์พาหนะ (ช้าง) โดยที่มิได้ทำการโอนกรรมสิทธิ์แก่กันต่อนายทะเบียน ก็ชอบที่นายทะเบียนท้องที่ที่สัตว์ขึ้นทะเบียนไว้จะประกาศให้เจ้าของผู้มีนามรายสุดท้ายในตั๋วรูปพรรณมาทำการโอนกรรมสิทธิ์ภายในกำหนดสามสิบวัน ถ้าเจ้าของไม่มาภายในเวลาที่กำหนดไว้ในประกาศให้นายทะเบียนมีอำนาจโอนกรรมสิทธิ์สัตว์พาหนะ (ช้าง) ได้ แม้ผู้รับโอนหรือตัวแทนมาแต่ฝ่ายเดียวตามมาตรา ๑๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสัตว์พาหนะ พุทธศักราช ๒๔๘๒ แต่อย่างไรก็ตาม เพื่อป้องกันปัญหาเรื่องช้างไม่ตรงตามตั๋วรูปพรรณและการได้มาโดยสุจริต ให้นายทะเบียนท้องที่ ที่จะทำการโอนกรรมสิทธิ์ตรวจสอบตั๋วรูปพรรณให้ตรงกับตัวช้างเชือกนั้นว่าถูกต้องตรงกันหรือไม่ รวมทั้งประเด็นการได้มาโดยสุจริตให้ทำการสอบสวนรายละเอียดประวัติของช้างดังกล่าวถึงการได้มาโดยมีพยาน ที่เชื่อถือยืนยันรับรองว่าได้มาโดยสุจริตไว้เป็นหลักฐานในการโอนกรรมสิทธิ์ด้วย เพื่อประโยชน์ในการพิสูจน์และอ้างอิง

๔.๒ หมายเลขโทรศัพท์เพื่อการติดต่อ ประสานงาน

กลุ่มงานมาตรฐานและระเบียบการทะเบียนทั่วไป
ฝ่ายทะเบียนเพื่อความมั่นคง
หมายเลขโทรศัพท์ ๐ ๒๗๙๑ ๗๐๒๐ ถึง ๗๐๒๒

ทะเบียนสัตว์พาหนะ

การจดทะเบียนทำตั๋วรูปพรรณสัตว์พาหนะ

เจ้าของหรือตัวแทนนำสัตว์พาหนะที่เข้าหลักเกณฑ์ตามกฎหมายไปยื่นคำขอต่อนายทะเบียนท้องที่

↓

นายทะเบียนพร้อมเจ้าของสัตว์พาหนะหรือตัวแทน และผู้ใหญ่บ้านหรือพยานตรวจสอบตำหนิรูปพรรณร่วมกัน

↓

เจ้าของหรือตัวแทนชำระค่าธรรมเนียมตามกฎหมาย

↓

นายทะเบียนจดทะเบียนทำตั๋วรูปพรรณให้

การแก้ไขตำหนิตั๋วรูปพรรณสัตว์พาหนะที่คลาดเคลื่อนจากตั๋วรูปพรรณ

เจ้าของหรือตัวแทน นำตั๋วรูปพรรณพร้อมสัตว์พาหนะไปพบนายทะเบียน

↓

นายทะเบียนตรวจสอบรูปพรรณสัตว์พาหนะที่เปลี่ยนแปลงใหม่จากตั๋วรูปพรรณ

↓

เรียกเก็บค่าธรรมเนียมตามกฎกระทรวง

↓

กรณี ตำหนิรูปพรรณคลาดเคลื่อนที่เกิดจากการกระทำของเจ้าพนักงานหรือเปลี่ยนแปลงไปตามธรรมชาติ ให้ยกเว้นค่าธรรมเนียม

↓

นายทะเบียนแก้ไขตั๋วรูปพรรณให้ถูกต้องตรงกัน

การย้ายสัตว์พาหนะไปต่างอำเภอหรือต่างท้องที่

เจ้าของหรือตัวแทนนำตั๋วรูปพรรณไปแจ้งต่อนายทะเบียนท้องที่ใหม่ภายในสามสิบวันนับแต่สัตว์ย้ายไปถึง

↓

นายทะเบียนท้องที่ใหม่เรียกเก็บค่าธรรมเนียม

↓

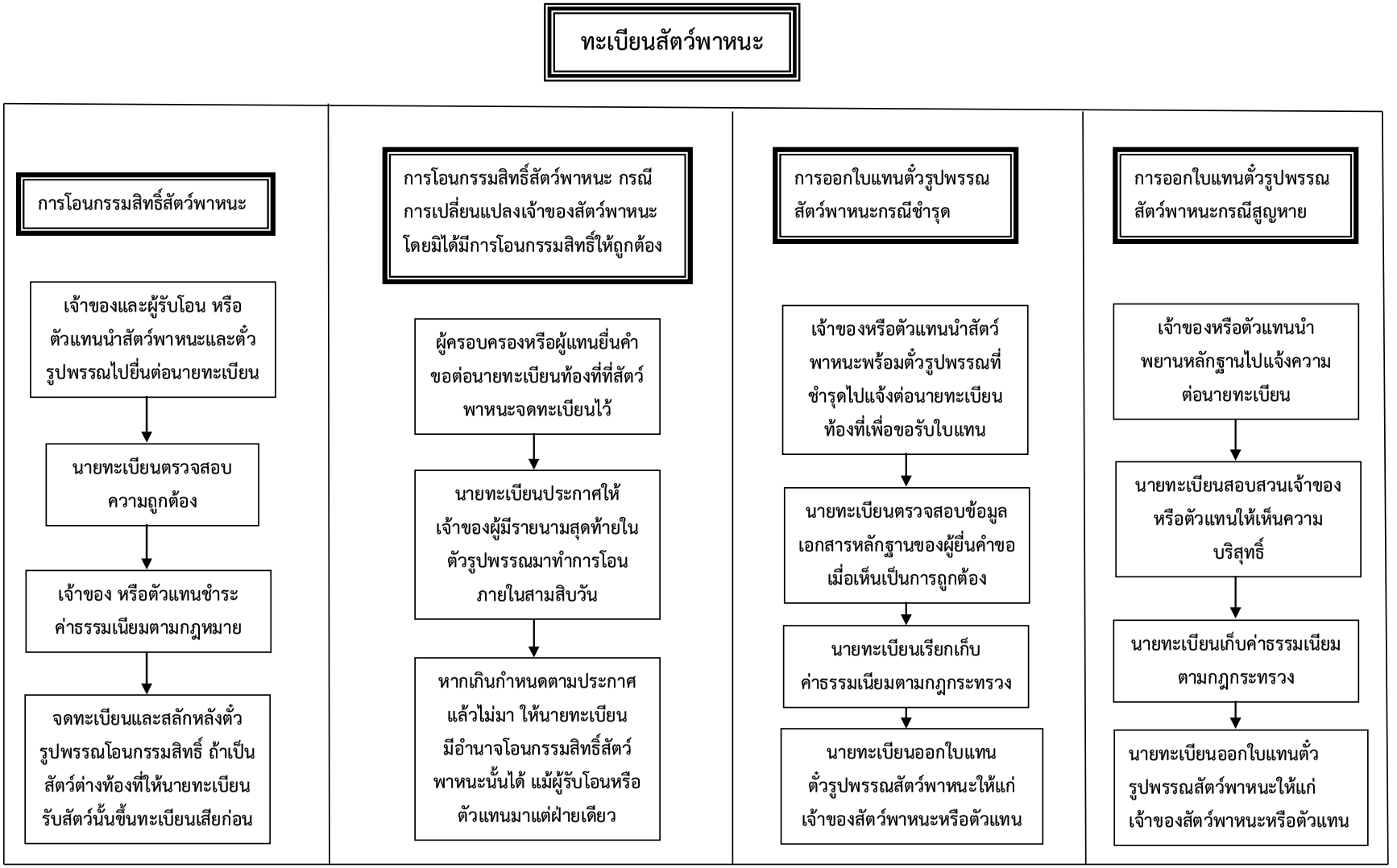
แจ้งการรับสัตว์พาหนะขึ้นทะเบียนไปยังนายทะเบียนท้องที่เดิมทราบ

สัตว์พาหนะตาย

เจ้าของหรือตัวแทนแจ้งความและส่งมอบตั๋วรูปพรรณสัตว์พาหนะต่อนายทะเบียนท้องที่หรือกำนัน

↓

แจ้งต่อนายทะเบียนท้องที่ภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ทราบว่าสัตว์พาหนะนั้นตาย (กรณีที่ผู้อื่นครอบครองสัตว์พาหนะนั้นชั่วคราว ก็ให้ผู้นั้นแจ้งความต่อนายทะเบียนท้องที่ ภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ทราบว่าสัตว์พาหนะนั้นตาย)

ทะเบียนสัตว์พาหนะ
การโอนกรรมสิทธิ์สัตว์พาหนะ
เจ้าของและผู้รับโอน หรือตัวแทนนำสัตว์พาหนะและตั๋วรูปพรรณไปยื่นต่อนายทะเบียน
นายทะเบียนตรวจสอบความถูกต้อง
เจ้าของ หรือตัวแทนชำระค่าธรรมเนียมตามกฎหมาย
จดทะเบียนและสลักหลังตั๋วรูปพรรณโอนกรรมสิทธิ์ ถ้าเป็นสัตว์ต่างท้องที่ให้นายทะเบียนรับสัตว์นั้นขึ้นทะเบียนเสียก่อน
การโอนกรรมสิทธิ์สัตว์พาหนะ กรณีการเปลี่ยนแปลงเจ้าของสัตว์พาหนะโดยมิได้มีการโอนกรรมสิทธิ์ให้ถูกต้อง
ผู้ครอบครองหรือผู้แทนยื่นคำขอต่อนายทะเบียนท้องที่ที่สัตว์พาหนะจดทะเบียนไว้
นายทะเบียนประกาศให้เจ้าของผู้มีรายนามสุดท้ายในตั๋วรูปพรรณมาทำการโอนภายในสามสิบวัน
หากเกินกำหนดตามประกาศแล้วไม่มา ให้นายทะเบียนมีอำนาจโอนกรรมสิทธิ์สัตว์พาหนะนั้นได้ แม้ผู้รับโอนหรือตัวแทนมาแต่ฝ่ายเดียว
การออกใบแทนตั๋วรูปพรรณสัตว์พาหนะกรณีชำรุด
เจ้าของหรือตัวแทนนำสัตว์พาหนะพร้อมตั๋วรูปพรรณที่ชำรุดไปแจ้งต่อนายทะเบียนท้องที่เพื่อขอรับใบแทน
นายทะเบียนตรวจสอบข้อมูลเอกสารหลักฐานของผู้ยื่นคำขอเมื่อเห็นเป็นการถูกต้อง
นายทะเบียนเรียกเก็บค่าธรรมเนียมตามกฎกระทรวง
นายทะเบียนออกใบแทนตั๋วรูปพรรณสัตว์พาหนะให้แก่เจ้าของสัตว์พาหนะหรือตัวแทน
การออกใบแทนตั๋วรูปพรรณสัตว์พาหนะกรณีสูญหาย
เจ้าของหรือตัวแทนนำพยานหลักฐานไปแจ้งความต่อนายทะเบียน
นายทะเบียนสอบสวนเจ้าของหรือตัวแทนให้เห็นความบริสุทธิ์
นายทะเบียนเก็บค่าธรรมเนียมตามกฎกระทรวง
นายทะเบียนออกใบแทนตั๋วรูปพรรณสัตว์พาหนะให้แก่เจ้าของสัตว์พาหนะหรือตัวแทน

๒.๒.๑ การบริหารงานทะเบียนทั่วไป (ต่อ)

๑. ประเด็นภารกิจ

ทะเบียนสุสานและฌาปนสถาน

๒. ระเบียบ/กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ พระราชบัญญัติสุสานและฌาปนสถาน พ.ศ. ๒๕๒๘

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

"สุสานและฌาปนสถานสาธารณะ" หมายความว่า สถานที่ที่จัดไว้ สำหรับเก็บ ฝัง หรือเผาศพสำหรับประชาชนทั่วไป แต่ไม่รวมถึงสถานที่ที่ใช้ สำหรับเก็บศพชั่วคราวในสถานพยาบาลตามกฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาล

"สุสานและฌาปนสถานเอกชน" หมายความว่า สถานที่ที่จัดไว้สำหรับ เก็บ ฝัง หรือเผาศพ สำหรับตระกูลหรือครอบครัว หรือมิตรของตระกูลหรือครอบครัว แต่ไม่รวมถึงสถานที่ที่ใช้สำหรับเก็บศพชั่วคราวในเคหสถาน

"เจ้าพนักงานสาธารณสุข" หมายความว่า เจ้าพนักงานสาธารณสุข ตามกฎหมายว่าด้วยสาธารณสุขซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

"พนักงานเจ้าหน้าที่" หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

"เจ้าพนักงานท้องถิ่น" หมายความว่า

(๑) ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร หรือผู้อำนวยการเขตหรือผู้ช่วยผู้อำนวยการเขตซึ่งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครมอบหมาย สำหรับในเขตกรุงเทพมหานคร

(๒) ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือนายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมาย สำหรับในเขตจังหวัดซึ่งอยู่นอกเขตเทศบาล เขตสุขาภิบาลและเขตเมืองพัทยา

(๓) นายกเทศมนตรี หรือเทศมนตรีหรือพนักงานเทศบาลซึ่งนายกเทศมนตรีมอบหมาย สำหรับในเขตเทศบาล

(๔) ประธานกรรมการสุขาภิบาล หรือกรรมการสุขาภิบาลหรือ พนักงานสุขาภิบาลซึ่งประธานกรรมการสุขาภิบาลมอบหมาย สำหรับในเขตสุขาภิบาล

(๕) ปลัดเมืองพัทยา หรือพนักงานเมืองพัทยาซึ่งปลัดเมืองพัทยา มอบหมายสำหรับในเขตเมืองพัทยา

"รัฐมนตรี" หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๖ ห้ามมิให้ผู้ใดจัดตั้งสุสานและฌาปนสถานสาธารณะหรือสุสาน และฌาปนสถานเอกชน เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น

การขออนุญาตและการอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๗ เมื่อได้จัดตั้งสุสานและฌาปนสถานสาธารณะหรือสุสานและฌาปนสถานเอกชนเสร็จแล้ว ห้ามมิให้ดำเนินการ เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น

การขออนุญาตและการอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

ผู้ได้รับใบอนุญาตตาม มาตรา ๖ ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาจะขอรับใบอนุญาตเป็นผู้ดำเนินการด้วยก็ได้

มาตรา ๑๐ ห้ามมิให้ผู้ใดเก็บ ฝัง หรือเผาศพในสถานที่อื่น นอกจากในสุสานและฌาปนสถานสาธารณะหรือสุสานและฌาปนสถานเอกชน หรือเก็บศพในสถานพยาบาลตามกฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาลหรือเคหสถานเป็นการชั่วคราว เว้นแต่จะได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น

ในกรณีที่สถานที่อื่นตามวรรคหนึ่งอยู่ในเขตจังหวัดซึ่งอยู่นอกเขตเทศบาล เขตสุขาภิบาลและเขตเมืองพัทยา ผู้ว่าราชการจังหวัดอาจมอบหมาย ให้เจ้าพนักงานฝ่ายปกครองหรือกำนันแห่งท้องที่เป็นผู้อนุญาตแทนได้

มาตรา ๑๓ ในกรณีที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นไม่ออกใบอนุญาตตามมาตรา ๖ หรือ มาตรา ๗ หรือไม่ต่ออายุใบอนุญาตตามมาตรา ๑๒ ผู้ขอรับใบอนุญาตหรือผู้ขอต่ออายุใบอนุญาตมีสิทธิอุทธรณ์เป็นหนังสือต่อรัฐมนตรีภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ทราบคำสั่งไม่ออกใบอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาตของเจ้าพนักงานท้องถิ่น

คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด

มาตรา ๑๔ ห้ามมิให้ผู้ใดเปลี่ยนแปลงหรือต่อเติมสุสานและฌาปนสถานสาธารณะหรือสุสานและฌาปนสถานเอกชน เว้นแต่ผู้ได้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๖ จะเป็นผู้ขอและได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นแล้ว

มาตรา ๑๕ ในการปฏิบัติหน้าที่ เจ้าพนักงานสาธารณสุข พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจเข้าไปในบริเวณสุสานและฌาปนสถานสาธารณะหรือสุสานและฌาปนสถานเอกชนในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก เพื่อตรวจสอบหรือเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ ในการนี้ ผู้ได้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๖ หรือ มาตรา ๗ และผู้ที่เกี่ยวข้องซึ่งอยู่ในบริเวณนั้น ต้องอำนวยความสะดวกตามสมควร

ในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานสาธารณสุขหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง ถ้าปรากฏว่าผู้ได้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๖ หรือ มาตรา ๗ ปฏิบัติไม่ถูกต้องตามพระราชบัญญัตินี้ ให้เจ้าพนักงานสาธารณสุขหรือพนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นทราบ เพื่อสั่งให้ผู้ได้รับใบอนุญาตปฏิบัติให้ถูกต้อง

มาตรา ๑๖ เมื่อปรากฏว่าสุสานและฌาปนสถานสาธารณะหรือสุสานและฌาปนสถานเอกชนมีสภาพหรือมีการใช้ที่เป็นหรืออาจเป็นอันตรายแก่ประชาชน ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจสั่งให้ผู้ได้รับใบอนุญาตตาม มาตรา ๖ แก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงสุสานและฌาปนสถานนั้น ภายในเวลาที่กำหนด

ในกรณีที่ผู้ได้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๖ ไม่แก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงสุสานและฌาปนสถานนั้นภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงสุสานและฌาปนสถานนั้นได้โดยเรียกค่าใช้จ่ายจากผู้ได้รับใบอนุญาต

มาตรา ๑๗ นอกจากกรณีตาม มาตรา ๑๖ เมื่อปรากฏว่าผู้ได้รับ ใบอนุญาตตาม มาตรา ๖ หรือ มาตรา ๗ ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา ๑๕ วรรคสอง หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวง หรือข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร ข้อบัญญัติจังหวัด เทศบัญญัติ ข้อบังคับสุขาภิบาล หรือข้อบัญญัติเมืองพัทยาที่ออกตามมาตรา ๑๑ เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจสั่งพักใช้ใบอนุญาตนั้นมีกำหนดเวลาตามที่เห็นสมควรแต่ต้องไม่เกินเก้าสิบวันนับแต่วันที่สั่งพักใช้ใบอนุญาต หรือจะสั่งเพิกถอนใบอนุญาตเสียก็ได้ ทั้งนี้ ผู้ถูกสั่งพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตมีสิทธิอุทธรณ์เป็นหนังสือต่อรัฐมนตรีภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ทราบคำสั่ง

คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด

มาตรา ๑๘ การอุทธรณ์ตามมาตรา ๑๓ หรือมาตรา ๑๗ ให้ยื่นต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นเพื่อเสนอต่อไปยังรัฐมนตรีโดยมิชักช้า

มาตรา ๑๙ ในกรณีอุทธรณ์คำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นซึ่งไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาตตามมาตรา ๑๓ หรือกรณีอุทธรณ์คำสั่งพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา ๑๗ ผู้อุทธรณ์ยังคงมีสิทธิเป็นผู้จัดตั้งหรือเป็นผู้ดำเนินการสุสานและฌาปนสถานสาธารณะ หรือสุสานและฌาปนสถานเอกชนในระหว่างรอคำวินิจฉัยของรัฐมนตรี

มาตรา ๒๐ ในกรณีใบอนุญาตตามมาตรา ๖ หรือมาตรา ๗ สูญหาย ถูกทำลายหรือชำรุดในสาระสำคัญ ให้ผู้ได้รับใบอนุญาตยื่นคำขอรับใบแทนใบอนุญาตต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้ทราบถึงการสูญหาย ถูกทำลายหรือชำรุด

มาตรา ๒๑ ผู้ได้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๖ ซึ่งประสงค์จะเลิกสุสานและฌาปนสถานสาธารณะหรือสุสานและฌาปนสถานเอกชน ต้องแจ้งเป็นหนังสือให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน

มาตรา ๒๒ ในกรณีที่รัฐมนตรีมีคำวินิจฉัยยืนตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่น ซึ่งสั่งเพิกถอนใบอนุญาตจัดตั้งสุสานและฌาปนสถานสาธารณะหรือสุสานและฌาปนสถานเอกชนตามมาตรา ๑๗ หรือในกรณีที่ ผู้ได้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๖ เลิกสุสานและฌาปนสถานสาธารณะหรือสุสานและฌาปนสถานเอกชนตามมาตรา ๒๑ ถ้ามีกิจการในหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ยังจะต้องกระทำอยู่ ให้ผู้ได้รับใบอนุญาตนั้นกระทำกิจการในหน้าที่ ให้เสร็จสิ้นภายในเวลาที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนด

ถ้าผู้ได้รับใบอนุญาตไม่กระทำกิจการในหน้าที่ให้เสร็จสิ้นภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นเข้ากระทำกิจการนั้นแทนต่อไปจนเสร็จสิ้น โดยเรียกค่าใช้จ่ายจากผู้ได้รับใบอนุญาต

มาตรา ๒๓ ในกรณีที่ผู้ได้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๖ ตายหรือขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๘ ให้ผู้ได้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๗ แจ้งเป็นหนังสือให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นทราบและในกรณีที่ผู้ได้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๗ ตายหรือขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๘ ให้ผู้ได้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๖ แจ้งเป็นหนังสือให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นทราบ

มาตรา ๒๔ ในกรณีที่ผู้ได้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๖ หรือมาตรา ๗ ตายหรือขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๘ และมีบุคคลซึ่งมีคุณสมบัติตามมาตรา ๘ แสดงความจำนงต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ผู้ได้รับใบอนุญาตตายหรือขาดคุณสมบัติเพื่อขอเป็นผู้จัดตั้งหรือเป็นผู้ดำเนินการสุสานและฌาปนสถานสาธารณะหรือสุสานและฌาปนสถานเอกชนต่อไป ให้ผู้แสดงความจำนงนั้นเป็นผู้จัดตั้งหรือเป็นผู้ดำเนินการสุสานและฌาปนสถานสาธารณะหรือสุสานและฌาปนสถานเอกชนต่อไปได้ตั้งแต่วันที่ผู้ได้รับใบอนุญาตตายหรือขาดคุณสมบัติจนถึงวันที่ใบอนุญาตสิ้นอายุ

ในกรณีที่ไม่มีบุคคลใดแสดงความจำนงภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นเข้าทำหน้าที่แทนเสมือนเป็นผู้ได้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๖ หรือมาตรา ๗ จนกว่าจะมีผู้ได้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๖ หรือมาตรา ๗ ขึ้นใหม่

มาตรา ๒๕ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๖ วรรคหนึ่ง มาตรา ๗ วรรคหนึ่ง หรือมาตรา ๑๐ หรือผู้ได้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๖ ไม่แก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงสุสานและฌาปนสถานตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา ๑๖ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท

ในกรณีฝ่าฝืนมาตรา ๑๐ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจสั่งให้ผู้ฝ่าฝืนรื้อถอนสิ่งปลูกสร้าง หรือเคลื่อนย้ายศพที่ฝังหรือเก็บไว้ ไปฝังหรือเก็บในสุสานและฌาปนสถานสาธารณะหรือสุสานและฌาปนสถานเอกชนที่ได้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๖ ภายในเวลาที่กำหนด ถ้าผู้ฝ่าฝืนยังไม่ปฏิบัติตาม ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นเข้ากระทำการนั้นแทน โดยเรียกค่าใช้จ่ายจากผู้ฝ่าฝืน

๒.๒ กฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๔๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติสุสานและฌาปนสถาน พ.ศ. ๒๕๒๘

ข้อ ๑ ผู้ใดประสงค์จะจัดตั้งสุสานและฌาปนสถานสาธารณะหรือสุสานและฌาปนสถานเอกชน ให้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นแห่งท้องที่ที่จะจัดตั้งสุสานและฌาปนสถานนั้นตามแบบ สฌ.๑ ท้ายกฎกระทรวงนี้ พร้อมด้วยเอกสารและหลักฐาน ดังต่อไปนี้

(๑) บุคคลธรรมดา

(ก) ภาพถ่ายบัตรประจำตัวประชาชนหรือบัตรอื่นที่ใช้แทนบัตรประจำตัวประชาชนได้ หรือภาพถ่ายใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว

(ข) สำเนาหรือภาพถ่ายทะเบียนบ้าน

(ค) หนังสือสำคัญแสดงกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในที่ดินที่จะใช้เป็นที่ตั้งสุสานและฌาปนสถานสาธารณะหรือสุสานและฌาปนสถานเอกชนที่ขออนุญาตจัดตั้ง

(ง) แผนที่แสดงเขตที่ดินที่จะใช้เป็นที่ตั้งสุสานและฌาปนสถานสาธารณะหรือสุสานและฌาปนสถานเอกชนที่ขออนุญาตจัดตั้ง รวมทั้งบริเวณใกล้เคียงเพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบตามข้อ ๔ หรือข้อ ๕

(จ) แผนผังแสดงการใช้ที่ดินและสิ่งปลูกสร้างในกิจการของสุสานและฌาปนสถานสาธารณะหรือสุสานและฌาปนสถานเอกชนที่ขออนุญาตจัดตั้ง

(๒) นิติบุคคล

(ก) หลักฐานแสดงการเป็นนิติบุคคลและวัตถุประสงค์ของนิติบุคคล

(ข) หลักฐานแสดงว่าผู้ยื่นคำขอเป็นผู้มีอำนาจกระทำการแทนนิติบุคคล ผู้ขอรับใบอนุญาต

(ค) เอกสารตาม (๑) (ก) และ (ข) ของผู้จัดการนิติบุคคล หรือผู้มีอำนาจกระทำการแทนนิติบุคคล ผู้ขอรับใบอนุญาต ซึ่งเป็นผู้ลงลายมือชื่อในคำขอแทนนิติบุคคล

(ง) เอกสารตาม (๑) (ค) (ง) และ (จ)

ข้อ ๒ การขอรับใบอนุญาตจัดตั้งสุสานและฌาปนสถานสาธารณะหรือสุสานและฌาปนสถานเอกชนตามข้อ ๑ ผู้ขอรับใบอนุญาตต้องเป็นผู้มีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในที่ดินที่จะใช้เป็นที่ตั้งสุสานและฌาปนสถานดังกล่าว

ข้อ ๓ สถานที่ตั้งสุสานและฌาปนสถานสาธารณะหรือสุสานและฌาปนสถานเอกชนต้องมีเนื้อที่ไม่น้อยกว่าหนึ่งไร่

ข้อ ๔ การออกใบอนุญาตจัดตั้งสุสานและฌาปนสถานสาธารณะหรือสุสานและฌาปนสถานเอกชนสำหรับเก็บหรือฝังศพเป็นการถาวร ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นพิจารณาตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขดังต่อไปนี้

(๑) สถานที่ตั้งต้องไม่เป็นพื้นที่ป่าต้นน้ำลำธาร

(๒) สถานที่ตั้งต้องไม่อยู่ในเขตพื้นที่อันเป็นสถานที่ท่องเที่ยวหรือเขตพื้นที่อันจัดสรรเป็นพื้นที่เพื่อนันทนาการหรือเขตอนุรักษ์และพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ

(๓) สถานที่ต้องไม่อยู่ในบริเวณที่เป็นเอกลักษณ์หรือสัญลักษณ์ของท้องถิ่นหรือมีความสำคัญทางประวัติศาสตร์หรือโบราณคดี

(๔) สถานที่ตั้งต้องอยู่ห่างจากทางหลวงที่เป็นทางหรือถนนสำหรับประชาชนใช้ในการจราจรสาธารณะอย่างน้อยห้าสิบเมตร ห่างจากทางน้ำซึ่งประชาชนใช้ในการจราจรสาธารณะ ห้วย แม่น้ำ คลอง หรือแหล่งน้ำสาธารณประโยชน์อื่นอย่างน้อยสี่ร้อยเมตร เว้นแต่ในกรณีที่มีการป้องกันมิให้กลิ่นและสิ่งปฏิกูลรั่วไหล สถานที่ตั้งนั้นจะต้องอยู่ห่างจากทางน้ำไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยเมตร

(๕) สถานที่ตั้งของสุสานและฌาปนสถานเอกชน ต้องไม่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา หรือเทศบาล

ข้อ ๕ การออกใบอนุญาตจัดตั้งสุสานและฌาปนสถานสาธารณะหรือสุสานและฌาปนสถานเอกชนสำหรับการเผาศพโดยเฉพาะ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นพิจารณาตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขตามข้อ ๔ (๑) (๒) และ (๓)

ข้อ ๖ เมื่อได้รับคำขอรับใบอนุญาตจัดตั้งสุสานและฌาปนสถานสาธารณะหรือสุสานและฌาปนสถานเอกชนตามข้อ ๑ แล้ว ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) จัดให้มีการตรวจสอบทำเลสถานที่ที่จะใช้เป็นที่ตั้งสุสานและฌาปนสถานสาธารณะหรือสุสานและฌาปนสถานเอกชน ตลอดจนเอกสารและหลักฐานที่ยื่นประกอบคำขอรับใบอนุญาต

(๒) ต้องพิจารณาอนุญาตให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำขอรับใบอนุญาตจัดตั้งสุสานและฌาปนสถานสาธารณะหรือสุสานและฌาปนสถานเอกชน

(๓) ต้องแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ยื่นคำขอทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันพิจารณาแล้วเสร็จ การนับระยะเวลาดังกล่าวไม่รวมระยะเวลาที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นคืนคำขอหรือสั่งการให้ผู้ยื่นคำขอไปดำเนินการให้ถูกต้องสมบูรณ์

ข้อ ๗ ใบอนุญาตจัดตั้งสุสานและฌาปนสถานสาธารณะหรือสุสานและฌาปนสถานเอกชน ให้ใช้แบบ สณ. ๒ สำหรับบุคคลธรรมดา และ สณ. ๒/๑ สำหรับนิติบุคคล ท้ายกฎกระทรวงนี้

ข้อ ๘ ผู้ใดประสงค์จะดำเนินการสุสานและฌาปนสถานสาธารณะหรือสุสานและฌาปนสถานเอกชนให้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นแห่งท้องที่ที่จัดตั้งสุสานและฌาปนสถานนั้นตามแบบ สณ.๓ ท้ายกฎกระทรวงนี้ พร้อมด้วยเอกสารและหลักฐาน ดังต่อไปนี้

(๑) ภาพถ่ายบัตรประจำตัวประชาชนหรือบัตรอื่นที่ใช้แทนบัตรประจำตัวประชาชนได้ หรือภาพถ่ายใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว

(๒) สำเนาหรือภาพถ่ายทะเบียนบ้าน

(๓) หนังสือยินยอมให้เป็นผู้ดำเนินการสุสานและฌาปนสถานสาธารณะหรือสุสานและฌาปนสถานเอกชนของผู้ได้รับใบอนุญาตจัดตั้งสุสานและฌาปนสถานสาธารณะหรือสุสานและฌาปนสถานเอกชนเว้นแต่ผู้ขอเป็นผู้ได้รับใบอนุญาตจัดตั้งสุสานและฌาปนสถานนั้นเอง

(๔) ภาพถ่ายใบอนุญาตจัดตั้งสุสานและฌาปนสถานสาธารณะหรือสุสานและฌาปนสถานเอกชนหรือใบแทนใบอนุญาตดังกล่าว

ข้อ ๙ เมื่อได้รับคำขอรับใบอนุญาตดำเนินการสุสานและฌาปนสถานสาธารณะหรือสุสานและฌาปนสถานเอกชนตามข้อ ๘ แล้ว ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) จัดให้มีการตรวจสอบเอกสารและหลักฐานที่ยื่นประกอบคำขอรับใบอนุญาต

(๒) ต้องพิจารณาอนุญาตให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำขอรับใบอนุญาตดำเนินการสุสานและฌาปนสถานสาธารณะหรือสุสานและฌาปนสถานเอกชน

(๓) ต้องแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ยื่นคำขอทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันพิจารณาแล้วเสร็จ การนับระยะเวลาดังกล่าวไม่รวมระยะเวลาที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นคืนคำขอหรือสั่งการให้ผู้ยื่นคำขอไปดำเนินการให้ถูกต้องสมบูรณ์

ข้อ ๑๐ ใบอนุญาตให้ดำเนินการสุสานและฌาปนสถานสาธารณะหรือสุสานและฌาปนสถานเอกชน ให้ใช้แบบ สณ. ๔ ท้ายกฎกระทรวงนี้

ข้อ ๑๑ ผู้ได้รับใบอนุญาตจัดตั้งสุสานและฌาปนสถานสาธารณะหรือสุสานและฌาปนสถานเอกชนผู้ใดประสงค์จะขอต่ออายุใบอนุญาต ให้ยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นแห่งท้องที่ที่จัดตั้งสุสานและฌาปนสถานนั้น ตามแบบ สณ. ๕ ท้ายกฎกระทรวงนี้ พร้อมด้วยใบอนุญาตจัดตั้งสุสานและฌาปนสถานสาธารณะหรือสุสานและฌาปนสถานเอกชนหรือใบแทนใบอนุญาตเดิม ก่อนใบอนุญาตเดิมสิ้นอายุไม่น้อยกว่าสามสิบวัน

ในกรณีที่ผู้ได้รับใบอนุญาตตามวรรคหนึ่งซึ่งประสงค์จะขอต่ออายุใบอนุญาตเป็นนิติบุคคล ให้ยื่นเอกสารและหลักฐานตามข้อ ๑ (๒) (ข) ด้วย

เมื่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นเห็นควรอนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาตจัดตั้งสุสานและฌาปนสถานสาธารณะหรือสุสานและฌาปนสถานเอกชน ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นออกใบอนุญาตตามแบบใบอนุญาตเดิมให้ใหม่

ข้อ ๑๒ ผู้ได้รับใบอนุญาตดำเนินการสุสานและฌาปนสถานสาธารณะหรือสุสานและฌาปนสถานเอกชนผู้ใดประสงค์จะขอต่ออายุใบอนุญาต ให้ยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นแห่งท้องที่ที่จัดตั้งสุสานและฌาปนสถานนั้น ตามแบบ สณ. ๖ ท้ายกฎกระทรวงนี้ พร้อมด้วยใบอนุญาตดำเนินการสุสานและฌาปนสถานสาธารณะหรือสุสานและฌาปนสถานเอกชนหรือใบแทนใบอนุญาตเดิม ก่อนใบอนุญาตเดิมสิ้นอายุไม่น้อยกว่าสามสิบวัน

เมื่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นเห็นควรอนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาตดำเนินการสุสานและฌาปนสถานสาธารณะหรือสุสานและฌาปนสถานเอกชน ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นออกใบอนุญาตตามแบบใบอนุญาตเดิมให้ใหม่

๓. อำนาจหน้าที่ และแนวทางการปฏิบัติงานของนายอำเภอ

๓.๑ อำนาจหน้าที่

นายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมายเป็นเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติสุสานและฌาปนสถาน พ.ศ. ๒๕๒๘ ในเขตจังหวัดซึ่งอยู่นอกเขตเทศบาล เขตสุขาภิบาลและเขตเมืองพัทยา มีอำนาจหน้าที่อนุญาตให้จัดตั้งสุสานและฌาปนสถานสาธารณะหรือสุสานและฌาปนสถานเอกชน การอนุญาตให้ดำเนินการในสุสานและฌาปนสถานสาธารณะหรือสุสานและฌาปนสถานเอกชน การอนุญาตเป็นหนังสือให้เก็บ ฝัง หรือเผาศพในสถานที่อื่นนอกจากในสุสานและฌาปนสถานสาธารณะหรือสุสานและฌาปนสถานเอกชน หรือเก็บศพในสถานพยาบาลตามกฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาล หรือเคหสถานเป็นการชั่วคราว การอนุญาตเป็นหนังสือให้เปลี่ยนแปลงหรือต่อเติมสุสานและฌาปนสถานสาธารณะหรือสุสานและฌาปนสถานเอกชน การเข้าไปในบริเวณสุสานและฌาปนสถานสาธารณะหรือสุสานและฌาปนสถานเอกชนในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก การสั่งให้แก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงสุสานและฌาปนสถานสาธารณะหรือสุสานและฌาปนสถานเอกชนในกรณีที่มีสภาพ หรือมีการใช้ที่เป็นหรืออาจเป็นอันตรายแก่ประชาชน การสั่งพักใช้ใบอนุญาตมีกำหนดเวลาตามที่เห็นสมควรแต่ต้องไม่เกินเก้าสิบวันนับแต่วันที่สั่งพักใช้ใบอนุญาต หรือสั่งเพิกถอนใบอนุญาตกรณีมีการฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา ๑๕ วรรคสอง หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้

๓.๒ ข้อควรระวัง

อำเภอเป็นหน่วยงานที่รับเรื่อง และตรวจสอบเอกสารพร้อมความเห็นเสนอไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดในฐานะเจ้าพนักงานท้องถิ่น (กรณีที่สุสานและฌาปนสถานอยู่นอกเขตเทศบาล เมืองพัทยา) จะต้องพิจารณากลั่นกรองให้ละเอียดรอบคอบเนื่องจากมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องหลายฉบับ และที่สำคัญยังมีสุสานและฌาปนสถานที่ไม่ได้รับอนุญาตอีกจำนวนมาก จึงต้องลงไปตรวจสอบและดำเนินการให้ถูกต้องต่อไป

๔. ข้อหารือที่พบบ่อย และหมายเลขโทรศัพท์เพื่อการสอบถามและหารือ

๔.๑ ข้อหารือที่พบบ่อย

๑. ป่าช้าฝังศพของชาวบ้าน ถือว่าเป็นสุสานและฌาปนสถานหรือไม่ และใครเป็นผู้ควบคุม

ตอบ ป่าช้าที่ฝังศพของชาวบ้าน ถือว่าเป็นสุสานและฌาปนสถานสาธารณะ ตามมาตรา ๔ วรรคแรก แห่ง พ.ร.บ. สุสานและฌาปนสถาน พ.ศ. ๒๕๒๘ เนื่องจากเป็นสถานที่จัดไว้สำหรับเก็บ ฝัง หรือเผาศพสำหรับประชาชนทั่วไป โดยบุคคลที่เป็นผู้มีกรรมสิทธิ์ หรือสิทธิครอบครองในที่ดินซึ่งเป็นป่าช้าแห่งนั้น จะต้องเป็นผู้ยื่นขอรับใบอนุญาตจัดตั้ง และดำเนินการจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น และหากป่าช้าแห่งนั้นเป็นที่สาธารณประโยชน์ ผู้ที่ประสงค์จะเก็บ ฝัง หรือเผาศพในสถานที่ดังกล่าวจะต้องได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา ๑๐ แห่ง พ.ร.บ. สุสานฯ เป็นการเฉพาะราย

ข้อกฎหมาย ระเบียบ หนังสือสั่งการ

- พ.ร.บ. สุสานและฌาปนสถาน พ.ศ. ๒๕๒๘
- หนังสือ ปค. ที่ มท ๐๓๐๑.๒/ว ๒๗๐๓ ลงวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๔๓

๒. ตามกฎกระทรวงฯ กำหนดเงื่อนไขการสร้างสุสานฯ ต้องห่างจากถนนอย่างน้อย ๕๐ เมตร คำว่า “ถนน” หมายถึงทางเดิน หรือ ตรอก ซอย ภายในหมู่บ้านด้วยหรือไม่

ตอบ คำว่า “ถนน” ตามกฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๔๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติสุสานและฌาปนสถาน พ.ศ. ๒๕๒๘ หมายความถึง ถนนสำหรับประชาชนใช้ในการจราจรสาธารณะ ซึ่งการจราจรตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ ให้คำนิยามว่า หมายถึง การใช้ทางของผู้ขับขี่ คนเดินเท้า หรือคนที่จูง ขี่ หรือไล่ต้อนสัตว์ ดังนั้น ทางเดิน ตรอก หรือซอยภายในหมู่บ้าน จึงถือได้ว่าเป็นถนนตามกฎกระทรวงฯ ดังกล่าวด้วย

๓. มีผู้มาขอจัดตั้งสุสานและฌาปนสถาน ออกไปตรวจสอบแล้วปรากฏว่าเป็นที่ป่าสงวน จะปฏิบัติอย่างไร

ตอบ พื้นที่จะจัดตั้งสุสานและฌาปนสถานเป็นที่ป่าสงวน เจ้าพนักงานท้องถิ่นไม่อาจออกใบอนุญาตจัดตั้งสุสานและฌาปนสถานสาธารณะหรือสุสานและฌาปนสถานเอกชนให้ได้ และหากผู้ใดประสงค์จะทำการเผาศพในพื้นที่ดังกล่าว นอกจากจะต้องได้รับความยินยอมจากหน่วยงานที่ดูแลรักษาพื้นที่แห่งนั้นแล้ว ยังต้องได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นให้เผาศพในสถานที่แห่งนั้น ซึ่งมิใช่สุสานและฌาปนสถานสาธารณะ หรือสุสานและฌาปนสถานเอกชนอีกด้วย

ข้อกฎหมาย ระเบียบ หนังสือสั่งการ

๑. พระราชบัญญัติสุสานและฌาปนสถาน พ.ศ. ๒๕๒๘ มาตรา ๖ , ๗ และ ๑๐

๒. กฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๔๓) ออกตามความใน พ.ร.บ. สุสานและฌาปนสถาน พ.ศ. ๒๕๒๘

๔.๒ หมายเลขโทรศัพท์เพื่อการติดต่อ ประสานงาน

กลุ่มงานมาตรฐานและระเบียบการทะเบียนทั่วไป

ฝ่ายทะเบียนเพื่อความมั่นคง

หมายเลขโทรศัพท์ ๐ ๒๗๙๑ ๗๐๒๐ ถึง ๗๐๒๒ , ๗๐๕๓

สุสานและฌาปนสถาน

การจัดตั้งสุสานและฌาปนสถาน

ผู้ประสงค์จะจัดตั้งสุสานและฌาปนสถาน ให้ยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น

↓

เจ้าพนักงานท้องถิ่น (นอ.) พิจารณาตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดตามกฎหมาย

↓

เจ้าพนักงานท้องถิ่นตรวจสอบทำเลสถานที่พิจารณาให้แล้วเสร็จภายใน ๖๐ วัน

↓

แจ้งผลการพิจารณาภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันพิจารณาแล้วเสร็จ

การขออนุญาตดำเนินการสุสานและฌาปนสถาน

ผู้ประสงค์จะดำเนินการสุสานและฌาปนสถาน ยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น

↓

เจ้าพนักงานท้องถิ่นตรวจสอบเอกสารหลักฐานพิจารณาให้แล้วเสร็จภายใน ๓๐ วัน

↓

แจ้งผลการพิจารณาภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันพิจารณาแล้วเสร็จ

๒.๒.๒ การบริหารงานทะเบียนราษฎร

๑. ประเด็นภารกิจ

การบริหารงานทะเบียนราษฎร

๒. ระเบียบ/กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง

๑) พระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ (รวมแก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๖๒)

๒) กฎกระทรวง ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๓๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ (กำหนดเกี่ยวกับบัตรประจำตัวนายทะเบียน)

๓) กฎกระทรวง ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๓๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ (ยกเว้นบุคคลซึ่งไม่ต้องกำหนดเลขประจำตัวประชาชน)

๔) กฎกระทรวงกำหนดการปฏิบัติงานการทะเบียนราษฎรด้วยระบบคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๔๗

๕) กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการจัดเก็บข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๐

๖) กฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมและยกเว้นค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒

๗) กฎกระทรวงกำหนดให้คนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยปฏิบัติเกี่ยวกับการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒

๘) กฎกระทรวงกำหนดให้คนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยปฏิบัติเกี่ยวกับการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒

๙) กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการแจ้งการเกิดหรือการตายต่อนายทะเบียนแห่งท้องที่อื่น พ.ศ. ๒๕๕๑

๑๐) กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการพิสูจน์สถานะการเกิดและสัญชาติของเด็กซึ่งถูกทอดทิ้งเด็กเร่ร่อน หรือเด็กที่ไม่ปรากฏบุพการีหรือบุพการีทอดทิ้ง พ.ศ. ๒๕๕๑

๑๑) กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการโต้แย้งหรือชี้แจงข้อเท็จจริง การอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งของนายทะเบียน พ.ศ. ๒๕๕๑

๑๒) กฎกระทรวงการแก้ไขเพิ่มเติม ลบ หรือทำให้ทันสมัยซึ่งข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎร และการอุทธรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๖

๑๓) กฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมและยกเว้นค่าธรรมเนียมการแจ้งหรือขอเมื่อพ้นกำหนดเวลา พ.ศ. ๒๕๖๒

๑๔) กฎกระทรวงกำหนดอาคารที่สร้างขึ้นเพื่อประโยชน์อย่างอื่นอันมิใช่เพื่อเป็นที่อยู่อาศัย พ.ศ. ๒๕๖๒

๑๕) ระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๕ (รวมแก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ ๗ พ.ศ. ๒๕๖๒)

๑๖) ระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎรด้วยระบบคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๓๘ (รวมแก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ ๕ พ.ศ. ๒๕๕๕)

๑๗) ระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนประวัติของคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรไทยเป็นกรณีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ (รวมแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๔๙)

๑๘) ระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการสำรวจและจัดทำทะเบียนสำหรับบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน พ.ศ. ๒๕๔๘

๑๙) ระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทย พ.ศ. ๒๕๖๒

๒๐) ระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการคุ้มครองและจัดการข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑

๒๑) ระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนและบัตรประจำตัวของคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้อาศัยอยู่ในราชอาณาจักรเพื่อการทำงาน พ.ศ. ๒๕๖๑

๒๒) ระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนประวัติสำหรับบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน พ.ศ. ๒๕๖๒

๒๓) ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง หน่วยงานเอกชนที่จดทะเบียนโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการสงเคราะห์ช่วยเหลือเด็กตามมาตรา ๑๙/๑ แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไข เพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑

๒๔) ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การจัดทำทะเบียนบ้านและการจัดทำทะเบียนประวัติสำหรับบุคคลซึ่งไม่มีสัญชาติไทยตามมาตรา ๓๘ แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑

๒๕) ประกาศสำนักทะเบียนกลาง เรื่อง หลักเกณฑ์ เงื่อนไขและวิธีการในการขอหนังสือรับรองการเกิดตามมาตรา ๒๐/๑ แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑

๒๖) ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง จรรยาบรรณข้าราชการและผู้ปฏิบัติงานทะเบียน พ.ศ. ๒๕๔๕

๒๗) ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง คุณสมบัติอื่นของผู้มีสิทธิยื่นคำร้องขอมีสัญชาติไทยตามมาตรา ๑๙/๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒

๒๘) ประกาศสำนักทะเบียนกลาง เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการในการขอมีสัญชาติไทย และการตรวจสอบคุณสมบัติของผู้ขอมีสัญชาติไทย ตามมาตรา ๑๙/๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒

๒๙) ประกาศสำนักทะเบียนกลาง เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการแจ้งการเกิดของเด็กที่เกิดจากการตั้งครรภ์แทน โดยอาศัยเทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธ์ทางการแพทย์

๓๐) ประกาศสำนักทะเบียนกลาง เรื่อง ให้ยกเว้นค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับการทะเบียนราษฎรในเขตพื้นที่ประสบภัย

๓. อำนาจหน้าที่ และแนวทางการปฏิบัติงานของนายอำเภอ

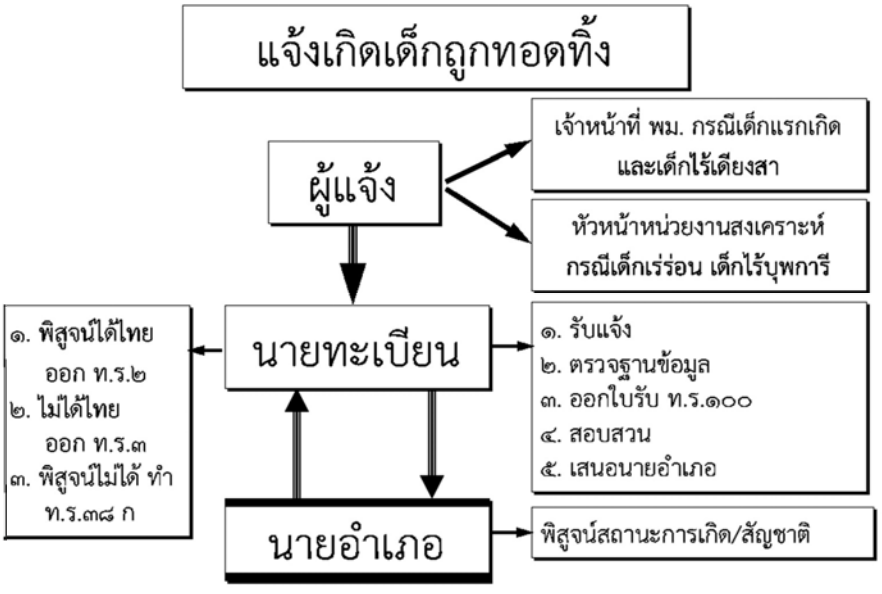
๓.๑ อำนาจหน้าที่

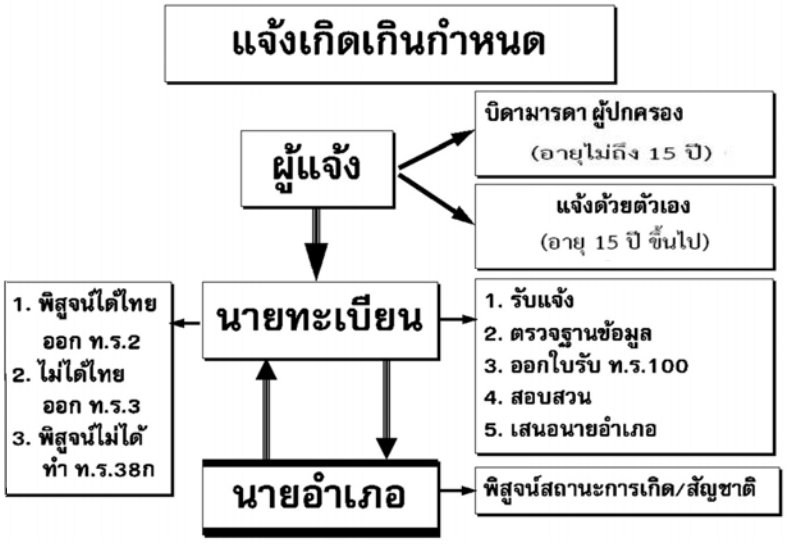
อำนาจหน้าที่ของนายอำเภอ ในเรื่องการบริหารงานทะเบียนราษฎร ตามพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ แยกเป็น ๒ หน้าที่ คือ ๑) ในฐานะนายอำเภอ และ ๒) ในฐานะนายทะเบียนอำเภอ โดยมีรายละเอียดในแต่ละเรื่องสำคัญๆ ดังนี้

๑) อำนาจหน้าที่ในฐานะนายอำเภอ

๑.๑) การพิสูจน์สถานะการเกิดและสัญชาติของเด็กซึ่งถูกทอดทิ้ง เด็กเร่ร่อน หรือเด็กที่ไม่ปรากฏบุพการีหรือบุพการีทอดทิ้ง ตามกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการพิสูจน์สถานะการเกิดและสัญชาติของเด็กซึ่งถูกทอดทิ้ง เด็กเร่ร่อน หรือเด็กที่ไม่ปรากฏบุพการีหรือบุพการีทอดทิ้ง พ.ศ. ๒๕๕๑ ประกอบระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๕ ข้อ ๕๙ , ๕๙/๑

“กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการพิสูจน์สถานะการเกิดและสัญชาติของเด็กซึ่งถูกทอดทิ้ง เด็กเร่ร่อน หรือเด็กที่ไม่ปรากฏบุพการีหรือบุพการีทอดทิ้ง พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๓ ให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่น ตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารและความครบถ้วนสมบูรณ์ของประเด็นการสอบสวนพยานบุคคล แล้วรวบรวมหลักฐานพร้อมเสนอความเห็นไปยังนายอำเภอแห่งท้องที่ที่สำนักทะเบียนนั้นตั้งอยู่ภายในระยะเวลาหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งการเกิด โดยให้สรุปความเห็นพร้อมระบุเหตุผลประกอบว่าเด็กที่ขอแจ้งการเกิดเป็นผู้เกิดในราชอาณาจักรหรือไม่ และเป็นผู้มีสัญชาติไทยหรือไม่ได้สัญชาติไทย หรือไม่สามารถยืนยันสถานะการเกิดและสัญชาติของเด็ก ทั้งนี้ให้นายอำเภอพิจารณาและแจ้งผลให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งความเห็น”

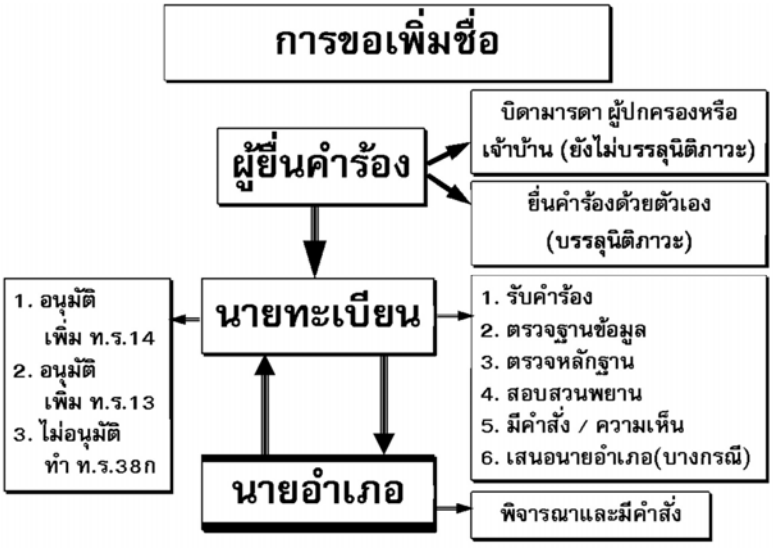
<u>ข้อแนะนำการพิจารณา</u>

(๑) นายอำเภอ พิจารณาสถานะการเกิดเฉพาะกรณีการรับแจ้งการเกิดเกินกำหนดของเด็กซึ่งอายุเกินกว่าเจ็ดปีบริบูรณ์ในวันยื่นคำร้องเท่านั้น กรณีเด็กอายุไม่เกินเจ็ดปีบริบูรณ์ ให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นรับผิดชอบการพิสูจน์สถานะการเกิดและสัญชาติของเด็กที่เกิดแทนนายอำเภอ

(๒) กรณีไม่สามารถยืนยันสถานะการเกิดและสัญชาติของเด็กได้ ให้แจ้งนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นจัดทำทะเบียนประวัติเป็นบุคคลซึ่งไม่มีสถานะทางทะเบียน

๑.๓) การพิจารณาอนุมัติการเพิ่มชื่อและรายการบุคคลเข้าในทะเบียนบ้าน ตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๕ ข้อ ๙๓ , ๙๗ (สำหรับเด็กที่อายุเกินกว่าเจ็ดปีบริบูรณ์) , ๙๘ , ๙๙ , ๙๙/๑ , ๑๐๐ , ๑๐๕

"ระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนดให้นายอำเภอพิจารณาอนุมัติการเพิ่มชื่อ แล้วแจ้งนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นดำเนินการเพิ่มชื่อเข้าในทะเบียนบ้าน"

(๑) ตามหนังสือสำนักทะเบียนกลาง ที่ มท ๐๓๑๐.๑/ว ๕๓ ลงวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๓๕ ผู้อำนวยการทะเบียนกลาง ได้กำหนดแนวทางปฏิบัติในการพิจารณาอนุมัติของนายอำเภอไว้ว่า ให้นายอำเภอเป็นผู้พิจารณาอนุมัติ เว้นแต่นายอำเภอไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ถ้าจะรอเสนอนายอำเภอจะทำให้เกิดความเสียหาย ให้ปลัดอำเภอ (หัวกลุ่มงานบริหารงานปกครอง) เป็นผู้พิจารณาอนุมัติแทน แต่ก่อนการพิจารณาสั่งการควรเรียกผู้ขอเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านมาพบ เพื่อดูลักษณะกิริยาท่าทาง สำเนียงภาษา และสอบสวนประวัติความเป็นมาของบุคคลดังกล่าวประกอบการพิจารณา กรณีเป็นที่น่าสงสัยควรจะตรวจสอบไปยังสำนักทะเบียนที่เกี่ยวข้อง <u>ยกเว้นกรณีการเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านโดยไม่มีเอกสารราชการมาแสดง (ข้อ ๙๓ , ๙๗) คงให้เป็นอำนาจเฉพาะตัวของนายอำเภอเพราะเป็นเรื่องสำคัญ</u>

(๒) กรณีผู้ขอเพิ่มชื่อไม่มีคุณสมบัติที่จะเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านได้ ให้แจ้งนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นจัดทำทะเบียนประวัติเป็นบุคคลซึ่งไม่มีสถานะทางทะเบียน

๑.๔) การพิจารณาเรื่องการมีชื่อและรายการบุคคลในทะเบียนบ้าน เป็นการดำเนินการโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ระเบียบ หรือโดยอำพรางข้อเท็จจริงหรือมีรายการข้อความผิดจากความเป็นจริงตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๕ ข้อ ๑๑๐

๑.๕) การพิจารณาอนุญาตให้แก้ไขรายการในเอกสารการทะเบียนราษฎร กรณีผู้ยื่นคำร้องขอแก้ไขเปลี่ยนแปลงรายการในเอกสารการทะเบียนราษฎรไม่มีเอกสารราชการมาแสดง ตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๕ ข้อ ๑๑๕ (๒)

๑.๖) การพิจารณาอนุญาตให้แก้ไขรายการสัญชาติของเจ้าของประวัติซึ่งปรากฏรายการในเอกสารการทะเบียนราษฎรจากสัญชาติอื่นหรือไม่มีสัญชาติเป็นสัญชาติไทย ตามระเบียบสำนักทะเบียนกลาง ว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๕ ข้อ ๑๑๕/๑ (๑)

๑.๗ การพิจารณาออกหนังสือรับรองความเป็นคนไร้รากเหง้า ให้กับผู้ที่ประสงค์จะขอสัญชาติไทยตามมาตรา ๑๙/๒ วรรคสอง ในเขตท้องที่ที่นายอำเภอรับผิดชอบ ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง คุณสมบัติอื่นของผู้มีสิทธิยื่นคำร้องขอมีสัญชาติไทยตามมาตรา ๑๙/๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒

ข้อแนะนำการพิจารณา

ตามหนังสือสำนักทะเบียนกลาง ที่ มท ๐๓๑๐.๑/ว ๕๓ ลงวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๓๕ ผู้อำนวยการทะเบียนกลาง ได้กำหนดแนวทางปฏิบัติในการพิจารณาอนุมัติของนายอำเภอไว้ว่า การแก้ไขรายการของเจ้าของประวัติซึ่งปรากฏรายการในเอกสารการทะเบียนราษฎรจากสัญชาติอื่น เป็นสัญชาติไทย ให้คงเป็นอำนาจเฉพาะตัวของนายอำเภอเพราะเป็นเรื่องสำคัญ

๑.๘) การตรวจสอบรายงานประจำวันของนายทะเบียนอำเภอ และนายทะเบียนท้องถิ่น ตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎรด้วยระบบคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๓๘ ข้อ ๑๖

๒) อำนาจหน้าที่ในฐานะนายทะเบียนอำเภอ

๒.๑) การแต่งตั้งผู้ช่วยนายทะเบียนอำเภอ ตามมาตรา ๘/๒ (๔) และการมอบอำนาจให้ผู้ช่วยนายทะเบียนอำเภอ หรือปลัดอำเภอปฏิบัติราชการแทนนายทะเบียนอำเภอ ๘/๒ วรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑

สำนักทะเบียนกลางได้กำหนดคุณสมบัติเฉพาะสำหรับบุคคลที่จะพิจารณาแต่งตั้งเป็นผู้ช่วยนายทะเบียนอำเภอ โดยให้พิจารณาข้าราชการที่ดำรงตำแหน่งประเภทวิชาการ (ระบบแท่ง) (ปลัดอำเภอ) เว้นแต่มีความจำเป็นอาจแต่งตั้งข้าราชการที่ดำรงตำแหน่งประเภททั่วไป ตั้งแต่ระดับชำนาญงานขึ้นไป (ระบบแท่ง) ทั้งนี้ผู้ช่วยนายทะเบียนอำเภอมีหน้าที่รับผิดชอบและควบคุมการปฏิบัติงานการทะเบียนราษฎรในเขตพื้นที่เช่นเดียวกับนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่น อีกทั้งยังเป็นตำแหน่งที่สามารถรับมอบอำนาจให้ปฏิบัติราชการแทนนายทะเบียนอำเภอ ซึ่งจะมีอำนาจดำเนินการเกี่ยวกับการทะเบียนราษฎรทุกเรื่องที่กฎหมาย และระเบียบสำนักทะเบียนกลางกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของนายทะเบียนอำเภอ การจะแต่งตั้งข้าราชการผู้ใดให้เป็นผู้ช่วยนายทะเบียนอำเภอจึงต้องพิจารณาด้วยความรอบคอบและเหมาะสม สำหรับรูปแบบคำสั่งแต่งตั้งผู้ช่วยนายทะเบียนอำเภอ และรูปแบบคำสั่งการมอบอำนาจให้ปฏิบัติราชการแทนนายทะเบียนอำเภอ ให้ถือปฏิบัติตามหนังสือสำนักทะเบียนกลาง ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๖ ลงวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๕๘

๒.๒) การอนุมัติการลงทะเบียนผู้ปฏิบัติงานด้วยระบบคอมพิวเตอร์ ตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎรด้วยระบบคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๓๘ ข้อ ๕/๒

๒.๓ นายทะเบียนอำเภอมีอำนาจปรับทางปกครอง กรณี

๑) ไม่มาตามที่นายทะเบียนเรียกไม่ยอมชี้แจงข้อเท็จจริงหรือแสดงหลักฐานหรือไม่ยอมให้นายทะเบียนเข้าไปสอบถามในบ้านตามมาตรา ๑๐

๒) ไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๙ มาตรา ๑๙/๑ หรือมาตรา ๒๓

๓) ไม่ยอมให้นายทะเบียนเข้าไปในบ้านเพื่อสำรวจตรวจสอบทะเบียนราษฎร ไม่ยอมชี้แจงหรือตอบคำถาม หรือไม่ยอมลงลายมือชื่อตามมาตรา ๔๔

ประกอบระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๕ รวมแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๗)พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๑๗๑ – ๑๘๓

๒.๔) การสั่งระงับความเคลื่อนไหวทางทะเบียนราษฎร การสั่งไม่รับแจ้ง จำหน่ายรายการทะเบียน หรือเพิกถอนหลักฐานทะเบียน ตามกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการโต้แย้งหรือชี้แจงข้อเท็จจริง การอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งของนายทะเบียน พ.ศ. ๒๕๕๑

๒.๕) การพิสูจน์สถานะการเกิดและสัญชาติของคนที่เกิด กรณีการรับแจ้งการเกิดเกินกำหนดสำหรับเด็กที่อายุไม่เกินเจ็ดปีบริบูรณ์ ตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๕ ข้อ ๕๗, ๕๘

“ระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๕๗ (๗) วรรคสาม กรณีการแจ้งเด็กที่มีอายุไม่เกินเจ็ดปีบริบูรณ์ในวันที่ยื่นคำร้อง ให้นายทะเบียนอำเภอรับผิดชอบพิสูจน์สถานะการเกิดและสัญชาติของเด็กที่เกิดแทนนายอำเภอ โดยดำเนินการตามที่กำหนดในกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการพิสูจน์สถานะการเกิดและสัญชาติของเด็กที่ถูกทอดทิ้ง เด็กเร่ร่อน หรือเด็กที่ไม่ปรากฏบุพการีหรือบุพการีทอดทิ้ง โดยอนุโลม”

<u>ข้อแนะนำการพิจารณา</u>

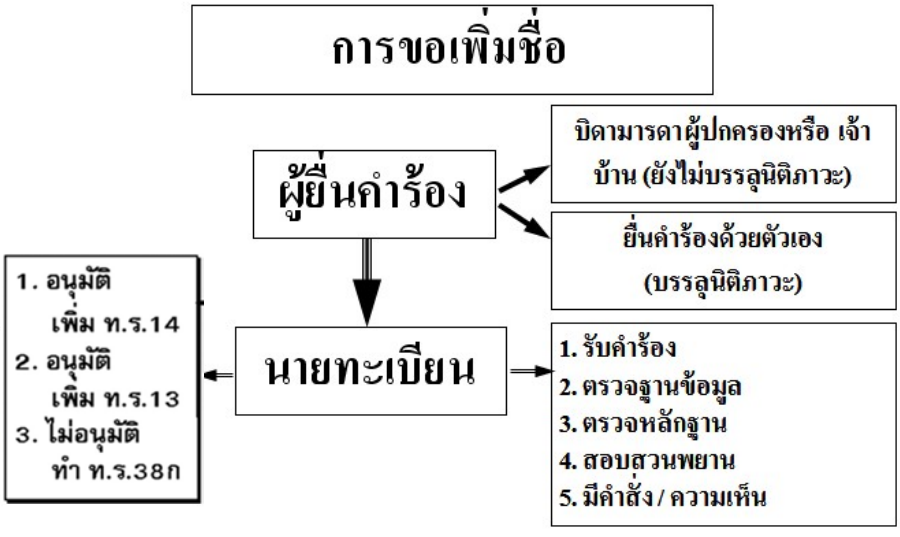
(๑) พิจารณาสถานที่เกิดของเด็กว่าเกิดในราชอาณาจักรหรือเกิดนอกราชอาณาจักร จะอนุญาตให้รับแจ้งการเกิดก็ต่อเมื่อเด็กเกิดในราชอาณาจักรไทย

(๒) การพิจารณาสัญชาติ เด็กจะเป็นผู้มีสัญชาติไทย ก็ต่อเมื่อบิดาหรือมารดาเป็นบุคคลสัญชาติไทย หรือเด็กเกิดในราชอาณาจักไทยและไม่ปรากฏหลักฐานว่าบิดามารดาเป็นใคร

(๓) กรณีไม่สามารถยืนยันสถานะการเกิดและสัญชาติของเด็กได้ ให้จัดทำทะเบียนประวัติเป็นบุคคลซึ่งไม่มีสถานะทางทะเบียน

(๔) กรณีนายทะเบียนอำเภอ จะมอบอำนาจให้ปลัดอำเภอ หรือผู้ช่วยนายทะเบียนอำเภอปฏิบัติราชการแทนนายทะเบียนอำเภอ ให้ระบุเรื่องดังกล่าวไว้ในคำสั่งมอบอำนาจของนายทะเบียนอำเภอด้วย

๒.๖) การพิจารณาอนุญาตให้เพิ่มชื่อและรายการบุคคลเข้าในทะเบียนบ้าน ตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๕ ข้อ ๙๔ , ๙๕ , ๙๖ , ๙๖/๑ , ๙๖/๒ , ๙๗ (สำหรับเด็กที่อายุต่ำกว่าเจ็ดปีบริบูรณ์) , ๙๙/๑ (กรณีผู้ขอเพิ่มชื่อเป็นคนสาบสูญ) , ๑๐๑ , ๑๐๒ , ๑๐๓ , ๑๐๔ , ๑๐๖

ข้อแนะนำการพิจารณา

(๑) ตรวจฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎรเพื่อให้ข้อเท็จจริงว่าบุคคลที่ขอเพิ่มชื่อไม่เคยมีชื่อและรายการบุคคลอยู่แล้ว และพิมพ์เอกสารการตรวจฐานข้อมูลดังกล่าวประกอบสำนวนการขอเพิ่มชื่อไว้ด้วย

(๒) ตรวจหลักฐานซึ่งผู้ยื่นคำร้องนำมาแสดงตามที่ระเบียบสำนักทะเบียนกลางฯ กำหนด อาทิ สูติบัตร ทะเบียนบ้านฉบับเดิมซึ่งเคยปรากฏชื่อของผู้ขอเพิ่มชื่อ เอกสารการศึกษา เอกสารทางทหาร เป็นต้น

(๓) พยานบุคคลควรเป็นบุคคลที่ทราบเกี่ยวกับประวัติของผู้ขอเพิ่มชื่อเป็นอย่างดี อาทิ ผู้ทำคลอด ผู้รู้เห็นการเกิด ญาติพี่น้องซึ่งใกล้ชิดกับผู้ขอเพิ่มชื่อ บุคคลที่อาศัยบริเวณใกล้เคียงกัน เป็นต้น

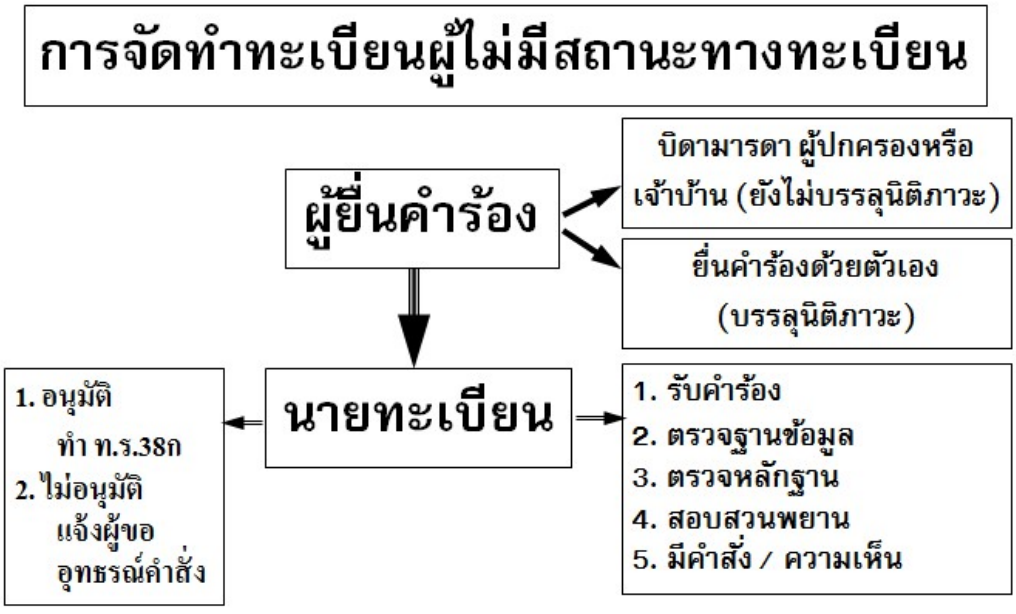
(๔) การเพิ่มชื่อที่อยู่ในอำนาจของนายทะเบียนอำเภอ เฉพาะกรณีที่ไม่มีประเด็นต้องวินิจฉัยในเรื่องสัญชาติของบุคคล ตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติ

(๕) กรณีไม่สามารถยืนยันสถานะการเกิดและสัญชาติของเด็กได้ ให้จัดทำทะเบียนประวัติเป็นบุคคลซึ่งไม่มีสถานะทางทะเบียน

(๖) กรณีนายทะเบียนอำเภอ จะมอบอำนาจให้ปลัดอำเภอ หรือผู้ช่วยนายทะเบียนอำเภอปฏิบัติราชการแทนนายทะเบียนอำเภอ ให้ระบุเรื่องดังกล่าวไว้ในคำสั่งมอบอำนาจของนายทะเบียนอำเภอด้วย

๒.๗) การพิจารณาอนุญาตให้จัดทำทะเบียนประวัติตามมาตรา ๓๘ วรรคสอง ตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๕ ข้อ ๑๐๕ วรรคสอง

“กรณีผู้ยื่นคำร้องต่อนายทะเบียนอำเภอเป็นคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยประกาศกำหนดให้จัดทำทะเบียนประวัติตามมาตรา ๓๘ วรรคสอง ให้นายทะเบียนอำเภอจัดทำทะเบียนประวัติสำหรับบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนให้แก่บุคคลนั้นตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการสำรวจและจัดทำทะเบียนสำหรับบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน”

ข้อแนะนำการพิจารณา

(๑) ตรวจฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎรเพื่อให้ข้อเท็จจริงว่าบุคคลที่ขอจัดทำทะเบียนประวัติไม่เคยมีชื่อและรายการบุคคลอยู่แล้ว และพิมพ์เอกสารการตรวจฐานข้อมูลดังกล่าวประกอบสำนวนการขอจัดทำทะเบียนประวัติไว้ด้วย

(๒) พิจารณาคุณสมบัติของผู้ขอจัดทำทะเบียนประวัติตามมาตรา ๓๘ วรรคสอง ดังนี้

- มีภูมิลำเนาอาศัยอยู่จริงในพื้นที่สำนักทะเบียน เช่น ตั้งบ้านเรือน ประกอบอาชีพ หรือมีครอบครัว เป็นต้น
- เป็นบุคคลที่ไม่มีเอกสารทางทะเบียนราษฎร ไม่มีเลขประจำตัว ๑๓ หลัก
- ไม่มีเอกสารราชการที่แสดงว่าเป็นคนสัญชาติอื่น
- บุคคลดังกล่าวต้องไม่ใช่คนสัญชาติไทยหรือรอการพิสูจน์ว่าเป็นคนสัญชาติไทย และมิใช่คนต่างด้าวที่เข้ามาในราชอาณาจักรไทยโดยชอบด้วยกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง

(๓) พยานบุคคลควรเป็นบุคคลที่ทราบเกี่ยวกับประวัติของผู้ขอจัดทำทะเบียนประวัติเป็นอย่างดี อาทิ ญาติพี่น้องซึ่งใกล้ชิดกับผู้ขอจัดทำทะเบียนประวัติ บุคคลที่อาศัยบริเวณใกล้เคียงกัน เป็นต้น

๒.๘) การบันทึกรหัสผ่านของนายทะเบียนอำเภอ เพื่อการเพิ่มชื่อ จำหน่ายชื่อ แก้ไขเปลี่ยนแปลงรายการในทะเบียนบ้าน (ทร.๑๔) ตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎรด้วยระบบคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๓๘ ข้อ ๕/๖

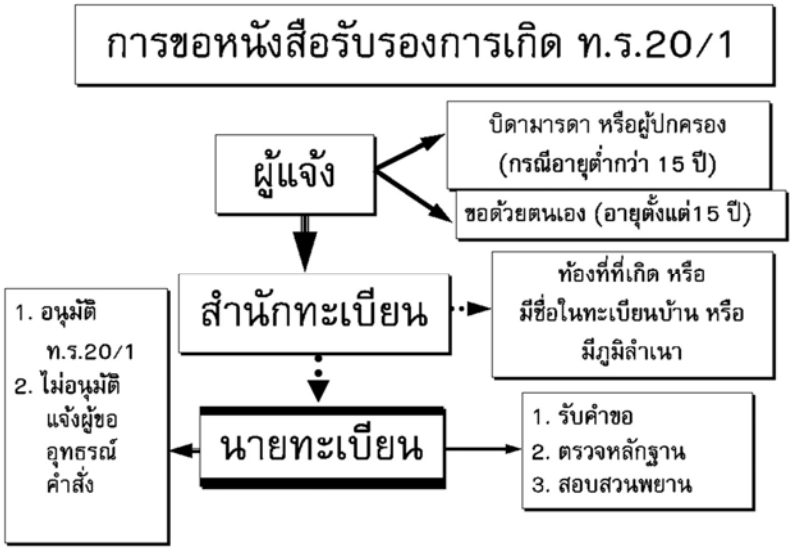
๒.๙) การจำหน่ายรายการบุคคลในทะเบียนบ้าน อันเนื่องมาจากดำเนินการโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ระเบียบ หรือโดยอำพรางข้อเท็จจริงหรือมีรายการข้อความผิดจากความเป็นจริง ตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๕ ข้อ ๑๑๐

๒.๑๐) การพิจารณาอนุญาตให้แก้ไขรายการในเอกสารการทะเบียนราษฎร กรณีผู้ยื่นคำร้องขอแก้ไขเปลี่ยนแปลงรายการในเอกสารการทะเบียนราษฎรมีเอกสารราชการมาแสดง ตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๕ ข้อ ๑๑๕ (๑)

๒.๑๑) การพิจารณาอนุญาตให้แก้ไขรายการสัญชาติในช่องรายการสัญชาติของบิดาหรือมารดาของเจ้าของประวัติซึ่งปรากฏรายการในเอกสารการทะเบียนราษฎรจากสัญชาติอื่นหรือไม่มีสัญชาติเป็นสัญชาติไทย การแก้ไขรายการสัญชาติจากสัญชาติไทย หรือจากไม่มีสัญชาติ หรือจากสัญชาติอื่นเป็นสัญชาติอื่น ตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๕ ข้อ ๑๑๕/๑ (๒) , (๓)

๒.๑๒) การออกหนังสือรับรองการเกิด (ท.ร.๒๐/๑) ตามประกาศสำนักทะเบียนกลาง เรื่อง หลักเกณฑ์ เงื่อนไขและวิธีการในการขอหนังสือรับรองการเกิดตามมาตรา ๒๐/๑ แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑

๒.๑๓ รับคำร้องและตรวจสอบคุณสมบัติของบุคคลที่ประสงค์จะขอสัญชาติไทยตามมาตรา ๑๙/๒ วรรคสอง หากเห็นว่าผู้ร้องน่าจะได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๑๙/๒ วรรคสอง ให้รวบรวมคำร้องและพยานหลักฐานส่งนายทะเบียนจังหวัดดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป ตามประกาศสำนักทะเบียนกลาง เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการในการขอมีสัญชาติไทย และการตรวจสอบคุณสมบัติของผู้ขอมีสัญชาติไทยตามมาตรา ๑๙/๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒

ข้อแนะนำการพิจารณา

(๑) การออกหนังสือรับรองการเกิด (ท.ร.๒๐/๑) นายทะเบียนสามารถดำเนินการได้เฉพาะบุคคลที่เกิดในราชอาณาจักรไทยเท่านั้น

(๒) บุคคลที่จะขอหนังสือรับรองการเกิด (ท.ร.๒๐/๑) จะต้องเป็นบุคคลที่มีรายการบุคคลในฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎรแล้วเท่านั้น (มีเลขประจำตัวประชาชน ๑๓ หลัก)

(๓) ให้นายทะเบียนเรียกตรวจหลักฐานที่แสดงว่าผู้ขอหนังสือรับรองการเกิดในราชอาณาจักรไทย หากไม่มีหลักฐานดังกล่าวให้สอบสวนพยานบุคคลที่รู้เห็นการเกิดหรือรู้ประวัติของผู้ขอหนังสือรับรองการเกิดเป็นอย่างดี

(๔) อำนาจในการออกหนังสือรับรองการเกิดเป็นของนายทะเบียนอำเภอ หากจะมอบอำนาจให้ปลัดอำเภอ หรือผู้ช่วยนายทะเบียนอำเภอปฏิบัติราชการแทนนายทะเบียนอำเภอ ให้ระบุเรื่องดังกล่าวไว้ในคำสั่งมอบอำนาจของนายทะเบียนอำเภอด้วย

๒.๒.๓ การบริหารงานบัตรประจำตัวประชาชน

๑. ประเด็นภารกิจ

การบริหารงานบัตรประจำตัวประชาชน

๒. ระเบียบ/กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง

๑) พระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๒ และ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๔

๒) กฎกระทรวงฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ.๒๕๔๒) และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖

๓) กฎกระทรวงฉบับที่ ๒๒ (พ.ศ. ๒๕๕๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖

๔) กฎกระทรวงฉบับที่ ๒๓ (พ.ศ. ๒๕๕๔) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖

๕) กฎกระทรวงฉบับที่ ๒๔ (พ.ศ. ๒๕๕๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖

๖) กฎกระทรวงกำหนดบุคคลซึ่งได้รับการยกเว้นไม่ต้องมีบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๔๘

๗) กฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมและการยกเว้นค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๕๙

๘) กฎกระทรวงขอตรวจหลักฐาน รายการหรือข้อมูลเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๕๕

๙) คำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๔๕๒/๒๕๔๒ ลงวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ เรื่อง แต่งตั้งเจ้าพนักงานตรวจบัตร และพนักงานเจ้าหน้าที่

๑๐) คำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๖๓๑/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๘ เรื่อง แต่งตั้งเจ้าพนักงานออกบัตร

๑๑) ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการเปรียบเทียบปรับคดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๐ และ(ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๕

๑๒) ระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการจ่ายเงินรางวัลในคดีจับกุมผู้กระทำความผิดกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๓๔

๑๓) ระเบียบกรมการปกครองว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๕๔ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๕

๑๔) ประกาศกรมการปกครอง เรื่อง กำหนดแบบคำขอตรวจหลักฐาน รายการหรือข้อมูลเกี่ยวกับบัตรประจำตัว ประชาชน ลงวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๕๕

๑๕) หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว๔๒๐๙ ลงวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๕๙ เรื่อง มาตรการการบริหารการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart Card)

๑๖) หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๔.๒/ว๑๘๔๔๑ ลงวันที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๕๐ เรื่อง ซักซ้อมแนวทาง ปฏิบัติการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนด้วยระบบปฏิบัติการอัตโนมัติ

๑๗) หนังสือกรมการปกครอง ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว๑๓๔๕๙ ลงวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๘ เรื่อง ซักซ้อมแนวทางการให้บริการประชาชนด้านการทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชนแบบใหม่ ปฏิบัติการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนด้วยระบบปฏิบัติการอัตโนมัติ

๑๘) หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว๔๔๗๙ ลงวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๖๐ เรื่อง มาตรการการบริหารการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนอเนกประสงค์ (Smart Card) กรณีการจำหน่ายบัตรที่ได้รับคืน

๓. เป้าหมายการปฏิบัติงาน อำนาจหน้าที่ และแนวทางปฏิบัติของนายอำเภอ

๓.๑ เป้าหมายในภาพรวม/ขั้นตอนการดำเนินการ

๑) <u>เป้าหมายในภาพรวมในการบริหารงานบัตรประจำตัวประชาชน</u>

พระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ กำหนดให้นายอำเภอ ในฐานะผู้ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ เป็น “พนักงานเจ้าหน้าที่” มีอำนาจหน้าที่ในการอนุญาต เปรียบเทียบปรับ รวมถึงกำกับดูแลและควบคุมการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนในกรณี ขอมีบัตร ขอมีบัตรใหม่ หรือขอเปลี่ยนบัตร ให้กับประชาชนด้วยความถูกต้อง รวดเร็ว เกิดความพึงพอใจแก่ประชาชน

๒) <u>ขั้นตอนการดำเนินการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน</u>

ประชาชนยื่นคำขอ บ.ป.๑ พร้อมด้วยหลักฐานประกอบคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ให้ตรวจสอบความถูกต้องและเมื่อพิจารณาแล้วเห็นว่ามีคุณสมบัติครบถ้วนถูกต้องและหลักฐานเชื่อถือได้ ให้มีคำสั่ง “อนุญาต” ให้พิมพ์ลายนิ้วมือผู้ขอ กำหนดเลขหมายคำขอ กำหนดเลขที่อนุญาตให้ทำบัตร และดำเนินการถ่ายรูปผู้ขอเพื่อทำบัตร

๓) <u>การยื่นคำขอมีบัตร ขอมีบัตรใหม่ หรือขอเปลี่ยนบัตร</u>

(๑) กรณีมีบัตรเดิม ประชาชนต้องเสียบบัตรเดิมกับเครื่องอ่านบัตร (Card Reader) ทุกกรณี เพื่อแสดงตนในการพิสูจน์ยืนยันตัวบุคคลว่าเป็นเจ้าของรายการบุคคลที่แท้จริง ยกเว้น กรณีบัตรหาย หรือบัตรที่หน่วยความจำ (IC Chip) ชำรุดจนไม่สามารถอ่านบัตรได้

(๒) กรณีบัตรหาย หรือบัตรที่หน่วยความจำ (IC Chip) ชำรุดจนไม่สามารถอ่านบัตรได้ ประชาชนต้อง แสดงตนในการพิสูจน์ยืนยันตัวบุคคล โดยแสดงหลักฐานเอกสารที่มีรูปถ่ายที่ทางราชการออกให้ หรือพยานบุคคลให้การรับรองว่าเป็นบุคคลที่เป็นเจ้าของรายการบุคคลที่แท้จริง

๓.๒ อำนาจหน้าที่ของนายอำเภอ

การบริหารงานบัตรประจำตัวประชาชน ตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ประกอบกับคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๔๕๒/๒๕๔๒ ลงวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๒ เรื่อง แต่งตั้งเจ้าพนักงานตรวจบัตรและพนักงานเจ้าหน้าที่ อาจแยกออกได้ ๓ ฐานะ ดังนี้

๓.๒.๑ นายอำเภอ ในฐานะ พนักงานเจ้าหน้าที่

(๑) อนุญาต การจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนตามมาตรา ๕ มาตรา ๕ ตรี มาตรา ๕ จัตวา และ มาตรา ๘

(๒) รับคืนบัตรของผู้ถือบัตรที่เสียสัญชาติไทย ที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตท้องที่ ตามมาตรา ๙

(๓) อนุญาต การขอตรวจสอบหลักฐานรายการหรือข้อมูลใดเกี่ยวกับบัตร ให้ถ่ายเอกสารหรือคัด และรับรองสำเนาแก่ผู้มีส่วนได้เสียโดยตรง ตามมาตรา ๑๐

(๔) ดำเนินการทางอาญากับผู้กระทำความผิด ตามมาตรา ๑๔

๓.๒.๒ พนักงานเจ้าหน้าที่ ในฐานะนายอำเภอ

- การเปรียบเทียบคดีความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ที่มีโทษปรับสถานเดียว ตามมาตรา ๒๒

๓.๒.๓ นายอำเภอ (พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่) ในฐานะ เจ้าพนักงานตรวจบัตร

- เปรียบเทียบปรับเมื่อผู้ถือบัตรที่มีอายุตั้งแต่ ๑๕ ปีขึ้นไป ไม่สามารถแสดงบัตรเมื่อขอตรวจ โทษ ปรับไม่เกิน ๕๐๐ บาท ตามมาตรา ๑๗

พระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๒ และ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๔

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

"เจ้าพนักงานตรวจบัตร" หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

"พนักงานเจ้าหน้าที่" หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ผู้มีสัญชาติไทยซึ่งมีอายุตั้งแต่เจ็ดปีบริบูรณ์ แต่ไม่เกินเจ็ดสิบปีบริบูรณ์และมีชื่อในทะเบียนบ้านต้องมีบัตร ตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้

ความในวรรคหนึ่งไม่ใช้บังคับแก่ผู้ซึ่งได้รับการยกเว้นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ผู้ซึ่งได้รับการยกเว้นตามกฎกระทรวงตามวรรคสอง ซึ่งมีบัตรประจำตัวตามกฎหมายอื่นให้ใช้บัตรประจำตัวนั้นแทนได้

ผู้ซึ่งมีอายุเกินเจ็ดสิบปีและผู้ซึ่งได้รับการยกเว้นตามกฎกระทรวงจะขอมีบัตรก็ได้

มาตรา ๖ ผู้ซึ่งต้องมีบัตรตามมาตรา ๕ ให้ยื่นคำขอมีบัตรต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในกำหนดหกสิบวันนับแต่

(๑) วันที่อายุครบเจ็ดปีบริบูรณ์

(๒) วันที่ได้สัญชาติไทย สำหรับผู้ไม่ได้สัญชาติไทยโดยการเกิด หรือได้กลับคืนสัญชาติไทยตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติ

(๓) วันที่นายทะเบียนเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร

(๔) วันที่พ้นสภาพจากการได้รับการยกเว้น

มาตรา ๖ ตรี ผู้ถือบัตรต้องมีบัตรใหม่ โดยยื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่บัตรเดิมหมดอายุ ผู้ถือบัตรจะขอมีบัตรใหม่ก่อนวันที่บัตรเดิมหมดอายุก็ได้ โดยยื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในหกสิบวันก่อน วันที่บัตรเดิมหมดอายุ

มาตรา ๖ จัตวา ผู้ถือบัตรต้องมีบัตรใหม่หรือเปลี่ยนบัตร แล้วแต่กรณี โดยยื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายใน กำหนดหกสิบวันนับแต่

(๑) วันที่บัตรหายหรือถูกทำลาย

(๒) วันที่บัตรชำรุดในสาระสำคัญ

(๓) วันที่แก้ไขชื่อตัว ชื่อสกุล หรือชื่อตัวและชื่อสกุลในทะเบียนบ้าน

ผู้ถือบัตรผู้ใดย้ายที่อยู่จะขอเปลี่ยนบัตรก็ได้

มาตรา ๘ การขอมีบัตร การขอมีบัตรใหม่ การขอเปลี่ยนบัตร การออกบัตรและการออกใบรับและการออกใบแทน ใบรับ ให้เป็นไปตามแบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่ไม่สามารถออกบัตรให้ผู้ยื่นคำขอได้ในวันเดียวกันให้ออกใบรับแก่ผู้ยื่นคำขอใบรับหรือ ใบแทนใบรับนั้นให้ใช้ได้เสมือนบัตรตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในใบรับหรือใบแทนใบรับ และการใช้ใบรับหรือใบแทน ใบรับให้ใช้ร่วมกับบัตรเดิม เว้นแต่เป็นกรณีการขอมีบัตรครั้งแรกหรือบัตรหายหรือถูกทำลายทั้งหมด

มาตรา ๙ ผู้ถือบัตรผู้ใดเสียสัญชาติไทยเมื่อใด ไม่ว่าด้วยเหตุใดผู้นั้นหมดสิทธิที่จะใช้บัตรนั้นทันที และต้องส่งมอบบัตรนั้นให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่แห่งท้องที่ที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านภายในสามสิบวันนับแต่วันที่เสียสัญชาติไทย

มาตรา ๑๐ ภายใต้บังคับมาตรา ๗/๑ ผู้มีส่วนได้เสียโดยตรงจะขอตรวจหลักฐานรายการหรือข้อมูลใดเกี่ยวกับบัตร และจะขอให้พนักงานเจ้าหน้าที่ถ่ายเอกสารหรือคัดและรับรองสำเนาด้วยก็ได้ ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๗ ผู้ถือบัตรหรือใบรับหรือใบแทนใบรับซึ่งมีอายุตั้งแต่สิบห้าปีขึ้นไป ผู้ใดไม่สามารถแสดงบัตรหรือใบรับ หรือใบแทนใบรับ เมื่อเจ้าพนักงานตรวจบัตรขอตรวจ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองร้อยบาท

มาตรา ๒๒ บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ซึ่งมีโทษปรับสถานเดียว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเปรียบเทียบปรับได้ เมื่อผู้ต้องหาชำระค่าปรับตามที่เปรียบเทียบภายในระยะเวลาที่กำหนดแล้ว ให้ถือว่าคดีเลิกกันตาม บทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

คำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๔๕๒/๒๕๔๒ เรื่อง แต่งตั้งเจ้าพนักงานตรวจบัตรและพนักงานเจ้าหน้าที่

ข้อ ๑ ให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ ปลัดอำเภอและข้าราชการตำรวจ ซึ่งมีชั้นยศตั้งแต่นายร้อยตำรวจตรีหรือเทียบเท่านายร้อยตำรวจตรีขึ้นไปเป็นเจ้าพนักงานตรวจบัตรภายในเขตอำนาจหน้าที่

ข้อ ๗ ให้นายอำเภอ ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ และปลัดอำเภอ เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๕ มาตรา ๕ ตรี มาตรา ๕ จัตวา มาตรา ๘ มาตรา ๙ มาตรา ๑๐ และมาตรา ๑๔ เฉพาะในอำเภอหรือกิ่งอำเภอนั้น ยกเว้นในจังหวัดที่กระทรวงมหาดไทยประกาศกำหนดให้เป็นท้องที่สำหรับการออกบัตรระบบคอมพิวเตอร์ ให้เป็นพนักงาน เจ้าหน้าที่ ตามมาตรา ๑๐ ทั่วราชอาณาจักร

ข้อ ๑๓ ให้นายอำเภอ ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ ผู้อำนวยการเขต ปลัดเทศบาล หัวหน้าสำนักปลัด เมืองพัทยา และหัวหน้าแขวง เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๒๒ เฉพาะในอำเภอ กิ่งอำเภอ สำนักงานเขต เทศบาล เมืองพัทยา หรือแขวง

ระเบียบกรมการปกครองว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๕๔ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม

ข้อ ๕๘ ให้นายอำเภอ มีหน้าที่กำกับดูแลการจัดทำบัตร และควบคุมระบบการออกบัตรตามระเบียบนี้อย่าง เคร่งครัด และห้ามไม่ให้ผู้มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้อง หรือไม่มีคำสั่งให้รับผิดชอบงานบัตรประจำตัวประชาชนดำเนินการ ใด ๆ เกี่ยวกับระบบการออกบัตรด้วยระบบคอมพิวเตอร์โดยเด็ดขาด

<u>แบบฟอร์ม เอกสารที่เกี่ยวข้อง</u>

๑. แบบ บ.ป.๑ คำขอมีบัตร มีบัตรใหม่ หรือเปลี่ยนบัตรประจำตัวประชาชน
๒. แบบ บ.ป.๒ ใบรับคำขอมีบัตร มีบัตรใหม่ หรือเปลี่ยนบัตรประจำตัวประชาชน
๓. แบบ บ.ป.๒ ก ใบแทนใบรับคำขอมีบัตร มีบัตรใหม่ หรือเปลี่ยนบัตรประจำตัวประชาชน
๔. แบบ บ.ป.๓ ใบเสร็จรับเงินค่าธรรมเนียม
๕. แบบ บ.ป.๔ หนังสือนำส่งคำขอ บ.ป.๑ และฟิล์มรูปถ่าย
๖. แบบ บ.ป.๕ ทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชน
๗. แบบ บ.ป.๖ บัญชีสำรวจรายการเอกสารเกี่ยวกับบัตรที่ขอทำลาย
๘. แบบ บ.ป.๗ บันทึกการรับแจ้งเอกสารเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชน
๙. แบบคำขอตรวจหลักฐาน รายการหรือข้อมูลเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชน
๑๐. แบบรายงานผลการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน
๑๑. แบบบันทึกคำให้การของผู้ขอมีบัตรประจำตัวประชาชน (ขอมีบัตร/มีบัตรใหม่/เปลี่ยนบัตร)
๑๒. แบบ บท.๑ แบบการลงทะเบียนผู้ปฏิบัติงานด้วยระบบคอมพิวเตอร์ (สำหรับผู้ทำหน้าที่นายทะเบียน/ ผู้ช่วยนายทะเบียน/พนักงานเจ้าหน้าที่/ผู้อนุมัติดำเนินงานในเรื่องอื่น ๆ)
๑๓. แบบ บท.๑/๑ แบบการลงทะเบียนผู้ปฏิบัติงานด้วยระบบคอมพิวเตอร์ (สำหรับผู้ทำหน้าที่ในฐานะของ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน)
๑๔. แบบ บท.๒ แบบลงทะเบียนผู้ปฏิบัติงานการควบคุมการแจกจ่าย - รับคืนบัตร (Smart Card)

๓.๓ แนวทางการปฏิบัติงานในอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอ

๓.๓.๑ อนุมัติปลัดอำเภอลงทะเบียนผู้ปฏิบัติงานด้วยระบบคอมพิวเตอร์ ในแบบ บท. ๑

๓.๓.๒ อนุมัติเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานลงทะเบียนผู้ปฏิบัติงานด้วยระบบคอมพิวเตอร์ ในแบบ บท. ๑/๑

๓.๓.๓ อนุมัติเจ้าหน้าที่เก็บรักษาและควบคุมการเบิกจ่ายวัสดุตัวบัตรและวัสดุที่ใช้ในการออกบัตรในแบบ บท. ๒

๓.๓.๔ แต่งตั้งเจ้าหน้าที่เก็บรักษาและควบคุมการเบิกจ่ายวัสดุตัวบัตรและวัสดุที่ใช้ในการออกบัตร

๓.๓.๕ แต่งตั้งเจ้าหน้าที่รับ - ส่งเงินค่าธรรมเนียมและค่าปรับเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชน

๓.๓.๖ กำหนดเจ้าหน้าที่รับผิดชอบในการเบิกวัสดุตัวบัตรและวัสดุที่ใช้ในการออกบัตรจากศูนย์บริหารการทะเบียนภาค สาขาจังหวัด

๓.๓.๗ ตรวจสอบรายงานผลการออกบัตร ทุกสิ้นวันทำการ

๓.๓.๘ กำชับ

- เจ้าหน้าที่สำรวจเอกสารเกี่ยวกับบัตรที่ครบกำหนดอายุการเก็บในปีนั้น (แบบ บ.ป.๖) ในเดือน กุมภาพันธ์ของทุกปี แล้วเสนอให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งคณะกรรมการทำลายเอกสารเกี่ยวกับบัตร

- แจ้งการยกเลิกรหัสการลงทะเบียน กรณีผู้ลงทะเบียนปฏิบัติงานพ้นหน้าที่ความรับผิดชอบ ต่อ ศบท.ภ. สาขาจังหวัด ทางโทรศัพท์/โทรสารทันที และแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษรภายใน ๗ วัน

- จัดทำสมุดบัญชีคุมการลงทะเบียน อย่างน้อยต้องมีรายละเอียดเกี่ยวกับ ชื่อ - สกุล ตำแหน่ง วันดำรงตำแหน่ง วันพ้นหน้าที่ วันแจ้งยกเลิกทางโทรศัพท์/โทรสาร และวันยืนยันเป็นหนังสือ

๓.๓.๙ การจัดเก็บ

- คำขอ บ.ป.๑ เก็บแฟ้มละ ๒๐๐ ฉบับ เรียงตามปีปฏิทินและเลขหมายคำขอก่อนหลัง และให้ระบุ “เลขหมายคำขอเริ่มต้นและเลขสุดท้าย” ไว้ที่สันปกแฟ้ม

- แบบ บ.ป.๗ เก็บแฟ้มละ ๒๐๐ ฉบับ เรียงตามลำดับจนสิ้นปีปฏิทิน สันแฟ้ม ให้ระบุข้อความ : “บันทึกการรับแจ้งเอกสารเกี่ยวกับบัตรประจำตัวสูญหายหรือถูกทำลาย (บ.๗) อำเภอ...จังหวัด.... พ.ศ....” และเลขลำดับเริ่มต้นและเลขสุดท้าย

- แบบบันทึกเปรียบเทียบและบันทึกถ้อยคำผู้ต้องหา เก็บแฟ้มละ ๙๐๐ ฉบับ เรียงลำดับต่อไปจนสิ้นปีปฏิทิน สันแฟ้มให้ระบุข้อความ : “บันทึกการเปรียบเทียบปรับคดีความผิดเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชนที่มีโทษ ปรับสถานเดียว อำเภอ จังหวัด....พ.ศ..” และเลขลำดับเริ่มต้นและเลขลำดับสุดท้าย

๔. ข้อหารือที่พบบ่อย และหมายเลขโทรศัพท์เพื่อการสอบถามและหารือ

๔.๑ ข้อหารือที่พบบ่อย

๑) กรณีบุคคลถือ ๒ สัญชาติ ขอมีบัตรประจำตัวประชาชน จะต้องดำเนินการตรวจสอบสัญชาติไปยัง สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองก่อนหรือไม่

ตอบ การที่จะถือว่าผู้มีสัญชาติไทยและสัญชาติอื่นในทะเบียนบ้าน ผู้ใดเป็นผู้ไม่มีสัญชาติหรือเสีย สัญชาติไทย จะต้องมีการประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วเท่านั้น ซึ่งเป็นไปตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘

ดังนั้น หากข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ยื่นคำขอมีบัตรฯ มีรายการชื่อบุคคล ในทะเบียนบ้าน (ท.ร. ๑๔) และ รายการสัญชาติระบุว่ามีสัญชาติไทย มีคุณสมบัติครบถ้วนตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม และระเบียบกรมการปกครอง ว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๕๔ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม กรณีนี้จึงไม่ต้องดำเนินการตรวจสอบสัญชาติ

ไปยังสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองแต่อย่างใด (หนังสือ กระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๑๐.๒/ว ๒๖๗๑ ลงวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๔๒)

๒) กรณีบัตรสูญหายหรือถูกทำลาย จะต้องสอบเจ้าบ้านหรือบุคคลผู้น่าเชื่อถือทุกครั้งใช่หรือไม่

ตอบ การขอมีบัตรเนื่องจากบัตรสูญหายหรือถูกทำลายให้เรียกหลักฐานการแจ้งความบัตรสูญหายหรือ บัตรถูกทำลาย และหลักฐานเอกสารซึ่งมีรูปถ่ายของผู้ขอมีบัตรและเป็นเอกสารที่ทางราชการออกให้อย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น ใบอนุญาตขับรถ หนังสือเดินทาง เป็นต้น ในกรณีที่ผู้ขอมีบัตรไม่มีหรือไม่สามารถแสดงหลักฐานเอกสารที่ทางราชการ ออกให้ดังกล่าว ให้สอบสวนเจ้าบ้านหรือบุคคลผู้น่าเชื่อถือแทน

ดังนั้น กรณีตามปัญหาจึงไม่จำเป็นต้องสอบสวนเจ้าบ้านหรือบุคคลผู้น่าเชื่อถือทุกครั้งเสมอไป หากผู้ยื่นคำขอสามารถแสดงเอกสารหลักฐานของทางราชการที่มีรูปถ่ายประกอบกับพนักงานเจ้าหน้าที่พิจารณาแล้วเชื่อได้ว่าเป็นเอกสารที่ถูกต้องก็ดำเนินการจัดทำบัตรให้กับผู้ขอมีบัตรได้

(ระเบียบกรมการปกครองว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๕๔ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ข้อ ๑๑ (๗) และหนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๓๔๗๖ ลงวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๗)

๔.๒ ข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นจากการไม่ปฏิบัติตามระเบียบ

๑) พนักงานเจ้าหน้าที่ ไม่ให้ความสำคัญในการตรวจสอบรายการทำบัตรของผู้ยื่นคำขอมีบัตรจากฐานข้อมูลทะเบียนบัตรก่อนทุกครั้ง เพื่อทราบข้อมูลรายการบัตรเดิม และภาพถ่ายใบหน้าว่าถูกต้องตรงกับข้อเท็จจริงของผู้ยื่นคำขอมีบัตรอย่างไร

หากมีความผิดพลาด ก็จะได้เป็นการป้องกันและทำการแก้ไขให้ถูกต้องก่อนการพิจารณาจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน

(ระเบียบกรมการปกครอง ว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๓๘ ข้อ ๑๓ และหนังสือ กระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๐๔.๒/ว ๕๓ ลงวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๕๙)

๒) พนักงานเจ้าหน้าที่ไม่ได้สั่ง “อนุญาต” ลงไว้ในช่องคำสั่งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในคำขอมีบัตร (บ.ป. ๑) ให้ครบถ้วนสมบูรณ์ (ระเบียบกรมการปกครอง ว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๕๔ ข้อ

๓) บัตรเดิมที่เรียกคืน หรือรับคืน หรือบัตรเสีย

- บัตรที่ต้องจัดเก็บไว้ที่อำเภอ ไม่ได้จำหน่ายโดยการเจาะรูบนตัวบัตร
- บัตรที่ต้องเรียกคืนจากผู้ขอมีบัตรในกรณี บัตรเดิมหมดอายุ บัตรชำรุดในสาระสำคัญ เปลี่ยนชื่อตัว ชื่อสกุล หรือเปลี่ยนชื่อตัวและชื่อสกุล และเปลี่ยนที่อยู่ ไม่ต้องส่งคืนกรมการปกครองให้พนักงานเจ้าหน้าที่ เจาะรูบนบัตร บริเวณหน่วยความจำ (IC Chip) พร้อมทั้งทำเครื่องหมายกากบาท (X) ทับรูปถ่ายต่อหน้าผู้ขอมีบัตร รวมถึงการรวบรวมจัดเก็บอยู่ในที่ปลอดภัย และสะดวกต่อการค้นหาตรวจสอบในภายหลัง

- บัตรที่ต้องส่งคืนกรมการปกครอง

กรณีบัตร (Smart Card) ที่พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องส่งคืนกรมการปกครอง

(๑) บัตรที่ไม่สามารถอ่านหรือ Write Chip ได้

(๒) บัตรเสียระหว่างการผลิตกรณีไม่พิมพ์หน้าบัตร (บัตรขาว)

(๓) บัตรที่ผลิตสมบูรณ์แล้วแต่มีการยกเลิกคำขอ บ.ป.๑ ในวันเดียวกันทุกกรณี

(๔) บัตรชำรุดเสียหายเนื่องจากวัสดุตัวบัตร ซึ่งได้รับคืนจากผู้ขอมีบัตร กรณีบัตรชำรุดในสาระสำคัญ เช่น IC Chip หลุด บัตรแยกตัว (ภายในกำหนดการรับประกัน)

(๕) บัตรชำรุดเสียหายเนื่องจากวัสดุที่ใช้ในการออกบัตร ซึ่งได้รับคืนจากผู้ขอมีบัตรกรณีบัตรชำรุดในสาระสำคัญ เช่นตัวอักษรหรือรูปถ่ายซีดจาง วัสดุเคลือบหลุดลอก วัสดุเคลือบเลือนราง (ภายในกำหนดการรับประกัน)

บัตร Smart Card ตามข้อ (๑) (๒) และ (๓) ระบบจะกำหนดว่าบัตรเสียกรณีใด สำหรับ (๔) และ (๕) ระบบจะตรวจสอบกำหนดระยะเวลาการรับประกันโดยอัตโนมัติ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่จำหน่ายบัตร

- เจาะรูบนบัตรที่ไม่เกิดความเสียหายกับ IC Chip และตัวอักษร พร้อมทั้งทำเครื่องหมายกากบาท (X) ทับรูปถ่ายต่อหน้าผู้ขอมีบัตร

- บันทึกการรับคืนบัตรในระบบโปรแกรมบริหารจัดการบัตร

- รวบรวมบัตรส่งคืน ศบท.ภ. สาขาจังหวัด ทุกครั้งที่มีการเบิกบัตรดีพร้อมใช้

(ระเบียบกรมการปกครอง ว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๕๔ ข้อ ๔๔ และหนังสือ กรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๔.๒/ว ๔๔๗๙ ลงวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๖๐)

๔) บันทึกการรับแจ้งเอกสารเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชนสูญหายหรือถูกทำลาย (บ.ป.๗) การจัดเก็บ ไม่เป็นระเบียบ ไม่เรียงเลขตามลำดับในเล่มเดียวกัน เพื่อใช้เป็นหลักฐานในการรับแจ้ง

(ระเบียบกรมการปกครอง ว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๕๔ ข้อ ๑๖)

๕) การจัดเก็บหลักฐานเอกสารเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชน ไม่เป็นไปตามแนวทางที่กำหนดไว้ เช่น

- คำขอมีบัตร (บ.ป. ๑) ไม่จัดเก็บเฉพาะคำขอ บ.ป.๑ ให้จัดเก็บแฟ้มละ ๒๐๐ ฉบับ

- บันทึกการรับแจ้งเอกสารเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชนสูญหายหรือถูกทำลาย (บ.ป.๗) ให้จัดเก็บแฟ้มละ ๒๐๐ ฉบับ

- บันทึกการเปรียบเทียบปรับ ให้เก็บรวมกับบันทึกถ้อยคำผู้ต้องหา ให้จัดเก็บแฟ้มละ ๙๐๐ ฉบับ

(ระเบียบกรมการปกครองว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๕๔ ข้อ ๔๖ และหนังสือ กรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว๑๘๔๑ ลงวันที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๕๐)

๖) ไม่ได้จัดทำหรือไม่ได้รายงานผลการออกบัตรในแต่ละวัน เสนอให้นายอำเภอเพื่อทราบและตรวจสอบการจัด ทำบัตรของอำเภอทุกสิ้นวันทำการ หรือในวันทำการรุ่งขึ้น แล้วจัดเก็บไว้เป็นหลักฐานตรวจสอบอ้างอิงการปฏิบัติงาน

(ระเบียบกรมการปกครอง ว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๕๔ ข้อ ๖๗)

๗) การแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานบัตรประจำตัวประชาชน ให้เป็นผู้รับเงินค่าธรรมเนียม ค่าปรับเกี่ยวกับงาน บัตรประจำตัวประชาชน ไม่มีการจัดทำไว้

(หนังสือกรมการปกครองที่ มท ๐๓๐๔.๒/ว ๑๘๔๔๑ ลงวันที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๕๐)

๘) ไม่ได้จัดทำคำสั่งแต่งตั้งเจ้าหน้าที่เก็บรักษาและควบคุมการเบิกจ่ายวัสดุตัวบัตรและวัสดุที่ใช้ในการออกบัตร หรือจัดทำไว้แต่ไม่เป็นปัจจุบัน ควรต้องกำหนดเจ้าหน้าที่รับผิดชอบไว้ให้เป็นปัจจุบันและเป็นไปตามที่กำหนดโดยเคร่งครัด

(หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๔๒๐๙ ลงวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๕๔ ผนวก ข. ข้อ ๒.๒)

๙) ไม่ได้ฉีกใบเสร็จรับเงินค่าธรรมเนียม/ค่าปรับ มอบให้แก่ผู้มาขอรับบริการไว้เป็นหลักฐานทุกรายในทันที เพื่อ เป็นการป้องกันข้อร้องเรียนพฤติกรรมการให้บริการงานบัตรประจำตัวประชาชน หรือการเรียกเก็บเงินดังกล่าว

(หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๔.๒/ว ๑๒๔๐๘ ลงวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๒)

๑๐) การจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน

- เรียกสำเนาหลักฐานเอกสารที่มีอยู่ในฐานข้อมูลทะเบียนและบัตรฯ ให้เรียกเอกสารตามแนวทางปฏิบัติใน การจัดเก็บเอกสารการเก็บภาพ (Scan) ทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน หากประสงค์ข้อมูลดังกล่าว ให้พิมพ์ (Print) จากฐานข้อมูล ไม่ให้ผู้ขอมีบัตรไปถ่ายเอกสาร

- การลงชื่อในเอกสาร ถ้าในแบบพิมพ์กำหนดให้ลงชื่อ ต้องทำให้ครบทุกแห่งหรือกรอกข้อความใด ๆ ให้ ครบถ้วน โดยเฉพาะในคำขอ บ.ป.๑ กับบันทึกคำให้การรับรองบุคคล

- การลงลายมือชื่อในคำขอ บ.ป.๑ ห้ามมิให้ใช้ตรายางลายมือชื่อประทับแทนการลงลายมือชื่อด้วยตนเอง

- ห้ามนำตรายาง ชื่อ - ตำแหน่งผู้ช่วยนายทะเบียน ประทับในเอกสารเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชน โดยเด็ดขาด เพราะจะทำให้เอกสารดังกล่าวไม่สมบูรณ์ เพราะผู้ลงลายมือชื่อไม่มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการเกี่ยวกับ บัตรประจำตัวประชาชน

- คำสั่ง “อนุญาต” ในเอกสารคำขอ บ.ป.๑ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีคำสั่งก่อนที่จะจัดเก็บ (Scan) เพราะ หากจัดเก็บภาพโดยไม่มีคำสั่งอนุญาตและลายมือชื่อของพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้อนุญาต เป็นการดำเนินการที่ไม่ชอบด้วย ระเบียบกฎหมาย และเป็นหลักฐานที่แสดงให้เห็นถึงความไม่สมบูรณ์ของการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน

- การถ่ายรูปทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart Card) ไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน ตามที่กำหนดแนวทางปฏิบัติไว้

(ระเบียบกรมการปกครอง ว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๕๔ ข้อ ๔๒ วรรคสอง และ ข้อ ๕๐ และหนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๔๒๐๙ ลงวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๕๙ ผนวก ข. ข้อ ๒.๔(๑๒))

๑๑) ไม่สแกนลายพิมพ์นิ้วมือขวาและซ้าย (enrol) ก่อนมอบบัตรประจำตัวประชาชน

การสแกนลายพิมพ์นิ้วมือขวาและซ้าย (enroll) เก็บไว้ในหน่วยความจำ (IC Chip) เพื่อทำให้บัตรเกิด ความสมบูรณ์ครบถ้วนตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๒) และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ข้อ ๗ วรรคห้า และหนังสือ กรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว๔๒๐๙ ลงวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๕๙ เรื่อง มาตรการการบริหารการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart Card) หากไม่มีการสแกนลายพิมพ์นิ้วมือขวาและซ้าย (enroll) เมื่อประชาชน นำบัตรประจำตัวประชาชนดังกล่าวไปติดต่อทำธุรกรรมกับหน่วยงานของรัฐ ภาคเอกชน การลงทะเบียน Sim Card ที่ ต้องพิสูจน์ยืนยันตัวบุคคล ก็จะไม่สามารถดำเนินการได้ เนื่องจากข้อมูลในบัตรประจำตัวประชาชนไม่สมบูรณ์ครบถ้วน เป็นการกระทบสิทธิของประชาชน สร้างภาระให้แก่ประชาชนและเป็นผลเสียหายต่อภาพลักษณ์กรมการปกครอง

(หนังสือกรมการปกครองที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๔๒๒๙ ลงวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๖๐)

๔.๓ หมายเลขโทรศัพท์เพื่อการสอบถามและหารือ
ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน

๔.๓.๑ กลุ่มงานมาตรฐานและระเบียบบัตรประจำตัวประชาชน โทรศัพท์ ๐ ๒๗๙๑ ๗๖๒๐
(๑) ฝ่ายมาตรฐานและพัฒนากฎหมายบัตรประจำตัวประชาชน โทรศัพท์ ๐ ๒๗๙๑ ๗๖๑๓
(๒) ฝ่ายระเบียบและกฎหมายบัตรประจำตัวประชาชน โทรศัพท์ ๐ ๒๗๙๑ ๗๖๑๖
๔.๓.๒ กลุ่มงานบริหารการจัดทำบัตร โทรศัพท์ ๐ ๒๗๔๑ ๗๖๑๒
(๑) ฝ่ายยุทธศาสตร์และวิชาการ โทรศัพท์ ๐ ๒๗๔๑ ๗๖๒๕
(๒) ฝ่ายจัดเตรียมข้อมูล โทรศัพท์ ๐ ๒๗๙๑ ๗๖๔๔
(๓) ฝ่ายสนับสนุนการจัดทำบัตร โทรศัพท์ ๐ ๒๗๙๑ ๗๑๒๔
(๔) ฝ่ายอำนวยการบัตร โทรศัพท์ ๐ ๒๗๙๑ ๗๑๒๒
๔.๓.๓ กลุ่มงานหลักฐานการทำบัตร โทรศัพท์ ๐ ๒๗๙๑ ๗๖๒๒
(๑) ฝ่ายตรวจสอบหลักฐานการทำบัตร โทรศัพท์ ๐ ๒๗๙๑ ๗๖๑๗
(๒) ฝ่ายบริการข้อมูลทะเบียนบัตร โทรศัพท์ ๐ ๒๓๕๖ ๔๖๑๔
(๓) ฝ่ายติดตามและตรวจสอบบัตร โทรศัพท์ ๐ ๒๓๕๖ ๔๖๑๔
(๔) ฝ่ายบริการจัดทำบัตร โทรศัพท์ ๐ ๒๗๙๑ ๗๖๗โทรศัพท์ ๐ ๒๗๔๑ ๗๖๔

การขอมีบัตรประจำตัวประชาชน
(ครั้งแรก)
บัตรประจำตัวประชาชนเป็นเอกสารที่ออกให้สำหรับคนไทยเพื่อใช้เป็นหลักฐานในการแสดงตนเพื่อพิสูจน์และยืนยันบุคคลในการติดต่อราชการ การขอรับบริการหรือสวัสดิการต่างๆ จากหน่วยงานรัฐ รวมถึงใช้ประกอบการทำธุรกิจต่างๆ และการทำนิติกรรม
ไม่เกิน 7 - 70 ปีบริบูรณ์
สัญชาติไทย
ปรับไม่เกิน 100 บาท
ผู้มีสัญชาติไทยซึ่งมีอายุตั้งแต่ 7 ปีบริบูรณ์ แต่ไม่เกิน 70 ปีบริบูรณ์ และมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน ต้องมีบัตรประจำตัวประชาชนโดยยื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในกำหนด 60 วัน นับตั้งแต่วันที่มีอายุครบ 7 ปีบริบูรณ์ หรือนับตั้งแต่วันที่ได้สัญชาติไทย หรือได้กลับคืนสัญชาติไทยตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติ หรือนับตั้งแต่วันที่ศาลมีคำสั่งพิพากษาถึงที่สุดให้ได้สัญชาติไทย หรือนับตั้งแต่วันที่นายทะเบียนเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน ตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร หรือนับตั้งแต่วันที่พ้นสภาพจากการได้รับการยกเว้น แล้วแต่กรณี หากพ้นกำหนดจะมีโทษปรับไม่เกิน 100 บาท
กรณีการขอหรือเปลี่ยนบัตรประจำตัวประชาชนใหม่เนื่องจาก
1. บัตรเดิมหมดอายุ
2. บัตรสูญหาย หรือถูกทำลาย
3. บัตรชำรุดในสาระสำคัญ
4. แก้ไขชื่อตัว ชื่อสกุล หรือชื่อตัวและสกุล
5. เปลี่ยนคำนำหน้านามจาก " เด็กชาย " เป็น " นาย " และจาก " เด็กหญิง " เป็น " นางสาว "
รายละเอียดเพิ่มเติม : สำนักบริหารการทะเบียนกรมการปกครอง
โทร. 02-791-7213 , 7233
Facebook : กรมการปกครอง Fanpage
Call center : 1548
กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย
Department Of Provincial Administration

การทำบัตรประจำตัวประชาชน (หาย)
กรณีบัตรประจำตัวประชาชนหาย ไม่ต้องแจ้งความที่สถานีตำรวจ
สามารถติดต่อขอทำบัตรใหม่ได้ที่สำนักทะเบียนทั่วประเทศ ภายใน 60 วัน
หลักฐาน
1 . เอกสารที่มีรูปถ่ายของผู้ขอมีบัตรใหม่ที่ทางราชการออกให้ เช่น ใบอนุญาตขับขี่ ใบสุทธิ หรือหนังสือเดินทาง เป็นต้น
100 บาท
2. หากไม่มีเอกสารตามข้อ 1 ให้นำเจ้าบ้านหรือบุคคลผู้น่าเชื่อถือมาให้การรับรอง
*หมายเหตุ เสียค่าธรรมเนียม 100 บาท
รายละเอียดเพิ่มเติม : สำนักบริหารการทะเบียนกรมการปกครอง
โทร. 02-791-7213 , 7233
Facebook : กรมการปกครอง fanpage
Call center : 1548
กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย
Department Of Provincial Administration

๒.๒.๔ การบริหารงานสถานะบุคคลและสัญชาติ

๑. ประเด็นภารกิจ

การบริหารงานสถานะบุคคลและสัญชาติ

๒. ระเบียบ/กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง

๑) พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ (รวมแก้ไขเพิ่มเติมถึง ฉบับที่ ๕ พ.ศ. ๒๕๕๕)

๒) กฎกระทรวงกำหนดวิธีการและค่าธรรมเนียมคำขอพิสูจน์ความเป็นบิดาซึ่งมีสัญชาติไทยของผู้เกิดเพื่อการได้สัญชาติไทยโดยการเกิด พ.ศ. ๒๕๕๓

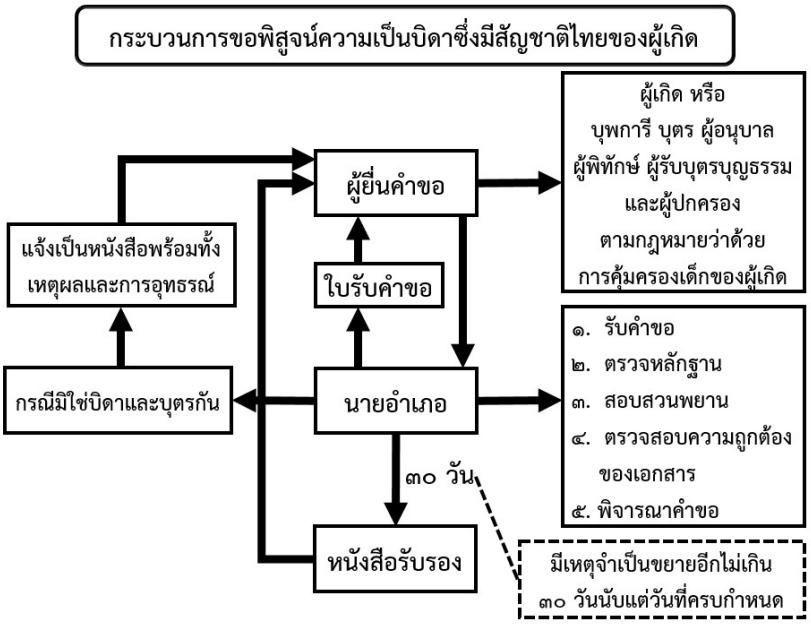
๒) ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ แบบคำขอ แบบหนังสือรับรอง และวิธีการสอบสวนเพื่อพิสูจน์ความเป็นบิดาซึ่งมีสัญชาติไทยของผู้เกิดเพื่อการได้สัญชาติไทยโดยการเกิด ลงวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๕๔

๓. อำนาจหน้าที่ และแนวทางการปฏิบัติงานของนายอำเภอ

อำนาจหน้าที่ของนายอำเภอ ในเรื่องการบริหารงานสถานะบุคคลและสัญชาติ ตามพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ (รวมฉบับแก้ไขเพิ่มเติมถึง ฉบับที่ ๕ พ.ศ. ๒๕๕๕) มีรายละเอียดในแต่ละเรื่องสำคัญ ๆ ดังนี้

๑. การพิสูจน์ความเป็นบิดาซึ่งมีสัญชาติไทยของผู้เกิดเพื่อการได้สัญชาติไทยโดยการเกิด

- สถานที่รับคำขอ ได้แก่ ท้องที่ที่ผู้ยื่นคำขอมีภูมิลำเนา
- พนักงานเจ้าหน้าที่ ได้แก่ นายอำเภอ ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ
- ค่าธรรมเนียม ฉบับละ ๕๐ บาท

๒.๒.๔ การบริหารงานสถานะบุคคลและสัญชาติ (ต่อ)

๑. ประเด็นภารกิจ

การลงรายการสัญชาติไทย

๒. ระเบียบ/กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง

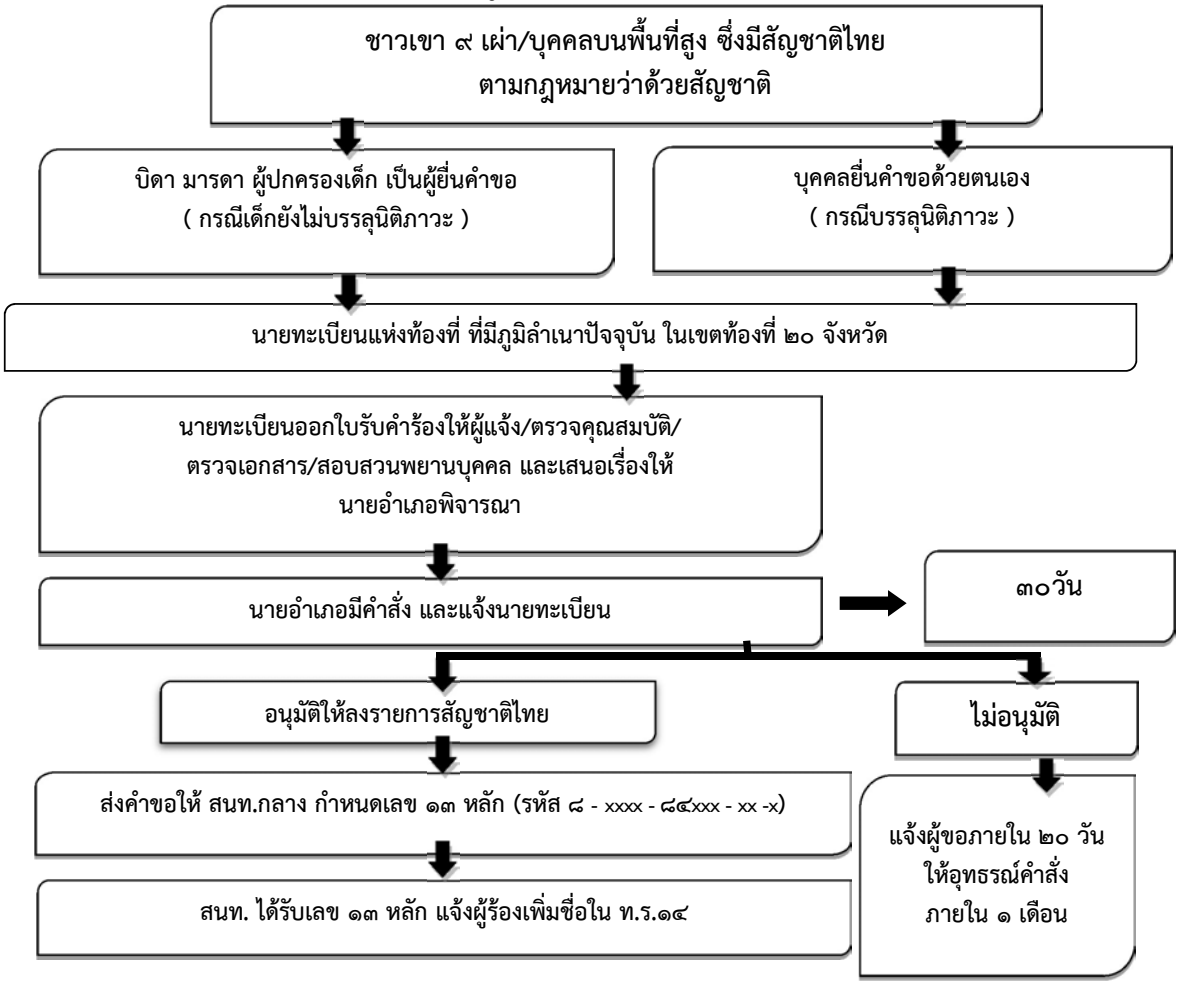
๑) ระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการพิจารณาลงรายการสถานะบุคคลในทะเบียนราษฎรให้แก่บุคคลบนพื้นที่สูง พ.ศ. ๒๕๔๓

๒) หนังสือสำนักทะเบียนกลาง ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๒ ลงวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓

๓) หนังสือสำนักทะเบียนกลาง ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๑๙ ลงวันที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๕๘

๓. อำนาจหน้าที่ และแนวทางการปฏิบัติงานของนายอำเภอ

- ขั้นตอนการขอลงรายการสัญชาติไทย ตามระเบียบฯ พ.ศ.๒๕๔๓

๒.๒.๔ การบริหารงานสถานะบุคคลและสัญชาติ (ต่อ)

๑. ประเด็นภารกิจ

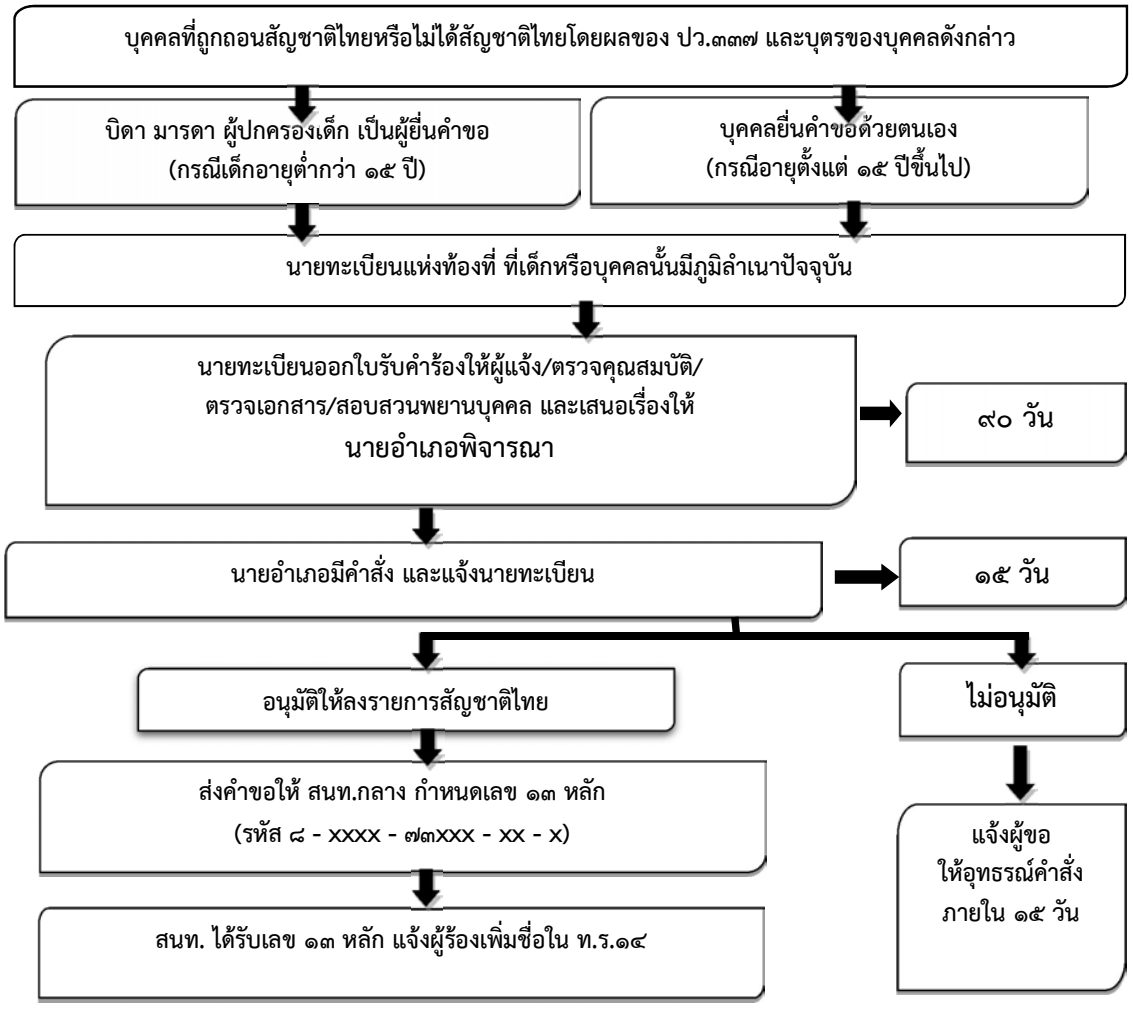
การลงรายการสัญชาติไทย
(ในทะเบียนบ้านตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑)

๒. ระเบียบ/กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง

๑) พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑
๒) หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนมาก ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๑๕๘๗ ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๑

๓. อำนาจหน้าที่ และแนวทางการปฏิบัติงานของนายอำเภอ

- ขั้นตอนการขอลงรายการสัญชาติไทย ตามมาตรา ๒๓

๒.๒.๔ การบริหารงานสถานะบุคคลและสัญชาติ (ต่อ)

๑. ประเด็นภารกิจ

การพิจารณาให้สัญชาติไทย (ตามมาตรา ๗ ทวิวรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ.๒๕๐๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ.๒๕๕๑) และมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๗ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๕๙

๒. ระเบียบ/กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ ระเบียบ/กฎหมาย

๑) พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑

๒) มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๕๙

๓) ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การสั่งให้คนที่เกิดในราชอาณาจักรและไม่ได้รับสัญชาติไทย โดยมีบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าว ได้สัญชาติไทยเป็นการทั่วไป และการให้สัญชาติไทยเป็นการเฉพาะราย ลงวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๐

๔) ประกาศกรมการปกครอง เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการในการขอมีสัญชาติไทยและการตรวจคุณสมบัติของผู้ขอมีสัญชาติไทยตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การสั่งให้คนที่เกิดในราชอาณาจักรและไม่ได้รับสัญชาติไทย โดยมีบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าว ได้สัญชาติไทยเป็นการทั่วไป และการให้สัญชาติไทยเป็นการเฉพาะราย ลงวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

๒.๒ สาระสำคัญ

๒.๒.๑ กลุ่มบุคคลเป้าหมายและคุณสมบัติในการขอสัญชาติไทย ได้แก่

๑) บุตรของคนที่อพยพเข้ามาในราชอาณาจักรและอาศัยอยู่เป็นเวลานาน ครอบคลุมกลุ่มชนกลุ่มน้อยและกลุ่มชาติพันธุ์ ซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติไว้เดิมรับรองสถานะให้อาศัยอยู่ในราชอาณาจักร กระทรวงมหาดไทยจัดทำทะเบียนประวัติไว้ จำนวน ๑๙ กลุ่ม และคนที่อพยพเข้ามาในราชอาณาจักรและอาศัยอยู่เป็นเวลานานที่ได้รับการสำรวจจัดทำทะเบียนตามยุทธศาสตร์การจัดการปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคลตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๘ มกราคม พ.ศ. ๒๕๔๘ ให้ได้สัญชาติไทยเป็นการทั่วไป

๒) เด็กและบุคคลที่กำลังศึกษาเล่าเรียนอยู่ในสถาบันการศึกษาหรือสำเร็จการศึกษาแล้ว โดยบิดาหรือมารดาเป็นคนต่างด้าวอื่นที่ไม่ใช่ชนกลุ่มน้อยหรือกลุ่มชาติพันธุ์ หรือไม่ปรากฏบิดาหรือมารดา หรือบิดามารดาทอดทิ้งตั้งแต่วัยเยาว์ ให้ได้สัญชาติไทยเป็นการทั่วไป

๓) ผู้ที่เกิดในราชอาณาจักรและไม่ได้รับสัญชาติไทย ที่ทำคุณประโยชน์ให้แก่ประเทศจนเป็นที่ประจักษ์ ให้ได้สัญชาติไทยเป็นการเฉพาะราย

๒.๒.๒ สถานที่รับคำขอ ได้แก่

๑) ผู้ที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านหรือทะเบียนประวัติในท้องที่กรุงเทพมหานคร ให้ยื่นคำขอฯ ที่ส่วนสัญชาติและการทะเบียนและบัตรประจำตัวบุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทย สำนักบริหารการทะเบียน

๒) ผู้ที่มีชื่อในทะเบียนบ้านหรือทะเบียนประวัติในท้องที่จังหวัดอื่น ให้ยื่นคำขอ ณ ที่ว่าการอำเภอที่ผู้ขอมีภูมิลำเนาอยู่ตามทะเบียนบ้านหรือทะเบียนประวัติ

๒.๒.๓ ผู้มีอำนาจพิจารณาคุณสมบัติและอนุมัติให้ลงรายการสัญชาติไทย ได้แก่

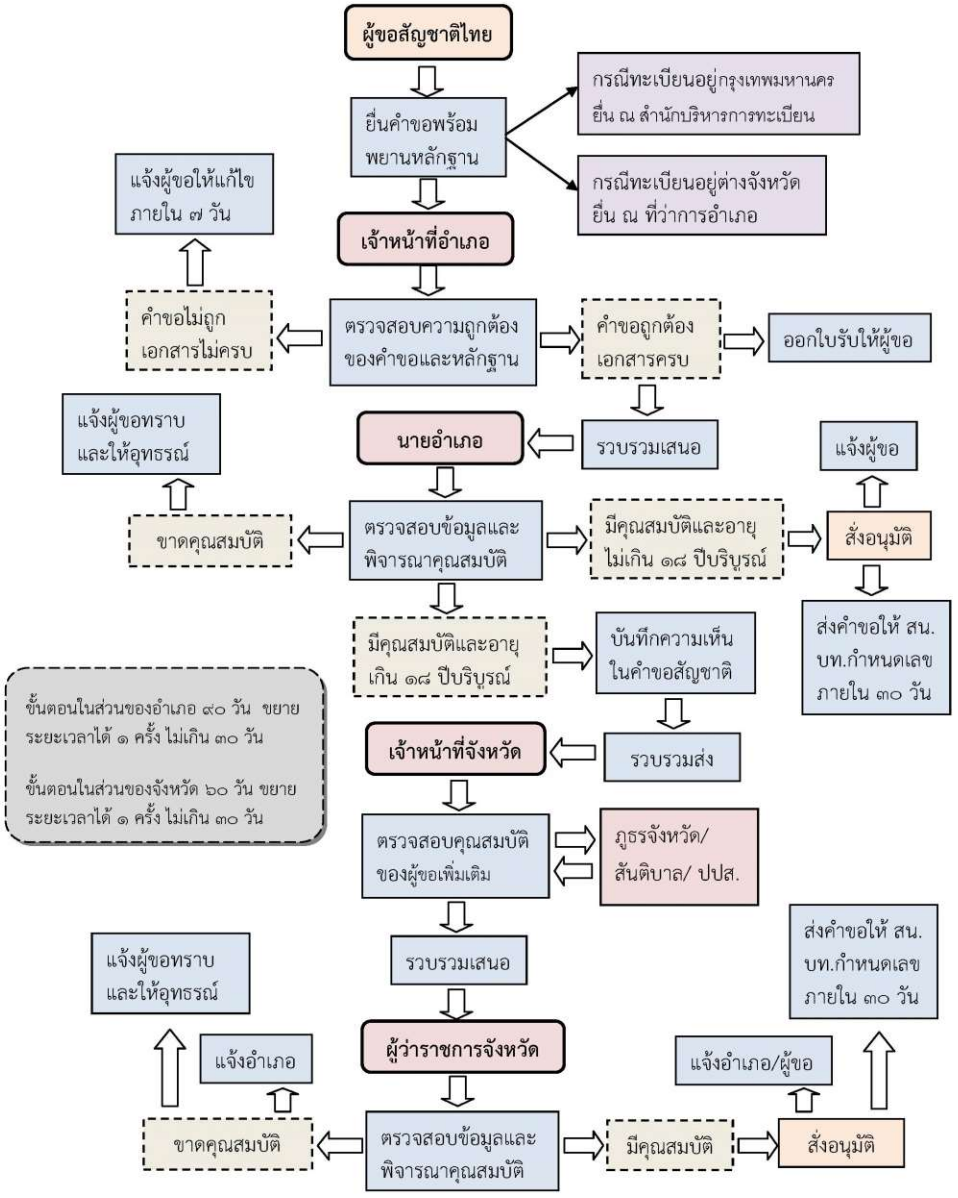
๑) ผู้ขอมีสัญชาติไทยที่มีอายุไม่เกินสิบแปดปีบริบูรณ์ในวันที่ยื่นคำร้องขอมีสัญชาติไทย กรณีมีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานคร ให้ผู้อำนวยการสำนักบริหารการทะเบียนเป็นผู้พิจารณาฯ และกรณีมีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดอื่นนอกจากกรุงเทพมหานคร ให้นายอำเภอเป็นผู้พิจารณาฯ

๒) ผู้ขอมีสัญชาติไทยที่มีอายุเกินกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ขึ้นไปในวันที่ยื่นคำร้องขอมีสัญชาติไทย กรณีมีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานคร ให้อธิบดีกรมการปกครองเป็นผู้พิจารณาฯ และกรณีมีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดอื่นนอกจากกรุงเทพมหานคร ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้พิจารณาฯ

๓. แนวทางการปฏิบัติงานของนายอำเภอ

๓.๑ ขั้นตอนการขอมีสัญชาติไทย ตามมาตรา ๗ ทวิวรรคสอง

ผังขั้นตอนการขอมีสัญชาติไทยตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การสั่งให้คนที่เกิดในราชอาณาจักรและไม่ได้รับสัญชาติไทย โดยมีบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าว ได้สัญชาติไทยเป็นการทั่วไปฯ ลงวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

๒.๒.๔ การบริหารงานสถานะบุคคลและสัญชาติ (ต่อ)

๑. ประเด็นภารกิจ

การขอถือสัญชาติไทยตามสามีผู้มีสัญชาติไทยของคนต่างด้าวซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อย

๒. ระเบียบ/กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ ระเบียบ/กฎหมาย

๑) พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ.๒๕๐๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๔) พ.ศ.๒๕๕๑

๒) กฎกระทรวง (พ.ศ.๒๕๑๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ.๒๕๐๘ ลงวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๑๐

๓) กฎกระทรวงกำหนดแบบ วิธีการ และค่าธรรมเนียมในการยื่นคำขอเกี่ยวกับการได้สัญชาติไทย การแปลงสัญชาติเป็นไทย และการกลับคืนสัญชาติไทยสำหรับคนต่างด้าว ซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อย พ.ศ.๒๕๔๕

๔) กฎกระทรวงกำหนดแบบ วิธีการ และค่าธรรมเนียมในการยื่นคำขอเกี่ยวกับการได้สัญชาติไทย การแปลงสัญชาติเป็นไทย และการกลับคืนสัญชาติไทยสำหรับคนต่างด้าว ซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อย (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๕

๕) ระเบียบปฏิบัติตามกฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๑๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘

๖) แนวทางประกอบการใช้ดุลพินิจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยตามมาตรา ๑๐ มาตรา ๑๑ และมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ.๒๕๐๘ แก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ.๒๕๕๑

๒.๒ สาระสำคัญ

๒.๒.๑ ตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ กำหนดให้หญิงซึ่งเป็นคนต่างด้าวและได้สมรสกับผู้มีสัญชาติไทย ถ้าประสงค์จะได้สัญชาติไทยให้ยื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามแบบและวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

๒.๒.๒ หลักเกณฑ์ในการยื่นคำขอฯ

๑) ผู้ยื่นคำขอฯ ต้องมีภูมิลำเนาอยู่ในประเทศไทยและมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน (เป็นบุคคลที่อพยพเข้ามาในราชอาณาจักรและอาศัยอยู่เป็นเวลานาน ครอบคลุมกลุ่มชนกลุ่มน้อยและกลุ่มชาติพันธุ์ ซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติไว้เดิมรับรองสถานะให้อาศัยอยู่ในราชอาณาจักร กระทรวงมหาดไทยจัดทำทะเบียนประวัติไว้ จำนวน ๑๙ กลุ่ม)

๒) ผู้ยื่นคำขอจะต้องจดทะเบียนสมรสกับชายไทยถูกต้องตามกฎหมายมาไม่น้อยกว่า ๓ ปี นับถึงวันที่ยื่นคำขอ (กรณีมีบุตรจดทะเบียนสมรสถูกต้องตามกฎหมายมาไม่น้อยกว่า ๑ ปี)

๓) สามีผู้ยื่นคำขอจะต้องมีอาชีพเป็นหลักฐานโดยมีรายได้ไม่ต่ำกว่าหรือรายได้เฉลี่ย ๑๐,๐๐๐บาท/เดือน ทั้งนี้จะต้องแสดงหนังสือรับรองเงินเดือน/รายได้ และแสดงหลักฐานการเสียภาษีเงินได้ในประเทศไทยในรอบปีที่ผ่านมาต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ในกรณีที่ผู้ยื่นคำขอประกอบอาชีพ ต้องแสดงหนังสือรับรองการประกอบอาชีพจากสำนักบริหารแรงงานต่างด้าวหรือสำนักจัดหางานจังหวัด โดยสามารถนำรายได้ของตนไปรวมกับรายได้ของสามีเพื่อให้ถึงเกณฑ์ที่กำหนดข้างต้น โดยแสดงหนังสือรับรองเงินเดือน/รายได้และหลักฐานการเสียภาษีเงินได้ในประเทศไทยในรอบปีที่ผ่านมาต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ด้วย

๔) ผู้ยื่นคำขอจะต้องผ่านการตรวจสอบสถานภาพการสมรสและประวัติจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ตรวจสอบสถานภาพการสมรส ประวัติอาชญากรรม พฤติการณ์บุคคลและทางการเมือง พฤติการณ์ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดให้โทษ พฤติการณ์เกี่ยวกับความมั่นคงของชาติ และตรวจสอบหมายจับจากต่างประเทศ

๕) ผู้ยื่นคำขอและคู่สมรสจะต้องไม่จดทะเบียนสมรสโดยปกปิดข้อเท็จจริงและต้องผ่านการสัมภาษณ์เพื่อสอบถามเจตนารมณ์และสังเกตพฤติการณ์ของคู่สมรส

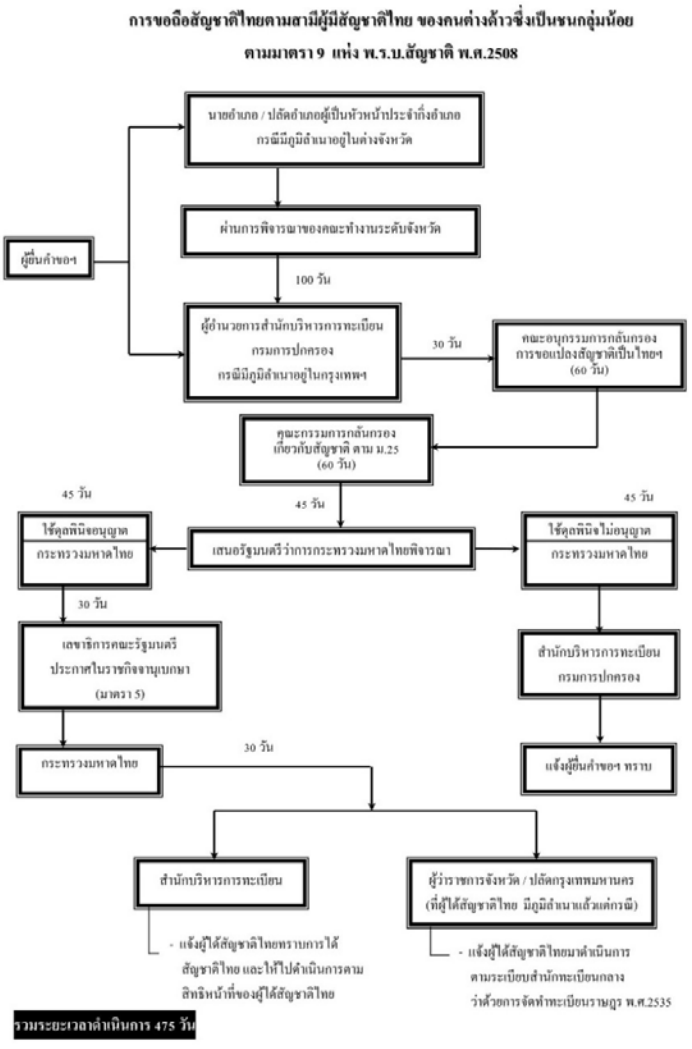
๒.๒.๓ สถานที่รับคำขอ ได้แก่

๑) ผู้ที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านหรือทะเบียนประวัติในท้องที่กรุงเทพมหานคร ให้ยื่นคำขอฯ ที่ สำนักบริหารการทะเบียน

๒) ผู้ที่มีชื่อในทะเบียนบ้านหรือทะเบียนประวัติในท้องที่จังหวัดอื่น ให้ยื่นคำขอ ณ ที่ว่าการอำเภอที่ผู้ขอมีภูมิลำเนาอยู่ตามทะเบียนบ้านหรือทะเบียนประวัติ

๓. แนวทางการปฏิบัติงานของนายอำเภอ

ขั้นตอนการขอถือสัญชาติไทยตามสามีผู้มีสัญชาติไทยของคนต่างด้าวซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อย

๒.๒.๔ การบริหารงานสถานะบุคคลและสัญชาติ (ต่อ)

๑. ประเด็นภารกิจ

การขอแปลงสัญชาติเป็นไทยของคนต่างด้าวซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อย

๒. ระเบียบ/กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ ระเบียบ/กฎหมาย

๑) พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ.๒๕๐๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๔) พ.ศ.๒๕๕๑

๒) กฎกระทรวง (พ.ศ.๒๕๑๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ.๒๕๐๘ ลงวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๑๐

๓) กฎกระทรวงกำหนดแบบ วิธีการ และค่าธรรมเนียมในการยื่นคำขอเกี่ยวกับการได้สัญชาติไทย การแปลงสัญชาติเป็นไทย และการกลับคืนสัญชาติไทยสำหรับคนต่างด้าว ซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อย พ.ศ.๒๕๔๕

๔) กฎกระทรวงกำหนดแบบ วิธีการ และค่าธรรมเนียมในการยื่นคำขอเกี่ยวกับการได้สัญชาติไทย การแปลงสัญชาติเป็นไทย และการกลับคืนสัญชาติไทยสำหรับคนต่างด้าว ซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อย (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๕

๕) ระเบียบปฏิบัติตามกฎกระทรวง (พ.ศ.๒๕๑๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘

๖) แนวทางประกอบการใช้ดุลพินิจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยตามมาตรา ๙ มาตรา ๑๐ มาตรา ๑๑ และมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ.๒๕๐๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ.๒๕๕๑

๗) ปรับปรุงแนวทางประกอบการพิจารณาให้สัญชาติไทยแก่ชนกลุ่มน้อย โดยการแปลงสัญชาติตามมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ.๒๕๐๘ (หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๐๙.๘/ว ๑๐๘๐ ลงวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓)

๒.๒ สาระสำคัญ

๒.๒.๑ ตามมาตรา ๑๐, ๑๑, ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ.๒๕๐๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ.๒๕๕๑ กำหนดให้คนต่างด้าวอาจขอแปลงสัญชาติเป็นไทยได้ กรณีเป็นต่างด้าวที่เป็นชนกลุ่มน้อย จะต้องเป็นบุคคลที่อพยพเข้ามาในราชอาณาจักรและอาศัยอยู่เป็นเวลานาน ครอบคลุมกลุ่มชนกลุ่มน้อยและกลุ่มชาติพันธุ์ ซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติไว้เดิมรับรองสถานะให้อาศัยอยู่ในราชอาณาจักรกระทรวงมหาดไทยจัดทำทะเบียนประวัติไว้ จำนวน ๑๙ กลุ่ม

๒.๒.๒ หลักเกณฑ์ในการยื่นคำขอฯ

๑) คุณสมบัติตามมาตรา ๑๐ และมาตรา ๑๑

- บรรลุนิติภาวะ<u>ตามกฎหมายไทยและกฎหมายที่บุคคลนั้นมีสัญชาติ</u>
- มีความประพฤติดี (จะต้องผ่านการตรวจสอบประวัติจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ประวัติอาชญากรรม พฤติการณ์บุคคลและทางการเมือง พฤติการณ์ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดให้โทษ พฤติการณ์เกี่ยวกับความมั่นคงของชาติ และตรวจสอบหมายจับจากต่างประเทศ สำหรับผู้ที่มีอายุตั้งแต่ ๖๐ ปีบริบูรณ์ขึ้นไป ให้ใช้การสอบสวนพยานบุคคลที่น่าเชื่อถือให้การรับรองแทน)

- มีอาชีพเป็นหลักฐาน (กรณีอายุไม่เกิน ๖๐ ปี ต้องมีหนังสือรับรองการประกอบอาชีพจากสำนักบริหารแรงงานต่างด้าวหรือสำนักงานจัดหางานจังหวัด หรือหนังสือรับรองการประกอบอาชีพที่นายอำเภอที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านเป็นผู้ออกให้ มีหนังสือรับรองเงินเดือนหรือรายได้และหลักฐานการเสียภาษีมาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๓ ปี ติดต่อกันก่อนปีที่ยื่นคำขอแปลงสัญชาติ และต้องมีรายได้เฉลี่ยเดือนละไม่ต่ำกว่า ๒๕,๐๐๐ บาท โดยอาจนำรายได้ของสามีหรือภรรยามารวมได้ หรือเดือนละไม่ต่ำกว่า ๑๕,๐๐๐ บาท สำหรับผู้ขอแปลงสัญชาติที่ได้รับใบสำคัญถิ่นที่อยู่หรือใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าวเป็นเวลาตั้งแต่ ๑๐ ปีขึ้นไป หรือมีคู่สมรสหรือบุตรเป็นผู้มีสัญชาติไทย หรือเรียนจบการศึกษาในระดับอุดมศึกษาจากสถาบันการศึกษาในประเทศไทย กรณีอายุตั้งแต่ ๖๐ ปีบริบูรณ์ขึ้นไป ให้พิจารณาจากอาชีพที่ผู้สูงอายุสามารถทำได้ ไม่ว่าจะเป็นการรวมกลุ่มอาชีพหรืออาชีพส่วนบุคคล โดยให้นายอำเภอที่ผู้ขอมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน เป็นผู้ออกหนังสือรับรองการประกอบอาชีพ และยกเว้นเรื่องการเสียภาษีและเกณฑ์รายได้)

- มีภูมิลำเนาอยู่ในราชอาณาจักรไทยต่อเนื่องจนถึงวันที่คำขอแปลงสัญชาติไทยเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๕ ปี

- มีความรู้ภาษาไทย (กรณีอายุไม่เกิน ๖๐ ปีบริบูรณ์ขึ้นไป ต้องสามารถพูดและฟังภาษาไทยกลางเข้าใจได้ และสามารถร้องเพลงชาติไทยและเพลงสรรเสริญพระบารมีได้ กรณีอายุตั้งแต่ ๖๐ ปีบริบูรณ์ขึ้นไป ให้สามารถพูดหรือฟังภาษาไทยกลางหรือภาษาถิ่นที่ใช้กันอย่างแพร่หลายในพื้นที่จังหวัดที่เป็นภูมิลำเนาของผู้ขอแปลงสัญชาติ เข้าใจได้ โดยต้องผ่านการสัมภาษณ์จากคณะทำงานสัมภาษณ์ สังเกตพฤติการณ์ และทดสอบความรู้ภาษาไทยของจังหวัด)

๒) คุณสมบัติตามมาตรา ๑๒ วรรคสอง กำหนดให้บุตรสามารถยื่นคำขอแปลงสัญชาติเป็นไทย พร้อมกับบิดาหรือมารดา โดยได้รับการยกเว้น เรื่องการบรรลุนิติภาวะ การมีอาชีพเป็นหลักฐาน การมีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรไทย และการมีความรู้ภาษาไทย

๒.๒.๓. สถานที่รับคำขอ ได้แก่

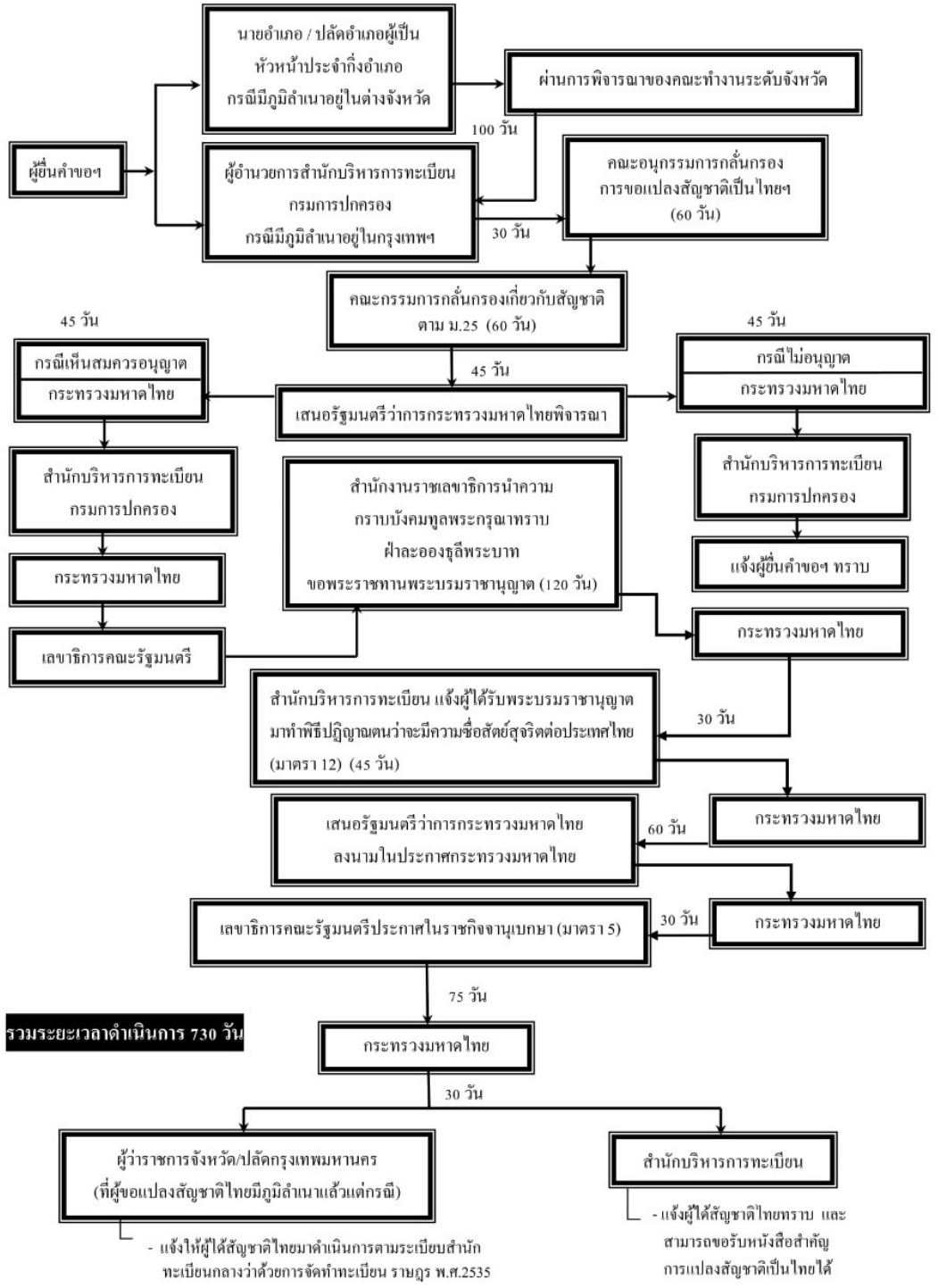
๑) ผู้ที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านหรือทะเบียนประวัติในท้องที่กรุงเทพมหานคร ให้ยื่นคำขอฯ ที่ สำนักบริหารการทะเบียน

๒) ผู้ที่มีชื่อในทะเบียนบ้านหรือทะเบียนประวัติในท้องที่จังหวัดอื่น ให้ยื่นคำขอ ณ ที่ว่าการอำเภอที่ผู้ขอมีภูมิลำเนาอยู่ตามทะเบียนบ้านหรือทะเบียนประวัติ

๓. อำนาจหน้าที่ และแนวทางการปฏิบัติงานของนายอำเภอ

ขั้นตอนการขอแปลงสัญชาติเป็นไทยของคนต่างด้าวซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อย

การขอแปลงสัญชาติเป็นไทย ของคนต่างด้าวซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อย ตามมาตรา 10 แห่ง พ.ร.บ.สัญชาติ พ.ศ. 2508

๒.๒.๔ การบริหารงานสถานะบุคคลและสัญชาติ (ต่อ)

๑. ประเด็นภารกิจ

การพิสูจน์และรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น

๒. ระเบียบ/กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ ระเบียบ/กฎหมาย

๑) พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๕

๒) กฎกระทรวงการพิสูจน์และการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๕

๓) ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง คำขอพิสูจน์ความเป็นคนไทยพลัดถิ่น ใบรับ และหนังสือรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น ลงวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๕๕

๒.๒ สาระสำคัญ

๒.๒.๑ การพิสูจน์และรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น เป็นการคืนสัญชาติไทยให้แก่คนซึ่งมีเชื้อสายไทยที่ต้องกลายเป็นคนในบังคับของประเทศอื่น โดยเหตุอันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงอาณาเขตของราชอาณาจักรไทยในอดีต ซึ่งปัจจุบันมิได้ถือสัญชาติของประเทศอื่นและอพยพเข้ามาอยู่อาศัยในประเทศไทยเป็นระยะเวลาหนึ่งโดยมีวิถีชีวิตเป็นคนไทยและได้รับการสำรวจจัดทำทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร ภายใต้หลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

๒.๒.๒ มีพื้นที่เป้าหมาย ๕ จังหวัด คือ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดชุมพร จังหวัดระนอง จังหวัดตราด และจังหวัดตาก โดยมีคุณสมบัติ/หลักเกณฑ์ในการยื่นคำขอฯ ดังนี้

๑) เป็นผู้ซึ่งได้รับการสำรวจจัดทำทะเบียนประวัติและเอกสารแสดงตนไว้ในกลุ่มซึ่งระบุไว้ว่ามีเชื้อสายไทย

๒) อาศัยอยู่ในประเทศไทยอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน โดยมีหลักฐานทางทะเบียนราษฎร

๓) ปัจจุบันไม่ได้ถือสัญชาติของประเทศอื่น

๔) มีรูปร่างลักษณะและวิถีชีวิตเหมือนคนไทยและสามารถพูดและฟังภาษาไทยเข้าใจ

๕) สามารถแสดงผังเครือญาติซึ่งน่าเชื่อถือว่าเป็นผู้มีเชื้อสายไทยและมีผู้ที่น่าเชื่อถือซึ่งมีสัญชาติไทยให้การรับรองหรือมีหลักฐานผลการตรวจทางวิทยาศาสตร์ที่สามารถแสดงถึงความเป็นญาติกับผู้ที่มีสัญชาติไทยโดยการเกิด

๒.๒.๓ **สถานที่รับคำขอ** บุคคลที่มีคุณสมบัติสามารถยื่นคำขอฯ ด้วยตนเอง (บรรลุนิติภาวะแล้ว) หรือบิดามารดาหรือผู้ปกครองยื่นคำขอแทน (กรณียังไม่บรรลุนิติภาวะ) ยื่นคำขอฯ ที่สำนักทะเบียนอำเภอที่ผู้ขอมีภูมิลำเนาอยู่ตามทะเบียนบ้านหรือทะเบียนประวัติ

๒.๒.๔ กรณีคำขอพิสูจน์และรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่นจะต้องได้รับการรับรองจากคณะกรรมการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น

๓. อำนาจหน้าที่ และแนวทางการปฏิบัติงานของนายอำเภอ

๓.๑ ขั้นตอนการพิสูจน์และรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น

๓.๒ ข้อบกพร่องที่พบบ่อย

๑. ผังเครือญาติไม่ชัดเจน และไม่มีความเชื่อมโยงกับผู้มีสัญชาติไทย

๒. รายการบิดามารดาในฐานข้อมูลไม่ตรงกับทะเบียนประวัติ

๒.๒.๔ การบริหารงานสถานะบุคคลและสัญชาติ (ต่อ)

๑. ประเด็นภารกิจ

การขอเปลี่ยนแปลงสถานะในเอกสารการทะเบียนราษฎรสำหรับคนไทยพลัดถิ่น

๒. ระเบียบ/กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ ระเบียบ/กฎหมาย

๑) พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๕

๒) กฎกระทรวงการพิสูจน์และการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๕

๓) หนังสือสำนักทะเบียนกลาง ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๗ ลงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๕

๒.๒ สาระสำคัญ

๒.๒.๑ การพิสูจน์และรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น เป็นการคืนสัญชาติไทยให้แก่คนซึ่งมีเชื้อสายไทยที่ต้องกลายเป็นคนในบังคับของประเทศอื่น โดยเหตุอันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงอาณาเขตของราชอาณาจักรไทยในอดีต ซึ่งปัจจุบันมิได้ถือสัญชาติของประเทศอื่นและอพยพเข้ามาอยู่อาศัยในประเทศไทยเป็นระยะเวลาหนึ่งโดยมีวิถีชีวิตเป็นคนไทยและได้รับการสำรวจจัดทำทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร ภายใต้หลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

๒.๒.๒ คุณสมบัติ/หลักเกณฑ์ในการยื่นคำขอฯ ดังนี้

๑) ผู้ยื่นคำขอเป็นบุตรของบุคคลที่ผ่านการพิสูจน์และรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่นจากคณะกรรมการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น โดยบุตรนั้นจะต้องไม่ถือสัญชาติของประเทศอื่น

๒) ผู้ยื่นคำขอเป็นคนไทยพลัดถิ่นที่มีสัญชาติไทยแล้ว ไม่ว่าจะเป็นการได้สัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติหรือได้สัญชาติไทยตามมาตราอื่น ๆ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

๒.๒.๓ สถานที่รับคำขอ บุคคลที่มีคุณสมบัติสามารถยื่นคำขอฯ ด้วยตนเอง (บรรลุนิติภาวะแล้ว) หรือบิดามารดาหรือผู้ปกครองยื่นคำขอแทน (กรณียังไม่บรรลุนิติภาวะ) ยื่นคำขอฯ ที่สำนักทะเบียนที่ผู้ขอมีภูมิลำเนาอยู่ตามทะเบียนบ้าน

๒.๒.๔ นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่น ตรวจพิจารณาพยานหลักฐานต่าง ๆ เชื่อได้ว่า ผู้ขอเป็นบุตรของบุคคลที่ได้รับการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น <u>หรือเป็นบุคคลที่มีสัญชาติไทยแล้วไม่ว่าจะเป็นการได้สัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติหรือได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ.๒๕๐๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๓๕ หรือการได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ.๒๕๕๑ จริง</u> ให้มีคำสั่งอนุมัติให้แก้ไขเปลี่ยนแปลงสถานะทางทะเบียนแก่ผู้ขอ แล้วจัดส่งให้สำนักทะเบียนกลางเพื่อกำหนดเลขประจำตัวประชาชน

๓. อำนาจหน้าที่ และแนวทางการปฏิบัติงานของนายอำเภอ

นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่น ตรวจพิจารณาพยานหลักฐานต่าง ๆ เชื่อได้ว่าผู้ขอเป็นบุตรของบุคคลที่ได้รับการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น <u>หรือเป็นบุคคลที่มีสัญชาติไทยแล้วไม่ว่าจะเป็นการได้สัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติหรือได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ.๒๕๐๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๓๕ หรือการได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ.๒๕๕๑ จริง</u> ให้มีคำสั่งอนุมัติให้แก้ไขเปลี่ยนแปลงสถานะทางทะเบียนแก่ผู้ขอ แล้วจัดส่งให้สำนักทะเบียนกลางเพื่อกำหนดเลขประจำตัวประชาชน

๒.๒.๕ การป้องกันและปราบปรามการทุจริตการทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน

<u>กฎหมาย/ระเบียบ หนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง</u>

๑. กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการโต้แย้งหรือชี้แจงข้อเท็จจริง การอุทธรณ์ และการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งของนายทะเบียน พ.ศ. ๒๕๕๑

๒. ระเบียบสำนักทะเบียนกลาง ว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎรด้วยระบบคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๓๘ (รวมแก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๔๗)

ข้อ ๕/๓ นายทะเบียนและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานทะเบียนราษฎรทุกคนต้องเก็บรักษารหัสผ่านของตนไว้เป็นความลับ หากมีการปฏิบัติโดยมิชอบหรือความเสียหายใดๆ เกิดขึ้นอันเนื่องมาจากการใช้รหัสผ่านเจ้าของรหัสผ่านนั้นต้องรับผิดชอบในทุกกรณี

ข้อ ๕/๔ ก่อนเริ่มปฏิบัติงานแต่ละวันในสำนักทะเบียนอำเภอและสำนักทะเบียนท้องถิ่น เมื่อทำการเปิดระบบคอมพิวเตอร์แล้ว ให้เจ้าหน้าที่พิมพ์รายงานผลการปฏิบัติงานประจำวันของวันที่ผ่านมาเสนอให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่น หรือผู้ได้รับมอบหมายตรวจสอบรายละเอียดและความถูกต้องก่อนทุกครั้ง เมื่อตรวจสอบและเห็นว่าถูกต้อง ให้ผู้ตรวจสอบลงชื่อพร้อมทั้งวันเดือนปีรับรองการตรวจสอบในรายงานดังกล่าว แล้วให้เก็บรวบรวมไว้สำหรับใช้ตรวจสอบและเป็นหลักฐานอ้างอิงต่อไป การเก็บรักษารายงานดังกล่าว ให้เก็บรักษาไว้เป็นเวลาไม่น้อยกว่าหนึ่งปี

๓. ระเบียบกรมการปกครอง ว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๕๔

ข้อ ๖๗ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่รายงานผลการออกบัตรเสนอต่อนายอำเภอทุกสิ้นวันทำการ หากไม่สามารถรายงานได้ภายในวันนั้น ให้รีบรายงานในวันทำการรุ่งขึ้นทันที

๔. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๐๙.๖/ว ๑๘๒๑ ลงวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๖๔

๕. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๐๙.๖/ว ๓๒๓ ลงวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗

๖. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๐๙.๖/ว ๘๐ ลงวันที่ ๗ มกราคม ๒๕๕๙

๗. หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๖/ว ๑๑๓๔๖ ลงวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๕๘

๘. หนังสือกรมการปกครอง ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๓๐๙.๖/ว ๑๗๕๕๘ ลงวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๗

๙. หนังสือกรมการปกครอง ลับ ที่ มท ๐๓๐๙.๖/ว ๖๗๕ ลงวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๕๗

๑๐. หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๒๗๗๓๙ ลงวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๕

๑๑. หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๘๗๘๗ ลงวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๕๒

๑๒. หนังสือสำนักทะเบียนกลาง ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๖๑ ลงวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๒

๑๓. หนังสือสำนักทะเบียนกลาง ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๖๖ ลงวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๗

๑๔. หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๖/ว ๑๙๒๐๑ ลงวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๖๔

เป้าหมายการปฏิบัติงาน

๑. แก้ไข (เยียวยา) ปัญหาทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชนแก่เจ้าของรายการผู้สุจริตที่ถูกกระทบสิทธิให้เสร็จสิ้นโดยเร็ว

๒. การดำเนินคดีอาญากับผู้กระทำผิด ตลอดจนผู้ให้การสนับสนุนช่วยเหลือ

๓. ดำเนินการด้านวินัยกับเจ้าหน้าที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

อำนาจหน้าที่ของนายอำเภอ

๑. อำนาจหน้าที่ในด้านการป้องกันการทุจริตทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน

๑.๑ ควบคุม กำกับ ดูแล และสอดส่องพฤติกรรมการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างใกล้ชิด เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ราชการเป็นไปโดยถูกต้องตามกฎหมาย และซื่อสัตย์สุจริต

๑.๒ ตรวจสอบวิเคราะห์รายงานผลการปฏิบัติงานทะเบียนเป็นประจำทุกวัน เพื่อติดตามกำกับดูแลว่ามีความผิดปกติเกิดขึ้นหรือไม่ อย่างไร หากพบข้อสงสัยให้รีบตรวจสอบข้อเท็จจริงและดำเนินการตามอำนาจหน้าที่

๑.๓ สั่งกำชับเจ้าหน้าที่ซึ่งรับผิดชอบการปฏิบัติงานทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชนทุกคน ทุกตำแหน่ง จะต้องรับผิดชอบการใช้บัตร Smart Card และรหัสผ่านที่ใช้เข้าระบบการปฏิบัติงานด้วยคอมพิวเตอร์ของตนเอง ห้ามมิให้มอบบุคคลอื่นดำเนินการแทนโดยเด็ดขาด หากตรวจพบว่ามีการฝ่าฝืนเป็นเหตุให้เกิดกระทำทุจริตหรือปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เจ้าของบัตรต้องรับผิดชอบต่อการกระทำที่เกิดขึ้นทุกกรณี ในฐานะผู้กระทำหรือผู้ร่วมกระทำความผิด และจะต้องถูกลงโทษวินัยสถานหนัก ทั้งนี้ หมายความรวมถึงผู้บังคับบัญชาของบุคคลดังกล่าวด้วยในข้อหาละเลย ขาดความเอาใจใส่และขาดความรับผิดชอบต่องานในหน้าที่จนทำให้เกิดความเสียหายแก่ราชการ

๑.๔ ออกคำสั่งแต่งตั้งปลัดอำเภอให้รับผิดชอบการปฏิบัติงานทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชนอำเภอละ ๒ คน เป็นอย่างน้อย เว้นแต่อำเภอที่มีปลัดอำเภอจำนวนน้อย ให้แต่งตั้งปลัดอำเภอทุกคนให้รับผิดชอบงานทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน โดยผู้ที่มีคำสั่งแต่งตั้งทุกคนสามารถปฏิบัติงานแทนกันได้ตลอดเวลา ทั้งนี้ ในช่วงเวลาที่เปิดให้บริการจัดทำทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชนในแต่ละวัน จะต้องมีปลัดอำเภอคนใดคนหนึ่งปฏิบัติงานอยู่ประจำตลอดเวลาด้วย

๒. อำนาจหน้าที่ในการปราบปรามการทุจริตทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน

๒.๑ มอบหมายเจ้าหน้าที่คนหนึ่งคนใดรับผิดชอบ หรืออาจแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นเพื่อทำการตรวจสอบข้อเท็จจริง ซึ่งผู้ที่ได้รับมอบหมายหรือคณะกรรมการต้องไม่มีส่วนรู้เห็นเกี่ยวข้องด้วยกับกรณีดังกล่าว โดยให้มีหน้าที่ตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับบุคคลและรายการทางทะเบียน แสวงหาพยานหลักฐานเพื่อให้ทราบพฤติการณ์การดำเนินการทางทะเบียนตลอดจนผู้เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาสั่งการต่อไป

๒.๒ การสั่งให้มีการดำเนินการทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน เช่น การสั่งระงับความเคลื่อนไหวทางทะเบียนไว้ก่อน การจำหน่ายรายการบุคคล การปรับปรุงรายการทางทะเบียนราษฎร การยกเลิกและเพิกถอนหลักฐานเอกสารทางทะเบียน เป็นต้น

๒.๓ มอบหมายให้หัวหน้าฝ่าย หรือหัวหน้างานซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบงานทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน ดำเนินการ**รวบรวมพยานหลักฐานแจ้งความดำเนินคดีอาญา**กับผู้กระทำผิดทุกคนในทุกข้อหาความผิดที่ปรากฏ

๒.๔ การดำเนินการทางวินัย ให้ผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่ผู้กระทำผิดวินัยแจ้งผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุ พิจารณาสั่งลงโทษหรือแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นมาทำการสอบสวนตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในกฎ ก.พ.

ขั้นตอนการดำเนินการตรวจสอบข้อร้องเรียน/การทุจริตทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน

สรุปขั้นตอนการดำเนินการตามนัยหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๐๙.๖/ว ๓๒๓ ลงวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ดังนี้

๑. การตรวจสอบข้อเท็จจริง กรณีตรวจพบหลักฐานหรือรายการต้องสงสัยหรือได้รับหนังสือแจ้งเรื่อง หรือการร้องเรียน/ร้องทุกข์ทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน ให้นายอำเภอ ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ ผู้อำนวยการเขต ปลัดเทศบาล หรือปลัดเมืองพัทยา แล้วแต่กรณี มอบหมายเจ้าหน้าที่คนหนึ่งคนใดรับผิดชอบ หรืออาจแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นเพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริง

๒. การดำเนินการทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน

๒.๑ กรณีเป็นการมีชื่อและรายการในทะเบียนบ้านโดยมิชอบหรือเจ้าของรายการที่แท้จริงซึ่งถูกแอบอ้างไม่มีตัวตนอยู่แล้ว **ให้นายทะเบียนสั่งระงับการเคลื่อนไหวทางทะเบียนไว้ก่อน** หรือจำหน่ายชื่อและรายการบุคคลดังกล่าวออกจากทะเบียนบ้านตามกฎหมายและระเบียบ

๒.๒ กรณีเป็นการแอบอ้างใช้ชื่อและรายการผู้อื่น โดยเจ้าของรายการที่แท้จริงยังมีตัวตนอยู่จริง **ให้นายทะเบียนปรับปรุงแก้ไขรายการทางทะเบียนของเจ้าของรายการกลับคืน** เข้าในทะเบียนบ้านหลังเดิมก่อนที่จะมีการดำเนินการโดยมิชอบทางทะเบียน **เว้นแต่**ไม่สามารถดำเนินการได้ให้พิจารณาตามความเป็นจริง

๒.๓ ให้เพิกถอนหลักฐานเอกสารทางทะเบียนที่ดำเนินการโดยมิชอบ โดยหมายเหตุให้ทราบถึงที่มาของการเพิกถอน แล้วลงลายมือชื่อและวันเดือนปีกำกับไว้

๒.๔ กรณีการแอบอ้างสวมตัวทำบัตรประจำตัวประชาชน ให้นายอำเภอ ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ ผู้อำนวยการเขต ปลัดเทศบาล หรือปลัดเมืองพัทยา แล้วแต่กรณี เป็นผู้สั่งจำหน่ายหลักฐานเอกสารที่เกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชนที่เกี่ยวข้องทุกฉบับ พร้อมทั้งเรียกบัตรประจำตัวประชาชนที่มีการกระทำผิดดังกล่าวคืน เพื่อดำเนินการจำหน่ายโดยหมายเหตุให้ทราบสาเหตุและที่มาของการจำหน่ายหลักฐานเอกสาร แล้วลงลายมือชื่อและวันเดือนปีกำกับไว้

๒.๕ กรณีที่มีการนำชื่อและรายการที่แอบอ้างไปขอตั้งหรือเปลี่ยนชื่อตัว ชื่อรองหรือชื่อสกุล ให้นายทะเบียนท้องที่ ยกเลิกหลักฐานทางทะเบียนและเรียกหนังสือสำคัญเกี่ยวกับชื่อตัว ชื่อรองหรือชื่อสกุลคืนจากผู้แอบอ้าง พร้อมทั้งหมายเหตุการณ์ยกเลิกในหลักฐานหรือหนังสือสำคัญ แล้วลงลายมือชื่อและวันเดือนปีกำกับไว้

๒.๖ กรณีมีการนำชื่อและรายการที่แอบอ้างไปจดทะเบียนครอบครัว ให้นายทะเบียนบันทึกข้อเท็จจริงเกี่ยวกับรายการของผู้แอบอ้างไว้เป็นหลักฐานในทะเบียนครอบครัว

๓. การแก้ไข (เยียวยา) ปัญหาทางทะเบียน ให้แก้ไขรายการทางทะเบียน เพื่อคืนสถานะทางทะเบียนให้แก่เจ้าของรายการที่แท้จริงซึ่งถูกกระทบสิทธิโดยสุจริตทันที **โดยไม่ต้องรอผลการดำเนินคดีอาญาหรือการดำเนินการทางวินัย**

๔. การดำเนินการทางคดีอาญา ให้นายอำเภอ ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ ผู้อำนวยการเขต ปลัดเทศบาล หรือปลัดเมืองพัทยา แล้วแต่กรณี หรืออาจ**มอบหมาย**ให้หัวหน้าฝ่ายหรือหัวหน้างานซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบงานทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชนที่มีการกระทำผิดเกิดขึ้น **เป็นผู้แจ้งความร้องทุกข์ให้ดำเนินคดีอาญากับผู้กระทำผิดทุกคนในทุกข้อหาความผิดที่ปรากฏ โดยไม่ต้องพิจารณาว่าความผิดนั้นจะขาดอายุความไปแล้วหรือไม่** สำหรับกฎหมายที่ใช้อ้างเพื่อเอาผิดแก่ผู้กระทำผิด**ให้ถือวันที่มีการกระทำผิด**

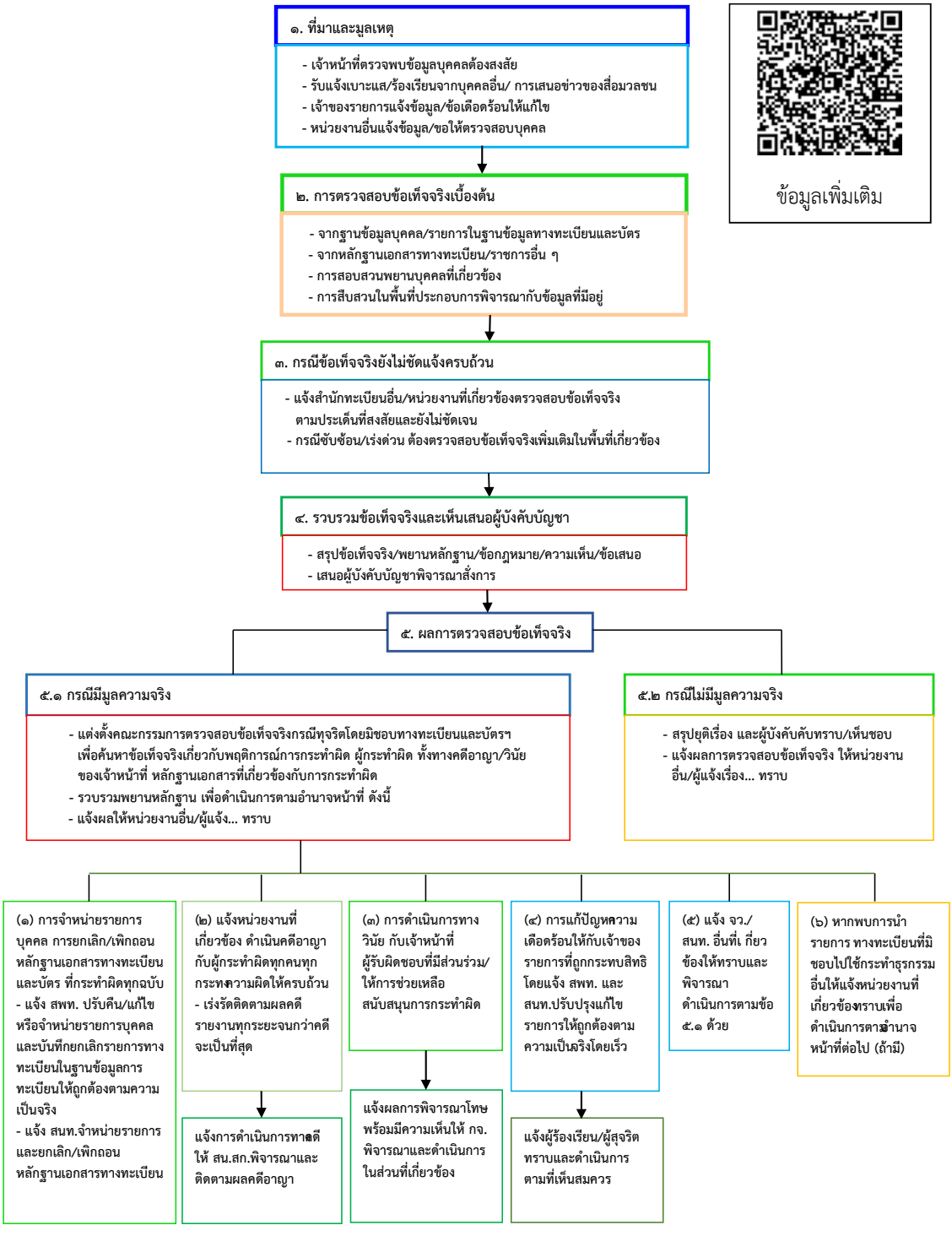
๕. การดำเนินการทางวินัย ให้ผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่ผู้กระทำผิดวินัยแจ้งผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุ พิจารณาสั่งลงโทษหรือแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นสอบสวนตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎ ก.พ. และหากปรากฏชัดแจ้งว่าเจ้าหน้าที่ผู้ใดมีส่วนเกี่ยวข้องกับการทุจริตจำนวนหลายรายหรือมีพฤติการณ์รู้เห็นเชื่อมโยงกับกระบวนการกระทำทุจริตด้วย หรือเห็นว่ามีผลกระทบต่อการสอบสวนของคณะกรรมการ หรืออาจเกิดความเสียหายต่อทางราชการอย่างร้ายแรง ควรมีคำสั่งพักราชการหรือให้ออกจากราชการไว้ก่อน สำหรับการพิจารณาลงโทษทางวินัย ให้ลงโทษแก่เจ้าหน้าที่ในทุกระดับและพิจารณาโทษสถานหนักตามควรแก่กรณี

๖. การรายงานผลการดำเนินการตามข้อ ๑-๕ ให้อำเภอ กิ่งอำเภอ สำนักงานเขต เทศบาล และเมืองพัทยา รายงานให้จังหวัด/กรุงเทพมหานครทราบทุกระยะจนกว่าจะเป็นที่สุด และให้จังหวัด/กรุงเทพมหานคร ตรวจสอบและควบคุมให้การดำเนินการดังกล่าวเป็นไปโดยถูกต้อง ครบถ้วนแล้ว รวบรวมข้อเท็จจริงและความเห็นแจ้งให้กรมการปกครองทราบทุกระยะจนกว่าจะเป็นที่สุด รวมทั้งมีหน้าที่เร่งติดตามผลการดำเนินการทางคดีอาญาด้วย

๗. การแจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้หน่วยงานที่ตรวจพบหลักฐานหรือรายการต้องสงสัยหรือได้รับหนังสือแจ้งเรื่อง หรือการร้องเรียน/ร้องทุกข์ เป็นผู้ประสานงานกับอำเภอ กิ่งอำเภอ สำนักงานเขต เทศบาล และเมืองพัทยา หรือหน่วยงานอื่น เพื่อจะได้พิจารณาดำเนินการกับผู้กระทำผิด รวมทั้งการจำหน่ายยกเลิก เพิกถอนหลักฐานเอกสารทางทะเบียนที่ออกโดยมิชอบ และหากเป็นกรณีทุจริตทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชนเกิดขึ้นในเขตท้องที่ ต้องพิจารณาดำเนินการตามข้อ ๑-๖ ด้วย

ที่มา : ส่วนป้องกันและปราบปรามการทุจริตการทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน
สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง หมายเลขโทรศัพท์: ๐-๒๗๙๑-๗๓๒๒, ๐๒-๗๙๑๗๓๒๘

แผนผังแสดงกระบวนงานการตรวจสอบข้อร้องเรียน/การทุจริตทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน
(หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๐๙.๖/ว ๓๒๓ ลว.๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗)

๒.๓

งานนิติการและรักษาความสงบเรียบร้อย

๒.๓.๑ ประมวลกฎหมายอาญาและประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

๒.๓.๒ กฎหมายว่าด้วยอาวุธปืน

๒.๓.๓ กฎหมายว่าด้วยการพนัน

๒.๓.๔ มูลนิธิ สมาคม

๒.๓.๕ การควบคุมการเรี่ยไร

๒.๓.๖ การขายทอดตลาดและค้าของเก่า

๒.๓.๗ กฎหมายว่าด้วยโรงแรม

๒.๓.๘ กฎหมายว่าด้วยสถานบริการ

๒.๓.๑ ประมวลกฎหมายอาญา และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

๑. ประเด็นภารกิจ

ประมวลกฎหมายอาญา และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

๒. ระเบียบ/กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ ระเบียบ/กฎหมาย

๒.๑.๑ ประมวลกฎหมายอาญา

๒.๑.๒ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

๒.๑.๓ พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ. ๒๔๙๙

๒.๑.๔ พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓

๒.๑.๕ กฎกระทรวงกำหนดการสอบสวนความผิดอาญาบางประเภทในจังหวัดอื่นนอกจากกรุงเทพมหานครโดยพนักงานสอบสวนฝ่ายปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๕

๒.๑.๖ กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการเรียกประกันหรือหลักประกันการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาในชั้นสอบสวน พ.ศ. ๒๕๔๙

๒.๑.๗ กฎกระทรวงกำหนดวิธีการขอคืนสิ่งของที่เจ้าพนักงานยึดไว้ไปดูแลรักษาหรือใช้ประโยชน์ พ.ศ. ๒๕๕๓

๒.๑.๘ ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการเปรียบเทียบและการสอบสวนคดีอาญาบางประเภท พ.ศ. ๒๕๒๑

๒.๑.๙ ระเบียบกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ว่าด้วยการปฏิบัติเกี่ยวกับของกลางในคดีความผิดเกี่ยวกับการป่าไม้ พ.ศ. ๒๕๓๓

๒.๑.๑๐ ระเบียบกรมการปกครองว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการจ่ายเงินสินบนรางวัลและเงินค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน พ.ศ. ๒๕๔๘

๒.๑.๑๑ ข้อบังคับการเก็บรักษาของกลางกระทรวงมหาดไทย พ.ศ. ๒๔๘๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

๒.๑.๑๒ ข้อบังคับที่ ๑/๒๕๐๙ เรื่อง ระเบียบการสอบสวนคดีอาญาในจังหวัดอื่นนอกจากจังหวัดพระนครและจังหวัดธนบุรี

๒.๑.๑๓ ข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยระเบียบการสอบสวนคดีอาญาบางประเภทในจังหวัดอื่นนอกจากกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๐

๒.๑.๑๔ ข้อบังคับกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยระเบียบการดำเนินคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๒๓ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๓ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๒๓ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๒๕ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๓๖ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๓๗ และ (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๓๘

๒.๑.๑๕ ข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยระเบียบการปฏิบัติหน้าที่ชันสูตรพลิกศพของพนักงานฝ่ายปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓

๒.๑.๑๖ ข้อบังคับกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการเปรียบเทียบและการสอบสวนคดีละเมิดข้อบัญญัติท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗

๒.๑.๑๗ ข้อบังคับประธานศาลฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขเกี่ยวกับการเรียกประกันหรือหลักประกันในการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๘

๒.๑.๑๘ ข้อบังคับของประธานศาลฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการออกคำสั่งหรือหมายอาญา พ.ศ. ๒๕๔๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

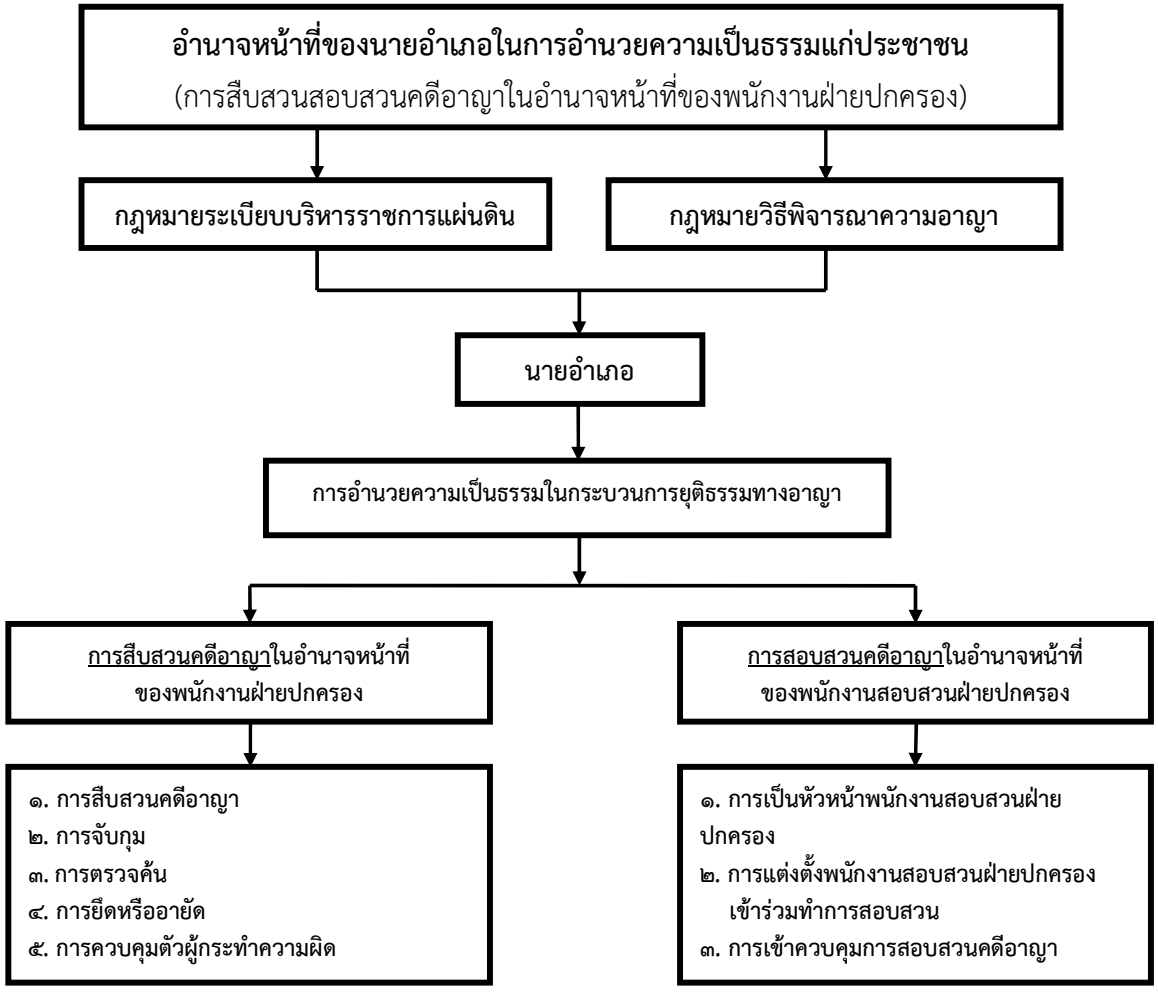
๒.๑.๑๙ คำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่ ๘๐/๒๕๕๑ เรื่อง การกำหนดวงเงินประกัน การกำหนดหลักทรัพย์ที่อาจใช้เป็นหลักประกันและการใช้บุคคลเป็นประกัน ในการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาในชั้นสอบสวน

๒.๒ สาระสำคัญ

กระทรวงมหาดไทยมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข การรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน การอำนวยความเป็นธรรมของสังคม ตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๓๐ และกรมการปกครองเป็นส่วนราชการหลักของกระทรวงมหาดไทยที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข การรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน การอำนวยความเป็นธรรมของสังคม ตามกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. ๒๕๕๙ ประกอบกับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒ (๑๗) (ฏ) มาตรา ๑๗ และมาตรา ๑๘ กำหนดให้นายอำเภอ ถือเป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ มีอำนาจในการสืบสวนและสอบสวนความผิดอาญาซึ่งเกิดหรืออ้าง หรือเชื่อว่าได้เกิดภายในเขตอำนาจของตน หรือผู้ต้องหามีที่อยู่ หรือถูกจับภายในเขตอำนาจของตนได้ นอกจากนี้ นายอำเภอยังมีอำนาจหน้าที่ในการบังคับบัญชาพนักงานฝ่ายปกครองในพื้นที่ เช่น ปลัดอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ ในการปฏิบัติหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยและอำนวยความเป็นธรรมให้กับประชาชนอย่างถูกต้องตามระเบียบกฎหมายและมีประสิทธิภาพอีกด้วย

๓. เป้าหมายการปฏิบัติงาน และอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอ

๓.๑ เป้าหมายในภาพรวม/ขั้นตอนการดำเนินงาน

๓.๒ อำนาจหน้าที่ของนายอำเภอ

๓.๒.๑ การสืบสวนคดีอาญา

การสืบสวนคดีที่มีโทษทางอาญา (ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗) โดยประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๘ ได้กำหนดโทษทางอาญา มีดังนี้ (๑) ประหารชีวิต (๒) จำคุก (๓) กักขัง (๔) ปรับ (๕) ริบทรัพย์สิน ซึ่งหมายความรวมถึงทุกการกระทำความผิดที่มีโทษทางอาญา เช่น เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาหรือกฎหมายอื่น ๆ ที่มีโทษทางอาญา เป็นอำนาจหน้าที่ของพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ หรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ (ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒ (๑๖) และ (๑๗)) ในการบังคับใช้กฎหมาย **เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน** ด้วยการแสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐาน เพื่อที่จะทราบรายละเอียดแห่งความผิด และเพื่อป้องกันมิให้เกิดการกระทำผิดอาญาเกิดขึ้น นอกจากนี้ พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ฯลฯ มีอำนาจในการจับกุม ตรวจค้น ยึดหรืออายัด สิ่งของต่าง ๆ ที่อาจใช้เป็นพยานหลักฐาน และควบคุมตัวผู้กระทำความผิด ตามที่กำหนดไว้

ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แล้วไปร้องทุกข์กล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวนให้ดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดได้

โดยผู้มีอำนาจหน้าที่ในการสืบสวนคดีอาญาได้นั้น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒ (๑๖) กำหนดไว้ว่าต้องมีฐานะเป็น **“พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ”** อันหมายความถึง เจ้าพนักงานซึ่งกฎหมายให้มีอำนาจและหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน ทั้งนี้ให้รวมถึง พัศดี เจ้าพนักงานสรรพสามิต กรมศุลกากร กรมเจ้าท่า พนักงานตรวจคนเข้าเมือง และเจ้าพนักงานอื่น ๆ ที่ทำการเกี่ยวกับการจับกุมปราบปรามผู้กระทำผิดตามกฎหมายซึ่งตนมีหน้าที่ต้องจับกุมหรือปราบปราม โดยหากเป็นข้าราชการตำรวจนั้น ไม่จำกัดว่าจะเป็นชั้นยศใด เช่น สิบตำรวจตรีจนถึงพลตำรวจเอกก็มีอำนาจสืบสวนคดีอาญาได้เช่นเดียวกัน

๓.๒.๑.๑ พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ในส่วนภูมิภาค

(๑) ในระดับอำเภอ ได้แก่เฉพาะตำแหน่งดังต่อไปนี้

(๑.๑) ปลัดอำเภอ มีอำนาจตามโครงสร้างของที่ทำการปกครองอำเภอ โดยต้องมีคำสั่งมอบหมายงานให้มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อย ตามมาตรา ๘ ฉ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ประกอบข้อ ๑๘ (๑) แห่งกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. ๒๕๕๙ และมีอำนาจในฐานะปลัดอำเภอประจำตำบล ซึ่งได้ปฏิบัติหน้าที่ในตำบลที่ตนประจำอยู่ตามมาตรา ๖๙ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ นอกจากนี้ ยังเป็นผู้ช่วยเหลือนายอำเภอ ตามมาตรา ๖๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔

ในประเด็นที่สำคัญในกระบวนการยุติธรรมทางอาญานั้น “ปลัดอำเภอ” คือ ข้าราชการกรมการปกครองตำแหน่ง “เจ้าพนักงานปกครอง” ที่มีฐานะเป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ตามมาตรา ๒ (๑๖) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา นอกจากนี้ “ปลัดอำเภอ” ที่ได้รับการแต่งตั้งจากผู้ว่าราชการจังหวัด จะมีฐานะเป็นพนักงานสอบสวนฝ่ายปกครองตามมาตรา ๒ (๖) ประกอบมาตรา ๑๘ ด้วย ดังนั้น ตำแหน่งปลัดอำเภอนอกจากจะเป็นตำแหน่งที่ปฏิบัติงานเพื่อการบริหารราชการของอำเภอแล้ว ในขณะเดียวกันก็เป็นตำแหน่งที่มีอำนาจหน้าที่ในการสืบสวนสอบสวนคดีอาญาเช่นเดียวกัน

(๑.๒) กำนัน มีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา ๓๔ และมาตรา ๓๔ ทวิ และมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗

(๑.๓) ผู้ใหญ่บ้าน มีอำนาจตามมาตรา ๒๗ (๑) และมาตรา ๒๘ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗

(๑.๔) แพทย์ประจำตำบล มีอำนาจตามมาตรา ๔๘ ข้อ ๑ คือ ช่วยกำนันผู้ใหญ่บ้านคิดอ่านและจัดการรักษาความสงบเรียบร้อยในตำบล ดังกล่าวไว้ในมาตรา ๓๖ และ ๕๒ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗

(๑.๕) สารวัตรกำนัน มีฐานะเป็นผู้ช่วยและรับใช้สอยกำนัน ตามมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗

(๑.๖) ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครอง มีอำนาจเฉพาะเมื่อผู้ใหญ่บ้านมอบหมายหรือเมื่อได้ตรวจตรารักษาความสงบเรียบร้อยภายในหมู่บ้านร่วมกับผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบตามมาตรา ๒๘ ทวิ (๑) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗

(๑.๗) ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบ มีอำนาจตามมาตรา ๒๘ ทวิ วรรคสอง (๑) (๒) และวรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗

(๑.๘) สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน มีฐานะเป็น “พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ” เมื่อทำหน้าที่ตำรวจรักษาความสงบภายในท้องที่ร่วมกับพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติกองอาสารักษาดินแดน พ.ศ. ๒๔๙๗

(๒) ในระดับจังหวัด ได้แก่เฉพาะตำแหน่งดังต่อไปนี้

ป้องกันจังหวัดและผู้ช่วยป้องกันจังหวัด มีอำนาจตามโครงสร้างของที่ทำการปกครองจังหวัด ตามข้อ ๑๗ (๑) แห่งกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. ๒๕๕๙ ประกอบคำสั่งกรมการปกครอง ที่ ๑๗๕๒/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๖๒ แบ่งโครงสร้างภายในของที่ทำการปกครองจังหวัด ให้กลุ่มงานความมั่นคงมีอำนาจหน้าที่ในการรักษาความสงบเรียบร้อย โดยจะต้องมีคำสั่งมอบหมายงานให้มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อยเฉพาะบุคคลให้ชัดเจน

๓.๒.๒.๒ พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ (ในส่วนภูมิภาค) ได้แก่ ผู้ว่าราชการจังหวัด รองผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดจังหวัด นายอำเภอ ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ

๓.๒.๒.๓ พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ (ในส่วนกลาง) ได้แก่ ปลัดกระทรวงมหาดไทย รองปลัดกระทรวงมหาดไทย ผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทย ผู้ช่วยปลัดกระทรวงมหาดไทย อธิบดีกรมการปกครอง รองอธิบดีกรมการปกครอง ผู้อำนวยการกองการสอบสวนและนิติการ กรมการปกครอง หัวหน้าฝ่ายและหัวหน้างานในกองการสอบสวนและนิติการ กรมการปกครอง ผู้ตรวจราชการกรมการปกครอง

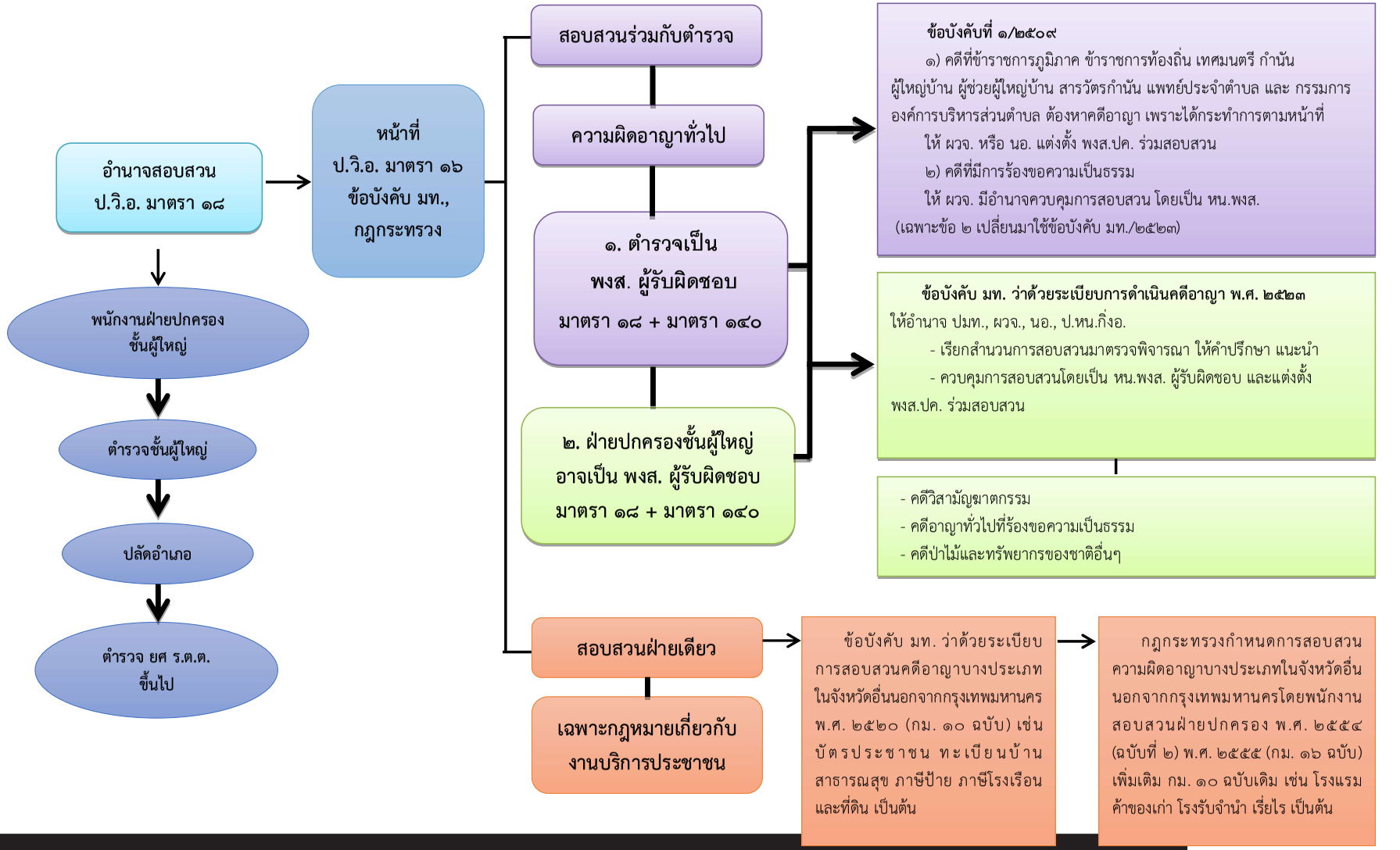
สำหรับในเรื่องเขตอำนาจการสืบสวนคดีอาญานั้น ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามิได้มีบทบัญญัติระบุเรื่องเขตอำนาจการสืบสวนไว้โดยเฉพาะ เช่นเดียวกับเรื่องเขตอำนาจการสอบสวน แต่มีคำพิพากษาศาลฎีกาได้วางบรรทัดฐานไว้ ปรากฏตามคำพิพากษาฎีกาที่ ๑๔๐/๒๔๙๐ “ตำรวจมีอำนาจสืบสวนคดีอาญาได้ทั่วราชอาณาจักร ส่วนพนักงานฝ่ายปกครอง มีอำนาจสืบสวนได้อย่างจำกัดเฉพาะ ในเขตท้องที่ที่ตนประจำอยู่เท่านั้น” ซึ่งหมายความว่า ถ้าเป็นพนักงานฝ่ายปกครอง เช่น นายอำเภอมีอำนาจสืบสวนเฉพาะในเขตอำเภอที่อยู่ในความรับผิดชอบ ถ้าเป็นกำนันก็เฉพาะในเขตตำบลที่ตนมีเขตรับผิดชอบ ถ้าเป็นผู้ใหญ่บ้านหรือผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบก็จะมีเฉพาะในเขตหมู่บ้านเท่านั้น

๓.๒.๒ การสอบสวนคดีอาญา

การสอบสวนคดีอาญา หมายความถึง การรวบรวมพยานหลักฐานและการดำเนินการทั้งหลายซึ่งพนักงานสอบสวนได้ทำไปเกี่ยวกับความผิดที่กล่าวหา เพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงหรือพิสูจน์ความผิดและเพื่อจะเอาตัวผู้กระทำผิดมาฟ้องลงโทษ โดยพนักงานสอบสวน หมายถึง เจ้าพนักงานซึ่งกฎหมายให้มีอำนาจและหน้าที่ทำการสอบสวน ดังนั้น ในส่วนของฝ่ายปกครอง ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๘ ได้กำหนดให้ ในจังหวัดอื่นนอกจากจังหวัดพระนครและจังหวัดธนบุรี พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ ปลัดอำเภอ และข้าราชการตำรวจซึ่งมียศตั้งแต่ชั้นนายร้อยตำรวจตรีหรือเทียบเท่านายร้อยตำรวจตรีขึ้นไป มีอำนาจสอบสวนความผิดอาญาซึ่งได้เกิด หรืออ้าง หรือเชื่อว่าได้เกิดภายในเขตอำนาจของตนหรือผู้ต้องหามีที่อยู่หรือถูกจับภายในเขตอำนาจของตนได้ โดยในแต่ละจังหวัด ผู้ว่าราชการจังหวัดจะแต่งตั้งปลัดอำเภอผู้ปฏิบัติหน้าที่ ณ ที่ว่าการอำเภอ เป็นพนักงานสอบสวนฝ่ายปกครองสำหรับอำเภอนั้น และ**ให้นายอำเภอเป็นหัวหน้าพนักงานสอบสวนตามมาตรา ๑๘ วรรคสี่ และเป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบตามมาตรา ๑๔๐ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา**

นอกจากนี้ นายอำเภอ ยังมีอำนาจในการเข้าควบคุมการสอบสวนคดีอาญา ตามข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยระเบียบการดำเนินคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๒๓ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๓๖ ข้อ ๑๒.๕ และการแต่งตั้งพนักงานสอบสวนฝ่ายปกครองเข้าร่วมทำการสอบสวน ตามข้อบังคับที่ ๑/๒๕๐๙ เรื่อง ระเบียบการสอบสวนคดีอาญาในจังหวัดอื่นนอกจากจังหวัดพระนครและจังหวัดธนบุรี ข้อ ๑๓

อำนาจและหน้าที่สอบสวนความผิดอาญาของพนักงานสอบสวนฝ่ายปกครอง

๓.๓ แนวทางการปฏิบัติงานในอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอ

นายอำเภอ เป็นตำแหน่งที่มีอำนาจหน้าที่และบทบาทสำคัญในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ในทางหนึ่ง คือ เป็นหัวหน้าปกครองบังคับบัญชาบรรดาข้าราชการในอำเภอ ตามกฎหมายระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน และตรวจตราจัดการปกครองตำบล หมู่บ้าน ซึ่งต้องมีการกำกับดูแลและสั่งการให้กำนัน ผู้ใหญ่ ฯลฯ ปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบกฎหมาย อีกทางหนึ่ง คือ มีอำนาจหน้าที่โดยตรงตามที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา รวมถึงกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ดังนั้น หากนายอำเภอจะต้องปฏิบัติหน้าที่ในการสืบสวนสอบสวนคดีอาญาด้วยตนเอง หรือจะมอบหมายให้ผู้ใต้บังคับบัญชาดำเนินการ ก็มีความจำเป็นจะต้องพิจารณาอำนาจหน้าที่และแนวทางปฏิบัติตามที่กฎหมายกำหนดไว้ในทุกขั้นตอน เพื่อประกอบการกำกับดูแลให้พนักงานฝ่ายปกครองที่มีอำนาจหน้าที่ในเขตท้องที่อำเภอ สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างถูกต้องตามระเบียบกฎหมายและอำนวยความยุติธรรมให้กับประชาชนได้อย่างแท้จริง

๓.๓.๑ การสืบสวนคดีอาญาในอำนาจหน้าที่ของพนักงานฝ่ายปกครอง

การสืบสวนคดีที่มีโทษทางอาญาเป็นอำนาจหน้าที่ของพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจในการบังคับใช้กฎหมายเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน ด้วยการแสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐานเพื่อที่จะทราบรายละเอียดแห่งความผิด รวมถึงป้องกันมิให้เกิดการกระทำผิดอาญาเกิดขึ้น นอกจากนี้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจยังมีอำนาจในการตรวจค้น จับกุม ยึดหรืออายัด และการควบคุมตัวผู้กระทำความผิด ตามที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และระเบียบกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ทั้งนี้ ในส่วนของผู้ที่เป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ได้กล่าวไว้แล้วในหัวข้อที่ ๓.๒.๑ ในส่วนนี้จึงขอกล่าวแนวทางปฏิบัติในการสืบสวนคดีอาญาในอำนาจหน้าที่ของพนักงานฝ่ายปกครอง โดยสรุปสาระสำคัญ ดังนี้

ลำดับที่	อำนาจหน้าที่	กระบวนการ/วิธีปฏิบัติ	ระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
๑	**การสืบสวนคดีอาญา**	พนักงานฝ่ายปกครองมีอำนาจทำการสืบสวนคดีอาญาได้ไม่ว่าจะมาจากการร้องเรียนผ่านศูนย์ดำรงธรรม การร้องทุกข์/กล่าวโทษของประชาชน หรือจากการประสานผ่านหน่วยงานต่าง ๆ โดยจะต้องทำการแสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐานเพื่อนำไปสู่รายละเอียดที่เกี่ยวข้อง เช่น (๑) สถานที่ลักลอบกระทำความผิด (๒) ผู้กระทำความผิด ผู้ใช้จ้างวาน ผู้สนับสนุน (๓) เครื่องมือ อุปกรณ์ ยานพาหนะที่ใช้ (๔) เส้นทางขนส่ง ลำเลียง (๕) สถานที่รับซื้อ จำหน่าย (๖) อื่นๆ	ป.วิ.อาญา มาตรา ๒ (๑๐) (๑๖) (๑๗) และ มาตรา ๑๗ ฯลฯ

ลำดับที่	อำนาจหน้าที่	กระบวนการ/วิธีปฏิบัติ	ระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
		จากนั้นทำสรุปรายงานการสืบสวนเสนอผู้บังคับบัญชาได้พิจารณาอนุญาตก่อนการดำเนินการต่อไป	
๒	**การขอออกหมายค้น หมายจับ**	**๒.๑ หมายค้น** เหตุที่จะขอออกหมายค้นได้มีดังต่อไปนี้ เช่น เพื่อพบและยึดสิ่งของซึ่งจะเป็นพยานหลักฐานประกอบการสอบสวนไต่สวนมูลฟ้องหรือพิจารณา เพื่อพบและยึดสิ่งของซึ่งมีไว้เป็นความผิด หรือได้มาโดยผิดกฎหมาย หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าได้ใช้หรือตั้งใจจะใช้ในการกระทำความผิด เป็นต้น โดยผู้ร้องขอการออกหมายค้น ต้องเป็นพนักงานฝ่ายปกครอง ซึ่งมีอำนาจและหน้าที่ในการสืบสวนสอบสวนคดีอาญา ตั้งแต่ระดับปฏิบัติการขึ้นไป และสามารถยื่นคำร้องขอต่อศาลที่มีเขตอำนาจเหนือท้องที่ที่จะทำการค้น **๒.๒ หมายจับ** เหตุที่จะขอออกหมายจับได้มีดังต่อไปนี้ เช่น เมื่อมีหลักฐานตามสมควรว่าบุคคลใดน่าจะได้กระทำความผิดอาญาซึ่งมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินสามปี หรือเมื่อมีหลักฐานตามสมควรว่าบุคคลใดน่าจะได้กระทำความผิดอาญาและมีเหตุอันควรเชื่อว่าจะหลบหนีหรือจะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน หรือก่อเหตุอันตรายประการอื่น เป็นต้น โดยผู้ร้องขอการออกหมายจับ ต้องเป็นพนักงานฝ่ายปกครองระดับปฏิบัติการขึ้นไป และสามารถยื่นคำร้องขอออกหมายจับต่อศาลที่มีเขตอำนาจชำระคดีหรือศาลที่มีเขตอำนาจเหนือท้องที่ที่จะทำการจับ	ป.วิ.อาญา มาตรา ๖๖ และมาตรา ๖๙ และข้อบังคับของประธานศาลฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการออกคำสั่งหรือหมายอาญา พ.ศ. ๒๕๔๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
๓	**การค้น**	การค้น สามารถแบ่งได้ ๒ กรณี ดังนี้ ๓.๑ มีการจับกุมเกิดขึ้นแล้ว จึงทำการตรวจค้นตัวผู้ถูกจับเพื่อหาพยานหลักฐานและมีอำนาจยึดสิ่งของต่าง ๆ ที่ใช้เป็นพยานหลักฐานได้ แต่การค้นนั้นจักต้องทำโดยสุภาพ ถ้าจะค้นผู้หญิงต้องให้หญิงอื่นเป็นผู้ค้นเสมอ หากพบของกลางต่าง ๆ	ป.วิ.อาญา มาตรา ๘๕ มาตรา ๙๒ และมาตรา ๙๓ ฯลฯ

ลำดับที่	อำนาจหน้าที่	กระบวนการ/วิธีปฏิบัติ	ระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
		ให้บันทึกเป็นของกลางเพื่อดำเนินคดีด้วย ๓.๒ มีเหตุให้ทำการค้นเกิดขึ้นแล้วนำไปสู่การจับกุม โดยแบ่งการปฏิบัติได้อีก ๒ ลักษณะ คือ (๑) การค้นในที่สาธารณสถาน โดยหลักห้ามมิให้ทำการค้นบุคคลใดในที่สาธารณสถาน เว้นแต่ มีเหตุอันควรสงสัยว่าบุคคลนั้นมีสิ่งของในความครอบครองเพื่อจะใช้ในการกระทำความผิด หรือซึ่งได้มาโดยการกระทำความผิดหรือซึ่งมีไว้เป็นความผิด (๒) การค้นในที่รโหฐาน ต้องมีหมายค้นหรือคำสั่งของศาล เว้นแต่จะเข้าข้อยกเว้นให้ทำการค้นได้ ทั้งนี้ ในการตรวจค้น ให้พนักงานฝ่ายปกครองผู้ตรวจค้นบันทึกภาพและเสียงโดยใช้เครื่องมือหรืออุปกรณ์ที่สามารถบันทึกภาพและเสียงไว้ด้วย	
๔	การจับ	พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ จะทำการจับกุมผู้กระทำความผิดได้นั้น จะต้องปฏิบัติภายใต้ขอบเขตอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและกฎหมายพิเศษอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยหลักการจับบุคคลใดนั้น **<u>ต้องมีหมายจับหรือคำสั่งของศาล</u>** เท่านั้น เว้นแต่เป็นไปตามกรณีดังต่อไปนี้ เช่น ตรวจพบการกระทำความผิดซึ่งหน้า หรือมีพฤติการณ์อันควรสงสัยว่าผู้นั้นน่าจะก่อเหตุร้ายให้เกิดภยันตรายแก่บุคคลหรือทรัพย์สินของผู้อื่นประกอบกับการมีเครื่องมือ อาวุธ หรือวัตถุอย่างอื่นที่อาจใช้ในการกระทำความผิดได้อยู่ต่อหน้าของเจ้าหน้าที่ขณะนั้น เป็นต้น **(ก่อนการเข้าทำการจับกุม ให้หัวหน้าชุดจับกุมมอบหมายผู้ร่วมจับกุมผู้ใดผู้หนึ่งเป็นผู้บันทึกภาพและเสียงโดยใช้เครื่องมือหรืออุปกรณ์ที่สามารถบันทึกภาพและเสียงได้ไว้ด้วย)** โดยพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจต้องแสดงตัวเป็นเจ้าพนักงานทำการจับกุมผู้กระทำผิด และต้องปฏิบัติ ณ สถานที่เกิดเหตุที่มีการจับกุม ดังนี้ ๔.๑ แจ้งแก่ผู้ถูกจับว่าเขากำลังถูกจับ แล้วสั่งให้ผู้ที่ถูกจับไป	ป.วิ.อาญา มาตรา ๗๘ มาตรา ๘๐ มาตรา ๘๓ - มาตรา ๘๔ ฯลฯ

ลำดับที่	อำนาจหน้าที่	กระบวนการ/วิธีปฏิบัติ	ระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
		ยังที่ทำการของพนักงานสอบสวนพร้อมด้วยผู้จับ ๔.๒ แจ้งรายละเอียดเกี่ยวกับเหตุแห่งการจับให้ผู้ถูกจับทราบ ๔.๓ แจ้งข้อกล่าวหาให้ผู้ถูกจับทราบ ๔.๔ แจ้งสิทธิให้ผู้ถูกจับทราบ (๑) มีสิทธิจะไม่ให้การหรือให้การก็ได้ (๒) ถ้อยคำของผู้ถูกจับนั้นอาจใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาคดีได้ (๓) มีสิทธิที่จะพบหรือปรึกษาทนายความหรือผู้ซึ่งจะเป็นทนายความเฉพาะตัว (๔) มีสิทธิแจ้งหรือขอให้เจ้าพนักงานแจ้งให้ญาติหรือ ผู้ซึ่งตนไว้วางใจทราบถึงการจับกุม และสถานที่ถูกควบคุมในโอกาสแรก (ทั้งนี้ เป็นดุลยพินิจของผู้จับ หากสามารถดำเนินการได้โดยสะดวกและไม่เป็นการขัดขวางการจับหรือการควบคุม ผู้ถูกจับหรือทำให้เกิดความไม่ปลอดภัยแก่บุคคลหนึ่งบุคคลใด ก็ให้เจ้าพนักงานอนุญาตให้ผู้ถูกจับดำเนินการได้ตามสมควรแก่กรณี) ๔.๕ ถ้าบุคคลซึ่งจะถูกจับขัดขวาง หรือจะขัดขวางการจับหรือหลบหนี หรือพยายามจะหลบหนี ผู้ทำการจับมีอำนาจใช้วิธีหรือการป้องกันทั้งหลายเท่าที่เหมาะสม กับพฤติการณ์แห่งการจับกุมนั้น ๔.๖ ในกรณีที่จำเป็น เจ้าพนักงานผู้จับต้องเอาตัวผู้ถูกจับไปยังที่ทำการของพนักงานสอบสวนในท้องที่ที่ถูกจับกุม โดยทันที ๔.๗ ในกรณีที่จำเป็น เจ้าพนักงานผู้จับจะจัดการพยาบาลผู้ถูกจับเสียก่อนนำตัวไปส่งที่ทำการพนักงานสอบสวนก็ได้ ๔.๘ เจ้าพนักงานผู้จับต้องทำบันทึกการจับกุมดังกล่าวและมอบสำเนาบันทึกการจับให้แก่ผู้ถูกจับด้วย	
๕	**การยึดและอายัด**	๕.๑ สิ่งของซึ่งยึดได้ในการค้น ให้ห่อหรือบรรจุหีบตีตราไว้หรือให้ทำเครื่องหมายไว้เป็นสำคัญ ๕.๒ ให้เจ้าพนักงานผู้ค้นบันทึกรายละเอียดแห่งการค้นและสิ่งของที่ค้นได้นั้นต้องทำบัญชีรายละเอียดไว้	ป.วิ.อาญา มาตรา ๑๐๒ - มาตรา ๑๐๔ ฯลฯ

ลำดับที่	อำนาจหน้าที่	กระบวนการ/วิธีปฏิบัติ	ระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
		๕.๓ บันทึกการค้นและบัญชีสิ่งของนั้น ให้อ่านให้ผู้ครอบครองสถานที่ บุคคลในครอบครัวผู้ต้องหา จำเลย ผู้แทน หรือพยานฟังแล้วแต่กรณี แล้วให้ผู้นั้นลงลายมือชื่อรับรองไว้ ๕.๔ เจ้าพนักงานที่ค้นโดยมีหมาย ต้องรีบส่งบันทึกและบัญชีพร้อมด้วยสิ่งของที่ยึดมาถ้าพอจะส่งได้ไปยังผู้ออกหมายหรือเจ้าพนักงานอื่นตามที่กำหนดไว้ในหมาย ในกรณีที่ค้นโดยไม่มีหมายโดยเจ้าพนักงานอื่น ซึ่งไม่ใช่พนักงานสอบสวนให้ส่งบันทึก บัญชีและสิ่งของไปยังพนักงานสอบสวน หรือเจ้าหน้าที่อื่นใดซึ่งต้องการสิ่งของเหล่านั้น	
๖	**การควบคุมตัวผู้ถูกจับกุม**	การควบคุมผู้ถูกจับของเจ้าหน้าที่พิจารณาได้ ๒ ขั้นตอน คือ ๖.๑ การควบคุมตัวในขั้นตอนการจับกุม โดยเจ้าหน้าที่ผู้จับนั้นมีอำนาจควบคุมตัวผู้ถูกจับนับแต่เวลาที่จับกุม มาจนกระทั่งนำตัวผู้ถูกจับมาถึงที่ทำการของพนักงานสอบสวน ๖.๒ การควบคุมตัวในขั้นตอนหลังจากถึงที่ทำการของพนักงานสอบสวน เมื่อเจ้าหน้าที่ผู้จับส่งตัวผู้ถูกจับให้กับพนักงานสอบสวนแล้วถือว่าหมดอำนาจในการควบคุมตัวแล้ว การควบคุมตัวต่อจากนั้นเป็นอำนาจของพนักงานสอบสวน ซึ่งมีอำนาจควบคุมตัวได้ไม่เกิน ๔๘ ชั่วโมง ในกรณีความผิดลหุโทษ มีอำนาจควบคุมตัวผู้ถูกจับได้เท่าที่ถามคำให้การ และเท่าที่รู้ว่าเป็นใครและถามที่อยู่แล้วปล่อยตัวไป	ป.วิ.อาญา มาตรา ๘๓ และมาตรา ๘๗ ฯลฯ

๓.๓.๒ การสอบสวนคดีอาญาในอำนาจหน้าที่ของพนักงานสอบสวนฝ่ายปกครอง

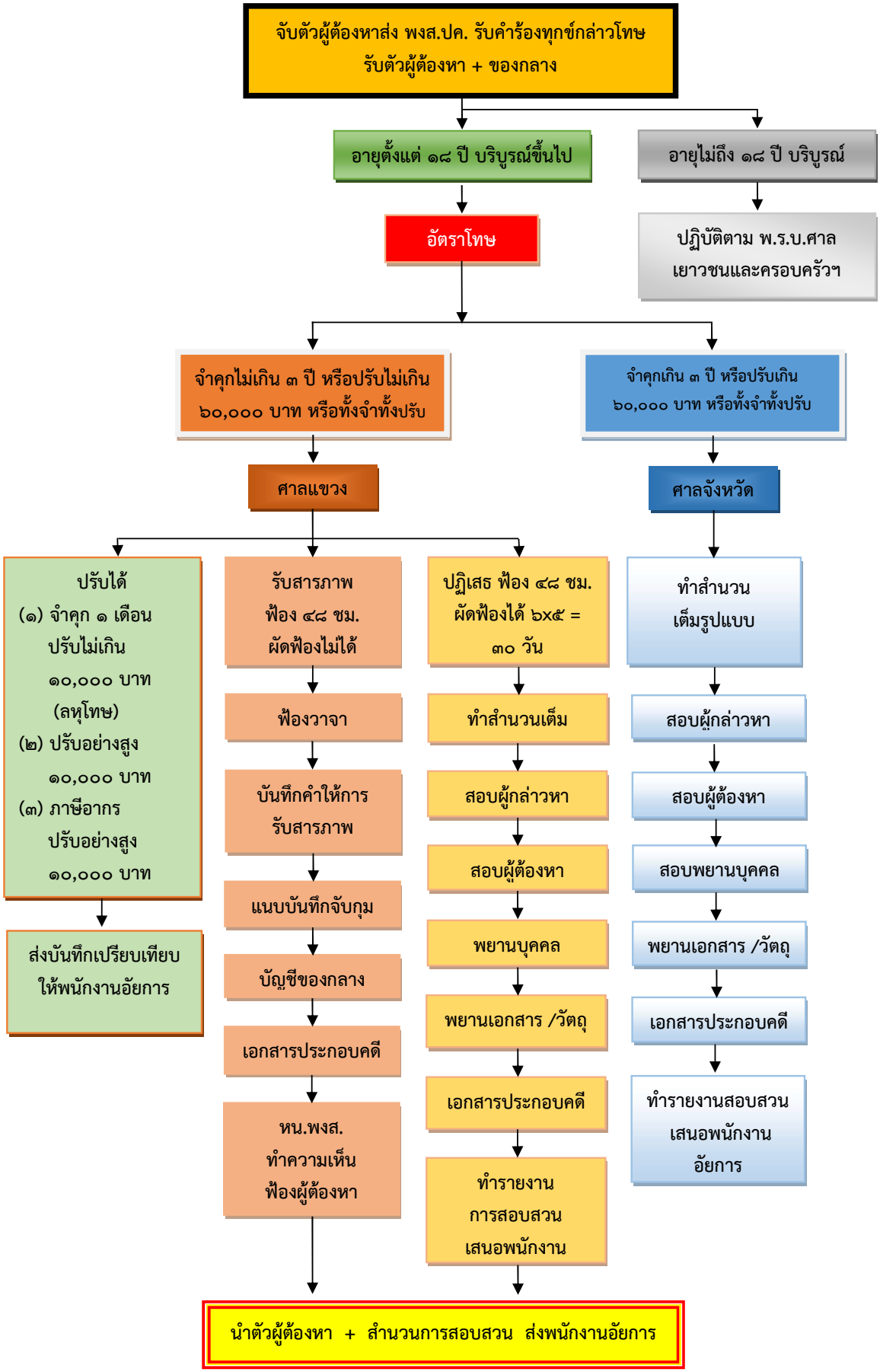
ตามที่ได้กล่าวมาแล้วในหัวข้อที่ ๓.๒.๒ ว่า ในแต่ละจังหวัด ผู้ว่าราชการจังหวัดจะแต่งตั้งปลัดอำเภอผู้ปฏิบัติหน้าที่ ณ ที่ว่าการอำเภอ เป็นพนักงานสอบสวนฝ่ายปกครองสำหรับอำเภอนั้น และให้นายอำเภอเป็นหัวหน้าพนักงานสอบสวน ตามมาตรา ๑๘ วรรคสี่ และเป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบตามมาตรา ๑๔๐ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ในส่วนแนวทางการสอบสวนคดีอาญาในอำนาจหน้าที่ของพนักงานสอบสวนฝ่ายปกครอง สรุปสาระสำคัญ ได้ดังนี้

ลำดับที่	กระบวนการ/วิธีปฏิบัติ	ระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
๑	**การรับคำร้องทุกข์กล่าวโทษ (รับแจ้งความ)** ๑.๑ จดบันทึกคำร้องทุกข์กล่าวโทษลงในสมุดบันทึกประจำวันเกี่ยวกับคดี (๑) ตรวจสอบบันทึกการจับกุม ในสาระสำคัญเกี่ยวกับรายละเอียดเหตุแห่งการจับ การแจ้งข้อกล่าวหาและแจ้งสิทธิให้ผู้ถูกจับทราบ วัน เวลา และสถานที่เกิดเหตุ และสถานที่จับกุม รวมทั้งชนิด จำนวนของกลางที่เจ้าพนักงานตรวจยึดในขณะจับกุม ให้ถูกต้องตรงกัน และให้เจ้าพนักงานผู้จับลงชื่อในบันทึกจับกุมให้เรียบร้อย (๒) จดบันทึกคำร้องทุกข์กล่าวโทษในสาระสำคัญที่ปรากฏในบันทึกจับกุมตาม (๑) ลงในบันทึกประจำวันเกี่ยวกับคดี พร้อมบันทึกหลักฐานการแจ้งสิทธิให้ผู้ถูกจับทราบ การแจ้งสิทธิตามข้อนี้กระทำในฐานะพนักงานฝ่ายปกครองผู้รับมอบตัวผู้ต้องหา ณ ที่ทำการของพนักงานสอบสวนฝ่ายปกครอง (๓) ถ้าผู้ถูกจับประสงค์ติดต่อกับญาติหรือผู้ไว้วางใจเพื่อแจ้งให้ทราบถึงการจับกุม และสถานที่ถูกควบคุม พนักงานฝ่ายปกครองต้องจัดการตามคำขอนั้น ให้โอกาสผู้ถูกจับติดต่อกับญาติได้หรือถ้าผู้ถูกจับขอให้พนักงานฝ่ายปกครองเป็นผู้แจ้ง ต้องรีบจัดการตามคำขอนั้นโดยเร็ว และให้บันทึกไว้ในประจำวันเกี่ยวกับคดี ตามข้อ (๒) ในการนี้มิให้เรียกค่าใช้จ่ายใด ๆ จากผู้ถูกจับ (๔) ถ้าเจ้าพนักงานผู้จับส่งตัวผู้ต้องหาและส่งมอบของกลางในการจับกุมด้วย ต้องตรวจสอบให้ถูกต้องตรงกันตามบันทึกจับกุมก่อน แล้วบันทึกรายการของกลางลงในสมุดยึดทรัพย์ของกลาง แล้วนำของกลางเก็บรักษาไว้ในตู้เก็บของกลาง (๕) ตรวจสอบอายุของผู้ถูกจับก่อน ถ้าปรากฏว่ามีอายุไม่ถึง ๑๘ ปีบริบูรณ์ ต้องดำเนินการตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.๒๕๕๓ โดยเคร่งครัด ถ้าผู้ถูกจับอายุ ๑๘ ปีบริบูรณ์ขึ้นไปให้ดำเนินการต่อไป	ป.วิ.อาญา มาตรา ๘๓ ป.วิ.อาญา มาตรา ๗/๑ พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.๒๕๕๓ มาตรา ๔

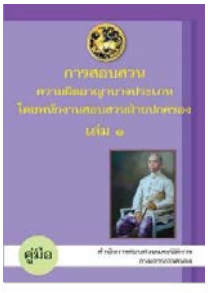
ลำดับที่	กระบวนการ/วิธีปฏิบัติ	ระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
๒	**๒.๑ การตั้งรูปคดี การตั้งข้อหา หรือฐานความผิด และเขตอำนาจศาล** พนักงานสอบสวนฝ่ายปกครองต้องพิจารณาข้อเท็จจริงพฤติการณ์ในคดี ที่เป็นเหตุในการจับกุมในคดีนี้ประกอบข้อกล่าวหาที่ปรากฏในบันทึกจับกุม และวินิจฉัยในเบื้องต้นว่า ผู้ถูกจับถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดข้อหาหรือฐานความผิดใด ตามกฎหมายใด เป็นกฎหมายที่ระบุไว้ในกฎกระทรวงฯ หรือไม่ เป็นการกระทำกรรมเดียว เป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบทหรือไม่ และกฎหมายตามกฎกระทรวงฯ มีโทษหนักที่สุดหรือไม่ โดยตรวจสอบเบื้องต้นจากสรุปข้อหาหรือฐานความผิด	
	๒.๒ พิจารณาว่าข้อกล่าวหานั้นมีอัตราโทษอยู่ในอำนาจเปรียบเทียบปรับของพนักงานสอบสวนหรือไม่ ถ้าข้อกล่าวหามีอัตราโทษและข้อกล่าวหานั้นมีอัตราโทษจำคุกไม่เกิน ๑ เดือน หรือปรับไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (ลหุโทษ) หรือปรับสถานเดียวอย่างสูงไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท หรือกฎหมายเกี่ยวกับภาษีอากรปรับสถานเดียวอย่างสูงไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท พนักงานสอบสวนมีอำนาจเปรียบเทียบปรับให้คดีอาญาระงับได้ ก็ให้พนักงานสอบสวนฝ่ายปกครองพยายามเปรียบเทียบปรับให้คดีอาญาระงับในชั้นพนักงานสอบสวนให้ได้ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชน และแบ่งเบาภาระแก่ศาล โดยดำเนินการดังนี้ (๑) ถ้าผู้ต้องหาและผู้เสียหายยินยอมให้เปรียบเทียบปรับได้ (๒) พนักงานสอบสวนทำการเปรียบเทียบปรับโดยทำบันทึกการเปรียบเทียบคดีตามแบบ คบ.๕ (๓) รับชำระค่าปรับ แล้วออกใบเสร็จรับเงิน คบ.๑๙ ให้กับผู้ต้องหา (๔) ส่งบันทึกการเปรียบเทียบพร้อมใบเสร็จให้พนักงานอัยการพิจารณา	ป.วิ.อาญา มาตรา ๓๗
	ยกเว้นเด็กอายุไม่เกิน ๑๕ ปี ปรับไม่ได้ เพราะเด็กไม่ต้องรับโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๗๔ ต้องทำสำนวนเต็มรูปแบบ ให้ศาลตักเตือนผู้ปกครอง	ป.อาญา มาตรา ๗๔
	นอกจากนี้ พนักงานสอบสวนฝ่ายปกครองมีอำนาจเปรียบเทียบคดีละเมิดข้อบัญญัติท้องถิ่นในความผิดที่มีโทษปรับสถานเดียวอย่างสูงไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือความผิดที่มีอัตราโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ	ข้อบังคับกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการเปรียบและการสอบสวนคดีละเมิดข้อบัญญัติท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗

ลำดับที่	กระบวนการ/วิธีปฏิบัติ	ระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
๓	**พิจารณารูปแบบการทำสำนวนการสอบสวนและควบคุมตัวผู้ต้องหา** เมื่อทราบอัตราโทษแล้ว ให้ทำการสอบสวนต่อไป โดยมีเงื่อนไขและรูปแบบการทำสำนวนการสอบสวน อำนาจการควบคุมตัวผู้ต้องหา การพิจารณาขอปล่อยตัวชั่วคราว และระยะเวลาการทำสำนวนการสอบสวนพร้อมนำตัวผู้ต้องหาส่งพนักงานอัยการ ดังต่อไปนี้ **๓.๑ คดีที่อยู่ในอำนาจศาลแขวง ถ้าผู้ต้องหาให้การรับสารภาพ** ทำสำนวนสอบสวนฟ้องวาจา บันทึกคำให้การรับสารภาพแนบบันทึกจับกุม ทำบัญชีของกลาง ทำเอกสารประกอบคดี หัวหน้าพนักงานสอบสวนทำความเห็นฟ้องผู้ต้องหา นำสำนวนสอบสวนพร้อมตัวผู้ต้องหาส่งพนักงานอัยการ **๓.๒ คดีอยู่ในอำนาจศาลแขวง ถ้าผู้ต้องหาให้การปฏิเสธ** ทำสำนวนการสอบสวนเต็มรูปแบบ สอบสวนผู้กล่าวหา สอบสวนผู้ต้องหา สอบสวนพยานบุคคล รวบรวมพยานเอกสาร/พยานวัตถุ พิจารณาให้ประกันตัวหรือฝากขังต่อศาลและผัดฟ้อง ทำเอกสารประกอบคดี ทำรายงานการสอบสวนเสนอหัวหน้าพนักงานสอบสวนทำความเห็นเสนอพนักงานอัยการเห็นควร “สั่งฟ้อง” หรือ “สั่งไม่ฟ้อง” นำสำนวนการสอบสวนพร้อมตัวผู้ต้องหาส่งพนักงานอัยการ **๓.๓ คดีอยู่ในอำนาจศาลจังหวัด** ไม่ว่าผู้ต้องหาจะรับสารภาพหรือปฏิเสธ ต้องทำสำนวนการสอบสวนเต็มรูปแบบ สอบสวนผู้กล่าวหา สอบสวนผู้ต้องหา สอบสวนพยานบุคคล รวบรวมพยานเอกสาร/พยานวัตถุ พิจารณาให้ประกันหรือฝากขังต่อศาล ทำเอกสารประกอบคดี ทำรายงานการสอบสวนเสนอหัวหน้าพนักงานสอบสวนทำความเห็นเสนอพนักงานอัยการ เห็นควร “สั่งฟ้อง” หรือ “สั่งไม่ฟ้อง” นำสำนวนการสอบสวนพร้อมตัวผู้ต้องหาส่งพนักงานอัยการ	พ.ร.บ.จัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ. ๒๔๙๙

แผนผังการดำเนินคดีอาญาในชั้นพนักงานสอบสวน

๔. คู่มือการสืบสวนสอบสวนคดีอาญา

การสอบสวน ความผิดอาญาบางประเภท โดยพนักงานสอบสวน ฝ่ายปกครอง (เล่ม ๑)	การสอบสวน ความผิดอาญาบางประเภท โดยพนักงานสอบสวน ฝ่ายปกครอง (เล่ม ๒)	การทำสำนวนการสอบสวน ความผิดอาญา ตามกฎหมาย ว่าด้วยการทะเบียนราษฎร และบัตรประจำตัวประชาชน
		

๕. ข้อพึงระวัง

การใช้อำนาจของนายอำเภอในการสืบสวนคดีอาญา การจับกุม การค้น การยึดหรืออายัด และการควบคุมตัวผู้กระทำความผิด ในฐานะพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ตามที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒ (๑๗) (ฌ) เป็นอำนาจหน้าที่เฉพาะในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่เกี่ยวข้องกับสิทธิและเสรีภาพของประชาชน จึงไม่สามารถมอบอำนาจหรือมอบหมายให้พนักงานฝ่ายปกครองทั่วไปทำการแทนได้ เว้นแต่ผู้ที่ได้รับมอบหมายนั้น จะมีฐานะเป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ ตามมาตรา ๒ (๑๗) หรือเป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ตามมาตรา ๒ (๑๖) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา จึงจะสามารถปฏิบัติภารกิจได้อย่างถูกต้องตามระเบียบกฎหมายต่อไป

๖. หน่วยงานส่วนกลางที่รับผิดชอบ และช่องทางการติดต่อสอบถาม

ส่วนการสอบสวนคดีอาญา สำนักการสอบสวนและนิติการ กรมการปกครอง
โทรศัพท์ : ๐๒ ๓๕๖ ๙๕๕๔
โทรสาร : ๐๒ ๓๕๖ ๙๕๕๔
E-mail : ilabcid@gmail.com
Line Official QR Code :

“เชี่ยวชาญการดำเนินคดีอาญา ประชาชนได้รับความเป็นธรรม”

๒.๓.๒ กฎหมายว่าด้วยอาวุธปืน

๑. ประเด็นภารกิจ

กฎหมายว่าด้วยอาวุธปืน

๒. ระเบียบ/กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ ระเบียบ/กฎหมาย

๒.๑.๑ พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐

๒.๑.๒ ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องแต่งตั้งนายทะเบียน เจ้าพนักงาน และเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ.๒๔๙๐ กำหนดให้นายอำเภอเป็นนายทะเบียนท้องที่ในเขตอำเภอ

๒.๒ สาระสำคัญ

กรมการปกครองได้จัดทำหนังสือคู่มือการปฏิบัติงานอาวุธปืนจำนวน ๔ เล่ม ได้แก่

๒.๒.๑ คู่มือปฏิบัติงานอาวุธปืน พ.ศ. ๒๕๕๕ เล่มที่ ๑ (ฉบับปรับปรุง)

๒.๒.๒ คู่มือปฏิบัติงานอาวุธปืน พ.ศ.๒๕๔๘ เล่มที่ ๒ ฉบับรวมหนังสือสั่งการ

๒.๒.๓ คู่มือปฏิบัติงานอาวุธปืน พ.ศ.๒๕๔๘ เล่มที่ ๓ ฉบับรวมหนังสือสั่งการ

๒.๒.๔ คู่มือปฏิบัติงานอาวุธปืน พ.ศ.๒๕๕๕ เล่มที่ ๔ (ฉบับรวมกฎหมายอาวุธปืนและหนังสือสั่งการ)

ขั้นตอนการปฏิบัติงานทะเบียนอาวุธปืน : คู่มือปฏิบัติงานอาวุธปืน พ.ศ.๒๕๕๕ เล่มที่ ๑ (ฉบับปรับปรุง) หน้า ๒๑๙ ถึง ๒๔๒

๓. หมายเลขโทรศัพท์เพื่อการสอบถามและหารือ

สำนักการสอบสวนและนิติการ ส่วนการรักษาความสงบเรียบร้อย ๑

หมายเลขโทรศัพท์ ๐ ๒๓๕๖ ๙๕๙๐, ๐ ๒๓๕๖ ๙๖๔๗

หมายเลขโทรสาร ๐ ๒๓๕๖ ๙๕๙๐

๒.๓.๓ กฎหมายว่าด้วยการพนัน

๑. ประเด็นภารกิจ

กฎหมายว่าด้วยการพนัน

๒. ระเบียบ/กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ ระเบียบ/กฎหมาย

๒.๑.๑ พระราชบัญญัติการพนัน พุทธศักราช ๒๔๗๘

มาตรา ๔ ห้ามมิให้อนุญาตจัดให้มี หรือเข้าเล่น หรือเข้าพนันในการเล่นอันระบุไว้ในบัญชี ก. ท้ายพระราชบัญญัตินี้ หรือการเล่นซึ่งมีลักษณะคล้ายกัน หรือการเล่นอันร้ายแรงอื่นใด ซึ่งรัฐมนตรีเจ้าหน้าที่ได้ออกกฎกระทรวงระบุเพิ่มเติมห้ามไว้ แต่เมื่อรัฐบาลพิจารณาเห็นว่า ณ สถานที่ใดสมควรจะอนุญาตภายใต้บังคับเงื่อนไขใด ๆ ให้มีการเล่นชนิดใดก็อนุญาตได้โดยออกพระราชกฤษฎีกา

การเล่นอันระบุไว้ในบัญชี ข. ท้ายพระราชบัญญัตินี้ หรือการเล่นซึ่งมีลักษณะคล้ายกัน หรือ การเล่นอื่นใดซึ่งรัฐมนตรีเจ้าหน้าที่ได้ออกกฎกระทรวงระบุเพิ่มเติมไว้ จะจัดให้มีขึ้นเพื่อเป็นทางนำมาซึ่งผลประโยชน์แก่ผู้จัดโดยทางตรงหรือทางอ้อมได้ต่อเมื่อรัฐมนตรีเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตเห็นสมควรและออกใบอนุญาตให้ หรือมีกฎกระทรวงอนุญาตให้จัดขึ้นโดยไม่ต้องมีใบอนุญาต

ในการเล่นอันระบุไว้ในวรรค ๒ ข้างต้นนั้นจะพนันกันได้เฉพาะเมื่อได้มีใบอนุญาตให้จัดมีขึ้นหรือมีกฎกระทรวงอนุญาตให้จัดขึ้นได้โดยไม่ต้องมีใบอนุญาต

การเล่นหมายเลข ๕ ถึง ๑๕ ในบัญชี ข. หรือการเล่นซึ่งมีลักษณะคล้ายกัน หรือการเล่นอื่นใด ซึ่งรัฐมนตรีเจ้าหน้าที่ได้ออกกฎกระทรวงระบุเพิ่มเติมไว้นั้น จะให้รางวัลตีราคาเป็นเงินไม่ได้ และห้ามมิให้ผู้ใดรับรางวัลที่ให้ไปแล้วกลับคืน หรือรับซื้อหรือแลกเปลี่ยนรางวัลนั้นในสถานที่มีงานหรือการเล่นหรือบริเวณต่อเนื่องในระหว่างมีงานหรือการเล่น

มาตรา ๔ ทวิ ในการเล่นอื่นใดนอกจากที่กล่าวในมาตรา ๔ จะพนันกันหรือจะจัดให้มีเพื่อให้พนันกันได้เฉพาะการเล่นที่ระบุชื่อและเงื่อนไขไว้ในกฎกระทรวง

คำว่า การเล่น ในวรรคก่อน ให้หมายความรวมตลอดถึงการทายและการทำนายด้วย

มาตรา ๘ การจัดให้มีการแถมพกหรือรางวัลด้วยการเสี่ยงโชคโดยวิธีใด ๆ ในการประกอบกิจการค้าหรืออาชีพ จะต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตก่อนจึงจะทำได้

มาตรา ๑๑ เจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตมีสิทธิจะเรียกใบอนุญาตคืนเมื่อมีเหตุสมควรเชื่อว่าผู้รับใบอนุญาตกระทำการละเมิดพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎกระทรวง หรือใบอนุญาตซึ่งออกตามพระราชบัญญัตินี้

๒.๑.๒ กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๗ (พ.ศ. ๒๕๐๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติการพนัน พุทธศักราช ๒๔๗๘

ข้อ ๔ ให้ผู้ดำรงตำแหน่งต่อไปนี้เป็นเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตเล่นการพนันตามบัญชี ข. ท้ายพระราชบัญญัติ และใบอนุญาตจัดให้มีการแถมพกหรือรางวัลด้วยการเสี่ยงโชคโดยวิธีใด ๆ ในการประกอบกิจการค้าหรืออาชีพตามมาตรา ๘

(๑) ผู้อำนวยการสำนักการสอบสวนและนิติการ กรมการปกครอง สำหรับกรุงเทพมหานคร

(๒) นายอำเภอ หรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอแห่งท้องที่ สำหรับจังหวัดอื่นนอกจากกรุงเทพมหานคร

๒.๒ สาระสำคัญ

๒.๒.๑ บทนิยาม

ความหมายของ “การพนัน” พระราชบัญญัติการพนัน พุทธศักราช ๒๔๗๘ มิได้มีบทวิเคราะห์ศัพท์ไว้โดยตรง แต่สามารถหาความหมายหรือคำจำกัดความของการพนันได้ ดังนี้

๑. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ การพนัน หมายถึง การเล่นเอาเงินหรือสิ่งอื่น โดยอาศัยความฉลาด ความชำนาญ เล่ห์เหลี่ยม ไหวพริบและฝีมือรวมทั้งโชคด้วย

๒. บทบัญญัติบางมาตราของพระราชบัญญัติการพนัน พุทธศักราช ๒๔๗๘ ได้กล่าวถึงลักษณะการพนันเอาไว้ ได้แก่ มาตรา ๔ ทวิ วรรคสอง บัญญัติว่า “คำว่า “การเล่น” ในวรรคก่อนให้หมายความรวมตลอดถึงการทายและการทำนายด้วย” ซึ่งแสดงว่าการพนันในกฎหมายนี้รวมถึงการขันต่อด้วย และในมาตรา ๕ บัญญัติว่า “ผู้ใดจัดให้มีการเล่นซึ่งตามปกติย่อมจะพนันเอาเงินหรือทรัพย์สินอย่างอื่นแก่กัน” หรือมาตรา ๙ บัญญัติว่า “การเล่นอย่างใดที่เสี่ยงโชคให้เงินหรือประโยชน์อย่างอื่นแก่ผู้เล่น” แสดงความหมายของการพนันว่าจะต้องมีการเล่นที่มีลักษณะได้หรือเสียเงินหรือทรัพย์สินกันในตัว

๓. ศาลฎีกาได้วินิจฉัยการเล่นที่เป็นการพนันไว้ว่า จะต้องมีลักษณะที่ผู้เล่นเสี่ยงต่อการได้และเสีย

๔. คณะกรรมการกฤษฎีกา กรรมการร่างกฎหมาย กองที่ ๓ ได้ให้ความเห็นถึงลักษณะของการพนันเอาไว้สรุปความได้ว่า จะถือว่าเป็นการพนันได้ ผู้เล่นจะต้องเสี่ยงต่อการเสียประโยชน์

๒.๒.๒ ประเภทของการเล่น

การเล่นตามพระราชบัญญัติการพนัน พุทธศักราช ๒๔๗๘ แบ่งออกเป็น ๒ ชนิด คือ

๑) การเล่นการพนัน ตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติการพนัน พุทธศักราช ๒๔๗๘ ซึ่งแบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ

๑.๑) การพนันประเภทห้ามเด็ดขาด ได้แก่ การเล่นตามบัญชี ก. ท้ายพระราชบัญญัติการพนัน พุทธศักราช ๒๔๗๘ ซึ่งมี ๒๘ ชนิด คือ ๑. หวย ก.ข. ๒. โปปั่น ๓. โปกำ ๔. ถั่ว ๕. แปดเก้า ๖. จับยี่กี ๗. ต่อแต้ม ๘. เบี้ยโบกหรือคู่คี่หรืออีโจ้ง ๙. ไพ่สามใบ ๑๐. ไม้สามอัน ๑๑. ช้างงาหรือป๊อก ๑๒. ไม้ดำไม้แดงหรือปลาดำปลาแดงหรือดำอีแดง ๑๓. อีโปงครอบ ๑๔. กำตัด ๑๕. ไม้หมุนหรือล้อหมุนทุก ๆ อย่าง ๑๖. หัวโตหรือ ทายภาพ ๑๗. การเล่นซึ่งมีการทรมานสัตว์ เช่น เอามีดหรือหนามผูกหรือวางยาเบื่อยาเมาให้สัตว์ชนหรือต่อสู้กันหรือสุมไฟบนหลังเต่าให้วิ่งแข่งขันหรือการเล่นอื่น ๆ ซึ่งเป็นการทรมานสัตว์อันมีลักษณะคล้ายกับที่ว่ามานี้ ๑๘. บิลเลียดรู ตีผี ๑๙. โยนจิ่ม ๒๐. สี่เหงาลัก ๒๑. ขลุกขลิก ๒๒. น้ำเต้าทุก ๆ อย่าง ๒๓. ไฮโล ๒๔. อีก้อย ๒๕. ปั่นแปะ ๒๖. อีโปงซัด ๒๗. บาการา ๒๘. สล๊อตแมชชีน

การเล่นอันระบุไว้ในบัญชี ก. ประเภทนี้ ห้ามมิให้อนุญาตจัดให้มีหรือเข้าเล่น หรือเข้าพนันในการเล่นโดยเด็ดขาด เว้นแต่ในกรณีที่รัฐบาลพิจารณาเห็นว่า ณ สถานที่ใดสมควรจะอนุญาตภายใต้บังคับเงื่อนไขใด ๆ ให้มีการเล่นชนิดใดก็อนุญาตได้โดยออกพระราชกฤษฎีกา ตามมาตรา ๔ วรรคหนึ่ง

แห่งพระราชบัญญัติการพนันฯ ซึ่งจะเห็นได้ว่า การอนุญาตกระทำได้ยาก จึงมีผลเท่ากับไม่อนุญาตให้จัดให้มีการเล่นในตัว

๑.๒) การพนันประเภทอนุญาต ได้แก่ การเล่นตามบัญชี ข. ท้ายพระราชบัญญัติการพนัน พุทธศักราช ๒๔๗๘ ซึ่งมี ๒๘ ชนิด คือ ๑. การเล่นต่าง ๆ ที่ให้สัตว์ต่อสู้หรือแข่งขัน เช่น ชนโค ชนไก่ กัดปลา แข่งม้า ฯลฯ นอกจากที่กล่าวมาในอันดับ ๑๗ แห่งบัญชี ก. ๒. วิ่งวัวคน ๓. ชกมวย มวยปล้ำ ๔. แข่งเรือพุ่ง แข่งเรือล้อ ๕. ชี้รูป ๖. โยนห่วง ๗. โยนสตางค์หรือวัตถุใด ๆ ลงในภาชนะต่าง ๆ ๘. ตกเบ็ด ๙. จับสลากโดยวิธีใด ๆ ๑๐. ยิงเป้า ๑๑. ปาหน้าคน ปาสัตว์หรือสิ่งใด ๆ ๑๒. เต๋าข้ามด่าน ๑๓. หมากแกว ๑๔. หมากหัวแดง ๑๕. บิงโก ๑๖. สลากกินแบ่ง สลากกินรวบ หรือการเล่นอย่างใดที่เสี่ยงโชคให้เงิน หรือประโยชน์อย่างอื่นแก่ผู้เล่นคนใดคนหนึ่ง ๑๗. โตแตไลเซเตอร์สำหรับการเล่นอย่างใดอย่างหนึ่ง ๑๘. สวีปสำหรับการเล่นอย่างใดอย่างหนึ่ง ๑๙. บุ๊กเมกิ้งสำหรับการเล่นอย่างใดอย่างหนึ่ง ๒๐. ขายสลากกินแบ่ง สลากกินรวบหรือสวีป ซึ่งไม่ใช่ออกในประเทศไทย แต่ได้จัดให้มีขึ้นโดยชอบด้วยกฎหมายของประเทศที่จัดนั้น ๒๑. ไพ่นกกระจอก ไพ่ต่อแต้ม ไพ่ต่าง ๆ ๒๒. ดวด ๒๓. บิลเลียด ๒๔. ข้องอ้อย ๒๕. สะบ้ายทอย ๒๖. สะบ้าชุด ๒๗. ฟุตบอลโต๊ะ ๒๘. เครื่องเล่นซึ่งใช้เครื่องกล พลังไฟฟ้า พลังแสงสว่าง หรือพลังอื่นใดที่ใช้เล่นโดยวิธีสัมผัส เลื่อน กด ดีด ดึง ดัน ยิง โยน โยกหมุน หรือวิธีใด ซึ่งสามารถทำให้แพ้ชนะกันได้ไม่ว่าจะโดยมีการนับแต้มหรือเครื่องหมายใด ๆ หรือไม่ ก็ตาม

การเล่นอันระบุไว้ในบัญชี ข. ประเภทนี้ จะจัดให้มีขึ้นเพื่อเป็นทางนำมาซึ่งผลประโยชน์แก่ผู้จัดโดยทางตรงหรือทางอ้อมได้ต่อเมื่อรัฐมนตรีเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตเห็นสมควรและออกใบอนุญาตให้หรือมีกฎกระทรวงอนุญาตให้จัดขึ้นโดยไม่ต้องมีใบอนุญาตตามมาตรา ๔ วรรคสอง ถึงแม้ว่าการเล่นดังกล่าวจะอนุญาตได้ แต่กระทรวงมหาดไทยมีนโยบายควบคุมและอนุญาตให้เล่นการพนันได้เพียงบางประเภทเท่านั้น นอกจากนี้ยังมีการเล่นบางประเภทที่สามารถจัดให้มีการเล่นได้โดยไม่ต้องมีใบอนุญาต ได้แก่

(๑) ไพ่บริดจ์ ซึ่งเล่นในสมาคมระหว่างสมาชิก หรือบุคคลที่สมาคมอนุญาต หรือเล่นในบ้านระหว่างญาติมิตรโดยสมาคม ผู้จัดให้มีการเล่นหรือเจ้าบ้านแล้วแต่กรณี มิได้เรียกเก็บหรือรับผลประโยชน์ในทางตรงหรือทางอ้อมจากการเล่นนั้น

(๒) บิลเลียด ซึ่งเล่นในเคหสถานที่มีบริเวณกว้างขวาง และรั้วรอบมิดชิด จำนวนไม่เกิน ๑ โต๊ะ โดยผู้จัดให้มีการเล่นหรือเจ้าบ้าน แล้วแต่กรณี มิได้เรียกเก็บหรือรับผลประโยชน์ในทางตรงหรือทางอ้อมจากการเล่นนั้น หรือซึ่งเล่นเพื่อการรื่นเริงในสมาคมที่ตั้งขึ้นตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ จำนวนไม่เกิน ๕ โต๊ะ โดยสมาคมเก็บค่าเกมตามสมควร และจัดให้มีการเล่นในวันปฏิบัติราชการตามปกติ ระหว่างเวลา ๑๕.๐๐ นาฬิกา ถึงเวลา ๐๑.๐๐ นาฬิกา ของวันรุ่งขึ้น และในวันหยุดราชการ ระหว่างเวลา ๑๑.๐๐ นาฬิกา ถึงเวลา ๐๑.๐๐ นาฬิกา ของวันรุ่งขึ้น ตลอดจนปฏิบัติตามลักษณะข้อจำกัดและเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในแบบใบอนุญาตให้จัดให้มีการเล่นการพนันบิลเลียดโดยอนุโลม

(๓) วิ่งวัวคน ซึ่งไม่มีการเล่นโตแตไลเซเตอร์ สวีป หรือบุ๊กเมกิ้งรวมอยู่ด้วย ชกมวย มวยปล้ำ ซึ่งกรมพลศึกษาหรือแผนกศึกษาธิการในส่วนภูมิภาคจัดให้มีขึ้นระหว่างนักเรียน

อนึ่ง ยังมีการเล่นการพนันประเภทอื่นนอกเหนือจากที่อยู่ในบัญชี ก. และบัญชี ข. เช่น การพนันทายผลฟุตบอล การพนันทางอินเตอร์เน็ต และการเล่นการพนันแข่งบั้งไฟ เป็นต้น ซึ่งจัดอยู่ในการเล่นการพนัน ตามมาตรา ๔ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติการพนัน พุทธศักราช ๒๔๗๘ ซึ่งไม่สามารถอนุญาตจัดให้มีการเล่นการพนันได้เนื่องจากไม่มีการระบุชื่อและเงื่อนไขไว้ในกฎกระทรวง

๒) การจัดให้มีการแถมพกหรือรางวัลด้วยการเสี่ยงโชคโดยวิธีใด ๆ ในการประกอบกิจการค้าหรืออาชีพ ตามมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติการพนัน พุทธศักราช ๒๔๗๘ มิใช่เป็นการพนัน เนื่องจากผู้เล่นมีแต่ได้ไม่มีเสีย แต่นำมาบัญญัติไว้ในกฎหมายการพนัน เนื่องจาก

- ปิดไม่ให้นำวิธีการเล่นการพนันมาแสวงหาประโยชน์ทางการค้า
- เปิดโอกาสให้เจ้าพนักงานเข้าตรวจสอบ

๒.๑) หลักการของการแถมพกหรือรางวัลด้วยการเสี่ยงโชค

(๑) เจ้าของสินค้าให้ผู้ซื้อสินค้าเสี่ยงโชคเพื่อรับของแถมหรือรางวัล

(๒) สินค้าที่จำหน่ายจะต้องเป็นไปตามราคาในท้องตลาด

(๓) ผู้ซื้อแม้ว่าจะไม่ได้รับรางวัลในการเสี่ยงโชคก็ต้องได้รับสิ่งของตามราคาที่ซื้อนั้นไปเสมอ

๒.๒) องค์ประกอบตามมาตรา ๘

(๑) จัดให้มีการแถมพกหรือรางวัล

(๒) ด้วยการเสี่ยงโชคโดยวิธีใด ๆ

(๓) ในการประกอบกิจการค้าหรืออาชีพ

(๔) ต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตจึงทำได้

๒.๒.๓ เจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตเล่นการพนันตามบัญชี ข.

กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๗ (พ.ศ.๒๕๐๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติการพนัน พุทธศักราช ๒๔๗๘ ให้นายอำเภอเป็นเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตจัดให้มีการเล่นการพนันตามบัญชี ข. ท้ายพระราชบัญญัติ และใบอนุญาตจัดให้มีการแถมพกหรือรางวัลด้วยการเสี่ยงโชคโดยวิธีใดๆ ในการประกอบกิจการค้าหรืออาชีพตามมาตรา ๘ ในต่างจังหวัดนอกเขตกรุงเทพมหานคร โดยให้เจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตออกใบอนุญาตภายใต้เงื่อนไข ดังต่อไปนี้

ก. การพนันต่อไปนี้ ให้เจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตออกใบอนุญาตได้

(๑) แข่งม้าหรือแข่งสัตว์อื่น ซึ่งไม่มีการเล่นโตแตไลเซเตอร์ สวีป หรือบุ๊กเมกิ้ง รวมอยู่ด้วย

(๒) วิ่งวัวคน ซึ่งไม่มีการเล่นโตแตไลเซเตอร์ สวีป หรือบุ๊กเมกิ้ง รวมอยู่ด้วย

(๓) ไพ่นกกระจอก ไพ่ต่อแต้ม หรือไพ่ต่างๆ เว้นแต่ ไพโป๊กเกอร์ และไพ่เผ

(๔) ดวด

(๕) ข้องอ้อย

(๖) สะบ้าทอย

(๗) สะบ้าชุด

(๘) ชกมวย หรือมวยปล้ำ

ข. การพนันต่อไปนี้ ในกรุงเทพมหานคร ให้ออกใบอนุญาตได้เมื่ออธิบดีกรมการปกครองสั่งอนุมัติแล้ว ในจังหวัดอื่นนอกจากกรุงเทพมหานคร ให้ออกใบอนุญาตได้เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งอนุมัติแล้ว

(๑) ให้สัตว์ต่อสู้กัน

(๒) ไพโป๊กเกอร์ หรือไพ่เผ

(๓) บิลเลียด

(๔) การจัดให้มีการแถมพกหรือรางวัลด้วยการเสี่ยงโชค โดยวิธีใดๆ ในการประกอบกิจการค้าหรืออาชีพ

ค. การพนันต่อไปนี้ ให้ออกใบอนุญาตได้เมื่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย สั่งอนุมัติ

(๑) แข่งเรือพุ่ง หรือแข่งเรือล้อ

(๒) ชี้รูป

(๓) โยนห่วง

(๔) โยนสตางค์หรือวัตถุใดๆ ลงในภาชนะต่างๆ

(๕) ตกเบ็ด

(๖) จับสลากโดยวิธีใดๆ

(๗) ยิงเป้า

(๘) ปาหน้าคน ปาสัตว์ หรือสิ่งใดๆ

(๙) เต๋าข้ามด่าน

(๑๐) หมากแกว

(๑๑) หมากหัวแดง

(๑๒) บิงโก

(๑๓) สลากกินแบ่ง สลากกินรวบ หรือการเล่นอย่างใดที่เสี่ยงโชคให้เงินหรือประโยชน์อย่างอื่นแก่ผู้เล่นคนใดคนหนึ่ง

(๑๔) แข่งม้าหรือแข่งสัตว์อื่น ซึ่งมีการเล่นโตแตไลเซเตอร์ สวีป หรือบุ๊กเมกิ้ง รวมอยู่ด้วย

(๑๕) วิ่งวัวคน ซึ่งมีการเล่นโตแตไลเซเตอร์ สวีป หรือบุ๊กเมกิ้ง รวมอยู่ด้วย

(๑๖) โตแตไลเซเตอร์ สำหรับการเล่นอย่างใดอย่างหนึ่ง

(๑๗) สวีป สำหรับการเล่นอย่างใดอย่างหนึ่ง

(๑๘) บุ๊กเมกิ้ง สำหรับการเล่นอย่างใดอย่างหนึ่ง

(๑๙) ขายสลากกินแบ่ง สลากกินรวบ หรือสวีป ซึ่งไม่ได้ออกในประเทศไทย แต่ได้จัดให้มีขึ้นโดยชอบด้วยกฎหมายของประเทศที่จัดนั้น

(๒๐) ฟุตบอลโต๊ะ

(๒๑) เครื่องเล่นซึ่งใช้เครื่องกล พลังไฟฟ้า พลังแสงสว่าง หรือพลังอื่นใดที่ใช้เล่น โดยวิธีสัมผัส เลื่อน กด ดีด ดึง ดัน ยิง โยน โยก หมุน หรือวิธีอื่นใดซึ่งสามารถทำให้แพ้ชนะกันได้ ไม่ว่าจะโดยมีการนับแต้มหรือเครื่องหมายใด ๆ หรือไม่ก็ตาม

๓. เป้าหมายการปฏิบัติงาน อำนาจหน้าที่ และแนวทางการปฏิบัติงานของนายอำเภอ

๓.๑ นโยบายของกระทรวงมหาดไทยเกี่ยวกับแนวทางการอนุมัติ อนุญาต การพนันบางประเภทตามกฎหมายว่าด้วยการพนัน

๑) การพนันให้สัตว์ต่อสู้หรือแข่งกัน

๑.๑) ชนโค

กระทรวงมหาดไทยได้แจ้งแนวทางให้อธิบดีกรมการปกครองและผู้ว่าราชการจังหวัดใช้ดุลพินิจพิจารณาสั่งอนุมัติหรือไม่อนุมัติให้เจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตดำเนินการออกใบอนุญาตให้ใช้สถานที่เล่นการพนันชนโคได้ แต่การใช้ดุลพินิจดังกล่าวต้องพิจารณาอย่างรอบคอบเหมาะสม ไม่เป็นการมอมเมาการเล่นการพนันแก่ประชาชนในพื้นที่ คำนึงถึงความสงบเรียบร้อยของสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม ประเพณี ความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น การส่งเสริมอาชีพการเลี้ยงโคเพื่อจำหน่ายสร้างรายได้ และกำหนดหลักเกณฑ์

การเล่นที่ไม่เป็นการทรมานสัตว์ หรือทารุณสัตว์ โดยให้นำระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพนันชนไก่และกัดปลา พ.ศ. ๒๕๕๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลม ตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๐๗.๑๐/ว ๗๒๙๙ ลงวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๖๓

๑.๒) ชนกระบือ

กระทรวงมหาดไทยมีนโยบายให้จังหวัดใช้ดุลพินิจอนุมัติให้ออกใบอนุญาตเล่นการพนันชนกระบือได้เป็นครั้งคราวในงานอันเป็นประเพณีนิยมของท้องถิ่นตามหนังสือสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๒๐๔/ว ๓๗ ลงวันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๒๕ และหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๒๐๔/๒๕๓๒ ลงวันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๒๕

๑.๓) วัวลาน

กระทรวงมหาดไทยได้แจ้งแนวทางปฏิบัติการอนุญาตจัดให้มีการเล่นการพนันแข่งขันวัวลาน โดยให้อนุญาตได้เป็นครั้งคราวในงานอันเป็นประเพณีนิยมของท้องถิ่นและขอให้จังหวัดกวดขันควบคุมให้ดำเนินการตรงตามที่อนุญาตไว้ตามหนังสือสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๒๐๔/ว ๓๗ ลงวันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๒๕ และหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๑๒๐๔/๕๒๓๓ ลงวันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๒๕ ต่อมากระทรวงมหาดไทยได้มีหนังสือ ที่ ๑๒๐๔/ว ๑๓๑๙ ลงวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๕๐ กำหนดแนวทางปฏิบัติไว้ โดยให้นายอำเภอ หรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอแห่งท้องที่ ในฐานะเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตใช้ดุลพินิจพิจารณาอนุญาตให้เล่นได้เป็นครั้งคราวในงานอันเป็นประเพณีนิยมของท้องถิ่นเท่านั้น และหากมีลักษณะเป็นการทรมานสัตว์ห้ามมิให้อนุญาตโดยเด็ดขาด

๑.๔) สุนัขกัดกัน

กระทรวงมหาดไทยมีนโยบายห้ามอนุญาตจัดให้มีสุนัขกัดกันโดยเด็ดขาด เนื่องจากเข้าลักษณะเป็นการจัดให้สัตว์ต่อสู้กันในลักษณะทรมานสัตว์ ตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๓๐๗.๔/ว ๓๔๑๙ ลงวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๕๔

๑.๕) ชนไก่ที่มีลักษณะเป็นการทรมานสัตว์

กระทรวงมหาดไทยเห็นว่าการจัดให้มีการเล่นการพนันชนไก่โดยมีอุปกรณ์เสริมแต่งที่เดือยของไก่ให้มีความแหลมคมและยาวหรือดำเนินการอื่นใดซึ่งมิได้เป็นไปตามธรรมชาติของไก่ เป็นการเล่นที่ระบุไว้ในบัญชี ก. ท้ายพระราชบัญญัติการพนัน พุทธศักราช ๒๔๗๘ ลำดับที่ ๑๗ อันเป็นการเล่นซึ่งมีการทรมานสัตว์ หากผู้ได้รับใบอนุญาตรายใดจัดให้มีการเล่นการพนันชนไก่โดยไก่ที่ชนมีการเสริมแต่งเดือยหรือดำเนินการอื่นใด ซึ่งมิได้เป็นไปตามธรรมชาติของไก่ ก็ให้เจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป ตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๒๑๑/ว ๑๖๖๙ ลงวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๓๗

๑.๖) สุนัขวิ่งแข่งกันและแข่งสัตว์อื่น

กระทรวงมหาดไทยมีนโยบายไม่อนุญาตให้มีการจัดตั้งสนามแข่งสุนัขวิ่งหรือแข่งสัตว์อื่นเพิ่มขึ้นอีก โดยให้ถือปฏิบัติเทียบเคียงตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพนันแข่งม้า พ.ศ. ๒๕๒๔ ข้อ ๔ ตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๐๗.๒/๑๒๑๓๗ ลงวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๘

๑.๗) การพนันชนไก่และกัดปลา

ให้ถือปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพนันชนไก่และกัดปลา พ.ศ. ๒๕๕๒ และกระทรวงมหาดไทยได้กำหนดนโยบายในการอนุมัติ อนุญาตจัดให้มีการเล่นการพนันชนไก่

โดยให้จังหวัดพิจารณาให้มีการพนันชนไก่สัปดาห์เว้นสัปดาห์ สัปดาห์ละ ๑ ครั้ง ครั้งละ ๑ วัน เดือนหนึ่งห้ามเกิน ๓ วัน ตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๐๗.๔/ว ๕๒๙๓ ลงวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๕๔

๑.๘) การพนันแข่งม้า

ปัจจุบันการจัดให้มีการเล่นการพนันแข่งม้าถือปฏิบัติตามระเบียบกระทรวง ว่าด้วยการพนันแข่งม้า พ.ศ. ๒๕๒๔ และระเบียบกระทรวง ว่าด้วยการพนันแข่งม้า (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๑ ซึ่งกระทรวงมหาดไทยมีนโยบายไม่อนุญาตให้เปิดสนามแข่งม้าเพิ่มขึ้นอีก ทำให้ปัจจุบันในประเทศไทยมีสนามแข่งม้าเพียง ๘ สนาม โดยมีการจัดให้มีการเล่นการพนันแข่งม้าจริงเพียง ๖ สนาม อีก ๒ สนามมิได้จัดให้มีการเล่นการพนันแข่งม้าเลย ได้แก่ สนามแข่งม้าในจังหวัดร้อยเอ็ดและจังหวัดมหาสารคาม

๒) ไพ่เผ

กระทรวงมหาดไทยมีนโยบายห้ามการอนุญาตให้เล่นไพ่เผโดยเด็ดขาดตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๔๙๐/๒๕๐๑ ลงวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๐๑ และหนังสือกระทรวงมหาดไทยที่ ๑๗๐๕๔/๒๕๐๓ ลงวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๐๓

๓) การพนันเครื่องเล่นเกมไฟฟ้า

กระทรวงมหาดไทยมีนโยบายไม่อนุญาตจัดให้มีการเล่นเครื่องเล่นซึ่งใช้เครื่องกล พลังไฟฟ้า พลังแสงสว่าง หรือพลังอื่นใดที่ใช้เล่นโดยวิธีสัมผัส เลื่อน กด ดีด ดึง ยิง โยน โยก หมุนหรือวิธีอื่นใด ซึ่งสามารถทำให้แพ้ชนะกันได้ ไม่ว่าจะโดยการนับแต้มหรือเครื่องหมายใดๆ หรือไม่ก็ตาม (บัญชี ข. หมายเลข ๒๘) โดยเด็ดขาด ตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๒๐๔/ว ๑๒๔๓ ลงวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๒๕ หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๒๐๔/๑๖๑๔๔ ลงวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๒๕ หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ ๑๕๔๗๗/๒๕๐๔ ลงวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๐๔ และหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๐๗.๒/ว ๓๘๑๐ ลงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๔๙

๔) บิลเลียดหรือสนุกเกอร์

กระทรวงมหาดไทยมีนโยบายห้ามออกใบอนุญาตให้เล่นบิลเลียดโดยเด็ดขาด ตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ ๑๕๔๗๗/๒๕๐๔ ลงวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๐๔ และหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ ๒๐๔๒๘/๒๕๐๔ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๐๔ ในปัจจุบันคงเล่นได้เฉพาะกรณีตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๗ (พ.ศ. ๒๕๐๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติการพนัน พุทธศักราช ๒๔๗๕ ข้อ ๑๓ (๒) ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย ข้อ ๑ แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒๗ (พ.ศ. ๒๕๓๔)ฯ

๕) การพนันที่จัดให้มีขึ้นเฉพาะในงานกาชาดหรืองานประจำปีของจังหวัด

กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๗ (พ.ศ. ๒๕๐๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติการพนัน พุทธศักราช ๒๔๗๕ ข้อ ๗ กำหนดให้การพนันตามบัญชี ข. ดังต่อไปนี้ ให้ออกใบอนุญาตให้เล่นได้ เฉพาะในงานรื่นเริงสาธารณะหรืองานนักขัตฤกษ์หรือในโอกาสพิเศษอื่นเท่านั้น

(๑) ชี้รูป

(๒) โยนห่วง

(๓) โยนสตางค์หรือวัตถุใด ๆ ลงในภาชนะต่าง ๆ

(๔) ตกเบ็ด

(๕) จับสลากโดยวิธีใด ๆ

(๖) ยิงเป้า

(๗) ปาหน้าคน ปาสัตว์ หรือสิ่งใดๆ

(๘) เต๋าข้ามด่าน

(๙) หมากแกว

(๑๐) หมากหัวแดง

(๑๑) บิงโก

โดยกระทรวงมหาดไทยมีนโยบายกำหนดให้การเล่นดังกล่าวข้างต้นจัดให้มีขึ้นเฉพาะในงานกาชาดหรืองานประจำปีของจังหวัดที่มีวัตถุประสงค์เพื่อหารายได้มอบให้กาชาดไว้ใช้จ่ายในกิจการสาธารณกุศลต่างๆ เท่านั้น ตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๒๑๐/ว ๑๓ ลงวันที่ ๓ มกราคม ๒๕๓๔ หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๒๑๑/ว ๒๑๘ ลงวันที่ ๓ มกราคม ๒๕๓๗ หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๐๗.๒/ว ๓๕๗๕ ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๐ และหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๓๐๗.๔/ว ๒๒๔๖ ลงวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๕๔

๖) สลากบำรุงการกุศล

คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๒๓ ห้ามส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือบุคคลใดออกสลากตามกฎหมายว่าด้วยการพนัน หรือดำเนินการโดยวิธีอื่นในลักษณะเดียวกันอีก เว้นแต่สลากกาชาดและสลากออมสิน และมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๔๑ ให้ระงับการออกสลากบำรุงการกุศลหรือสลากบำรุงการกีฬางวดพิเศษไว้ก่อน เว้นแต่กรณีที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งให้กระทรวงการคลังเป็นผู้พิจารณานำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาผ่อนผันเป็นรายๆ ไป ดังนั้น การออกสลากบำรุงการกุศลในปัจจุบันหากเป็นสลากกาชาด เจ้าพนักงานสามารถอนุมัติอนุญาตได้ตามกฎหมายว่าด้วยการพนันโดยไม่ต้องให้กระทรวงการคลังเป็นผู้พิจารณานำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาผ่อนผันเป็นรายๆ ไป ซึ่งเป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวข้างต้นและสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงมหาดไทยตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๒๑๐/ว ๑๓ ลงวันที่ ๓ มกราคม ๒๕๓๔ หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๒๑๑/ว ๒๑๘ ลงวันที่ ๓ มกราคม ๒๕๓๗ หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๐๗.๒/ว ๓๕๗๕ ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๐ และหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๓๐๗.๔/ว ๒๒๔๖ ลงวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๕๔ นอกจากนี้จังหวัดจะต้องนำเงินรายได้จากการจำหน่ายสลากกาชาดทั้งหมดส่งให้เหล่ากาชาดจังหวัด เพื่อใช้ในกิจการของเหล่ากาชาดจังหวัดตามวัตถุประสงค์ของสภากาชาดไทย ตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๐๗.๔/ว ๔๖๓๑ ลงวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๔

๓.๒ การออกใบอนุญาตจัดให้มีการเล่นการพนันและแถมพกเสี่ยงโชคหรือรางวัลด้วยการเสี่ยงโชคฯ ในจังหวัดอื่น นอกจากกรุงเทพมหานคร

ลำดับที่	ประเภท	ผู้ออกใบอนุญาต	ผู้อนุมัติให้ออกใบอนุญาต	ข้อกฎหมาย
๑	แข่งม้า หรือแข่งสัตว์อื่น ซึ่งไม่มีการเล่นโตแตไลเซเตอร์ สวีป หรือบุ๊กเมกิ้ง รวมอยู่ด้วย	นอ.	-	- กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๗ (พ.ศ. ๒๕๐๓) ออกตามความใน พ.ร.บ. การพนันพุทธศักราช ๒๔๗๘ ข้อ ๔ ก. ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๔ (พ.ศ. ๒๕๔๘)ฯ ข้อ ๑
๒	วิ่งวัวคน ซึ่งไม่มีการเล่นโตแตไลเซเตอร์ สวีป หรือบุ๊กเมกิ้ง รวมอยู่ด้วย	นอ.	-	
๓	ไพ่นกกระจอก ไพ่ต่อแต้ม และไพ่ต่างๆ เว้นแต่ไพโป๊กเกอร์ ไพ่เผ	นอ.	-	
๔	ดวด	นอ.	-	
๕	ข้องอ้อย	นอ.	-	
๖	สะบ้าทอย	นอ.	-	
๗	สะบ้าชุด	นอ.	-	
๘	ชกมวย มวยปล้ำ	นอ.	-	
๙	ให้สัตว์ต่อสู้กัน	นอ.	ผวจ.	- กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๗ (พ.ศ. ๒๕๐๓) ออกตามความ ใน พ.ร.บ. การพนันพุทธศักราช ๒๔๗๘ ข้อ ๔ ข. ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๔ (พ.ศ. ๒๕๔๘)ฯ ข้อ ๑
๑๐	ไพโป๊กเกอร์	นอ.	ผวจ.	
๑๑	บิลเลียด	นอ.	ผวจ.	
๑๒	การจัดให้มีการแถมพกหรือรางวัลด้วย การเสี่ยงโชคฯ	นอ.	ผวจ.	
๑๓	แข่งเรือพุ่ง	นอ.	ผวจ.	- กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๗ (พ.ศ. ๒๕๐๓) ออกตามความ ใน พ.ร.บ. การพนันพุทธศักราช ๒๔๗๘ ข้อ ๔ ค. ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๔ (พ.ศ. ๒๕๔๘)ฯ ข้อ ๑ - รมว.มท. ได้มอบอำนาจให้ อปค. ปฏิบัติราชการแทนตามคำสั่ง มท.ที่ ๒๕/๒๕๔๙ ลงวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๔๙ **ยกเว้นแข่งม้าหรือแข่งสัตว์อื่น**
๑๔	ชี้รูป	นอ.	ผวจ.	
๑๕	โยนห่วง	นอ.	ผวจ.	
๑๖	โยนสตางค์หรือวัตถุใด ๆ ลงในภาชนะต่าง ๆ	นอ.	ผวจ.	
๑๗	ตกเบ็ด	นอ.	ผวจ.	
๑๘	จับสลากโดยวิธีใด ๆ	นอ.	ผวจ.	
๑๙	ยิงเป้า	นอ.	ผวจ.	
๒๐	ปาหน้าคน ปาสัตว์หรือสิ่งใด ๆ	นอ.	ผวจ.	
๒๑	เต๋าข้ามด่าน	นอ.	ผวจ.	
๒๒	หมากแกว	นอ.	ผวจ.	
๒๓	หมากหัวแดง	นอ.	ผวจ.	
๒๔	บิงโก	นอ.	ผวจ.	
๒๕	สลากกินแบ่ง สลากกินรวบ หรือการเล่นอย่างใด	นอ.	ผวจ.	

ลำดับที่	ประเภท	ผู้ออกใบอนุญาต	ผู้อนุมัติให้ออกใบอนุญาต	ข้อกฎหมาย
	ที่เสี่ยงโชคให้เงินหรือประโยชน์อย่างอื่นแก่ผู้เล่นคนใดคนหนึ่ง			**ซึ่งมีโตแตไลเซเตอร์ฯ รมว.มท. ได้มอบอำนาจให้ ปมท.** ปฏิบัติราชการแทนตามคำสั่ง มท. ที่ ๑๕๖/๒๕๔๗ ลงวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๔๗
๒๖	แข่งม้าหรือแข่งสัตว์อื่น ซึ่งมีโตแตไลเซเตอร์ สวีป หรือบุ๊กเมกิ้งรวมอยู่ด้วย	นอ.	ปมท.	
๒๗	วิ่งวัวคน ซึ่งมีโตแตไลเซเตอร์ สวีป หรือบุ๊กเมกิ้ง	นอ.	ผวจ.	
๒๘	โตแตไลเซเตอร์ สำหรับการเล่นอย่างใดอย่างหนึ่ง	นอ.	ผวจ.	
๒๙	สวีป สำหรับการเล่นอย่างใดอย่างหนึ่ง	นอ.	ผวจ.	
๓๐	บุ๊กเมกิ้ง สำหรับการเล่นอย่างใดอย่างหนึ่ง	นอ.	ผวจ.	
๓๑	ขายสลากกินแบ่ง สลากกินรวบ หรือสวีป ซึ่งไม่ได้ออกในประเทศไทย แต่ได้จัดให้มีขึ้นโดยชอบด้วยกฎหมายประเทศที่จัดขึ้น	นอ.	ผวจ.	
๓๒	ฟุตบอลโต๊ะ	นอ.	ผวจ.	
๓๓	เครื่องเล่นซึ่งใช้เครื่องกล พลังไฟฟ้าพลังแสงสว่างหรือพลังอื่นใดที่ใช้เล่นโดยวิธีสัมผัส เลื่อน กด ดีด ดึง ดัน ยิง โยน โยก หมุน หรือวิธีอื่นใด ซึ่งสามารถทำให้แพ้ชนะกันได้ ไม่ว่าจะโดยมีการนับแต้มหรือเครื่องหมายใด ๆ หรือไม่ก็ตาม	นอ.	ผวจ.	

หมายเหตุ ๑. การพนันลำดับที่ ๑๓ - ๒๕ , ๒๗ - ๓๑ มีนโยบายอนุมัติให้มีการเล่นการพนันเฉพาะกรณีที่จัดขึ้นเนื่องในงานกาชาดหรืองานประจำปีของจังหวัด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อหารายได้มอบให้กาชาดไว้ใช้จ่ายในกิจการสาธารณกุศลต่าง ๆ และสถานที่เล่นจะต้องไม่อยู่ในบริเวณโรงเรียนหรือวัด และห้ามมิให้รางวัลเป็นเงินสดโดยเด็ดขาด (หนังสือ ที่ มท ๐๒๑๐/ว ๑๓ ลงวันที่ ๓ มกราคม ๒๕๓๗)

๒. การเล่นลำดับที่ ๓๒ - ๓๓ มท. มีนโยบายไม่อนุญาต (หนังสือ ที่ ๒๐๔๒๘/๒๕๐๔ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๐๔) และหนังสือ ที่ มท ๐๒๐๔/ว ๑๒๔๓ ลงวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๒๕)

๓.๓ ปัญหาการปฏิบัติงานการพนัน

ลำดับ	ประเภท	ปัญหาที่พบ	แนวทางปฏิบัติ	ข้อกฎหมาย ระเบียบ และหนังสือสั่งการ
๑	ไพ่ผ่องไทย	๑. เจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตได้อนุญาตให้เล่นประจำทุกวัน ๒. เวลาเล่นไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง	- เล่นได้เฉพาะวันหยุดประจำสัปดาห์ และวันหยุดนักขัตฤกษ์ - วันเสาร์ เวลา ๑๘.๐๐ - ๒๔.๐๐ น. - วันอาทิตย์ เวลา ๑๒.๐๐ - ๒๔.๐๐ น.	- หนังสือ ที่ มท ๑๔๖๑๑/๒๕๐๕ ลงวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๐๕ - กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๗ (พ.ศ. ๒๕๐๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติการพนัน พุทธศักราช ๒๔๗๘ ข้อ ๕ (ก) ๒๒
๒	ชกมวย	- มีการอนุญาตให้เล่นการพนันในวัด	- ห้ามอนุญาตให้เล่นในวัดโดยเด็ดขาด	- ระเบียบมหาเถรสมาคม ว่าด้วยการจัดงานวัด พ.ศ. ๒๕๓๗ ข้อ ๗ (๒) (๕)
๓	ชนไก่ และกัดปลา	๑. มีการอนุญาตให้เล่นทุกวันยกเว้นวันพระ โดยอ้างว่าเป็นการเล่นกรณีพิเศษนอกเหนือจากนัดปกติ และมีการใช้เดือยแหลมสวมที่แข้งไก่ซึ่งเป็นการทรมานสัตว์ และฝ่าฝืนธรรมชาติของไก่ (ทางภาคใต้) ๒. ผู้ว่าราชการจังหวัดไม่อนุญาตให้เจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาต จัดให้มีการเล่นพนันชนไก่ โดยอ้างว่ากระทรวงมหาดไทยยังไม่ได้สั่งยกเลิกการเฝ้าระวังโรคไข้หวัดนกตามที่กระทรวงมหาดไทยได้มีหนังสือสั่งการ	- ให้บ่อนหนึ่งเล่นเฉพาะวันเสาร์ หรืออาทิตย์ เดือนหนึ่งไม่เกิน ๕ ครั้ง ซึ่งไม่ตรงกับวันเฉลิมพระชนมพรรษาหรือวันสำคัญทางศาสนา - ห้ามชนไก่ในลักษณะเป็นการทรมานสัตว์ - ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดใช้ดุลพินิจในการพิจารณาอนุมัติให้จัดให้มีการเล่นการพนันชนไก่ โดยคำนึงถึงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดนกในท้องที่เป็นสำคัญ	- ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพนันชนไก่ และกัดปลา พ.ศ. ๒๕๕๒ ข้อ ๑๓ และข้อ ๑๗ (๖) - หนังสือ ที่ มท ๐๓๐๗.๒/๓๕๗๕ ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๐ - วิทยุกรมการปกครองด่วนที่สุด ที่ มท ๐๓๐๗.๒/ว ๑๑๑๗ ลงวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๕๐
๔	จับสลากโดยวิธีการใดๆ	๑. ออกใบอนุญาตไม่ถูกต้องส่วนใหญ่จะใช้ใบอนุญาต พ.น. ๓๖ ๒. อนุญาตให้เล่นงานทั่วไปซึ่งไม่ใช่งานกาชาด หรืองานประจำปีของจังหวัด	- ให้ใช้ พ.น. ๑๓ สลากกินแบ่ง - เล่นได้เฉพาะงานกาชาด หรืองานประจำปีของจังหวัดเท่านั้น งานอื่นห้ามเล่นโดยเด็ดขาด	- แบบพิมพ์คำขอและใบขออนุญาต - หนังสือ ที่ มท ๐๓๐๗.๒/๓๕๗๕ ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๐

ลำดับ	ประเภท	ปัญหาที่พบ	แนวทางปฏิบัติ	ข้อกฎหมาย ระเบียบ และหนังสือสั่งการ
๕	ปาหน้าคน/ปาสัตว์หรือสิ่งของใดๆ (ปาลูกโป่งหรือปาเป้าประเภทลูกดอกหรือสาวน้อยตกน้ำ)	๑. เล่นในงานทั่วไปซึ่งมิใช่งานกาชาด หรืองานประจำปีของจังหวัด ๒. การนับจำนวนวงที่เล่นส่วนใหญ่จะนับ ๑ ร้าน เป็น ๑ วง ๓. ไม่ได้บันทึก ปค. ๑๔ เพื่อให้ทราบถึงวิธีการเล่น ของรางวัล และจำนวนวันที่ขอเล่น	- เล่นได้เฉพาะงานกาชาด หรืองานประจำปีของจังหวัดเท่านั้น - การนับจำนวนวงที่เล่นให้นับเป้าหรือช่องวงเป้าเป็น ๑ วง - บันทึก ปค. ๑๔ โดยให้ทราบ ถึงเงื่อนไขวิธีการเล่น ของรางวัล และจำนวนวันที่ ขอเล่น เพื่อจะได้เก็บค่าธรรมเนียมถูกต้อง	- หนังสือที่ มท ๐๓๐๗.๒/๓๕๗๕ ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๐ - ลักษณะข้อจำกัด และเงื่อนไขหลังใบอนุญาต - หนังสือ ที่ มท ๐๒๑๖/ว ๕๘๙ ลงวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๓๔
		๔. มีการอนุญาตให้เล่นภายในวัดหรือโรงเรียน	- ห้ามอนุญาตให้เล่นในศาสนสถานหรือโรงเรียนโดยเด็ดขาด	- หนังสือ ที่ มท ๐๓๐๗.๒/๓๕๗๕ ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๐ - ระเบียบมหาเถรสมาคมว่าด้วยการจัดงานวัด พ.ศ. ๒๕๓๗ ข้อ ๗ (๒) (๕)
		๕. ออกใบอนุญาตไม่ตรงกับที่ได้รับอนุญาตให้เล่น ส่วนใหญ่จะออกใบอนุญาตโดยใช้แบบ พ.น. ๓๖ (แถมพกฯ) หรือ แบบ พ.น. ๑๔ (ยิงเป้า)	- ใช้ พ.น. ๑๕	- ลักษณะข้อจำกัด และเงื่อนไขหลังใบอนุญาต - ศึกษาวิธีการเล่นในหนังสือคู่มือการปฏิบัติงานตามกฎหมายว่าด้วยการพนัน
๖	สลากกินแบ่งรัฐบาลหรือสลากบำรุงสภากาชาดไทย	๑. มีการอนุญาตให้เล่นแต่เจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาต มิได้ออกใบอนุญาต	- เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดอนุมัติให้เล่นเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตจะต้องออกใบอนุญาต พ.น. ๑๘ ทุกครั้ง - เรียกเก็บค่าธรรมเนียม ครั้งละ ๕,๐๐๐ บาท ค่าธรรมเนียมเพิ่มเติมร้อยละ ๑๐ เพื่อให้ท้องถิ่นแห่งท้องที่ที่ออกสลากและค่าภาษีการพนันร้อยละ ๐.๕ แห่งยอดราคาสลาก กรณีรับการ	- กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๗ (พ.ศ. ๒๕๐๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติการพนัน พุทธศักราช ๒๔๗๘ ข้อ ๔ (๒) ข้อ ๔ วรรคสอง ค. (๑๓) ข้อ ๑๒ (๔) และข้อ ๑๖

ลำดับ	ประเภท	ปัญหาที่พบ	แนวทางปฏิบัติ	ข้อกฎหมาย ระเบียบ และหนังสือสั่งการ
			ลดหย่อนภาษีจาก มติ ครม. แล้ว ซึ่งมีผู้รับซื้อก่อนหักรายจ่าย	
		๒. มีการเล่นโดยที่ไม่มีการอนุมัติ	- ต้องได้รับอนุญาตจากผู้ว่าราชการจังหวัด และเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตจะต้องออกใบอนุญาตก่อนจึงจะเล่นได้	
		๓. เจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตมิได้ประทับตราลงบนสลากก่อนออกจำหน่าย ซึ่งส่วนใหญ่ที่พบเหล่ากาชาดจะประทับตราเอง ซึ่งไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัติการพนัน พุทธศักราช ๒๕๗๘	- ต้องให้พนักงานผู้ออกใบอนุญาตประทับตราบนสลากก่อนถึงจะนำออกจำหน่ายได้	- พระราชบัญญัติการพนัน พุทธศักราช ๒๔๗๘ มาตรา ๙
		๔. ใช้ พ.น. ๓๖ (แถมพกฯ)	- ให้ใช้ พ.น.๑๘ (สลากกินแบ่งฯ)	- กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๗ (พ.ศ. ๒๕๐๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติการพนัน พุทธศักราช ๒๔๗๘ ข้อ ๑๒ (๔)
		๕. มิได้เก็บค่าภาษีร้อยละ ๐.๕ แห่งยอดราคาสลาก ซึ่งมีผู้รับซื้อก่อนหักค่าใช้จ่าย	- เจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาต ต้องเก็บภาษีทุกครั้ง - ภาษีนี้เป็นภาษีการพนัน มิใช่ภาษีตามประมวลรัษฎากร จึงไม่ต้องนำส่งให้สรรพากรอำเภอแต่ให้เสมียนตราอำเภอนำส่งเป็นรายได้แผ่นดิน เช่นเดียวกับค่าธรรมเนียมการพนัน	
๗	การแถมพก	๑. ออกใบอนุญาตไม่ถูก ส่วนใหญ่จะออกใบอนุญาตเป็นการจับสลากโดยวิธีใด ๆ (พ.น. ๑๓) ๒. มิได้บันทึก (ปค. ๑๔) ให้ชัดเจนว่าวิธีการเล่นเป็นอย่างไร ของรางวัลมีอะไรบ้าง เริ่มเล่นตั้งแต่วันใด ถึงวันใดจับรางวัลเมื่อไร ที่ใด	- ลักษณะข้อจำกัด และเงื่อนไขหลังใบอนุญาต - ใช้ใบอนุญาต พ.น. ๓๖ - ต้องบันทึกปากคำในแบบ ปค. ๑๔ ไว้เป็นหลักฐาน จุดประสงค์เพื่อคุ้มครองผู้บริโภคให้ได้รับความเป็นธรรม และเก็บ	- หนังสือ ที่ มท ๐๒๑๑/ว๑ ๐๓๔ ลงวันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๓๖

ลำดับ	ประเภท	ปัญหาที่พบ	แนวทางปฏิบัติ	ข้อกฎหมาย ระเบียบ และหนังสือสั่งการ
		๓. มีการเก็บค่าธรรมเนียมไม่ถูกต้องโดยส่วนใหญ่ถือเอาวันจับรางวัลเป็นวันเล่นแถมพกฯ มิได้คิดตั้งแต่วันที่เริ่มเล่นจนถึงวันจับรางวัล	ค่าธรรมเนียมได้ถูกต้อง - เล่น ๑ วัน ค่าธรรมเนียม ๓๐๐ บาท - เล่นไม่เกิน ๗ วัน ค่าธรรมเนียม ๗๐๐ บาท - เล่นไม่เกิน ๑ เดือน ค่าธรรมเนียม ๑,๕๐๐ บาท - เล่นไม่เกิน ๖ เดือน ค่าธรรมเนียม ๖,๐๐๐ บาท - เล่นไม่เกิน ๑ ปี ค่าธรรมเนียม ๙,๐๐๐ บาท	- กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๗ (พ.ศ. ๒๕๐๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติการพนัน พุทธศักราช ๒๔๗๘ ข้อ ๑๘ - หนังสือ ที่ มท ๐๓๐๗.๒/ว๓๕๙๔ ลงวันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๐
๗	การแถมพก	๑. มีการเก็บค่าธรรมเนียมให้กับท้องถิ่น ๒. ลงลายมือชื่อไว้ในแผ่นกระดาษบันทึกของเจ้าหน้าที่อีกแผ่นหนึ่ง เป็นต้น	- ไม่ต้องเก็บค่าธรรมเนียมเพิ่ม เนื่องจากการแถมพกฯ ไม่ใช่การพนัน - นายทะเบียนท้องที่ระบุข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ ข้อกฎหมาย ข้อพิจารณาและข้อสนับสนุนในการใช้ดุลพินิจ และแจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบและให้อุทธรณ์ต่อ รมว.มท. (ผ่านนายทะเบียนท้องที่ภายใน ๓๐ วัน) กรณีคำสั่งทางปกครองอาจจะกระทบถึงสิทธิของคู่กรณี นายทะเบียน ท้องที่จะต้องให้คู่กรณีมีโอกาสที่จะได้รับทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีโอกาสได้โต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตนเองด้วย	- หนังสือ ที่ มท ๐๓๐๗.๔/ว๑๐๔๒๖ ลงวันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๕๑

๔. กรณีตัวอย่าง (Best Practice)/ข้อหารือที่พบบ่อย

ข้อหารือ เรื่อง แนวทางการพิจารณาเครื่องเล่นซึ่งใช้เครื่องจักรกล

เพื่อเป็นการสร้างความรู้ความเข้าใจถึงลักษณะของตู้คีบสินค้าที่นำมาติดตั้งตามห้างสรรพสินค้าและร้านค้าต่าง ๆ กระทรวงมหาดไทยจึงได้มีหนังสือ ที่ มท ๐๓๐๗.๑๐/ว ๑๐๘๑ ลงวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ ประชาสัมพันธ์ให้เจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมาย ผู้ประกอบการ และประชาชนทั่วไปทราบถึงลักษณะของตู้คีบสินค้าแต่ละประเภท ดังนี้

๑. ตู้คีบสินค้าที่เข้าข่ายเป็นเครื่องเล่นการพนันที่อยู่ในบัญชี ข. หมายเลข ๒๘ ท้ายพระราชบัญญัติการพนัน พุทธศักราช ๒๔๗๘ ได้แก่ ตู้คีบสินค้าที่มีวิธีการเล่น คือ ผู้เล่นจะต้องแลกชิปมูลค่าตามที่กำหนด จากนั้นนำไปหยอดที่ช่อง และจับคันโยกเลื่อนหาตำแหน่งเพื่อคีบตุ๊กตา จากนั้นกดปุ่มเพื่อให้ที่คีบตุ๊กตาปล่อยตุ๊กตาลงช่อง โดยการเล่นในแต่ละครั้งผู้เล่นอาจจะได้หรือไม่ได้ตุ๊กตา ถือเป็นการพนันเพราะมีการแพ้ชนะกันได้ระหว่างผู้เล่นกับเจ้าของเครื่อง

๒. ตู้คีบสินค้าที่ไม่เข้าข่ายเป็นเครื่องเล่นการพนันที่อยู่ในบัญชี ข. หมายเลข ๒๘ ท้ายพระราชบัญญัติการพนัน พุทธศักราช ๒๔๗๘ ได้แก่ ตู้คีบสินค้าที่มีวิธีการเล่น คือ ผู้เล่นจะต้องหยอดเหรียญครบตามราคาสินค้าที่กำหนดเพื่อให้เครื่องทำงาน แม้จะใช้วิธีการสัมผัส เลื่อน กด ดีด ดึง ดัน ยิง โยก หมุน หรือวิธีอื่นใด เมื่อผู้ซื้อสินค้าชำระราคาตามที่กำหนดไว้ครบถ้วน ก็จะได้รับสินค้าที่อยู่ในตู้กลับไปทุกครั้งตามจำนวนที่กำหนด โดยมีอุปกรณ์นับไว้อย่างแน่นอน ซึ่งเป็นสินค้าประเภทเดียวกัน มูลค่าเท่ากัน ประกอบกับผู้ซื้อสินค้าได้รับทราบขั้นตอน และวิธีการขายสินค้าจากป้ายที่ติดไว้ อันเป็นการแสดงเจตนาตรงกันถึงวิธีการเล่นหรือการซื้อสินค้าระหว่างผู้ขายกับผู้ซื้อก่อนทำการซื้อที่ไม่อาจเปลี่ยนแปลงวิธีการซื้อเป็นอย่างอื่นได้ จึงมิได้เป็นลักษณะการนำมาซึ่งผลของการแพ้ชนะกันแต่อย่างใด เพียงประสงค์จะให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน และเพิ่มทักษะแก่ผู้เล่น โดยมิได้ประสงค์จะให้เป็นเครื่องเล่นการพนัน ดังนั้น จึงไม่เข้าลักษณะเป็นเครื่องเล่นตามบัญชี ข. หมายเลข ๒๘ ท้ายพระราชบัญญัติการพนัน พุทธศักราช ๒๔๗๘

๕. หมายเลขโทรศัพท์เพื่อการสอบถามและหารือ

สำนักการสอบสวนและนิติการ ส่วนการรักษาความสงบเรียบร้อย ๔
หมายเลขโทรศัพท์ ๐ ๒๓๕๖ ๙๖๔๓, ๐ ๒๓๕๖ ๙๕๗๕

๒.๓.๔ มูลนิธิ สมาคม

๑. ประเด็นภารกิจ

มูลนิธิ

๒. ระเบียบ/กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ ระเบียบ/กฎหมาย

๒.๑.๑ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (พ.ศ.๒๕๓๕) มาตรา ๑๑๐ - ๑๓๖

๒.๑.๒ พระราชบัญญัติกำหนดความผิดเกี่ยวกับห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัด สมาคมและมูลนิธิ พ.ศ.๒๔๙๙ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๓๕

๒.๑.๓ ประมวลรัษฎากร ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับมูลนิธิ

๒.๑.๔ กฎกระทรวงมหาดไทย ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับมูลนิธิ ได้แก่

(๑) กฎกระทรวง ว่าด้วยการจดทะเบียนมูลนิธิ การดำเนินกิจการและการทะเบียนมูลนิธิ พ.ศ.๒๕๔๕

(๒) กฎกระทรวง ว่าด้วยค่าธรรมเนียมและการยกเว้นค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับมูลนิธิ พ.ศ.๒๕๔๕

(๓) กฎกระทรวง ว่าด้วยแบบบัตรประจำตัวนายทะเบียนและพนักงานเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับมูลนิธิ พ.ศ.๒๕๔๕

๒.๑.๕ ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องแต่งตั้งนายทะเบียนมูลนิธิ ลงวันที่ ๑๐ มิถุนายน พ.ศ.๒๕๓๕

๒.๑.๖ หนังสือสั่งการของกระทรวงมหาดไทยที่เกี่ยวข้อง

๒.๒ สาระสำคัญ

ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๑๐ บัญญัติไว้ว่า **“มูลนิธิได้แก่ ทรัพย์สินที่จัดสรรไว้โดยเฉพาะสำหรับวัตถุประสงค์เพื่อการกุศลสาธารณะ การศาสนา ศิลปะ วิทยาศาสตร์ วรรณคดี การศึกษา หรือเพื่อสาธารณประโยชน์อย่างอื่น โดยมิได้มุ่งหาผลประโยชน์มาแบ่งปันกัน และได้จดทะเบียนตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ การจัดการทรัพย์สินของมูลนิธิ ต้องมิใช่เป็นการหาประโยชน์เพื่อบุคคลใดนอกจากเพื่อดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธินั้นเอง”**

ดังนั้น การก่อตั้งมูลนิธิจะต้องมีลักษณะที่สำคัญ คือ

๒.๑.๑ มีทรัพย์สินที่จัดสรรไว้เป็นกองทุนไม่ต่ำกว่าที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดไว้

๒.๑.๒ มีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนเพื่อการกุศลสาธารณะ การศาสนา ศิลปะ วิทยาศาสตร์ วรรณคดี การศึกษา หรือเพื่อสาธารณประโยชน์อย่างอื่น โดยมิได้มุ่งหาผลประโยชน์มาแบ่งปันกัน

๒.๑.๓ มีข้อบังคับเป็นแนวปฏิบัติและต้องไม่ขัดกับกฎหมาย

๒.๑.๔ ต้องมีการจดทะเบียนตามที่กฎหมายกำหนด จึงจะมีผลสมบูรณ์ตามกฎหมาย

๒.๑.๕ การจัดการทรัพย์สินของมูลนิธิ ต้องมิใช่เป็นการหาประโยชน์เพื่อบุคคลใด นอกจากเพื่อดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิที่กำหนดไว้

๓. ขั้นตอนการปฏิบัติในการจดทะเบียน

๓.๑ การจดทะเบียนจัดตั้งมูลนิธิ

ขั้นตอนการดำเนินการ	หลักเกณฑ์และวิธีการ	ผู้รับผิดชอบ	ระยะเวลา
๑. ยื่นคำขอตามแบบ ม.น.๑ ณ สำนักงานเขตสำหรับในกรุงเทพมหานคร หรือที่ว่าการอำเภอ สำหรับในจังหวัดอื่นที่สำนักงานใหญ่ของมูลนิธิจะตั้งขึ้น	๑. แบบคำขอจดทะเบียนมูลนิธิ (แบบ ม.น. ๑) - แนบสำเนาบัตรฯ ผู้ยื่นคำขอ หรือผู้มอบอำนาจ กรณีผู้ยื่นคำขอมิใช่ผู้ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้ยื่นคำขอจัดตั้งฯ	สำนักงานเขต/อำเภอ	๒๐ นาที
๒. ตรวจเอกสารประกอบคำขอ ม.น. ๑	๑. เอกสารประกอบคำขอตามแบบ ม.น.๑ ได้แก่ ๑.๑ รายชื่อเจ้าของทรัพย์สินและรายการทรัพย์สินที่จะจัดสรรสำหรับมูลนิธิ โดยมีเอกสารประกอบ คือ (๑) หนังสือรับรองของธนาคารที่เป็นบัญชีเงินฝากของเจ้าของทรัพย์สิน (๒) สำเนาโฉนดที่ดิน (กรณียกที่ดินให้มูลนิธิ) ๑.๒ รายชื่อ ที่อยู่ และอาชีพของผู้จะเป็นกรรมการของมูลนิธิทุกคน (ไม่น้อยกว่า ๓ คน ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๑๑) ๑.๓ ข้อบังคับของมูลนิธิ มีสาระสำคัญ ๖ รายการ (มาตรา ๑๑๒) ประกอบด้วย (๑) ชื่อมูลนิธิ (๒) วัตถุประสงค์ของมูลนิธิ (๓) ที่ตั้งสำนักงานใหญ่และที่ตั้งสำนักงานสาขาทั้งปวง (๔) ทรัพย์สินของมูลนิธิขณะจัดตั้ง (๕) ข้อกำหนดเกี่ยวกับคณะกรรมการของมูลนิธิ ได้แก่ จำนวนกรรมการ การตั้งกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่งกรรมการ การพ้นจากตำแหน่งของกรรมการ และการประชุมของคณะกรรมการ (๖) ข้อกำหนดเกี่ยวกับการจัดการมูลนิธิ การจัดการทรัพย์สินและบัญชีของมูลนิธิ ๑.๔ คำมั่นว่าจะให้ทรัพย์สินแก่มูลนิธิของเจ้าของทรัพย์สินที่มีผลตามกฎหมาย ๑.๕ สำเนาพินัยกรรม ในกรณีที่การจดทะเบียนมูลนิธิ หรือการจัดการทรัพย์สินสำหรับ	สำนักงานเขต/อำเภอ	๓ - ๕ วัน * * (ขึ้นอยู่กับความถูกต้องของเอกสาร)

ขั้นตอนการดำเนินการ	หลักเกณฑ์และวิธีการ	ผู้รับผิดชอบ	ระยะเวลา
	มูลนิธิเกิดขึ้นโดยผลของพินัยกรรมนั้น ๑.๖ สำเนาบัตรฯ และสำเนาทะเบียนบ้านของเจ้าของทรัพย์สินและกรรมการมูลนิธิทุกคน พร้อมลงชื่อรับรองสำเนาถูกต้อง (ด้วยตนเอง) ๑.๗ แผนผังโดยสังเขป แสดงที่ตั้งสำนักงานใหญ่และที่ตั้งสำนักงานสาขา (ถ้ามี) ๑.๘ หนังสืออนุญาตจากเจ้าของหรือผู้ครอบครองให้ใช้สถานที่ของมูลนิธิ (สำนักงานใหญ่/สาขา) พร้อมเอกสาร คือ (๑) หนังสือแสดงความยินยอมให้ใช้สถานที่ของผู้มีกรรมสิทธิ์และเจ้าบ้าน (๒) สำเนาทะเบียนบ้านและสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน (๓) เอกสารสำคัญแสดงกรรมสิทธิ์หรือมีอำนาจจัดการ เช่น สำเนาโฉนดที่ดิน หนังสือจดทะเบียนบริษัท สัญญาซื้อขาย สัญญาเช่า พร้อมรับรองสำเนาถูกต้อง ๑.๙ รายงานการประชุมจัดตั้งมูลนิธิ ๑.๑๐ เอกสารอื่น ๆ (๑) บันทึกคำให้การตรวจสอบฐานะและความประพฤติของผู้ที่จะเป็นคณะกรรมการของมูลนิธิ (๒) หนังสือรับรองผู้จะเป็นกรรมการของมูลนิธิ (ยกเว้นกรณีไม่ต้องสอบปากคำ) (๓) หนังสืออนุญาตจากเจ้าของชื่อ หรือทายาท หรือส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือนิติบุคคลที่เกี่ยวข้อง (๔) หนังสือรับรองจากสำนักงานข่าวกรองแห่งชาติ และสถานทูตของประเทศที่บุคคลนั้นถือสัญชาติอยู่ กรณีกรรมการของมูลนิธิที่เป็นคนต่างด้าว		
๓. เสนอความเห็นตามลำดับชั้น พร้อมจัดส่งคำขอและเอกสารประกอบคำขอให้นายทะเบียนมูลนิธิกรุงเทพมหานครหรือนายทะเบียนมูลนิธิจังหวัด	๒. เมื่อสำนักงานเขตหรืออำเภอได้พิจารณาเอกสารและคำขอแล้ว เห็นว่าครบถ้วน ถูกต้อง ก็จะเสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อนายทะเบียน โดยส่งเรื่องไปยังกรุงเทพมหานคร (สำหรับในกรุงเทพมหานคร) หรือจังหวัด (สำหรับจังหวัดอื่น) เพื่อตรวจสอบความ	สำนักงานเขต/อำเภอ/กรุงเทพมหานคร	๓ วัน

ขั้นตอนการดำเนินการ	หลักเกณฑ์และวิธีการ	ผู้รับผิดชอบ	ระยะเวลา
แล้วแต่กรณี	ถูกต้องและเสนอนายทะเบียนมูลนิธิพิจารณารับจดทะเบียน		
๔.กรณีมูลนิธิมีชื่อ วัตถุประสงค์หรือเครื่องหมายที่เกี่ยวข้องหรืออาจมีผลกระทบกับหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง	๓. เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานมูลนิธิ กรมการปกครอง หรือจังหวัด จะส่งหนังสือพร้อมข้อบังคับมูลนิธิไปสอบถามความเห็นของหน่วยงานดังกล่าวเพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาของนายทะเบียน	นายทะเบียนมูลนิธิกรุงเทพมหานคร/จังหวัด	ระยะเวลาขึ้นอยู่กับการพิจารณาของหน่วยงานอื่น (เฉพาะกรณีที่ต้องหารือส่วนราชการหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง)
๕. นายทะเบียนมูลนิธิพิจารณารับจดทะเบียน	๔. เมื่อนายทะเบียนพิจารณารับจดทะเบียนแล้วจะออกใบสำคัญแสดงการจดทะเบียนจัดตั้งมูลนิธิ (ม.น.๓) และส่งประกาศจดทะเบียนจัดตั้งมูลนิธิ ไปยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เพื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษา แล้วส่งเรื่องคืนสำนักงานเขตหรืออำเภอ เพื่อแจ้งผู้ขอจดทะเบียนขอรับใบสำคัญฯ พร้อมชำระค่าธรรมเนียม จำนวน ๒๐๐ บาท	นายทะเบียนมูลนิธิกรุงเทพมหานคร/จังหวัด	๑๔ วัน

๓.๒ การจดทะเบียนแต่งตั้งกรรมการขึ้นใหม่ทั้งชุดหรือเปลี่ยนแปลงกรรมการมูลนิธิ การแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับมูลนิธิ

(๑) การแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับของมูลนิธิ

ขั้นตอนการดำเนินการ	หลักเกณฑ์และวิธีการ	ผู้รับผิดชอบ	ระยะเวลา
๑. ยื่นคำขอตามแบบ ม.น.๒ ณ สำนักงานเขตสำหรับในกรุงเทพมหานคร หรือที่ว่าการอำเภอ สำหรับในจังหวัดอื่นที่สำนักงานใหญ่ของมูลนิธิตั้งอยู่	๑. แบบคำขอจดทะเบียนการแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับของมูลนิธิ (แบบ ม.น. ๒) - มูลนิธิต้องยื่นคำขอ ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้ลงมติ	สำนักงานเขต/อำเภอ	๒๐ นาที
๒. ตรวจสอบเอกสารประกอบคำขอ ม.น.๒	๒. ต้องมีสำเนาบัตรฯ ผู้ยื่นคำขอจดทะเบียน หากไม่ใช่ประธานมูลนิธิหรือผู้ได้รับมอบหมายจากที่ประชุม ต้องมีหนังสือมอบอำนาจและสำเนาบัตรฯ ของประธานมูลนิธิและผู้รับมอบอำนาจ พร้อมทั้งเอกสาร ดังนี้ (๑) รายงานการประชุมที่แสดงถึงมติคณะกรรมการมูลนิธิให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับมูลนิธิ	สำนักงานเขต/อำเภอ	๓ - ๕ วัน ** (ขึ้นอยู่กับความถูกต้องของเอกสาร)

ขั้นตอนการดำเนินการ	หลักเกณฑ์และวิธีการ	ผู้รับผิดชอบ	ระยะเวลา
	(๒) สำเนาข้อบังคับมูลนิธิฉบับปัจจุบันให้ผู้ยื่นคำขอรับรองสำเนาถูกต้องทุกหน้า (๓) แบบแสดงรายการข้อบังคับที่จะมีการแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับแต่ละข้อ โดยลงชื่อของกรรมการมูลนิธิผู้จัดทำด้วย (๔) แผนที่โดยสังเขปแสดงที่ตั้งสำนักงานใหญ่หรือสำนักงานสาขาแห่งใหม่ของมูลนิธิและหนังสืออนุญาตจากเจ้าของหรือผู้ครอบครองให้ใช้สถานที่ดังกล่าวในกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงที่ตั้งสำนักงาน (๕) กรณีเปลี่ยนแปลงสถานที่ตั้ง ต้องมีหนังสืออนุญาตจากเจ้าของหรือผู้ครอบครองให้ใช้สถานที่ของมูลนิธิ (สำนักงานใหญ่/สาขา) - หนังสือแสดงความยินยอมให้ใช้สถานที่ของผู้มีกรรมสิทธิ์และเจ้าบ้าน - สำเนาทะเบียนบ้านและสำเนาบัตรฯ พร้อมลงลายมือชื่อกำกับให้ชัดเจน - เอกสารสำคัญแสดงกรรมสิทธิ์หรือมีอำนาจจัดการ เช่น สำเนาโฉนดที่ดิน หนังสือจดทะเบียนบริษัท สัญญาซื้อขาย สัญญาเช่า พร้อมรับรองสำเนาถูกต้อง (๖) เอกสารอื่น - สำเนาใบสำคัญ ม.น.๔ (ฉบับล่าสุด) เพื่อตรวจสอบรายชื่อกรรมการเก่าและข้อมูลอื่นที่เกี่ยวข้อง - ตารางเปรียบเทียบข้อบังคับฉบับใหม่ฉบับเก่า		
๓. เสนอความเห็นตามลำดับชั้นพร้อมจัดส่งคำขอและเอกสารประกอบคำขอให้นายทะเบียนมูลนิธิกรุงเทพมหานคร หรือนายทะเบียนมูลนิธิจังหวัดแล้วแต่กรณี	๓. เมื่อสำนักงานเขตหรืออำเภอ ได้พิจารณาเอกสารและคำขอแล้ว เห็นว่าครบถ้วน ถูกต้อง ก็จะเสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อนายทะเบียน โดยส่งเรื่องไปยังกรุงเทพมหานคร (สำหรับในกรุงเทพมหานคร) หรือจังหวัด (สำหรับจังหวัดอื่น) เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและเสนอนายทะเบียนมูลนิธิพิจารณารับจดทะเบียน	สำนักงานเขต/อำเภอ/กรุงเทพมหานคร	๓ วัน
๔. กรณีข้อบังคับที่ขอแก้ไขเพิ่มเติมใหม่มีชื่อ วัตถุประสงค์หรือเครื่องหมายที่เกี่ยวข้องหรือ	๔. เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานมูลนิธิ กรมการปกครอง หรือจังหวัด จะส่งหนังสือพร้อมข้อบังคับมูลนิธิไปสอบถามความเห็นของหน่วยงานดังกล่าว	นายทะเบียนมูลนิธิกรุงเทพมหานคร	ระยะเวลาขึ้นอยู่กับการพิจารณาของ

คู่มือการดำเนินงานมูลนิธิ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเสนอกฎหมายของประชาชน พ.ศ. ๒๕๕๑

ขั้นตอนการดำเนินการ	หลักเกณฑ์และวิธีการ	ผู้รับผิดชอบ	ระยะเวลา
อาจมีผลกระทบกับหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง	เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาของนายทะเบียน	/จังหวัด	หน่วยงานอื่น (เฉพาะกรณีที่ต้องหารือส่วนราชการหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง)
๕. นายทะเบียนมูลนิธิพิจารณารับจดทะเบียน	๕. เมื่อนายทะเบียนพิจารณารับจดทะเบียนแล้ว จะออกใบสำคัญแสดงการจดทะเบียนการแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับของมูลนิธิ (ม.น.๔) และส่งประกาศการแก้ไขเพิ่มเติมฯ ไปยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เพื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษา แล้วส่งเรื่องคืนสำนักงานเขตหรืออำเภอเพื่อแจ้งผู้ขอจดทะเบียนขอรับใบสำคัญฯ พร้อมชำระค่าธรรมเนียม จำนวน ๕๐ บาท	นายทะเบียนมูลนิธิกรุงเทพมหานคร /จังหวัด	๕ - ๗ วัน

(๒) การแต่งตั้งกรรมการมูลนิธิขึ้นใหม่ทั้งชุดหรือการเปลี่ยนแปลงกรรมการของมูลนิธิ

ขั้นตอนการดำเนินการ	หลักเกณฑ์และวิธีการ	ผู้รับผิดชอบ	ระยะเวลา
๑. ยื่นคำขอตามแบบ ม.น.๒ ณ สำนักงานเขตสำหรับในกรุงเทพมหานคร หรือที่ว่าการอำเภอ สำหรับในจังหวัดอื่นที่สำนักงานใหญ่ของมูลนิธิตั้งอยู่	๑. แบบคำขอจดทะเบียนการแต่งตั้งกรรมการของมูลนิธิขึ้นใหม่ทั้งชุดหรือการเปลี่ยนแปลงกรรมการของมูลนิธิ (แบบ ม.น. ๒) - มูลนิธิต้องยื่นคำขอ ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่มีการแต่งตั้งหรือเปลี่ยนแปลงกรรมการของมูลนิธิ	สำนักงานเขต/อำเภอ	๒๐ นาที
๒. ตรวจสอบเอกสารประกอบคำขอ ม.น.๒	๒. ต้องมีสำเนาบัตรฯ ผู้ยื่นคำขอจดทะเบียน หากไม่ใช่ประธานมูลนิธิหรือผู้ได้รับมอบหมายจากที่ประชุม ต้องมีหนังสือมอบอำนาจและสำเนาบัตรฯ ของประธานมูลนิธิและผู้รับมอบอำนาจพร้อมทั้งเอกสาร ดังนี้ (๑) รายงานการประชุมที่แสดงถึงมติของคณะกรรมการมูลนิธิให้มีการแต่งตั้งกรรมการขึ้นใหม่ทั้งชุดหรือการเปลี่ยนแปลงกรรมการของมูลนิธิ (๒) บัญชีรายชื่อคณะกรรมการมูลนิธิชุดเดิมและชุดใหม่ (๓) รายชื่อ ที่อยู่ และอาชีพของผู้ที่จะเป็น	สำนักงานเขต/อำเภอ	๓ - ๕ วัน (ขึ้นอยู่กับความถูกต้องของเอกสาร)

ขั้นตอนการดำเนินการ	หลักเกณฑ์และวิธีการ	ผู้รับผิดชอบ	ระยะเวลา
	กรรมการของมูลนิธิที่จะขอแต่งตั้งขึ้นใหม่ทั้งชุด หรือที่ขอเปลี่ยนแปลง (๔) สำเนาบัตรฯ และสำเนาทะเบียนบ้านของกรรมการมูลนิธิที่แต่งตั้งขึ้นใหม่หรือหลักฐานอื่นที่สามารถแสดงสถานภาพของบุคคลและถิ่นที่อยู่ เช่น คนต่างด้าว หรือพระภิกษุ พร้อมลงชื่อรับรองสำเนาถูกต้อง (ด้วยตนเอง) (๕) ข้อบังคับของมูลนิธิฉบับปัจจุบัน (๖) เอกสารอื่น (๖.๑) บันทึกคำให้การตรวจสอบฐานะความประพฤติของผู้ที่จะเป็นกรรมการของมูลนิธิ (๖.๒) หนังสือรับรองผู้จะเป็นกรรมการของมูลนิธิ (กรณีไม่ต้องสอบปากคำ) (๖.๓) หนังสือรับรองจากสำนักงานข่าวกรองแห่งชาติและสถานทูตของประเทศที่บุคคลนั้นถือสัญชาติอยู่ กรณีกรรมการของมูลนิธิที่เป็นคนต่างด้าว (๖.๔) สำเนาใบสำคัญ ม.น.๔ (ฉบับล่าสุด) เพื่อตรวจสอบรายชื่อคณะกรรมการชุดเก่าและข้อมูลอื่นที่เกี่ยวข้อง		
๓. เสนอความเห็นตามลำดับชั้น พร้อมจัดส่งคำขอและเอกสารประกอบคำขอให้นายทะเบียนมูลนิธิกรุงเทพมหานครหรือนายทะเบียนมูลนิธิจังหวัด แล้วแต่กรณี	๓. เมื่อสำนักงานเขตหรืออำเภอ ได้พิจารณาเอกสารและคำขอแล้ว เห็นว่าคำขอถูกต้อง และเอกสารประกอบการพิจารณาครบถ้วน ถูกต้อง ก็จะเสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อนายทะเบียน โดยส่งเรื่องไปยังกรุงเทพมหานคร (สำหรับในกรุงเทพมหานคร) หรือจังหวัด (สำหรับจังหวัดอื่น) เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและเสนอนายทะเบียนมูลนิธิพิจารณาจดทะเบียน	สำนักงานเขต/อำเภอ/กรุงเทพมหานคร	๓ วัน
๔. นายทะเบียนมูลนิธิพิจารณารับจดทะเบียน	๔. เมื่อนายทะเบียนพิจารณารับจดทะเบียนแล้ว จะออกใบสำคัญแสดงการจดทะเบียนการแต่งตั้งกรรมการของมูลนิธิขึ้นใหม่ทั้งชุด หรือการเปลี่ยนแปลงกรรมการของมูลนิธิ (ม.น.๔) แล้วส่งเรื่องคืนสำนักงานเขตหรืออำเภอ เพื่อแจ้งให้ผู้ขอจดทะเบียนทราบเพื่อขอรับใบสำคัญฯ พร้อมชำระค่าธรรมเนียม จำนวน ๕๐ บาท	นายทะเบียนมูลนิธิกรุงเทพมหานคร/จังหวัด	๕ - ๗ วัน

๓.๓ การจดทะเบียนเลิกมูลนิธิ

มาตรา ๑๓๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กำหนดให้มูลนิธิย่อมเลิกด้วยเหตุหนึ่งเหตุใด ดังต่อไปนี้

(๑) เมื่อมีเหตุตามที่กำหนดในข้อบังคับ

(๒) ถ้ามูลนิธิตั้งขึ้นไว้เฉพาะระยะเวลาใด เมื่อสิ้นระยะเวลานั้น

(๓) ถ้ามูลนิธิตั้งขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์อย่างใด และได้ดำเนินการตามวัตถุประสงค์สำเร็จบริบูรณ์แล้วหรือวัตถุประสงค์นั้นกลายเป็นพ้นวิสัย

(๔) เมื่อที่มูลนิธินั้นล้มละลาย

(๕) เมื่อศาลมีคำสั่งให้เลิกมูลนิธิตามมาตรา ๑๓๑

ขั้นตอนการดำเนินการ	หลักเกณฑ์และวิธีการ	ผู้รับผิดชอบ	ระยะเวลา
๑. ยื่นคำร้องขอการเลิกมูลนิธิ ณ สำนักงานเขตสำหรับในกรุงเทพมหานคร หรือที่ว่าการอำเภอ สำหรับในจังหวัดอื่นที่สำนักงานใหญ่ของมูลนิธิตั้งอยู่	๑. แบบคำขอการเลิกมูลนิธิ (ม.น.๖) เมื่อมูลนิธิมีเหตุต้องเลิก - มูลนิธิต้องยื่นคำขอ ภายใน ๑๔ วัน นับแต่วันที่มีการเลิกมูลนิธิ	สำนักงานเขต/อำเภอ	๒๐ นาที
๒. ตรวจสอบเอกสารประกอบคำร้องขอ	๒. ต้องมีสำเนาบัตรฯ ผู้ยื่นคำขอจดทะเบียน หากไม่ใช่ประธานมูลนิธิหรือผู้ได้รับมอบหมายจากที่ประชุม ต้องมีหนังสือมอบอำนาจและสำเนาบัตรฯ ของประธานมูลนิธิและผู้รับมอบอำนาจ พร้อมทั้งเอกสาร ดังนี้ ๒.๑ ใบสำคัญแสดงการจดทะเบียนจัดตั้งมูลนิธิ (ม.น.๓) ฉบับจริง ๒.๒ ใบสำคัญแสดงการจดทะเบียนแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นใหม่ทั้งชุดหรือเปลี่ยนแปลงกรรมการของมูลนิธิ ซึ่งเป็นกรรมการที่อยู่ในตำแหน่งขณะมีการเลิกมูลนิธิ (ม.น.๔) ฉบับจริง ๒.๓ ข้อบังคับมูลนิธิฉบับที่บังคับใช้ในปัจจุบัน ๒.๔ เอกสารการแต่งตั้งผู้ชำระบัญชี ๒.๕ รายงานการประชุมของมูลนิธิที่มีมติให้เลิกมูลนิธิ ๒.๖ เอกสารอื่น ๆ (ถ้ามี)	สำนักงานเขต/อำเภอ	๓ - ๕ วัน (ขึ้นอยู่กับความถูกต้องของเอกสาร)
๓. เสนอความเห็นตามลำดับชั้นพร้อมจัดส่งคำขอและเอกสารประกอบคำขอให้นายทะเบียนมูลนิธิกรุงเทพมหานครหรือนาย	๓. เมื่อสำนักงานเขตหรืออำเภอ ได้พิจารณาคำร้องและเอกสารประกอบการเลิกมูลนิธิแล้วเห็นว่าครบถ้วน ถูกต้อง ก็จะเสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อนายทะเบียน โดยส่งเรื่องไปยัง	สำนักงานเขต/อำเภอ/กรุงเทพมหานคร	๓ วัน

ขั้นตอนการดำเนินการ	หลักเกณฑ์และวิธีการ	ผู้รับผิดชอบ	ระยะเวลา
ทะเบียนมูลนิธิจังหวัดแล้วแต่กรณี	กรุงเทพมหานคร (สำหรับในกรุงเทพมหานคร) หรือจังหวัด (สำหรับจังหวัดอื่น) เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและเสนอนายทะเบียนมูลนิธิพิจารณาเลิกมูลนิธิ		
๔. นายทะเบียนมีหนังสือสั่งการให้มูลนิธิดำเนินการชำระบัญชีมูลนิธิ ตามแบบรายงานการชำระบัญชี (ม.น.๗)	๔. เมื่อนายทะเบียนมูลนิธิได้รับแจ้งจากสำนักงานเขตหรืออำเภอแล้ว จะมีหนังสือสั่งการให้มูลนิธิแจ้งผู้ชำระบัญชีดำเนินการตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยการชำระบัญชีห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนจำกัด และบริษัทจำกัด ทั้งนี้ ให้ผู้ชำระบัญชีเสนอรายงานการชำระบัญชีต่อนายทะเบียน และนายทะเบียนเป็นผู้อนุมัติรายงานนั้น	นายทะเบียนมูลนิธิ/สำนักงานเขต/อำเภอ	๓ - ๕ วัน
๕. การจัดการทรัพย์สินที่เหลือหลังจากการชำระบัญชี	๕. เมื่อได้ชำระบัญชีแล้ว ถ้ามีทรัพย์สินเหลืออยู่เท่าใดจะต้องโอนให้แก่มูลนิธิหรือนิติบุคคลที่มีวัตถุประสงค์ตาม ป.พ.พ.มาตรา ๑๑๐ ซึ่งได้ระบุชื่อไว้ในข้อบังคับของมูลนิธิหรือถ้าข้อบังคับไม่ได้ระบุผู้รับโอนไว้ให้ดำเนินการตาม ป.พ.พ.มาตรา ๑๓๔ พร้อมทั้งจัดส่งเอกสารหลังการชำระบัญชีและโอนทรัพย์สิน ดังนี้ (๑) รายงานการประชุมเสร็จการชำระบัญชี (๒) เอกสารการแต่งตั้งผู้ชำระบัญชี (๓) หลักฐานการโอนทรัพย์สินให้แก่มูลนิธิหรือนิติบุคคลที่มีวัตถุประสงค์ตามมาตรา ๑๑๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (๔) รายงานการชำระบัญชี บัญชีรายรับรายจ่ายสำเนางบดุล (๕) เอกสารอื่น ๆ (ถ้ามี) เช่น สำเนาประกาศโฆษณาในหนังสือพิมพ์ท้องที่ แจ้งการเลิกมูลนิธิ สำเนาจดหมายลงทะเบียนไปยังเจ้าหนี้ เป็นต้น	มูลนิธิ	ขึ้นอยู่กับการดำเนินการของมูลนิธิ
๖. นายทะเบียนประกาศการเลิกมูลนิธิ	๖. เมื่อนายทะเบียนอนุมัติรายงานการชำระบัญชีตลอดจนพิจารณาเอกสารประกอบการขอจดทะเบียนเลิกมูลนิธิแล้วเห็นว่าถูกต้อง ครบถ้วน ให้รับจดทะเบียนการเลิกมูลนิธิและแจ้งเจ้าหน้าที่จำหน่ายชื่อมูลนิธิออกจากทะเบียนมูลนิธิ พร้อม	นายทะเบียนมูลนิธิ	๗ - ๑๐ วัน

ขั้นตอนการดำเนินการ	หลักเกณฑ์และวิธีการ	ผู้รับผิดชอบ	ระยะเวลา
	ทั้งส่งเรื่องประกาศในราชกิจจานุเบกษา		

๔. หมายเลขโทรศัพท์เพื่อการสอบถามและหารือ

สำนักการสอบสวนและนิติการ ส่วนการรักษาความสงบเรียบร้อย ๒
หมายเลขโทรศัพท์ ๐ ๒๓๕๖ ๙๕๔๔ / ๐ ๒๓๕๖ ๙๖๖๑

๑. ประเด็นภารกิจ

สมาคม

๒. ระเบียบ/กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ ระเบียบ/กฎหมาย

๒.๑.๑ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (พ.ศ. ๒๕๓๕) มาตรา ๗๘ - ๑๐๙

๒.๑.๒ พระราชบัญญัติกำหนดความผิดเกี่ยวกับห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัด สมาคมและมูลนิธิ พ.ศ. ๒๔๙๙ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

๒.๑.๓ กฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

๒.๑.๔ กฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๔๗) ออกตามความในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (พ.ศ. ๒๕๔๗)

๒.๑.๕ ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง แต่งตั้งนายทะเบียนสมาคม วันที่ ๑๕ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๗

๒.๒ สาระสำคัญ

๒.๒.๑ การจดทะเบียนจัดตั้งสมาคม : ให้ผู้จะเป็นสมาชิกจำนวนไม่น้อยกว่า ๓ คน ยื่นคำขอตามแบบ ส.ค. ๑ ณ สำนักงานเขต สำหรับในกรุงเทพมหานคร หรือที่ว่าการอำเภอ/กิ่งอำเภอ สำหรับในจังหวัดอื่น ที่สำนักงานใหญ่ของสมาคมจะตั้งขึ้น พร้อมเอกสารหลักฐานดังต่อไปนี้ จำนวน ๓ ชุด

(๑) ข้อบังคับของสมาคม

(๒) รายชื่อ ที่อยู่ และอาชีพของผู้จะเป็นสมาชิกไม่น้อยกว่าสิบคน

(๓) รายชื่อ ที่อยู่ และอาชีพของผู้จะเป็นกรรมการของสมาคม

(๔) รายงานการประชุมก่อตั้งสมาคม

(๕) แผนผังที่ตั้งสังเขปของสมาคมทั้งสำนักงานใหญ่และสำนักงานสาขา (ถ้ามี)

(๖) หนังสืออนุญาตให้ใช้สถานที่ของสมาคม

(๗) สำเนาหรือภาพถ่ายบัตรประจำตัวประชาชนหรือบัตรอื่นที่ทางราชการออกให้ และภาพถ่ายสำเนาทะเบียนบ้านของผู้จะเป็นสมาชิกและผู้จะเป็นกรรมการของสมาคม

(๘) เอกสารอื่น ๆ (ถ้ามี)

เมื่อสำนักงานเขตหรือที่ว่าการอำเภอ/กิ่งอำเภอ ได้รับคำขอแล้วจะดำเนินการดังนี้

(๑) ตรวจสอบคำขอและข้อบังคับว่าถูกต้องหรือไม่

(๒) ตรวจสอบวัตถุประสงค์ของสมาคม ต้องไม่ขัดต่อกฎหมายหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือไม่เป็นภยันตรายต่อความสงบสุขของประชาชนหรือความมั่นคงของรัฐ

(๓) ตรวจสอบรายการในคำขอหรือข้อบังคับ ต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของสมาคม

(๔) ตรวจสอบผู้จะเป็นกรรมการของสมาคม ต้องมีฐานะและความประพฤติเหมาะสมในการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของสมาคม

(๕) ตรวจดูสถานที่ตั้งของสมาคมว่าเหมาะสมหรือไม่

เมื่อสำนักงานเขตหรือที่ว่าการอำเภอ/กิ่งอำเภอ ได้พิจารณาเอกสารและคำขอแล้ว เห็นว่าครบถ้วนและถูกต้อง ก็ให้เสนอเรื่องราวพร้อมความเห็นต่อนายอำเภอ โดยส่งเรื่องไปยังกรุงเทพมหานคร (สำหรับในกรุงเทพมหานคร) หรือจังหวัด (สำหรับในจังหวัดอื่น) เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและเสนอนายทะเบียนเพื่อพิจารณาจดทะเบียน โดย

- อธิบดีกรมการปกครอง เป็นนายทะเบียนสมาคมในกรุงเทพมหานคร
- ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นนายทะเบียนสมาคมในจังหวัดอื่น

เมื่อนายทะเบียนพิจารณารับจดทะเบียน ก็จะออกใบสำคัญแสดงการจดทะเบียนสมาคม (ส.ค.๔) และส่งประกาศการรับจดทะเบียนสมาคมไปยังสำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เพื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษา แล้วส่งเรื่องคืนไปยังสำนักงานเขต หรือที่ว่าการอำเภอ/กิ่งอำเภอ และแจ้งให้ผู้ขอจดทะเบียนทราบเพื่อขอรับใบสำคัญฯ และชำระค่าธรรมเนียมตามกฎกระทรวงฯ จำนวนเงิน ๒,๐๐๐ บาท

๒.๒.๒ การจดทะเบียนการแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับของสมาคม : ให้สมาคมยื่นคำขอ ตามแบบ ส.ค. ๒ ณ สำนักงานเขต หรือที่ว่าการอำเภอ/กิ่งอำเภอ ที่สำนักงานใหญ่ของสมาคมตั้งอยู่ภายใน ๑๔ วัน นับแต่วันที่ได้ลงมติ พร้อมเอกสารหลักฐานดังต่อไปนี้ จำนวน ๓ ชุด

(๑) รายงานการประชุมของที่ประชุมใหญ่ที่มีมติให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับของสมาคม

(๒) ข้อบังคับของสมาคมฉบับเก่าและข้อบังคับของสมาคมฉบับใหม่

(๓) ตารางเปรียบเทียบข้อบังคับของสมาคมฉบับเก่าและข้อบังคับของสมาคมฉบับใหม่

(๔) แผนผังที่ตั้งสังเขปของสมาคมและหนังสืออนุญาตให้ใช้สถานที่ตั้งของสมาคมในกรณีมีการเปลี่ยนแปลงสถานที่ตั้ง

- การแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับของสมาคม จะมีขั้นตอนการจดทะเบียนคล้ายกับการจดทะเบียนสมาคม ซึ่งเมื่อนายทะเบียนพิจารณารับจดทะเบียนก็จะออกใบสำคัญแสดงการจดทะเบียนการแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับ (ส.ค. ๕) และส่งประกาศการรับจดทะเบียนฯ ไปยังสำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเพื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษา แล้วส่งเรื่องคืนไปยังสำนักงานเขตหรือที่ว่าการอำเภอ/กิ่งอำเภอ และแจ้งให้ผู้ขอจดทะเบียนทราบเพื่อขอรับใบสำคัญและชำระค่าธรรมเนียมตามกฎกระทรวง จำนวน ๒๐๐ บาท

๒.๒.๓ การจดทะเบียนการแต่งตั้งกรรมการสมาคมขึ้นใหม่ทั้งชุดหรือการเปลี่ยนแปลงกรรมการของสมาคม : ให้สมาคมยื่นคำขอตามแบบ (ส.ค. ๓) ณ สำนักงานเขตหรือที่ว่าการอำเภอ/กิ่งอำเภอที่สำนักงานใหญ่ของสมาคมตั้งอยู่ ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่มีการแต่งตั้ง หรือเปลี่ยนแปลงกรรมการของสมาคม พร้อมเอกสารหลักฐานดังต่อไปนี้ จำนวน ๓ ชุด

(๑) รายงานการประชุมของที่ประชุมใหญ่ที่มีมติให้มีการแต่งตั้งกรรมการขึ้นใหม่ทั้งชุดหรือการเปลี่ยนแปลงกรรมการของสมาคม

(๒) ข้อบังคับของสมาคม

(๓) รายชื่อกรรมการเก่าและกรรมการใหม่

(๔) สำเนาภาพถ่ายบัตรประจำตัวประชาชนหรือบัตรอื่นที่ทางราชการออกให้และภาพถ่ายสำเนาทะเบียนบ้านของกรรมการใหม่

เมื่อสำนักงานเขต หรือที่ว่าการอำเภอ/กิ่งอำเภอ ได้รับคำขอแล้ว จะดำเนินการ ดังนี้

๑. ตรวจสอบการแต่งตั้งกรรมการของสมาคมขึ้นใหม่ทั้งชุด หรือการเปลี่ยนแปลงกรรมการของสมาคม ว่าได้กระทำตามข้อบังคับของสมาคมหรือไม่

๒. กรรมการที่ขอจดทะเบียนฯ มีฐานะหรือความประพฤติเหมาะสมในการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของสมาคมหรือไม่

เมื่อสำนักงานเขต หรือที่ว่าการอำเภอ/กิ่งอำเภอ ได้พิจารณาเอกสารและคำขอแล้ว เห็นว่าครบถ้วนและถูกต้อง ก็ให้เสนอเรื่องราวพร้อมความเห็นต่อนายทะเบียน โดยส่งเรื่องไปยังกรุงเทพมหานคร หรือจังหวัดแล้วแต่กรณี เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และเสนอนายทะเบียนเพื่อพิจารณาจดทะเบียน

เมื่อนายทะเบียนพิจารณารับจดทะเบียน ก็จะออกใบสำคัญแสดงการจดทะเบียนการแต่งตั้งกรรมการของสมาคมขึ้นใหม่ทั้งชุด หรือการเปลี่ยนแปลงกรรมการของสมาคม (ส.ค. ๖) แล้วส่งเรื่องคืนไปยังสำนักงานเขต หรือที่ว่าการอำเภอ/กิ่งอำเภอ และแจ้งให้ผู้ขอจดทะเบียนทราบเพื่อขอรับใบสำคัญฯ และชำระค่าธรรมเนียมตามกฎกระทรวงฯ จำนวน ๒๐๐ บาท

๒.๒.๔ การจดทะเบียนการยกเลิกสมาคม : ตามมาตรา ๑๐๑ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนดให้สมาคมเลิกด้วยเหตุหนึ่งเหตุใด ดังนี้

(๑) <u>เมื่อมีเหตุตามที่กำหนดในข้อบังคับ</u> เป็นการเลิกตามเหตุที่กำหนดไว้ในข้อบังคับของสมาคมนั้นๆ และสมาคมได้ปฏิบัติตามเหตุที่กำหนดไว้ครบถ้วนแล้ว

(๒) ถ้าสมาคมตั้งขึ้นไว้เฉพาะเวลาใด เมื่อสิ้นระยะเวลานั้นเป็นการเลิกตามกำหนดเวลาที่ตกลงไว้ ซึ่งอาจเป็นการกำหนดไว้ในข้อบังคับหรือในมติที่ประชุมจัดตั้งก็ได้

(๓) สมาคมตั้งขึ้นเพื่อกระทำกิจการใด เมื่อกิจการนั้นสำเร็จแล้วเป็นการกำหนดไว้เป็นการเฉพาะกิจและกิจการนั้นได้กระทำครบถ้วนแล้ว

(๔) เมื่อที่ประชุมใหญ่มีมติให้เลิก เป็นการเลิกโดยผลจากที่ประชุมใหญ่ของสมาคม

(๕) เมื่อสมาคมล้มละลาย เป็นการเลิกโดยผลที่สมาคมถูกฟ้องล้มละลาย และศาลได้สั่งเป็นที่สิ้นสุดแล้ว

(๖) เมื่อนายทะเบียนถอนชื่อออกจากทะเบียน ในกรณี

(๖.๑) เมื่อปรากฏในภายหลังการจดทะเบียนว่า วัตถุประสงค์ของสมาคมขัดต่อกฎหมายหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรืออาจเป็นภยันตรายต่อความสงบสุขของประชาชนหรือความมั่นคงของรัฐ และนายทะเบียนได้สั่งให้แก้ไขแล้ว แต่สมาคมไม่ปฏิบัติตามภายในเวลาที่นายทะเบียนกำหนด

(๖.๒) เมื่อปรากฏว่า การดำเนินการของสมาคมขัดต่อกฎหมายหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนหรือจะเป็นภยันตรายต่อความสงบสุขของประชาชนหรือความมั่นคงของรัฐ

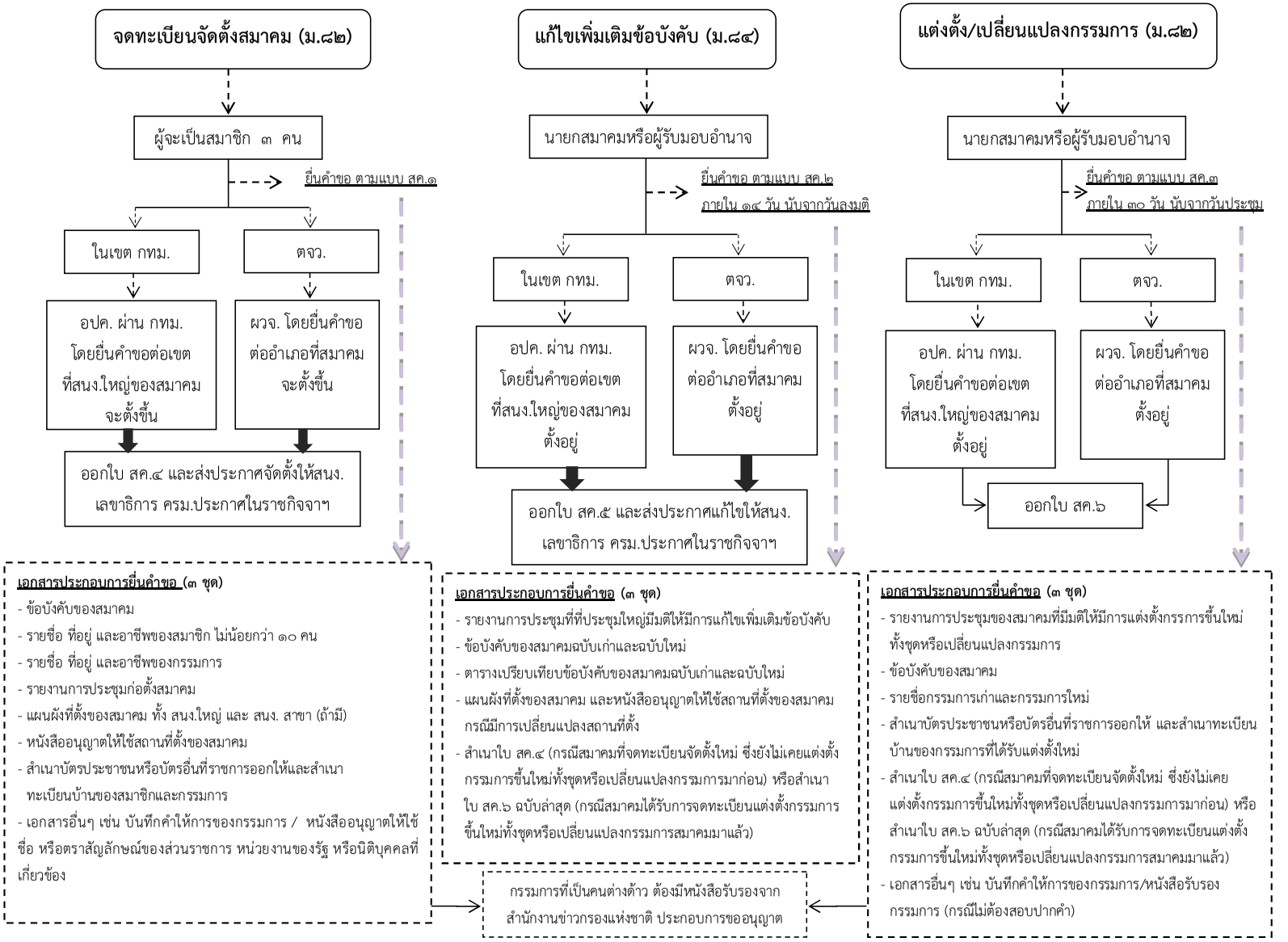
(๖.๓) สมาคมหยุดดำเนินกิจการติดต่อกันตั้งแต่ ๒ ปี ขึ้นไป

(๖.๔) เมื่อปรากฏว่าสมาคมให้หรือปล่อยให้บุคคลอื่นซึ่งมิใช่กรรมการของสมาคมเป็นผู้ดำเนินกิจการของสมาคม

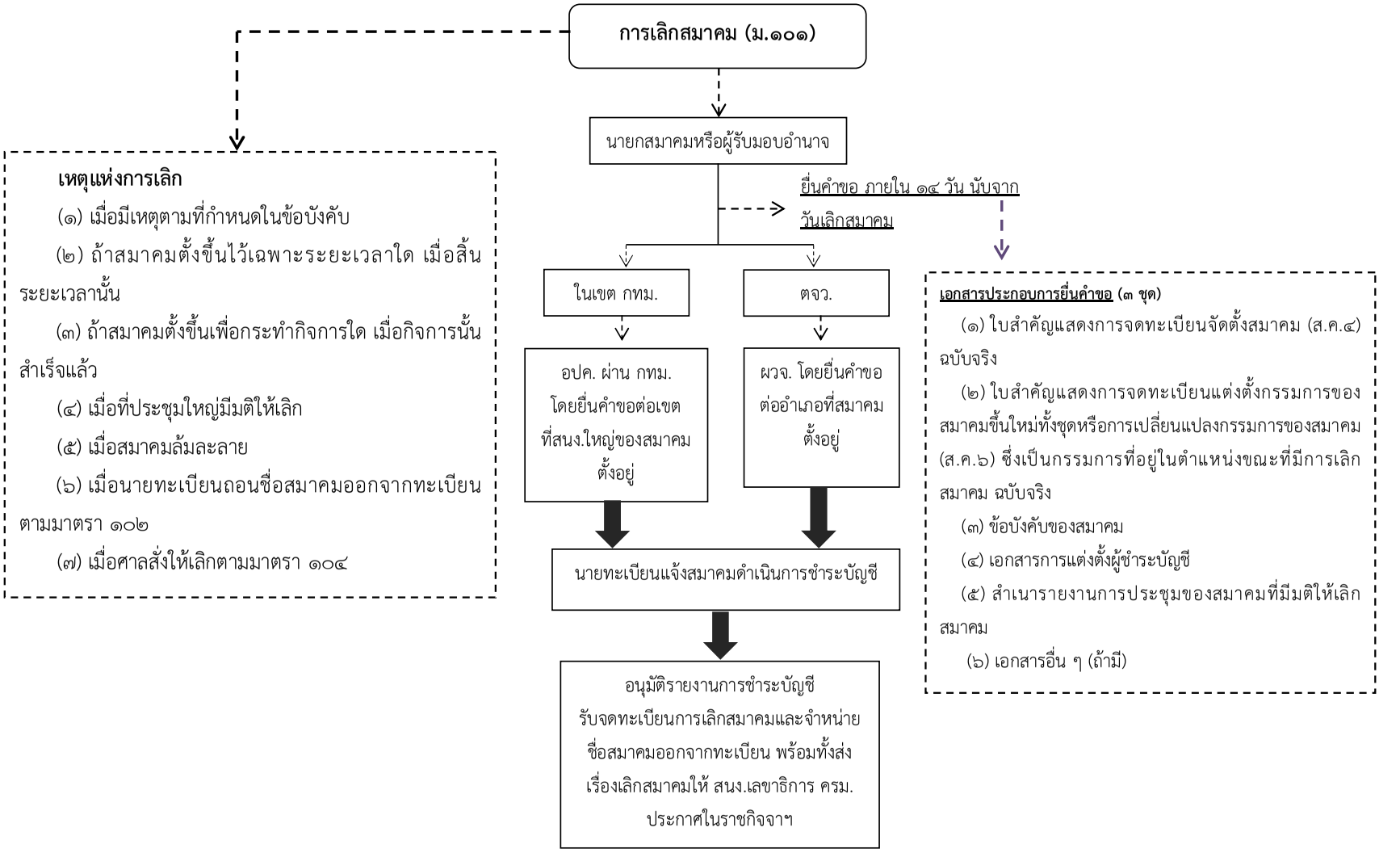
(๖.๕) เมื่อสมาคมมีสมาชิกเหลือน้อยกว่า ๑๐ คน มาเป็นเวลาติดต่อกันกว่า ๒ ปี

(๗) เมื่อศาลสั่งให้เลิก

แผนผังแสดงขั้นตอนการดำเนินงานสมาคม

แผนผังแสดงขั้นตอนการดำเนินงานสมาคม

๓. เป้าหมายการปฏิบัติงาน และอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอ

๓.๑ อำนาจหน้าที่ของนายอำเภอ

(๑) อำนาจหน้าที่ในการพิจารณาออกใบอนุมัติ/อนุญาต

- การพิจารณาการจดทะเบียนจัดตั้งสมาคม
- การพิจารณาจดทะเบียนการแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับสมาคม
- การพิจารณาการจดทะเบียนการแต่งตั้งกรรมการของสมาคมขึ้นใหม่ทั้งชุดหรือการเปลี่ยนแปลงกรรมการของสมาคม
- การพิจารณาจดทะเบียนเลิกสมาคม

(๒) อำนาจหน้าที่ในการตรวจตรา

มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องอยู่ ๒ ฉบับ คือ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๗๘ – ๑๐๙ และพระราชบัญญัติกำหนดความผิดเกี่ยวกับห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัด สมาคม และมูลนิธิ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มีรายละเอียดในการควบคุม และจัดการสมาคม ดังนี้

<u>ก่อนการจดทะเบียนจัดตั้งสมาคม</u> นายทะเบียนมีอำนาจหน้าที่ในการตรวจตรา ตรวจสอบ ดังต่อไปนี้

(๑) มีการตรวจสอบผู้ที่จะเป็นกรรมการของสมาคม ว่ามีฐานะและความประพฤติที่เหมาะสมในการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของสมาคม

(๒) มีการตรวจสอบวัตถุประสงค์ของสมาคม ว่าต้องไม่ขัดต่อกฎหมายหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือไม่เป็นภยันตรายต่อความสงบสุขของประชาชนหรือความมั่นคงของรัฐ

(๓) การดำเนินกิจการของสมาคม สมาคมต้องดำเนินกิจการในรูปของคณะกรรมการ ๓ คน ตามหลักของนิติบุคคล

<u>หลังการจดทะเบียนจัดตั้งสมาคม</u> นายทะเบียนมีอำนาจหน้าที่ในการตรวจตรา ตรวจสอบ ซึ่งมีอำนาจสั่งถอนชื่อสมาคมออกจากทะเบียนได้ ดังต่อไปนี้

(๑) ภายหลังการจดทะเบียนจัดตั้งสมาคม หากปรากฏว่าวัตถุประสงค์ของสมาคมขัดต่อกฎหมาย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรืออาจเป็นภยันตรายต่อความสงบสุขของประชาชนหรือความมั่นคงของรัฐ และนายทะเบียนสั่งให้แก้ไขแล้ว แต่สมาคมไม่ปฏิบัติตามภายในระยะเวลาที่กำหนด

(๒) ภายหลังการจดทะเบียนจัดตั้งสมาคม หากปรากฏว่าการดำเนินกิจการของสมาคมขัดต่อกฎหมาย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรืออาจเป็นภยันตรายต่อความสงบสุขของประชาชนหรือความมั่นคงของรัฐ

(๓) เมื่อปรากฏว่า สมาคมปล่อยให้บุคคลอื่นที่มิใช่กรรมการของสมาคมเป็นผู้ดำเนินกิจการของสมาคม

(๔) เมื่อสมาคมมีสมาชิกเหลือน้อยกว่า ๑๐ คน มาเป็นระยะเวลาติดต่อกันกว่า ๒ ปี

(๕) เมื่อสมาคมหยุดดำเนินกิจการติดต่อกันตั้งแต่ ๒ ปีขึ้นไป

ความผิดเกี่ยวกับสมาคม : พระราชบัญญัติกำหนดความผิดเกี่ยวกับห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัด สมาคมและมูลนิธิ พ.ศ. ๒๔๙๙ แก้ไขเพิ่มเติมโดย (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

๑. ผู้ใดใช้คำว่า “สมาคม” ประกอบกับชื่อ ในดวงตรา ป้ายชื่อ จดหมายใบแจ้งความหรือเอกสารอย่างอื่นเกี่ยวกับธุรกิจ โดยมิได้เป็นสมาคมที่ได้จดทะเบียนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หรือกฎหมายอื่น เว้นแต่เป็นการใช้ในการขอจดทะเบียนเกี่ยวกับการตั้งสมาคมหรือในการแปลอักษรต่างประเทศเป็นอักษรไทย

โดยมีอักษรต่างประเทศ กำกับไว้ด้วย ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท และปรับอีกวันละไม่เกิน ๕๐๐ บาท จนกว่าจะเลิกใช้

๒. ผู้ใดดำเนินกิจการของคณะบุคคลใดโดยกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดให้บุคคลอื่นหลงเชื่อว่ากิจการนั้นเป็นสมาคมที่ได้จดทะเบียนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และการกระทำดังกล่าวน่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๒ ปี หรือปรับไม่เกิน ๔๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

๓. ผู้ใดเป็นสมาชิกของคณะบุคคลใดที่ใช้ชื่อว่า สมาคม โดยรู้อยู่ว่า เป็นสมาคมที่มิได้จดทะเบียนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท

๔. สมาคมใดไม่ใช้คำว่าสมาคมประกอบชื่อ ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท และปรับอีกวันละไม่เกิน ๕๐๐ บาท จนกว่าจะได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง

๕. สมาคมใดมิได้จดทะเบียนแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับต่อนายทะเบียนภายในกำหนด ๑๔ วัน นับแต่วันที่ได้ลงมติ ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท

๖. สมาคมใดมิได้จดทะเบียนการแต่งตั้งหรือเปลี่ยนแปลงกรรมการของสมาคมต่อนายทะเบียนภายในกำหนด ๓๐ วัน นับแต่วันที่มีการแต่งตั้งหรือเปลี่ยนแปลงกรรมการของสมาคม ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท

๗. สมาคมใดไม่ยอมให้สมาชิกของสมาคมตรวจตรากิจการ และทรัพย์สินของสมาคมในระหว่างเวลาทำการของสมาคม ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท

๘. กรรมการของสมาคมผู้ใดดำเนินกิจการผิดวัตถุประสงค์ของสมาคม และการดำเนินกิจการนั้นเป็นภยันตรายต่อความสงบสุขของประชาชนหรือความมั่นคงของรัฐ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๓ ปี หรือปรับไม่เกิน ๖๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

๙. คณะกรรมการของสมาคมไม่แจ้งการเลิกสมาคมต่อนายทะเบียนภายในระยะเวลา ๑๔ วัน นับแต่วันที่มีการเลิกสมาคม กรรมการของสมาคมนั้นต้องระวางโทษปรับไม่เกินคนละ ๑๐,๐๐๐ บาท เว้นแต่กรรมการผู้ใดของสมาคมนั้นจะพิสูจน์ได้ว่า การที่มิได้แจ้งนั้น มิได้เกิดจากการกระทำของตน

๑๐. ผู้ใดแบ่งทรัพย์สินของสมาคมที่เหลืออยู่เมื่อได้ชำระบัญชีแล้ว ให้แก่สมาชิกของสมาคมหรือโอนทรัพย์สินดังกล่าวให้แก่บุคคลอื่น เป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๑๐๗ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๑ ปี หรือปรับไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

๑๑. ผู้ใดยังขืนแสดงตนเป็นกรรมการหรือสมาชิกของสมาคม โดยรู้อยู่ว่านายทะเบียนได้ถอนชื่อสมาคมนั้นออกจากทะเบียนแล้ว หรือถูกศาลสั่งเลิกแล้ว ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท

๔. กรณีตัวอย่าง และหมายเลขโทรศัพท์เพื่อการสอบถามและหารือ

๔.๑ กรณีตัวอย่าง

- คดีตัวอย่างเรื่องการจดทะเบียนแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับของสมาคม -

คำร้องที่ ๓๖๖/๒๕๕๕
คำสั่งที่ ๕๑๗/๒๕๕๖

ศาลปกครองสูงสุด

ระหว่าง สมาคมกีฬายิงปืนแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ที่ ๑ ผู้ฟ้องคดี
กับ กรมการปกครอง ที่ ๑
อธิบดีกรมการปกครอง นายทะเบียนสมาคมกรุงเทพมหานคร ที่ ๒ ผู้ถูกฟ้องคดี
เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งทุเลาการบังคับตามคำสั่งทางปกครอง)

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองฟ้องว่า ที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เป็นผู้ที่มีหน้าที่ในการพิจารณาคำขอจดทะเบียนการแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับของสมาคม และการแต่งตั้งกรรมการของสมาคมขึ้นใหม่ทั้งชุด หรือการเปลี่ยนแปลงกรรมการของสมาคม ตามมาตรา ๘๔ และมาตรา ๘๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ จึงขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งอนุญาตให้รับจดทะเบียนแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับของสมาคมและคำสั่งอนุญาตให้รับจดทะเบียนแต่งตั้งกรรมการของสมาคมขึ้นใหม่ทั้งชุด กรณีจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งอยู่ในอำนาจของศาลปกครองที่จะพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งได้ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ศาลปกครองสูงสุดพิเคราะห์แล้วเห็นว่า บทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๗๙ ถึงมาตรา ๘๕ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะไม่รับจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงกรรมการของสมาคมและข้อบังคับของสมาคม ต่อเมื่อเห็นว่า กรรมการของสมาคมผู้หนึ่งผู้ใดมีฐานะหรือความประพฤติไม่เหมาะสมในการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของสมาคมตามมาตรา ๘๕ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หรือข้อบังคับของสมาคมขัดต่อกฎหมาย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชนหรือเป็นภยันตรายต่อความสงบสุขของประชาชนหรือความมั่นคงของรัฐตามมาตรา ๘๒ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เท่านั้น ผู้ถูกฟ้องคดีไม่มีอำนาจหน้าที่ที่จะวินิจฉัยว่า การประชุมหรือมติของสมาชิกสมาคมในการประชุมใหญ่ของผู้ฟ้องคดีเป็นไปโดยฝ่าฝืนข้อบังคับของสมาคมหรือกฎหมายหรือไม่ ดังนั้น ในการประชุมใหญ่ของสมาคม หากที่ประชุมมีมติเสียงส่วนใหญ่เป็นประการใด อันไม่ขัดต่อกฎหมายและไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน มติที่ประชุมใหญ่นั้นน่าจะถือว่าชอบด้วยกฎหมายตราบเท่าที่ยังไม่มีการเพิกถอนมติที่ประชุมใหญ่ดังกล่าว เมื่อผู้ฟ้องคดีทั้งสองกล่าวอ้างว่าการประชุมและมติที่ประชุมใหญ่วิสามัญของสมาคมกีฬายิงปืนแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ขัดต่อประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ผู้ฟ้องคดีทั้งสองย่อมชอบที่จะยื่นคำร้องต่อศาลยุติธรรมขอให้ศาลสั่งเพิกถอนมติในการประชุมใหญ่วิสามัญครั้งนี้ได้ตามมาตรา ๑๐๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้ยื่นคำร้องต่อศาลแพ่งขอให้เพิกถอนมติที่ประชุมใหญ่วิสามัญ ศาลแพ่งมีคำสั่งยกคำร้องโดยถือว่าผู้ร้องไม่มีพยานหลักฐานที่จะนำมาสืบ จึงต้องถือว่า มติที่ประชุมใหญ่วิสามัญ ยังมีผลใช้บังคับส่งผลให้การยื่นคำขอจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงกรรมการและการแก้ไขข้อบังคับของสมาคม โดยอาศัยอำนาจตามมติที่ประชุมใหญ่วิสามัญดังกล่าวน่าจะเป็นการกระทำโดยชอบด้วยกฎหมายการที่ผู้ถูกฟ้องคดีได้พิจารณาและ

อนุญาตให้รับจดทะเบียนการแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ และอนุญาตให้รับจดทะเบียนการแต่งตั้งกรรมการของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ขึ้นใหม่ทั้งชุดโดยอาศัยมติที่ประชุมใหญ่วิสามัญของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ครั้งที่ ๑/๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๕๔ จึงยังรับฟังไม่ได้ว่า คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่เป็นเหตุแห่งการฟ้องคดีนี้น่าจะไม่ชอบด้วยกฎหมาย

การที่ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งให้ทุเลาการบังคับตามคำสั่งทางปกครองของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไว้เป็นการชั่วคราว โดยให้ระงับการใช้ใบสำคัญแสดงการจดทะเบียนการแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับของสมาคมกีฬายิงปืนแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ และใบสำคัญแสดงการจดทะเบียนการแต่งตั้งกรรมการของสมาคมขึ้นใหม่ทั้งชุด (ส.ค.๖) ลงวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๕๕ ไว้เป็นการชั่วคราวจนกว่าจะมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเป็นอย่างอื่น นั้น ศาลปกครองสูงสุดไม่เห็นพ้องด้วย

จึงมีคำสั่งกลับคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น เป็นให้ยกคำขอของผู้ฟ้องคดี

๔.๒ หมายเลขโทรศัพท์เพื่อการติดต่อประสานงาน

สำนักการสอบสวนและนิติการ ส่วนการรักษาความสงบเรียบร้อย ๒

หมายเลขโทรศัพท์ ๐ ๒๓๕๖ ๙๕๔๔

หมายเลขโทรสาร ๐ ๒๓๕๖ ๙๖๖๑

คดีปกครองที่น่าสนใจ : ๓ มิถุนายน

๒.๓.๕ การควบคุมการเรี่ยไร

๑. ประเด็นภารกิจ

การควบคุมการเรี่ยไร

๒. ระเบียบ/กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ ระเบียบ/กฎหมาย

๒.๑.๑ พระราชบัญญัติควบคุมการเรี่ยไร พุทธศักราช ๒๔๘๗

๒.๑.๒ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการเรี่ยไรของหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๙

๒.๑.๓ คำสั่งมหาเถรสมาคม เรื่อง ควบคุมการเรี่ยไร พ.ศ. ๒๕๓๙ ลงวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๓๙

๒.๒ สาระสำคัญ

๒.๒.๑ การเรี่ยไร หมายถึง

๑. การซื้อขาย แลกเปลี่ยน ชดใช้ หรือบริการ ซึ่งมีการแสดงโดยตรงหรือโดยปริยายว่ามิใช่เป็นการซื้อขาย แลกเปลี่ยน ชดใช้ หรือบริการธรรมดา แต่เพื่อรวบรวมทรัพย์สินที่ได้มาทั้งหมดหรือบางส่วนไปใช้ในกิจการอย่างใดอย่างหนึ่งนั้นด้วย

๒. การเก็บเงินหรือทรัพย์สิน โดยขอร้องให้ช่วยออกเงินหรือทรัพย์สินตามใจสมัคร และให้หมายความรวมถึงการซื้อขาย แลกเปลี่ยน ชดใช้หรือบริการซึ่งมีการแสดงโดยตรงหรือโดยปริยายว่ามิใช่เป็นการซื้อขาย แลกเปลี่ยน ชดใช้หรือบริการธรรมดา แต่เพื่อรวบรวมเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาทั้งหมดหรือบางส่วนไปใช้ในกิจการอย่างใดอย่างหนึ่งนั้นด้วย

๓. การซื้อขายแลกเปลี่ยน ชดใช้หรือบริการซึ่งมีการแสดงโดยตรงหรือโดยอ้อมว่ามิใช่เป็นการซื้อขายแลกเปลี่ยน ชดใช้ หรือบริการตามธรรมดา และให้มีความหมายถึง การออกเรี่ยไร การแจกของฎีกา การบอกบุญบนรถโดยสาร การกั้นรถโดยสาร การใช้ยานพาหนะบรรทุกลูกนิมิต พระพุทธรูป ประพรมน้ำพระพุทธมนต์ การตั้งองค์กฐินผ้าป่าตามสถานที่ต่างๆ การบอกบุญโดยใช้บาตรจำลอง กระบอกไม้ไผ่ กระป๋องผ้าป่า การโฆษณาบอกบุญทางสถานีวิทยุกระจายเสียง ทางสถานีโทรทัศน์ หรือทางสื่อมวลชนอื่น ๆ เพื่อรวบรวมทรัพย์สินที่ได้มาทั้งหมดหรือบางส่วนไปใช้ในกิจการอย่างใดอย่างหนึ่ง

๒.๒.๒ มาตรา ๖ การเรี่ยไรเพื่อประโยชน์แก่ราชการ เทศบาลหรือสาธารณประโยชน์ ต้องได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการควบคุมการเรี่ยไร

๒.๒.๓ บุคคลได้รับอนุญาตให้เรี่ยไร หรือทำการเรี่ยไรต้องมีคุณสมบัติดังนี้

(๑) อายุตั้งแต่ ๑๖ ปีขึ้นไป

(๒) ไม่มีจิตฟั่นเฟือน สมประกอบ ไม่ใช่ผู้ไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ

(๓) ไม่เป็นโรคติดต่อที่น่ารังเกียจ

(๔) ไม่เคยต้องโทษฐาน ลักทรัพย์ วิ่งราวทรัพย์ ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ โจรสลัด กรรโชก ฉ้อโกง ยักยอกทรัพย์ รับของโจร หรือทุจริตต่อหน้าที่ตามกฎหมายลักษณะอาญา และพ้นโทษมาแล้วยังไม่ครบห้าปี

(๕) พนักงานเจ้าหน้าที่เห็นว่าบุคคลที่มีความประพฤติหรือหลักฐานน่าไว้ใจ”

๒.๒.๔ คณะกรรมการควบคุมการเรี่ยไร ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงมหาดไทยเป็นประธานโดยตำแหน่ง และกรรมการอื่นคือ ผู้แทนกระทรวงกลาโหมหนึ่งคน ผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการหนึ่งคน ผู้แทนกระทรวงสาธารณสุขหนึ่งคน ผู้แทนกระทรวงการคลังหนึ่งคน ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติหนึ่งคน และผู้แทนกรมการปกครองหนึ่งคน

๒.๒.๕ มาตรา ๘ การเรี่ยไรในถนนหลวงหรือในที่สาธารณะ การเรี่ยไรโดยโฆษณาด้วยสิ่งพิมพ์ด้วยวิทยุกระจายเสียง หรือด้วยเครื่องเปล่งเสียง จะจัดให้มีหรือทำได้ต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่แล้ว

ยกเว้น การเรี่ยไรเพื่อกุศลสงเคราะห์ในโอกาสที่บุคคลชุมนุมกันประกอบศาสนกิจและหรือการเรี่ยไรโดยขายสิ่งของในงานออกร้าน หรือในที่นัดประชุมเฉพาะแห่งอันได้จัดให้ขึ้นโดยชอบด้วยกฎหมายซึ่งผู้ได้รับอนุญาตให้มีการออกร้าน หรือผู้จัดให้มีการนัดประชุมเป็นผู้จัดให้มีขึ้น

๒.๒.๖ พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้อนุญาตจัดให้มีการเรี่ยไรและทำการเรี่ยไร พ.ศ. ๒๕๔๘ ตามกฎกระทรวงมหาดไทยลงวันที่ ๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๘

(๑) อธิบดีกรมการปกครอง สำหรับในกรุงเทพมหานคร

(๒) นายอำเภอ หรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ แล้วแต่กรณี สำหรับในจังหวัดอื่นนอกจากกรุงเทพมหานคร

๓. ขั้นตอนการดำเนินงาน และอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอ

๓.๑ ขั้นตอนการขออนุญาตจัดให้มีหรือทำการเรี่ยไร

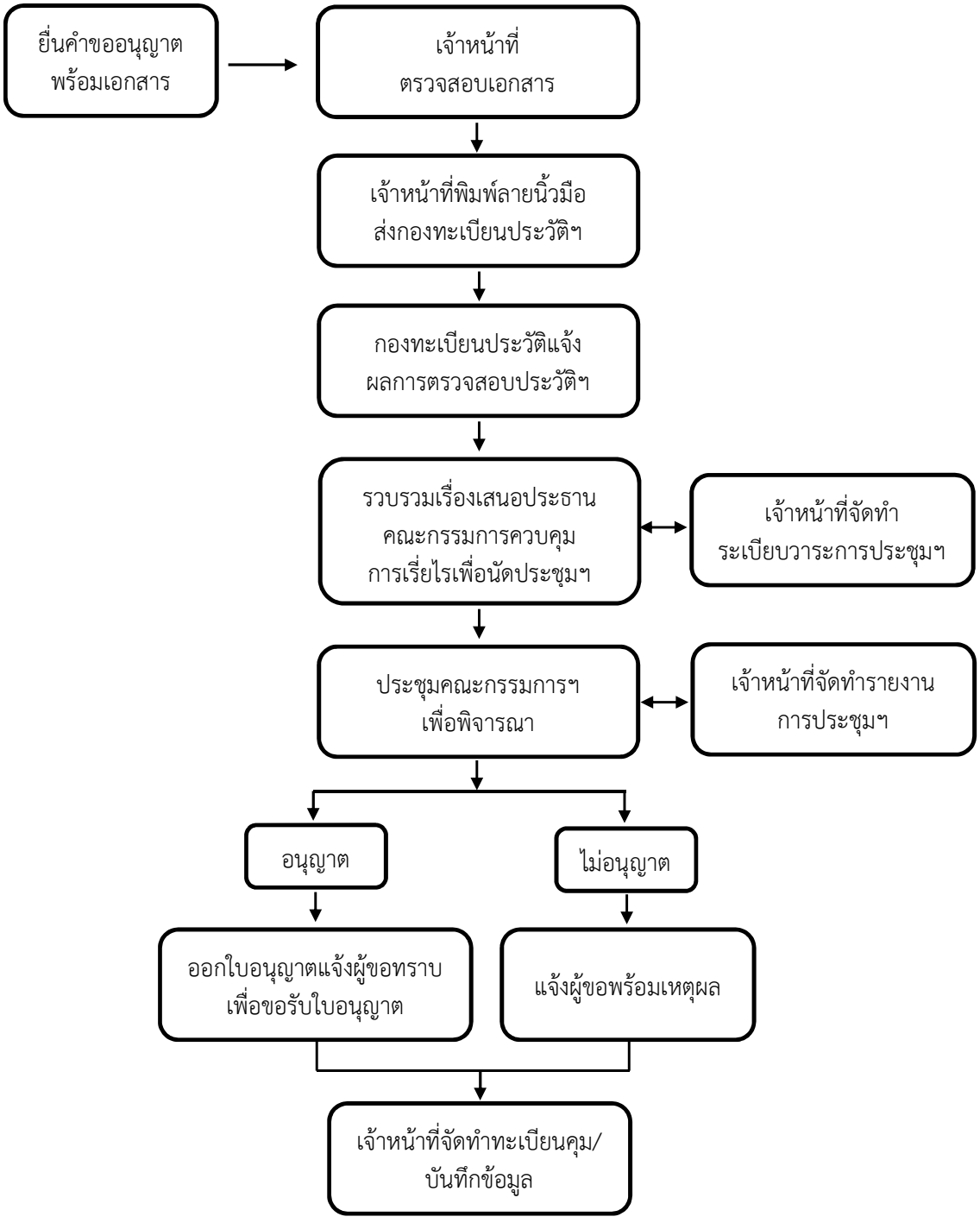
ขั้นตอนการขออนุญาตจัดให้มีหรือทำการเรี่ยไร แบ่งออกเป็น ๒ กรณี ได้แก่

กรณีที่ ๑ การขออนุญาตจัดให้มีการเรี่ยไร ตามมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมการเรี่ยไรพุทธศักราช ๒๔๘๗

กรณีที่ ๒ การขออนุญาตจัดให้มีการเรี่ยไร และทำการเรี่ยไรตามมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมการเรี่ยไร พุทธศักราช ๒๔๘๗

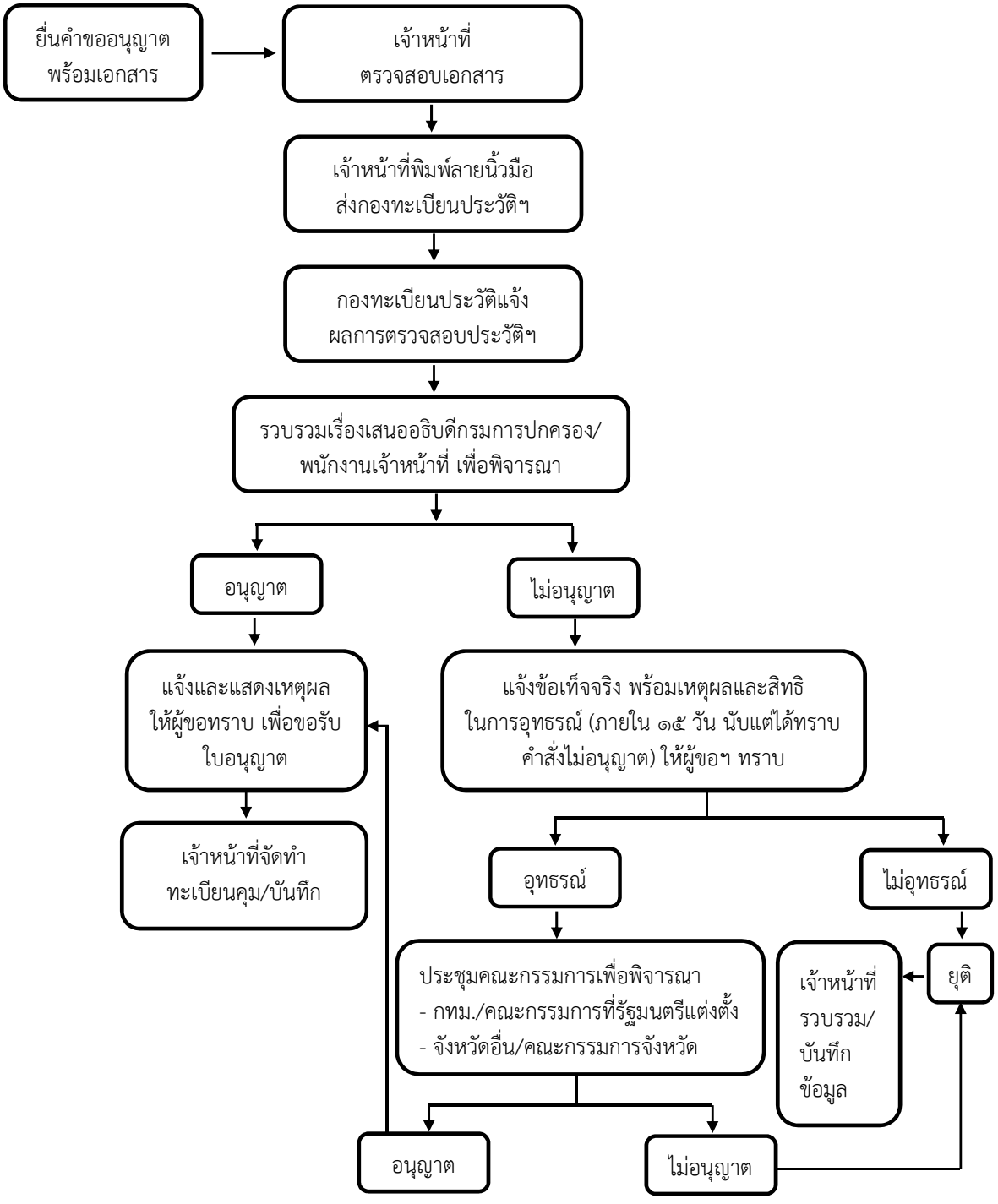
แผนผังแสดงขั้นตอนการขออนุญาตจัดให้มีการเรี่ยไรและทำการเรี่ยไร

กรณีที่ ๑ การขออนุญาตจัดให้มีการเรี่ยไร ตามมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมการเรี่ยไร พุทธศักราช ๒๔๘๗

แผนผังแสดงขั้นตอนการขออนุญาตจัดให้มีการเรี่ยไรและทำการเรี่ยไร

กรณีที่ ๒ การขออนุญาตจัดให้มีการเรี่ยไร และทำการเรี่ยไรตามมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมการเรี่ยไร พุทธศักราช ๒๔๘๗

ดรชมกรมการปกครองกระทรวงมหาดไทย ตามหนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๑๐.๓/ว ๓

<u>เงื่อนไข</u>

(๑) จำนวนเงินหรือทรัพย์สินอื่นอย่างสูงที่ให้เรี่ยไรได้

(๒) เขตหรือสถานที่และเวลาที่อนุญาตให้ทำการเรี่ยไร

(๓) วิธีการเก็บรักษาและทำบัญชีเงินหรือทรัพย์สินที่เรี่ยไร

(๔) วิธีทำการเรี่ยไร

กรณีได้รับอนุญาตแล้ว

ผู้ได้รับอนุญาตให้ทำการเรี่ยไรต้องมีใบอนุญาตติดตัวอยู่ในขณะทำการเรี่ยไร และต้องให้เจ้าหน้าที่หรือ บุคคลผู้ประสงค์จะเข้าร่วมในการเรี่ยไรตรวจดู เมื่อเจ้าหน้าที่หรือบุคคลนั้นเรียกร้อง

ในกรณีการเรี่ยไรซึ่งได้รับอนุญาตให้จัดทำประจำที่ ผู้รับอนุญาตต้องแสดงใบอนุญาตไว้ ณ ที่ทำการเรี่ยไร ให้เห็นได้โดยชัดเจน

การรับเงินหรือทรัพย์สินที่เรี่ยไรได้ ต้องออกใบรับให้แก่ผู้บริจาคกับมีต้นขั้วใบรับไว้เป็นหลักฐาน และให้ผู้จัดให้มีการเรี่ยไรประกาศยอดรับและจ่ายเงินและทรัพย์สินให้ประชาชนทราบเป็นครั้งคราวตามสมควร และเมื่อได้จ่ายเงินหรือทรัพย์สินนั้นหมดไปแล้ว ให้ประกาศยอดบัญชีอีกครั้งหนึ่ง

ห้ามมิให้จ่ายเงินหรือทรัพย์สินที่เรี่ยไรได้มานั้นในกิจการอย่างอื่นนอกวัตถุประสงค์แห่งการเรี่ยไรตามที่ได้แสดงไว้ เว้นแต่จ่ายเป็นค่าใช้จ่ายพอสมควรในการเรี่ยไรนั้นเอง

เงินหรือทรัพย์สินที่เรี่ยไรได้มานั้น ถ้าไม่ต้องจ่ายเพราะไม่อาจดำเนินการตามวัตถุประสงค์แห่งการเรี่ยไรตามที่ได้แสดงไว้ หรือเหลือจ่ายเพราะเหตุใด ๆ ให้ผู้จัดให้มีการเรี่ยไรรายงานให้คณะกรรมการควบคุมการเรี่ยไร หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ แล้วแต่กรณี ทราบ และให้คณะกรรมการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งให้ส่งเงินหรือทรัพย์สินดังกล่าวแล้วไปประกอบการกุศลหรือสาธารณประโยชน์อย่างหนึ่งอย่างใดตามแต่เห็นควร

ห้ามมิให้ใช้ถ้อยคำหรือวิธีการใด ๆ ซึ่งเป็นการบังคับผู้ถูกเรี่ยไรโดยตรงหรือโดยปริยาย หรือซึ่งจะทำให้ผู้ถูกเรี่ยไรเกิดความหวาดหวั่นหรือเกรงกลัว

โทษ

- พระราชบัญญัติควบคุมการเรี่ยไร พุทธศักราช ๒๔๘๗
- ประมวลกฎหมายอาญา

ผู้ใดฝ่าฝืนมีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งร้อยบาท ถึงจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือทั้งปรับทั้งจำ

มาตรา ๓๔๑ ผู้ใดโดยทุจริต หลอกลวงผู้อื่นด้วยการแสดงข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อความจริงซึ่งควรบอกให้แจ้ง และโดยการหลอกลวงดังว่านั้นได้ไปซึ่งทรัพย์สินจากผู้ถูกหลอกลวงหรือบุคคลที่สาม หรือ ทำให้ผู้ถูกหลอกลวงหรือบุคคลที่สาม ทำ ถอน หรือทำลายเอกสารสิทธิ ผู้นั้นกระทำความผิดฐานฉ้อโกง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๓๔๒ ถ้าในการกระทำความผิดฐานฉ้อโกง ผู้กระทำ

(๑) แสดงตนเป็นคนอื่น หรือ

(๒) อาศัยความเบาปัญญาของผู้ถูกหลอกลวงซึ่งเป็นเด็ก หรืออาศัยความอ่อนแอแห่งจิตของผู้ถูกหลอกลวง

ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๓๔๓ “ถ้าการกระทำความผิดตามมาตรา ๓๔๑ ได้กระทำด้วยการแสดงข้อความอันเป็นเท็จต่อประชาชน หรือด้วยการปกปิดความจริงซึ่งควรบอกให้แจ้งแก่ประชาชน ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำความผิดดังกล่าวในวรรคแรก ต้องด้วยลักษณะดังกล่าวในมาตรา ๓๔๒ อนุมาตราหนึ่งอนุมาตราใดด้วย ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงเจ็ดปี และปรับตั้งแต่หนึ่งพันบาทถึงหนึ่งหมื่นสี่พันบาท”

๓.๒ อำนาจหน้าที่ของนายอำเภอ

(๑) อำนาจหน้าที่ในการพิจารณาออกใบอนุญาต/อนุญาต

เป็นไปตามกฎกระทรวง เรื่องแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่และกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการขออนุญาตจัดให้มีการเรี่ยไร และทำการเรี่ยไร พ.ศ. ๒๕๔๘

ข้อ ๒ ให้ผู้ดำรงตำแหน่งดังต่อไปนี้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๘ (๑) อธิบดีกรมการปกครอง สำหรับในกรุงเทพมหานคร (๒) นายอำเภอ หรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ แล้วแต่กรณีสำหรับในจังหวัดอื่นนอกจากกรุงเทพมหานคร

ข้อ ๓ ผู้ใดประสงค์จะขออนุญาตจัดให้มีการเรี่ยไรตามมาตรา ๖ หรือมาตรา ๘ ให้ยื่นคำขออนุญาตตามแบบที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยประกาศกำหนด พร้อมด้วยเอกสาร หลักฐานตามที่ระบุไว้ในแบบคำขอนั้น ในกรณีที่การขออนุญาตตามวรรคหนึ่งเป็นการขออนุญาตจัดให้มีการเรี่ยไรตามมาตรา ๖ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เสนอคำขออนุญาตต่อคณะกรรมการควบคุมการเรี่ยไรเพื่อพิจารณาอนุญาต ในกรณีที่การขออนุญาตตามวรรคหนึ่งเป็นการขออนุญาตจัดให้มีการเรี่ยไร ตามมาตรา ๘ ให้ผู้ขออนุญาตจัดให้มีการเรี่ยไรเสนอข้อความซึ่งจะนำออกโฆษณา จำนวน ๒ ชุด พร้อมคำขออนุญาตและถ้าข้อความโฆษณานั้นเป็นภาษาต่างประเทศให้เสนอคำแปลเป็นภาษาไทยด้วย

ข้อ ๔ ผู้ใดประสงค์จะขออนุญาตทำการเรี่ยไร ตามมาตรา ๘ ให้ยื่นคำขออนุญาตตามแบบที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยประกาศกำหนด พร้อมด้วยรูปถ่ายครึ่งตัวหน้าตรงไม่สวมหมวกและแว่นตาสีเข้ม ขนาด ๖ x ๔ เซนติเมตร จำนวน ๒ รูป และคำรับรองของผู้รับอนุญาตจัดให้มีการเรี่ยไรนั้น

(๒) อำนาจหน้าที่ในการตรวจตรา ตรวจสอบ เป็นไปตามกฎกระทรวง เรื่องแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่และกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการขออนุญาตจัดให้มีการเรี่ยไร และทำการเรี่ยไร พ.ศ.๒๕๔๘

๔. หมายเลขโทรศัพท์เพื่อการสอบถามและหารือ

สำนักการสอบสวนและนิติการ ส่วนการรักษาความสงบเรียบร้อย ๒

หมายเลข ๐๒-๓๕๖๙๕๔๔ / ๐๒-๓๕๖๙๖๖๑

๒.๓.๖ การขายทอดตลาดและค้าของเก่า

๑. ประเด็นภารกิจ

การขายทอดตลาดและค้าของเก่า

๒. ระเบียบ/กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ ระเบียบ/กฎหมาย

๒.๑.๑ พระราชบัญญัติควบคุมการขายทอดตลาดและค้าของเก่า พุทธศักราช ๒๔๗๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

๒.๑.๒ กฎกระทรวงมหาดไทย ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมการขายทอดตลาดและค้าของเก่า พุทธศักราช ๒๔๗๔ (ฉบับที่ ๒) และที่แก้ไขเพิ่มเติม

๒.๑.๓ ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการควบคุมการขายทอดตลาดและค้าของเก่า พ.ศ.๒๕๓๓ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ ๒ และฉบับที่ ๓

๒.๒ สาระสำคัญ

๒.๒.๑ บทนิยาม

ของเก่า หมายความว่า ทรัพย์ที่เสนอขาย แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายโดยประการอื่นอย่างทรัพย์ที่ใช้แล้ว รวมถึงของโบราณด้วย (ม.๓)

ขายทอดตลาด หมายความว่า การขายทรัพย์สินที่กระทำโดยเปิดเผยแก่บุคคลทั่วไปด้วยวิธีเปิดโอกาสให้ผู้ซื้อสู้ราคากัน ผู้ใดให้ราคาสูงสุดและผู้ทอดตลาดแสดงความตกลงด้วยเคาะไม้หรือด้วยกิริยาอย่างอื่นตามจารีตประเพณีในการขายทอดตลาด ผู้นั้นเป็นผู้ซื้อทรัพย์สินนั้น (ป.พ.พ ๕๐๙-๕๑๗)

๒.๒.๒ การขออนุญาต

การประกอบอาชีพขายทอดตลาดและค้าของเก่า จะต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาต (ม.๔)

<u>ผู้ขออนุญาตขายทอดตลาดและค้าของเก่า</u>

๑. บุคคลธรรมดา ซึ่งมีทะเบียนพาณิชย์ตามกฎหมายทะเบียนพาณิชย์

๒. นิติบุคล ซึ่งได้จดทะเบียนจัดตั้งขึ้นตามกฎหมาย

<u>คุณสมบัติของผู้ขออนุญาต</u> (ม.๖)

๑. มีอายุ ๒๐ ปีบริบูรณ์ขึ้นไป (นับถึงวันขออนุญาต)

๒. มีความรู้หนังสือไทยพออ่านออกเขียนได้

๓. เป็นผู้ที่ไม่เคยต้องโทษจำคุกตามประมวลกฎหมายอาญาในความผิดเกี่ยวกับการปลอมและการแปลงเงินตรา ความผิดเกี่ยวกับดวงตราแสตมป์และตั๋ว ความผิดเกี่ยวกับเอกสาร ความผิดเกี่ยวกับการค้า ความผิดฐานลักทรัพย์และวิ่งราวทรัพย์ กรรโชกทรัพย์รีดเอาทรัพย์ชิงทรัพย์และปล้นทรัพย์ ความผิดฐานฉ้อโกง ความผิดฐานยักยอกทรัพย์ และความผิดฐานรับของโจร

๔. ในกรณีนิติบุคคล ผู้ทำการแทนนิติบุคคลจะต้องมีคุณสมบัติเช่นเดียวกันกับกรณีบุคคลธรรมดา

<u>หมายเหตุ</u> กรณีชาวต่างประเทศ สามารถขออนุญาตประกอบธุรกิจได้ โดยต้องมีหนังสือเดินทางและใบอนุญาตให้ทำงาน ประกอบการขออนุญาตด้วย (ระเบียบ มท.ข้อ ๗)

<u>เอกสารประกอบการขออนุญาต</u> (ระเบียบ มท.ข้อ ๗)

๑. บัตรประจำตัวประชาชน หรือหนังสือสำคัญประจำตัวคนต่างด้าวพร้อมใบประกอบธุรกิจ/สำเนา

๒. ทะเบียนบ้าน/สำเนา

๓. รูปถ่ายหน้าตรง ขนาด ๒ นิ้ว ๓ รูป

๔. ทะเบียนพาณิชย์หรือหนังสือรับรองการจดทะเบียนนิติบุคคล/สำเนา

๕. หนังสือยินยอมให้ใช้สถานที่ทำการค้า หรือหลักฐานการเป็นเจ้าของสถานที่ทำการค้า หรือสัญญาเช่า/สำเนา

๖. ใบอนุญาตจากกรมศิลปากรและสำเนากรณีประกอบอาชีพขายทอดตลาดหรือค้าของเก่าประเภทโบราณวัตถุหรือศิลปวัตถุ ตามกฎหมายว่าด้วยโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ

๗. สำเนาใบอนุญาตเดิม (กรณีการขอต่ออายุใบอนุญาต)

<u>เจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาต</u> (กฎกระทรวง ฉบับที่ ๙ (พ.ศ.๒๕๔๘))

๑. เขตกรุงเทพมหานคร คือ อธิบดีกรมการปกครอง โดยผู้ขอฯ ยื่นคำร้องขออนุญาตที่ ศูนย์บริการประชาชน กรมการปกครอง วังไชยา (นางเลิ้ง) ถนนนครสวรรค์ แขวงสี่แยกมหานาค เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร

๒. จังหวัดอื่น คือ ผู้ว่าราชการจังหวัด โดยผู้ขอฯ ยื่นคำร้องขออนุญาตที่ ที่ทำการปกครองอำเภอที่ตั้งสถานที่ทำการค้าหรือสถานที่ขาย

<u>อัตราค่าธรรมเนียม</u> (กฎกระทรวง ฉบับที่ ๖ (พ.ศ.๒๕๑๗))

ขายทอดตลาด	ปีละ ๑๕,๐๐๐ บาท
ค้าของเก่า	
(ก) ประเภทโบราณวัตถุหรือศิลปวัตถุ	
ตามกฎหมายว่าด้วยโบราณสถานฯ	ปีละ ๑๒,๕๐๐ บาท
(ข) ประเภทเพชรพลอย ทอง ฯ	ปีละ ๑๐,๐๐๐ บาท
(ค) ประเภทรถยนต์ ฯ	ปีละ ๗,๕๐๐ บาท
(ง) ประเภทอื่น ๆ	ปีละ ๕,๐๐๐ บาท

<u>สถานะใบอนุญาต</u>

ใบอนุญาตฯ เป็นใบอนุญาตเฉพาะตัว โอนกันไม่ได้ โดยใบอนุญาตฯ มีผลใช้ได้ถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคมของปีที่ออกใบอนุญาต และกรณีประสงค์จะขอต่ออายุใบอนุญาต จะต้องยื่นคำขออนุญาตก่อนใบอนุญาตสิ้นอายุ ๙๐ วัน (ม.๑๑, ระเบียบ มท. ข้อ ๑๔)

๒.๒.๓ หน้าที่ของผู้ทอดตลาดและค้าของเก่า (ม.๗, ม.๘)

<u>หน้าที่ของผู้ค้าของเก่า</u>

๑. แสดงนามของตนและคำว่า ผู้ค้าของเก่าไว้ ณ ที่ทำการค้าของตน พร้อมทั้งใบอนุญาตในที่อันเห็นได้แจ้ง

๒. มีสมุดบัญชีสำหรับการค้าของตนและจดรายการข้อสำคัญทั้งปวงแห่งการค้าลงไว้ทุกราย สมุดบัญชีตามที่กล่าวนี้ต้องทำตามแบบและนำมาให้เจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตลงนามและประทับตราก่อนทุกเล่ม

๓. แจ้งแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือนายตรวจ เมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่าทรัพย์ที่มีผู้มาเสนอหรือโอนให้ตนนั้นเป็นทรัพย์ที่ได้มาโดยทางทุจริต

๔. ทำเลขลำดับเป็นเครื่องหมายปิดไว้ที่ของให้ตรงกับเลขลำดับในสมุดบัญชีเพื่อสะดวกในการสำรวจ

<u>หน้าที่ของผู้ทอดตลาด</u>

๑. สำแดงคำแจ้งความแห่งการขายทุกคราวไว้ ณ สถานที่ขายให้ชัดเจน

๒. อยู่ ณ ที่ขาย พร้อมแสดงใบอนุญาตเมื่อนายตรวจเรียกตรวจ

๓. มีสมุดคู่บัญชีสำหรับการขายและจดรายการสำคัญแห่งการขายลงไว้

๔. แจ้งวันและสถานที่ขายให้นายตรวจทราบล่วงหน้าอย่างน้อย ๓ วัน

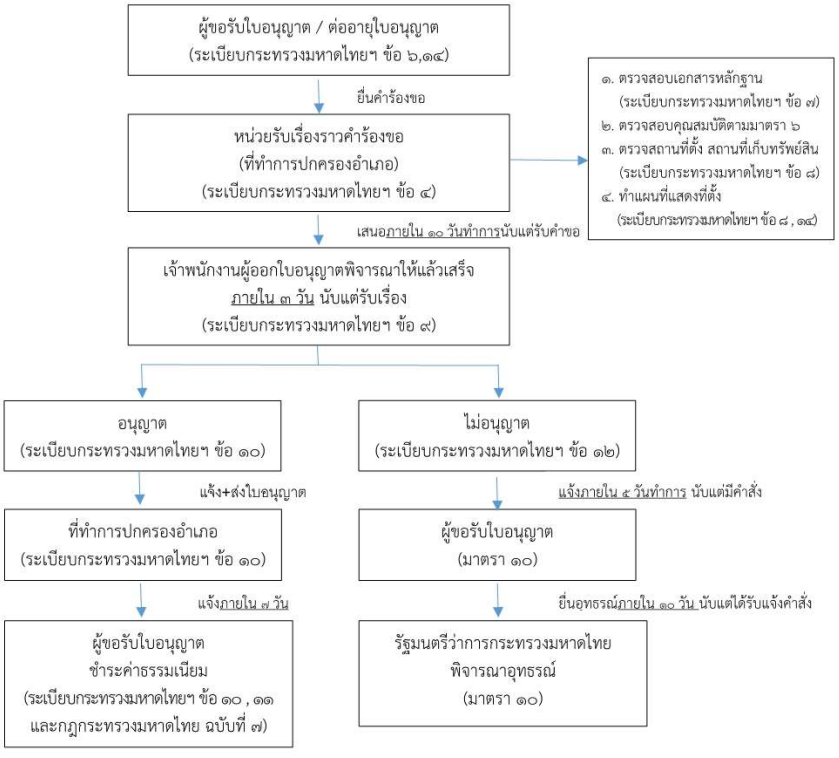
๕. สำแดงนามของตนและคำว่า "ผู้ทอดตลาด" ไว้เหนือประตูชั้นนอกแห่งสำนักงาน

๖. แจ้งรายการข้อสำคัญอันเกี่ยวกับทรัพย์ เมื่อนายตรวจประสงค์จะทราบ

๗. แจ้งแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือนายตรวจ เมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่าทรัพย์ที่มีผู้มาเสนอหรือโอนให้ตนนั้นเป็นทรัพย์ที่ได้มาโดยทางทุจริต

๓. เป้าหมายการปฏิบัติงาน อำนาจหน้าที่ และแนวทางการปฏิบัติงานของนายอำเภอ

๓.๑ เป้าหมายในภาพรวม/ขั้นตอนการดำเนินงาน

๓.๒ อำนาจหน้าที่ของนายอำเภอ

๓.๒.๑ อำนาจหน้าที่ในการพิจารณาออกใบอนุญาต

ในจังหวัดอื่นนอกจากกรุงเทพมหานคร มีผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาต เว้นแต่ได้มอบอำนาจให้นายอำเภอปฏิบัติราชการแทน ซึ่งที่ทำการปกครองอำเภอเป็นหน่วยรับเรื่องราวคำร้องขออนุญาต ดังนั้น นายอำเภอจะต้องดำเนินการตรวจสอบคุณสมบัติของผู้ขอรับใบอนุญาตตามมาตรา ๖ พร้อมทั้งตรวจสอบรายการเอกสารประกอบการขอใบอนุญาตตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยฯ ข้อ ๗ และตรวจอาคารสถานที่ตั้ง ตลอดจนสถานที่เก็บทรัพย์สินว่าเหมาะสมที่จะประกอบกิจการหรือไม่ เพื่อเสนอเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตพิจารณาต่อไป (ระเบียบกระทรวงมหาดไทยฯ ข้อ ๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐)

๓.๒.๒ อำนาจหน้าที่ในการตรวจตรา ตรวจสอบ

ในเขตจังหวัดอื่นนอกจากกรุงเทพมหานคร มีปลัดจังหวัด นายอำเภอ และปลัดอำเภอแห่งท้องที่ เป็นนายตรวจ (กฎกระทรวงฯ ฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ. ๒๕๕๕))

<u>อำนาจหน้าที่ของนายตรวจ</u>

๑. ในระหว่างตั้งแต่พระอาทิตย์ขึ้นจนถึงพระอาทิตย์ตก นายตรวจมีอำนาจที่จะเข้าไปตรวจใบอนุญาต สมุดบัญชี และทรัพย์สิ่งของในร้านได้ โดยผู้รับใบอนุญาตต้องนำใบอนุญาต สมุดบัญชี และทรัพย์สิ่งของตามที่นายตรวจเรียกตรวจ ออกให้ตรวจโดยทันที (มาตรา ๑๓)

๒. ให้ความเห็นต่อเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาต เพื่อพิจารณาไม่ต่ออายุใบอนุญาตได้ในกรณีที่เห็นว่าผู้ประกอบการดำเนินการไม่เหมาะสม เช่น สถานที่เก็บทรัพย์สินเป็นที่น่ารังเกียจ หรือก่อความรำคาญ หรือรุกล้ำที่สาธารณะ (หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๔๐๒/ว ๑๖๕๘ ลงวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๓๓)

๓.๒.๓ แบบฟอร์ม เอกสารที่เกี่ยวข้อง

แบบฟอร์ม เอกสารที่เกี่ยวข้อง

๔. กรณีตัวอย่าง/ข้อหารือที่พบบ่อย หมายเลขโทรศัพท์เพื่อการสอบถามและหารือ

๔.๑ กรณีตัวอย่าง (Best Practice)/ข้อหารือที่พบบ่อย

ข้อหารือ เรื่อง เอกสารประกอบการขออนุญาตขายทอดตลาดและค้าของเก่า (หนังสือกรมการปกครอง ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๓๐๗.๕/๖๙๓๑ ลงวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๕๘) สรุปความว่า

จังหวัดแม่ฮ่องสอน ขอหารือกรมการปกครองว่า ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการควบคุมการขายทอดตลาดและค้าของเก่า พ.ศ.๒๕๓๓ และที่แก้ไขเพิ่มเติมจนถึงฉบับที่ ๓ ข้อ ๗ ระบุว่าเอกสารหลักฐานประกอบการขออนุญาตค้าของเก่า ใน (๕) หนังสือยินยอมให้ใช้สถานที่ทำการค้า หรือหลักฐานการเป็นเจ้าของสถานที่ทำการค้า หรือสัญญาเช่า ข้อความที่ระบุดังกล่าว หมายความว่าอย่างไร สามารถใช้ทะเบียนบ้าน (ท.ร.๑๔) ประกอบการขออนุญาตตั้งร้านค้าของเก่าได้หรือไม่ หรือจะต้องพิจารณาจากเอกสารสิทธิ์ของเจ้าของที่ดินเท่านั้น ผู้ประกอบการค้าของเก่าจะใช้ทะเบียนบ้านชั่วคราวขออนุญาตได้หรือไม่ และเอกสารสิทธิ์ในที่ดินประเภทใดที่สามารถขออนุญาตค้าของเก่าได้

กรมการปกครองพิจารณาแล้วมีความเห็นว่า หนังสือยินยอมให้ใช้สถานที่ทำการค้า หมายถึง กรณีผู้ประกอบการค้าของเก่าไม่มีสถานที่ของตนเอง แต่ได้ขออนุญาตใช้สถานที่นั้นๆ เพื่อทำเป็นสถานที่ทำการค้าของเก่า ผู้ประกอบการค้าของเก่าต้องมีหนังสือยินยอมให้ใช้สถานที่จากเจ้าของสถานที่ มาเป็นเอกสารประกอบในการขออนุญาตค้าของเก่า และหากผู้ประกอบการทำสัญญาเช่าและระบุข้อความไว้ในสัญญาว่าจะใช้สถานที่นั้นเพื่อทำการค้าของเก่าประเภทใด สัญญาเช่านั้นก็เป็นเอกสารประกอบในการขออนุญาตค้าของเก่าได้ โดยมิต้องมีหนังสือยินยอมให้ใช้สถานที่ทำการค้า ส่วนหลักฐานการเป็นเจ้าของสถานที่ทำการค้า หมายความว่า ผู้ประสงค์ประกอบอาชีพค้าของเก่าเป็นเจ้าของสถานที่ที่จะใช้ประกอบการค้านั้นเอง สำหรับหลักฐานการเป็นเจ้าของสถานที่ทำการค้า เช่น โฉนดที่ดิน (น.ส.๔) แบบแจ้งการครอบครอง(ส.ค.๑) ใบจอง (น.ส.๒) หรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.๓) เป็นเอกสารสิทธิ์แสดงการครอบครองที่ดินโดยชอบด้วยกฎหมาย หากสถานที่ทำการค้าของผู้ต้องการขออนุญาตค้าของเก่าตั้งอยู่ในพื้นที่ที่มีเอกสารสิทธิ์ดังกล่าวก็สามารถใช้เป็นหลักฐานขอใบอนุญาตค้าของเก่าได้ แต่ทะเบียนบ้านหรือทะเบียนบ้านชั่วคราวยังไม่ใช่เอกสารสิทธิ์ที่จะแสดงการเป็นเจ้าของสถานที่ จึงใช้เป็นเอกสารประกอบการขออนุญาตตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการควบคุมการขายทอดตลาดและค้าของเก่า พ.ศ. ๒๕๓๓ ข้อ ๗ ซึ่งผู้ขออนุญาตจะยื่นหลักฐานประกอบการขออนุญาตโดยขาดหลักฐานอย่างหนึ่งอย่างใดมิได้

๔.๒ หมายเลขโทรศัพท์เพื่อการติดต่อ ประสานงาน และหารือข้อกฎหมาย/แนวปฏิบัติ

ส่วนการรักษาความสงบเรียบร้อย ๔ สำนักการสอบสวนและนิติการ กรมการปกครอง
โทร. ๐ ๒๓๕๖ ๙๖๔๓

๒.๓.๗ กฎหมายว่าด้วยโรงแรม

๑. ประเด็นภารกิจ

กฎหมายว่าด้วยโรงแรม

๒. ระเบียบ/กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ ระเบียบ/กฎหมาย

๑) พระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ.๒๕๔๗

๒) กฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมหลักเกณฑ์และวิธีการชำระค่าธรรมเนียมสำหรับการประกอบธุรกิจโรงแรม พ.ศ.๒๕๕๑

๓) กฎกระทรวงกำหนดประเภทและหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจโรงแรม พ.ศ.๒๕๕๑

๔) ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง แต่งตั้งนายทะเบียนตามพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ.๒๕๔๗

๕) ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง แบบบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ.๒๕๔๗

๖) ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องกำหนดบัตรทะเบียนผู้พักและทะเบียนผู้พักตามพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ.๒๕๔๗

๗) ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง กำหนดแบบคำขอรับใบอนุญาต คำขอต่ออายุใบอนุญาต คำขอโอน/รับโอนใบอนุญาต คำขอหรือการแจ้งความประสงค์ทั่วไปและใบอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรมตามพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ.๒๕๔๗

๘) ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการในการพิจารณาการขอใบอนุญาตและการออกใบอนุญาตให้ประกอบธุรกิจโรงแรม

๙) ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการเปลี่ยนแปลงประเภทของโรงแรม เพิ่มหรือลดจำนวนห้องพัก หรือเปลี่ยนชื่อโรงแรม

๑๐) ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการขอรับโอน และการอนุญาตให้รับโอนใบอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรม

๑๑) ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการขอโอนและการอนุญาตให้รับโอนใบอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรม

๑๒) ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการในการพิจารณาแจ้งเลิกประกอบธุรกิจโรงแรม

๑๓) ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการสั่งพักใช้ใบอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรม

๑๔) ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ในการพิจารณาโทษทางปกครอง

๑๕) คำสั่งกระทรวงมหาดไทยที่ ๑๙๐/๒๕๕๑ เรื่อง การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ.๒๕๔๗

๑๖) ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมและกำกับธุรกิจโรงแรม เรื่อง หลักเกณฑ์และการรับรองหลักสูตรการฝึกอบรมวิชาการบริหารจัดการโรงแรม

๒.๒ สาระสำคัญ

๒.๒.๑ พระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ.๒๕๔๗ มาตรา ๔ ได้กำหนดความหมายของคำว่า “โรงแรม” ไว้หมายถึง “สถานที่พักที่จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ในทางธุรกิจเพื่อให้บริการที่พักชั่วคราวสำหรับคนเดินทางหรือบุคคลอื่นใดโดยมีค่าตอบแทน” และได้ยกเว้นสถานที่พักไม่เป็นโรงแรมไว้ ๓ ลักษณะ คือ

(๑) สถานที่พักของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ หรือเพื่อการกุศล หรือการศึกษา ที่มิใช่เป็นการหาผลกำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน

(๒) สถานที่พักที่คิดค่าบริการเป็นรายเดือนขึ้นไป

(๓) สถานที่พักอื่นใดตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ซึ่งกระทรวงมหาดไทยได้ออกกฎกระทรวงกำหนดประเภทและหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจโรงแรม พ.ศ.๒๕๕๑ ข้อ ๑ กำหนดให้สถานที่พักที่มีจำนวนห้องพักในอาคารเดียวกันหรือหลายอาคารร่วมกันไม่เกินสี่ห้องและมีจำนวนผู้พักร่วมกันทั้งหมดไม่เกินยี่สิบคนซึ่งจัดตั้งขึ้นเพื่อให้บริการที่พักชั่วคราวสำหรับคนเดินทางหรือบุคคลอื่นใดโดยมีค่าตอบแทนอันมีลักษณะเป็นการประกอบกิจการเพื่อหารายได้เสริมและได้แจ้งให้นายทะเบียนทราบตามแบบที่รัฐมนตรีกำหนดไม่เป็นโรงแรม

๒.๒.๒ สรุปองค์ประกอบของโรงแรมได้ ดังนี้

๑) เป็นสถานที่พัก

๒) มีวัตถุประสงค์ในทางธุรกิจ

๓) สำหรับคนเดินทางหรือบุคคลอื่นใด

๔) เรียกเก็บค่าที่พักต่ำกว่ารายเดือน

๒.๒.๓ กฎกระทรวงกำหนดประเภทและหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจโรงแรม พ.ศ.๒๕๕๑ ออกตามความในมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ.๒๕๔๗ แบ่งประเภทของโรงแรมออกเป็น ๔ ประเภท ได้แก่

<u>ประเภทที่ ๑</u> หมายความว่า โรงแรมที่ให้บริการเฉพาะห้องพัก

<u>ประเภทที่ ๒</u> หมายความว่า โรงแรมที่ให้บริการห้องพักและห้องอาหารหรือสถานที่สำหรับบริการอาหารหรือสถานที่สำหรับประกอบอาหาร

<u>ประเภทที่ ๓</u> หมายความว่า โรงแรมที่ให้บริการห้องพัก ห้องอาหารหรือสถานที่สำหรับบริการอาหารหรือสถานที่สำหรับประกอบอาหารและสถานบริการตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการหรือห้องประชุมสัมมนา

<u>ประเภทที่ ๔</u> หมายความว่าโรงแรมที่ให้บริการห้องพัก ห้องอาหารหรือสถานที่สำหรับบริการอาหารหรือสถานที่สำหรับประกอบอาหารและสถานบริการตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการและห้องประชุมสัมมนา

ดังนั้น สถานที่พักไม่ว่าจะเป็นอาคารประเภทใด หรือเรียกชื่ออย่างไรก็ตาม หากให้บริการด้านธุรกิจที่พักชั่วคราว (ต่ำกว่ารายเดือนลงมา) ถือว่าเป็นโรงแรมตาม พ.ร.บ.โรงแรม พ.ศ.๒๕๔๗ ต้องขออนุญาตและได้รับอนุญาตจากนายทะเบียนก่อนจึงประกอบกิจการได้ มิฉะนั้นจะมีความผิดฐานประกอบธุรกิจโรงแรมโดยไม่ได้รับอนุญาตจากนายทะเบียน ซึ่งมีโทษจำคุกไม่เกิน ๑ ปี หรือปรับไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และมีโทษปรับรายวันอีกวันละไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท ตลอดเวลาที่ฝ่าฝืนอยู่

๒.๒.๔ นายทะเบียนและพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ.๒๕๔๗

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“นายทะเบียน” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้เป็นนายทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้ซึ่ง อธิบดีกรมการปกครองในเขตกรุงเทพมหานครและผู้ว่าราชการจังหวัดในจังหวัดอื่น (ประกาศ มท.เรื่อง แต่งตั้งนายทะเบียนตามพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ.๒๕๔๗)

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งนายทะเบียนแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ โดยแต่งตั้งจาก

๑) ข้าราชการตำรวจตั้งแต่ชั้นสัญญาบัตรขึ้นไป หรือ

๒) ข้าราชการพลเรือนตั้งแต่ระดับสามขึ้นไป หรือ

๓) ข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นตั้งแต่ระดับสามขึ้นไป

๒.๒.๕ สถานที่ยื่นคำขออนุญาต

๑) ในกรุงเทพมหานคร ให้ยื่นต่อผู้อำนวยการศูนย์บริการประชาชน กรมการปกครอง วังไชยา นางเลิ้ง

๒) ในจังหวัดอื่น ให้ยื่นต่อนายอำเภอ แห่งท้องที่ที่โรงแรมนั้นตั้งอยู่

๓. อำนาจหน้าที่ของนายอำเภอ และขั้นตอนการขออนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรม

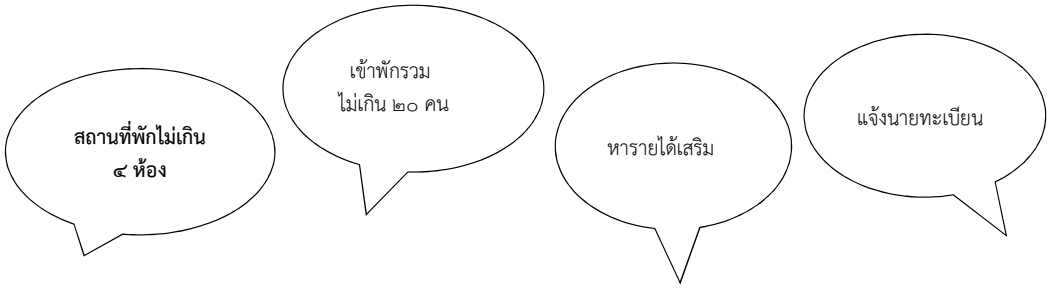
๓.๑ อำนาจหน้าที่ของนายอำเภอ

ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญานายอำเภอ เป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่

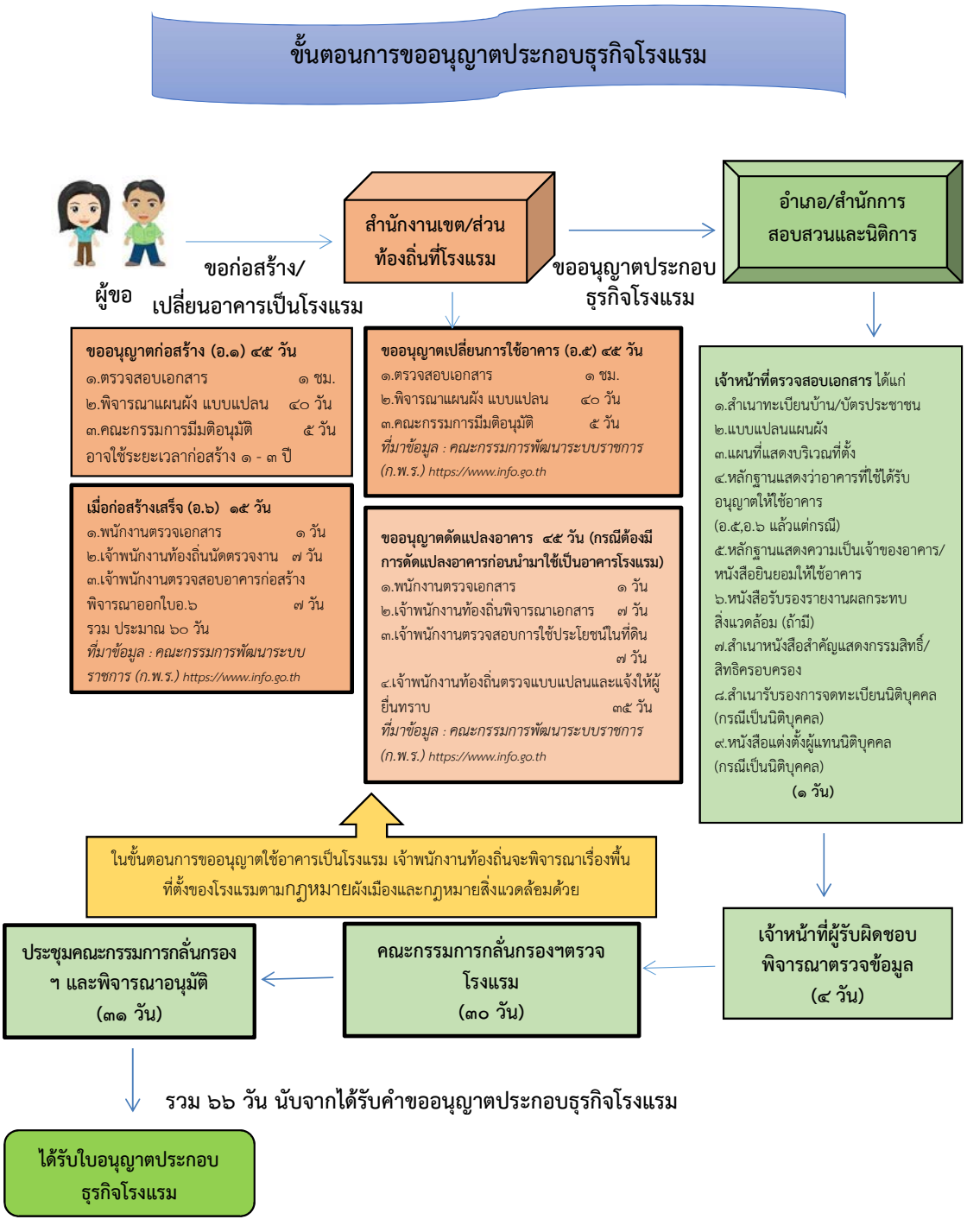
<u>สถานที่พักไม่เป็นโรงแรม</u>

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง : กฎกระทรวงกำหนดประเภทและหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจโรงแรม พ.ศ.๒๕๕๑

ข้อ ๑ ให้สถานที่พักที่มีจำนวนห้องพักในอาคารเดียวกันหรือหลายอาคารรวมกันไม่เกินสี่ห้องและมีจำนวนรวมกันทั้งหมดไม่เกินยี่สิบคน ซึ่งจัดตั้งขึ้นเพื่อให้บริการที่พักชั่วคราวสำหรับคนเดินทางหรือบุคคลอื่นใดโดยมีค่าตอบแทน อันมีลักษณะเป็นการประกอบกิจการเพื่อหารายได้เสริมและได้แจ้งให้นายทะเบียนทราบตามแบบที่รัฐมนตรีกำหนด ไม่เป็นโรงแรมตาม (๓) ของบทนิยามคำว่า “โรงแรม” ในมาตรา ๔

๓.๒ ขั้นตอนการขออนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรม

๔. ปัญหากฎหมายที่มักพบบ่อย หมายเลขโทรศัพท์เพื่อการสอบถามและหารือ

๔.๑ ปัญหากฎหมายที่มักพบบ่อย

๑) ผู้ปฏิบัติงานจะต้องพิจารณาหลักเกณฑ์ในการขออนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรมอย่างไรบ้าง

เมื่อผู้ประกอบการโรงแรมมายื่นคำขออนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรม ก่อนที่ผู้ปฏิบัติงานจะรับคำขอแล้วนำข้อมูลเข้าสู่ระบบนั้น ขอให้ผู้ปฏิบัติงานพิจารณา ดังนี้

๑.๑) ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมมีใบอนุญาตให้ใช้อาคารเป็นโรงแรม/เปลี่ยนการใช้อาคารเป็นโรงแรมจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือไม่ (กรณีโรงแรมอยู่ในเขตควบคุมอาคาร)

ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมมีใบรับรองการตรวจสภาพอาคารโดยผู้ซึ่งได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพวิศวกรรมตามกฎหมายว่าด้วยวิศวกร (กรณีอยู่นอกเขตควบคุมอาคารหรือไม่)

๑.๒) หลักฐานแสดงความเป็นเจ้าของอาคารหรือสถานที่ที่ใช้ประกอบธุรกิจโรงแรมหรือหนังสือยินยอมให้ใช้อาคารมีหรือไม่

๑.๓) หลักฐานแสดงกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในที่ดินที่ใช้ประกอบธุรกิจโรงแรมมีหรือไม่

๑.๔) กรณีเป็นนิติบุคคล ผู้จะประกอบธุรกิจโรงแรมต้องเป็นนิติบุคคลสัญชาติไทย (จำนวนผู้ถือหุ้นสัญชาติไทยเกินกว่าร้อยละ ๕๐ ของจำนวนผู้ถือหุ้นทั้งหมด) โดยพิจารณาจากบัญชีผู้ถือหุ้นเนื่องจากตาม พ.ร.บ.การประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ.๒๕๔๒ ห้ามมิให้ต่างด้าวประกอบธุรกิจโรงแรม เว้นแต่ได้ยื่นขอต่อรัฐมนตรีหรืออธิบดีตามกฎหมายดังกล่าว

๑.๕) กรณีเป็นบุคคลธรรมดา หากผู้ขอประกอบธุรกิจโรงแรมเป็นต่างด้าวก็ต้องได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีหรืออธิบดีตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวเช่นเดียวกัน

๒) ผู้ประกอบการสามารถนำอาคารชุด (คอนโดมิเนียม) มาประกอบธุรกิจโรงแรมได้หรือไม่

การนำอาคารชุดมาประกอบธุรกิจโรงแรมสามารถกระทำได้โดยมีเงื่อนไข ดังนี้

๒.๑) ได้รับอนุญาตให้เปลี่ยนการใช้อาคารจากอาคารชุดเป็นโรงแรมจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น

๒.๒) ข้อบังคับนิติบุคคลกำหนดให้สามารถนำอาคารไปประกอบการค้า/พาณิชยกรรมได้

๒.๓) ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมได้รับความยินยอมจากผู้มีกรรมสิทธิ์ร่วมในอาคารชุดทุกคนให้ใช้อาคารชุดเป็นโรงแรมได้

๒.๔) กรณีผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมนำห้องชุดของบุคคลอื่นมาใช้ประกอบธุรกิจโรงแรมจะต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของห้องชุดให้สามารถนำห้องชุดไปใช้เป็นโรงแรมด้วย

๒.๕) ต้องมีการแบ่งแยกการประกอบธุรกิจโรงแรมกับอาคารชุดเป็นสัดส่วนและการประกอบกิจการอื่นต้องไม่ส่งผลกระทบต่อการประกอบธุรกิจโรงแรม

๓) ที่ดินประเภทใดบ้างที่สามารถนำมาขออนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรมได้

เอกสารสิทธิ์ในที่ดินที่สามารถนำมาแสดงเพื่อขอรับใบอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรมได้แก่ โฉนดที่ดิน น.ส.๓ และส.ค.๑ หรือหนังสือยินยอมของเจ้าของที่ดินเท่านั้น เอกสารอื่นมิใช่เอกสารสิทธิ์ในที่ดินแต่อย่างใด

๔) การรับแจ้งสถานที่พักไม่เป็นโรงแรมทำอย่างไร

เมื่อมีผู้ขอแจ้งสถานที่พักไม่เป็นโรงแรมต่อนายทะเบียนจังหวัด ขอให้ผู้ปฏิบัติงานพิจารณาว่าสถานที่พักดังกล่าวเข้าหลักเกณฑ์สถานที่พักไม่เป็นโรงแรมหรือไม่ ได้แก่

๔.๑) มีห้องพักในอาคารเดียวกันหรือหลายอาคารรวมกันไม่เกิน ๔ ห้อง

๔.๒) จำนวนผู้เข้าพักรวมกันไม่เกิน ๒๐ คน

๔.๓) เป็นการประกอบธุรกิจโรงแรมเพื่อหารายได้เสริม

- เอกสารที่ใช้ประกอบการรับแจ้งสถานที่พักไม่เป็นโรงแรม มีดังนี้

(๑) สำเนาทะเบียนบ้าน/บัตรประจำตัวประชาชนของผู้แจ้ง

(๒) สำเนาทะเบียนบ้านของบ้านที่จะนำไปเป็นสถานที่พักไม่เป็นโรงแรม

(๓) เอกสารสิทธิ์ในที่ตั้งของสถานที่พักไม่เป็นโรงแรม

(๔) แผนที่แสดงที่ตั้งของสถานที่พักไม่เป็นโรงแรม

(๕) เอกสารแสดงรายได้หลัก

เมื่อผู้ปฏิบัติงานรับเอกสารดังกล่าวเรียบร้อยแล้วให้นำข้อมูลเข้าสู่ระบบเสนอนายทะเบียนเพื่อรับแจ้งต่อไป

๔.๒ หมายเลขโทรศัพท์เพื่อการติดต่อประสานงาน

สำนักการสอบสวนและนิติการ ส่วนการรักษาความสงบเรียบร้อย ๓

หมายเลขโทรศัพท์ ๐ ๒๓๕๖ ๙๕๕๙

หมายเลขโทรสาร ๐ ๒๓๕๖ ๙๖๖๓

๒.๓.๘ กฎหมายว่าด้วยสถานบริการ

๑. ประเด็นภารกิจ

กฎหมายว่าด้วยสถานบริการ

๒. ระเบียบ/กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ รายชื่อระเบียบ/กฎหมาย

๒.๑.๑ พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙

๒.๑.๒ กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการขออนุญาตและการดำเนินกิจการสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๔๙

๒.๑.๓ กฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมใบอนุญาต ใบแทนใบอนุญาต และการต่ออายุใบอนุญาตตั้งสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๔๘

๒.๑.๔ กฎกระทรวงกำหนดวันเวลาเปิดปิดของสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๔๗

๒.๑.๕ ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง แบบคำขอรับใบอนุญาต ใบอนุญาต คำขอต่ออายุใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการ บัตรประวัติและการแจ้งเปลี่ยนแปลงรายการในบัตรประวัติของพนักงานสถานบริการ

๒.๑.๖ ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง หลักเกณฑ์ในการพิจารณาสั่งต่ออายุใบอนุญาต พักใช้ใบอนุญาต เพิกถอนใบอนุญาตและกำหนดระยะเวลาในการสั่งพักใช้ใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการ

๒.๑.๗ ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง กำหนดเจ้าหน้าที่ผู้รับแจ้ง หลักเกณฑ์ วิธีการแจ้งและการรับแจ้งเหตุในสถานบริการ

๒.๑.๘ คำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๗/๒๕๕๑ เรื่อง การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙

๒.๑.๙ คำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๕๘๑/๒๕๕๐ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งที่เกี่ยวกับสถานบริการ

๒.๑.๑๐ นโยบายจัดระเบียบสังคม (นโยบายลดอบายมุข สร้างสุขให้สังคม)

(๑) หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๓๐๗.๖/ว ๑๖๗ ลงวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๖

(๒) หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๗.๖/ว ๑๙๔๕ ลงวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๖๔

๒.๒ สาระสำคัญ

๒.๒.๑ พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ.๒๕๐๙ ได้ให้ความหมายของสถานบริการไว้ในมาตรา ๓ ซึ่งหมายความว่า เป็นสถานที่ตั้งขึ้นเพื่อให้บริการ โดยหวังประโยชน์ทางการค้า ดังต่อไปนี้

(๑) สถานเต้นรำ รำวง หรือรองเง็ง เป็นปกติธุระประเภทที่มีและประเภทที่ไม่มีคู่บริการ (เช่น ไนต์คลับ บาร์ เป็นต้น) ซึ่งสถานบริการประเภทนี้ จะจัดให้มีสุรา น้ำชา หรือเครื่องดื่มอย่างอื่นจำหน่าย หรือจัดให้มีการแสดงดนตรีหรือการแสดงอื่นใดเพื่อการบันเทิงด้วยก็ได้ (มาตรา ๑๘)

(๒) สถานที่ที่มีอาหาร สุรา น้ำชา หรือเครื่องดื่มอย่างอื่นจำหน่ายและบริการ โดยมีผู้บำเรอสำหรับปรนนิบัติลูกค้า (เช่น ภัตตาคาร ที่มีหญิงบำเรอนั่งโต๊ะปรนนิบัติลูกค้า หรือโรงน้ำชาที่มีเตียงพักผ่อนหลับนอน และมีบริการนวดให้ลูกค้า เป็นต้น)

(๓) สถานอาบน้ำ นวด หรืออบตัว ซึ่งมีผู้บริการให้แก่ลูกค้า (เช่น อาบ อบ นวด เป็นต้น) แต่ไม่รวมถึง

ก) สถานพยาบาลตามกฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาล

ข) สถานประกอบการเพื่อสุขภาพตามกฎหมายว่าด้วยสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ หรือ

ค) สถานที่อื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง (ยังไม่มีการกำหนด)

(๔) สถานที่ที่มีอาหาร สุรา หรือเครื่องดื่มอย่างอื่นจำหน่ายหรือให้บริการ โดยมีรูปแบบอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

ก) มีดนตรี การแสดงดนตรี หรือการแสดงอื่นใดเพื่อการบันเทิง และยินยอมหรือปล่อยปละละเลยให้นักร้อง นักแสดง หรือพนักงานอื่นใดนั่งกับลูกค้า (เช่น ผับ)

ข) มีการจัดอุปกรณ์ร้องเพลงประกอบดนตรีให้แก่ลูกค้า โดยจัดให้มีผู้บริการขับร้องเพลงกับลูกค้า หรือยินยอมปล่อยปละละเลยให้พนักงานอื่นใดนั่งกับลูกค้า (เช่น คาราโอเกะที่มีเด็กนั่งดริ้ง)

ค) มีการเต้นหรือยินยอมให้มีการเต้น หรือจัดให้มีการเต้น เช่นการเต้นบนเวทีหรือการเต้นบริเวณโต๊ะอาหารหรือเครื่องดื่ม (เช่น เธค)

ง) มีลักษณะของสถานที่ การจัดแสงหรือเสียง หรืออุปกรณ์อื่นใด ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง (ยังไม่มีการกำหนด)

(๕) สถานที่มีอาหาร สุรา หรือเครื่องดื่มอย่างอื่นจำหน่าย โดยจัดให้มีการแสดงดนตรีหรือการแสดงอื่นใดเพื่อการบันเทิง ซึ่งปิดหลังเวลา ๒๔.๐๐ น. (เช่น สวนอาหารที่มีการแสดงดนตรีและเปิดให้บริการเกิน ๒๔.๐๐ น.)

(๖) สถานที่อื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง (ยังไม่มีการกำหนด)

๒.๒.๒ พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙ มีเจตนารมณ์ในการควบคุมการประกอบกิจการสถานบริการ ไม่ให้ดำเนินกิจการไปในลักษณะที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อย ศีลธรรม วัฒนธรรม และประเพณีอันดีของชาติ และไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ประชาชน โดยการกำหนดคุณสมบัติ หลักเกณฑ์ เงื่อนไข ในการขออนุญาตตั้งสถานบริการ และกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้ได้รับอนุญาตให้ตั้งสถานบริการให้ต้องปฏิบัติ ตลอดจนกำหนดโทษทั้งทางอาญาและทางปกครองกรณีที่ผู้ประกอบกิจการสถานบริการกระทำการฝ่าฝืนกฎหมาย ดังนั้น จึงมุ่งเน้นในการควบคุมการประกอบกิจการสถานบริการ ๕ ประการ คือ

(๑) ควบคุมบุคคลที่จะประกอบกิจการสถานบริการ โดยต้องมีคุณสมบัติดังนี้ (มาตรา ๖)

๑) อายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์

๒) ไม่เป็นผู้มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือบกพร่องในศีลธรรม

๓) ไม่เป็นผู้วิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ

๔) ไม่เป็นผู้เจ็บป่วยด้วยโรคติดต่ออันเป็นที่รังเกียจแก่สังคม โรคพิษสุราเรื้อรัง หรือโรคยาเสพติดให้โทษอย่างร้ายแรง

๕) ไม่เป็นผู้เคยต้องรับโทษในความผิดเกี่ยวกับเพศ ตามประมวลกฎหมายอาญาในความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการค้าหญิงและเด็กหญิง ตามกฎหมายว่าด้วยการปรามการทำให้แพร่หลายและการค้าวัตถุอันลามก หรือตามกฎหมายว่าด้วยการปรามการค้าประเวณี

๖) ไม่มีประวัติการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติสถานบริการจนถูกสั่งเพิกถอนใบอนุญาตภายในระยะเวลาสามปี และไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำความผิดทางอาญาอันมีลักษณะที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

ในกรณีที่นิติบุคคลเป็นผู้ขออนุญาตตั้งสถานบริการ ผู้แทนของนิติบุคคลนั้นต้องมีคุณสมบัติตามที่กล่าวมาด้วย

(๒) ควบคุมอาคาร และสถานที่ที่ใช้ในการขออนุญาตตั้งสถานบริการ (มาตรา ๗ และมาตรา ๘)

ในการอนุญาตให้ตั้งสถานบริการนั้นพนักงานเจ้าหน้าที่จะต้องมีการตรวจสอบอาคารสถานที่ที่ใช้ในการขออนุญาตตั้งสถานบริการว่าเป็นไปตามหลักเกณฑ์เงื่อนไขที่กฎหมายกำหนดไว้หรือไม่ กล่าวคือ

๑) ต้องไม่อยู่ใกล้ชิดวัด สถานที่สำหรับปฏิบัติพิธีกรรมทางศาสนา โรงเรียนหรือสถานศึกษา โรงพยาบาล สถานพยาบาลที่รับผู้ป่วยไว้ค้างคืน สโมสรเยาวชน หรือหอพักตามกฎหมายว่าด้วยหอพักในขนาดที่เห็นได้ว่าจะก่อความเดือดร้อนรำคาญแก่สถานที่ดังกล่าว

๒) ต้องไม่อยู่ในย่านที่ประชาชนอยู่อาศัย อันจะก่อความเดือดร้อนรำคาญแก่ประชาชนผู้อยู่อาศัยใกล้เคียง

๓) ต้องมีทางถ่ายเทอากาศสะดวก

๔) หากอาคารหรือสถานที่ที่ขออนุญาตตั้งสถานบริการ เป็นของผู้อื่นต้องมีหนังสือแสดงว่าได้รับความยินยอมจากเจ้าของอาคารหรือสถานที่นั้นประกอบด้วย

หากปรากฏว่าอาคาร และสถานที่ที่ใช้ในการขออนุญาตตั้งสถานบริการไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ เงื่อนไขตามที่กล่าวมาข้างต้น พนักงานเจ้าหน้าที่จะต้องแจ้งให้ผู้ขออนุญาตแก้ไขปรับปรุงเพื่อให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ เงื่อนไขภายในระยะเวลาที่กำหนด ทั้งนี้ หากผู้ขออนุญาตมิได้ดำเนินการแก้ไขปรับปรุงอาคาร และสถานที่ที่ใช้ในการขออนุญาตตั้งสถานบริการภายในเวลาที่กำหนด พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจที่จะสั่งไม่อนุญาตให้ตั้งสถานบริการนั้น และแจ้งคำสั่งไม่อนุญาตให้ตั้งสถานบริการพร้อมสิทธิการอุทธรณ์ให้ผู้ขออนุญาตทราบตามขั้นตอนต่อไป

(๓) ควบคุมพื้นที่ตั้งสถานบริการ โดยการกำหนดเขตพื้นที่เพื่อการอนุญาตให้ตั้งสถานบริการหรือท้องที่งดอนุญาตตั้งสถานบริการ (Zoning)

มาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙ ได้กำหนดให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย สามารถกำหนดเขตอันมีปริมณฑลจำกัดในท้องที่ใดเพื่อการอนุญาตหรือท้องที่งดอนุญาตให้ตั้งสถานบริการได้ โดยการตราเป็นพระราชกฤษฎีกา ซึ่งปัจจุบันมีการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาในท้องที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศ ประกอบด้วย พระราชกฤษฎีกำหนดเขตพื้นที่เพื่อการอนุญาตให้ตั้งสถานบริการ จำนวน ๕๕ จังหวัด (รวมกรุงเทพมหานคร) และพระราชกฤษฎีกากำหนดท้องที่งดอนุญาตให้ตั้งสถานบริการ จำนวน ๒๒ จังหวัด

(๔) ควบคุมเวลาเปิดปิดของสถานบริการแต่ละประเภท

เมื่อผู้ประกอบกิจการสถานบริการได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานเจ้าหน้าที่ให้ตั้งสถานบริการแล้ว เวลาเปิดปิดการให้บริการจะต้องเป็นไปตามเวลาที่กฎหมายกำหนดไว้ ตามประเภทของสถานบริการนั้น ๆ ดังนี้

ประเภทสถานบริการ	กำหนดเวลาเปิด-ปิด	
	ตั้งอยู่ใน เขต Zoning	ตั้งอยู่นอก เขต Zoning
มาตรา ๓ (๑)	๒๑.๐๐ - ๐๒.๐๐ น.	๒๑.๐๐ - ๒๔.๐๐ น.
มาตรา ๓ (๒)	๑๑.๐๐ – ๑๔.๐๐ น. และ ๑๘.๐๐ – ๒๔.๐๐ น.	๑๑.๐๐ – ๑๔.๐๐ น. และ ๑๘.๐๐ – ๒๔.๐๐ น.
มาตรา ๓ (๓)	๑๒.๐๐ – ๒๔.๐๐ น.	๑๘.๐๐ – ๒๔.๐๐ น.
มาตรา ๓ (๔)	๑๘.๐๐ – ๐๑.๐๐ น.	๑๘.๐๐ – ๒๔.๐๐ น.
มาตรา ๓ (๕)	๑๘.๐๐ – ๐๑.๐๐ น.	๑๘.๐๐ – ๐๑.๐๐ น.
วันที่ ๓๑ ธันวาคม ซึ่งเป็นวันสิ้นปี สถานบริการสามารถเปิดให้บริการได้จนถึงเวลา ๐๖.๐๐ น. ของวันที่ ๑ มกราคม		

(๕) ควบคุมหน้าที่ให้ผู้รับใบอนุญาตตั้งสถานบริการต้องปฏิบัติ (มาตรา ๑๔ มาตรา ๑๕ มาตรา ๑๖ มาตรา ๑๖/๑ มาตรา ๑๖/๓ มาตรา ๑๙ และมาตรา ๒๕)

๑) ให้จัดทำบัตรประวัติของพนักงานก่อนเริ่มเข้าทำงานในสถานบริการ และแจ้งการเปลี่ยนแปลงบัตรประวัตินั้นเมื่อมีการเปลี่ยนแปลง และต้องจัดทำบัตรประวัติใหม่เมื่อสูญหาย ถูกทำลาย หรือชำรุดในสาระสำคัญ

๒) ไม่รับผู้มีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์เข้าทำงานในสถานบริการ

๓) ไม่ยินยอมหรือปล่อยปละละเลยให้ผู้มีอาการมึนเมาจนประพฤติวุ่นวาย หรือครองสติไม่ได้เข้าไปหรืออยู่ในสถานบริการระหว่างเวลาทำการ

๔) ไม่จำหน่ายสุราให้แก่ผู้มีอาการมึนเมาจนประพฤติวุ่นวายหรือครองสติไม่ได้

๕) ไม่ยินยอมหรือปล่อยปละละเลยให้ผู้ซึ่งไม่มีหน้าที่เฝ้าดูแลสถานบริการนั้นพักอาศัยหลับนอนในสถานบริการ

๖) ไม่ยินยอมหรือปล่อยปละละเลยให้มีการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานบริการ

๗) ไม่ยินยอมหรือปล่อยปละละเลยให้มีการนำอาวุธเข้าไปในสถานบริการ เว้นแต่เป็นกรณีที่เจ้าหน้าที่ซึ่งอยู่ในเครื่องแบบนำเข้าไปเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย

๘) ไม่ยินยอมหรือปล่อยปละละเลยให้ผู้มีอายุต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์ซึ่งมิได้ทำงานในสถานบริการนั้นเข้าไปในสถานบริการระหว่างเวลาทำการ

๙) ให้ตรวจเอกสารราชการที่มีภาพถ่ายและระบุอายุของผู้ซึ่งจะเข้าไปในสถานบริการ

๑๐) ให้แจ้งเจ้าหน้าที่ทราบโดยพลัน เมื่อพบหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีผู้มีอาการมึนเมาจนประพฤติวุ่นวายหรือครองสติไม่ได้เข้าไปหรืออยู่ในสถานบริการระหว่างเวลาทำการ มีการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานบริการ หรือมีการนำอาวุธเข้าไปในสถานบริการ

๑๑) ให้ควบคุมการแสดงมิให้เป็นไปในทางลามกหรืออนาจาร และมิให้มีสัตว์ร้ายเข้าร่วมการแสดงในสภาพที่อาจก่อให้เกิดอันตรายแก่ผู้ชม

๑๒) ให้ความสะดวกแก่เจ้าพนักงานที่เข้าไปตรวจสอบในสถานบริการตามอำนาจหน้าที่

๒.๒.๓ พนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ.๒๕๐๙ ได้แก่

(๑) กรุงเทพมหานคร คือ ผู้บัญชาการตำรวจนครบาล

(๒) จังหวัดอื่น คือ ผู้ว่าราชการจังหวัด

๒.๒.๔ สถานที่ยื่นคำขออนุญาต และขั้นตอนการพิจารณาอนุญาต

(๑) ในกรุงเทพมหานคร ให้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตตั้งสถานบริการต่อผู้กำกับการหรือสารวัตรใหญ่สถานีตำรวจนครบาลที่สถานบริการนั้นตั้งอยู่ เจ้าหน้าที่จะตรวจสอบคุณสมบัติของผู้ขออนุญาต ตรวจอาคารสถานที่ตั้งของสถานบริการว่าเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด แล้วเสนอเรื่องพร้อมความเห็นไปยังกองบัญชาการตำรวจนครบาล หลังจากนั้นกองบัญชาการตำรวจนครบาลรวบรวมเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องนำเรื่องเข้าที่ประชุมคณะกรรมการกลั่นกรองการขออนุญาตตั้งสถานบริการและการต่ออายุใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการพิจารณา เมื่อผลการประชุมของคณะกรรมการฯ มีมติเป็นประการใด ให้เสนอความเห็นต่อผู้บัญชาการตำรวจนครบาลเพื่อพิจารณาสั่งอนุญาต/ไม่อนุญาต แล้วแจ้งผลการพิจารณาดังกล่าวให้ผู้ขออนุญาตทราบ

(๒) จังหวัดอื่น ๆ ให้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตต่อนายอำเภอท้องที่ที่สถานบริการนั้นตั้งอยู่ เจ้าหน้าที่จะตรวจสอบคุณสมบัติของผู้ขออนุญาต ตรวจอาคารสถานที่ตั้งของสถานบริการว่าเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด แล้วเสนอเรื่องพร้อมความเห็นไปยังจังหวัด หลังจากนั้นจังหวัดรวบรวมเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องนำเรื่องเข้าที่ประชุมคณะกรรมการกลั่นกรองการขออนุญาตตั้งสถานบริการและการต่ออายุใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการพิจารณา เมื่อผลการประชุมของคณะกรรมการฯ มีมติเป็นประการใด ให้เสนอความเห็นต่อผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อพิจารณาสั่งอนุญาต/ไม่อนุญาต แล้วแจ้งผลการพิจารณาดังกล่าวให้ผู้ขออนุญาตทราบ

๒.๒.๕ หน้าที่ของผู้ที่จะเข้าไปใช้บริการในสถานบริการ

ผู้ที่ต้องการที่จะเข้าไปเที่ยวเพื่อการพักผ่อนในสถานบันเทิงต่างๆ โดยเฉพาะสถานบันเทิงที่ถูกควบคุมตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการต้องดำเนินการดังนี้

(๑) ต้องนำบัตรประจำตัวประชาชนหรือเอกสารราชการอื่น ๆ ที่มีภาพถ่ายและระบุอายุไว้ติดตัวไปด้วยทุกครั้ง เพราะกฎหมายกำหนดโทษผู้ที่จะเข้าไปในสถานบริการโดยไม่ยินยอมให้ตรวจหรือไม่มีเอกสารราชการเข้าไปในสถานบริการ มีโทษปรับไม่เกิน ๕,๐๐๐ บาท (มาตรา ๒๘/๑)

(๒) ห้ามนำอาวุธติดตัวเข้าไปในสถานบริการเว้นแต่เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานและต้องแต่งเครื่องแบบเท่านั้น (มาตรา ๑๖/๒) ผู้ฝ่าฝืนมีโทษต่ำสุด คือ จำคุกไม่เกิน ๖ เดือนปรับไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ โทษสูงสุด คือ จำคุกตั้งแต่ ๒ ปี ถึง ๒๐ ปี หรือปรับตั้งแต่ ๔๐,๐๐๐ บาท ถึง ๔๐๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา ๒๘/๒)

๒.๒.๖ การขอย้ายสถานบริการ (ข้อ ๑๒ (๑) ของคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๗/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๕๑ เรื่อง การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ.๒๕๐๙)

กรณีผู้รับอนุญาตยื่นคำร้องขอย้ายสถานบริการจากสถานที่แห่งหนึ่งไปอยู่แห่งหนึ่งนั้น หากสถานบริการตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครหรือจังหวัดที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตพื้นที่เพื่อการอนุญาตให้ตั้งสถานบริการ จะอนุญาตให้ย้ายได้เฉพาะการย้ายเข้ามาอยู่ในเขตพื้นที่เพื่อการอนุญาตให้ตั้งสถานบริการเท่านั้น หากสถานบริการตั้งอยู่ในจังหวัดที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตพื้นที่เพื่องดอนุญาตให้ตั้งสถานบริการทั้งจังหวัด จะอนุญาตให้ย้ายได้เฉพาะกรณีมีเหตุจำเป็นหรือสุดวิสัยเท่านั้น ตามหนังสือกระทรวงมหาดไทยที่ มท ๐๒๐๕.๓/๑๓๗๙๒ ลงวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๖ เรื่องหารือข้อกฎหมายและแนวทางปฏิบัติตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตพื้นที่เพื่อการอนุญาตให้ตั้งสถานบริการในท้องที่กรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๕๕ และการย้ายสถานที่ตั้งทุกกรณีต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่มาตรา ๗ และมาตรา ๘ กำหนดไว้ด้วย (เหตุจำเป็นหรือเหตุสุดวิสัย หมายถึง เหตุใด ๆ ที่ทำให้ผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการจำต้องย้ายสถานที่ตั้งสถานบริการโดยที่ไม่อาจป้องกันหรือหลีกเลี่ยงได้ และเหตุเช่นว่านั้น จะต้องไม่เกิดจากการกระทำหรือความบกพร่องของผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการ (ตามหนังสือกรมการปกครองที่ มท ๐๓๐๗.๖/๑๙๗๓๐ ลงวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๗ เรื่อง การขออนุญาตย้ายที่ตั้งสถานบริการ))

๓. เป้าหมายการปฏิบัติงาน และอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอ

๓.๑ เป้าหมายในภาพรวม/ขั้นตอนการดำเนินงาน

๓.๒ อำนาจหน้าที่ของนายอำเภอ

๓.๒.๑ อำนาจหน้าที่ในการพิจารณาออกใบอนุมัติ/อนุญาต

กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการขออนุญาตและการดำเนินกิจการสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๔๙ (ข้อ ๒) ประกอบกับคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๗/๒๕๕๑ เรื่อง การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙ (ข้อ ๑) กำหนดให้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตต่อนายอำเภอท้องที่ที่สถานบริการนั้นตั้งอยู่ เจ้าหน้าที่จะตรวจสอบคุณสมบัติของผู้ขออนุญาต ตรวจอาคารสถานที่ตั้งของสถานบริการว่าเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด แล้วเสนอเรื่องพร้อมความเห็นไปยังจังหวัด หลังจากนั้นจังหวัดรวบรวมเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องนำเรื่องเข้าที่ประชุมคณะกรรมการกลั่นกรองการขออนุญาตตั้งสถานบริการและการต่ออายุใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการพิจารณา เมื่อผลการประชุมของคณะกรรมการฯ มีมติเป็นประการใด ให้เสนอความเห็นต่อผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อพิจารณาสั่งอนุญาต/ไม่อนุญาต แล้วแจ้งผลการพิจารณาดังกล่าวให้ผู้ขออนุญาตทราบ

๓.๒.๒ อำนาจในการตรวจตรา ตรวจสอบ

(๑) เมื่อปรากฏว่าผู้ได้รับอนุญาตตั้งสถานบริการจัดให้มีการแสดงที่เป็นไปในทางลามกหรืออาจารย์ หรือการแสดงที่มีการนำสัตว์ร้ายเข้าร่วมการแสดงในสภาพที่อาจก่อให้เกิดอันตรายแก่ผู้ชม นายอำเภอมีอำนาจสั่งให้งดการแสดงนั้นได้ (มาตรา ๒๐)

(๒) นายอำเภอฐานะพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เข้าไปตรวจภายในสถานบริการนั้นได้ไม่ว่าในเวลาใด ๆ ในกรณีมีเหตุอันควรเชื่อหรือสงสัยว่ามีการฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามบทแห่งพระราชบัญญัติสถานบริการ หรือกฎกระทรวงซึ่งออกตามพระราชบัญญัติสถานบริการ (มาตรา ๒๔)

(๓) เข้มงวดกวดขันและควบคุมให้สถานบริการในพื้นที่ให้ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ และกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และนโยบายลดอบายมุขสร้างสุขให้สังคม เนื่องจากกิจการสถานบริการเป็นกิจการที่มีแนวโน้มส่งผลต่อการรักษาความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน รวมถึงเป็นสถานที่เสี่ยงที่จะเป็นแหล่งแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (โควิด – 19)

๓.๒.๓ แบบฟอร์ม เอกสารที่เกี่ยวข้อง (เฉพาะชื่อแบบฟอร์ม)

กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการขออนุญาตและการดำเนินกิจการสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๔๙ ได้กำหนดให้กระทรวงมหาดไทยประกาศกำหนดแบบคำขอรับใบอนุญาต ใบอนุญาต คำขอต่ออายุใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการ บัตรประวัติและการแจ้งการเปลี่ยนแปลงรายการในบัตรประวัติของพนักงานสถานบริการ โดยมีแบบฟอร์มที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

(๑) คำขอรับใบอนุญาตตั้งสถานบริการ (สบ. ๑)

(๒) ใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการ (สบ. ๒)

(๓) คำขอต่ออายุใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการ (สบ. ๓)

(๔) บัตรประวัติของพนักงานสถานบริการ (สบ. ๔)

(๕) การแจ้งเปลี่ยนแปลงรายการในบัตรประวัติของพนักงานสถานบริการ (สบ. ๕)

๔. กรณีตัวอย่าง/ข้อหารือที่พบบ่อย หมายเลขโทรศัพท์เพื่อการสอบถามและหารือ

๔.๑ ข้อหารือที่พบบ่อย

๔.๑.๑ การตรวจสถานบริการตามนโยบาย/โครงการ “ลดอบายมุข สร้างสุขให้สังคม หมายถึง สถานบริการที่ได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ ดังนั้น เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติต้องตรวจสอบว่าสถานที่ที่เข้าตรวจนั้นต้องมีใบอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่หรือไม่

๔.๑.๒ การเรียกเอกสารและพยานหลักฐานและระยะเวลาการพิจารณาอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ ในปัจจุบันมีกฎหมายว่าด้วยการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการมาใช้บังคับซึ่งมีการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข ขั้นตอนและระยะเวลาในการพิจารณาอนุญาต และรายการเอกสารหรือหลักฐานในแต่ละกระบวนการไว้ชัดเจน หากพนักงานเจ้าหน้าที่ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติจะถูกดำเนินการทางวินัยหรือดำเนินคดีกับพนักงานเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้ และการออกคำสั่งอนุญาตหรือ ไม่อนุญาต ถือเป็นคำสั่งทางปกครองตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง ซึ่งอาจกระทบถึงสิทธิของคู่กรณีก่อนจะออกคำสั่ง ดังกล่าว พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งจะต้องให้คู่กรณีมีโอกาสที่จะได้ทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีโอกาสได้โต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานก่อน มิเช่นนั้นอาจส่งผลให้คำสั่งนั้นไม่สมบูรณ์และไม่สามารถยกขึ้นต่อสู้ในการพิจารณาคดีของศาลปกครองได้

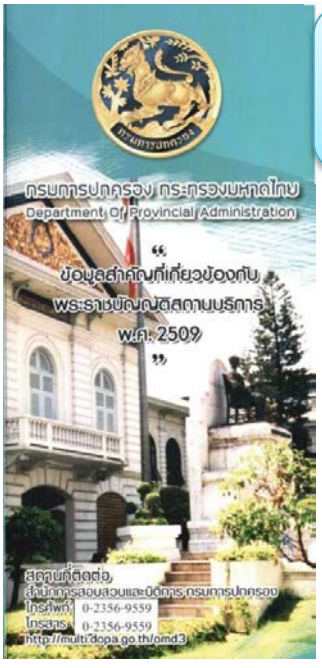
๔.๒ ฐานความผิดที่พบบ่อย

ที่	ฐานความผิด	โทษทางปกครอง (พักใช้ใบอนุญาต)	
		ครั้งที่ ๑	ครั้งที่ ๒
๑	ไม่จัดทำบัตรประวัติพนักงาน	๑๐	๒๐
๒	จำหน่ายสุราให้แก่ผู้มีอาการมึนเมาจนประพฤติวุ่นวายครองสติไม่ได้	๑๐	๒๐
๓	ย้ายแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือต่อเติมสถานบริการ โดยไม่ได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่	๓๐	๖๐
๔	รับผู้มีอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี เข้าทำงาน	๓๐	๖๐
๕	ยินยอมหรือปล่อยปละละเลยให้มีการนำอาวุธเข้าไปในสถานบริการ	๖๐	เพิกถอนใบอนุญาต
๖	ยินยอมหรือปล่อยปละละเลยให้ผู้มีอายุต่ำกว่า ๒๐ ปี เข้าไปในสถานบริการ	๖๐	เพิกถอนใบอนุญาต
๗	จัดให้มีการแสดงลามกอนาจารในสถานบริการ	๖๐	เพิกถอนใบอนุญาต
๘	เปิดให้บริการสถานบริการไม่เป็นไปตามเวลาที่กฎหมายกำหนด	๖๐	เพิกถอนใบอนุญาต
๙	ยินยอมหรือปล่อยปละละเลยให้มีการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานบริการ	๙๐	เพิกถอนใบอนุญาต
๑๐	ผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานบริการของตน	เพิกถอนใบอนุญาต	

ที่	ฐานความผิด	โทษทางปกครอง (พักใช้ใบอนุญาต)	
		ครั้งที่ ๑	ครั้งที่ ๒
๑๑	มีการบังคับค้าประเวณีหรือยอมให้มีการบังคับค้าประเวณี มีการค้าประเวณีเด็ก หรือยอมให้มีการค้าประเวณีเด็ก มีการบังคับใช้แรงงานเด็ก หรือยอมให้มีการบังคับใช้แรงงานเด็กในสถานบริการ	เพิกถอนใบอนุญาต	
๑๒	ถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตเกินกว่า ๑๒๐ วัน	เพิกถอนใบอนุญาต	

๔.๓ หมายเลขโทรศัพท์เพื่อการติดต่อ ประสานงาน หรือข้อกฎหมาย/แนวปฏิบัติ

สำนักการสอบสวนและนิติการ ส่วนการรักษาความสงบเรียบร้อย ๓
โทรศัพท์/โทรสาร ๐ ๒๓๕๖ ๙๕๕๙

แผ่นพับ
ข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติสถานบริการ
พ.ศ. ๒๕๐๙

แผ่นพับ
คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบเรียบร้อย ที่ ๒๒/๒๕๕๘

๒.๔

การอำนวยความเป็นธรรม

๒.๔.๑ การบริหารงานศูนย์ดำรงธรรมอำเภอ

๒.๔.๒ การไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางแพ่ง/ ทางอาญา

๒.๔.๓ การสืบสวนสอบสวนคดีอาญาของฝ่ายปกครอง

๒.๔.๔ การชันสูตรพลิกศพในบทบาทฝ่ายปกครอง

๒.๔.๑ การบริหารงานศูนย์ดำรงธรรมอำเภอ

๑. ประเด็นภารกิจ

การบริหารงานศูนย์ดำรงธรรมอำเภอ

๒. ระเบียบ/กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง

ตามประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๙๖/๒๕๕๗ เรื่อง การจัดตั้งศูนย์ดำรงธรรม ลงวันที่ ๑๘ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗ ให้จัดตั้งศูนย์ดำรงธรรมขึ้นในทุกจังหวัด กระทรวงมหาดไทยจึงแจ้งอำเภอให้เปลี่ยนชื่อ “ศูนย์อำนวยความเป็นธรรมอำเภอ” เป็น “ศูนย์ดำรงธรรมอำเภอ” และปรับปรุงโครงสร้าง ภารกิจ อำนาจหน้าที่ของศูนย์ดำรงธรรมอำเภอ ให้สอดคล้องกับภารกิจของศูนย์ดำรงธรรมจังหวัด

ระเบียบ/กฎหมาย

๒.๑ ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๙๖/๒๕๕๗ เรื่อง การจัดตั้งศูนย์ดำรงธรรม ลงวันที่ ๑๘ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗

๒.๒ มติคณะรัฐมนตรี วันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๙ เรื่อง การจัดตั้งศูนย์ดำรงธรรมอำเภอ

คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบผลการประชุมเรื่อง การจัดตั้งศูนย์ดำรงธรรม เมื่อวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๙ ตามบัญชานายกรัฐมนตรีและให้กระทรวงมหาดไทย ดำเนินการตามที่รองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) เสนอ ดังนี้

(๑) ให้กระทรวงมหาดไทยดำเนินการตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๓๐๗.๒/ว ๒๔๑๗ ลงวันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๕๗ ต่อไป แต่เพื่อให้มีการจัดตั้งศูนย์ดำรงธรรมขึ้นในอำเภอเป็นไปตามประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๙๖/๒๕๕๗ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดออกคำสั่งจัดตั้งศูนย์ดำรงธรรมขึ้นในอำเภอและกำหนดให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องให้ความร่วมมือและช่วยเหลือนายอำเภอในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนที่มีสาเหตุจากการร้องเรียน ร้องทุกข์

(๒) ให้กระทรวงมหาดไทยเกลี่ยอัตรากำลังที่มีไปสนับสนุนการดำเนินการตามข้อ ๒ (๑)

(๓) ในการดำเนินการตามข้อ (๑) ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมอบอำนาจตามประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๙๖/๒๕๕๗ ให้แก่นายอำเภอเพื่อให้ศูนย์ดำรงธรรมที่จัดตั้งขึ้นสามารถดำเนินการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนที่มีสาเหตุจากการร้องเรียน ร้องทุกข์ได้อย่างรวดเร็วมีประสิทธิภาพและทันต่อสถานการณ์

(๔) เมื่อศูนย์ดำรงธรรมอำเภอตามข้อ (๑) ดำเนินการไประยะหนึ่งแล้ว ให้กระทรวงมหาดไทยพิจารณาถึงความจำเป็นเหมาะสมในการคงอยู่ระหว่างศูนย์ดำรงธรรมจังหวัดกับศูนย์ดำรงธรรมอำเภอ

๓. ขั้นตอนการปฏิบัติงาน และแนวทางการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนให้แก่ประชาชนของศูนย์ดำรงธรรมอำเภอ

๓.๑ โครงสร้าง/หน้าที่ การปฏิบัติงานของศูนย์ดำรงธรรมอำเภอ

ให้**นายอำเภอเป็นผู้อำนวยการศูนย์ดำรงธรรมอำเภอ** และศูนย์ดำรงธรรมอำเภอประกอบด้วย คณะกรรมการอำนวยการศูนย์ดำรงธรรมอำเภอ (หัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอ ฯลฯ) คณะที่ปรึกษาศูนย์ดำรงธรรมอำเภอที่มาจากทุกภาคส่วนแบบประชารัฐ (ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนฝ่ายความมั่นคง ฯลฯ) และให้**ปลัดอำเภอหัวหน้ากลุ่มงานบริหารงานปกครองเป็นหัวหน้าสำนักงานศูนย์ดำรงธรรมอำเภอ** โดยสำนักงาน

ศูนย์ดำรงธรรมอำเภอ มีหน้าที่บูรณาการดำเนินงานมอบหมายผู้รับผิดชอบปฏิบัติหน้าที่ และสนับสนุนฝ่ายปฏิบัติการและฝ่ายรับเรื่อง/ติดตาม และแบ่งศูนย์ดำรงธรรมอำเภอออกเป็น ๔ ฝ่าย ดังนี้

๑) ฝ่ายรับเรื่อง ให้**ปลัดอำเภอหัวหน้ากลุ่มงานอำนวยความเป็นธรรม** เป็นหัวหน้า และให้ดำเนินการ ดังนี้

๑.๑) รับเรื่องร้องเรียน/ร้องทุกข์

๑.๒) ตรวจสอบเรื่องรับเรื่องร้องเรียน/ร้องทุกข์ หรือไกล่เกลี่ยประนีประนอมปัญหาเบื้องต้น

๑.๓) ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ หรือประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแก้ไขปัญหา

๑.๔) เสนอเรื่องร้องเรียน/ร้องทุกข์ ให้ฝ่ายอำนวยการสั่งการ

๑.๕) แจ้งฝ่ายปฏิบัติการ แก้ไขปัญหา/ลงพื้นที่ หรือประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแก้ไขปัญหาตามข้อสั่งการของฝ่ายอำนวยการ

๑.๖) สนับสนุนฝ่ายปฏิบัติการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๒) ฝ่ายปฏิบัติการ ให้ปลัดอำเภอหัวหน้ากลุ่มงาน/ฝ่ายความมั่นคง เป็นหัวหน้า ประกอบด้วยชุดปฏิบัติการตำบล (ชปต.) และให้ดำเนินการ ดังนี้

๒.๑) ปฏิบัติภารกิจเร่งด่วนที่ได้รับมอบหมายจากฝ่ายอำนวยการ

๒.๒) แก้ไขปัญหาเชิงรุกในพื้นที่

๒.๓) ตรวจสอบข้อเท็จจริง

๒.๔) ติดตามข่าว/ความเคลื่อนไหวของมวลชน

๒.๕) สนับสนุนฝ่ายรับเรื่อง/ติดตาม

๒.๖) รายงานผลการดำเนินการตามช่วงเวลาที่กำหนด

๓) ฝ่ายติดตาม ให้**ปลัดอำเภอฝ่ายดำรงธรรม** เป็นหัวหน้า และให้ดำเนินการติดตาม/เร่งรัด/แจ้งเตือน การแก้ไขปัญหาร้องเรียน/ร้องทุกข์ ของประชาชน จากฝ่ายปฏิบัติการ/ผู้รับผิดชอบ/หน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามข้อ ๒.๓

๔) ฝ่ายรายงาน ให้**ปลัดอำเภอฝ่ายอำนวยความเป็นธรรม** เป็นหัวหน้า และให้ดำเนินการดังนี้

๔.๑) รายงานผลการดำเนินงาน/ติดตาม/เร่งรัด ให้ฝ่ายอำนวยการทราบ

๔.๒) รายงานปัญหา/อุปสรรค ให้ผู้อำนวยการศูนย์ดำรงธรรมอำเภอ หรือผู้ว่าราชการจังหวัดทราบ เพื่อสั่งการ

๔.๓) เก็บรวบรวมสถิติผลการปฏิบัติงานให้เป็นปัจจุบัน จัดทำระบบฐานข้อมูลและลงรายงานผลการปฏิบัติประจำวัน เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบ สืบค้น รวมทั้งการรายงานผลที่มีความถูกต้องแม่นยำ

๔.๔) รวบรวมผลการดำเนินงานให้กรมการปกครองทราบ ตามแบบรายงานศูนย์ดำรงธรรมอำเภอ e - form๒ (รายงานประจำเดือน) และ DOPA_Damrong_Report (รายงานประจำสัปดาห์) ภายในกำหนดระยะเวลา

๔.๕) แจ้งผลการดำเนินการให้ผู้ร้องเรียนร้องทุกข์ทราบเป็นระยะ ๆ จนกว่าจะดำเนินการแล้วเสร็จ

๓.๒ ขั้นตอนการปฏิบัติงานของศูนย์ดำรงธรรมอำเภอ

๑) การรับเรื่อง

- เมื่อได้รับเรื่องร้องเรียนร้องทุกข์ จากประชาชน ให้ฝ่ายรับเรื่อง/ติดตาม รีบเร่งดำเนินการแก้ไขปัญหาเบื้องต้นแล้วเสนอฝ่ายอำนวยการสั่งการ จากนั้นให้ประสาน ฝ่ายปฏิบัติการ/ผู้รับผิดชอบ/หน่วยงานที่เกี่ยวข้องแต่หากเป็นเรื่องฉุกเฉินจำเป็นประชาชนต้องการความช่วยเหลือเร่งด่วน หากไม่ได้รับความช่วยเหลือในทันท่วงทีจะก่อให้เกิดความเสียหายหรือเดือดร้อนแก่ประชาชน ให้ฝ่ายรับเรื่อง/ติดตาม

ติดต่อประสานทางโทรศัพท์กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในทันทีแล้วจึงแจ้งเป็นหนังสืออีกครั้งหนึ่ง **(ขั้นตอนนี้ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๑ วัน)**

๒) การปฏิบัติการ

- ฝ่ายปฏิบัติการ/ผู้รับผิดชอบ/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง/ชุดปฏิบัติการตำบล (ชปต.) เมื่อได้รับการมอบหมายหรือประสานให้แก้ไขปัญหาเรื่องร้องเรียน/ร้องทุกข์ ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๓ วัน นับจากวันได้รับมอบหมายหรือประสาน โดยให้ประสานงาน/ร้องขอ/ขอรับบริการสนับสนุน/ขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานผู้รับผิดชอบ/หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าช่วยดำเนินการให้เสร็จสับโดยเร็ว หากไม่สามารถดำเนินการให้ทันตามกำหนดได้เนื่องด้วยปัญหาหรืออุปสรรคต่าง ๆ ให้รายงานหัวหน้าศูนย์ดำรงธรรมอำเภอทราบ **(ขั้นตอนนี้ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๓ วัน)**

- เมื่อครบกำหนด ๓ วันดำเนินการ หากฝ่ายปฏิบัติการ/ผู้รับผิดชอบ/หน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จ ให้ดำเนินการต่อเนื่อง ให้แล้วเสร็จอีกภายใน ๕ วันจากวันครบกำหนดโดยให้ประสานงาน/ร้องขอ/ขอรับบริการสนับสนุน/ขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานผู้รับผิดชอบ/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เข้าช่วยดำเนินการให้เสร็จสิ้นโดยเร็ว หากไม่สามารถดำเนินการให้ทันตามกำหนดได้ เนื่องด้วยปัญหาหรืออุปสรรคต่างๆ ให้รายงานหัวหน้าศูนย์ดำรงธรรมอำเภอทราบ ครั้งที่ ๒ **(ขั้นตอนนี้ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๕ วัน)**

- เมื่อครบกำหนด ๕ วันดำเนินการ หากฝ่ายปฏิบัติการ/ผู้รับผิดชอบ/หน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จ ให้ดำเนินการต่อเนื่อง ให้แล้วเสร็จอีกภายใน ๗ วันจากวันครบกำหนด โดยให้ประสานงาน/ร้องขอ/ขอรับบริการสนับสนุน/ขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานผู้รับผิดชอบ/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เข้าช่วยดำเนินการให้เสร็จสิ้นโดยเร็ว หากไม่สามารถดำเนินการให้ทันตามกำหนดได้ เนื่องด้วยปัญหาหรืออุปสรรคต่างๆ ให้รายงานหัวหน้าศูนย์ดำรงธรรมอำเภอทราบ ครั้งที่ ๓ พร้อมกำหนดระยะเวลาที่จะดำเนินการแล้วเสร็จ **(ขั้นตอนนี้ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๗ วัน)**

๓) การติดตาม

- ให้ฝ่ายรับเรื่อง/ติดตาม ประสาน ฝ่ายปฏิบัติการ/ผู้รับผิดชอบ/หน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ได้รับมอบหมาย ดังนี้

๓.๑) ติดตามครั้งที่ ๑

- เมื่อครบ ๓ วันนับจากวันที่ฝ่ายรับเรื่องมีหนังสือแจ้งให้ดำเนินการ หากไม่ได้รับรายงานให้ฝ่ายติดตามมีหนังสือขอผลการปฏิบัติการ/ดำเนินงาน/เร่งรัด/ติดตาม/ทวงถามขอทราบผลการดำเนินการจากเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือฝ่ายปฏิบัติการ แล้วรายงานให้หัวหน้าศูนย์ดำรงธรรมอำเภอทราบ **(ขั้นตอนนี้ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๑ วัน)**

๓.๒) ติดตามครั้งที่ ๒

- เมื่อครบ ๕ วันนับถัดจากวันที่ได้มีหนังสือแจ้งตามข้อ ๓.๑) หากไม่ได้รับรายงานให้ฝ่ายติดตามมีหนังสือเร่งรัด ติดตาม ทวงถามขอทราบผลการดำเนินการ ครั้งที่ ๒ จากเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือฝ่ายปฏิบัติการ แล้วรายงานให้หัวหน้าศูนย์ดำรงธรรมอำเภอทราบ **(การติดตามครั้งที่ ๒ กรณีเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือฝ่ายปฏิบัติการ ดำเนินการไม่แล้วเสร็จ และขั้นตอนนี้ ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๑ วัน)**

๓.๓) รายงานผลการติดตาม

- เมื่อครบ ๗ วันนับถัดจากวันที่ได้มีหนังสือแจ้งตามข้อ ๓.๒) หากเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือฝ่ายปฏิบัติการ ไม่ดำเนินการหรือไม่รายงานผลการดำเนินการให้ศูนย์

ศูนย์ดำรงธรรมอำเภอทราบ ให้หัวหน้าศูนย์ดำรงธรรมอำเภอรายงานให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทราบ โดยผ่านศูนย์ดำรงธรรมจังหวัดเพื่อพิจารณาสั่งการต่อไป

๔) การจัดเก็บข้อมูลของศูนย์ดำรงธรรมอำเภอ

ให้ฝ่ายรับเรื่องและติดตาม รวบรวมข้อมูลผลการดำเนินงานของศูนย์ดำรงธรรมอำเภออย่างเป็นระบบ และสามารถนำไปใช้ได้อย่างสะดวก รวดเร็ว คือ

๔.๑) จัดเก็บรวบรวม “คำร้อง” และ “รายละเอียดของเรื่อง และเอกสารประกอบ” โดยแยกคนละแฟ้ม และแยกแฟ้มเป็นแต่ละปี พ.ศ. ที่ดำเนินการ

๔.๒) ไฟล์ข้อมูลในคอมพิวเตอร์ของศูนย์ดำรงธรรมอำเภอ ให้จัดทำ “กล่องแฟ้มข้อมูล (โฟลเดอร์)” ชื่อ “งานศูนย์ดำรงธรรมอำเภอ” รวบรวมข้อมูลของศูนย์ดำรงธรรมอำเภอไว้ทั้งหมด และในกล่องแฟ้มข้อมูลดังกล่าว ให้แยกแต่ละเรื่องที่ได้รับคำร้องเป็น“กล่องแฟ้มข้อมูล” เฉพาะแต่ละเรื่องอีกกล่องแฟ้มข้อมูลหนึ่ง เพื่อง่ายต่อการค้นหาเช่น เมื่อตั้งกล่องแฟ้มข้อมูลชื่อ “งานศูนย์ดำรงธรรมอำเภอ”แล้ว ต่อมาได้รับเรื่องร้องเรียน “ที่ดินสาธารณประโยชน์” ก็ให้ตั้งกล่องแฟ้มข้อมูลขึ้นอีกกล่องแฟ้มข้อมูลหนึ่ง โดยให้กล่องแฟ้ม ข้อมูลนี้อยู่ในกล่องแฟ้มข้อมูลชื่อ “งานศูนย์ดำรงธรรมอำเภอ” เป็นต้น

๕) การรายงานผล

๕.๑) ให้ศูนย์ดำรงธรรมอำเภอรายงานผลการดำเนินการตามแบบรายงาน e-form ๒ (รายงานประจำเดือน) และแบบรายงาน DOPA_Damrong_Report (รายงานประจำสัปดาห์) ตามระยะเวลาที่กำหนดอย่างเคร่งครัด

๕.๒) ให้ที่ทำการปกครองจังหวัดรวบรวมรายงาน DOPA_Damrong_Report (รายงานประจำสัปดาห์) ประสานศูนย์ดำรงธรรมจังหวัดทราบทุกสัปดาห์

๕.๓) ให้ศูนย์ดำรงธรรมอำเภอแจ้งผลการดำเนินการให้ผู้ร้องเรียน ร้องทุกข์ทราบเป็นระยะๆ จนกว่าจะดำเนินการแล้วเสร็จ

๔. ข้อเสนอแนะ หมายเลขโทรศัพท์เพื่อการสอบถามและหารือ

๔.๑ ข้อเสนอแนะ

๑) นายอำเภอ ต้องกำชับและเน้นย้ำผู้ปฏิบัติงานศูนย์ดำรงธรรมอำเภอ ให้ปฏิบัติงานตามห้วงเวลาที่กำหนด และติดตามเรื่องที่ส่งต่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตามห้วงเวลา ครั้งที่ ๑ คือ ๓ วัน, ครั้งที่ ๒ คือ ๕ วัน และครั้งที่ ๓ คือ ๗ วัน

๒) ชุดเคลื่อนที่เร็วที่ปฏิบัติการเชิงรุก ต้องลงไปในพื้นที่โดยทันทีเมื่อได้รับการร้องเรียนร้องทุกข์จากประชาชน โดยยึดหลักที่ว่า “**เกิดปัญหา ปรากฏกาย**” เพื่อแก้ไขปัญหาข้อขัดแย้งหรือช่วยเหลือประชาชน อย่างรวดเร็ว ทันต่อสถานการณ์โดยร่วมมือกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน นายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สมาชิกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และคณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) หรือประธานชุมชนของพื้นที่นั้น ๆ เข้าร่วมการแก้ไขปัญหา

๓) ผู้ปฏิบัติงานศูนย์ดำรงธรรมอำเภอ ต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต มีความยุติธรรม วางตัวเป็นกลาง รักษาความลับ ข้อมูลผู้ร้องเรียน ร้องทุกข์ ไม่เรียกรับผลประโยชน์ใดๆ จากประชาชน และไม่สร้างเงื่อนไขให้นำไปปลุกกระแสชุมนุม ประท้วง ขับไล่ เจ้าหน้าที่ของรัฐ ทั้งนี้ เพื่อสร้างความเชื่อถือศรัทธา ความเชื่อมั่นและความไว้วางใจจากประชาชน

๔) กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ต้องมาปฏิบัติงานที่ศูนย์ดำรงธรรมอำเภออย่างเคร่งครัด ตามคำสั่งของอำเภอ เพราะถือว่าเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด รวมทั้งเมื่อทราบปัญหาต่าง ๆ ในพื้นที่ให้รีบ

รายงานศูนย์ดำรงธรรมอำเภอทันที โดยต้องปรับเปลี่ยนการทำงานจากเชิงรับเป็นเชิงรุก เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน

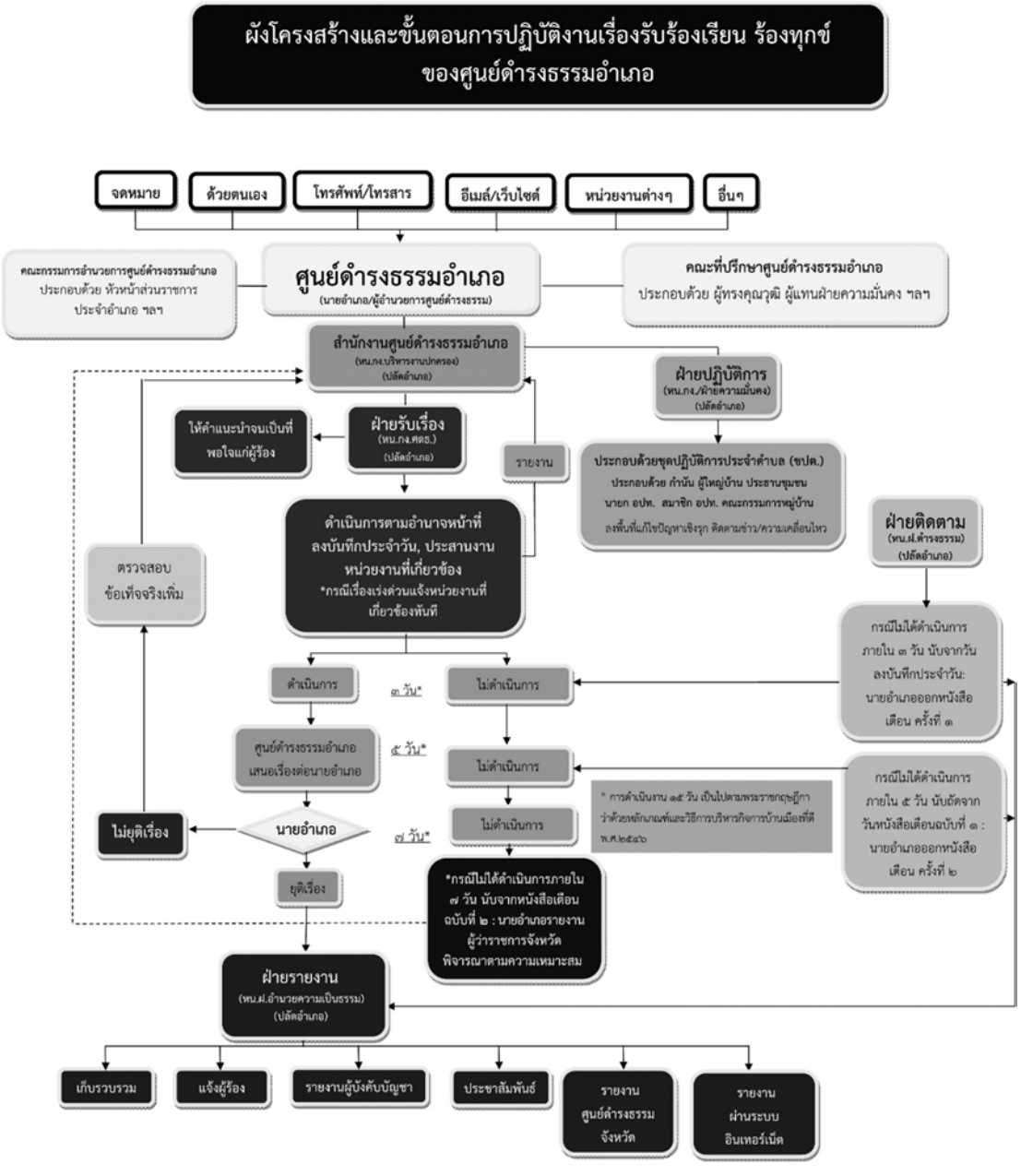
๔.๒ หมายเลขโทรศัพท์เพื่อการติดต่อประสานงาน

สำนักการสอบสวนและนิติการ

ส่วนอำนวยความเป็นธรรม

หมายเลขโทรศัพท์ ๐ ๒๓๕๖ ๙๕๕๗, ๐ ๒๓๕๖ ๙๕๔๗

หมายเลขโทรสาร ๐ ๒๓๕๖ ๙๕๕๖

๒.๔.๒ การไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางแพ่ง/ ทางอาญา

๑. ประเด็นภารกิจ

การไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางแพ่ง/ ทางอาญา

๒. ระเบียบ/กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ ระเบียบ/กฎหมาย

๒.๑.๑ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.๒๕๓๔ และแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ ๗ พ.ศ.๒๕๕๐ ม.๖๑/๑, ม.๖๑/๒, ม.๖๑/๓ เรื่องอำนาจหน้าที่ของอำเภอในการไกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาท

๒.๑.๒ กฎกระทรวงว่าด้วยการไกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาททางแพ่ง พ.ศ.๒๕๕๓

๒.๑.๓ กฎกระทรวงว่าด้วยการไกล่เกลี่ยความผิดที่มีโทษทางอาญา พ.ศ.๒๕๕๓

๒.๑.๔ ข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการปฏิบัติงานประนีประนอมข้อพิพาทของคณะกรรมการหมู่บ้าน

๒.๒ สาระสำคัญ

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๗) พ.ศ.๒๕๕๐ ม.๑๔ โดยเพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๖๑/๑ มาตรา ๖๑/๒ และมาตรา ๖๑/๓ แห่ง พ.ร.บ. ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.๒๕๓๔

๒.๒.๑ มาตรา ๖๑/๑ ให้อำเภอมีอำนาจหน้าที่ในพื้นที่อำเภอ ดังนี้ (๔) ไกล่เกลี่ยหรือจัดให้มีการไกล่เกลี่ยประนอมข้อพิพาท เพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยในสังคม

๒.๒.๒ มาตรา ๖๑/๒ เกี่ยวกับความแพ่ง

๑) ผู้ที่ทำหน้าที่ไกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาท คือ คณะบุคคลผู้ทำหน้าที่ไกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาทที่อำเภอขึ้นบัญชีไว้ตามความเหมาะสม แต่ไม่น้อยกว่า ๒๐ คน (ตามกฎกระทรวง) นายอำเภอโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการจังหวัดจัดทำบัญชีรายชื่อ บุคคล ที่จะทำหน้าที่ เป็นคณะบุคคลอยู่ทำหน้าที่ไกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาท คัดเลือกจากบุคคลที่มีความรู้หรือประสบการณ์

๒) ข้อพิพาทที่ไกล่เกลี่ยเกี่ยวกับ ที่ดิน มรดก และข้อพิพาททางแพ่งอื่น ๆ ที่มีทุนทรัพย์ไม่เกินสองแสนบาทหรือมากกว่านั้น ตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา เป็นข้อพิพาทของประชาชนที่คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตอำเภอ

๓) ผลของการไกล่เกลี่ย

- ถ้าตกลงไม่ได้ ให้คณะบุคคลอยู่ทำหน้าที่ไกล่เกลี่ย สั่งจำหน่ายข้อพิพาท
- ถ้าตกลงกันได้ ให้มีผล เช่นเดียวกับคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ กล่าวคือ ถ้าคู่กรณีฝ่ายใด ไม่ปฏิบัติตามสัญญาประนีประนอมยอมความ ให้ผู้พิพาทอีกฝ่ายหนึ่งยื่นคำร้องต่อพนักงานอัยการและให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจ เพื่อให้ออกข้อบังคับให้ตามสัญญาประนีประนอมยอมความ
- เมื่อคณะบุคคลผู้ทำหน้าที่ไกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาท ได้รับข้อพิพาทไว้พิจารณาให้อายุความในการฟ้องร้องคดีสะดุดลง นับแต่วันยื่นข้อพิพาทจนถึงวันที่คณะผู้ทำหน้าที่ไกล่เกลี่ยฯ สั่งจำหน่ายข้อพิพาทหรือวันที่คู่พิพาททำสัญญาประนีประนอมยอมความกัน
- ให้ใช้กับพื้นที่ของกรุงเทพมหานครด้วย โดยอนุโลม

๒.๒.๓ มาตรา ๖๑/๓ ความผิดที่มีโทษทางอาญา

๑) ข้อพิพาทที่ไกล่เกลี่ยฯ ความผิดที่มีโทษทางอาญาที่เกิดขึ้นในเขตอำเภอซึ่งเป็นความผิดอันยอมความได้ และมิใช่ความผิดเกี่ยวกับเพศ

๒) ผู้ไกล่เกลี่ยฯ นายอำเภอนั้นหรือปลัดอำเภอที่ได้รับมอบหมาย

๓) ผลคดี - เมื่อผู้ไกล่เกลี่ยและผู้ถูกกล่าวหายินยอมเป็นหนังสือตามที่ไกล่เกลี่ยและปฏิบัติตาม ให้คดีอาญาเป็นอันเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

- ในกรณีไม่ยินยอมไกล่เกลี่ย ให้จำหน่ายข้อพิพาทและให้อายุความร้องทุกข์ตามประมวลกฎหมายอาญาให้เริ่มนับกรณีวันที่จำหน่ายข้อพิพาท

๓. ขั้นตอนการดำเนินงาน และแนวทางการปฏิบัติงานของนายอำเภอ

ขั้นตอนและกระบวนการปฏิบัติงานการไกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาททางแพ่ง ตามกฎกระทรวงว่าด้วยการไกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาททางแพ่ง พ.ศ.๒๕๕๓

๓.๑ การไกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาททางแพ่งในอำนาจหน้าที่ของฝ่ายปกครอง

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๗) พ.ศ.๒๕๕๐ บัญญัติให้เพิ่มมาตรา ๖๑/๑ (๔) ให้อำเภอมีอำนาจหน้าที่ไกล่เกลี่ยหรือจัดให้มีการไกล่เกลี่ยประนอมข้อพิพาทภายในเขตอำเภอเพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยในสังคมตามมาตรา ๖๑/๒ และมาตรา ๖๑/๓

การไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางแพ่ง ตาม**มาตรา ๖๑/๒** กำหนดว่า **ในอำเภอหนึ่งให้มีคณะบุคคลผู้ทำหน้าที่ไกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาทของประชาชนที่คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตอำเภอดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางแพ่งเกี่ยวกับที่ดิน มรดก และข้อพิพาททางแพ่งอื่นที่มีทุนทรัพย์ไม่เกินสองแสนบาท ที่ผู้เสียหายและผู้ถูกกล่าวหายินยอมเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ย** โดยได้มีการออกกฎกระทรวงว่าด้วยการไกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาททางแพ่ง พ.ศ.๒๕๕๓ ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๕ มกราคม ๒๕๕๔ เป็นต้นมา

วิธีดำเนินการไกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาททางแพ่งตามกฎกระทรวงฯ

๑) ก่อนเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ยฯ (การดำเนินการของอำเภอ ด้านธุรการ)

เมื่อนายอำเภอรับคำร้อง แจ้งคู่พิพาทอีกฝ่ายหนึ่งทราบและสอบถามว่า จะประสงค์เข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ยฯ หรือไม่

<u>กรณีไม่ยินยอมเข้าสู่กระบวนการฯ</u> ให้นายอำเภอจำหน่ายคำร้องขอไกล่เกลี่ยและแจ้งผู้ร้องทราบ

<u>กรณียินยอมเข้าสู่กระบวนการฯ</u> ให้นายอำเภอแจ้งเป็นหนังสือให้ทุกฝ่ายทราบ พร้อมทั้งกำหนดวัน เวลา สถานที่ เพื่อให้คู่พิพาทเลือกผู้ไกล่เกลี่ยและประธานคณะผู้ไกล่เกลี่ย โดยจัดให้มีการบันทึกความยินยอมไว้ในสารบบการไกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาท พร้อมทั้งให้คู่พิพาททุกฝ่ายลงลายมือชื่อในสารบบนั้น

๒) เข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ยฯ (การดำเนินการของคณะผู้ไกล่เกลี่ยฯ)

เมื่อคณะไกล่เกลี่ยฯ และคู่พิพาททุกฝ่ายมาพร้อมกันตามนัดแล้ว ก่อนเริ่มต้นกระบวนการไกล่เกลี่ยฯ ให้ประธานฯ ชี้แจงวิธีการไกล่เกลี่ยฯ ให้คู่พิพาททุกฝ่ายทราบ

<u>ในกรณีที่คู่พิพาทไม่อาจตกลงกันได้</u> ให้คณะผู้ไกล่เกลี่ยสั่งจำหน่ายข้อพิพาทนั้น

<u>ในกรณีที่คู่พิพาทตกลงกันได้</u> ให้คณะผู้ไกล่เกลี่ยจัดให้มีการทำสัญญาประนีประนอมยอมความระหว่างคู่พิพาท และให้ถือเอาข้อตกลงตามสัญญาประนีประนอมยอมความมีผลผูกพันคู่พิพาท

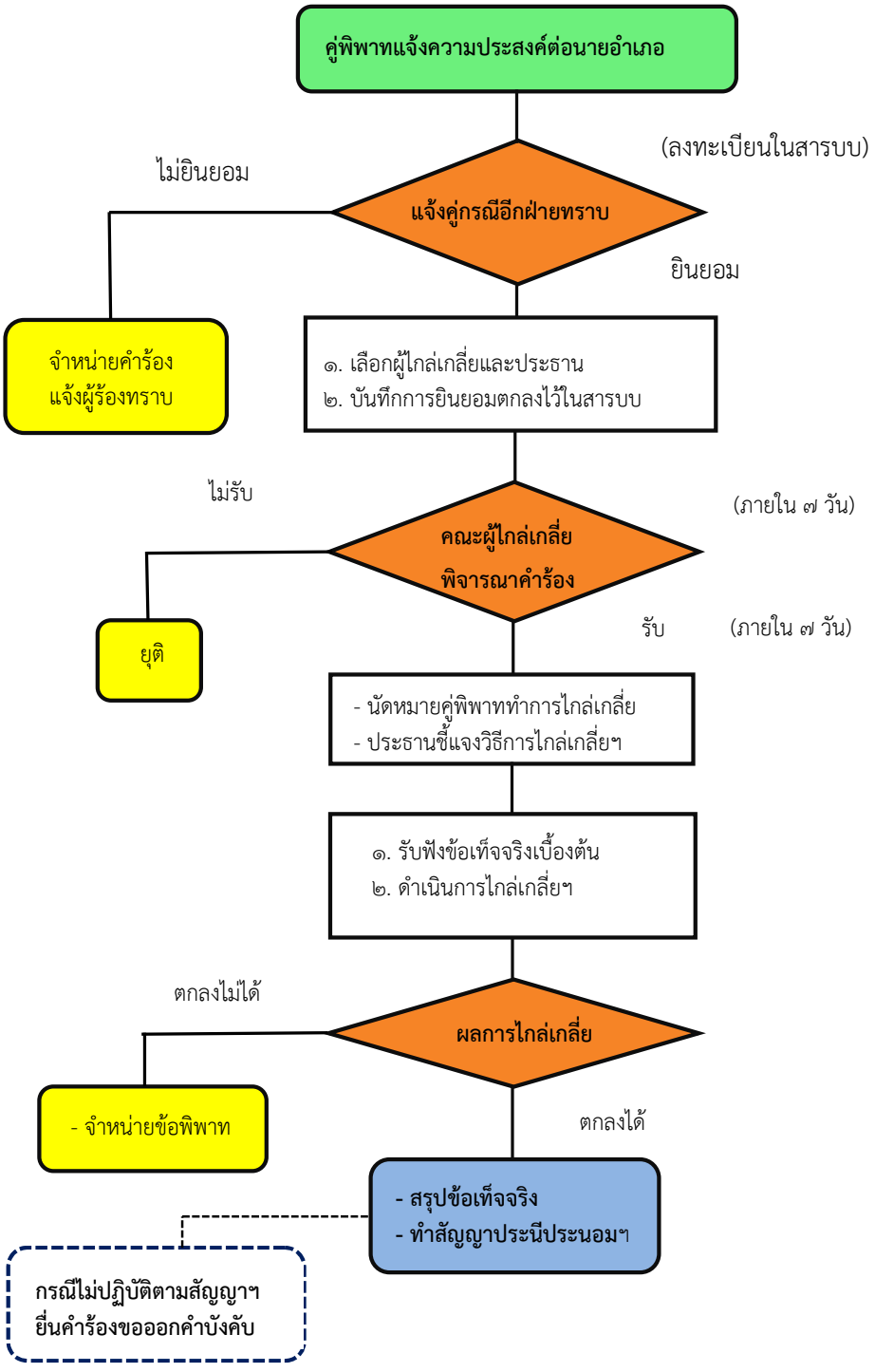
๓) การทำหนังสือตกลงยินยอม

การจัดทำสัญญาประนีประนอมยอมความดังกล่าวข้างต้น ต้องไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน และให้คู่พิพาททุกฝ่ายและคณะผู้ไกล่เกลี่ยลงลายมือชื่อ

ผลของสัญญาประนีประนอมยอมความ ทำให้คำร้องเดิมของคู่พิพาทระงับไป คู่พิพาทได้สิทธิตามสัญญาฯ ที่ทำขึ้นใหม่

เมื่อคู่พิพาทฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่ปฏิบัติตามสัญญาฯ ให้คู่พิพาทอีกฝ่ายหนึ่ง ยื่นคำร้องต่อพนักงานอัยการ เพื่อให้พนักงานอัยการยื่นต่อศาลให้ออกคำบังคับคดีได้โดยไม่ต้องไปฟ้องคดีต่อศาล (การยื่นคำร้องต่อพนักงานอัยการ ต้องทำภายใน ๓ ปีนับแต่วันที่อาจบังคับตามสัญญาฯ)

โครงสร้างการไกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาททางแพ่งตามกฎกระทรวง

๓.๒ การไกล่เกลี่ยความผิดที่มีโทษทางอาญาในอำนาจหน้าที่ของฝ่ายปกครอง

การไกล่เกลี่ยความผิดที่มีโทษทางอาญาตาม**มาตรา ๖๑/๓** แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๗) พ.ศ.๒๕๕๐ และกฎกระทรวงว่าด้วยการไกล่เกลี่ยความผิดที่มีโทษทางอาญา พ.ศ.๒๕๕๓ **ซึ่งกำหนดให้บรรดาความผิดที่มีโทษทางอาญาที่เกิดขึ้นในอำเภอใด และเป็นความผิดอันยอมความได้ และมิใช่ความผิดเกี่ยวกับเพศ เมื่อผู้เสียหายและผู้ถูกกล่าวหายินยอม หรือแสดงความจำนง ให้นายอำเภอหรือผู้ที่นายอำเภอมอบหมายเป็นผู้ไกล่เกลี่ย หากตกลงกันได้ถือว่าคดีอาญาเลิกกัน ทำให้คดีอาญาระงับไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา** ทั้งนี้ กฎกระทรวงว่าด้วยการ ไกล่เกลี่ยความผิดที่มีโทษทางอาญา พ.ศ. ๒๕๕๓ ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๕ มกราคม ๒๕๕๔ เป็นต้นมา

วิธีการไกล่เกลี่ยความผิดที่มีโทษทางอาญาตามกฎกระทรวงฯ

๑) ก่อนเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ยฯ (การดำเนินการของอำเภอ ด้านธุรการ)

ผู้เสียหายหรือผู้ถูกกล่าวหาแจ้งความประสงค์ขอให้นายอำเภอดำเนินการไกล่เกลี่ย ให้นายอำเภอจัดทำบันทึกความประสงค์นั้นไว้ ผู้เสียหายหรือผู้ถูกกล่าวหาลงลายมือชื่อไว้ในบันทึกดังกล่าว และแจ้งให้ผู้เสียหายหรือผู้ถูกกล่าวหาอีกฝ่ายหนึ่งทราบว่าจะเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ยหรือไม่ กรณีมีหลายฝ่ายให้แจ้งทุกฝ่ายด้วย

<u>กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่ยินยอมเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ย</u> ให้การแจ้งความประสงค์สิ้นผลไป และแจ้งให้ อีกฝ่ายทราบ และจำหน่ายคำร้องขอไกล่เกลี่ย

<u>กรณีทุกฝ่ายตกลงยินยอมเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ย</u> ให้แจ้งทุกฝ่ายทราบและจัดทำบันทึกการยินยอมไว้ในสารบบและลงลายมือชื่อทุกฝ่ายไว้ในสารบบนั้น

๒) เข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ยฯ (การดำเนินการของคณะผู้ไกล่เกลี่ยฯ)

เมื่อผู้เสียหายหรือผู้ถูกกล่าวหาทุกฝ่ายได้ลงลายมือชื่อในสารบบการไกล่เกลี่ยแล้ว ให้นายอำเภอ/ปลัดอำเภอรับข้อพิพาทนั้นไว้ไกล่เกลี่ย และแจ้งให้ทุกฝ่ายทราบถึงสิทธิของตน/ผลการไกล่เกลี่ย พร้อมทั้งสอบถามรายละเอียดจากทุกฝ่าย อ่านข้อความที่บันทึกไว้ในสารบบการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทคดีอาญาให้ผู้เสียหายและผู้ถูกกล่าวหาทุกฝ่ายฟัง นายอำเภอ/ปลัดอำเภอลงลายมือชื่อไว้

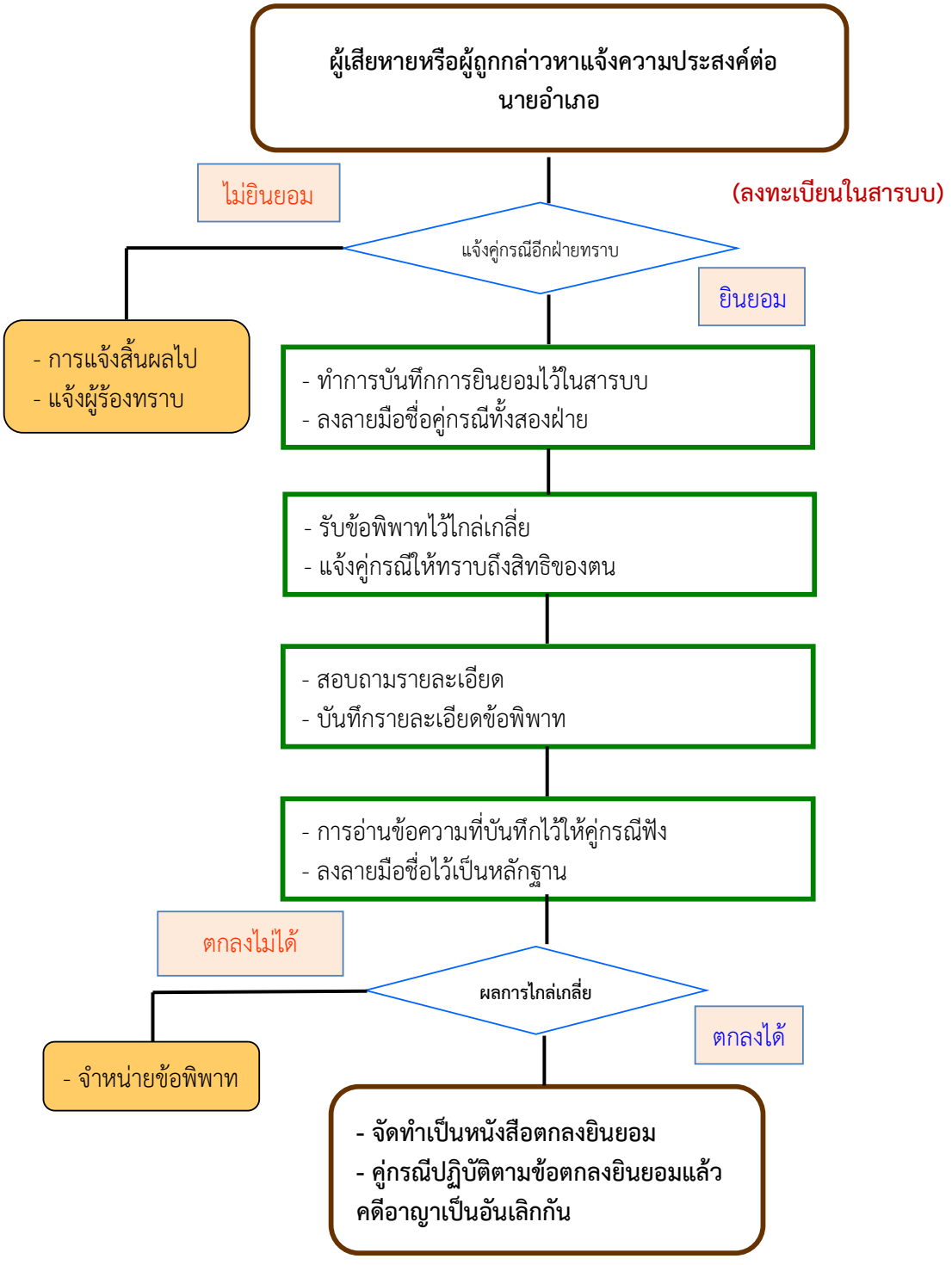
๓) การทำหนังสือตกลงยินยอม

เมื่อผู้เสียหายและผู้ถูกกล่าวหาทุกฝ่ายตกลงยินยอมตามที่ไกล่เกลี่ย ให้นายอำเภอ/ปลัดอำเภอจัดทำเป็นหนังสือตกลงยินยอมและบันทึกการตกลงยินยอมนั้นไว้ในสารบบการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทคดีอาญา หนังสือตกลงยินยอมให้ระบุวันเดือนปีและรายละเอียดความตกลงยินยอมให้ชัดเจน อ่านข้อความที่บันทึกไว้ให้ผู้เสียหายและผู้ถูกกล่าวหาทุกฝ่าย และให้ลงลายมือชื่อทุกฝ่ายไว้เป็นหลักฐาน

๔) การปฏิบัติตามที่ตกลงยินยอมแล้วคดีอาญาระงับ

เมื่อผู้เสียหายและผู้ถูกกล่าวหาได้ปฏิบัติตามความตกลงยินยอมแล้ว ให้คดีอาญาเป็นอันเลิกกันและสิทธิการนำคดีอาญามาฟ้องระงับไป ตาม ป.วิ.อาญา แต่ถ้าไม่ปฏิบัติตามความตกลงยินยอมหรือปฏิบัติไม่ครบถ้วนภายในเวลาที่ตกลงกันไว้ ให้นายอำเภอ/ปลัดอำเภอ จำหน่ายข้อพิพาทนั้นออกจากสารบบการไกล่เกลี่ย

โครงสร้างการไกล่เกลี่ยความผิดที่มีโทษทางอาญาตามกฎกระทรวง

๔. หมายเลขโทรศัพท์เพื่อการสอบถามและหารือ

สำนักการสอบสวนและนิติการ
ส่วนอำนวยความเป็นธรรม
หมายเลขโทรศัพท์ ๐-๒๓๕๖-๙๕๙๔

๒.๔.๓ การสืบสวนสอบสวนคดีอาญาของฝ่ายปกครอง

๑. ประเด็นภารกิจ

การสืบสวนสอบสวนคดีอาญาของฝ่ายปกครอง

๒. ระเบียบ/กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

๒.๒ กฎกระทรวงกำหนดการสอบสวนความผิดอาญาบางประเภทในจังหวัดอื่นนอกจากกรุงเทพมหานครโดยพนักงานสอบสวนฝ่ายปกครอง พ.ศ.๒๕๕๔

๒.๓ ข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยระเบียบการสอบสวนคดีอาญาบางประเภทในจังหวัดอื่นนอกจากกรุงเทพมหานคร พ.ศ.๒๕๒๐

๒.๔ ข้อบังคับที่ ๑/๒๕๐๙ เรื่อง ระเบียบการสอบสวนคดีอาญาในจังหวัดอื่นนอกจากจังหวัดพระนครและจังหวัดธนบุรี และข้อบังคับกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยระเบียบการดำเนินคดีอาญา พ.ศ.๒๕๒๓ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๒๓ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ.๒๕๒๓ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ.๒๕๒๕ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ.๒๕๓๖ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ.๒๕๓๗ และ(ฉบับที่ ๗) พ.ศ.๒๕๓๘

๒.๕ กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการเรียกประกันหรือหลักประกันการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาในชั้นสอบสวน พ.ศ.๒๕๔๙

๒.๖ กฎกระทรวงกำหนดวิธีการขอคืนสิ่งของที่เจ้าพนักงานยึดไว้ไปดูแลรักษาหรือใช้ประโยชน์ พ.ศ.๒๕๕๓

๒.๗ ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการเปรียบเทียบและการสอบสวนคดีอาญาบางประเภท พ.ศ.๒๕๒๑

๒.๘ ข้อบังคับการเก็บรักษาของกลาง พ.ศ.๒๔๘๐

๒.๙ ข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเปรียบเทียบและการสอบสวนคดีละเมิดข้อบัญญัติท้องถิ่น พ.ศ.๒๕๔๗

๒.๑๐ ข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยระเบียบการปฏิบัติหน้าที่ชันสูตรพลิกศพของพนักงานฝ่ายปกครอง พ.ศ.๒๕๔๓

๒.๑๑ ระเบียบกรมการปกครองว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการจ่ายเงินสินบนรางวัลและเงินค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน พ.ศ.๒๕๔๘

๓. อำนาจหน้าที่ของนายอำเภอ

๓.๑ อำนาจหน้าที่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

นายอำเภอเป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มีอำนาจในการสืบสวน และมีอำนาจสอบสวนความผิดซึ่งได้เกิด หรืออ้าง หรือเชื่อว่าได้เกิดภายในเขตอำนาจของตน หรือผู้ต้องหามีที่อยู่หรือถูกจับภายในเขตอำนาจของตน

๓.๒ กฎกระทรวงกำหนดการสอบสวนความผิดอาญาบางประเภทในจังหวัดอื่นนอกจากกรุงเทพมหานครโดยพนักงานสอบสวนฝ่ายปกครอง พ.ศ.๒๕๕๔

นายอำเภอเป็นหัวหน้าพนักงานสอบสวนตามมาตรา ๑๘ วรรคสี่ และเป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบตามมาตรา ๑๔๐ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา กรณีที่มีการกระทำความผิดอาญา

ตามกฎหมายที่กำหนดในกฎกระทรวงกำหนดการสอบสวนความผิดอาญาบางประเภทในจังหวัดอื่นนอกจากกรุงเทพมหานครโดยพนักงานสอบสวนฝ่ายปกครอง พ.ศ.๒๕๕๔ ซึ่งได้เกิด หรืออ้าง หรือเชื่อว่าได้เกิดภายในเขตอำเภอ หรือผู้ต้องหามีที่อยู่หรือถูกจับภายในเขตอำเภอ

๓.๓ อำนาจหน้าที่ตามข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยระเบียบการสอบสวนคดีอาญาบางประเภทในจังหวัดอื่นนอกจากกรุงเทพมหานคร พ.ศ.๒๕๒๐

ตามข้อบังคับฉบับนี้ นายอำเภอเป็นหัวหน้าพนักงานสอบสวนกรณีที่มีการกระทำความผิดอาญากฎหมายอาญา ๑๐ ประเภท ในเขตอำนาจของอำเภอ แต่เนื่องจากปัจจุบันได้มีการตรากฎกระทรวงกำหนดการสอบสวนความผิดอาญาบางประเภทในจังหวัดอื่นนอกจากกรุงเทพมหานครโดยพนักงานสอบสวนฝ่ายปกครอง พ.ศ.๒๕๕๔ ขึ้นใช้บังคับ ซึ่งในข้อ ๑๓ แห่งกฎกระทรวงดังกล่าวบัญญัติไว้ว่า “คดีอาญาใดที่ได้ดำเนินการสอบสวนไปก่อนวันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ ให้ดำเนินการต่อไปตามข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยระเบียบการสอบสวนคดีอาญาบางประเภทในจังหวัดอื่นนอกจากกรุงเทพมหานคร พ.ศ.๒๕๒๐ จนกว่าคดีถึงที่สุด” จึงอาจถือ ได้ว่าบทบัญญัติในข้อบังคับฉบับนี้ในส่วนที่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งกฎกระทรวงกำหนดการสอบสวนความผิดอาญาบางประเภทในจังหวัดอื่นนอกจากกรุงเทพมหานครโดยพนักงานสอบสวนฝ่ายปกครอง พ.ศ.๒๕๕๔ ได้ถูกยกเลิกไปโดยปริยายไม่มีผลใช้บังคับอีกต่อไปแล้ว

๓.๔ อำนาจหน้าที่ตามข้อบังคับที่ ๑/๒๕๐๙ เรื่อง ระเบียบการสอบสวนคดีอาญาในจังหวัดอื่นนอกจากจังหวัดพระนครและจังหวัดธนบุรี และข้อบังคับกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยระเบียบการดำเนินคดีอาญา พ.ศ.๒๕๒๓ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๒๓ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ.๒๕๒๓ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ.๒๕๒๕ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ.๒๕๓๖ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ.๒๕๓๗ และ(ฉบับที่ ๗) พ.ศ.๒๕๓๘

ข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยทั้งสองฉบับเป็นการกำหนดตัวของพนักงานสอบสวนและหัวหน้าพนักงานสอบสวน การวางระเบียบ หลักเกณฑ์ ขั้นตอนต่างๆ ในการสอบสวนคดีอาญา ตลอดไปจนถึงการเข้าควบคุมการสอบสวนโดยพนักงานฝ่ายปกครอง แต่เนื่องจากในข้อ ๑๕ แห่งข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยระเบียบการดำเนินคดีอาญา พ.ศ.๒๕๒๓ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๒๓ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ.๒๕๒๓ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ.๒๕๒๕ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ.๒๕๓๖ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ.๒๕๓๗ และ(ฉบับที่ ๗) พ.ศ.๒๕๓๘ บัญญัติไว้ว่า “การสอบสวนที่ยังค้างอยู่ในความรับผิดชอบของพนักงานสอบสวนก่อนวันใช้ข้อบังคับนี้ ให้ดำเนินการไปตามข้อบังคับกระทรวงมหาดไทย ที่ ๑/๒๕๐๙ เรื่อง ระเบียบการสอบสวนคดีอาญาในจังหวัดอื่นนอกจากจังหวัดพระนครและจังหวัดธนบุรี ลงวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๙ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยระเบียบการสอบสวนคดีอาญาในจังหวัดอื่นนอกจากกรุงเทพมหานคร พ.ศ.๒๕๑๙ ลงวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๑๘” และในวรรคถัดมาบัญญัติไว้ว่า “บรรดาคำสั่ง ระเบียบ หรือข้อบังคับในส่วนที่มีกำหนดไว้แล้วในข้อบังคับหรือซึ่งขัดหรือแย้งกับข้อบังคับฉบับนี้ ให้เป็นอันยกเลิก” จึงอาจถือได้ว่าบทบัญญัติของข้อบังคับที่ ๑/๒๕๐๙ ในส่วนที่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งกฎกระทรวงข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยระเบียบการดำเนินคดีอาญา พ.ศ.๒๕๒๓ ได้ถูกยกเลิกไปโดยปริยายไม่มีผลใช้บังคับอีกต่อไปแล้ว

ในกฎกระทรวงข้อบังคับกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยระเบียบการดำเนินคดีอาญา พ.ศ.๒๕๒๓ ข้อ ๔.๔ บัญญัติให้นายอำเภอที่ประสบความผิดอาญาทำการจับกุมหรือสั่งให้เจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจหน้าที่ทำการจับกุมได้ และเพื่อประโยชน์ในการสอบสวนดำเนินคดี ให้นายอำเภอทำการสอบสวนเบื้องต้นได้ และในข้อ ๑๒.๕ บัญญัติให้นายอำเภอมีอำนาจให้พนักงานสอบสวนในอำเภอมาชี้แจง พร้อมทั้งเรียกสำนวนการสอบสวนมาตรวจพิจารณาและให้คำแนะนำ เร่งรัดให้ดำเนินการให้เป็นผลดีและเป็นไปในทางที่ชอบและเหมาะสมหรือหากเห็นว่าการดำเนินการดังกล่าวข้างต้นจะไม่ได้ผล ก็มีอำนาจเข้าควบคุมการสอบสวนเลยก็ได้

๓.๕ อำนาจหน้าที่ตามกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการเรียกประกันหรือหลักประกันการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาในชั้นสอบสวน พ.ศ.๒๕๔๙

นายอำเภอเป็นพนักงานสอบสวนมีอำนาจในการเรียกประกันหรือหลักประกันในการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาในชั้นสอบสวนตามที่บัญญัติไว้ในข้อ ๑ และข้อ ๒ แห่งกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการเรียกประกันการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาในชั้นสอบสวน พ.ศ.๒๕๔๙

๓.๖ อำนาจหน้าที่ตามกฎกระทรวงกำหนดวิธีการขอคืนสิ่งของที่เจ้าพนักงานยึดไว้ไปดูแลรักษาหรือใช้ประโยชน์ พ.ศ.๒๕๕๓

นายอำเภอเป็นพนักงานสอบสวนมีอำนาจในการสั่งคืนสิ่งของที่เจ้าพนักงานยึดไว้ไปดูแลรักษาหรือใช้ประโยชน์ พ.ศ.๒๕๕๓

๓.๗ อำนาจหน้าที่ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการเปรียบเทียบและการสอบสวนคดีอาญาบางประเภท พ.ศ.๒๕๒๑

นายอำเภอเป็นพนักงานสอบสวนมีอำนาจในการเปรียบเทียบและสอบสวนคดีอาญาบางประเภทตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยระเบียบการสอบสวนอาญาบางประเภทในจังหวัดอื่นนอกจากกรุงเทพมหานคร พ.ศ.๒๕๒๐

๓.๘ อำนาจหน้าที่ตามข้อบังคับการเก็บรักษาของกลาง พ.ศ.๒๔๘๐

นายอำเภอมีหน้าที่เก็บรักษาของกลางชั้นอำเภอตามข้อ ๒๕ แห่งข้อบังคับการเก็บรักษาของกลาง พ.ศ.๒๔๘๐

๓.๙ อำนาจหน้าที่ตามข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเปรียบเทียบและการสอบสวนคดีละเมิดข้อบัญญัติท้องถิ่น พ.ศ.๒๕๔๗

นายอำเภอเป็นพนักงานสอบสวนฝ่ายปกครองเปรียบเทียบคดีละเมิดข้อบัญญัติท้องถิ่นความผิดที่มีโทษปรับสถานเดียวอย่างสูงไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทหรือความผิดที่มีอัตราโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท และมีอำนาจตรวจสอบการเปรียบเทียบคดีละเมิดเทศบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลและการเปรียบเทียบของผู้มีอำนาจเปรียบเทียบคดีละเมิดข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล

๓.๑๐ อำนาจหน้าที่ตามข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยระเบียบการปฏิบัติหน้าที่ชันสูตรพลิกศพของพนักงานฝ่ายปกครอง พ.ศ.๒๕๔๓

นายอำเภอมีหน้าที่ในการชันสูตรพลิกศพร่วมกับพนักงานสอบสวน และแพทย์กรณีที่มีความตายเกิดขึ้น โดยการกระทำของเจ้าพนักงาน ซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ หรือตายในระหว่างอยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่

๓.๑๑ อำนาจหน้าที่ตามระเบียบกรมการปกครองว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการจ่ายเงินสินบนรางวัลและเงินค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน พ.ศ.๒๕๔๘

นายอำเภอเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจวินิจฉัยชี้ขาดในเบื้องต้นว่าผู้ใดเป็นเจ้าหน้าที่ผู้จับหรือผู้แจ้งความนำจับในแต่ละคดี

๔. หมายเลขโทรศัพท์เพื่อการสอบถามและหารือ

สำนักการสอบสวนและนิติการ
ส่วนการสอบสวนคดีอาญา
หมายเลขโทรศัพท์ ๐ ๒๓๕๖ ๙๕๕๔

๒.๔.๔ การชันสูตรพลิกศพในบทบาทของฝ่ายปกครอง

๑. ประเด็นภารกิจ

การชันสูตรพลิกศพในบทบาทของฝ่ายปกครอง

๒. ระเบียบ/กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ ระเบียบ/กฎหมาย

๒.๑.๑ พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๒๑) พ.ศ.๒๕๔๒ มาตรา ๑๕๐ วรรคสาม

๒.๑.๒ ข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยระเบียบการปฏิบัติหน้าที่ชันสูตรพลิกศพของพนักงานฝ่ายปกครอง พ.ศ.๒๕๔๓

๒.๑.๓ ข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยระเบียบการปฏิบัติหน้าที่ชันสูตรพลิกศพของพนักงานฝ่ายปกครอง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๔๕

๒.๑.๔ ระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยการจ่ายค่าตอบแทน หรือค่าป่วยการ ค่าพาหนะเดินทาง และค่าเช่าที่พักของแพทย์และเจ้าพนักงานผู้ได้ทำการชันสูตรพลิกศพตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๕๐ พ.ศ.๒๕๔๓ ข้อ ๔ กรณีการชันสูตรพลิกศพในที่เกิดเหตุให้จ่ายค่าตอบแทนหรือค่าป่วยการแก่แพทย์และเจ้าพนักงานผู้ได้ทำการชันสูตรพลิกศพในแต่ละครั้งไม่เกิน ๘๐๐ บาท ต่อคน

๒.๒ สาระสำคัญ

การชันสูตรพลิกศพเป็นบทบาทและอำนาจหน้าที่ที่สำคัญประการหนึ่งของพนักงานฝ่ายปกครองในการอำนวยความเป็นธรรมให้กับประชาชน พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๒๑) พ.ศ.๒๕๔๒ มาตรา ๑๕๐ วรรคสาม บัญญัติว่า “ในกรณีที่มีความตายเกิดขึ้นโดยการกระทำของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่หรือตายในระหว่างอยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ให้พนักงานอัยการและพนักงานฝ่ายปกครอง ตำแหน่งตั้งแต่ปลัดอำเภอหรือเทียบเท่าขึ้นไปแห่งท้องที่ที่ศพนั้นอยู่เป็นผู้ชันสูตรพลิกศพร่วมกับพนักงานสอบสวนและแพทย์” การบัญญัติดังกล่าวจะเห็นได้ว่า พนักงานฝ่ายปกครองมีหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติตามที่กฎหมายบัญญัติ ทั้งนี้เนื่องจากในทางปฏิบัติการชันสูตรพลิกศพมักกระทำโดยพนักงานสอบสวนร่วมกับเจ้าหน้าที่กระทรวงสาธารณสุขประจำท้องที่หรือแพทย์ประจำตำบลซึ่งอาจทำให้ระบบตรวจสอบพยานหลักฐานทางนิติเวชไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอและอาจก่อให้เกิดความผิดพลาดในการวินิจฉัยถึงสาเหตุและพฤติการณ์ที่ทำให้เกิดการตายนั้น อีกทั้งการชันสูตรพลิกศพในกรณีที่ความตายเกิดขึ้นโดยการกระทำของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่หรือตายในระหว่างอยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ยังขาดการตรวจสอบและถ่วงดุลกันของผู้ร่วมทำการชันสูตรพลิกศพอย่างแท้จริง นอกจากนี้วิธีการในการชันสูตรพลิกศพและการไต่สวนการตายของบุคคลยังเป็นไปอย่างล่าช้าและมิได้คุ้มครองสิทธิของผู้ที่เกี่ยวข้องที่เป็นญาติของผู้ตายอย่างเพียงพอ ฉะนั้นจึงได้กำหนดตัวบุคคลผู้ร่วมทำการชันสูตรพลิกศพ โดยให้พนักงานสอบสวนทำการชันสูตรพลิกศพร่วมกับแพทย์ทางนิติเวชศาสตร์ตามลำดับ และให้พนักงานอัยการและพนักงานฝ่ายปกครองในฐานะผู้ได้มอบหมายให้มีหน้าที่ในการประกันสิทธิขั้นมูลฐานของประชาชนจะต้องปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ โดยผู้ปฏิบัติหน้าที่จะต้องมีความรู้ความเข้าใจขอบเขตอำนาจหน้าที่ ระเบียบกฎหมาย วิธีการปฏิบัติหน้าที่ในการชันสูตรพลิกศพเป็นอย่างดี

๓. ขั้นตอนการดำเนินงาน และแนวทางการปฏิบัติงาน

๓.๑ เมื่อเกิดเหตุการณ์ตายโดยการกระทำของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ หรือการตายในระหว่างการควบคุมของเจ้าพนักงาน เมื่อพนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ที่ศพนั้นอยู่ทราบและแจ้งพนักงานฝ่ายปกครอง อัยการ และแพทย์ เข้าร่วมชันสูตรพลิกศพในที่เกิดเหตุ เมื่ออำเภอได้รับแจ้งจากพนักงาน

สอบสวนว่า มีความตายเกิดขึ้นโดยการกระทำของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ หรือการตายในระหว่างการควบคุมของเจ้าพนักงาน ให้ผู้รับแจ้งแจ้งพนักงานฝ่ายปกครองที่ได้รับแต่งตั้งเป็น (เวร) ที่มีคำสั่งไว้เป็นลายลักษณ์อักษรปฏิบัติหน้าที่อยู่ประจำสำนักงาน ตลอด ๒๔ ชั่วโมง ตั้งแต่เวลา ๐๘.๓๐ ถึง ๐๘.๓๐ น. ของวันรุ่งขึ้น การแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ทำหน้าที่ชันสูตรพลิกศพนอกเหนือจากคำสั่งแต่งตั้งเจ้าหน้าที่เวรชันสูตรพลิกศพเพื่อปฏิบัติหน้าที่ประจำวันแล้ว ควรจัดให้มีเวรชันสูตรพลิกศพสำรองประจำวันไว้ด้วย เพื่อว่ากรณีที่มีเหตุการณ์ตายเกิดขึ้นในท้องที่เดียวกันพร้อมกันหรือในระยะเวลาใกล้เคียงกันจะได้แยกกันไปปฏิบัติหน้าที่โดยไม่เกิดความเสียหายและทำให้ผู้ร่วมชันสูตรพลิกศพฝ่ายอื่น ๆ ต้องเสียเวลารอนาน

๓.๒ การเตรียมความพร้อมก่อนออกไปปฏิบัติหน้าที่ให้เตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการชันสูตรพลิกศพให้พร้อม เช่น เอกสารในการบันทึกและรายงาน (ชศ. ๑-๗) กล้องถ่ายภาพ อุปกรณ์ป้องกันเชื้อโรค และอื่น ๆ ที่จำเป็นการใช้รถยนต์ของทางราชการในการเดินทางไปปฏิบัติหน้าที่ให้บันทึกขออนุญาตใช้รถยนต์ของทางราชการที่จัดเตรียมไว้ทุกครั้งตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการใช้รถยนต์ราชการ พ.ศ.๒๕๒๓ กรณีไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ชันสูตรพลิกศพในวัน เวลา ตามคำสั่ง ด้วยเหตุผลความจำเป็นให้ขอเปลี่ยนเวรกับบุคคลอื่นที่มีรายชื่อในคำสั่งล่วงหน้าก่อน ๔๘ ชั่วโมง หากไม่สามารถทราบล่วงหน้าได้หรือมีเหตุการณ์จำเป็นเร่งด่วนไม่สามารถขอเปลี่ยนเวรได้ ให้แจ้งเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานชันสูตรพลิกศพเพื่อจัดเวรสำรองปฏิบัติหน้าที่แทน ทั้งนี้ การมอบเวรปฏิบัติหน้าที่แทนไม่ควรมอบโดยพลการเนื่องจากหากเกิดความเสียหายต่อทางราชการแล้วไม่สามารถหาผู้รับผิดชอบได้ เมื่อได้รับแจ้งเหตุการณ์ตายจากพนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ที่ศพนั้นอยู่ให้เจ้าหน้าที่หรือพนักงานฝ่ายปกครองที่ได้รับการแต่งตั้งบันทึกรายการที่ได้รับแจ้งลงในแบบรายงานประจำวันรับแจ้งเหตุการณ์ชันสูตรพลิกศพตามแบบ ชศ.๑ แล้วรายงานให้ผู้บังคับชาทราบ สำหรับในส่วนภูมิภาคให้รีบรายงานเหตุเบื้องต้นตามแบบ ชศ. ๒ ให้กรมการปกครองทราบทันทีด้วย

๓.๓ การชันสูตรพลิกศพ เมื่อไปถึงที่เกิดเหตุให้ตรวจสอบสถานที่ที่ศพอยู่ครั้งแรก หากมีการเคลื่อนย้ายศพหรือกระทำการใด ๆ ต่อศพก่อนทำการชันสูตรพลิกศพให้พิจารณาว่าเป็นข้อยกเว้นที่จำเป็นต้องกระทำเพื่อป้องกันอันตรายแก่อนามัยของประชาชน หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่นตาม ป.วิ.อาญามาตรา ๑๕๐ ทวิ หรือไม่ การชันสูตรพลิกศพในแต่ละครั้งควรระวังการชันสูตรพลิกศพผิดตัว ถ้าตายในเรือนจำหรือในที่คุมขังควรขอดูประวัติและรูปถ่ายผู้ตายให้ละเอียด ถ้ามีบิดา มารดา บุตร หรือญาติผู้ตายอยู่ด้วยควรสอบถามให้แน่ใจก่อนลงนามในใบรายงานการชันสูตรพลิกศพ ระวังความผิดพลาดในการดูสภาพศพถ้าสภาพศพมีรอยฟกช้ำดำเขียวหรือมีบาดแผลหรือคอหัก ขาหัก ฯลฯ ควรปรึกษาหารือกับพนักงานอัยการ แพทย์ ให้แน่ชัดก่อนจะระบุพฤติการณ์และสาเหตุของการตายว่าอย่างไร หรือให้รอการผ่าพิสูจน์ของแพทย์ก่อน จึงค่อยลงนามในใบรายงานการชันสูตรพลิกศพร่วมกัน ถ้าไปทำหน้าที่ชันสูตรพลิกศพคนเดียวก็ควรลงชื่อคนเดียวในใบรายงานไม่ควรไปขอเพิ่มในภายหลังหรือลงชื่อแทนกัน เนื่องจากอาจมีผลกระทบต่อภาพพจน์ของกระทรวงมหาดไทย

- **การชันสูตรพลิกศพในเรือนจำหรือในที่คุมขัง กรณีมีความตายเกิดขึ้นในระหว่างอยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่** ให้ผู้ชันสูตรพลิกศพระมัดระวังในเรื่องการถูกจับเป็นตัวประกัน โดยควรประสานกับผู้คุมให้จัดระเบียบนักโทษให้เรียบร้อยก่อนที่จะเข้าไปดำเนินการยังจุดที่ศพอยู่ ก่อนทำการชันสูตรพลิกศพให้ตรวจดูประวัติและรูปถ่ายของผู้ตายโดยละเอียด เพื่อป้องกันการชันสูตรพลิกศพผิดตัว และเมื่อทำการชันสูตรพลิกศพให้ถ่ายภาพศพโดยให้ปรากฏชื่อ นามสกุล และอายุสำหรับศพที่ไม่พบสิ่งผิดปกติ ควรถ่ายทั้งด้านหน้าและด้านหลังไม่เกิน ๓ ภาพ แต่กรณีเหตุสงสัยให้ถ่ายตามความจำเป็นและเหมาะสม ในการบันทึกรายละเอียดในแบบรายงานการชันสูตรพลิกศพร่วมกับฝ่ายอื่นในส่วนของเหตุและพฤติการณ์ที่ตาย ควรให้ปรากฏข้อความ “สันนิษฐานเบื้องต้น...” ไว้ด้วย และควรตรวจสอบรายละเอียดให้แน่ชัดก่อนลงนาม

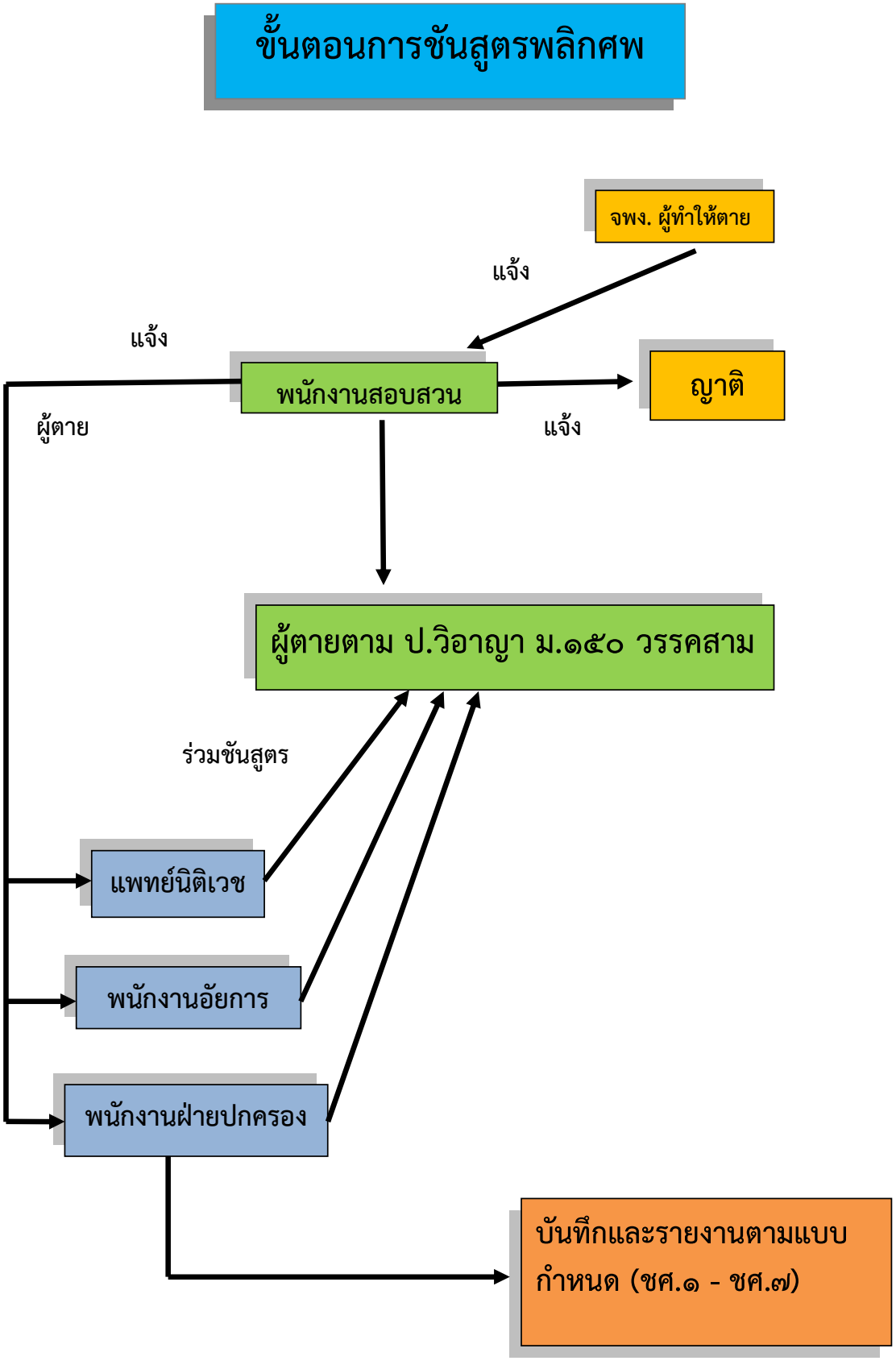
- **การชันสูตรพลิกศพ กรณีความตายเกิดขึ้นโดยการกระทำของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่** เมื่อไปถึงที่เกิดเหตุในเบื้องต้นให้บันทึกสภาพสถานที่เกิดเหตุ สภาพศพและสภาพแวดล้อมที่เห็นในเบื้องต้น สอบถามข้อมูลรายละเอียดต่าง ๆ และบันทึกรายละเอียดลงในแบบรายงานการชันสูตรพลิกศพให้ละเอียดเพราะอาจใช้เป็นข้อมูลในกรณีศาลเรียกไปเป็นพยาน จึงควรเตรียมการในเรื่องพยานหลักฐานไว้

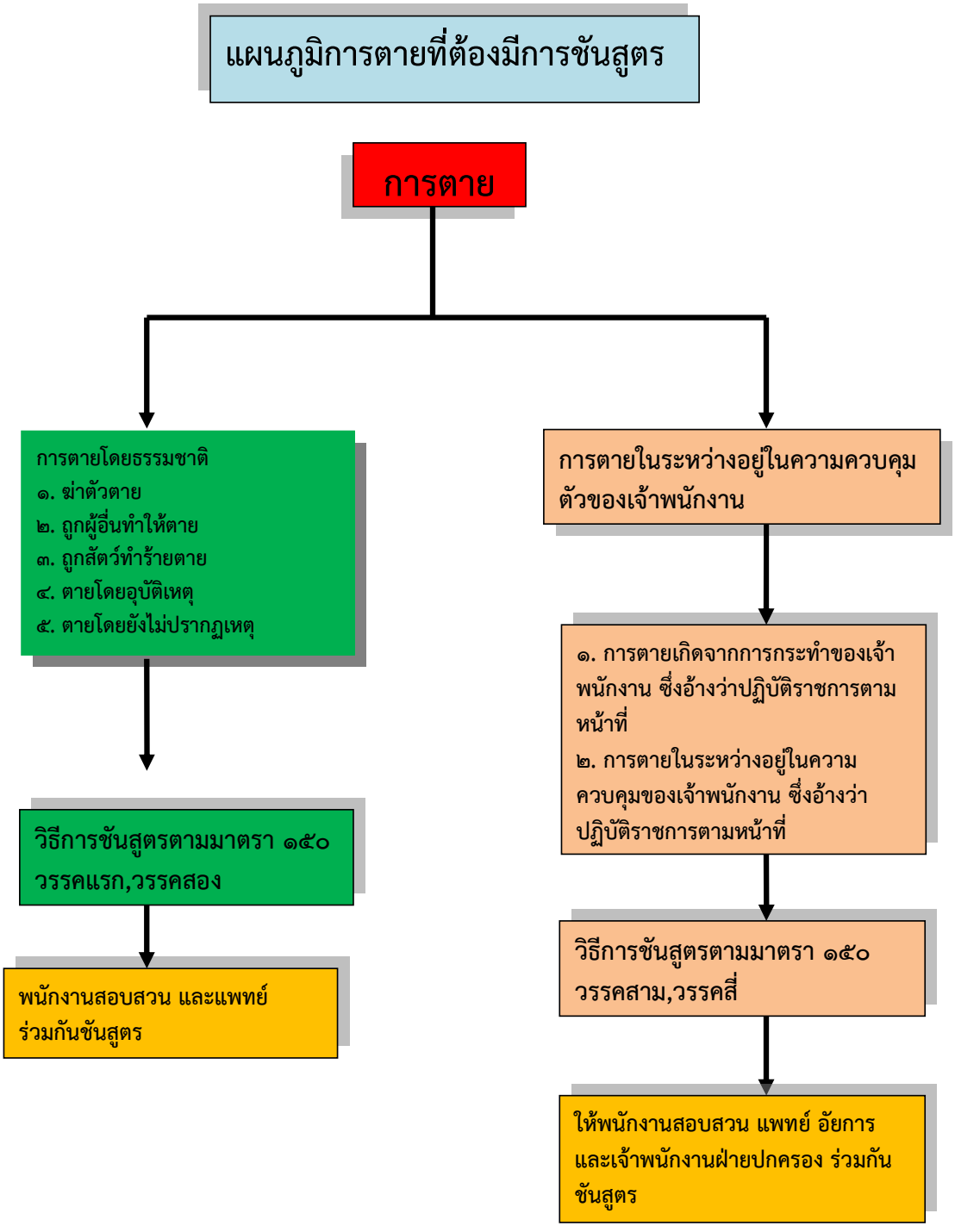
ให้พร้อม และที่สำคัญการเก็บภาพถ่ายและลงรายละเอียดชื่อ วัน เวลา ให้ชัดเจน เป็นเรื่องจำเป็นเพราะเมื่อเวลาผ่านไปเราจะไม่สามารถจำได้ว่าภาพไหนเป็นการชันสูตรพลิกศพ ใคร ที่ไหน เมื่อไหร่ เพราะอนาคตอาจต้องใช้ภาพนั้นเป็นวัตถุพยานเพื่อให้การต่อศาล และในส่วนของเหตุและพฤติการณ์ที่ตาย ไม่ควรระบุในลักษณะของการยืนยันหรือรับรองเหตุการณ์ว่าความตายเกิดจากการต่อสู้กับเจ้าพนักงาน เว้นแต่ผู้ชันสูตรพลิกศพจะอยู่ในเหตุการณ์ขณะเกิดเหตุด้วย และข้อเท็จจริงเป็นเช่นนั้น กรณีดังกล่าวควรให้ปรากฏข้อความในลักษณะว่าผู้ใดเป็นผู้กล่าวอ้างว่าเป็นผู้กระทำให้ตาย ด้วยวิธีใด และความตายมาจากเหตุดังกล่าวหรือไม่อย่างไร หรือสันนิษฐานเบื้องต้นว่าตายเพราะเหตุใด ก่อนที่พนักงานฝ่ายปกครองจะลงนามร่วมชันสูตรพลิกศพกับฝ่ายอื่นในแบบรายงานของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ขอให้บันทึกข้อความให้ปรากฏว่าได้แจ้งให้พนักงานสอบสวนถือปฏิบัติตามข้อบังคับกระทรวงมหาดไทย ที่ ๑/๒๕๐๙ ลงวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๙ ข้อ ๑๓ ที่ระบุให้พนักงานสอบสวนรีบแจ้งให้ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอแล้วแต่กรณีทราบ เพื่อสั่งให้พนักงานสอบสวนฝ่ายปกครองเข้าร่วมสอบสวนคดีดังกล่าว และเมื่อจังหวัดหรือนายอำเภอจะส่งพนักงานสอบสวนฝ่ายปกครองเข้าร่วมสอบสวนคดีดังกล่าวตามที่รับแจ้งจากพนักงานสอบสวน ทั้งนี้เพื่อให้การสอบสวนไม่ต้องตกอยู่ภายใต้ข้อจำกัด การบันทึกรายละเอียดในแบบรายงานฯ (ชศ.๒ - ชศ.๗) ขอให้ระบุชื่อ ที่อยู่ อายุ และเพศผู้ตายให้ครบถ้วน โดยเฉพาะในแบบ ชศ. ๓ ตอนล่าง ให้ระบุเวลาที่เริ่มทำการชันสูตรพลิกศพและเวลาที่ทำการชันสูตรพลิกศพเสร็จไว้ด้วย เมื่อร่วมกันชันสูตรพลิกศพกับผู้มีหน้าที่ชันสูตรพลิกศพอื่นตามกฎหมายแล้วให้ร่วมลงลายมือชื่อในแบบรายงานชันสูตรพลิกศพของพนักงานสอบสวนและขอสำเนาทุกครั้งเพื่อรายงานผู้บังคับบัญชาส่วนการรายงานให้กรมการปกครองทราบ เมื่อทำการชันสูตรพลิกศพแล้วเสร็จ นอกจากร่วมบันทึกลงในแบบรายงานการชันสูตรพลิกศพของพนักงานสอบสวนแล้วให้บันทึกผลการชันสูตรพลิกศพต่อผู้บังคับบัญชา หากกรณีที่มีความเห็นไม่ตรงกันและไม่อาจลงชื่อในแบบรายงานการชันสูตรพลิกศพของพนักงานสอบสวนได้ ให้บันทึกความเห็นแย้งไว้ในบันทึกผู้ชันสูตรพลิกศพตามแบบ ชศ. ๗ มอบให้พนักงานสอบสวนหนึ่งชุด พร้อมบันทึกให้ทราบว่ามีความเห็นแย้งไว้ในแบบรายงานการชันสูตรพลิกศพของพนักงานสอบสวน

๓.๔ นอกจากนี้การรายงานเป็นสิ่งสำคัญจังหวัดและอำเภอจะต้องรายงานตามแบบ ชศ. ๑,๒,๖ และแบบรายงานการชันสูตรพลิกศพของสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่ทุกฝ่ายร่วมลงนามตามปกติแล้ว ขอให้จังหวัดจัดทำสรุปรายงานฯ ทุกรอบ ๓ เดือน รวม ๔ ระยะ คือ ระยะที่ ๑ ต.ค.-ธ.ค. ให้รายงานภายในวันที่ ๕ ม.ค. ระยะที่ ๒ ม.ค. - มี.ค. ให้รายงานภายในวันที่ ๕ เม.ย. ระยะที่ ๓ เม.ย. - มิ.ย. ให้รายงานภายในวันที่ ๕ ก.ค. ระยะที่ ๔ ก.ค. - ก.ย. ให้รายงานภายในวันที่ ๕ ต.ค. ส่งให้กรมการปกครอง สำหรับใช้เป็นข้อมูล ในการจัดสรรเงินค่าตอบแทนให้ผู้ชันสูตรพลิกศพ

๓.๕ การเบิกจ่ายค่าตอบแทนการชันสูตรพลิกศพแก่พนักงานฝ่ายปกครองผู้ปฏิบัติหน้าที่ชันสูตรพลิกศพตามระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยการจ่ายค่าตอบแทน หรือค่าป่วยการค่าพาหนะเดินทางและค่าเช่าที่พักของแพทย์และเจ้าพนักงานผู้ได้ทำการชันสูตรพลิกศพตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา ๑๕๐ พ.ศ.๒๕๔๓ ข้อ ๔ กรณีการชันสูตรพลิกศพในที่เกิดเหตุให้จ่ายค่าตอบแทนหรือค่าป่วยการแก่แพทย์และเจ้าพนักงานผู้ได้ทำการชันสูตรพลิกศพในแต่ละครั้ง ไม่เกิน ๘๐๐ บาท ต่อคน และข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยระเบียบการปฏิบัติหน้าที่ชันสูตรพลิกศพของพนักงานฝ่ายปกครอง พ.ศ.๒๕๔๓ ข้อ ๑๖ ผู้ทำการชันสูตรพลิกศพ มีสิทธิได้รับค่าตอบแทนหรือค่าป่วยการค่าพาหนะเดินทาง และค่าเช่าที่พักตามระเบียบที่กระทรวงยุติธรรมกำหนด โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง ซึ่งส่วนกลางจะจัดสรรและโอนงบประมาณค่าตอบแทนให้แก่พนักงานฝ่ายปกครองที่ปฏิบัติหน้าที่ชันสูตรพลิกศพในส่วนภูมิภาค ปีละ ๒ ครั้ง ครั้งที่ ๑ ประมาณเดือนตุลาคม ครั้งที่ ๒ ประมาณเดือนเมษายน ยอดงบประมาณที่จัดสรรจะพิจารณาจากสถิติข้อมูลการชันสูตรพลิกศพย้อนหลัง ๒-๓ ปี ซึ่งอำเภอสามารถทำเรื่องเบิกจ่ายค่าตอบแทนไปที่จังหวัดได้ทันทีหลังจากปฏิบัติหน้าที่เสร็จ และหากงบประมาณค่าตอบแทนที่ส่วนกลางจัดสรรให้ไม่เพียงพอ จังหวัดสามารถขอเพิ่มเติมตามความเป็นจริงได้ที่ส่วนกลาง ภายในต้นเดือนกันยายน ทั้งนี้การจัดสรรงบประมาณค่าตอบแทนให้ภูมิภาคจะให้จังหวัดรายงานข้อมูลผลการปฏิบัติงานด้านการชันสูตรพลิกศพอย่างเคร่งครัด สำหรับปัญหาที่พบจากการตรวจนิเทศของเจ้าหน้าที่ส่วนกลางพบว่า บางอำเภอเมื่อปฏิบัติ

หน้าที่ชันสูตร พลิกศพเสร็จแล้วเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติไม่ยอมทำเรื่องเบิกค่าตอบแทนไปที่จังหวัดเนื่องจากมีสาเหตุมาจากการ ไม่ทราบขั้นตอนการเบิกอย่างไร หรือไม่ทราบว่าสามารถเบิกค่าตอบแทนการปฏิบัติหน้าที่ได้ เพราะฉะนั้น หากอำเภอมีปัญหาในเรื่องการปฏิบัติให้โทรสอบถามได้ที่ส่วนอำนวยความเป็นธรรม สำนักการสอบสวนและนิติการ หมายเลขโทรศัพท์ ๐ ๒๓๕๖ ๙๕๕๖ - ๗

หมายเหตุ ๑) การตายโดยการประหารชีวิตตามกฎหมายไม่ต้องชันสูตร

๒) การตายโดยธรรมชาติ (เป็นโรคมะเร็ง เบาหวาน เป็นต้น) โดยมิได้อยู่ในการควบคุมของเจ้าพนักงานไม่ต้องชันสูตร

๔. กรณีตัวอย่าง/ข้อหารือที่พบบ่อย หมายเลขโทรศัพท์เพื่อการสอบถามและหารือ

ส่วนอำนวยความเป็นธรรม สำนักการสอบสวนและนิติการ

หมายเลขโทรศัพท์ ๐ ๒๓๕๖ ๙๕๕๗

หมายเลขโทรสาร ๐ ๒๓๕๖ ๙๕๕๖

๒.๕

การอำนวยการกองอาสารักษาดินแดน

๒.๕.๑ การบริหารงานกองร้อยอาสารักษาดินแดนอำเภอ

๒.๕.๒ การบริหารงานยุทธการและการข่าว

๒.๕.๓ การควบคุมยุทธภัณฑ์

๒.๕.๔ การบริหารงานกองร้อยอาสารักษาดินแดนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

๒.๕.๕ การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

๒.๕.๑ การบริหารงานกองร้อยอาสารักษาดินแดนอำเภอ

๑. ประเด็นภารกิจ

การบริหารงานกองร้อยอาสารักษาดินแดนอำเภอ (การดำเนินการทางวินัย)

๒. ระเบียบ/กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติวินัยกองอาสารักษาดินแดน พ.ศ. ๒๕๐๙

๓. เป้าหมายการปฏิบัติงาน อำนาจหน้าที่ และแนวทางการปฏิบัติงานของนายอำเภอ

๓.๑ เป้าหมายในภาพรวม

ผู้บังคับกองร้อย หรือผู้บังคับบัญชา สามารถลงทัณฑ์สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน ผู้กระทำความผิดซึ่งไม่ประพฤติหรือปฏิบัติตามข้อบังคับ ระเบียบ แบบธรรมเนียมของกองอาสารักษาดินแดน เมื่อมีการกระทำผิดวินัย ผู้บังคับบัญชาสามารถลงทัณฑ์ผู้กระทำความผิดวินัย ได้ ๓ สถาน ได้แก่ ภาคทัณฑ์ ทัณฑกรรม และกักบริเวณ

๓.๒ อำนาจหน้าที่ของนายอำเภอ

มีอำนาจลงทัณฑ์ในฐานะผู้บังคับบัญชา (ผบ.ร้อย.อส.อ.) สามารถสั่งลงทัณฑ์ได้ตามตารางชั้นผู้ลงทัณฑ์และผู้รับลงทัณฑ์ (ตามแบบฟอร์มตารางชั้นผู้ลงทัณฑ์และผู้รับลงทัณฑ์)

๓.๓ แนวทางการปฏิบัติงานในอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอ

ก่อนดำเนินการลงทัณฑ์ ให้ตั้งคณะกรรมการขึ้นอย่างน้อยสามคนเพื่อทำการสอบสวน โดยมีประธานกรรมการต้องมียศสูงกว่าผู้ถูกสอบสวน และผู้เป็นกรรมการต้องมียศไม่ต่ำกว่าผู้ถูกสอบสวน (มาตรา ๑๕) และหากเป็นการกระทำผิดต่อหน้าผู้บังคับบัญชา หรือได้รับสารภาพต่อผู้บังคับบัญชา ผู้มีอำนาจสั่งลงทัณฑ์ สั่งลงทัณฑ์ได้โดยไม่ต้องตั้งคณะกรรมการสอบสวน (มาตรา ๑๕ วรรคสอง)

ข้อแนะนำ ควรให้ผู้กระทำผิดทำหนังสือรับสารภาพเพื่อประกอบความรับผิด

๔. ข้อหารือที่พบบ่อย และหมายเลขโทรศัพท์เพื่อการสอบถามและหารือ

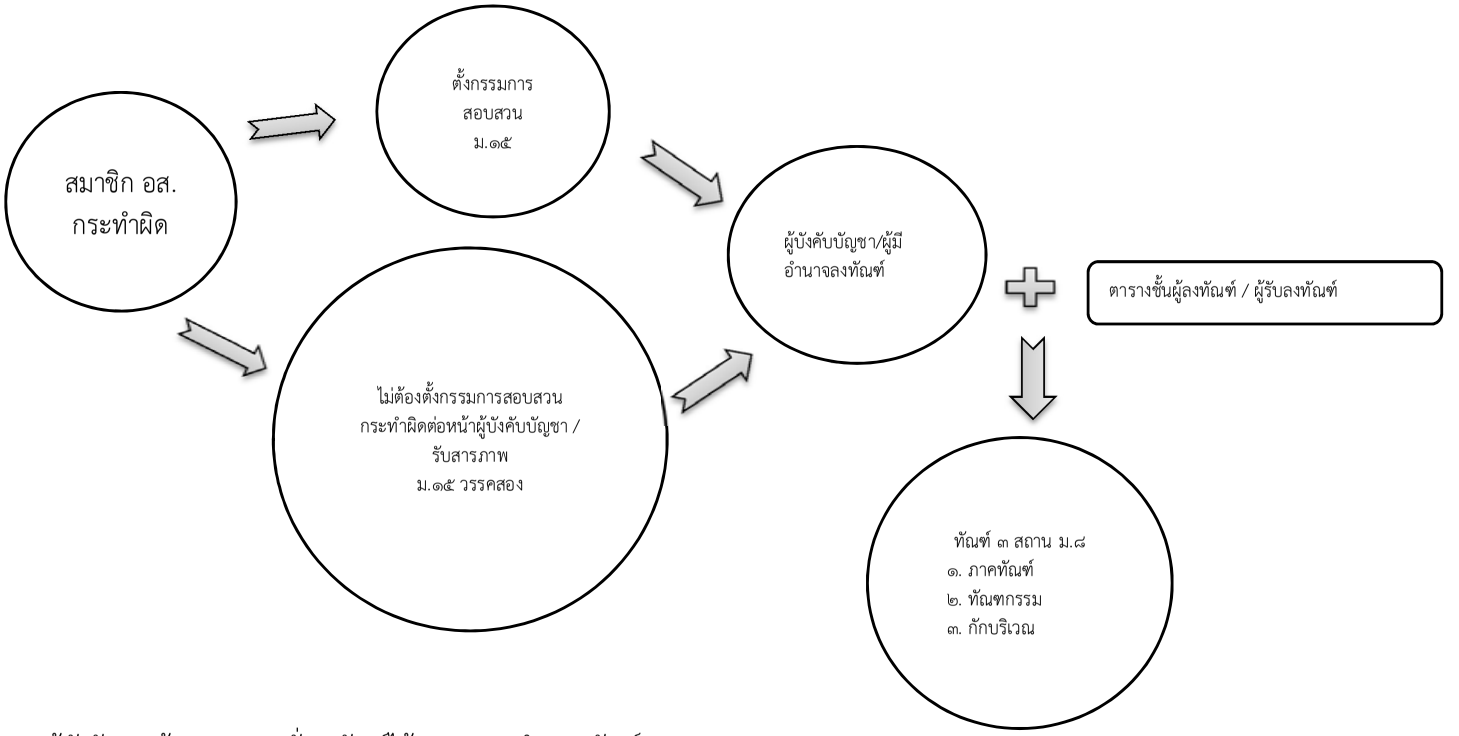
สำนักอำนวยการกองอาสารักษาดินแดน

ส่วนกำลังพล

ฝ่ายอำนวยการกองอาสารักษาดินแดน

หมายเลขโทรศัพท์ ๐ ๒๒๗๘ ๑๐๐๘ ต่อ ๒๒๓ โทรสาร ๐ ๒๑๒๖ ๖๕๕๗

การลงทัณฑ์แก่ผู้กระทำความผิดวินัย

ผู้บังคับกองร้อย สามารถสั่งลงทัณฑ์ได้ตามตารางกำหนดทัณฑ์

๑) ทัณฑกรรม - จ่ากองร้อย ได้ ๒ วัน
- ผู้บังคับหมู่ ได้ ๒ วัน
- สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน ได้ ๒ วัน

๒) กักบริเวณ - รองผู้บังคับกองร้อย ได้ ๓ วัน
- ผู้บังคับหมวด ได้ ๓ วัน
- จ่ากองร้อย ได้ ๗ วัน
- ผู้บังคับหมู่ ได้ ๗ วัน
- สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน ได้ ๑๐ วัน

๑. ประเด็นภารกิจ

การบริหารงานกองร้อยอาสารักษาดินแดนอำเภอ
(การรายงานเมื่อสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนต้องหาคดีอาญา)

๒. ระเบียบ/กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง

ระเบียบที่ ๗ เรื่อง การรายงานเมื่อสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนต้องหาคดีอาญา

๓. อำนาจหน้าที่ และแนวทางการปฏิบัติงานของนายอำเภอ

๓.๑ เป้าหมายในภาพรวม

นายอำเภอในฐานะผู้บังคับกองร้อยฯ หรือผู้บังคับบัญชา ที่สมาชิกกองอาสารักษาดินแดนที่อยู่ภายใต้การบังคับบัญชา ผู้ใดตกเป็นผู้ต้องหาคดีอาญา ให้ทำการรายงานให้ผู้บังคับกองร้อยอาสารักษาดินแดนจังหวัดทราบ ตามระเบียบที่ ๗ เรื่อง การรายงานเมื่อสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนต้องหาคดีอาญา

๓.๒ อำนาจหน้าที่ของนายอำเภอ

นายอำเภอในฐานะผู้บังคับกองร้อยฯ รายงานให้จังหวัดทราบถึงการที่สมาชิกกองอาสารักษาดินแดนตกเป็นผู้ต้องหาในคดีอาญา

๓.๓ แนวทางการปฏิบัติงานในอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอ

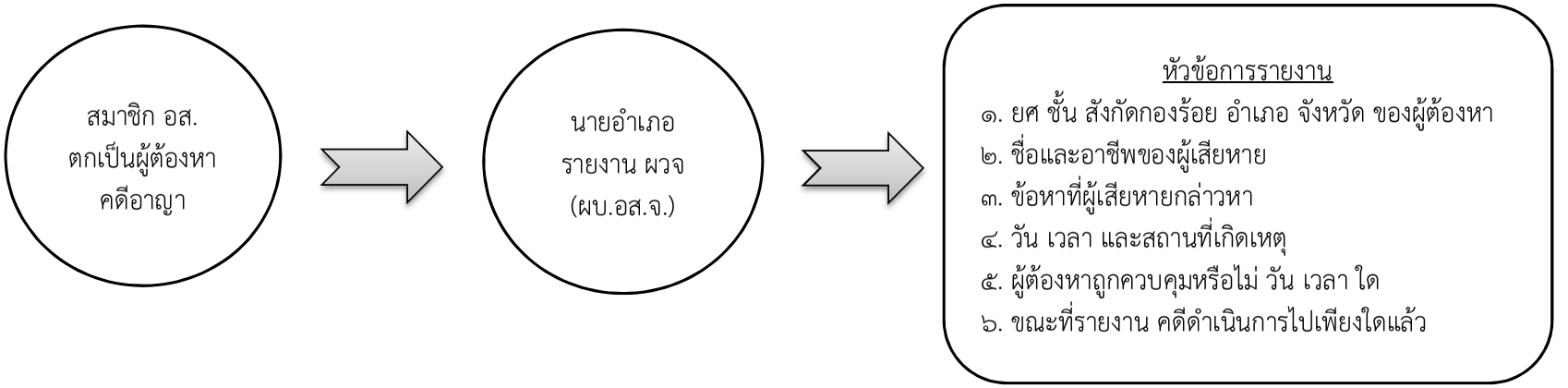
เมื่อทราบว่ามีสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนตกเป็นผู้ต้องหาคดีอาญา ให้นายอำเภอในฐานะผู้บังคับกองร้อยฯ หรือผู้บังคับบัญชารายงานให้ผู้บังคับการจังหวัดทราบ ตามหัวข้อดังนี้

๑) ยศ ชั้น สังกัดกองร้อย อำเภอ จังหวัด ของผู้ต้องหา
๒) ชื่อและอาชีพของผู้เสียหาย
๓) ข้อหาที่ผู้เสียหายกล่าวหา
๔) วัน เวลา และสถานที่เกิดเหตุ
๕) ผู้ต้องหาถูกควบคุมหรือไม่ วัน เวลา ใด
๖) ขณะที่รายงาน คดีดำเนินการไปเพียงใดแล้ว

๔. หมายเลขโทรศัพท์เพื่อการสอบถามและหารือ

ส่วนกำลังพล
ฝ่ายอำนวยการกองอาสารักษาดินแดน
หมายเลขโทรศัพท์ ๐ ๒๒๗๘ ๑๐๐๘ ต่อ ๒๒๓ โทรสาร ๐ ๒๑๒๖ ๖๕๕๗

การรายงานเมื่อสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนต้องหาคดีอาญา

๑. ประเด็นภารกิจ

การบริหารงานกองร้อยอาสารักษาดินแดนอำเภอ (การให้ออกจากสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน)

๒. ระเบียบ/กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง

ข้อบังคับที่ ๔ เรื่อง กำหนดวิธีการให้ออกจากสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน พ.ศ.๒๔๙๘

๓. อำนาจหน้าที่ และแนวทางการปฏิบัติงานของนายอำเภอในฐานะผู้บังคับกองร้อยอาสารักษาดินแดนอำเภอ

๓.๑ เป้าหมายในภาพรวม

สมาชิกกองอาสารักษาดินแดนจะต้องออกจากการเป็นสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน ด้วยสาเหตุ ตาย ลาออก ขาดคุณสมบัติการเป็นสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน ต้องรับโทษจำคุกโดยคำพิพากษา ต้องโทษทางวินัยจนเป็นเหตุให้ต้องออก และผู้บังคับบัญชาสั่งให้ออกเมื่อสอบสวนแล้วเห็นว่าเป็นผู้บกพร่องในทางความประพฤติ ความสามารถไม่พอกับตำแหน่ง มีพฤติการณ์อันไม่น่าไว้วางใจอาจก่อให้เกิดความเสียหายหรือเป็นภัยแก่ประเทศชาติ

๓.๒ อำนาจหน้าที่ของนายอำเภอ

เมื่อมีผู้ประสงค์ขอลาออกจากการเป็นสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนให้ยื่นหนังสือขอลาออกต่อผู้บังคับบัญชา (ผบ.ร้อย.อส.อ.) เพื่อเสนอไปยังผู้บังคับการจังหวัด และเมื่อสั่งอนุญาตแล้วจึงให้ถือว่าออกจากสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนได้ นายอำเภอในฐานะหรือผู้บังคับบัญชาสั่งให้ออกเมื่อสอบสวนแล้ว ถ้าความผิดซึ่งหน้าสั่งให้ออกโดยไม่ต้องทำการสอบสวน

๓.๓ แนวทางการปฏิบัติงานในอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอ

การสั่งให้ออกเหตุเพราะเป็นผู้บกพร่องในทางความประพฤติความ สามารถไม่พอกับตำแหน่ง มีพฤติการณ์อันไม่น่าไว้วางใจอาจก่อให้เกิดความเสียหาย หรือเป็นภัยแก่ประเทศชาติหากมีพฤติการณ์ ข้อ ๑ (๖) ที่มีพฤติการณ์ หรือหลักฐานปรากฏชัดแจ้ง จะสั่งให้ออกจากสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนโดยไม่ต้องทำการสอบสวน ตามข้อ ๓ วรรคหนึ่ง

หากต้องทำการสอบสวนให้ผู้บังคับบัญชาตั้งแต่ผู้บังคับกองร้อยตั้งกรรมการอย่างน้อย ๓ คนโดยประธานกรรมการต้องมียศสูงกว่าผู้ถูกสอบสวนทำการสอบสวน ให้ทำการสอบสวนแล้วเสร็จภายใน ๓๐ วัน ตามข้อ ๓ วรรคสอง วรรคสาม

ในระหว่างการสอบสวน ผู้บังคับบัญชาจะสั่งพักหน้าที่ผู้ถูกสอบสวนจนกว่าจะสอบสวนเสร็จสิ้นได้ ตามข้อ ๔ เมื่อได้สั่งให้ผู้ใดออกจากสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน จะต้องรายงานให้ผู้บัญชาการกองอาสารักษาดินแดนทราบ ตาม ข้อ ๖ พร้อมทั้งแจ้งสิทธิอุทธรณ์ให้ผู้ถูกให้ออกทราบ

ผู้ถูกสั่งให้ออกสามารถอุทธรณ์โดยทำเป็นหนังสือยื่นต่อผู้บัญชาการกองอาสารักษาดินแด ภายใน ๓๐ วัน นับแต่ได้รับทราบคำสั่งให้ออก ตามข้อ ๙

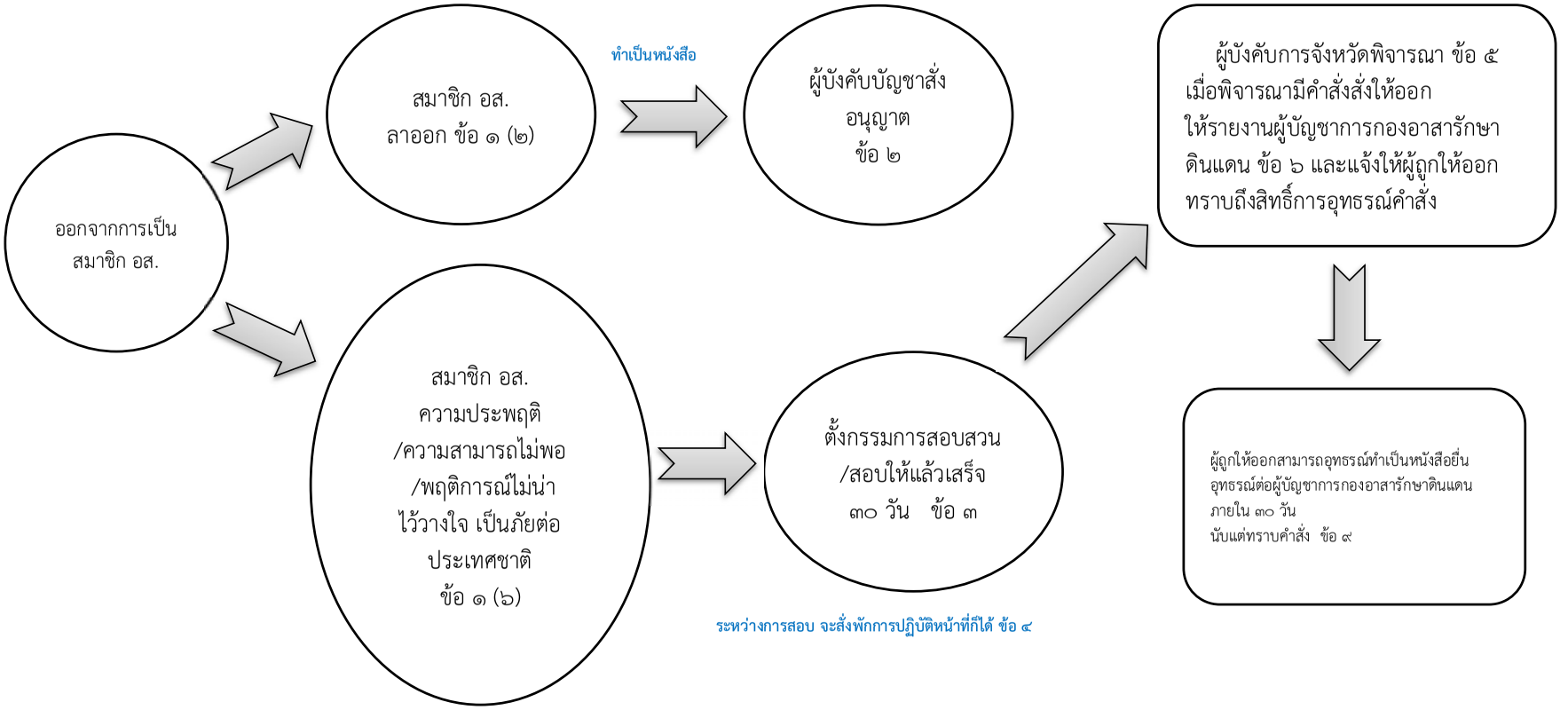
๔. กรณีตัวอย่าง/ข้อหารือที่พบบ่อย หมายเลขโทรศัพท์เพื่อการสอบถามและหารือ

ส่วนกำลังพล

ฝ่ายอำนวยการกองอาสารักษาดินแดน

หมายเลขโทรศัพท์ ๐ ๒๒๗๘ ๑๐๐๘ ต่อ ๒๒๓ โทรสาร ๐ ๒๑๒๖ ๖๕๕๗

กำหนดวิธีการให้ออกจากสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน

๑. ประเด็นภารกิจ

การบริหารงานกองร้อยอาสารักษาดินแดนอำเภอ
(การขอพระราชทานชั้นยศ นายหมวดตรี ให้แก่สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน)

๒. ระเบียบ/กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง

ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการขอพระราชทานชั้นยศ นายหมวดตรี ให้แก่สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน พ.ศ.๒๕๕๖

๓. อำนาจหน้าที่ และแนวทางการปฏิบัติงานของนายอำเภอ

๓.๑ เป้าหมายในภาพรวม

สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน ที่เสียชีวิต หรือได้รับบาดเจ็บจนพิการทุพพลภาพจากการปฏิบัติหน้าที่ หรือสมาชิก อส. ที่มีอายุตั้งแต่ ๕๓ ปีขึ้นไป และเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความวิริยะ อุตสาหะ มีผลงานเป็นที่ประจักษ์ และเป็นผลดีแก่หน่วย หรือสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนที่จะเกษียณอายุ (อายุหกสิบปีบริบูรณ์) ซึ่งเป็นบุคคลที่ประกอบคุณประโยชน์อย่างยิ่งต่อประเทศชาติ สมควรได้รับการตอบแทนคุณงามความดี เพื่อเป็นเกียรติและบำรุงขวัญกำลังใจแก่สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน และวงศ์ตระกูล

๓.๒ อำนาจหน้าที่ของนายอำเภอ

๓.๒.๑ รวบรวมรายชื่อสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน ผู้ที่มีคุณสมบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการขอพระราชทานชั้นยศ นายหมวดตรี ให้แก่สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน พ.ศ. ๒๕๕๖ รายงานให้กองบังคับการกองอาสารักษาดินแดนจังหวัด เพื่อรายงานให้กองบัญชาการกองอาสารักษาดินแดน นำเข้าสู่คณะกรรมการพิจารณาการขอพระราชทานชั้นยศ นายหมวดตรี

๓.๒.๒ แบบฟอร์ม เอกสารที่เกี่ยวข้อง

๑) แบบคำขอพระราชทานชั้นยศ นายหมวดตรี ให้แก่สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน
๒) สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน หรือสำเนาทะเบียนบ้าน
๓) สำเนาคำสั่งบรรจุสั่งใช้เป็นสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (ครั้งแรก)
๔) สำเนาคำสั่งเลื่อนยศเป็นนายหมู่ใหญ่
๕) สำเนาคำสั่งใช้ประจำปี
๖) สำเนาคำสั่งค่าตอบแทนปัจจุบัน (เลื่อนขั้น)

๓.๓ แนวทางการปฏิบัติงานในอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอ

ผู้ที่จะได้รับพระราชทานยศกองอาสารักษาดินแดน ได้แก่

๓.๓.๑ สมาชิกกองอาสารักษาดินแดนที่เสียชีวิต หรือได้รับบาดเจ็บจนพิการทุพพลภาพจากการปฏิบัติหน้าที่

๓.๓.๒ สมาชิกกองอาสารักษาดินแดนที่มีอายุตั้งแต่ห้าสิบสามปีขึ้นไป และเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความวิริยะ อุตสาหะ มีผลงานเป็นที่ประจักษ์ และเป็นผลดีแก่หน่วย

๓.๓.๓ สมาชิกกองอาสารักษาดินแดนที่จะเกษียณอายุ (อายุหกสิบปีบริบูรณ์) ในปีงบประมาณถัดไป ทั้งนี้ สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (๒) และ (๓) ต้องประกอบด้วยคุณสมบัติ ดังนี้

๑) มีระยะเวลาการปฏิบัติหน้าที่ติดต่อกันไม่น้อยกว่ายี่สิบปี
๒) ได้รับค่าตอบแทนขั้นสูงสุด

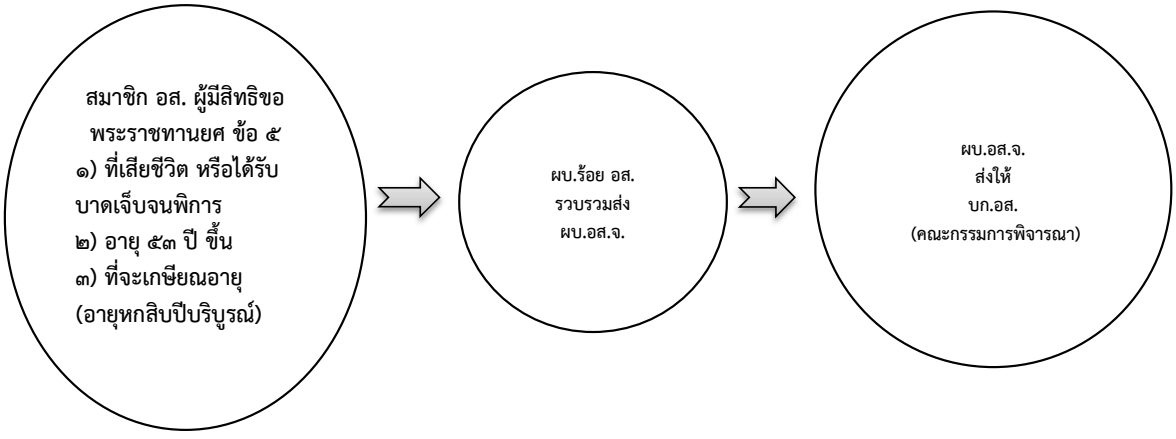
๓) ได้รับชั้นยศนายหมู่ใหญ่มาไม่น้อยกว่าห้าปี

๔) เป็นผู้มีความประพฤติเรียบร้อย มีศีลธรรมอันดี มีความวิริยะ อุตสาหะ มีผลงานเป็นที่ประจักษ์ และเป็นผลดีแก่หน่วย

๔. กรณีตัวอย่าง/ข้อหารือที่พบบ่อย หมายเลขโทรศัพท์เพื่อการสอบถามและหารือ

ส่วนกำลังพล ฝ่ายอำนวยการกองอาสารักษาดินแดน

หมายเลขโทรศัพท์ ๐ ๒๒๗๘ ๑๐๐๘ ต่อ ๒๒๑ โทรสาร ๐ ๒๑๒๖ ๖๕๕๗

สมาชิก อส. ตาม ๒) และ ๓) มีเงื่อนไขดังนี้

ก.มีคุณสมบัติ

๑. ปฏิบัติหน้าที่ติดต่อกันไม่น้อยกว่ายี่สิบปี

๒. ได้รับค่าตอบแทนขั้นสูงสุด

๓. ได้รับยศนายหมู่ใหญ่ มาไม่น้อยกว่าห้าปี

๔. มีความประพฤติเรียบร้อย ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความวิริยะ อุตสาหะ และบังเกิดผลดีแก่ทางราชการ

ข.ไม่มีลักษณะต้องห้าม

๑. ไม่เป็นผู้ถูกลงทัณฑ์ หรือถูกลงโทษในรอบปีที่จะเกษียณ เว้นแต่โทษภาคทัณฑ์

๒. ไม่เป็นผู้อยู่ในระหว่างการพักการปฏิบัติหน้าที่ / ถูกตั้งกรรมการสอบวินัย / ถูกพนักงานอัยการฟ้องคดีอาญา เว้นแต่ความผิดกระทำโดยประมาท

๑. ประเด็นภารกิจ

การบริหารงานกองร้อยอาสารักษาดินแดนอำเภอ (การขอเข็มอาสารักษาดินแดนสดุดี)

๒. ระเบียบ/กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง

ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยเข็มอาสารักษาดินแดนสดุดี พ.ศ.๒๕๒๔ และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๒๖

๓. อำนาจหน้าที่ และแนวทางการปฏิบัติงานของนายอำเภอ

๓.๑ เป้าหมายในภาพรวม

เพื่อเป็นเกียรติ ขวัญกำลังใจ ให้เป็นที่ระลึกและเป็นสัญลักษณ์ของเกียรติยศแก่สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน ผู้ประกอบคุณงามความดีและผู้มีอุปการคุณแก่กิจการกองอาสารักษาดินแดน

๓.๒ อำนาจหน้าที่ของนายอำเภอ

๓.๒.๑ รวบรวมรายชื่อสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน และผู้มีอุปการคุณแก่กิจการกองอาสารักษาดินแดน ที่มีคุณสมบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยเข็มอาสารักษาดินแดนสดุดี พ.ศ.๒๕๒๔ และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๒๖ รายงานให้กองบังคับการกองอาสารักษาดินแดนจังหวัด เพื่อรายงานให้กองบัญชาการกองอาสารักษาดินแดน นำเข้าสู่คณะกรรมการพิจารณา

๓.๒.๒ แบบฟอร์มเอกสารที่เกี่ยวข้อง

๑) แบบผลงานผู้เสนอขอรับเข็มอาสารักษาดินแดนสดุดี

๒) สำเนาคำสั่งใช้ประจำปี

ข้อแนะนำ ให้เขียนผลงาน รวมระยะเวลาการปฏิบัติหน้าที่ไม่น้อยกว่าสองปี (ไม่ต่อเนื่องก็ได้)

๓.๓ แนวทางการปฏิบัติงานในอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอ

ผู้ที่จะได้รับการพิจารณาให้ได้รับเข็มอาสารักษาดินแดนสดุดี

๑) เป็นผู้บังคับบัญชา เจ้าหน้าที่ สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน ต่อสู้กับผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์หรือโจรก่อการร้าย ด้วยความกล้าหาญเป็นผลดีต่อหน่วย หรือได้รับบาดเจ็บสาหัส หรือเสียชีวิต

๒) ผู้บังคับบัญชา เจ้าหน้าที่ ปฏิบัติหน้าที่ไม่น้อยกว่า ๒ ปี

๓) สมาชิกกองอาสารักษาดินแดนที่ปฏิบัติหน้าที่มาไม่น้อยกว่า ๑๕ ปี

๔) สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน ผู้ที่ได้รับรางวัลปฏิบัติงานดีเด่นประจำปี

๕) ผู้ช่วยเหลือผู้บังคับบัญชา เจ้าหน้าที่ สมาชิกกองอาสารักษาดินแดนต่อสู้กับผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์หรือโจรก่อการร้าย จนได้รับบาดเจ็บสาหัส หรือเสียชีวิต

๖) บุคคลที่สนับสนุนกิจการกองอาสารักษาดินแดน บริจาคเงินทรัพย์สินไม่น้อยกว่าห้าหมื่นบาท เป็นกรรมการ หรือผู้ดำเนินงานในสมาคม มูลนิธิ หรือองค์การกุศล ซึ่งช่วยเหลือกิจการกองอาสารักษาดินแดน ครั้งเดียว หรือหลายครั้งเป็นจำนวนเงินหรือทรัพย์สินไม่น้อยกว่าห้าแสนบาท

๗) บุคคลผู้ทำคุณประโยชน์อย่างยิ่งต่อกิจการกองอาสารักษาดินแดน หรือประเทศชาติโดยส่วนรวม อันสมควรได้รับการยกย่องเป็นพิเศษ

๔. กรณีตัวอย่าง/ข้อหารือที่พบบ่อย หมายเลขโทรศัพท์เพื่อการสอบถามและหารือ

ส่วนกำลังพล

ฝ่ายอำนวยการกองอาสารักษาดินแดน

หมายเลขโทรศัพท์ ๐ ๒๒๗๘ ๑๐๐๘ ต่อ ๒๒๑ โทรสาร ๐ ๒๑๒๖ ๖๕๕๗

การขอเข็มอาสารักษาดินแดนสดุดี

คุณสมบัติผู้ที่ขอรับเข็มอาสารักษาดินแดนสดุดี

(๑) เป็นผู้บังคับบัญชา เจ้าหน้าที่ สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน ต่อสู้กับผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ หรือโจรก่อการร้ายจนได้รับบาดเจ็บสาหัส หรือเสียชีวิต

(๒) ผู้บังคับบัญชา เจ้าหน้าที่ ปฏิบัติหน้าที่ไม่น้อยกว่า ๒ ปี

(๓) สมาชิกกองอาสารักษาดินแดนที่ปฏิบัติหน้าที่มาไม่น้อยกว่า ๑๕ ปี

(๔) สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน ผู้ที่ได้รับรางวัลปฏิบัติงานดีเด่นประจำปี

(๕) ผู้ช่วยเหลือผู้บังคับบัญชา เจ้าหน้าที่ สมาชิกกองอาสารักษาดินแดนต่อสู้กับผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ หรือโจรก่อการร้ายจนได้รับบาดเจ็บสาหัส หรือเสียชีวิต

(๖) บุคคลที่สนับสนุนกิจการกองอาสารักษาดินแดน บริจาคเงินหรือทรัพย์สินไม่น้อยกว่าห้าหมื่นบาท กรรมการ ผู้ดำเนินงานในสมาคม มูลนิธิ หรือองค์การกุศลซึ่งช่วยเหลือกิจการกองอาสารักษาดินแดนเป็นจำนวนเงินหรือทรัพย์สินไม่น้อยกว่าห้าแสนบาท

(๗) บุคคลผู้ทำคุณประโยชน์อย่างยิ่งต่อกิจการกองอาสารักษาดินแดน หรือประเทศชาติโดยส่วนรวม อันสมควรได้รับการยกย่องเป็นพิเศษ

ผบ.ร้อย อส.
รวบรวมส่ง
ผบ.อส.จ.

ผบ.อส.จ.
ส่งให้
บก.อส.
(คณะกรรมการพิจารณา)

๒.๕.๒ การบริหารงานยุทธการและการข่าว

๑. ประเด็นภารกิจ

การบริหารงานยุทธการและการข่าว

๒. ระเบียบ/กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ พ.ร.บ.กองอาสารักษาดินแดน พ.ศ. ๒๔๙๗

๒.๑.๑ มาตรา ๔ ให้จัดตั้งกองอาสารักษาดินแดนเป็นองค์การขึ้นอยู่ในกระทรวงมหาดไทยมีฐานะเป็นนิติบุคคล เรียกว่า “กองอาสารักษาดินแดน”

๒.๑.๒ มาตรา ๕ กองอาสารักษาดินแดนแบ่งออกเป็นสองส่วน คือ

(๑) ส่วนกลาง

(๒) ส่วนภูมิภาค

๒.๑.๓ มาตรา ๘ กองอาสารักษาดินแดนส่วนภูมิภาค ประกอบด้วยกองอาสารักษาดินแดนจังหวัด และกองอาสารักษาดินแดนอำเภอ ตามชื่อท้องที่ที่ได้ประกาศตั้งขึ้น

๒.๑.๔ มาตรา ๙ ตำแหน่งผู้บังคับบัญชาและเจ้าหน้าที่ ตลอดจนอำนาจการปกครองบังคับบัญชารวมทั้งการกำหนดอัตรากำลังของแต่ละหน่วยในกองอาสารักษาดินแดน **ให้กำหนดโดยกฎกระทรวง**

๒.๑.๕ มาตรา ๑๖ กองอาสารักษาดินแดนมีหน้าที่

(๑) บรรเทาภัยที่เกิดจากธรรมชาติและการกระทำของข้าศึก

(๒) ทำหน้าที่ตำรวจรักษาความสงบภายในท้องที่ร่วมกับพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ

(๓) รักษาสถานที่สำคัญและการคมนาคม

(๔) ป้องกันจารกรรม สดับตรับฟัง และรายงานข่าว

(๕) ทำการช่วยให้ความสะดวกแก่ฝ่ายทหารตามที่ทหารต้องการ และตัดทอนกำลังข้าศึก

(๖) เป็นกำลังสำรองส่วนหนึ่งที่พร้อมจะเพิ่มเติมและสนับสนุนกำลังทหารได้เมื่อจำเป็น

๒.๒ กฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๔๙๗) ออกตามความใน พ.ร.บ.กองอาสารักษาดินแดน พ.ศ. ๒๔๙๗

ข้อ ๕ ให้นายอำเภอเป็นผู้บังคับกองร้อย ฯลฯ

ผู้บังคับกองร้อยเป็นผู้ปกครองบังคับบัญชาเจ้าหน้าที่และสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนซึ่งสังกัดอยู่ในกองร้อย

๒.๓ กฎกระทรวง ฉบับที่ ๗ (พ.ศ. ๒๕๒๗) ออกตามความใน พ.ร.บ.กองอาสารักษาดินแดน พ.ศ. ๒๔๙๗

ข้อ ๑ ในกฎกระทรวงนี้ **"การสั่งใช้กำลังของกองอาสารักษาดินแดน"** หมายความว่า **การเรียกรวมกำลังของกองอาสารักษาดินแดนเพื่อปฏิบัติหน้าที่** ไม่ว่าจะใช้อาวุธหรือไม่ก็ตาม

ข้อ ๒ ผู้บังคับบัญชามีอำนาจที่จะสั่งใช้กำลังของกองอาสารักษาดินแดนได้ ดังนี้

(๓) ผู้บังคับกองร้อยสั่งใช้กำลังของกองอาสารักษาดินแดนได้ภายในเขตพื้นที่ของอำเภอ

๓. อำนาจหน้าที่ และแนวทางการปฏิบัติงานของนายอำเภอ

๓.๑ เป้าหมายการปฏิบัติงานของนายอำเภอ

๓.๑.๑ ปฏิบัติภารกิจตามมาตรา ๑๖ ของ พ.ร.บ.กองอาสารักษาดินแดน พ.ศ.๒๔๙๗ ดังนี้

(๑) บรรเทาภัยที่เกิดจากธรรมชาติและการกระทำของข้าศึก

(๒) ทำหน้าที่ตำรวจรักษาความสงบภายในท้องที่ร่วมกับพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ

(๓) รักษาสถานที่สำคัญและการคมนาคม

(๔) ป้องกันจารกรรม สดับตรับฟัง และรายงานข่าว

(๕) ทำการช่วยให้ความสะดวกแก่ฝ่ายทหารตามที่ทหารต้องการ และตัดทอนกำลังข้าศึก

(๖) เป็นกำลังสำรองส่วนหนึ่งที่พร้อมจะเพิ่มเติมและสนับสนุนกำลังทหารได้เมื่อจำเป็น

๓.๑.๒ ปฏิบัติภารกิจรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคมและความมั่นคงของชาติตามนโยบายของรัฐบาลและกระทรวงมหาดไทย ดังนี้

(๑) ปกป้องและเชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์

(๒) สร้างความปรองดองสมานฉันท์

(๓) รักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม

(๔) รักษาความสงบเรียบร้อยพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

(๕) รักษาความมั่นคงตามแนวชายแดน

(๖) ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

(๗) ป้องกันและปราบปรามการทำลายทรัพยากรป่าไม้

(๘) บรรเทาภัยด้านความมั่นคง (สาธารณภัย/ ภัยจากการชุมนุมสาธารณะ)

(๙) รักษาความปลอดภัยสถานที่สำคัญ

(๑๐) พัฒนาและสร้างมวลชน

(๑๑) ภารกิจอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

๓.๒ อำนาจหน้าที่ของนายอำเภอ

๓.๒.๑ นายอำเภอได้รับมอบหมายเป็น **ผู้บังคับกองร้อยอาสารักษาดินแดนอำเภอ (ผบ.ร้อย.อส.อ.)** ทำหน้าที่ปกครองบังคับบัญชา เจ้าหน้าที่ และสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (สมาชิก อส.) **ตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๔๙๗) ออกตามความใน พ.ร.บ.กองอาสารักษาดินแดน พ.ศ. ๒๔๙๗ ข้อ ๕**

๓.๒.๒ นายอำเภอในฐานะ ผู้บังคับกองร้อยอาสารักษาดินแดนอำเภอ (ผบ.ร้อย.อส.อ.) **มีหน้าที่** สั่งใช้กำลังของกองอาสารักษาดินแดน ได้แก่ ผู้บังคับบัญชา (ปลัดอำเภอ) เจ้าหน้าที่ (เจ้าหน้าที่ปกครอง/พนักงานราชการ/ลูกจ้างประจำ) และสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน เรียกย่อว่า “สมาชิก อส.” ออกปฏิบัติภารกิจตาม*เป้าหมายการปฏิบัติงานของนายอำเภอ* ภายในเขตพื้นที่อำเภอ **ตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๗ (พ.ศ. ๒๕๒๗) ออกตามความใน พ.ร.บ. กองอาสารักษาดินแดน พ.ศ. ๒๔๙๗ ข้อ ๑ และข้อ ๒ (๓)**

๓.๓ แนวทางการปฏิบัติงานในอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอ

๓.๓.๑ ด้านยุทธการ

(๑) ออกคำสั่ง สั่งใช้กำลังของกองอาสารักษาดินแดน ออกปฏิบัติภารกิจตามเป้าหมายการปฏิบัติงานของนายอำเภอ ภายในเขตพื้นที่อำเภอ

(๒) ในการออกคำสั่ง สั่งใช้กำลังของกองอาสารักษาดินแดน ต้องระบุภารกิจ หน้าที่ และยอดกำลังพล

(๓) ต้องจัดทำคำสั่ง สั่งใช้กำลังของกองอาสารักษาดินแดน ทุกภารกิจที่ออกปฏิบัติ

๓.๓.๒ ด้านการข่าว ดำเนินมาตรการด้านการปฏิบัติการข่าวสาร ดังนี้

(๑) สร้างเครือข่ายแหล่งข่าว ประกอบด้วย กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กลุ่มพลังมวลชน ผู้นำทางศาสนาผู้ประสานพลังแผ่นดิน องค์กรภาคเอกชน แหล่งข่าวจากทุกหน่วย และประชาชนในพื้นที่ รวมทั้งให้ประชาชนและเยาวชนเข้ามา มีส่วนร่วมเป็นเครือข่ายแหล่งข่าวครอบคลุมพื้นที่ ตำบล หมู่บ้าน เช่น การฝึกอบรมสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนประเภทสำรอง และการฝึกอบรมเยาวชนอาสารักษาดินแดน

(๒) ปฏิบัติงานด้านการข่าวสารในเชิงรุก โดยสำรวจ ตรวจสอบ และค้นหากลุ่มผู้ไม่หวังดีต่อความมั่นคงของรัฐ รวมทั้งแนวร่วมของกลุ่มดังกล่าว แล้วจัดทำบัญชีเพื่อประโยชน์ในการป้องกันการก่อเหตุ

(๓) ประชาสัมพันธ์ต่อต้านการก่อเหตุ โดยดำเนินการตามโครงการ อส.สัมพันธ์ เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับประชาชนในพื้นที่ทางด้านจิตวิทยา และการข่าว รวมทั้งการคุ้มครองความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนอย่างต่อเนื่อง

๔. หมายเลขโทรศัพท์เพื่อการสอบถามหรือหารือ

สำนักอำนวยการกองอาสารักษาดินแดน
ส่วนยุทธการและการข่าว
หมายเลขโทรศัพท์๐ ๒๒๗๘ ๕๐๐๒ ต่อ ๓๑๒

ระเบียบ/กฎหมาย ที่เกี่ยวข้องกับนายอำเภอ

๑. พ.ร.บ.กองอาสารักษาดินแดน มาตรา ๔, ๕, ๘, ๙, ๑๖
๒. กฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๔๙๗) ออกตามความใน พ.ร.บ.กองอาสารักษาดินแดน พ.ศ. ๒๔๙๗ ข้อ ๕
๓. กฎกระทรวง ฉบับที่ ๗ (พ.ศ. ๒๔๙๗) ออกตามความใน พ.ร.บ.กองอาสารักษาดินแดน พ.ศ. ๒๔๙๗ ข้อ ๑ และ ๒ (๓)

เป้าหมายการปฏิบัติงานของนายอำเภอ
ปฏิบัติภารกิจตามมาตรา ๑๖ ของ พ.ร.บ. กองอาสารักษาดินแดน พ.ศ. ๒๔๙๗ ดังนี้

(๑) บรรเทาภัยที่เกิดจากธรรมชาติและการกระทำของข้าศึก
(๒) ทำหน้าที่ตำรวจรักษาความสงบภายในท้องที่ร่วมกับพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ
(๓) รักษาสถานที่สำคัญและการคมนาคม
(๔) ป้องกันจารกรรม สดับตรับฟัง และรายงานข่าว
(๕) ทำการช่วยให้ความสะดวกแก่ฝ่ายทหารตามที่ทหารต้องการและตัดทอนกำลังข้าศึก
(๖) เป็นกำลังสำรองส่วนหนึ่งที่พร้อมจะเพิ่มเติมและสนับสนุนกำลังทหารได้เมื่อจำเป็น

เป้าหมายการปฏิบัติงานของนายอำเภอ
ปฏิบัติภารกิจรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคมและความมั่นคงของชาติตามนโยบาย ของรัฐบาลและกระทรวงมหาดไทย ดังนี้

(๑) ปกป้องและเชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์
(๒) สร้างความปรองดองสมานฉันท์
(๓) รักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม
(๔) รักษาความสงบเรียบร้อยพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้
(๕) รักษาความมั่นคงตามแนวชายแดน
(๖) ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
(๗) ป้องกันและปราบปรามการทำลายทรัพยากรป่าไม้
(๘) บรรเทาภัยด้านความมั่นคง (สาธารณภัย/ ภัยจากการชุมนุมสาธารณะ)
(๙) รักษาความปลอดภัยสถานที่สำคัญ
(๑๐) พัฒนาและสร้างมวลชน
(๑๑) ภารกิจอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

อำนาจหน้าที่ของนายอำเภอ

๑. นายอำเภอได้รับมอบหมายเป็น **ผู้บังคับกองร้อยอาสารักษาดินแดนอำเภอ (ผบ.ร้อย.อส.อ.)** ทำหน้าที่ปกครองบังคับบัญชาเจ้าหน้าที่ และสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (สมาชิก อส.) **ตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๔๙๗) ออกตามความใน พ.ร.บ.กองอาสารักษาดินแดน พ.ศ. ๒๔๙๗ ข้อ ๕**
๒. นายอำเภอในฐานะ ผู้บังคับกองร้อยอาสารักษาดินแดนอำเภอ (ผบ.ร้อย.อส.อ.) **มีหน้าที่**สั่งใช้กำลังของกองอาสารักษาดินแดนออกปฏิบัติภารกิจตาม**เป้าหมายการปฏิบัติงานของนายอำเภอ** ภายในเขตพื้นที่อำเภอ **ตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๗ (พ.ศ. ๒๕๒๗) ออกตามความใน พ.ร.บ. กองอาสารักษาดินแดน พ.ศ. ๒๔๙๗ ข้อ ๑ และข้อ ๒ (๓)**

แนวทางการปฏิบัติงานในอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอ (ด้านยุทธการ)

๑. ออกคำสั่ง สั่งใช้กำลังของกองอาสารักษาดินแดนออกปฏิบัติภารกิจภายในเขตพื้นที่อำเภอ**ตามเป้าหมายการปฏิบัติงานของนายอำเภอ**
๒. ในการออกคำสั่ง สั่งใช้กำลังของกองอาสารักษาดินแดนต้องระบุภารกิจ หน้าที่ และยอดกำลังพล
๓. ต้องจัดทำคำสั่ง สั่งใช้กำลังของกองอาสารักษาดินแดนทุกภารกิจที่ออกปฏิบัติ

แนวทางการปฏิบัติงานในอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอ (ด้านการข่าว)

๑. สร้างเครือข่ายแหล่งข่าว ประกอบด้วย กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กลุ่มพลังมวลชน ผู้นำทางศาสนา และประชาชนในพื้นที่ รวมทั้งให้ประชาชนและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมเป็นเครือข่ายแหล่งข่าวครอบคลุมพื้นที่ ตำบล หมู่บ้าน เช่น การฝึกอบรมสมาชิก อส. (สำรอง) และการฝึกอบรมเยาวชนอาสารักษาดินแดน
๒. ปฏิบัติงานด้านการข่าวสารในเชิงรุก โดยสำรวจ ตรวจสอบ และค้นหากลุ่มผู้ไม่หวังดีต่อความมั่นคงของรัฐ รวมทั้งแนวร่วมกลุ่มดังกล่าว แล้วจัดทำบัญชีเพื่อประโยชน์ในการป้องกันการก่อเหตุ
๓. ประชาสัมพันธ์ต่อต้านการก่อเหตุ โดยดำเนินการตามโครงการ อส.สัมพันธ์ เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับประชาชนในพื้นที่ ทางด้านจิตวิทยา และการข่าว รวมทั้งการคุ้มครองความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนอย่างต่อเนื่อง

๒.๕.๓ การควบคุมยุทธภัณฑ์

๑. ประเด็นภารกิจ

การควบคุมยุทธภัณฑ์

๒. ระเบียบ/กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ ระเบียบ/กฎหมาย

๑) พระราชบัญญัติควบคุมยุทธภัณฑ์ พ.ศ.๒๕๓๐

๒) พระราชบัญญัติกองอาสารักษาดินแดน พ.ศ.๒๔๙๗ ข้อบังคับที่ ๓ เรื่อง การเบิกจ่าย เก็บรักษา การรับผิดชอบ และการรายงานขอจำหน่ายอาวุธ กระสุน และวัตถุระเบิด พ.ศ.๒๔๙๗

๓) กฎกระทรวง การมีและใช้อาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืนของหน่วยราชการและรัฐวิสาหกิจ และการมอบให้ประชาชนมีและใช้เพื่อช่วยเหลือราชการ พ.ศ.๒๕๕๓

๔) ระเบียบกรมการปกครองว่าด้วยการมีและใช้เสื้อเกราะป้องกันกระสุนและสะเก็ดระเบิด พ.ศ. ๒๕๖๐

๒.๒ สาระสำคัญ

๑. <u>พระราชบัญญัติควบคุมยุทธภัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๓๐</u>

“หมวด ๓ การขออนุญาตและการออกใบอนุญาต

มาตรา ๑๕ ห้ามมิให้ผู้ใดสั่งเข้ามา นำเข้ามา ผลิต หรือมีซึ่งยุทธภัณฑ์เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากปลัดกระทรวงกลาโหม”

เครื่องมือ เครื่องใช้ และสิ่งอุปกรณ์ ที่ ปค. (บก.อส.) มีไว้เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติภารกิจการรักษาความสงบเรียบร้อยของสมาชิก อส. จัดเป็นยุทธภัณฑ์ ต้องขออนุญาตมีซึ่งยุทธภัณฑ์ต่อคณะกรรมการควบคุมยุทธภัณฑ์ ตาม พ.ร.บ. ควบคุมยุทธภัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๓๐ ประกอบด้วย

(๑) เสื้อเกราะป้องกันกระสุน

(๒) หมวกป้องกันกระสุน

(๓) รถยนต์หุ้มเกราะป้องกันกระสุน

(๔) กล้องตรวจการณ์เวลากลางคืน (Night vision)

๒. <u>กฎกระทรวง การมีและใช้อาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืนของหน่วยราชการและรัฐวิสาหกิจ และการมอบให้ประชาชนมีและใช้เพื่อช่วยเหลือราชการ พ.ศ. ๒๕๕๓</u>

“ข้อ ๒ ให้อาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน และวัตถุระเบิดตามข้อ ๔ ของหน่วยราชการดังต่อไปนี้ไม่อยู่ภายใต้บังคับแห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ.๒๔๙๐ (๑๘) กรมการปกครอง

ข้อ ๔ ภายใต้บังคับข้อ ๖ ให้หน่วยงานราชการ ตามข้อ ๒ มีและใช้อาวุธปืน เครื่องกระสุนปืนและวัตถุระเบิดได้ตามชนิดและเงื่อนไข ที่กำหนด”

โดย ปค. มีอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน ที่ใช้ในการปฏิบัติภารกิจการรักษาความสงบเรียบร้อยของสมาชิก อส. จัดเป็นยุทธภัณฑ์ จึงต้องขออนุญาตมีและใช้อาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน ต่อคณะกรรมการมีและใช้อาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืนของหน่วยราชการและรัฐวิสาหกิจ และการมอบให้ประชาชนมีและใช้เพื่อช่วยเหลือราชการ พ.ศ. ๒๕๕๓ ในการควบคุม กำกับ ดูแลการใช้อาวุธปืน เครื่องกระสุนปืนของหน่วยงานนั้น มิได้ออกระเบียบไว้เพื่อการนี้ เนื่องจากมีพระราชบัญญัติกองอาสารักษาดินแดน พ.ศ.๒๔๙๗ ข้อบังคับที่ ๓ เรื่อง การเบิกจ่าย เก็บรักษา การรับผิดชอบ และการ

รายงานขอจำหน่ายอาวุธ กระสุน และวัตถุระเบิด พ.ศ. ๒๔๙๗ ไว้ใช้สำหรับเป็นแนวทางในการปฏิบัติการควบคุม ดูแล การใช้งานอยู่แล้ว

๓. อำนาจหน้าที่ และแนวทางการปฏิบัติงานของนายอำเภอ

๓.๑ เป้าหมายในภาพรวม

(๑) ปค. (ฝ่ายอำนวยการ บก.อส.) ได้ให้การสนับสนุน อาวุธ ยุทธภัณฑ์ ประกอบด้วย อาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน เสื้อเกราะป้องกันกระสุน เพื่อเป็นเครื่องมือเครื่องใช้การปฏิบัติภารกิจการรักษาความสงบเรียบร้อย โดยจ่ายให้กับ จังหวัด/กองร้อยอาสารักษาดินแดนจังหวัด/กองร้อยอาสารักษาดินแดนอำเภอ ทั่วประเทศ โดยเฉพาะจังหวัดในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ และ ๔ อำเภอ ได้แก่ อำเภอจะนะ เทพา นาทวี และสะบ้าย้อย ของจังหวัดสงขลา)

(๒) อำเภอ (กองร้อยอาสารักษาดินแดนอำเภอ) มีนายอำเภอ (ผู้บังคับกองร้อยอาสารักษาดินแดนอำเภอ) เป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุด จึงมีอำนาจหน้าที่ในการกำกับ ดูแล ควบคุม อาวุธ ยุทธภัณฑ์ เสื้อเกราะป้องกันกระสุน ที่มีไว้ใช้ในการปฏิบัติงานประจำหน่วย และประจำตัวผู้ปฏิบัติงานให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับที่กำหนด

๓.๒ อำนาจหน้าที่ของนายอำเภอ

(๑) <u>อำนาจหน้าที่ในการพิจารณาออกใบอนุญาต/อนุญาต</u> ให้ข้าราชการ สมาชิก อส. ฯลฯ เบิกยืมอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน และยุทธภัณฑ์ เพื่อนำไปใช้ในการปฏิบัติภารกิจได้ ตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ที่เกี่ยวข้อง

(**อาวุธปืน** รายละเอียดตาม พ.ร.บ.กองอาสารักษาดินแดน พ.ศ.๒๔๙๗ มาตรา ๗ (๖) ข้อบังคับที่ ๓ เรื่อง การเบิกจ่าย การเก็บรักษา การรับผิดชอบและการรายงานขอจำหน่ายอาวุธ กระสุน และวัตถุระเบิด พ.ศ.๒๔๙๗ หนังสือสั่งการ บก.อส. ที่ มท ๐๓๐๕/๔๓๒๐ ลว. ๑๙ ก.ย.๒๕๒๓ , ที่ มท ๐๔๑๖/๒๙๘๐ ลว. ๒๔ มิ.ย. ๒๕๒๙ และ ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๓๑๑.๒/ว ๒๒๙๒๔ ลว. ๒๖ พ.ย. ๒๕๕๘)

(**เสื้อเกราะป้องกันกระสุน** รายละเอียดตามระเบียบกรมการปกครองว่าด้วยการมีและใช้เสื้อเกราะป้องกันกระสุนและสะเก็ดระเบิด พ.ศ.๒๕๖๐ หมวด ๒ ข้อ ๘ ข้อ ๑๐ หมวด ๓ ข้อ ๑๒)

(๒) <u>อำนาจหน้าที่ในการตรวจตรา ตรวจสอบ</u>

- ควบคุม กำกับดูแล การเบิกจ่าย เบิกยืม การเก็บอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด และเครื่องประกอบอาวุธ เพื่อนำไปใช้ในกิจการกองอาสารักษาดินแดน

(**อาวุธปืน** รายละเอียดตาม พ.ร.บ.กองอาสารักษาดินแดน พ.ศ.๒๔๙๗ มาตรา ๗ (๖) ข้อบังคับที่ ๓ เรื่อง การเบิกจ่าย การเก็บรักษา การรับผิดชอบและการรายงานขอจำหน่ายอาวุธ กระสุน และวัตถุระเบิด พ.ศ.๒๔๙๗ หนังสือสั่งการ บก.อส. ที่ มท ๐๓๐๕/๔๓๒๐ ลว. ๑๙ ก.ย.๒๕๒๓ , ที่ มท ๐๔๑๖/๒๙๘๐ ลว. ๒๔ มิ.ย. ๒๕๒๙ , ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๓๑๑.๒/ว ๒๒๙๒๔ ลว. ๒๖ พ.ย. ๒๕๕๘ และด่วนที่สุด ที่ มท ๐๓๑๑.๔/ว ๑๖๒๔๗ ลว. ๑ ก.ค. ๒๕๖๔)

(**เสื้อเกราะป้องกันกระสุน** รายละเอียดตามระเบียบกรมการปกครองว่าด้วยการมีและใช้เสื้อเกราะป้องกันกระสุนและสะเก็ดระเบิด พ.ศ. ๒๕๖๐ หมวด ๔ ข้อ ๑๘)

๓.๓ แนวทางการปฏิบัติงานในอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอ (ผู้บังคับกองร้อยอาสารักษาดินแดนอำเภอ) ตามข้อบังคับที่ ๓ เรื่อง การเบิกจ่ายเก็บรักษา การรับผิดชอบและการรายงานขอจำหน่ายอาวุธ กระสุน และวัตถุระเบิด พ.ศ.๒๔๙๗

๓.๓.๑ <u>การมอบหมายหน้าที่</u>

๑) ผู้บังคับกองร้อยอาสารักษาดินแดนอำเภอ มอบหมายให้

(๑) รองผู้บังคับกองร้อยอาสารักษาดินแดนอำเภอ

(๒) ผู้ช่วยผู้บังคับกองร้อยอาสารักษาดินแดนอำเภอ

(๓) จ่ากองร้อยอาสารักษาดินแดนอำเภอ มีหน้าที่ควบคุม กำกับดูแล การเบิกจ่าย อาวุธ กระสุน วัตถุระเบิด และเครื่องประกอบอาวุธ รวมถึงการรายงาน

๒) มอบหมายให้รองผู้บังคับกองร้อยอาสารักษาดินแดนอำเภอ มีหน้าที่อนุมัติและร่วมดำเนินการเปิด-ปิด คลังอาวุธพร้อมกับเจ้าหน้าที่คลังอาวุธ และมอบหมายให้ผู้ช่วยผู้บังคับกองร้อยอาสารักษาดินแดนอำเภอ เป็นผู้เก็บรักษากุญแจคลังอาวุธ

๓) มอบหมายให้สมาชิกกองอาสารักษาดินแดนอย่างน้อย ๓ คน เป็นเจ้าหน้าที่คลังอาวุธ กระสุน วัตถุระเบิดและเครื่องประกอบอาวุธ มีหน้าที่ทำบัญชีควบคุมอาวุธแต่ละประเภทแต่ละกระบอก พร้อมทั้งจดหมายเลขปืนและผู้รับผิดชอบของปืนแต่ละกระบอกไว้ และทำสมุดจ่ายอาวุธ รับคืน อาวุธปืน เบิกจ่ายอาวุธปืนจากคลังร่วมกับผู้บังคับบัญชา ตาม ๒) ตรวจสอบความสะอาดและความชำรุดก่อนรับ-คืนอาวุธปืน เมื่อเสร็จสิ้นภารกิจ รายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบในแต่ละวัน

๔) มอบหมายให้กำลังพลรับผิดชอบอาวุธปืนประจำกาย ๑ คน ต่อ ๑ กระบอก เฉพาะในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ และให้เบิกใช้เฉพาะอาวุธปืนของตน มีหน้าที่เบิกใช้ตามภารกิจและส่งคืนเมื่อจบภารกิจ ทำความสะอาดตามวงรอบที่กองร้อยกำหนด เมื่อพบสภาพชำรุดให้รายงานผู้บังคับบัญชาทราบทันที

๕) เมื่อมีการโยกย้ายปรับเปลี่ยนผู้บังคับบัญชากองร้อยหรือตำแหน่งอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับงานอาวุธ กระสุน วัตถุระเบิดและเครื่องประกอบอาวุธให้ดำเนินการจัดทำเอกสารรับ-ส่งหน้าที่ ระหว่างผู้รับมอบกับผู้ส่งมอบให้เรียบร้อย

๓.๓.๒ <u>การเก็บรักษาอาวุธ จัดระบบความปลอดภัย</u>

๑) การจัดเก็บอาวุธปืนให้แยกจัดเก็บเป็นหมวดหมู่ ให้ตรงกับการจัดหมวดหมู่กำลังพลผู้ใช้อาวุธปืน รวมทั้งกำหนดหมายเลขอาวุธปืน แต่ละช่องที่ราวจัดเก็บอาวุธปืน

๒) การจัดระบบความปลอดภัยให้ดำเนินการ ดังนี้

(๑) ให้ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้ง ตาม ๒) เป็นผู้ดำเนินการเปิด-ปิด คลังอาวุธร่วมกับเจ้าหน้าที่คลังอาวุธทุกครั้ง

(๒) เมื่อเปิดคลังอาวุธต้องมีตราประทับที่กองร้อยกำหนดขึ้น ประทับติดไว้กับดินเหนียวหรือดินน้ำมันพอกติดไว้กับเชือกร้อยสายยู ซึ่งติดกับแม่กุญแจ ถ้าดินเหนียวหรือดินน้ำมันที่พอกไว้กับเชือกติดสายยูที่กุญแจแตก ให้รายงานผู้บังคับบัญชาทราบ และทำการสำรวจคลังทันที

(๓) ตรวจสอบ ดูแล บำรุงรักษา ระบบไฟฟ้า เครื่องมือดับเพลิง กล้องวงจรปิด ระบบการแจ้งเตือน ให้อยู่ในสภาพที่สมบูรณ์พร้อมใช้งานตลอดเวลา

(๔) กำหนดมาตรการและแนวทางในการป้องกันการเกิดอัคคีภัย จัดให้มีการฝึกอบรมดับเพลิงเบื้องต้น ซักซ้อมอพยพหนีไฟ การขนย้ายอาวุธปืน สิ่งอุปกรณ์ตามลำดับความสำคัญเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง

(๕) สำรวจตรวจสอบอาคารกองร้อย คลังอาวุธ ให้มีสภาพมั่นคงแข็งแรงปลอดภัย เป็นประจำอย่างต่อเนื่อง

(๖) จัดเวรยาม การรักษาความปลอดภัย สถานที่ราชการ อาคารกองร้อย และคลังอาวุธประจำหน่วย เป็นไปอย่างเคร่งครัดตลอด ๒๔ ชั่วโมง

๓.๓.๓ <u>การเบิกใช้อาวุธปืนและการส่งคืน</u>

๑) การเบิกจ่ายอาวุธปืน เมื่อสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (สมาชิก อส.) ออกปฏิบัติภารกิจตามแผนยุทธการ มีการฝึกในการใช้อาวุธปืน หรือได้รับคำสั่งจากผู้บังคับการกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดหรือผู้บังคับกองร้อยอาสารักษาดินแดนอำเภอ ให้ปฏิบัติหน้าที่ในกรณีที่จะต้องใช้อาวุธปืน เป็นเวรยามรักษาการณ์ที่กองร้อยฯ จัดเวรยามรักษาการณ์ภายในกองร้อย

๒) ให้กำลังพลเบิกอาวุธปืนใช้ได้เฉพาะอาวุธปืนประจำกายของตนที่ได้รับมอบหมายเท่านั้น

๓) การบันทึกการเบิกใช้-ส่งคืน ให้เจ้าหน้าที่คลังบันทึกให้มีรายละเอียดผู้เบิก หมายเลขอาวุธปืน ผู้อนุมัติจ่าย ผู้จ่าย ผู้รับ ผู้ส่งคืน พยาน วันเดือนปีที่จ่าย รับ-ส่งคืน และให้เจ้าหน้าที่รายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบในวันถัดไปทุกครั้ง

๔) เมื่อเสร็จภารกิจและกำลังพลกลับถึงกองร้อยแล้ว ให้ผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นตรวจสอบอาวุธ กระสุน วัตถุระเบิดและเครื่องประกอบอาวุธ ที่ได้จ่ายและส่งคืนนำเก็บเข้าคลังทันที

๓.๓.๔ <u>การทำความสะอาดอาวุธปืน</u>

๑) ให้กองร้อย กำหนดวงรอบการทำความสะอาดให้เป็นระเบียบปฏิบัติประจำ (รปจ.)

๒) อาวุธปืนเก็บไว้ ณ คลังอาวุธให้ทำความสะอาดปืนที่อยู่ในคลังทุกวันเสาร์ โดยให้อยู่ในการควบคุมของผู้บังคับบัญชาที่ได้รับมอบหมาย

๓) ให้ทำความสะอาดอาวุธปืนก่อนที่จะนำเข้าเก็บในคลังทุกครั้ง และให้ตรวจสอบสภาพอาวุธปืนว่าอยู่ในสภาพใด มีชิ้นส่วนใดชำรุดหรือมีกระสุนค้างอยู่ในรังเพลิงหรือไม่ และให้แน่ใจว่าอาวุธปืนนั้นลดนกเรียบร้อยแล้ว

๓.๓.๕ <u>การรายงานสถานภาพ การตรวจนับ การจำหน่ายอาวุธและกระสุนปืน</u>

๑) ให้เจ้าหน้าที่คลังที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นเจ้าหน้าที่ประจำคลังอาวุธ กระสุน วัตถุระเบิดและเครื่องประกอบอาวุธปืน รายงานสถานภาพอาวุธปืนต่อผู้บังคับกองร้อย สัปดาห์ละ ๑ ครั้ง

๒) ให้กองร้อยดำเนินการตรวจนับอาวุธปืนคงคลังประจำเดือน เพื่อรายงานกองบังคับการกองอาสารักษาดินแดนจังหวัด เดือนละ ๑ ครั้ง โดยแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบคลังอาวุธปืน และรายงานประจำเดือน อย่างน้อย ๓ คน สรุปรายงานต่อผู้บังคับกองร้อย และรายงานกองบังคับการกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดทราบ เป็นประจำทุกเดือน ภายในวันที่ ๑๐ ของทุกเดือน และให้กองบังคับการกองอาสารักษาดินแดนจังหวัด รายงานให้กองบัญชาการกองอาสารักษาดินแดนทราบทุกวันที่ ๑ ของเดือนมกราคม เมษายน กรกฎาคม และตุลาคม <u>โดยครั้งแรก ให้รายงานวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๔</u>

๓) ให้มีการปรับปรุงข้อมูลอาวุธปืน กระสุน วัตถุระเบิด และเครื่องประกอบอาวุธปืนให้เป็นปัจจุบัน ตามห้วงระยะเวลาข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น

๔) การจำหน่ายอาวุธปืนและกระสุนปืนให้ดำเนินการจำหน่ายตามหนังสือกองบัญชาการกองอาสารักษาดินแดน ที่ มท ๐๓๐๕/๑๙๗๒ ลงวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๑๘ เรื่องการขอจำหน่ายอาวุธปืน เครื่องประกอบอาวุธ กระสุนปืน และวัตถุระเบิด ดังนี้

๕) ให้กองร้อยหรือหน่วยที่ปฏิบัติทำการสำรวจว่า ได้ใช้กระสุนปืนและวัตถุระเบิดไปในการปฏิบัติหน้าที่บ้างหรือไม่ ถ้ามีให้แจ้งจำนวนว่าได้ใช้กระสุนปืนไปจำนวนเท่าใด เหลือคงคลังจำนวนเท่าใด

๖) ให้กองร้อยหรือหน่วยที่ปฏิบัติรีบทำรายงานการใช้กระสุนปืนและวัตถุระเบิดไปยังกองบังคับการกองอาสารักษาดินแดนจังหวัด โดยให้กระทำทันทีที่ได้กลับมาถึงหน่วย และให้กองบังคับการกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดรายงานขอจำหน่ายไปยังกองบัญชาการกองอาสารักษาดินแดนภายใน ๑ เดือน

๗) ให้กองร้อยหรือหน่วยที่ปฏิบัติหน้าที่ตรวจสอบจำนวนกระสุนปืน และวัตถุระเบิดที่จ่ายไปประจำผู้ใช้ทุกคน ให้มีครบตามอัตรามูลฐานอยู่เสมอ หากได้ใช้ในการปฏิบัติหน้าที่แล้วให้เบิกจ่ายทดแทนโดยเร็วที่สุด เพื่อให้มีกระสุนใช้ครบจำนวนอยู่เสมอ

๓.๓.๖ <u>การดำเนินการกรณีอาวุธชำรุดสูญหาย</u>

๑) เมื่ออาวุธชำรุดหรือสูญหายให้ผู้บังคับกองร้อยรายงานให้กองบังคับการกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดทราบทันที เพื่อแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนสาเหตุของการชำรุดหรือสูญหาย ให้คณะกรรมการสรุปผลการสอบสวนเสนอกองบังคับการกองอาสารักษาดินแดนจังหวัด ภายใน ๑๕ วัน โดยระบุให้ชัดเจนว่าอาวุธ เครื่องประกอบอาวุธชำรุดหรือสูญหายเป็นอาวุธชนิดใด หมายเลขที่เท่าใด ใครเป็นผู้กระทำ ใครเป็นผู้รับผิดชอบ ชำรุดหรือสูญหายเพราะเหตุใด และควรจำหน่ายหรือควรส่งซ่อมโดยให้ชดใช้ราคา หรือควรยกเว้นไม่ต้องชดใช้ราคา และสรุปผลการสอบข้อเท็จจริงรายงานให้กองบัญชาการกองอาสารักษาดินแดนทราบ

๒) หากพบผู้กระทำผิด ตามข้อ ๓.๓.๖ ๒) ให้กองบังคับการกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดดำเนินการ ดังนี้

(๑) การดำเนินการทางวินัย ให้ดำเนินการกับผู้มีส่วนร่วมในการทำให้เกิดการกระทำผิดทุกระดับชั้น รวมถึงผู้เกี่ยวข้องโดยยึดถือระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

(๒) การดำเนินคดีอาญาให้ร้องทุกข์ดำเนินคดีอาญากับผู้มีส่วนร่วมในการทำให้เกิดการกระทำความผิดทุกคนในทุกข้อหาความผิด และติดตามผลคดีพร้อมทั้งรายงานคดีให้ฝ่ายอำนวยการกองบัญชาการกองอาสารักษาดินแดนทราบทุกระยะจนกว่าคดีจะถึงที่สุด

(๓) การดำเนินการทางละเมิดให้สอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่เพื่อหาผู้รับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนในความเสียหายที่เกิดขึ้นกรณีดังกล่าวด้วย

(๔) ควบคุม กำกับ ดูแล เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการทางวินัย อาญา และละเมิดให้เสร็จสิ้นโดยเร็ว สรุปผลการสอบสวนให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องในแต่ละเรื่องโดยไม่ต้องรอผลการสอบสวนเรื่องใดเรื่องหนึ่ง และรายงานให้กองบัญชาการกองอาสารักษาดินแดนทราบเป็นระยะ

๓) การส่งซ่อมอาวุธที่ชำรุด ให้กองร้อยรายงานการขอส่งซ่อม แสดงรายการ จำนวนและสาเหตุการชำรุด พร้อมทั้งผลการสอบสวนไปยังกองบังคับการกองอาสารักษาดินแดนจังหวัด โดยรวบรวมนำอาวุธที่ชำรุด ส่งมายังกองบัญชาการกองอาสารักษาดินแดน เพื่อดำเนินการส่งซ่อมที่กรมสรรพาวุธทหารบกต่อไป

๔. กรณีตัวอย่าง/ข้อหารือที่พบบ่อย หมายเลขโทรศัพท์เพื่อการสอบถามและหารือ

๔.๑ ข้อหารือที่พบบ่อย

(๑) ข้อหารือเกี่ยวกับการอนุญาตให้นำอาวุธปืนประจำหน่วย หรือยุทธภัณฑ์ประเภท เสื้อเกราะป้องกันกระสุน ของหน่วยไปใช้งาน เช่นหน่วยงานของรัฐอื่น ๆ ในพื้นที่ที่ไม่ได้สังกัดกรมการปกครอง (บก.อส.) สามารถทำได้หรือไม่อย่างไร

- สำหรับอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน ให้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติกองอาสารักษาดินแดน พ.ศ. ๒๔๙๗ ข้อบังคับที่ ๓ เรื่อง การเบิกจ่าย เก็บรักษา การรับผิดชอบ และการรายงานขอจำหน่ายอาวุธ กระสุน และวัตถุระเบิด พ.ศ. ๒๔๙๗ หนังสือสั่งการของกองบัญชาการกองอาสารักษาดินแดนที่เกี่ยวข้อง

- สำหรับเสื้อเกราะป้องกันกระสุน ให้ปฏิบัติตามระเบียบกรมการปกครองว่าด้วยการมีและใช้เสื้อเกราะป้องกันกระสุนและสะเก็ดระเบิด พ.ศ. ๒๕๖๐ (หมวด ๓ ข้อ ๑๒)

(๒) ข้อหารือแนวทางการปฏิบัติในการใช้และการเก็บรักษาอาวุธ การควบคุม และการกำกับดูแลให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ รวมถึงแนวทางในการตรวจสอบจำนวนอาวุธ ยุทโธปกรณ์ และการกำชับ ให้ปฏิบัติตามระเบียบ การรายงานจำนวนอาวุธปืน และยุทธภัณฑ์เป็นประจำอย่างต่อเนื่อง และขั้นตอนการดำเนินการเมื่ออาวุธปืน เสื้อเกราะป้องกันกระสุน รถยนต์หุ้มเกราะป้องกันกระสุน และยุทธภัณฑ์อื่น ๆ เสียหายจากหน่วย

- ให้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติกองอาสารักษาดินแดน พ.ศ. ๒๔๙๗ ข้อบังคับที่ ๓ เรื่อง การเบิกจ่าย เก็บรักษา การรับผิดชอบ และการรายงานขอจำหน่ายอาวุธ กระสุน และวัตถุระเบิด พ.ศ. ๒๔๙๗ หนังสือสั่งการของกองบัญชาการกองอาสารักษาดินแดนที่เกี่ยวข้อง

- เมื่ออาวุธชำรุดหรือสูญหาย ให้ผู้บังคับกองร้อยรายงานให้กองบังคับการกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดทราบ เพื่อให้ทางกองบังคับการกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดตั้งคณะกรรมการสอบสวนสาเหตุของการชำรุดและสูญหาย ให้คณะกรรมการสรุปผลสอบสวนเสนอจังหวัด โดยระบุให้ชัดเจนว่าอาวุธ เครื่องประกอบอาวุธชำรุด หรือสูญหายเป็นอาวุธชนิดใด หมายเลขที่เท่าใด ใครเป็นผู้กระทำใครเป็นผู้รับผิดชอบชำรุดเพราะเหตุใด และควรจำหน่ายหรือควรส่งซ่อม โดยให้ชดใช้ราคา หรือควรยกเว้นไม่ชดใช้ราคา การส่งซ่อมอาวุธที่ชำรุด ให้กองร้อยรายงานขอส่งซ่อมแซมแสดงรายการ จำนวน และสาเหตุการชำรุด พร้อมทั้งผลการสอบสวนไปยังกองบังคับการกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดเพื่อที่จะให้กองบังคับการกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดรวบรวมนำเอกสารที่ชำรุดส่งซ่อมมายังกองบัญชาการกองอาสารักษาดินแดนซึ่งกองอาสารักษาดินแดน จะได้นำอาวุธที่ชำรุดส่งซ่อมที่สรรพาวุธทหารบกต่อไป การขอจำหน่ายอาวุธ ให้ปฏิบัติตามหนังสือกองบัญชาการกองอาสารักษาดินแดน ที่ มท ๐๓๐๕/๑๙๗๒ ลงวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๑๘ เรื่อง การขอจำหน่ายอาวุธปืน เครื่องประกอบอาวุธ กระสุนปืน และวัตถุระเบิด อส.

(๓) ข้อหารือในการดำเนินการขอรับการสนับสนุนอาวุธ ยุทธภัณฑ์ เพื่อนำไปใช้ในการปฏิบัติการกิจการของกองอาสารักษาดินแดน เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของหน่วย มีหลักเกณฑ์ในการขอรับการสนับสนุน อาวุธยุทธภัณฑ์เพื่อใช้ในการปฏิบัติภารกิจ ดังนี้

- จำนวนสมาชิก อส.

- ความจำเป็นในการใช้งานเครื่องมือ เครื่องใช้ยุทธภัณฑ์ในการปฏิบัติงานในพื้นที่ เช่น มีการจัดชุดปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด การตั้งจุดสกัด ชุดตรวจการณ์ (หากมีการจัดชุดปฏิบัติการหรือจัดทำโครงการ ฯ ให้แนบเอกสารดังกล่าวประกอบ)

- พื้นที่ตั้งของอำเภอ มีความจำเป็นต้องใช้อาวุธ ยุทธภัณฑ์มากเพียงไร เช่น เป็นพื้นที่ตามแนวชายแดน เป็นพื้นที่ที่เป็นเส้นทางการลำเลียงยาเสพติด หรือสิ่งผิดกฎหมาย เป็นพื้นที่ที่มีการแพร่ระบาดของยาเสพติด เป็นต้น โดยให้อำเภอใส่เหตุผลประกอบการขอรับการสนับสนุนเพื่อประกอบการพิจารณาให้การสนับสนุนของกองบัญชาการกองอาสารักษาดินแดน

- เคยได้รับการสนับสนุน อาวุธ ยุทโธปกรณ์จากกองบัญชาการกองอาสารักษาดินแดนหรือไม่ (หากเคยได้รับการสนับสนุนแล้ว ให้แนบบัญชีอาวุธยุทโธปกรณ์ที่มีอยู่ประกอบการขอรับการสนับสนุน) กรณีอำเภอขอรับการสนับสนุน ขอให้ทำหนังสือผ่านจังหวัด โดยให้ท่านผู้ว่าราชการจังหวัดลงนามในหนังสือขอรับการสนับสนุน

๔.๒ หมายเลขโทรศัพท์เพื่อการสอบถามและหารือ

สำนักอำนวยการกองอาสารักษาดินแดน ส่วนส่งกำลังบำรุง

- กลุ่มงานยุทธภัณฑ์ อาภรณ์ภัณฑ์ ยานพาหนะและอาคารสถานที่
หมายเลขโทรศัพท์ ๐ ๒๒๗๘ ๑๐๐๘ ต่อ ๒๑๐ ถึง ๒๑๓
- กลุ่มงานส่งกำลังบำรุง ฝ่ายยุทธภัณฑ์
หมายเลขโทรศัพท์ ๐ ๒๒๗๘ ๑๐๐๘ ต่อ ๒๑๓ ถึง ๒๑๓

๒.๕.๔ การบริหารงานกองร้อยอาสารักษาดินแดน ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

๑. ประเด็นภารกิจ

การรักษาความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

๒. ระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ พ.ร.บ.กองอาสารักษาดินแดน พ.ศ. ๒๔๙๗

๒.๒ กฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๔๙๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติกองอาสารักษาดินแดน พ.ศ. ๒๔๙๗

๒.๓ กฎกระทรวง ฉบับที่ ๗ (๒๕๒๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติกองอาสารักษาดินแดน พ.ศ. ๒๔๙๗

๒.๔ คำสั่งกองบัญชาการกองอาสารักษาดินแดนที่ ๘๓/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๕๒ เรื่อง การจัดตั้งกองร้อยอาสารักษาดินแดนอำเภอเพื่อปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่เขตเมือง จังหวัดชายแดนภาคใต้

๒.๕ คำสั่งกองบัญชาการกองอาสารักษาดินแดน ที่ ๑๗/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ เรื่อง การจัดผังโครงสร้างกองร้อยอาสารักษาดินแดนอำเภอและการจัดกำลังพลสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

๒.๖ แผนยุทธการสั่งใช้สมาชิก อส.ปฏิบัติหน้าที่ประจำปี

๓. เป้าหมายการปฏิบัติงานและอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอ

๓.๑ เป้าหมายในภาพรวมในการดำเนินงาน

๑) การดำเนินงานของกองอาสารักษาดินแดนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ต้องคำนึงถึงในภาพรวมเชิงยุทธศาสตร์ เพื่อสร้างความสงบเรียบร้อย และรักษาความปลอดภัยแก่ชีวิตและทรัพย์สินตามภารกิจของกองอาสารักษาดินแดน ประกอบกับ กอ.รมน. ภาค ๔ ส่วนหน้าได้จัดอัตราสมาชิก อส. อยู่ในประเภทกองกำลัง ซึ่งรับผิดชอบในการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนตามแผนปฏิบัติการแก้ไขปัญหาและพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ (กลุ่มภารกิจที่ ๑ การรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน) โดยเฉพาะภารกิจตามมาตรการเชิงรับ ได้แก่ การรักษาความปลอดภัยสถานที่ เส้นทาง บุคคล กลุ่มเป้าหมายอ่อนแอ สาธารณูปโภค สาธารณูปการ ฯลฯ รวมทั้งสนับสนุนภารกิจของกำลังทหารหลักในการรักษาความสงบเรียบร้อยตามมาตรการเชิงรุกในการเข้าร่วมปฏิบัติการปิดล้อมตรวจค้นและจับกุมผู้กระทำผิด

๒) พื้นที่ความรับผิดชอบการปฏิบัติภารกิจของสมาชิก อส. ในการรักษาความสงบเรียบร้อยทั้งในพื้นที่เขตเมืองและนอกเมืองหมู่บ้าน/ชุมชน

๓.๒ ขั้นตอนในการดำเนินงาน

นายอำเภอในฐานะผู้บังคับกองร้อยอาสารักษาดินแดนอำเภอมีหน้าที่รับผิดชอบกิจการอาสารักษาดินแดน ทั้งด้านการอำนวยการและปฏิบัติการเพื่อให้บรรลุภารกิจตามแผนปฏิบัติการฯ หรือภารกิจที่ได้รับมอบหมาย

๓.๒.๑ การจัดอัตรากำลังพลสมาชิก อส. ของกองร้อย อส.อำเภอ

การจัดอัตรากำลังพลสมาชิก อส. ของกองร้อยอาสารักษาดินแดนอำเภอตามผังโครงสร้างกองร้อยอำเภอตามคำสั่งกองบัญชาการกองอาสารักษาดินแดนที่ ๑๗/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๕๔ ประกอบด้วย

(๑) บก. ร้อย อส. อำเภอ อัตรากำลัง ๘ - ๑๒ นาย

(๒) หมวดบริการ ประกอบด้วย หมู่บริการ ๑ - ๓ มีอัตรากำลัง ๒๔ - ๓๖ นาย

(๓) หมวดปฏิบัติการ ๑ - ๒ หมวดตามความจำเป็นให้มีอัตรากำลังหมวดละ ๓๖ นาย

(๔) หมวด อส. ตำบล จัดตั้งตามที่ตำบลเป้าหมายในการจัดตั้งชุดคุ้มครองตำบล (ชคต.) ตามแนวทางการจัดตั้ง ชคต. หมวดละ ๒๔ - ๓๖ นาย

๓.๒.๒ เสนอการแต่งตั้งผู้บังคับบัญชาและเจ้าหน้าที่ประจำกองร้อย อส. อำเภอ ตามแนวทางของคำสั่งดังกล่าว (คำสั่ง บก.อส. ที่ ๑๗/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ ตามข้อ ๒) แล้วเสนอให้ผู้บังคับการกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดพิจารณาอนุมัติ

๓.๒.๓ การจัดทำแผนปฏิบัติการของกองร้อย อส. อำเภอ โดยอย่างน้อยให้มีประเด็นของแผนปฏิบัติการ ประกอบ ด้วย

(๑) สถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่

(๒) ภารกิจหรือหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติ ประกอบด้วย ภารกิจตามกฎหมาย นโยบายหน่วยเหนือ รวมทั้งยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

(๓) กำหนดผู้รับผิดชอบในแต่ละภารกิจ โดยมอบภารกิจเป็นหมวดหรือเป็นหมู่

(๔) วิธีปฏิบัติ โดยกำหนดวงรอบการปฏิบัติวันเวลา สถานที่ อาวุธยุทธภัณฑ์ และยานพาหนะ ที่ประกอบการปฏิบัติหน้าที่ของผู้รับผิดชอบ

(๕) กำหนดหน่วยข้างเคียงและหน่วยประสานการปฏิบัติ

(๖) กำหนดระบบการติดต่อสื่อสาร

๓.๒.๔ ออกคำสั่งกองร้อย อส.อำเภอ มอบหมายกำลังพลปฏิบัติหน้าที่ตามแผนปฏิบัติการ เพื่อแบ่งมอบภารกิจให้ชัดเจน ทั้งกำลังพลประจำกองร้อย และกำลังพลประจำหมวด อส.ตำบล ได้แก่

(๑) ภารกิจการรักษาความปลอดภัยเส้นทาง สถานที่ตั้งกองร้อยและที่ว่าการอำเภอ รวมทั้งสถานที่ราชการต่าง ๆ

(๒) ภารกิจการคุ้มครองกลุ่มเป้าหมายอ่อนแอ

(๓) การตั้งจุดตรวจจุดสกัดตามแผนรักษาความสงบเรียบร้อย

(๔) การปฏิบัติชุดเคลื่อนที่เร็ว

(๕) การปฏิบัติการข่าว และจิตวิทยามวลชน

(๖) ภารกิจอื่น ๆ ตามสถานการณ์ของพื้นที่

๓.๒.๕ การบันทึกการปฏิบัติงานของกำลังพลในแต่ละวันของกำลังพลสมาชิก อส.

(๑) การตรวจสอบยอดกำลังพล เพื่อให้ทราบว่าในแต่ละวันกำลังพลมียอดเต็มกี่นาย เจ็บป่วยกี่นายคงเหลือกำลังพลปฏิบัติหน้าที่ประจำวันกี่นาย ซึ่งจะต้องมีการบันทึกเป็นประจำทุกวัน

(๒) การบันทึกการปฏิบัติงานของกำลังพลของกองร้อย โดยอาจมอบหมายจ่ากองร้อยหรือผู้ช่วยผู้บังคับกองร้อยเป็นผู้ดำเนินการ เพื่อให้ทราบว่าหมวดใด หมู่ใดปฏิบัติหน้าที่อะไรบ้าง ซึ่งฝ่ายอำนวยการ บก.อส. ได้เคยแจ้งให้กองบังคับการกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดได้แจ้งให้กองร้อยในสังกัด

ถือปฏิบัติตามวิทยุสื่อสารกรมการปกครอง ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๓๑๑.๑/ว ๑๐๑๘ ลงวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๔๖ พร้อมแบบฟอร์มการบันทึกการปฏิบัติงานของกองร้อย เพื่อให้ผู้บังคับบัญชาได้รับทราบผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง และใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงแก้ไขปัญหาและข้อจำกัดในการปฏิบัติงาน

๓.๓ อำนาจหน้าที่ของนายอำเภอ

นายอำเภอในฐานะผู้บังคับกองร้อยอาสารักษาดินแดนอำเภอ มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินงาน ภายใต้กฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง ดังนี้

๑) การจัดกำลังพลสมาชิก อส. ตามโครงสร้างกองร้อย

๒) นำเสนอการแต่งตั้งผู้บังคับบัญชาและเจ้าหน้าที่ตามโครงสร้างกองร้อย

๓) การอนุมัติแผนปฏิบัติการของกองร้อย

๔) ออกคำสั่งมอบหมายภารกิจให้กองร้อยถือปฏิบัติ

๕) กำกับ ติดตามการปฏิบัติหน้าที่และรายงานผลให้หน่วยเหนือรับทราบตามวงรอบ

๔. หมายเลขโทรศัพท์เพื่อการสอบถามหรือหารือ

สำนักอำนวยการกองอาสารักษาดินแดน ส่วนยุทธการและการข่าว

หมายเลขโทรศัพท์ ๐ ๒๒๗๘ ๕๐๐๒ ต่อ ๓๑๒

๒.๕.๕ การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

๑. ประเด็นภารกิจ

การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของกรมการปกครอง เป็นการขับเคลื่อนงานและบูรณาการการทำงานระดับพื้นที่กับหน่วยงานภาคีทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน เพื่อให้ทุกภาคส่วนได้มีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด รวมทั้งการอำนวยการ กำกับติดตาม และสนับสนุนการปฏิบัติงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในระดับอำเภอ ซึ่งประกอบด้วย ๓ ระดับ ดังนี้

๑. ระดับอำเภอ มีศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดอำเภอ (ศป.ปส.อ) ซึ่งมีนายอำเภอเป็นผู้อำนวยการศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดอำเภอ ทำหน้าที่ในการอำนวยการบูรณาการ กำหนดแนวทางแก้ไข กำกับติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการดำเนินงานและปัญหาอุปสรรคที่เกิดจากการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในระดับอำเภอ ให้กับศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจังหวัดต่อไป

๒. ระดับตำบล มีชุดปฏิบัติการประจำตำบล (ชปต.) ซึ่งมีปลัดอำเภอผู้รับผิดชอบประจำตำบลเป็นหัวหน้าชุดปฏิบัติการ ทำหน้าที่รับมอบแนวทางในการขับเคลื่อนการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอำเภอ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติในพื้นที่แต่ละตำบล โดยมีการบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ตำรวจ ทหาร สาธารณสุข โรงเรียน ศาสนสถาน สถานประกอบการ พนักงานฝ่ายปกครอง และอาสาสมัครในพื้นที่ เป็นต้น เพื่อร่วมกันดำเนินการในด้านการป้องกัน การปราบปราม และการบำบัดรักษายาเสพติด ทั้งด้านการปฏิบัติการเชิงรุก และการรวบรวมฐานข้อมูลด้านยาเสพติด เพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการข้อมูลของศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดอำเภอ

๓. ระดับหมู่บ้าน มีคณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) ซึ่งมีกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นประธานคณะกรรมการหมู่บ้าน ทำหน้าที่ในการประชาคมราษฎรในหมู่บ้าน เพื่อให้มีส่วนร่วมในการระดมความคิดเห็น เสนอแนะแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด รับการแจ้งเบาะแสข้อมูลบุคคลเป้าหมายที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดยาเสพติด และพื้นที่เป้าหมายที่เป็นพื้นที่เสี่ยงในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด รวมทั้งการกำหนดกติกาหรือธรรมนูญหมู่บ้านร่วมกัน เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารจัดการกับบุคคลและพื้นที่เสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด เพื่อประสานการปฏิบัติกับชุดปฏิบัติการประจำตำบล (ชปต.) ในการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อเท็จจริงของข้อมูล และนำไปดำเนินการในระดับครอบครัวและชุมชนต่อไป

ตามนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาลในด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด รวมทั้งแผนปฏิบัติการด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ได้กำหนดเป้าหมายในการขับเคลื่อนงานยาเสพติด โดยมีมาตรการในการดำเนินงาน จำนวน ๕ มาตรการ ดังนี้

๑. มาตรการความร่วมมือระหว่างประเทศ
๒. มาตรการการป้องกันยาเสพติด
๓. มาตรการการปราบปรามและบังคับใช้กฎหมาย
๔. มาตรการการบำบัดรักษายาเสพติด
๕. มาตรการการบริหารจัดการอย่างบูรณาการ

กรมการปกครอง โดยศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดกรมการปกครอง ได้ดำเนินการขับเคลื่อนภารกิจในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดให้เป็นไปตามเป้าหมายของรัฐบาล รวมทั้งแผนปฏิบัติการด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ทั้งในด้านการป้องกัน ปราบปราม และบำบัดรักษายาเสพติด โดยมุ่งเน้นการสร้างพื้นที่ในระดับอำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน/ชุมชน ให้ปลอดภัยจากยาเสพติด โดยเฉพาะการสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดให้กับเยาวชนในพื้นที่ ซึ่งถือว่าเป็นกลุ่มเสี่ยงสูง กรมการปกครองได้สั่งการให้นายอำเภอ ปลัดอำเภอ และพนักงานฝ่ายปกครองในแต่ละพื้นที่ ดำเนินการอบรมให้ความรู้และสร้างความตระหนักถึงโทษและพิษภัยของยาเสพติดให้กับเยาวชนที่อยู่ในสถานศึกษาและประชาชนกลุ่มเสี่ยงในพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชน ซึ่งในการดำเนินการป้องกันและสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดให้เกิดความสำเร็จนั้น จำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในพื้นที่ ในรูปแบบของการบูรณาการการทำงานตามพันธกิจของแต่ละหน่วยงาน ซึ่งหากจำแนกการดำเนินการในเชิงพื้นที่ สามารถแบ่งพื้นที่ในการดำเนินการออกเป็น ๓ ส่วน ได้แก่

๑. สถานศึกษา ซึ่งมีกระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลัก

๒. สถานประกอบ ซึ่งมีกระทรวงแรงงานเป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลัก

๓. พื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชน ซึ่งมีกระทรวงมหาดไทยเป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลัก โดยมีกรมการปกครอง กรมการพัฒนาชุมชน และกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เป็นหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อนงาน เนื่องจากมีกลไกในระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ และจังหวัด ในการขับเคลื่อนภารกิจในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่

๒. ระเบียบ/กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๑๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

๒.๒ พ.ร.บ.มาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

๒.๓ พ.ร.บ.ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

๒.๔ พ.ร.บ.วัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. ๒๕๕๙

๒.๕ พ.ร.บ.ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๔๕

๒.๖ พ.ร.บ.วิธีพิจารณาคดียาเสพติด พ.ศ. ๒๕๕๐

๒.๗ พ.ร.ก.ป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. ๒๕๓๓ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

๒.๘ ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๑๐๘/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๕๗ เรื่อง การปฏิบัติต่อผู้ต้องสงสัยว่ากระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดเพื่อเข้าสู่การบำบัดฟื้นฟูและดูแลผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟู

๒.๙ ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ระบุชื่อยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ พ.ศ. ๒๕๖๓

๒.๑๐ ระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ว่าด้วยการแต่งตั้ง การปฏิบัติหน้าที่และการกำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. พ.ศ. ๒๕๔๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

๒.๑๑ คำสั่งศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติ ที่ ๑๔/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๖๓ เรื่อง จัดตั้งศูนย์อำนวยการและศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดระดับพื้นที่

หมายเหตุ : สำนักงาน ป.ป.ส. กำลังดำเนินการร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด และกฎหมายในลำดับรองซึ่งหากมีผลบังคับใช้จะเป็นการควบรวมกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดดังกล่าวข้างต้น

๓. เป้าหมายการปฏิบัติงาน และอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอ

๓.๑ เป้าหมายในภาพรวม/ขั้นตอนการดำเนินงาน

การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นงานนโยบายสำคัญของรัฐบาลที่มุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน ซึ่งปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาต้นทางที่จะก่อให้เกิดปัญหาอื่น ๆ ตามมา เช่น ปัญหาอาชญากรรม การก่อความเดือดร้อนรำคาญ ส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตโดยปกติสุขของประชาชน โดยมีเป้าหมายให้ปัญหายาเสพติด เป็นปัญหาที่สามารถควบคุมได้และไม่ส่งผลกระทบต่อสังคมและประชาชน

องค์กรที่ขับเคลื่อนการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด คือ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เรียกโดยย่อว่า “ป.ป.ส.” ซึ่งมี **นายกรัฐมนตรี** เป็นประธานกรรมการ ทำหน้าที่ในการกำหนดยุทธศาสตร์ นโยบาย แผนงาน มาตรการ และกลไกในการสกัดกั้น ป้องกันและปราบปราม บำบัดรักษาและแก้ไขปัญหายาเสพติดในทุกพื้นที่ทั่วประเทศ เพื่อให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องบูรณาการการทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ โดยมี**เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด** เป็นกรรมการและเลขานุการ รวมทั้งได้มีการจัดตั้งกลไกในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในระดับชาติ เรียกว่า “ ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติ (ศอ.ปส.) ” และจัดตั้งกลไกการทำงานในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับกระทรวงมหาดไทย กรมการปกครอง จังหวัด อำเภอ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งในระดับจังหวัดมี **ผู้ว่าราชการจังหวัด** เป็นผู้อำนวยการศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจังหวัด (ผอ.ศอ.ปส.จ.) และในระดับอำเภอมี **นายอำเภอ** เป็นผู้อำนวยการศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดอำเภอ (ผอ.ศป.ปส.อ.) ทำหน้าที่ในการบูรณาการการทำงานของหน่วยงานภาคีในพื้นที่ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพทั้งด้านการป้องกัน การปราบปราม การบำบัดรักษา และการบริหารจัดการ

โครงสร้างและกลไกในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

กระบวนการในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ของกรมการปกครองในระดับพื้นที่

๓.๒ อำนาจหน้าที่ของนายอำเภอ

๓.๒.๑ ด้านการปราบปรามยาเสพติด

๑) ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒ (๑๗) กำหนดให้ นายอำเภอเป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ ซึ่งการกระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดเป็นความผิดทางอาญาซึ่งมีโทษจำคุก จึงเป็นหน้าที่ของนายอำเภอในฐานะพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ ที่จะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมาย

๒) พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๑๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม เมื่อนายอำเภอได้รับการแต่งตั้งให้เป็นเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. จะมีอำนาจตามกฎหมายดังกล่าว ดังนี้

ตามมาตรา ๑๔ ให้พนักงานมีอำนาจดังต่อไปนี้

๒.๑) เข้าไปในเคหสถานหรือสถานที่ใด เพื่อตรวจค้นเมื่อมีเหตุอันควรสงสัยตามสมควรว่ามีบุคคลกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดหลบซ่อนอยู่ หรือมีทรัพย์สินซึ่งมีไว้เป็นความผิดหรือได้มาโดยการกระทำความผิด หรือได้ใช้หรือจะใช้ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด หรือซึ่งอาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้ประกอบกับมีเหตุอันควรเชื่อว่าเนื่องจากเนิ่นช้ากว่าจะเอาหมายค้นมาได้ บุคคลนั้นจะหลบหนีไปหรือทรัพย์สินนั้นจะถูกโยกย้าย ซุก ซ่อน ทำลาย หรือทำให้เปลี่ยนแปลงสภาพไปจากเดิม

๒.๒) ค้นบุคคล หรือยานพาหนะใด ๆ ที่มีเหตุอันควรสงสัยตามสมควรว่ามียาเสพติดซุกซ่อนอยู่โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

๒.๓) จับกุมบุคคลใด ๆ ที่กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

๒.๔) ยึดหรืออายัดยาเสพติดที่มีไว้โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือทรัพย์สินอื่นใดที่ได้ใช้หรือจะใช้ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด หรือที่อาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้

๒.๕) ค้นตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

๒.๖) สอบสวนผู้ต้องหาในคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด (กฎหมายจำกัดเฉพาะในเรื่องที่เกี่ยวกับการสอบสวนผู้ต้องหาเท่านั้น มิได้เป็นอำนาจสอบสวนโดยทั่วไป)

๒.๗) มีหนังสือสอบถามหรือเรียกบุคคลใด ๆ หรือเจ้าหน้าที่ของหน่วยราชการใด ๆ มาให้ถ้อยคำหรือให้ส่งบัญชี เอกสาร หรือวัตถุใด ๆ มาเพื่อตรวจสอบหรือประกอบการพิจารณา (ต้องขออนุมัติ ป.ป.ส. เพื่อใช้อำนาจตามข้อนี้เป็นรายบุคคล ในพื้นที่ที่มีการแพร่ระบาดของยาเสพติดรุนแรง)

ตามมาตรา ๑๔ ทวิ ในกรณีจำเป็นและมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่ามีบุคคลหรือกลุ่มบุคคลใดเสพยาเสพติดในเคหสถาน สถานที่ใด ๆ หรือยานพาหนะ ให้เจ้าพนักงานมีอำนาจตรวจหรือทดสอบหรือสั่งให้รับการตรวจหรือทดสอบว่าบุคคลหรือกลุ่มบุคคลนั้นมีสารเสพติดอยู่ในร่างกายหรือไม่

๓.๒.๒ ด้านการป้องกันยาเสพติด

๑) นายอำเภอ เป็นผู้อำนวยการศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดอำเภอ (ผอ.ศปป.ปส.อ.) มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

๑.๑) ขับเคลื่อนนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาลด้านยาเสพติด ยุทธศาสตร์ในด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในทุกระดับ รวมทั้งแผนปฏิบัติการด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดประจำปี

๑.๒) บูรณาการการทำงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของหน่วยงานภาคีในพื้นที่ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน

๑.๓) อำนวยการ กำกับติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดภายในพื้นที่รับผิดชอบ

๑.๔) กำหนดแผนปฏิบัติการด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในระดับพื้นที่ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์และแผนงานในระดับกระทรวง กรม และจังหวัด

๑.๕) อำนวยการและสนับสนุนให้ชุดปฏิบัติการประจำตำบล (ชปต.) และคณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) ดำเนินการตามแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดตามที่กำหนด

๑.๖) ประสานงานและกำหนดแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดร่วมกันกับศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ศป.ปส.อปท.)

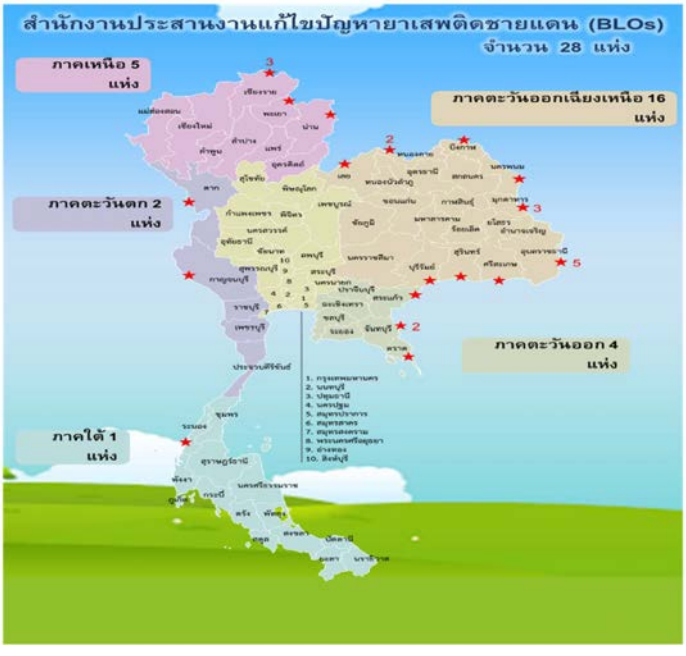
๑.๗) ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการป้องกันปราบปราม และบำบัดรักษายาเสพติดในพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชน

๑.๘) รวบรวม วิเคราะห์ และยืนยันข้อมูลกลุ่มเป้าหมายผู้เสพ/ผู้ติด/ผู้ค้ายาเสพติดและพื้นที่เสี่ยง เพื่อบันทึกข้อมูลลงในระบบสารสนเทศยาเสพติดจังหวัด (NISPA) และระบบรายงานความเข้มแข็งของหมู่บ้าน/ชุมชนด้านยาเสพติด กรมการปกครอง (DOPA DRUG REPORT) เป็นประจำทุกเดือน

๑.๙) รวบรวม วิเคราะห์ และยืนยันข้อมูลกลุ่มเป้าหมายผู้เข้ารับการบำบัดรักษาและฟื้นฟู เพื่อบันทึกข้อมูลลงในระบบข้อมูลการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดของประเทศ (บสต.)

๑.๑๐) จัดทำแผนที่สถานการณ์ยาเสพติดในระดับอำเภอ เพื่อใช้ในการวิเคราะห์สภาพปัญหายาเสพติดในพื้นที่ และหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว

๒) นายอำเภอ เป็นหัวหน้าสำนักงานประสานงานแก้ไขปัญหายาเสพติดชายแดน (Border Liaison Office : BLO) ในพื้นที่จังหวัดและอำเภอชายแดน จำนวน ๑๘ จังหวัด ๒๗ อำเภอ ๒๘ แห่ง โดยมีหน้าที่ในการประสานงานด้านการข่าว เชื่อมความสัมพันธ์ หารือ และดำเนินการเกี่ยวกับแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดตามแนวชายแดน ร่วมกับหน่วยงานในระดับพื้นที่ของประเทศเพื่อนบ้าน

๓) นายอำเภอ เป็นประธานคณะทำงาน TO BE NUMBER ONE ในระดับอำเภอ มีหน้าที่ดังนี้

๓.๑) จัดตั้งคณะทำงาน TO BE NUMBER ONE ในระดับอำเภอ โดยมีภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วน ในพื้นที่ ร่วมเป็นคณะทำงาน

๓.๒) ส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมของชมรม TO BE NUMBER ONE ประเภทต่าง ๆ ในพื้นที่อำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน/ชุมชน เช่น ชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา สถานประกอบการ สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน หรือชมรมในระดับตำบล/หมู่บ้าน/ชุมชน เป็นต้น

๓.๓) ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมในเชิงสร้างสรรค์ เช่น การประกวดแข่งขันดนตรี กีฬา การแสดง ศิลปะ หรือความรู้ เป็นต้น

๓.๔) ส่งเสริมและสนับสนุนให้จัดตั้งชมรมแต่ละประเภทในพื้นที่ และส่งเข้าประกวดแข่งขันในระดับอำเภอ จังหวัด ภาค และระดับประเทศ

๓.๒.๓ ด้านการบำบัดรักษายาเสพติดและการติดตามผู้ผ่านการบำบัดรักษา

นายอำเภอ ในฐานะผู้อำนวยการศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดอำเภอ (ผอ.ศป.ปส.อ.) มีหน้าที่อำนวยการในการดำเนินการ ดังนี้

๑) ดำเนินการจัดตั้งศูนย์เพื่อการคัดกรองผู้เข้ารับการบำบัดฟื้นฟูระดับอำเภอ เพื่อดำเนินการคัดกรองและจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับการคัดกรอง เพื่อจำแนกและส่งต่อผู้เข้ารับการบำบัดฟื้นฟูไปยังสถานบำบัดฟื้นฟูและสถานที่อื่นตามที่กำหนด (ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๑๐๘/๒๕๕๗)

๒) ดำเนินการจัดตั้งศูนย์เพื่อการประสานการดูแลผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟูระดับอำเภอ เพื่อดูแลติดตามและให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ เพื่อให้บุคคลดังกล่าวกลับคืนสู่สังคมอย่างมีประสิทธิภาพ (ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๑๐๘/๒๕๕๗)

๓.๓ แนวทางการปฏิบัติงานในอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอ

๓.๓.๑ ด้านการปราบปรามยาเสพติด

นายอำเภอ ในฐานะผู้อำนวยการศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดอำเภอ (ผอ.ศป.ปส.อ.) มีหน้าที่ในการบูรณาการหน่วยงานความมั่นคงในพื้นที่ เพื่อดำเนินการปิดล้อมตรวจค้นและจับกุมดำเนินคดีกับกลุ่มผู้ผลิต/ผู้ค้ายาเสพติดในพื้นที่ ซึ่งเป็นไปตามแนวทางการลดจำนวนผู้ผลิต/ผู้ค้ายาเสพติด (Supply Side) ในพื้นที่ รวมทั้งดำเนินการทางอาญาและวินัยกับเจ้าหน้าที่ของรัฐในพื้นที่ที่เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

๓.๓.๒ ด้านการป้องกันยาเสพติด

๑) ดำเนินกระบวนการสร้างความเข้มแข็งให้กับหมู่บ้าน/ชุมชน ตามกระบวนการ ๙ ขั้นตอน โดยใช้กลไกของคณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) ชุดปฏิบัติการประจำตำบล (ชปต.) และศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดอำเภอ (ศป.ปส.อ.) ในการขับเคลื่อนงานเพื่อเป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับหมู่บ้าน/ชุมขน และเป็นการลดจำนวนผู้เสพหน้าใหม่ หรือลดจำนวนผู้เสพ/ผู้ติดมิให้เข้าไปเสพซ้ำอีก ซึ่งเป็นไปตามแนวทางการลดจำนวนผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด (Demand Side) ในพื้นที่

๒) ดำเนินการสำรวจสภาพปัญหายาเสพติดในพื้นที่ โดยจำแนกประเภทของหมู่บ้าน/ชุมชน ตามคู่มือการปฏิบัติงานการสำรวจสภาพปัญหายาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน ออกเป็น ๔ ประเภท ได้แก่

๒.๑) หมู่บ้าน/ชุมชนที่ไม่มีปัญหายาเสพติด (สีขาว)

๒.๒) หมู่บ้าน/ชุมชนที่มีผู้เสพ (สีเขียว)

๒.๓) หมู่บ้าน/ชุมชนที่มีผู้ค้า (สีเหลือง)

๒.๔) หมู่บ้าน/ชุมชนที่มีทั้งผู้เสพและผู้ค้า (สีแดง)

๓) จัดตั้งชุดปฏิบัติการจัดระเบียบสังคม โดยดำเนินการตรวจตราสถานบริการ สถานประกอบการ โรงแรม หอพัก ร้านเกม/อินเตอร์เน็ต และสถานที่ที่เป็นแหล่งมั่วสุมหรือมีความเสี่ยงต่อการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในพื้นที่

๔) ส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมของชมรม TO BE NUMBER ONE ทุกระดับในพื้นที่ กิจกรรมของสภาเด็กและเยาวชนในพื้นที่ หรือกลุ่มกิจกรรมในเชิงสร้างสรรค์ที่เป็นเยาวชนกลุ่มเสี่ยงในพื้นที่

๕) ขับเคลื่อนการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน ที่มีกรมการพัฒนาชุมชนเป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลัก เพื่อประโยชน์สูงสุดกับประชาชนในพื้นที่

๖) จัดตั้งเครือข่ายภาคประชาชน เพื่อร่วมกันเฝ้าระวังปัญหายาเสพติดในพื้นที่ รวมทั้งร่วมกิจกรรมในการรณรงค์หรือเชิงสร้างสรรค์ในพื้นที่

๗) จัดกิจกรรมรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด และประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ถึงโทษและพิษภัยของยาเสพติดให้กับประชาชนและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงในพื้นที่

แนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
พื้นที่
หมู่บ้าน/ชุมชน (พื้นที่เสี่ยง)
โรงเรียน/วัด/ศาสนสถาน
สถานประกอบการ เช่น โรงงาน หอพัก สถานบันเทิง
คน
ผู้ค้า/ผู้ผลิต
ผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด
ผู้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด
ผู้ผ่านการบำบัด
ไม่ก่อปัญหา
ก่อปัญหา
ไม่ก่อปัญหา
ก่อปัญหา
ป้องกัน เวรยาม เฝ้าระวัง สร้างความเข้มแข็ง/สร้างการรับรู้ผ่านหอกระจายข่าว/กองทุนต่างๆ
ครู D.A.R.E /TO BE NUMBER ONE/บำบัดในโรงเรียน/ตรวจปัสสาวะนักเรียน/กระตุ้นให้ความรู้
โรงงานสีขาว/TO BE NUMBER ONE/จัดระเบียบสังคม
บังคับใช้กฎหมาย/กดดันให้เลิกพฤติกรรม/มาตรการทางสังคม
บำบัดตามอาการ(ค่าย/ร.พ./CBTx)/ติดตาม ดูแล ช่วยเหลือสร้างอาชีพ /การศึกษา/หางานให้ทำ
บังคับใช้กฎหมาย/บำบัด ร.พ.เฉพาะทาง/ติดตามโดยชุมชน/ดูแลสุขภาพ ช่วยเหลือด้านอาชีพ
เฝ้าระวัง/สร้างการรับรู้/มอบหมายภารกิจ "เปลี่ยนกลุ่มเสี่ยงให้เป็นพลัง"
บังคับใช้กฎหมาย/ให้ความรู้/ป้องกันไม่ให้เกิดรายใหม่/แสวงหาความร่วมมือ
ระบบการติดตาม/การส่งเสริมอาชีพ/มีงานทำ
ชปต. กม. ประชาชนร่วม
ครู ผู้นำศาสนา ชปต. กม.
ผู้ประกอบการ รง. ชปต.
ตร. ทหาร ปค. กม. ผญบ.
สธ. ชปต. กม. อสม.
สธ. ชปต. กม. อสม.
ชปต. กม. อปท.
ตร./ชปต.กำนัน ผญบ.
ลดความรุนแรงของพื้นที่/ควบคุมพื้นที่เสี่ยงทำพื้นที่ให้เป็นพื้นที่ปลอดภัย
ชีวิตคนสังคม ได้สามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุข
สังคมสงบสุข/เกิดความร่วมมือ
หมู่บ้านเข้มแข็ง ตำบลมั่นคง
แหล่งปัญหา
ประเภทปัญหา
พฤติกรรม
กิจกรรม
ผู้รับผิดชอบ

๓.๓.๓ ด้านบำบัดรักษายาเสพติดและการติดตามผู้ผ่านการบำบัดรักษา

กรมการปกครองมีบทบาทหน้าที่ในการบำบัดรักษาผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด จำนวน ๒ ระบบ ได้แก่ ระบบสมัครใจ และ ระบบบังคับบำบัด ซึ่งสรุปแนวทางในการดำเนินงานได้ดังนี้

๑) การบำบัดรักษาในระบบสมัครใจ ซึ่งเป็นไปตามประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๐๘/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๕๗ เรื่อง การปฏิบัติต่อผู้ต้องสงสัยว่ากระทำผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด เพื่อเข้าสู่การบำบัดฟื้นฟูและการดูแลผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟู โดยสรุปหลักเกณฑ์และรายละเอียดในการปฏิบัติได้ดังนี้

๑.๑) กรณีมีผู้ต้องสงสัยว่ากระทำความผิดฐานเสพยาเสพติด หรือเสพและมียาเสพติดไว้ในครอบครองตามลักษณะ ชนิด ประเภท และปริมาณที่กำหนดตามบัญชีท้ายประกาศนี้ และ

๑.๒) ผู้นั้นไม่เป็นผู้ต้องหา หรือ อยู่ในระหว่างถูกดำเนินคดีในความผิดฐานอื่นซึ่งเป็นความผิดที่มีโทษจำคุก หรืออยู่ในระหว่างรับโทษจำคุกตามคำพิพากษาของศาล และไม่เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมที่อาจก่อให้เกิดอันตรายแก่ผู้อื่นหรือสังคม และผู้นั้นยินยอมเข้ารับการบำบัดฟื้นฟู และ

๑.๓) หากผู้นั้นไม่เคยเข้ารับการบำบัดรักษาในศูนย์ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของจังหวัดมาก่อน ให้เจ้าหน้าที่ส่งตัวผู้นั้นเข้ารับการบำบัดรักษาในศูนย์ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของจังหวัด ระยะเวลา ๑๒ วัน

๑.๔) หากข้อเท็จจริงปรากฏภายหลังว่าผู้เข้ารับการบำบัดฟื้นฟูนั้น ต้องหาหรืออยู่ในระหว่างถูกดำเนินคดี ในความผิดฐานอื่น ซึ่งเป็นความผิดที่มีโทษจำคุก หรือต้องคำพิพากษาให้จำคุก ให้ส่งตัวผู้นั้นดำเนินคดีตามกฎหมายต่อไป

๑.๕) ให้จัดตั้งศูนย์เพื่อการคัดกรองผู้เข้ารับการบำบัดฟื้นฟูในทุกอำเภอหรือทุกเขตและระดับจังหวัดหรือกรุงเทพมหานคร เพื่อจำแนกและส่งต่อผู้เข้ารับการบำบัดฟื้นฟู ไปยังสถานบำบัดฟื้นฟูหรือสถานที่อื่นตามที่กำหนด

๑.๖) ให้จัดตั้งศูนย์เพื่อประสานการดูแลผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟู ในระดับอำเภอหรือเขต และในระดับจังหวัดหรือกรุงเทพมหานคร เพื่อติดตามและช่วยเหลือผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟู (ตามร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด ได้กำหนดเป็นศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม)

๒) การบำบัดรักษาในระบบบังคับบำบัด แบบควบคุมตัว ซึ่งเป็นไปตามพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้เสพติด พ.ศ. ๒๕๔๕ โดยสรุปหลักเกณฑ์และรายละเอียดในการปฏิบัติได้ดังนี้

๒.๑) เป็นผู้ที่ต้องหาว่ากระทำความผิดฐานเสพยาเสพติด เสพและมีไว้ในครอบครองเสพและมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย หรือเสพและจำหน่ายยาเสพติดตามลักษณะ ชนิด ประเภท และปริมาณที่กำหนดในกฎกระทรวง และ

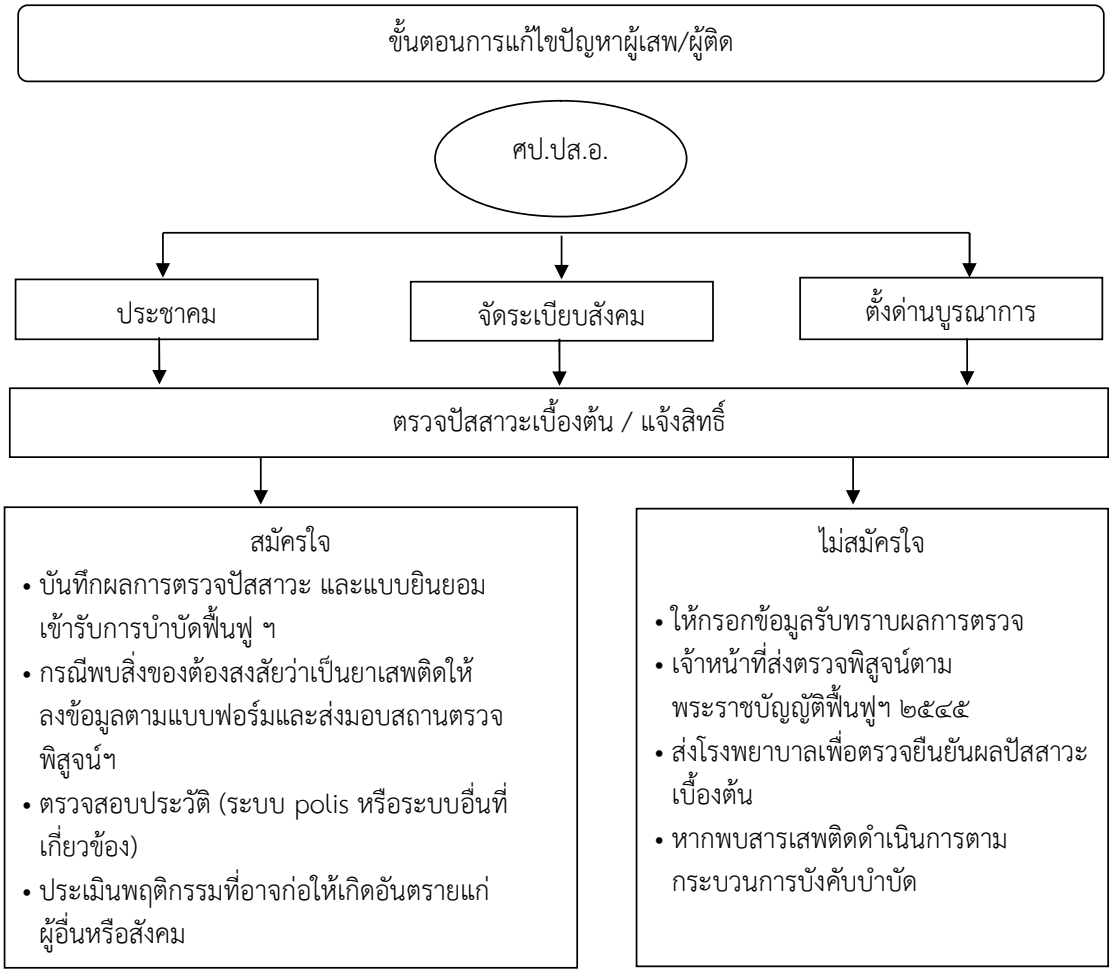
๒.๒) ผู้นั้นไม่เป็นผู้ต้องหา หรือ อยู่ในระหว่างถูกดำเนินคดีในความผิดฐานอื่นซึ่งเป็นความผิดที่มีโทษจำคุก หรืออยู่ในระหว่างรับโทษจำคุกตามคำพิพากษาของศาล และ

๒.๓) พนักงานสอบสวนส่งตัวผู้นั้นเข้ารับการตรวจพิสูจน์ต่อคณะอนุกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด

๒.๔) คณะอนุกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด วินิจฉัยว่า ผู้เข้ารับการตรวจพิสูจน์เป็นผู้เสพหรือติดยาเสพติด

๒.๕) กรมคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม จัดทำแผนการฟื้นฟูและส่งตัวบุคคลดังกล่าวเข้ารับการฟื้นฟูยังสถานที่เพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดซึ่งมีสถานที่ของกรมการปกครอง (กองร้อยอาสารักษาดินแดน) ร่วมในการดำเนินการด้วย

๒.๖) กรมการปกครอง ได้ใช้กองร้อยอาสารักษาดินแดนของจังหวัด จำนวน ๑๑ แห่ง ได้แก่ กองร้อยอาสารักษาดินแดนจังหวัดพิษณุโลก พะเยา บึงกาฬ หนองคาย บุรีรัมย์ อุดรธานี ขอนแก่น ปัตตานี สตูล สุราษฎร์ธานี และกองร้อยปฏิบัติการฝึกที่ ๒ กองบัญชาการกองอาสารักษาดินแดน (ค่ายเพชรโยธิน อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี) สำหรับเป็นสถานที่เพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ระยะเวลา ๑๒๐ วัน

๓.๓.๔ แนวทางการใช้ประโยชน์จากพืชเสพติด

๓.๓.๔.๑ กัญชา

๑) กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๑.๑) พ.ร.บ.ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ ๗ พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ ในมาตรา ๒๖/๒ (๑) และมาตรา ๒๖/๓

๑.๒) กฎกระทรวงการขออนุญาตและการอนุญาตผลิต จำหน่าย นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๔ หรือในประเภท ๕ พ.ศ.๒๕๕๙ ข้อ ๓ ข้อ ๔

๑.๓) ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ระบุชื่อยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ พ.ศ. ๒๕๖๓ ข้อ ๒ (๑)

๑.๔) แนวทางการพิจารณาอนุญาตให้ปลูกกัญชา พ.ศ.๒๕๖๓ (คณะกรรมการยาเสพติดให้โทษเห็นชอบแล้ว)

๒) คุณสมบัติผู้ขออนุญาต

๒.๑) หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ในการศึกษาวิจัย/การเรียนการสอนทางการแพทย์ เภสัชศาสตร์ วิทยาศาสตร์หรือเกษตรศาสตร์ หรือมีหน้าที่ให้บริการทางเกษตรกรรม หรือหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ในการป้องกันปราบปรามและแก้ไขปัญหายาเสพติด หรือสภากาชาดไทย

๒.๒) ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม เภสัชกรรม ทันตกรรม แพทย์แผนไทย/แผนไทยประยุกต์/หมอพื้นบ้าน

๒.๓) สถาบันอุดมศึกษาเอกชน วิจัย/การเรียนการสอนเกี่ยวกับทางการแพทย์ เภสัชศาสตร์

๒.๔) ผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมที่รวมกลุ่มเป็นวิสาหกิจชุมชน/วิสาหกิจเพื่อสังคม/สหกรณ์การเกษตร โดยร่วมกับ/ภายใต้การดูแลหน่วยงานรัฐ หรือสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ตามข้อ ๒.๑ และข้อ ๒.๓

๒.๕) ผู้ประกอบการขนส่งสาธารณะระหว่างประเทศ

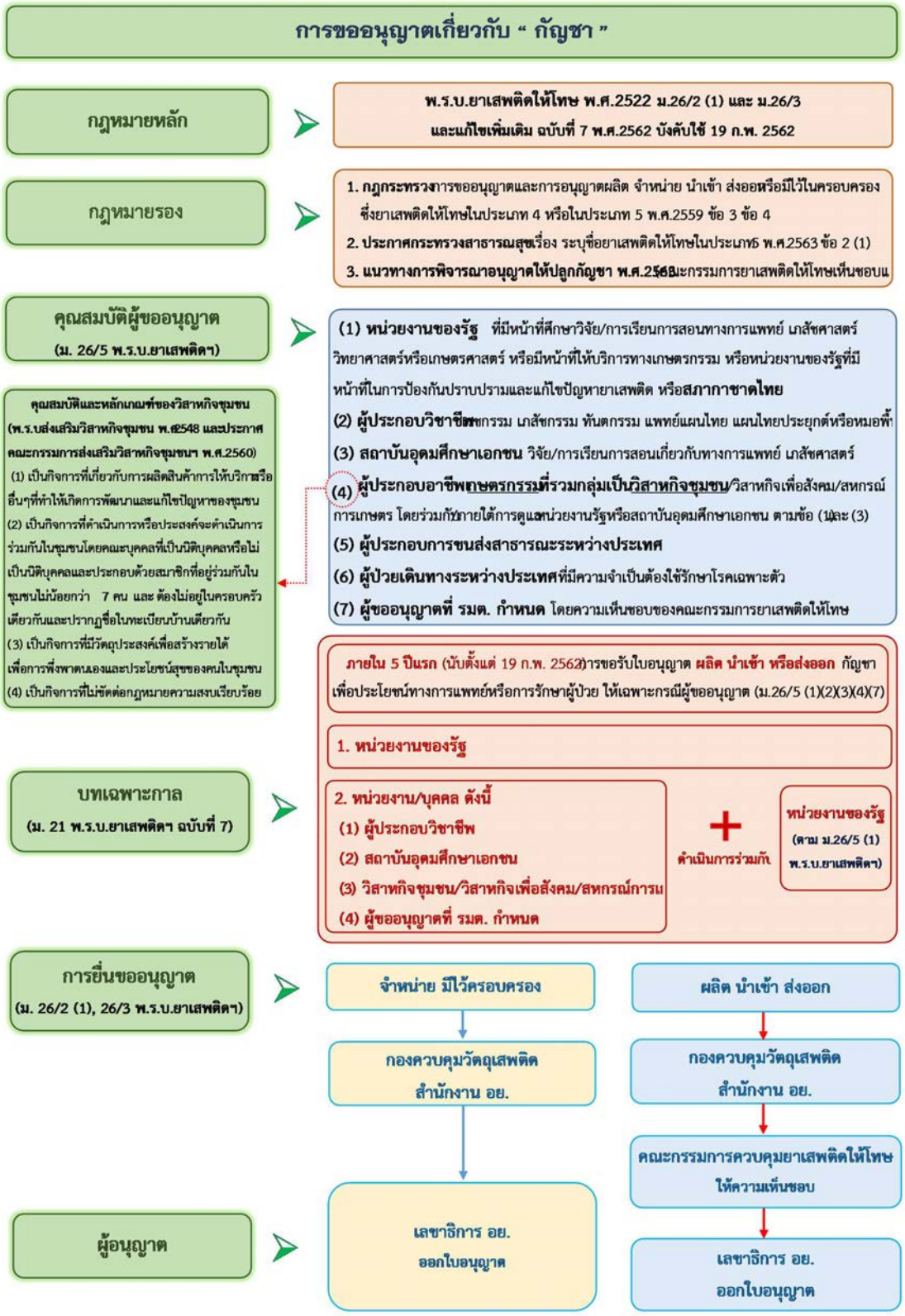
๒.๖) ผู้ป่วยเดินทางระหว่างประเทศที่มีความจำเป็นต้องใช้รักษาโรคเฉพาะตัว

๒.๗) ผู้ขออนุญาตที่ รมต.กำหนด โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการยาเสพติดให้โทษ

๓) การยื่นขออนุญาต

๓.๑) กรณีผลิต นำเข้า ส่งออก ให้ยื่นขออนุญาตต่อกองควบคุมวัตถุเสพติด สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) เพื่อส่งให้คณะกรรมการควบคุมยาเสพติดให้โทษ ให้ความเห็นชอบ หลังจากนั้นจึงส่งให้เลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยา เป็นผู้อนุญาต

๓.๒) กรณีจำหน่าย หรือ มีไว้ในครอบครอง ให้ยื่นขออนุญาตต่อกองควบคุมวัตถุเสพติด สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) เพื่อส่งให้เลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยาเป็นผู้อนุญาต

การขออนุญาตเกี่ยวกับ " กัญชา "
กฎหมายหลัก
พ.ร.บ.ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2522 ม.26/2 (1) และ ม.26/3
และแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 7 พ.ศ.2562 บังคับใช้ 19 ก.พ. 2562
กฎหมายรอง
1. กฎกระทรวงการขออนุญาตและการอนุญาตผลิต จำหน่าย นำเข้า ส่งออหรือมีไว้ในครอบครอง
ซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 4 หรือในประเภท 5 พ.ศ.2559 ข้อ 3 ข้อ 4
2. ประกาศกระทรวงสาธารณสุขเรื่อง ระบุชื่อยาเสพติดให้โทษในประเภท6 พ.ศ.2563 ข้อ 2 (1)
3. แนวทางการพิจารณาอนุญาตให้ปลูกกัญชา พ.ศ.256 ะกรรมการยาเสพติดให้โทษเห็นชอบแ
คุณสมบัติผู้ขออนุญาต
(ม. 26/5 พ.ร.บ.ยาเสพติดฯ)
(1) หน่วยงานของรัฐ ที่มีหน้าที่ศึกษาวิจัย/การเรียนการสอนทางการแพทย์ เภสัชศาสตร์
วิทยาศาสตร์หรือเกษตรศาสตร์ หรือมีหน้าที่ให้บริการทางเกษตรกรรม หรือหน่วยงานของรัฐที่มี
หน้าที่ในการป้องกันปราบปรามและแก้ไขปัญหายาเสพติด หรือสภากาชาดไทย
(2) ผู้ประกอบวิชาชีพ กรรม เภสัชกรรม ทันตกรรม แพทย์แผนไทย แผนไทยประยุกต์หรือหมอพื้
(3) สถาบันอุดมศึกษาเอกชน วิจัย/การเรียนการสอนเกี่ยวกับทางการแพทย์ เภสัชศาสตร์
(4) ผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมที่รวมกลุ่มเป็นวิสาหกิจชุมชน/วิสาหกิจเพื่อสังคม/สหกรณ์
การเกษตร โดยร่วมกับภายใต้การดูแลหน่วยงานรัฐหรือสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ตามข้อ (1)และ (3)
(5) ผู้ประกอบการขนส่งสาธารณะระหว่างประเทศ
(6) ผู้ป่วยเดินทางระหว่างประเทศที่มีความจำเป็นต้องใช้รักษาโรคเฉพาะตัว
(7) ผู้ขออนุญาตที่ รมต. กำหนด โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการยาเสพติดให้โทษ
คุณสมบัติและหลักเกณฑ์ของวิสาหกิจชุมชน
(พ.ร.บส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ2548 และประกาศ
คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนฯ พ.ศ.2560)
(1) เป็นกิจการที่เกี่ยวกับการผลิตสินค้าการให้บริการหรือ
อื่นๆที่ทำให้เกิดการพัฒนาและแก้ไขปัญหาของชุมชน
(2) เป็นกิจการที่ดำเนินการหรือประสงค์จะดำเนินการ
ร่วมกันในชุมชนโดยคณะบุคคลที่เป็นนิติบุคคลหรือไม่
เป็นนิติบุคคลและประกอบด้วยสมาชิกที่อยู่ร่วมกันใน
ชุมชนไม่น้อยกว่า 7 คน และ ต้องไม่อยู่ในครอบครัว
เดียวกันและปรากฏชื่อในทะเบียนบ้านเดียวกัน
(3) เป็นกิจการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างรายได้
เพื่อการพึ่งพาตนเองและประโยชน์สุขของคนในชุมชน
(4) เป็นกิจการที่ไม่ขัดต่อกฎหมายความสงบเรียบร้อย
บทเฉพาะกาล
(ม. 21 พ.ร.บ.ยาเสพติดฯ ฉบับที่ 7)
ภายใน 5 ปีแรก (นับตั้งแต่ 19 ก.พ. 2562) การขอรับใบอนุญาต ผลิต นำเข้า หรือส่งออก กัญชา
เพื่อประโยชน์ทางการแพทย์หรือการรักษาผู้ป่วย ให้เฉพาะกรณีผู้ขออนุญาต (ม.26/5 (1)(2)(3)(4)(7)
1. หน่วยงานของรัฐ
2. หน่วยงาน/บุคคล ดังนี้
(1) ผู้ประกอบวิชาชีพ
(2) สถาบันอุดมศึกษาเอกชน
(3) วิสาหกิจชุมชน/วิสาหกิจเพื่อสังคม/สหกรณ์การเ
(4) ผู้ขออนุญาตที่ รมต. กำหนด
+
ดำเนินการร่วมกับ
หน่วยงานของรัฐ
(ตาม ม.26/5 (1)
พ.ร.บ.ยาเสพติดฯ)
การยื่นขออนุญาต
(ม. 26/2 (1), 26/3 พ.ร.บ.ยาเสพติดฯ)
จำหน่าย มีไว้ครอบครอง
กองควบคุมวัตถุเสพติด
สำนักงาน อย.
ผลิต นำเข้า ส่งออก
กองควบคุมวัตถุเสพติด
สำนักงาน อย.
คณะกรรมการควบคุมยาเสพติดให้โทษ
ให้ความเห็นชอบ
ผู้อนุญาต
เลขาธิการ อย.
ออกใบอนุญาต
เลขาธิการ อย.
ออกใบอนุญาต

๓.๓.๔.๒ กัญชง (Hemp)

๑) กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๑.๑) พ.ร.บ.ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ ๗ พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ ในมาตรา ๒๖/๒ (๒) และมาตรา ๒๖/๓

๑.๒) กฎกระทรวงการขออนุญาตและการอนุญาตผลิต จำหน่าย นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ เฉพาะกัญชง (Hemp) พ.ศ. ๒๕๖๓

๑.๓) ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ระบุชื่อยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ พ.ศ. ๒๕๖๓ ข้อ ๒ (๒)

๒) คุณสมบัติผู้ขออนุญาต

๒.๑) บุคคลธรรมดาที่มีสัญชาติไทย อายุไม่ต่ำกว่า ๒๐ ปี มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย ไม่เป็นบุคคลวิกลจริต/คนไร้ความสามารถ/เสมือนไร้ความสามารถ ไม่เป็นผู้อยู่ระหว่างการถูกพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาต และไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ

๒.๒) นิติบุคคลที่จดทะเบียนตามกฎหมายไทย มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย ไม่เป็นผู้อยู่ระหว่างการถูกพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาต และไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ โดยกรรมการ หุ้นส่วน ผู้ถือหุ้น จำนวนไม่น้อยกว่า ๒ ใน ๓ ต้องมีสัญชาติไทย

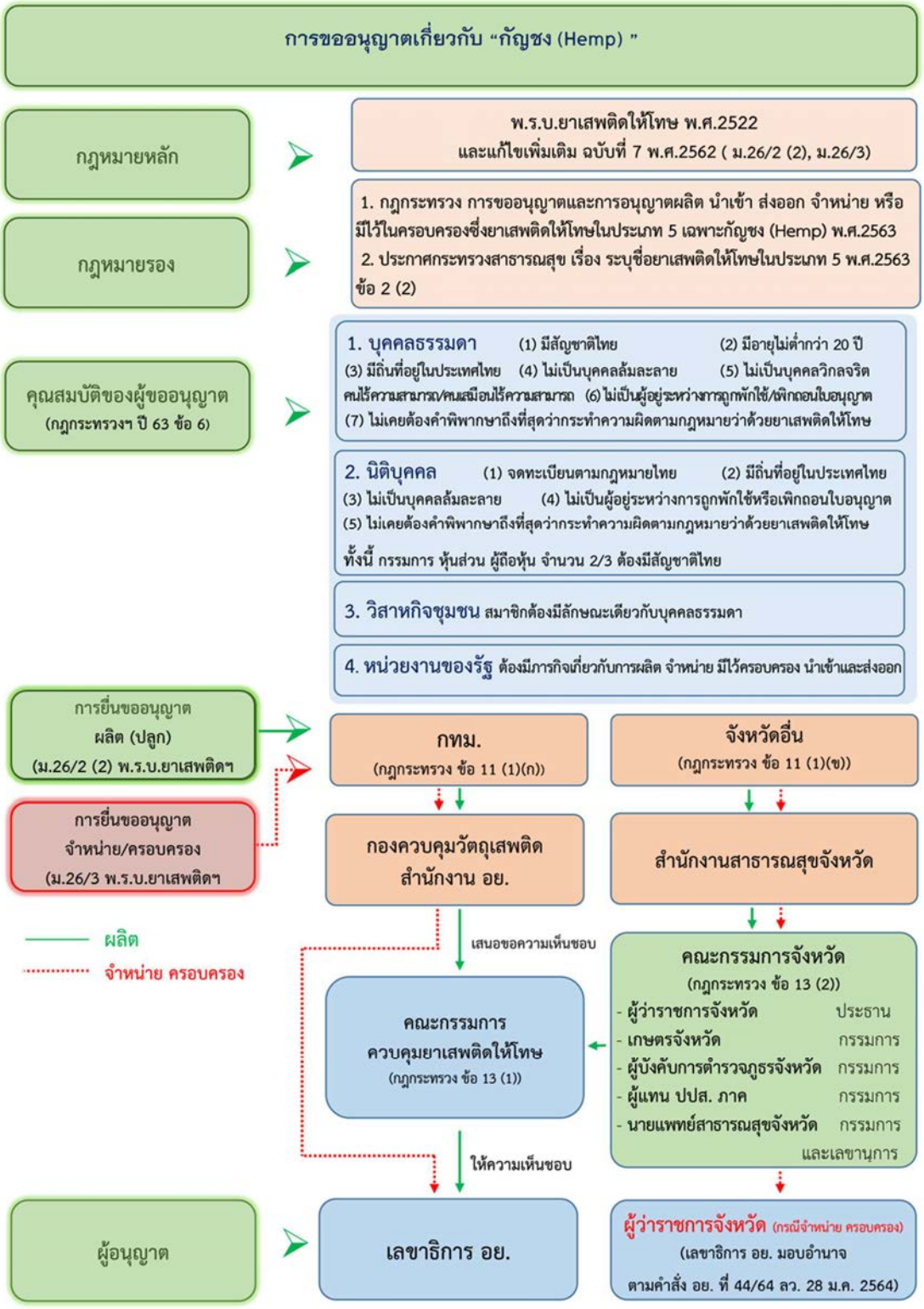
๒.๓) วิสาหกิจชุมชน สมาชิกต้องมีลักษณะเดียวกันกับบุคคลธรรมดาตามข้อ ๒.๑

๒.๔) หน่วยงานของรัฐ ต้องมีภารกิจเกี่ยวกับการผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครอง

๓) การยื่นขออนุญาต ในส่วนภูมิภาค

๓.๑) กรณีผลิต (ปลูก) ให้ยื่นขออนุญาตต่อสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด เพื่อให้คณะกรรมการจังหวัด (ประกอบด้วยผู้ว่าราชการจังหวัด เกษตรจังหวัด ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัด ผู้แทน ปปส.ภาค และนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด) ให้ความเห็นชอบในชั้นแรก เพื่อส่งให้คณะกรรมการควบคุมยาเสพติดให้โทษ ให้ความเห็นชอบอีกครั้งหนึ่ง หลังจากนั้นจึงส่งให้เลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยาเป็นผู้อนุญาต

๓.๒) กรณีจำหน่าย หรือ มีไว้ในครอบครอง ให้ยื่นขออนุญาตต่อสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด เพื่อให้คณะกรรมการจังหวัด (ประกอบด้วยผู้ว่าราชการจังหวัด เกษตรจังหวัด ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัด ผู้แทน ปปส.ภาค และนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด) ให้ความเห็นชอบ และให้ผู้ว่าราชการจังหวัด (เลขาธิการ อย. มอบอำนาจตามคำสั่ง อย.ที่ ๔๔/๒๕๖๔ ลงวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๖๔) เป็นผู้อนุญาต

การขออนุญาตเกี่ยวกับ “กัญชง (Hemp) ”
กฎหมายหลัก
พ.ร.บ.ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2522
และแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 7 พ.ศ.2562 (ม.26/2 (2), ม.26/3)
กฎหมายรอง
1. กฎกระทรวง การขออนุญาตและการอนุญาตผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 5 เฉพาะกัญชง (Hemp) พ.ศ.2563
2. ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ระบุชื่อยาเสพติดให้โทษในประเภท 5 พ.ศ.2563 ข้อ 2 (2)
คุณสมบัติของผู้ขออนุญาต
(กฎกระทรวงฯ ปี 63 ข้อ 6)
1. บุคคลธรรมดา (1) มีสัญชาติไทย (2) มีอายุไม่ต่ำกว่า 20 ปี
(3) มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย (4) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย (5) ไม่เป็นบุคคลวิกลจริต คนไร้ความสามารถ/คนเสมือนไร้ความสามารถ (6) ไม่เป็นผู้อยู่ระหว่างการถูกพักใช้/เพิกถอนใบอนุญาต
(7) ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ
2. นิติบุคคล (1) จดทะเบียนตามกฎหมายไทย (2) มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย
(3) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย (4) ไม่เป็นผู้อยู่ระหว่างการถูกพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาต
(5) ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ
ทั้งนี้ กรรมการ หุ้นส่วน ผู้ถือหุ้น จำนวน 2/3 ต้องมีสัญชาติไทย
3. วิสาหกิจชุมชน สมาชิกต้องมีลักษณะเดียวกับบุคคลธรรมดา
4. หน่วยงานของรัฐ ต้องมีภารกิจเกี่ยวกับการผลิต จำหน่าย มีไว้ครอบครอง นำเข้าและส่งออก
การยื่นขออนุญาต
ผลิต (ปลูก)
(ม.26/2 (2) พ.ร.บ.ยาเสพติดฯ
การยื่นขออนุญาต
จำหน่าย/ครอบครอง
(ม.26/3 พ.ร.บ.ยาเสพติดฯ
ผลิต
จำหน่าย ครอบครอง
กทม.
(กฎกระทรวง ข้อ 11 (1)(ก))
จังหวัดอื่น
(กฎกระทรวง ข้อ 11 (1)(ข))
กองควบคุมวัตถุเสพติด
สำนักงาน อย.
สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด
เสนอขอความเห็นชอบ
คณะกรรมการ
ควบคุมยาเสพติดให้โทษ
(กฎกระทรวง ข้อ 13 (1))
คณะกรรมการจังหวัด
(กฎกระทรวง ข้อ 13 (2))
- ผู้ว่าราชการจังหวัด ประธาน
- เกษตรจังหวัด กรรมการ
- ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัด กรรมการ
- ผู้แทน ปปส. ภาค กรรมการ
- นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด กรรมการและเลขานุการ
ให้ความเห็นชอบ
ผู้อนุญาต
เลขาธิการ อย.
ผู้ว่าราชการจังหวัด (กรณีจำหน่าย ครอบครอง)
(เลขาธิการ อย. มอบอำนาจ
ตามคำสั่ง อย. ที่ 44/64 ลว. 28 ม.ค. 2564)

๓.๓.๔.๓ พืชกระท่อม

พ.ร.บ.ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ ๘ พ.ศ. ๒๕๖๔ ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๔ ในมาตรา ๗ (๕) ให้ยกเลิกพืชกระท่อมออกจากยาเสพติดให้โทษประเภท ๕

๔. หมายเลขโทรศัพท์เพื่อการสอบถามและหารือ

ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดกรมการปกครอง (ศอ.ปส.ปค.)
กลุ่มงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ส่วนปฏิบัติการพิเศษ
สำนักอำนวยการกองอาสารักษาดินแดน
โทร.๐ ๒๒๗๘ ๕๐๐๐ ต่อ ๔๑๐, ๔๑๓, ๔๑๖ โทรสาร ๐ ๒๒๗๘ ๕๐๐๒ ต่อ ๔๑๙

๒.๖

งานกิจการความมั่นคงภายใน

๒.๖.๑ งานการข่าวเพื่อความมั่นคง

๒.๖.๒ การบริหารจัดการพื้นที่พักพิงชั่วคราวสำหรับผู้หนีภัยการสู้รบจากเมียนมา

๒.๖.๓ การบริหารจัดการการข้ามแดนชั่วคราวกับประเทศรอบบ้าน

๒.๖.๔ แนวทางการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ในพื้นที่

๒.๖.๕ การแก้ไขปัญหาการชุมนุมสาธารณะ

๒.๖.๖ การกำกับดูแลและเพิ่มประสิทธิภาพหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง (หมู่บ้าน อพป.) และชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.)

๒.๖.๗ การกำหนดสถานะคนต่างด้าวซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อย

๒.๖.๘ การอนุญาตให้คนต่างด้าวซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อยออกนอกเขตพื้นที่

๒.๖.๙ การสนับสนุนการปฏิบัติงานศูนย์ปฏิบัติการอำเภอในการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้

๒.๖.๑ งานการข่าวเพื่อความมั่นคง

๑. ประเด็นภารกิจ

งานการข่าวเพื่อความมั่นคง

๒. ระเบียบ/กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง

กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ได้รับมอบหมายภารกิจในการปฏิบัติงานด้านการข่าวเกี่ยวกับความมั่นคงภายในและความสงบเรียบร้อยของสังคม โดยมีเป้าหมายในการดำเนินกรรมวิธีตามวงรอบข่าวกรองให้สามารถนำข่าวสารมาเสนอผู้บังคับบัญชา ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้เป็นประโยชน์ในการวินิจฉัยและตัดสินใจทางการบริหาร เพื่อให้การแก้ไขปัญหาเป็นไปอย่างถูกต้อง ทันเหตุการณ์และมีประสิทธิภาพ จึงได้มีนโยบายบริหารงานข่าวด้วยการปรับปรุงประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานข่าวทุกระดับ ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค โดยในส่วนภูมิภาคก็ได้มีการพัฒนางานการข่าวของจังหวัด/อำเภอ โดยการจัดตั้งศูนย์ข่าวจังหวัด/อำเภอ ขึ้นมารองรับงานการข่าวที่มีขั้นตอนที่ซับซ้อนมากขึ้น เพื่อให้การปฏิบัติงานข่าว มีความถูกต้องตามข้อเท็จจริง รวดเร็วทันต่อเหตุการณ์และสอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

๒.๑ ระเบียบ/กฎหมาย

๑) พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.๒๕๓๔ แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ ๘ พ.ศ.๒๕๕๓

๒) พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ.๒๔๕๗ แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ ๑๒ พ.ศ.๒๕๕๒

๓) กฎกระทรวง แบ่งส่วนราชการกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย พ.ศ.๒๕๕๙ ข้อ ๒ (๓)

๔) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๒

๒.๒ สาระสำคัญ

ตามระเบียบ/กฎหมายข้างต้นนายอำเภอมีอำนาจหน้าที่ในการเสริมสร้างและรักษาความสงบสุขของสังคม ดูแลความสงบเรียบร้อย และอำนวยความเป็นธรรมแก่ประชาชนในพื้นที่ จึงจำเป็นที่จะต้องมีการดำเนินงานด้านการข่าวที่เป็นระบบตามหลักการข่าว เพื่อให้ได้ข่าวสารที่รวดเร็ว ถูกต้อง และแม่นยำ นำมาใช้เป็นข้อมูลเพื่อแก้ไขปัญหาให้ประชาชนในพื้นที่ได้ทันต่อเหตุการณ์ อีกทั้งยังได้ข้อมูลที่ถูกต้องรายงานให้ผู้บังคับบัญชาเพื่อใช้ประโยชน์ในการวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์เพื่อประกอบการวินิจฉัยสั่งการในการแก้ไขปัญหาของผู้บังคับบัญชาในกรณีที่เกิดเหตุการณ์นั้น ๆ ได้

๓. ขั้นตอนการดำเนินงาน อำนาจหน้าที่ และแนวทางการปฏิบัติงานของนายอำเภอ

๓.๑ ขั้นตอนการดำเนินงานของศูนย์ข่าวอำเภอ

เพื่อเป็นกลไกในการเสริมสร้างและรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงภายในพื้นที่ และเพื่อให้การดำเนินงานทางด้านการข่าว เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับภารกิจแนวทางการปฏิบัติงานของกรมการปกครองและกระทรวงมหาดไทย จึงได้จัดตั้งศูนย์ข่าวอำเภอขึ้นโดยมีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

๑) การจัดทำแผนปฏิบัติงานด้านการข่าวประจำปีให้พิจารณานำสถานการณ์ความเคลื่อนไหวของกลุ่มมวลชนในพื้นที่มากำหนดเป็นเป้าหมายและแนวทางในการปฏิบัติงานในพื้นที่อำเภอ

๒) ให้จัดทำประวัติบุคคลและองค์กรที่เคลื่อนไหวในพื้นที่

๓) การจัดทำฐานข้อมูลกลุ่มมวลชนต่างๆ ในพื้นที่ ควรมีการพัฒนาและปรับปรุงระบบฐานข้อมูลลับประวัติแกนนำ พฤติกรรม ของบุคคล/กลุ่มบุคคลที่มีการเคลื่อนไหวทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ฯลฯ ให้เป็นปัจจุบัน เพื่อสะดวกและรวดเร็วต่อการนำข้อมูลมาใช้งาน เช่น การค้นหา ตรวจสอบ อ้างอิง การวิเคราะห์ประเมินสถานการณ์ เป็นต้น เพื่อสามารถนำเสนอผู้บังคับบัญชาใช้ประกอบการพิจารณาแก้ไขปัญหาและวินิจฉัยสั่งการ

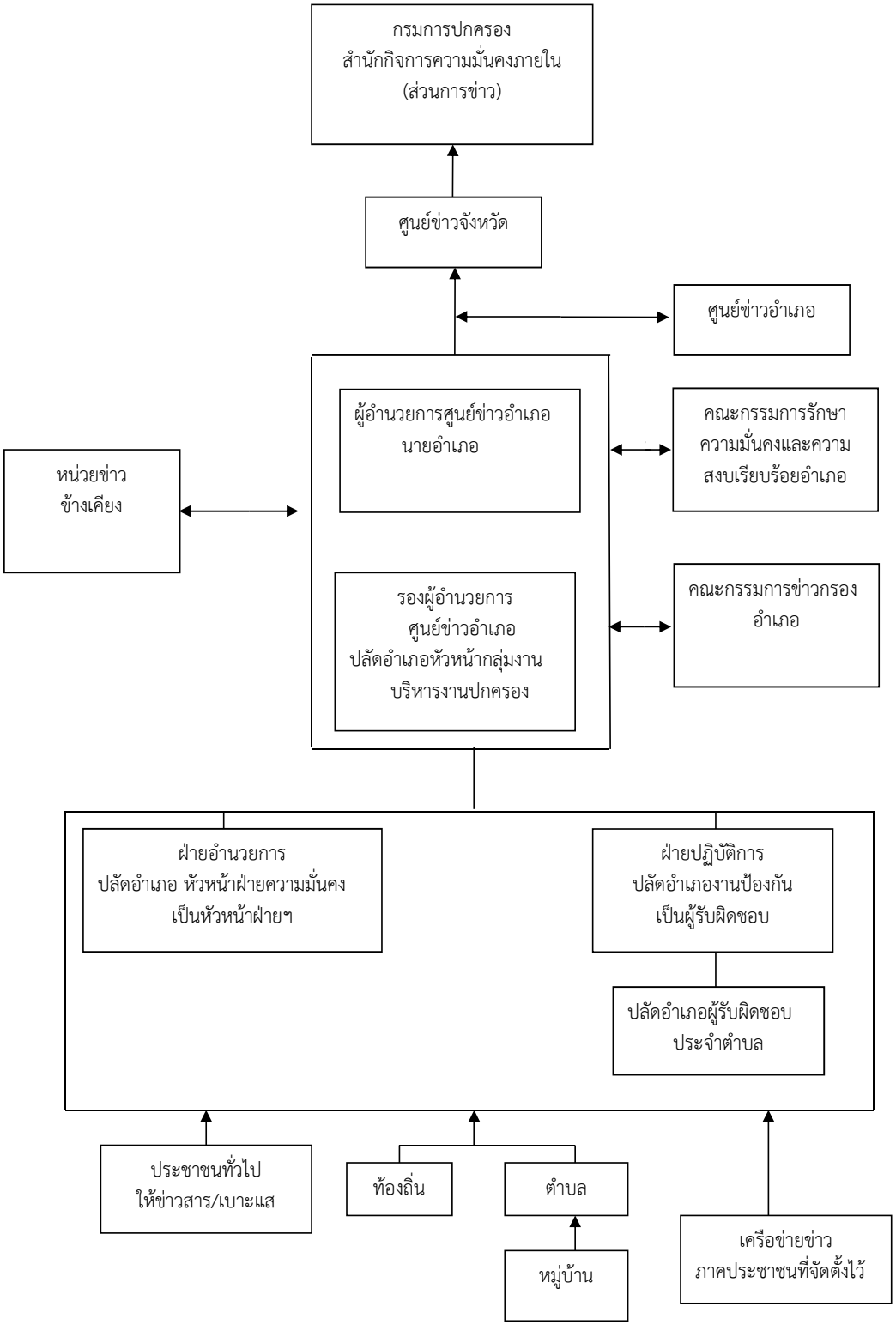
๔) ให้มีการจัดประชุมโต๊ะข่าวอย่างต่อเนื่อง อย่างน้อยสัปดาห์ละ ๑ ครั้ง

๕) ให้มีการจัดประชุมประชาคมการข่าว/เครือข่ายข่าวระดับอำเภอ ประจำปี

๖) ให้จัดตั้งแหล่งข่าว/เครือข่ายข่าวให้ครบทุกหมู่บ้าน โดยให้พิจารณาจากบุคลากรที่มีอยู่เป็นอันดับแรก ได้แก่ ข้าราชการ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้บริหารและสมาชิกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มพลังมวลชนต่าง ๆ ในพื้นที่ เพื่อทำหน้าที่รวบรวมข่าวสาร รายงานเหตุการณ์สำคัญเร่งด่วน ช่วยเหลือศูนย์ข่าวอำเภอเพื่อป้องกันแก้ไขปัญหาความไม่สงบเรียบร้อยหรือแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของราษฎรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๗) เมื่อมีข่าวสารหรือเหตุการณ์สำคัญเกิดขึ้นในพื้นที่ ขอให้ศูนย์ข่าวอำเภอรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบตามลำดับชั้น

โครงสร้างศูนย์ข่าวอำเภอ

๑) ภารกิจหน้าที่ความรับผิดชอบของฝ่ายอำนวยการและฝ่ายปฏิบัติการ

ก. <u>ฝ่ายอำนวยการ</u> มีหน้าที่ความรับผิดชอบ ดังนี้

(๑) จัดทำแผนปฏิบัติงานด้านการข่าวของอำเภอเป็นประจำทุกปี โดยปรับปรุงเป้าหมายการปฏิบัติให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้น เพื่อใช้เป็นแผนหลักในการปฏิบัติงาน (แบบ ศข.๑) ดังนี้

(๑.๑) แผนปฏิบัติงานด้านการข่าว ควรมีระยะในการปฏิบัติงานตามวงรอบของปีงบประมาณ กล่าวคือ ตั้งแต่เดือนตุลาคม - กันยายน ของปีถัดไป

(๑.๒) ให้จัดทำแผนฯ เสนอผู้อำนวยการศูนย์ข่าวอำเภอและกิ่งอำเภอเพื่อพิจารณาอนุมัติแล้วรายงานให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทราบ ทั้งนี้ ให้แล้วเสร็จภายในเดือนกันยายนของทุกปี

(๒) จัดประชุมเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

(๒.๑) เพื่อรับทราบข่าวสารจากฝ่ายปฏิบัติการ และวิเคราะห์ข่าวสารเพื่อประเมินสถานการณ์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้น

(๒.๒) ซักซ้อมความเข้าใจในการปฏิบัติงาน รวมทั้งรับทราบปัญหาข้อขัดข้องในการทำงานและพิจารณาหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาต่อไป

(๓) กำหนดหัวข้อข่าวสาร เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ข่าวในฝ่ายปฏิบัติการศูนย์ข่าวอำเภอ

(๔) กำหนดหัวข้อข่าวสารเพิ่มเติม ในกรณีที่ข้อมูลข่าวสารที่ได้รับรายงานไม่ครบถ้วนสมบูรณ์

(๕) จัดทำเอกสารที่ใช้ในการปฏิบัติงานด้านการข่าว

(๖) กำหนดข่ายการติดต่อสื่อสาร และการรายงานข่าวสาร

(๗) จัดทำสมุดทะเบียนหนังสือรับ - ส่ง ข้อมูลข่าวสารไว้ประจำศูนย์ข่าว แยกต่างหากจากสมุดลงทะเบียนหนังสือรับ - ส่ง ของที่ว่าการอำเภอ

(๘) การวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสาร การวางข้อพิจารณาจากข้อมูลข่าวสารที่ได้รับจากฝ่ายปฏิบัติ การผลิตเอกสารข่าวเพื่อรายงานผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น จนถึงกรมการปกครอง (ส่วนการข่าว สำนักกิจการความมั่นคงภายใน)

(๙) จัดเก็บข้อมูลข่าวสารที่ได้ดำเนินการตามกรรมวิธีข่าวเสร็จเรียบร้อยแล้วอย่างเป็นระบบเพื่อใช้เป็นฐานข่าวต่อไป

(๑๐) ประสานข่าวกับหน่วยข่าวข้างเคียง/หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อแลกเปลี่ยนข่าวสาร ตรวจสอบความถูกต้องของข่าวสาร

ข. <u>ฝ่ายปฏิบัติการ</u> มีหน้าที่ความรับผิดชอบ ดังนี้

(๑) จัดตั้งแหล่งข่าว และจัดทำทะเบียนประวัติแหล่งข่าวตามแบบ ศข.๒

(๒) มอบหัวข้อข่าวสารที่ได้รับจากฝ่ายอำนวยการ ให้แก่แหล่งข่าวที่ได้จัดตั้งไว้แล้วไปดำเนินการ หาข้อมูลข่าวสารตามหัวข้อข่าวสารต่อไป

(๓) ดำเนินการรวบรวมข่าวสาร ตามหัวข้อข่าวสารที่ได้รับมอบ ดังนี้

(๓.๑) จากแหล่งข่าวตามข้อ ๒

(๓.๒) จากผู้ให้ข่าว หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

(๓.๓) จากหน่วยข่าวข้างเคียง

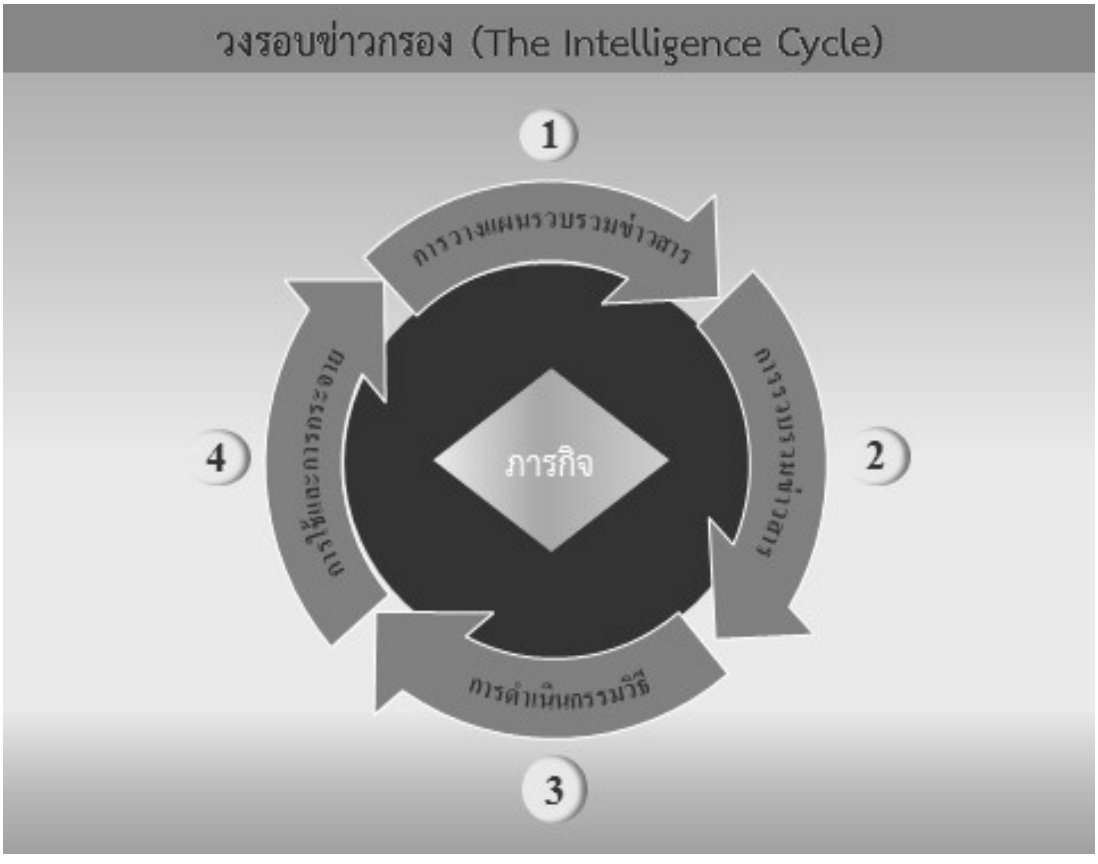
(๔) ในการรวบรวมข่าวสาร ให้จัดทำรายงานการพบปะแหล่งข่าว ตามแบบ ศข.๓ ทุกครั้งที่มีการพบปะแหล่งข่าว

(๕) เมื่อได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลข่าวสารจากแหล่งข่าว/ผู้ให้ข่าวสารเรียบร้อยแล้ว ให้รายงานข่าวสารตามแบบ ศข.๔ ส่งให้ฝ่ายอำนวยการดำเนินกรรมวิธีต่อไป

(๖) จัดทำทะเบียนประวัติของบุคคลที่เคลื่อนไหวในสถานการณ์ต่าง ๆ ตามแบบ ศข.๕ เพื่อใช้เป็นข้อมูลฐานข่าว

(๗) จัดทำทะเบียนประวัติองค์กร/กลุ่มบุคคลที่เคลื่อนไหวในสถานการณ์ด้านต่าง ๆ ตามแบบ ศข.๖ เพื่อใช้เป็นข้อมูลฐานข่าว

(๘) จัดทำข้อมูลพื้นที่ (AREA STUDY) ตามแบบ ศข.๗ เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการวิเคราะห์ และวางข้อพิจารณาในข้อมูลข่าวสารที่เกิดขึ้น

<u>วงรอบข่าวกรองประกอบด้วยอะไรบ้าง</u>

วงรอบข่าวกรองประกอบด้วยขั้นตอนที่สำคัญ ๆ ๔ ขั้นตอน คือ

<u>ขั้นตอนที่ ๑</u> คือ การวางแผนในขั้นนี้ผู้รับผิดชอบจะต้องรู้ว่าตนต้องการข่าวสารในเรื่องใด ตื้นลึกหนาบางแค่ไหน เร่งด่วนหรือไม่ และมีทรัพยากรในมือทั้งคน เงิน เครื่องมือ ฯลฯ มากน้อยเพียงใด เพื่อที่จะได้สามารถนำสิ่งที่มีอยู่ไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ขั้นตอนที่ ๒ คือ การหาข่าวโดยการหาข่าวด้วยตัวเอง และการใช้แหล่งข่าวที่จัดตั้งไว้ไปหาข่าวให้ ซึ่งขั้นตอนนี้รวมถึงการควบคุมเครือข่ายแหล่งข่าวที่จัดตั้งไว้ด้วย

ขั้นตอนที่ ๓ คือ การประเมินค่าของข่าวที่ได้รับมาแต่ละชิ้นว่ามีความน่าเชื่อถือมากน้อยเพียงใด หลังจากนั้นจึงนำเอาข่าวที่ประเมินค่าแล้วมาคัดแยกว่าเกี่ยวข้องกับประเด็นใดบ้างหรือเกี่ยวข้องหลายประเด็น ทำการนำข่าวเหล่านั้นไปประมวลรวมกับข่าวอื่น ๆ เพื่อให้เห็นภาพรวมแล้วจึงคาดการณ์วางข้อพิจารณาว่าเหตุการณ์ข้างหน้าจะเกิดอะไรขึ้น เพื่อให้ผู้รับรายงานหรือผู้ใช้ประโยชน์จากข่าวนำไปวางแผนเพื่อดำเนินการแก้ไขป้องกันต่อไป

ขั้นตอนที่ ๔ คือ ขั้นการนำไปใช้ประโยชน์ โดยเจ้าหน้าที่ข่าวจะต้องรายงานให้ถึงผู้ใช้ประโยชน์อย่างทันเวลาด้วยเนื้อหาสาระที่พอเพียงต่อการใช้ประโยชน์และด้วยวิธีการที่เหมาะสม

๓.๒ การนำวงรอบข่าวกรองมาใช้ในทางปฏิบัติ

จากที่กล่าวมาข้างต้นคงพอเห็นภาพแล้วว่าการข่าวนั้น มีอะไรที่ลึกซึ้งมากมาย ความยากก็คงอยู่ที่การปรับเอาศาสตร์ให้มาสู่การปฏิบัติ และการผสมศิลปะเข้าไปในสัดส่วนที่เหมาะสม เพื่อให้ได้ผลงานที่ผู้บังคับบัญชาพอใจ ซึ่งในที่นี้ก็จะขอนำเสนอในลักษณะเรื่องสมมุติโดยจะให้ตัวเนื้อเรื่องอยู่ทางด้านขวาและหัวข้อหรือประเด็นแนวทางปฏิบัติอยู่ด้านซ้าย

- สถานการณ์ทั่วไป	- เรื่องเกิดขึ้นที่อำเภอหนึ่งซึ่งขอสมมุติขึ้นว่าอำเภอชุมทาง (นามสมมุติ) ปรากฏว่าได้มีโครงการที่จะจัดฝายขนาดใหญ่ขึ้น แต่โครงการนี้ก็เกิดผลกระทบต่อประชาชนบางส่วน สร้างความไม่พอใจให้เกิดขึ้นในหมู่ประชาชนเหล่านั้น ซึ่งทั้งทางจังหวัดและอำเภอก็ได้พยายามทำความเข้าใจกับประชาชน แต่ก็ไม่ประสบความสำเร็จ และต่อมาปรากฏว่ามีนักเคลื่อนไหวกลุ่มหนึ่งเข้ามาชี้นำการเคลื่อนไหวของประชาชน จนเกิดการรวมตัวกันบริเวณใกล้เคียงสถานที่ก่อสร้าง โดยได้ปักหลักชุมนุมหลายวันแล้ว สำหรับวัตถุประสงค์ของนักเคลื่อนไหวก็ยังไม่ทราบว่ามีวัตถุประสงค์แอบแฝงหรือไม่อย่างไร
- การรับมอบหมายภารกิจ	- จากความเป็นมาข้างต้น ทางหน่วยเหนือได้มอบให้นายอำเภอชุมทาง คือ นายอำเภอสิงห์ เสือเผ่น ติดตามความเคลื่อนไหวของกลุ่มผู้ชุมนุม ทำการสืบสวน และตรวจสอบทิศทางการเคลื่อนไหวของแกนนำว่าจะมีการชี้นำประชาชนไปในทิศทางใด
- การมอบภารกิจ	- เมื่อนายอำเภอสิงห์ เสือเผ่น ได้รับมอบภารกิจก็ได้มอบให้ปลัดตุ๊ (นามสมมุติ) ทำการหาข่าวและรายงานโดยเร็ว
- การกำหนดประเด็นข่าวสารสำคัญที่ต้องติดตาม	- ฝ่ายปลัดตุ๊ เมื่อได้รับคำสั่งจากนายอำเภอสิงห์ฯ ก็ได้พูดคุยและหารือในประเด็นนี้ด้วยการข่าวที่จะต้องติดตาม โดยได้ข้อสรุปถึงความต้องการข่าวสารในขั้นต้น ดังนี้ ๑. วัตถุประสงค์ข้อเรียกร้องของราษฎรมีอะไรบ้าง ๒. ราษฎรจะชุมนุมเรียกร้องอีกนานหรือไม่ ๓. ราษฎรมีขีดความสามารถที่จะชุมนุมได้นานเพียงใด ๔. กลุ่มนักเคลื่อนไหวมีใครบ้าง มีวัตถุประสงค์แอบแฝงหรือไม่ ๕. กลุ่มนักเคลื่อนไหวมีอิทธิพลต่อการชุมนุมครั้งนี้มากน้อยเพียงใด

	๖. ขณะนี้กลุ่มนักเคลื่อนไหวมีสภาพเป็นอย่างไร ๗. นักเคลื่อนไหวจะนำการชุมนุมครั้งนี้ไปในทิศทางใด ๘. ข่าวสารอำนวยประโยชน์อื่น ๆ ที่เห็นสมควร
- การวางแผนในการทำงาน	- เมื่อได้ประเด็นข่าวสารที่ต้องติดตามในเบื้องต้นแล้ว ปลัดตุ๊ก็ได้ทำการทบทวนแหล่งข้อมูลข่าวสารที่มีอยู่และทรัพยากร คน เงิน วัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ โดยเท่าที่ปลัดตุ๊นึกได้ มีดังนี้
- การหาข่าวจากข้อมูลเปิด	- กลุ่มผู้ชุมนุมได้เคยยื่นข้อเรียกร้องไว้ต่ออำเภอแล้ว ดังนั้น ในประเด็นข่าวสารที่ ๑ สามารถตรวจสอบได้ อย่างไรก็ตาม ปลัดตุ๊คิดว่าจะต้องไปทำการสอบถามหรือสดับตรับฟังจากกลุ่มผู้ชุมนุมอีกครั้งว่าข้อเรียกร้องยังเหมือนเดิมหรือมีอะไรเปลี่ยนแปลงไปบ้าง
- การหาข่าวด้วยตัวเอง	- ในพื้นที่ที่มีการชุมนุมอยู่เป็นพื้นที่ของผู้ใหญ่บ้านไก่ซึ่งเคยปรากฏข่าวสารว่ามีความสนิทสนมกับนักการเมืองในพื้นที่ ทั้งนี้ปลัดตุ๊เองก็ไม่แน่ใจว่านักการเมืองคนดังกล่าวมีความโยงใยกับกลุ่มนักเคลื่อนไหวที่เข้ามาหรือไม่ เพราะเคยมีกระแสข่าวว่าเคยมีการใช้นักเคลื่อนไหวกลุ่มดังกล่าว เพื่อหวังผลทางการเมืองมาหลายครั้งแล้ว ดังนั้น ในตอนแรกปลัดตุ๊คิดว่าจะไม่ไปพบผู้ใหญ่บ้านไก่ เพราะคงไม่ได้ความจริงสักเท่าไร แต่ต่อมาก็เปลี่ยนใจเพราะคิดได้ว่าควรเข้าไปพบ เพราะ ๑. เป็นการรักษาความสัมพันธ์อันดีกับผู้ใหญ่บ้านเพราะเป็นเจ้าของพื้นที่อยู่ เพราะหากรู้ว่าปลัดตุ๊เข้าพื้นที่แต่ไม่ไปหาก็จะเสียความรู้สึก และหากไม่ได้ข่าวสารในเรื่องนี้ในอนาคต ก็ยังมีประโยชน์ในการได้ข้อมูลข่าวสารในด้านอื่นๆ อีก ๒. การไปพบดังกล่าว อย่างไรเสียก็ต้องได้ข้อมูลข่าวสารบ้าง ส่วนจะมากจะน้อย จะเท็จจะจริงอย่างไร ก็ค่อยไปว่ากันอีกที นอกจากนี้การไปพบก็จะได้ทำการสังเกตท่าทีและหยั่งกระแสความคิดและความเห็นของผู้ใหญ่ไก่ด้วย
- การหาข่าวโดยใช้แหล่งข่าว	- ในกลุ่มราษฎรที่มาชุมนุมนั้นมาจากหลายหมู่บ้าน ซึ่งเท่าที่ปลัดตุ๊นึกออกว่า อส. ลูกน้องของตนที่มีญาติอยู่ในหมู่บ้านดังกล่าว ก็จะมี อส.มด อส.เม่น และ อส.หมี จึงได้เรียกมาสอบถาม ทราบว่าทั้ง ๓ นาย มีญาติมิตรเข้าไปร่วมชุมนุมอยู่ด้วย นอกจากนี้ อส.หมี ยังมีความสนิทกับแกนนำกลุ่มผู้ชุมนุมคนหนึ่งด้วย
- การมอบหมายภารกิจ	- ดังนั้น ปลัดตุ๊จึงได้มอบหมายภารกิจ ดังนี้
- การแนะนำวิธีการปฏิบัติ	๑. อส.มด ให้ไปหาข้อมูลเบื้องต้นว่ามีญาติมิตรที่สนิทสนมในกลุ่มผู้ชุมนุมหรือไม่ หากมีก็ให้ทำทีไปเยี่ยมเยียน แล้วสังเกตสภาพความเป็นอยู่ภายในกลุ่มผู้ชุมนุม และหากพบญาติมิตรในที่ชุมนุมก็ให้ไปถามไถ่สารทุกข์สุขดิบ และหาโอกาสเลียบเคียงถามในประเด็นต่าง ๆ เกี่ยวกับความเป็นอยู่ และแนวทางการชุมนุมต่อไป แต่ต้องถามด้วยความระมัดระวัง และอย่าถามมากไปจนผิดสังเกต เมื่อได้ข่าวสารแล้วให้มารายงานในวันมะรืนนี้ แต่หากมีข่าวสำคัญเร่งด่วนก็ให้รีบรายงานทางโทรศัพท์มือถือทันที พร้อมกันนั้นปลัดตุ๊ ก็ได้มอบ

	เงินจำนวนหนึ่งให้ อส.มด ไว้ใช้ในการปฏิบัติงานครั้งนี้และกำชับให้อำพรางการปฏิบัติงานครั้งนี้ให้ดี ส่วนฐานะนั้นคงไม่สามารถอำพรางได้ เพราะชาวบ้านละแวกนั้นก็รู้กันทั่วแล้วว่านายมดเป็น อส.
- การใช้แหล่งข่าวหลายคนเพื่อตรวจสอบความน่าเชื่อถือและช่วยอุดช่องว่างกรณีบางแหล่งข่าวได้ข่าวสารมาไม่พอเพียง	๒. หลังจากที่มอบภารกิจให้ อส.มด เป็นที่เรียบร้อย ปลัดตุ๊ก็ได้เรียก อส.เม่น มาพบแล้วมอบหมายภารกิจ และแนวทางปฏิบัติทำนองเดียวกันกับที่มอบ อส.มด แต่กำหนดวันที่จะเข้าไปในกลุ่มผู้ชุมนุมให้ถัดจากวันที่กำหนดให้ อส.มด เข้าไปหนึ่งวัน เพื่อมิให้ตรงกันจนเป็นที่ผิดสังเกต และเพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบข่าวสารด้วย ๓. ต่อมาปลัดตุ๊ก็ได้เรียก อส.หมี มาสอบถามพูดคุยได้ความว่ามีความสนิทสนมกับ นายฉิ่ง หนึ่งในแกนนำฯ จึงมอบให้ไปพบปะและลวงถามข่าวสารตามประเด็นที่ได้มอบหมายไปพบปะและลวงถาม นายฉิ่ง และรีบกลับมารายงาน ทั้งนี้ ได้กำชับให้อำพรางภารกิจให้ดี พร้อมกับได้มอบเงินให้จำนวนหนึ่ง เพื่อใช้ในการพัฒนาสัมพันธ์กับนายฉิ่งด้วย
- การหาข่าวด้วยตัวเองด้วยการถาม	- หลังจากนั้น ปลัดตุ๊ ก็ได้ไปหาผู้ใหญ่ไก่ โดยได้พูดคุยถามทุกข์สุขสักพักหนึ่ง ปลัดตุ๊ได้แสดงถึงความห่วงใยในกรณีที่ชาวบ้านมาชุมนุมกันโดยไม่ทราบว่าจะยุติเมื่อใดผู้ใหญ่ไก่จึงเล่าให้ฟังว่า นายเฉิด ซึ่งเป็นนักเคลื่อนไหวจากนอกพื้นที่ได้ไปหารือกันกับ นายขาว ซึ่งเป็นนักการเมืองในพื้นที่แล้วเห็นว่าหากชุมนุมต่อไปในลักษณะนี้คงยากที่จะได้ผล แนวทางหนึ่งที่จะใช้ก็คงจะนำตัวแทนราษฎรสักสิบคนเดินทางไปกับนายเฉิด เพื่อไปยื่นหนังสือเรียกร้องต่อนายกรัฐมนตรีที่ กรุงเทพฯ โดยหากทางการไม่ตอบสนองแล้วก็จะแบ่งกำลังคนส่วนหนึ่งไปร่วมชุมนุมกับกลุ่มการเมืองกลุ่มหนึ่งที่ปักหลักชุมนุมอยู่ที่กรุงเทพฯ ด้วย เพื่อให้รัฐบาลและคนทั่วไปทราบถึงปัญหาความเดือดร้อนของกลุ่มชาวบ้าน ปลัดตุ๊จึงถามว่าแล้วจะเอาเงินเอาทองมาจากไหนเป็นค่ากินค่าอยู่ค่าเดินทาง แล้วจะไปนานไหม ผู้ใหญ่ไก่ตอบว่า ค่าใช้จ่ายก็จะลงขันกัน ส่วนจะอยู่นานหรือไม่ ในตอนนี้ยังไม่ทราบ
- การรายงานข่าว	- ในวันต่อมา อส.มด ได้มารายงานข่าวสารว่า ตนได้ไปพบกับนายแดงผู้เป็นญาติในบริเวณที่ชุมนุม โดยจากการสังเกตพบว่ามีเสบียงอาหารอยู่มากพอที่จะอยู่ได้อีกเป็นเวลานาน และนายแดงก็มีความหวังว่าทางรัฐบาลจะยกเลิกโครงการนี้ และหากไม่ยกเลิกก็จะต้องได้รับเงินชดเชยในจำนวนที่ตนพอใจ อย่างไรก็ตาม นายแดงได้แสดงความกังวลว่าขณะนี้เริ่มเข้าสู่ฤดูเพาะปลูกแล้ว ตนและชาวบ้านอีกหลายคนต้องการกลับเพื่อไปเตรียมการทำนาทำไร่แต่นายเฉิดไม่ยินยอมให้กลับพร้อมกับกล่าวขู่ว่า ถ้าใครเดินทางกลับก่อน หากรัฐบาลให้ความช่วยเหลือจ่ายเงินชดเชย ก็จะตัดชื่อออกจากบัญชี โดยจะให้ได้เฉพาะคนที่อยู่ต่อสู้ด้วยกัน - หลังจากนั้น อส.เม่น ก็ได้เข้ามาพบปลัดตุ๊ โดยได้รายงานให้ทราบว่าตนได้แฝงตัวเข้าไปในกลุ่มผู้ชุมนุม เพื่อหา นายหมู ญาติสนิท แต่ไม่พบ แต่ตนก็ไม่ลดละความพยายาม ได้เดินเตร่ไปมาหาคนรู้จัก จนพบคนบ้านเดียวกันหลาย

	คนร่วมชุมนุมอยู่จึงเข้าไปพูดคุย ขณะที่กำลังคุยอยู่นั้นได้เห็นรถบรรทุกขนเสบียงอาหารมาส่ง จึงได้สอบถามทราบความว่าเป็นของเครือข่ายนายเฉิด ซึ่งอยู่อีกจังหวัดหนึ่งนำมาบริจาคสนับสนุน ซึ่งได้มาเพียงพอไม่ขาดแคลน อส.เม่นยังได้รายงานต่อไปว่าจากการลวงถามพรรคพวกของตนได้ความว่า ได้รับแจ้งแกนนำให้เตรียมคนที่มีสุขภาพแข็งแรงไว้สัก ๑๐ คน เพราะอาจจะต้องเดินทางเข้าไปยื่นหนังสือและอาจจะต้องค้างที่ กทม. ด้วยแต่ไม่รู้ว่าค้างที่ไหนและนานเพียงใด นอกจากนี้ อส.เม่น ยังได้เลียบเคียงถามถึงบุคคลต่างๆ ที่ตนทราบว่าเป็นแกนนำก็ทราบว่าบางคนมีอาการเครียด บางคนซึ่งเดินทางมากับนายเฉิดจากนอกพื้นที่ก็ได้เดินทางกลับภูมิลำเนาไปแล้ว โดยไม่บอกให้นายเฉิดทราบทำให้นายเฉิดโมโหมาก ในคืนวันนั้นเอง อส.หมี ได้มาหาปลัดตุ๊ที่บ้านพักและรายงานข่าวว่าตนได้ไปพบกับนายโหย ผู้เป็นญาติสนิทกับตน ทั้งยังเป็นหนึ่งในแกนนำการชุมนุมครั้งนี้ โดยได้นัดคุยกันที่ร้านอาหารแห่งหนึ่งห่างจากที่ชุมนุม หลังจากที่กินอาหารและสุราไปพอได้ที่แล้ว อส.หมี จึงได้ชวนคุยเรื่องการชุมนุม ซึ่งจากท่าทีของนายโหยดูเหมือนจะอึดอัดใจมากจึงได้ระบายออกมามากมาย ที่เป็นประเด็นทางการข่าวที่สำคัญสรุปได้ ดังนี้ ๑. เมื่อประมาณ ๓ - ๔ วันที่แล้วนายสุดหล่อหนึ่งในแกนนำนอกพื้นที่ (ลูกน้องนายเฉิด นักเคลื่อนไหว) ได้มีปัญหาเรื่องชู้สาวกับลูกสาวราษฎรที่มาร่วมชุมนุมคนหนึ่งและไม่สามารถเคลียร์กันได้จึงได้หนีไปจากนายเฉิด โดยไม่บอกกล่าว เป็นเหตุให้นายเฉิดขาดกำลังสำคัญไป ๒. นายเฉิดมีแนวคิดที่จะนำตัวแทนเข้า กทม. เพื่อไปยื่นหนังสือต่อนายกรัฐมนตรี เพื่อให้รัฐบาลได้รับทราบปัญหาและเร่งรัดแก้ปัญหาได้ นอกจากนี้ยังจะได้ผลในการสร้างภาพให้เป็นข่าวอีกด้วย ๓. นอกจากนี้นายเฉิด ยังเคยหารือกับแกนนำว่าหากดำเนินการตามแผนข้างต้นแล้วยังไม่เห็นผลก็จะนำราษฎรไปปิดถนนบริเวณทางแยกเข้าที่ว่าการอำเภอ ซึ่งแกนนำบางคนก็เห็นด้วยบางคนก็คัดค้านจึงยังไม่ได้ข้อยุติ
- การประมวลข่าวสารที่ได้รับเพื่อการรายงาน	- เมื่อปลัดตุ๊ได้รับรายงานจาก อส. ทั้ง ๓ คน แล้วก็นำ เรื่องราวข่าวสาร ที่ได้รับประมวลภาพรวมกับข้อมูลที่ตนได้มาก็เห็นว่าพอเพียงแล้วในเบื้องต้นที่จะรายงานให้นายอำเภอสิงห์ฯ ทราบได้จึงได้เรียบเรียงประเด็นสำคัญได้ดังนี้
- การรายงานข่าว	๑. วัตถุประสงค์ข้อเรียกร้องของราษฎรอ้างให้รัฐบาลยกเลิกการสร้างฝายหรือถ้าจะสร้างต่อก็ต้องจ่ายเงินชดเชยให้เป็นที่พอใจของราษฎร ๒. น่าเชื่อว่าราษฎรจะชุมนุมได้อีกระยะหนึ่งเพราะยังมีเสบียงอาหารเพียงพอแต่ไม่น่าจะนานมาก เพราะเข้าสู่ช่วงเพาะปลูกแล้ว ราษฎรต่างก็ต้องไปเตรียมตัวที่จะทำไร่ ทำนา
- การแยกข้อพิจารณาออก	๓. ราษฎรที่ชุมนุมมีขีดความสามารถชุมนุมได้เป็นเวลานานเพราะ

จากข้อเท็จจริงทางการข่าว	ได้รับการสนับสนุนเสบียงอาหารจากนอกพื้นที่ อีกทั้งหากผู้ชุมนุมกลับไปทำไร่ทำนา ซึ่งในกรณีนี้ผู้รายงาน (ปลัดตุ๊) เชื่อว่านายเฉิดซึ่งเป็นผู้มีประสบการณ์จะให้กลุ่มผู้ชุมนุมคงเหลือคนเฒ่าคนแก่ไว้ดังที่เคยใช้วิธีนี้ในพื้นที่อื่น ๆ มาแล้ว
- การวางข้อพิจารณาโดยอาศัยฐานข่าวจากหน่วยข้างเคียง	๔. กลุ่มนักเคลื่อนไหวมีแกนนำสำคัญ คือ นายเฉิด และนายสุดหล่อ (ส่วนคนอื่น ๆ กำลังตรวจสอบเพิ่มเติม) แต่นายสุดหล่อมีปัญหาได้หนีกลับภูมิลำเนาไปแล้ว สำหรับวัตถุประสงค์แอบแฝงในชั้นนี้ยังไม่ชัดแจ้ง แต่จากการประสานกับหน่วยข้างเคียงทราบว่าแกนนำมักจะขอเงินเปอร์เซ็นต์จากเงินชดเชยที่ราษฎรได้ ซึ่งประเด็นนี้จะได้ทำการตรวจสอบต่อไป
- บางข่าวยังไม่สามารถหาได้ก็ต้องติดตามต่อไป	๕. กลุ่มแกนนำมีอิทธิพลชี้นำกลุ่มผู้ชุมนุมมากน้อยเพียงใด ในชั้นนี้ยังไม่สามารถชี้ชัดได้ ซึ่งจะได้ทำการตรวจสอบต่อไป
- การวางข้อพิจารณาและคาดการล่วงหน้า	๖. สภาพแกนนำที่เข้ามาเคลื่อนไหวจากนอกพื้นที่นั้น ขณะนี้ยังไม่สามารถชี้ชัดได้ แต่จากการสืบสภาพเบื้องต้น คาดว่าน่าจะอยู่ในสภาพอ่อนล้า โดยดูจากสีหน้าเคร่งเครียดของแกนนำ และแกนนำบางคนหนีกลับไป อย่างไรก็ตาม ผู้รายงาน (ปลัดตุ๊) เห็นว่านายเฉิดแกนนำ เป็นผู้มีประสบการณ์ในการเคลื่อนไหวมานาน ก็อาจมีแนวทางพลิกสถานการณ์ได้ ซึ่งเท่าที่ปรากฏข่าวสารเบื้องต้นก็คือการเข้า กทม. เพื่อยื่นหนังสือต่อนายกรัฐมนตรี และการปิดถนนบริเวณทางเข้าที่ว่าการอำเภอเมื่อนายอำเภอสิงห์ฯ ได้รับรายงานก็ได้มอบหมายให้ปลัดตุ๊ ดำเนินการดังนี้
- การกำหนดวิธีการรายงาน	๑. จัดพิมพ์รายงานข่าวดังกล่าว และส่งให้หน่วยเหนือทางโทรสาร สำหรับสถานการณ์เบื้องต้นนั้น นายอำเภอจะโทรศัพท์แจ้งเองก่อน
- การเตรียมการล่วงหน้า	๒. ให้ปลัดตุ๊จัดเตรียมแผนเผชิญเหตุ หากกลุ่มผู้ชุมนุมเคลื่อนตัวมาปิดถนนตามที่วางแผนไว้
- เกิดความต้องการข่าวสารเพิ่มเติม ต้องทำการหาข่าวต่อไป	๓. กำชับให้ติดตามข่าวสารในประเด็นที่ยังได้ไม่ครบถ้วน และในวันพรุ่งนี้ขอนัดหารือร่วมกันเพื่อกำหนดประเด็นข่าวสารเพิ่มเติมที่จะต้องหาเพิ่มต่อไป

สรุป “ในจำนวนศัสตราวุธยุทโธปกรณ์ที่สลับซับซ้อนยิ่งขึ้นทุกทีในโลกนี้ การข่าวลับเป็นอาวุธที่จำเป็นและอาจเป็นอาวุธที่สำคัญที่สุด และโดยที่เป็นอาวุธลับ จึงเป็นอาวุธที่อันตรายที่สุดด้วย ในการปฏิบัติงานต้องตั้งมาตรการความปลอดภัย ต้องตรวจสอบอยู่เสมอ และรักษาตามระเบียบโดยเคร่งครัด แต่เช่นเดียวกับในงานทั้งปวง จิตใจและวิจารณญาณของผู้รับมอบหน้าที่งานลับนี้เป็นสิ่งสำคัญที่สุด ความหวัง ของชนที่รักเสรีแขวนอยู่ที่ความซื่อสัตย์สุจริตของผู้ปฏิบัติงานนี้”

พระราชนิพนธ์แปลเรื่อง นายอินทร์ ผู้ปิดทองหลังพระ

๔. หมายเลขโทรศัพท์เพื่อการสอบถามและหารือ

สำนักกิจการความมั่นคงภายใน ส่วนการข่าว

หมายเลขโทรศัพท์ ๐ ๒๒๘๒ ๐๖๑๑ , ๐ ๒๒๘๒ ๐๐๖๗

๒.๖.๒ การบริหารจัดการพื้นที่พักพิงชั่วคราวสำหรับผู้หนีภัยการสู้รบจากเมียนมา

๑. ประเด็นภารกิจ

การบริหารจัดการพื้นที่พักพิงชั่วคราวสำหรับผู้หนีภัยการสู้รบจากเมียนมา

๒. ระเบียบ/กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง

นับตั้งแต่ปี ๒๕๒๗ เป็นต้นมา รัฐบาลเมียนมาได้ปฏิบัติการปราบปรามกลุ่มต่อต้านรัฐบาลอย่างรุนแรง ส่งผลให้มีผู้หนีภัยการสู้รบจากเมียนมาเดินทางหลบหนีเข้ามาในเขตไทย ซึ่งรัฐบาลไทยได้ผ่อนปรนให้ผู้หนีภัยฯ เหล่านี้ อาศัยอยู่ในเขตประเทศไทยได้เป็นการชั่วคราวตามหลักมนุษยธรรม และให้อำนวยความสะดวกในการส่งกลับมาตุภูมิเมื่อสถานการณ์เอื้ออำนวย โดยทางการไทยได้ควบคุมดูแลผู้หนีภัยฯ ดังกล่าว ไว้ในพื้นที่พักพิงชั่วคราวฯ ตามแนวชายแดน ๙ แห่ง ใน ๔ จังหวัด (กาญจนบุรี ตาก แม่ฮ่องสอน และราชบุรี)

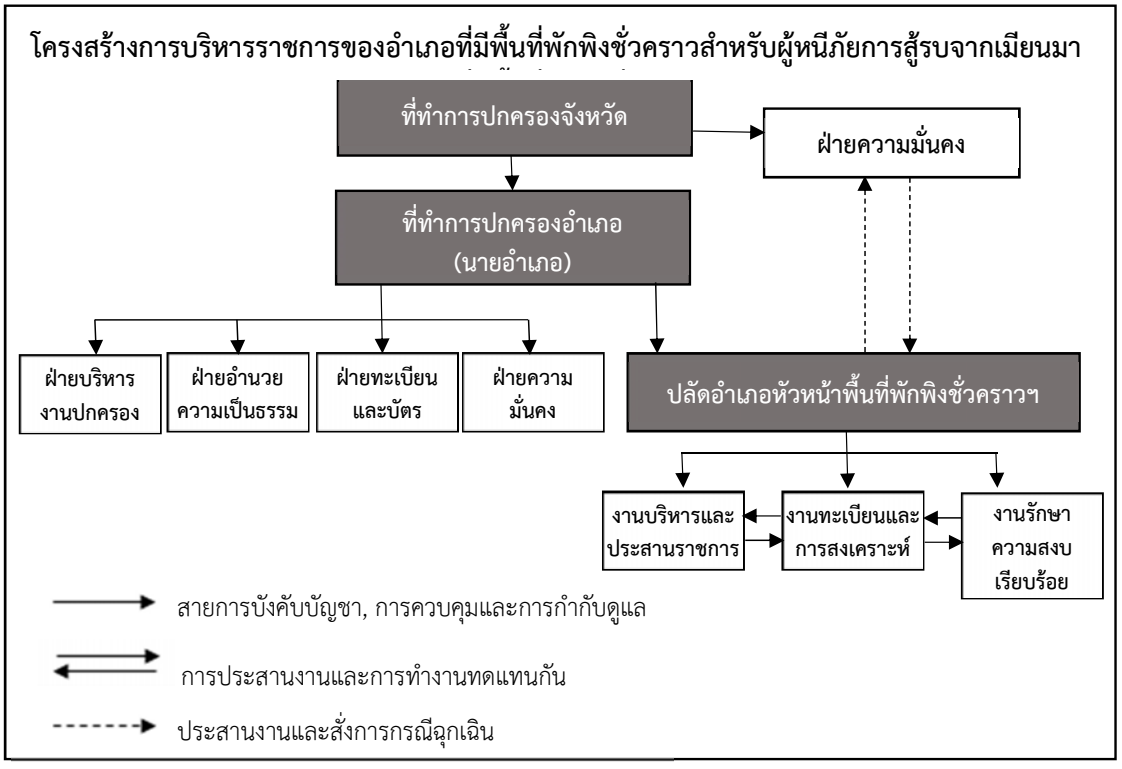
๒.๑ การดำเนินการเกี่ยวกับผู้หนีภัยการสู้รบจากเมียนมา มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลัก คือ สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.) มีหน้าที่ในการกำหนดนโยบายและแนวทางการดำเนินการต่อผู้หนีภัยการสู้รบจากเมียนมา สำนักงานศูนย์ดำเนินการเกี่ยวกับผู้อพยพ กระทรวงมหาดไทย มีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบด้านนโยบาย อำนวยการ และกรมการปกครอง มีหน้าที่ระดับปฏิบัติ ในการควบคุมดูแลผู้หนีภัยการสู้รบจากเมียนมาให้เป็นไปตามนโยบาย

๒.๒ พระราชกฤษฎีกาโอนกิจการบริหารและอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ.๒๕๔๕ มาตรา ๑๐๐ มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๔๕ โดยกรมการปกครองมีภารกิจเกี่ยวกับ งานด้านการควบคุมดูแลผู้หนีภัยการสู้รบจากเมียนมาในพื้นที่พักพิงชั่วคราวฯ ได้แก่ การประสานงานเพื่อจัดอัตรากำลังข้าราชการและสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (อส.) ในการดูแลรักษาความปลอดภัยและความสงบเรียบร้อยในพื้นที่พักพิงชั่วคราวฯ การจัดอัตรากำลังตรวจตราบริเวณแนวชายแดน เพื่อสกัดกั้นมิให้ผู้หลบหนีเข้าเมืองเดินทางเข้ามา และเมื่อสถานการณ์ฝั่งตรงข้ามสงบเรียบร้อย ให้ดำเนินการผลักดันตามนโยบายการจัดทำทะเบียนผู้หนีภัยการสู้รบจากเมียนมาและรายงานผลการปฏิบัติงานให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับทราบ

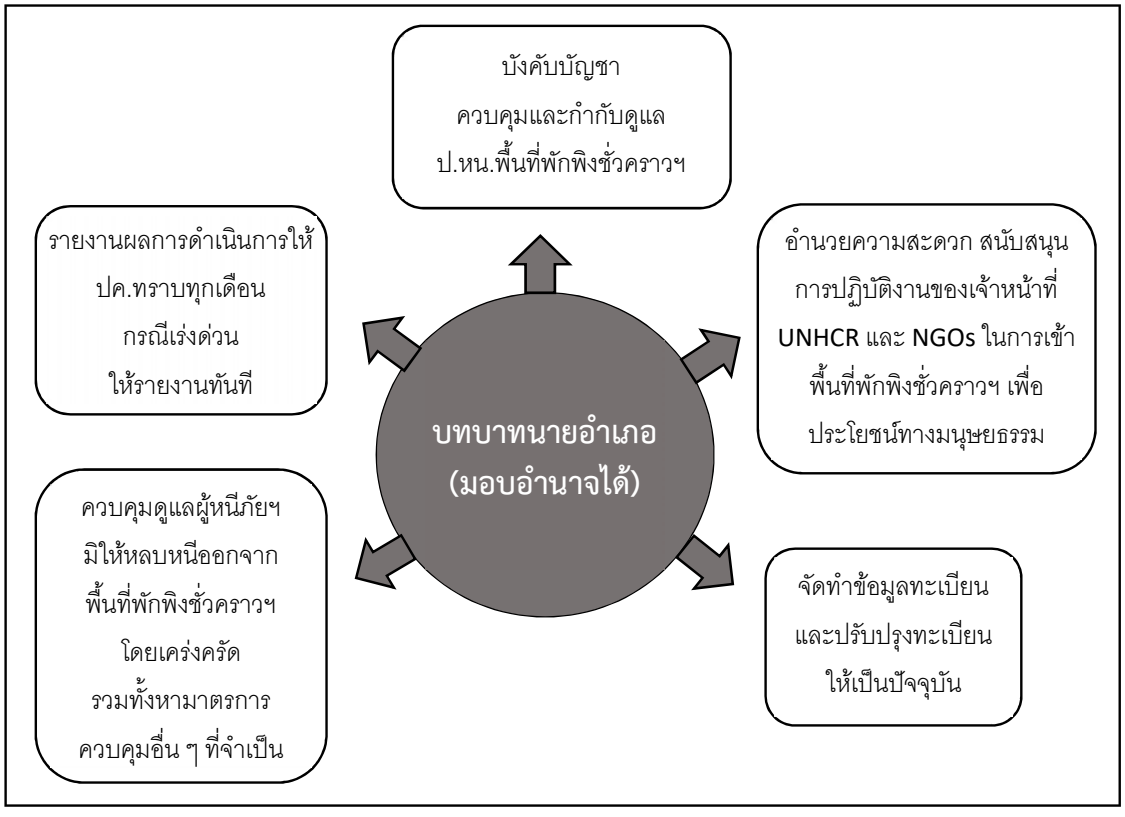
๒.๓ คู่มือปฏิบัติงานกิจการชายแดนและผู้อพยพ กรมการปกครอง

๓. อำนาจหน้าที่ และแนวทางการปฏิบัติงานของนายอำเภอ

๓.๑ เป้าหมายในภาพรวม/ขั้นตอนการดำเนินงาน

๓.๒ อำนาจหน้าที่ของนายอำเภอ

๑) เป็นผู้บังคับบัญชา ควบคุมและกำกับดูแลการปฏิบัติงานของปลัดอำเภอหัวหน้าพื้นที่พักพิงชั่วคราวฯ ในการปฏิบัติงาน ๓ งาน คือ งานบริหารและประสานราชการ (การบริหารจัดการภายในพื้นที่พักพิงชั่วคราวฯ อำนวยการประสานงาน และการดำเนินการร่วมกับผู้แทนสำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ องค์กรระหว่างประเทศ องค์การนอกภาครัฐ (NGOs) การประชาสัมพันธ์การดำเนินการและการสร้างความเข้าใจกับราษฎรในพื้นที่ รวมถึงประสานงานกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง) งานทะเบียนและการสงเคราะห์ (สำรวจ ตรวจสอบ และจัดทำทะเบียนประวัติ รับแจ้งเกิด - ตาย ย้ายที่อยู่ เปลี่ยนแปลงแก้ไข แยกครอบครัว เอกสารควบคุมการเข้า - ออก การปรับปรุงฐานข้อมูล สถิติ และการรายงาน การให้ความสงเคราะห์ช่วยเหลือ ควบคุมตรวจสอบการแจกจ่ายสิ่งของ และอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการสงเคราะห์ช่วยเหลือขององค์กรต่าง ๆ รวมถึงประสานงานกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง) และงานรักษาความสงบเรียบร้อย (การจัดระเบียบภายในพื้นที่พักพิงชั่วคราวฯ การป้องกันการกระทำผิดกฎหมาย การปฏิบัติทางจิตวิทยาและการข่าว ประสานงานและดำเนินการร่วมกับหน่วยงานฝ่ายพลเรือน ทหาร เกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงภายใน งานด้านการสื่อสาร)

๒) พิจารณามอบอำนาจให้ผู้รักษาราชการแทนปฏิบัติหน้าที่ตามข้อ ๑)

๓) ดำเนินการปฏิบัติการทางมนุษยธรรมเพื่อคุ้มครอง/ส่งเสริมสิทธิมนุษยชน และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

๓.๓ แนวทางการปฏิบัติงานในอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอ

๑) บังคับบัญชา ควบคุมและกำกับดูแลการปฏิบัติงานของปลัดอำเภอหัวหน้าพื้นที่พักพิงชั่วคราวฯ ในการปฏิบัติงาน ๓ งาน คือ งานบริหารและประสานราชการ งานทะเบียนและการสงเคราะห์ และงานรักษาความสงบเรียบร้อย รวมถึงสามารถมอบอำนาจให้ผู้รักษาราชการแทนปฏิบัติหน้าที่ได้

๒) อำนวยความสะดวก สนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ UNHCR และองค์การนอกภาครัฐ (NGOs) ในการเข้าพื้นที่พักพิงชั่วคราวฯ ได้ตามสมควร ตามที่ได้รับการอนุมัติจากกระทรวงมหาดไทย โดยไม่ขัดต่อนโยบายความมั่นคง การปฏิบัติตามกฎหมายของไทย กฎระเบียบในการควบคุมดูแล ตลอดจนหลักการให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมแก่ผู้หนีภัยฯ และไม่กระทบกระเทือนความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

๓) ควบคุมดูแลผู้หนีภัยฯ มิให้หลบหนีออกจากพื้นที่พักพิงชั่วคราวฯ โดยเคร่งครัด รวมทั้งหามาตรการควบคุมอื่น ๆ ที่จะป้องกันมิให้บุคคลเหล่านี้ลักลอบออกจากพื้นที่พักพิงชั่วคราวฯ รวมถึงการรักษาความปลอดภัย การตั้งจุดตรวจ/จุดสกัด และการลาดตระเวนสกัดกั้นการลักลอบเข้า – ออกพื้นที่พักพิงชั่วคราวฯ การป้องกันและการเผชิญเหตุภัยต่าง ๆ การป้องกันการกระทำผิดกฎหมายในพื้นที่พักพิงชั่วคราวฯ อย่างเข้มงวด อาทิ การประสาน/การสนธิกำลังการปฏิบัติกับหน่วยทหาร ตำรวจตระเวนชายแดนในพื้นที่ การเคร่งครัดในการบังคับใช้กฎหมาย ตลอดจนประชาสัมพันธ์ ขอความร่วมมือกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กลุ่มพลังมวลชนให้ความช่วยเหลือสอดส่องดูแล กรณีที่มีการหลบหนีออกจากพื้นที่พักพิงชั่วคราวฯ ให้ดำเนินการตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

๔) ให้มีการตรวจสอบประชากรและปรับปรุงการทะเบียนในพื้นที่พักพิงชั่วคราวฯ ให้เป็นปัจจุบัน เพื่อใช้ตรวจสอบบุคคลได้ตลอดเวลา และเพื่อเป็นหลักฐานสำหรับประกอบการตรวจสอบบุคคลไปประเทศที่สาม ตามที่กระทรวงมหาดไทยแจ้งให้ตรวจสอบ และการพิจารณาส่งกลับภูมิลำเนาเดิมในอนาคต

๕) รายงานผลการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับผู้หนีภัยฯ ให้กรมการปกครองทราบทุกวันที่ ๓๐ ของทุกเดือน หากมีกรณีเร่งด่วน เช่น เหตุอุกฉกรรจ์ สาธารณภัยที่รุนแรง เป็นต้น ให้รายงานให้กรมการปกครองทราบทันที

๔. กรณีตัวอย่าง/ข้อหารือที่พบบ่อย หมายเลขโทรศัพท์เพื่อการสอบถามและหารือ

๔.๑ ข้อสังเกต/ข้อหารือที่พบบ่อย

การเตรียมความพร้อมซักซ้อมแผนการป้องกันและเผชิญเหตุอัคคีภัยและการป้องกันการกระทำผิดกฎหมาย

ในห้วงฤดูร้อนของทุกปี มักเกิดเหตุเพลิงไหม้ในพื้นที่พักพิงชั่วคราวฯ บ่อยครั้ง ซึ่งสร้างความเสียหายแก่ชีวิตและทรัพย์สิน รวมทั้งส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ด้านการให้ความคุ้มครองของผู้หนีภัยฯ ของประเทศไทย ประกอบกับพื้นที่พักพิงชั่วคราวฯ ไม่มีรั้วรอบ ทำให้ง่ายต่อการลักลอบเข้า - ออกพื้นที่พักพิงชั่วคราวฯ

เพื่อเป็นการป้องกันเหตุเพลิงไหม้และการบริหารจัดการพื้นที่พักพิงชั่วคราวฯ ให้มีความสงบเรียบร้อย การสกัดกั้น และป้องกันการลักลอบเข้า – ออกพื้นที่พักพิงชั่วคราวฯ จึงกำชับให้นายอำเภอ ปลัดอำเภอหัวหน้าพื้นที่พักพิงชั่วคราวฯ และคณะกรรมการผู้หนีภัยฯ ดำเนินการ ดังนี้

๑) เตรียมความพร้อมและซักซ้อมแผนการป้องกันและเผชิญเหตุอัคคีภัยในพื้นที่พักพิงชั่วคราวฯ อย่างเข้มงวด เพื่อป้องกันมิให้เกิดเหตุอัคคีภัยในพื้นที่พักพิงชั่วคราวฯ

๒) ให้บังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดเพื่อควบคุมผู้หนีภัยฯ มิให้กระทำผิดกฎหมาย โดยให้มีการประสานงาน/การสนธิกำลังกับหน่วยงานความมั่นคง เพื่อควบคุมตรวจสอบ และระวังป้องกันการกระทำผิดกฎหมายตามห้วงเวลา

๓) ให้เข้มงวดการตั้งจุดตรวจ/จุดสกัด และการลาดตระเวนสกัดกั้นการลักลอบเข้า – ออกพื้นที่พักพิงชั่วคราวฯ รวมทั้งให้มีการตรวจสอบประชากร และการปรับปรุงทะเบียนให้เป็นปัจจุบัน เพื่อให้ตรวจสอบบุคคลได้ตลอดเวลา

๔) ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจะต้องมีกระบวนการให้ความรู้ และสร้างการยอมรับในการบังคับใช้กฎหมายโดยการมีส่วนร่วมทั้งจากคณะกรรมการผู้หนีภัยฯ UNHCR องค์การนอกภาครัฐ (NGOs) และส่วนราชการ เพื่อป้องกันผู้หนีภัยฯ กระทำผิดกฎหมาย และเพื่อให้เกิดความปลอดภัยแก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานจากทุกองค์กร/หน่วยงานที่เข้าไปปฏิบัติภารกิจในพื้นที่พักพิงชั่วคราวฯ

๕) เนื่องจากเหตุต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้หนีภัยฯ มักส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ประเทศไทย ดังนั้น จึงถือเป็นภารกิจของอำเภอที่จะต้องจัดให้มีการติดต่อสื่อสารกับผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่พักพิงชั่วคราวฯ อย่างต่อเนื่อง และต้องรายงานเหตุให้กรมการปกครองทราบทันที

๔.๒ หมายเลขโทรศัพท์เพื่อการสอบถามและหารือ

สำนักกิจการความมั่นคงภายใน ส่วนกิจการชายแดนและผู้อพยพ

หมายเลขโทรศัพท์ ๐ ๒๒๒๖ ๐๕๓๔

๒.๖.๓ การบริหารจัดการการข้ามแดนชั่วคราวกับประเทศรอบบ้าน

๑. ประเด็นภารกิจ

การบริหารจัดการการข้ามแดนชั่วคราวกับประเทศรอบบ้าน

๒. ระเบียบ/กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

- ความตกลงระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยกับรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาว่าด้วยการเดินทางข้ามแดนระหว่างประเทศทั้งสอง ลงวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๕๙

- ความตกลงว่าด้วยการเดินทางข้ามแดนระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยกับรัฐบาลสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ลงวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๔๐

- ความตกลงระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาว่าด้วยการสัญจรข้ามแดนระหว่างประเทศทั้งสอง ลงวันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๕๘

- ความตกลงระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยกับรัฐบาลแห่งมาเลเซียว่าด้วยการเดินทางข้ามแดน ลงวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖

- ประเทศรอบบ้าน หมายถึง ประเทศที่มีพื้นที่พรมแดนติดต่อกับประเทศไทยทางบก คือ ประเทศเมียนมา ลาว กัมพูชา และมาเลเซีย

ความตกลงว่าด้วยการเดินทางข้ามแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศรอบบ้าน ทั้ง ๔ ด้านประเทศ

หัวข้อ	ด้านประเทศเมียนมา	ด้านประเทศ สปป.ลาว	ด้านประเทศกัมพูชา	ด้านประเทศมาเลเซีย
๑. ชื่อความตกลง	ความตกลงระหว่างราชอาณาจักรไทยกับรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาว่าด้วยการข้ามแดนระหว่างประเทศทั้งสอง (๒๔ มิ.ย. ๒๕๕๙)	ความตกลงว่าด้วยการเดินทางข้ามแดนระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยกับรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (๒๐ มิ.ย.๒๕๔๐)	ความตกลงระหว่างราชอาณาจักรไทยกับรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรกัมพูชาว่าด้วยการสัญจรข้ามแดนระหว่างประเทศทั้งสอง (๑๑ ก.ค. ๒๕๕๘)	ความตกลงระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทย และ รัฐบาลแห่งมาเลเซียว่าด้วยการเดินทางข้ามแดน (๒๘ ก.พ. ๒๕๕๖)
๒. วัตถุประสงค์ของความตกลงฯ	๑.เยี่ยมญาติ ๒.ท่องเที่ยว ๓.ราชการ ๔.ธุรกิจ ๕.การกีฬา ๖.การทำงานแบบไป-กลับหรือตาม	๑.เยี่ยมญาติ ๒.ท่องเที่ยว ๓.ราชการ ๔.ธุรกิจ ๕.การลงทุน ๖.การกีฬา ๗.ประชุม สัมมนา	๑.เยี่ยมญาติ ๒.ท่องเที่ยว ๓.ราชการ ๔.ธุรกิจ ๕.การกีฬา ๖.การทำงานแบบไป-กลับ	๑. เยี่ยมญาติ ๒. ท่องเที่ยว ๓. การกีฬา ๔. หลักสูตร และการฝึกอบรมระยะสั้น (ไม่เกิน ๖ เดือน)

หัวข้อ	ด้านประเทศ เมียนมา	ด้านประเทศ สปป. ลาว	ด้านประเทศ กัมพูชา	ด้านประเทศ มาเลเซีย
	ฤดูกาล ๗.เข้าร่วมการสัมมนา การพบปะหารือหรือการประชุม ๘.วัตถุประสงค์อื่นๆ ตามที่ภาคีคู่สัญญาอาจตกลงกันในภายหลัง	๘.สื่อมวลชน ๙.วัตถุประสงค์อื่นๆ ตามที่ภาคีคู่สัญญาจะได้ตกลงกัน	หรือแบบตาม ฤดูกาล ๗.เข้าร่วมการสัมมนา การพบปะหารือหรือการประชุม ๘.วัตถุประสงค์อื่นๆ ตามที่ภาคีคู่สัญญาอาจตกลงกันในภายหลัง	๕.เข้าร่วมการสัมมนา พบปะหารือ และการประชุม ๖. การเข้าร่วมงานแถลงข่าว และ/หรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง ๗. วัตถุประสงค์อื่นที่อาจตกลงร่วมกันโดยคู่ภาคี
๓. ประเภทของหนังสือผ่านแดนที่ออกตามความตกลงฯ	- หนังสือผ่านแดน (Border Pass) - หนังสือผ่านแดนชั่วคราว (Temporary Border Pass)	- หนังสือผ่านแดน (Border Pass) - หนังสือผ่านแดนชั่วคราว (Temporary Border Pass)	- หนังสือผ่านแดน (Border Pass)	- หนังสือผ่านแดน (Border Pass)
๔. อายุ/การต่ออายุ				
๔.๑ หนังสือผ่านแดน (Border Pass)	มีอายุใช้ได้ไม่เกินกว่า ๒ ปี นับจากวันออกหนังสือ และสามารถต่ออายุครั้งละไม่เกิน ๒ ปี	มีอายุใช้ได้ไม่เกิน ๑ ปี นับจากวันออกหนังสือ และสามารถต่ออายุได้อีกครั้งหนึ่ง ระยะเวลาไม่เกิน ๑ ปี	มีอายุใช้ได้เป็นเวลา ๒ ปี นับจากวันออกหนังสือ และสามารถต่ออายุ ไม่เกิน ๒ ปี	มีอายุ ๑ ปี นับจากวันออกหนังสือ
๔.๒ หนังสือผ่านแดนชั่วคราว (Temporary Border Pass)	ใช้สำหรับการเดินทางเข้าและออก ณ จุดผ่านแดนได้เพียงครั้งเดียว	ใช้สำหรับการเดินทางเข้าและออก ณ จุดผ่านแดนได้เพียงครั้งเดียว	-	-
๕. ระยะเวลาการพำนัก แยกตามชนิดของหนังสือ ดังนี้				
๕.๑ หนังสือผ่านแดน (Border Pass)	ครั้งละไม่เกิน ๒ สัปดาห์ (ยกเว้นข้อ ๖ ตามวัตถุประสงค์ใน	ครั้งละไม่เกิน ๓ วัน (๒ คืน)	- ๗ วันต่อครั้ง - สำหรับระยะเวลาที่มากกว่านี้แต่ไม่เกิน	พำนักได้ครั้งละไม่เกิน ๓๐ วัน

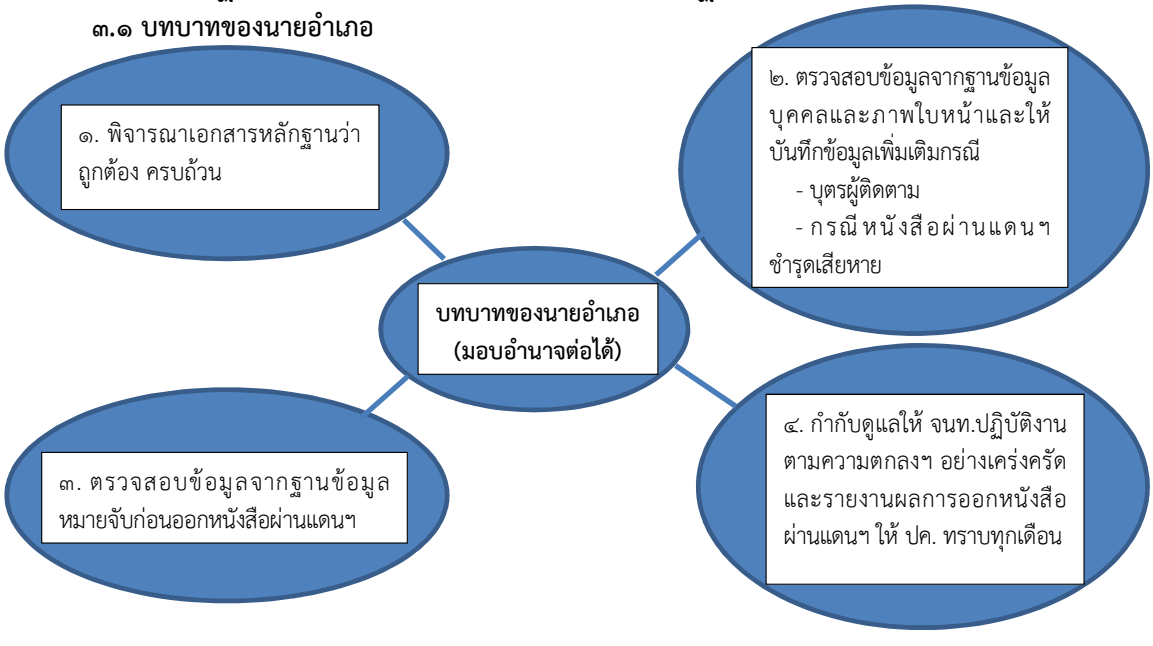
หัวข้อ	ด้านประเทศ เมียนมา	ด้านประเทศ สปป. ลาว	ด้านประเทศ กัมพูชา	ด้านประเทศ มาเลเซีย
	ความตกลงฯ) - ครั้งละไม่เกิน ๓๐ วัน สำหรับผู้ถือหนังสือผ่านแดนประเภทการทำงานแบบไป-กลับ หรือตามแบบฤดูกาล ภายใต้เงื่อนไขและกระบวนการภายในของประเทศผู้รับ		๑๕ วัน ต้องได้รับความเห็นชอบจากเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจของภาคีผู้รับ - ผู้ถือหนังสือผ่านแดนประเภทการทำงานแบบไป-กลับ หรือตามแบบฤดูกาล สามารถพำนักอยู่ในพื้นที่อนุญาตได้ครั้งละไม่เกิน ๓๐ วัน ภายใต้เงื่อนไขและกระบวนการภายในของประเทศผู้รับ	
๕.๒ หนังสือผ่านแดนชั่วคราว (Temporary Border Pass)	ครั้งละไม่เกิน ๑ สัปดาห์	ครั้งละไม่เกิน ๓ วัน (๒ คืน)	-	-
๖. ระยะทางในการเข้า-ออก	- เฉพาะพื้นที่ชายแดนแนบท้ายความตกลง - ตามที่ มท ๐๒๐๔.๓/๑๓๘๑๕ ลว. ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๙ (เพิ่ม) อ.แม่สอด อ.พบพระ จ.ตาก และ อ.แม่จัน อ.เมือง จ.เชียงราย	เฉพาะพื้นที่ชายแดนแนบท้ายความตกลง	- เฉพาะพื้นที่ชายแดนแนบท้ายความตกลง - ตามที่ มท ๐๒๐๔.๓/๐๔๑๓ (ทั้งจังหวัด)	**ประเทศไทย** พื้นที่ทั้งหมดของจังหวัดสตูล, สงขลา, ยะลา, นราธิวาส และจังหวัดปัตตานี **ประเทศมาเลเซีย** พื้นที่ทั้งหมดของรัฐเกดะห์, รัฐกลันตัน, รัฐเปอร์ลิส สำหรับรัฐเปรัคเข้าได้เฉพาะแคว้นฮูลูเปรัค
๗. ผู้มีสิทธิขอให้ออกหนังสือผ่านแดน แยกตามชนิดของหนังสือ ดังนี้				
๗.๑ หนังสือผ่านแดน (Border Pass)	บุคคลผู้มีสัญชาติไทยที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ชายแดนเป็นการถาวร	บุคคลผู้มีสัญชาติไทยที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ชายแดนเป็นการถาวร	บุคคลผู้มีสัญชาติไทยที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ชายแดนเป็นการถาวร	๑. บุคคลผู้นั้นจะต้องเป็นประชาชนของประเทศมาเลเซีย

หัวข้อ	ด้านประเทศ เมียนมา	ด้านประเทศ สปป. ลาว	ด้านประเทศ กัมพูชา	ด้านประเทศ มาเลเซีย
	ที่ระบุในข้อตกลง (ทางปฏิบัติกำหนดให้มีชื่อในทะเบียนบ้านไม่น้อยกว่า ๖ เดือน)	ที่ระบุในข้อตกลง (ทางปฏิบัติกำหนดให้มีชื่อในทะเบียนบ้านไม่น้อยกว่า ๖ เดือน)	ที่ระบุในข้อตกลง (ทางปฏิบัติกำหนดให้มีชื่อในทะเบียนบ้านไม่น้อยกว่า ๖ เดือน)	หรือประเทศไทย และ ๒. บุคคลผู้นั้นจะต้องเกิด หรืออาศัยอยู่บนพื้นที่ชายแดนของประเทศตนเป็นเวลาอย่างน้อย ๑ ปี ผู้ขอหนังสือผ่านแดนสามารถยื่นคำขอให้รวมชื่อบุตรของตน ซึ่งจะเดินทางไปพร้อมตนไว้ในหนังสือผ่านแดนได้ โดยบุตรของผู้ขอหนังสือผ่านแดนจะต้องเป็นประชาชนของประเทศนั้นและมีอายุต่ำกว่า ๑๒ ปี
๗.๒ หนังสือผ่านแดนชั่วคราว (Temporary Border Pass)	บุคคลผู้มีสัญชาติไทยที่อาศัยนอกพื้นที่ชายแดน	บุคคลผู้มีสัญชาติไทย ที่อาศัยนอกพื้นที่ชายแดน	-	-
๘. ผู้มีอำนาจออกหนังสือผ่านแดน	ผวจ./นอภ.ชายแดนที่ระบุในความตกลง	ผวจ./นอภ. ชายแดนที่ระบุในความตกลง	ผวจ./นอภ. ชายแดนที่ระบุในความตกลง	ผวจ./นอภ. ชายแดน ที่ระบุในความตกลง
๙. อัตราค่าธรรมเนียมในการขอให้ออกหนังสือผ่านแดน				
๙.๑ หนังสือผ่านแดน (Border Pass)	- ขอให้ออกหนังสือผ่านแดน เล่มละ ๒๐๐ บาท ต่อคน	- ขอให้ออกหนังสือผ่านแดน เล่มละ ๒๐๐ บาท ต่อคน	- ขอให้ออกหนังสือผ่านแดน เล่มละ ๒๐๐ บาท ต่อคน	- ขอให้ออกหนังสือผ่านแดนครั้งละ ๒๐๐ บาทต่อคน

หัวข้อ	ด้านประเทศเมียนมา	ด้านประเทศ สปป.ลาว	ด้านประเทศกัมพูชา	ด้านประเทศมาเลเซีย
	- ขอต่ออายุ ครั้งละ ๒๐๐ บาท (ต่ออายุได้ไม่เกิน ๒ ครั้ง)	- ขอต่ออายุ ครั้งละ ๒๐๐ บาท (ต่ออายุได้ไม่เกิน ๒ ครั้ง)	- ขอต่ออายุ ครั้งละ ๒๐๐ บาท (ต่ออายุได้ไม่เกิน ๒ ครั้ง)	
๙.๒ หนังสือผ่านแดนชั่วคราว (Temporary Border Pass)	ครั้งละ ๓๐ บาท ต่อคน	ครั้งละ ๓๐ บาท ต่อคน	-	-
๙.๓ กรณีบุตร	- กรณีบุตรซึ่งมีอายุต่ำกว่า ๑๒ ปี เดินทางพร้อมผู้ถือหนังสือผ่านแดน ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย	- กรณีบุตรซึ่งมีอายุต่ำกว่า ๑๒ ปี เดินทางพร้อมผู้ถือหนังสือผ่านแดน ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย	- กรณีบุตรซึ่งมีอายุต่ำกว่า ๑๒ ปี เดินทางพร้อมผู้ถือหนังสือผ่านแดน ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย	- กรณีบุตรซึ่งมีอายุต่ำกว่า ๑๒ ปี เดินทางพร้อมผู้ถือหนังสือผ่านแดน ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย
๑๐. เอกสารที่ต้องใช้ประกอบการขอให้ออกหนังสือผ่านแดน				
๑๐.๑ หนังสือผ่านแดน (Border Pass) และหนังสือผ่านแดนชั่วคราว (Temporary Border Pass)	- บัตรประจำตัวประชาชน	- บัตรประจำตัวประชาชน	- บัตรประจำตัวประชาชน	- บัตรประจำตัวประชาชน

๓. เป้าหมายการปฏิบัติงาน อำนาจหน้าที่ และแนวทางการปฏิบัติงานของนายอำเภอ

๓.๑ บทบาทของนายอำเภอ

๓.๒ อำนาจหน้าที่ของนายอำเภอ

ตามความตกลงฯ ทั้ง ๔ ด้านประเทศ (เมียนมา ลาว กัมพูชา และมาเลเซีย) ผู้ว่าราชการจังหวัดและ นายอำเภอชายแดนที่ระบุในความตกลงมีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาออกหนังสือผ่านแดนและ/หรือหนังสือผ่านแดนชั่วคราวตามแต่กรณี ให้กับประชาชนสัญชาติไทยผู้มายื่นคำขอ และสามารถมอบอำนาจการพิจารณาออกหนังสือผ่านแดนและ/หรือหนังสือผ่านแดนชั่วคราวตามแต่กรณี ให้กับปลัดอำเภอผู้ปฏิบัติงานในอำเภอได้

๓.๓ แนวทางการปฏิบัติงานในอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอ

๑. ให้พิจารณาจากเอกสารที่ขอออกหนังสือผ่านแดนและ/หรือหนังสือผ่านแดนชั่วคราวตามแต่กรณีประกอบกับข้อมูลจากฐานข้อมูลทะเบียนราษฎรและฐานข้อมูลบัตรประจำตัวประชาชนของสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง ว่าถูกต้องตรงกันหรือไม่ และให้เจ้าหน้าที่บันทึกรายละเอียดเพิ่มเติมถึงวัตถุประสงค์ที่ขอออกหนังสือผ่านแดนและ/หรือหนังสือผ่านแดนชั่วคราวตามแต่กรณี และบันทึกข้อมูลเพิ่มเติมกรณี ดังนี้

๑) กรณีบุตรมีอายุต่ำกว่า ๑๒ ปี ของผู้มายื่นคำขอ ให้ยื่นคำขอรวมกัน และเดินทางไปพร้อมกับผู้ขอออกหนังสือผ่านแดนและ/หรือหนังสือผ่านแดนชั่วคราวตามแต่กรณี

๒) กรณีประชาชนสัญชาติไทยผู้มายื่นคำขอมีอายุตั้งแต่ ๑๕ ปีบริบูรณ์ขึ้นไป มีสิทธิยื่นคำขอออกหนังสือผ่านแดนและ/หรือหนังสือผ่านแดนชั่วคราวตามแต่กรณีได้ด้วยตนเอง

๓) กรณีประชาชนสัญชาติไทยผู้มายื่นคำขอมีอายุตั้งแต่ ๑๒ ปีแต่ไม่เกิน ๑๕ ปีบริบูรณ์ มีสิทธิยื่นคำขอออกหนังสือผ่านแดนและ/หรือหนังสือผ่านแดนชั่วคราวตามแต่กรณีได้ แต่ต้องได้รับความยินยอมจากบิดาหรือมารดาหรือผู้ปกครอง และการเดินทางเข้า-ออก ต้องอยู่ในความดูแลของบิดาหรือมารดาหรือผู้ปกครอง

๒. ในกรณีที่หนังสือผ่านแดนชำรุดหรือสูญหาย

๑) กรณีหนังสือผ่านแดนชำรุด ให้พิจารณาจากเอกสารที่ขอออกหนังสือผ่านแดนประกอบกับข้อมูลจากฐานข้อมูลทะเบียนราษฎรและฐานข้อมูลบัตรประจำตัวประชาชนของสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง รวมถึงตรวจสอบหนังสือผ่านแดนที่ชำรุดประกอบ ทั้งนี้ ให้จัดเก็บค่าธรรมเนียมเช่นเดียวกับการขอหนังสือผ่านแดนฉบับใหม่

๒) กรณีหนังสือผ่านแดนสูญหาย ให้พิจารณาจากเอกสารที่ขอออกหนังสือผ่านแดนประกอบกับข้อมูลจากฐานข้อมูลทะเบียนราษฎรและฐานข้อมูลบัตรประจำตัวประชาชนของสำนักบริหารการทะเบียนกรม การปกครอง รวมถึงหลักฐานการแจ้งความเอกสารหายที่ออกจากพนักงานเจ้าหน้าที่ ทั้งนี้ ให้จัดเก็บค่าธรรมเนียมเช่นเดียวกับการขอหนังสือผ่านแดนฉบับใหม่

๓. ก่อนออกหนังสือผ่านแดน ให้ตรวจสอบข้อมูลหมายจับของประชาชนผู้มายื่นคำขอก่อนการออกหนังสือผ่านแดน ว่าเป็นบุคคลที่มีหมายจับหรือไม่ หากพบว่าบุคคลนั้นมีข้อมูลหมายจับให้ชะลอการออกหนังสือผ่านแดนไว้ก่อน แล้วแจ้งประสานไปยังสถานีตำรวจในพื้นที่ที่ใกล้ที่สุดเป็นการด่วนเพื่อตรวจสอบว่าข้อมูลหมายจับดังกล่าว คดีถึงที่สุดแล้วหรือไม่ หากพบว่าคดียังไม่ถึงที่สุดให้แจ้งเจ้าหน้าที่ตำรวจในพื้นที่จับกุมและดำเนินคดีตามกฎหมายต่อไป

๔. กำกับดูแลการปฏิบัติงานของปลัดอำเภอและเจ้าหน้าที่ให้เป็นไปตามความตกลงและหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง รวมถึงให้มีการรายงานผลการออกหนังสือผ่านแดนและ/หรือหนังสือผ่านแดนชั่วคราวตามแต่กรณี ที่เป็นปัจจุบันให้กรมการปกครองทราบเป็นประจำทุกเดือน

๔. กรณีตัวอย่าง/ข้อหารือที่พบบ่อย หมายเลขโทรศัพท์เพื่อการสอบถามและหารือ

๔.๑ ข้อสังเกต/ข้อหารือที่พบบ่อย

๑) ปัจจุบัน รัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับการเชื่อมโยงข้อมูลเพื่อความมั่นคงและความสะดวกในการรับบริการภาครัฐ โดยกำหนดให้การออกหนังสือผ่านแดนเป็นหนึ่งในระบบการบูรณาการฐานข้อมูลประชาชนและการบริการภาครัฐ (Linkage Center) ซึ่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้ขอความร่วมมือกรมการปกครองตรวจสอบข้อมูลหมายจับของประชาชนสัญชาติไทยผู้มายื่นคำขอก่อนการออกหนังสือผ่านแดน ว่าเป็นบุคคลที่มีหมายจับหรือไม่ เพื่อประโยชน์ในการสืบสวนสอบสวนป้องกันปราบปรามอาชญากรรมและติดตามตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษ และเป็นช่องทางหนึ่งในการสกัดกั้นผู้กระทำความผิดหลบหนีออกนอกประเทศได้เพิ่มเติมจากการตรวจสอบของด่านตรวจคนเข้าเมืองตามช่องทางปกติ

กรมการปกครองได้พิจารณาให้ความร่วมมือกับสำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดยกำหนดให้ดำเนินการดังนี้

(๑) เมื่อได้รับคำขอจากประชาชนผู้มีสัญชาติไทยที่มายื่นคำขอออกหนังสือผ่านแดน ให้ตรวจสอบข้อมูลหมายจับก่อน หากพบว่าบุคคลนั้นมีข้อมูลหมายจับ ให้ชะลอการออกหนังสือผ่านแดนไว้ก่อน แล้วแจ้งประสานไปยังสถานีตำรวจในพื้นที่ที่ใกล้ที่สุดเป็นการด่วน เพื่อตรวจสอบว่าข้อมูลหมายจับดังกล่าว คดีถึงที่สุดแล้วหรือไม่ หากพบว่าคดียังไม่ถึงที่สุดให้แจ้งเจ้าหน้าที่ตำรวจในพื้นที่จับกุมและดำเนินคดีตามกฎหมาย

(๒) กรณีเจ้าหน้าที่ตำรวจตรวจสอบแล้วพบว่าข้อมูลหมายจับคดีถึงที่สุดแล้วแต่ยังไม่ได้ปรับปรุงให้เป็นปัจจุบัน เจ้าหน้าที่สามารถออกหนังสือผ่านแดนให้ตามขั้นตอนต่อไปได้

๒) ในการออกหนังสือผ่านแดนด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ (E – Border Pass) ให้จังหวัด/อำเภอกำชับการดำเนินการ ดังนี้

(๑) ถือปฏิบัติตามความตกลงว่าด้วยการเดินทางข้ามแดนระหว่างประเทศทั้ง ๔ ด้านอย่างเคร่งครัด

(๒) เรียกเก็บค่าใช้จ่ายในการขอให้ออกหนังสือผ่านแดน ต้องเป็นไปตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องการออกหรือต่ออายุหนังสือผ่านแดน (ค่าใช้จ่ายในการขอให้ออกหนังสือผ่านแดน) ลงวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๑ และลงวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๘

(๓) หากตรวจพบการทุจริตให้รีบดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริง หากพบว่ามีมูลให้ดำเนินการทางวินัยกับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานอย่างเคร่งครัด

(๔) ให้เน้นย้ำและปลูกจิตสำนึกให้ผู้ปฏิบัติงานการออกหนังสือผ่านแดนมีทัศนคติที่ดีต่อการทำงานและการให้บริการประชาชน (Service Mind) อันเป็นภาพลักษณ์ที่ดีของกรมการปกครอง

๔.๒ หมายเลขโทรศัพท์เพื่อการสอบถามและหารือ

สำนักกิจการความมั่นคงภายใน ส่วนกิจการชายแดนและผู้อพยพ
หมายเลขโทรศัพท์ ๐ ๒๒๒๖ ๐๕๓๔

๒.๖.๔ แนวทางการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ในพื้นที่

๑. ประเด็นภารกิจ

แนวทางการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ในพื้นที่

๒. ระเบียบ/กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔

มาตรา ๖๒ ในอำเภอหนึ่ง มีนายอำเภอคนหนึ่งเป็นหัวหน้าปกครองบังคับบัญชาบรรดาข้าราชการในอำเภอ และรับผิดชอบงานบริหารราชการของอำเภอ

นายอำเภอสังกัดกระทรวงมหาดไทย

บรรดาอำนาจและหน้าที่เกี่ยวกับราชการของกรมการอำเภอหรือนายอำเภอ ซึ่งกฎหมายกำหนดให้กรมการอำเภอและนายอำเภอมีอยู่ให้โอนไปเป็นอำนาจและหน้าที่ของนายอำเภอ

มาตรา ๖๕ นายอำเภอมีอำนาจและหน้าที่ดังนี้

(๑) บริหารราชการตามกฎหมายและระเบียบแบบแผนของทางราชการ ถ้ากฎหมายใดมิได้บัญญัติว่าการปฏิบัติตามกฎหมายนั้นเป็นหน้าที่ของผู้ใดโดยเฉพาะ ให้เป็นหน้าที่ของนายอำเภอที่จะต้องรักษาการให้เป็นไปตามกฎหมายนั้นด้วย

(๒) บริหารราชการตามที่คณะรัฐมนตรี กระทรวง ทบวง กรม มอบหมายหรือตามที่นายกรัฐมนตรีสั่งการในฐานะหัวหน้ารัฐบาล

๒.๒ พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พุทธศักราช ๒๔๕๗

มาตรา ๒๗ ผู้ใหญ่บ้านทำหน้าที่ช่วยเหลือนายอำเภอในการปฏิบัติหน้าที่และเป็นหัวหน้าราษฎรในหมู่บ้านของตน และมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้ด้วย

(๒) สร้างความสมานฉันท์และความสามัคคีให้เกิดขึ้นในหมู่บ้าน รวมทั้งส่งเสริมวัฒนธรรมและประเพณีในท้องที่

มาตรา ๘๓ กรมการอำเภอต้องตรวจตราและจัดการปกครองตำบลและหมู่บ้านให้เป็นไปได้จริงดังพระราชบัญญัตินี้

นอกจากอำนาจหน้าที่ที่กล่าวโดยเฉพาะให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรมการอำเภอ ให้กรมการอำเภอมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้านด้วย

๒.๓ คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี

โดยพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ได้แถลงต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๖๒ ได้มอบนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ โดยปลูกจิตสำนึก เกียรติภูมิ และศักดิ์ศรีความเป็นชาติไทย การมีจิตสาธารณะ และการมีส่วนร่วมทำประโยชน์ให้ประเทศ รักษาผลประโยชน์ของชาติ ความสามัคคีปรองดอง และเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ระหว่างกันของประชาชน โดยสถาบันการศึกษาสอดแทรกการปลูกฝังวินัยของคนในชาติ หลักคิดที่ถูกต้อง สร้างค่านิยม “ประเทศไทยสำคัญที่สุด” การเคารพกฎหมายและกติกาของสังคม ปรับสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาให้เอื้อต่อการมีคุณธรรม จริยธรรม และจิตสาธารณะ

๒.๔ คำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

คณะรักษาความสงบแห่งชาติได้มีคำสั่ง (เฉพาะ) ที่ ๒/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๗ เรื่อง จัดตั้งศูนย์ปรองดองสมานฉันท์เพื่อการปฏิรูป (ศปป.) โดยรัฐบาลได้มอบหมายกระทรวงมหาดไทยเป็นเจ้าภาพร่วมกับกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรในการสร้างความปรองดองสมานฉันท์และกระทรวงมหาดไทยได้มอบหมายกรมการปกครองรับผิดชอบในภารกิจการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ ดังนั้น กรมการปกครอง จึงได้จัดตั้งศูนย์ปรองดองสมานฉันท์เพื่อการปฏิรูป กรมการปกครอง (ศปป.ปค.) ขึ้น ตามคำสั่งกรมการปกครอง ที่ ๓๒๑/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๕๗ และแจ้งให้ทุกจังหวัดทุกอำเภอ จัดตั้งศูนย์ปรองดองสมานฉันท์ เพื่อการปฏิรูประดับจังหวัดและระดับอำเภอ เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของศูนย์ปรองดองสมานฉันท์ เพื่อการปฏิรูปกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน ภาค ๑ - ๔

๓. เป้าหมายการปฏิบัติงาน อำนาจหน้าที่ และแนวทางการปฏิบัติงานของนายอำเภอ

๓.๑ เป้าหมายในภาพรวม

การสร้างความปรองดองสมานฉันท์ในพื้นที่จังหวัดและอำเภอ ให้เป็นไปตามรายละเอียดดังนี้

๑) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๖๐ มาตรา ๖๕ รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่างๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกันไปสู่เป้าหมายดังกล่าว และมาตรา ๒๕๗ (๑) บัญญัติว่าประเทศชาติมีความสงบเรียบร้อย มีความสามัคคีปรองดองฯ

๒) ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ด้านความมั่นคง มีเป้าหมายสำคัญโดยเร่งเสริมสร้างความเข้มแข็งและความรักความสามัคคีปรองดองของคนในชาติ

๓) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ส่วนที่ ๔ ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ ยุทธศาสตร์ที่ ๕ การเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติเพื่อการพัฒนาประเทศสู่ความมั่งคั่งและยั่งยืน เป้าหมายที่ ๒ สังคมมีความสมานฉันท์ ผู้เห็นต่างทางความคิดของคนในชาติสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติ ประชาชนมีส่วนร่วมป้องกันแก้ไขปัญหาความมั่นคง นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ

๔) นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) ข้อ ๓.๗.๖ การสร้างความสามัคคีปรองดองรองรับนโยบายความมั่นคง นโยบายที่ ๒ สร้างความเป็นธรรม ความปรองดองและความสมานฉันท์ในชาติ

๕) แผนปฏิบัติราชการกระทรวงมหาดไทย (พ.ศ.๒๕๖๓ - ๒๕๖๕) การเสริมสร้างความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงภายใน

๖) แผนปฏิบัติราชการกรมการปกครอง (พ.ศ.๒๕๖๓ - ๒๕๖๕) การเสริมสร้างความมั่นคงภายในทุกระดับในพื้นที่ให้เข้มแข็ง มีเอกภาพ

๓.๒ อำนาจหน้าที่ของนายอำเภอ

เมื่อพิจาณาจากกฎหมายที่เกี่ยวข้อง อันได้แก่ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.๒๕๓๔ มาตรา ๖๒ และ ๖๕ และพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พุทธศักราช ๒๔๕๗ มาตรา ๒๗ และ ๘๓ ตลอดจนนโยบายของรัฐบาล กระทรวงมหาดไทย และกรมการปกครอง จะเห็นได้ว่านายอำเภอมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายในการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ในพื้นที่ ดังนั้น นายอำเภอ ควรมีกรอบ

การทำงานในการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ในพื้นที่ที่ชัดเจนและมีมาตรฐาน เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์เป็นรูปธรรมและเป็นที่ประจักษ์

๓.๓ แนวทางการปฏิบัติงานในอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอ

การสร้างความปรองดองสมานฉันท์ในพื้นที่จังหวัดและอำเภอ

หลักคิด

พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่พระราชทานแก่ผู้เข้าเฝ้ารับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นสายสะพาย เมื่อวันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๑๗ ณ ศาลาดุสิดาลัย

"...ความสามัคคีนั้นอาจหมายถึง เห็นชอบเห็นพ้องกันโดยไม่แย้งกัน ความจริงงานทุกอย่างหรือการอยู่เป็นสังคมย่อมต้องมีความแย้งกัน ความคิดต่างกัน ซึ่งไม่เสียหายแต่อยู่ที่จิตใจของเรา ถ้าเราใช้หลักวิชาและความปรองดองด้วยการใช้ปัญญา การแย้งต่างๆ ย่อมเป็นประโยชน์ ถ้ามีรากฐานของความคิดอย่างเดียวกัน รากฐานของความคิดนั้นคือแต่ละคนจะต้องทำให้บ้านเมืองมีความสุข มีความเป็นปึกแผ่น ถ้าถือรากฐานว่าเราทุกคนเป็นคนไทยทั้งนั้น จะต้องรักษาความเป็นไทยอยู่ โดยที่ถือว่าชาติไทยเป็นที่พักอาศัยของเรา เป็นที่ยืนของเรา เป็นที่นั่งของเรา เป็นที่นอนของเรา ย่อมต้องมีรากฐานของความสามัคคีได้ แม้หลักวิชาหรือความคิดในทางการเมือง ความคิดในทางส่วนตัวจะแตกต่างกัน ผลประโยชน์อันส่วนรวม คือ ที่ที่เรายืนอยู่นั้น ที่ที่เราอยู่ยังมั่นคงอยู่นั้น เป็นรากฐานอันเดียวกัน..."

วิสัยทัศน์

"ประชาชนคนไทยทุกคนในจังหวัด อำเภอ อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขและมีความสามัคคีปรองดองสมานฉันท์"

เป้าประสงค์ สังคมและชุมชนที่มีความสามัคคีปรองดองสมานฉันท์ จะต้องมีลักษณะ ดังนี้

๑. เป็นชุมชนเข้มแข็ง เพราะความเข้มแข็งของชุมชนจะเป็นเกราะป้องกันคนในชุมชน เช่น การโฆษณาชวนเชื่อ การชักนำชุมชนให้เกิดความเข้าใจผิดหรือต่อต้านอำนาจรัฐ และการแก้ไขปัญหายาเสพติด ตลอดจนเมื่อชุมชนเข้มแข็งมากขึ้นก็จะเป็นตัวดึงให้ชุมชนใกล้เคียงเกิดความเข้มแข็งขึ้นด้วย

๒. เป็นชุมชนพอเพียง โดยการน้อมนำเอาปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ มาดำเนินการในพื้นที่ ซึ่งจะทำให้ชุมชนสามารถขับเคลื่อนไปอย่างมีภูมิคุ้มกัน มีหลักคิด มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความเพียร มีสติปัญญารอบคอบ พร้อมที่จะรับต่อความเปลี่ยนแปลงในอนาคต

๓. เป็นชุมชนแห่งความเท่าเทียมกัน เพราะปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบันเป็นปัญหาที่มาจากเงื่อนไขความไม่เท่าเทียมกัน ซึ่งเมื่อได้รับการขยายผลก็จะบานปลายเป็นปัญหาใหญ่โตดังที่ผ่านมา จึงต้องทำให้ชุมชนเกิดความเท่าเทียมให้ได้มากที่สุด

๔. เป็นสังคมแห่งความสมานฉันท์ ต้องทำให้คนในสังคมของจังหวัด อำเภอ มีความสมานฉันท์ไม่แบ่งชั้นวรรณะ เชื้อชาติ ศาสนา รวมทั้งประเพณีและความเชื่อ สนับสนุนการสร้างบรรยากาศแห่งความสมานฉันท์และเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน

๕. เป็นสังคมแห่งข้อมูลข่าวสาร ต้องมีระบบการสื่อสารที่เปิดกว้าง นำเสนอข่าวสารอย่างถูกต้อง ทันเวลา และให้ข้อมูลรอบด้านเพื่อให้คนในสังคมได้รับรู้ ตลอดจนสามารถใช้และเข้าถึงข้อมูลได้อย่างรวดเร็วและถูกต้อง

ยุทธศาสตร์การสร้างความสามัคคีปรองดองสมานฉันท์

๑. ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การสร้างค่านิยมในความเป็นคนไทยที่มีความรักชาติบ้านเมือง

๑.๑ เป้าหมาย เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกของคนในจังหวัด อำเภอ ให้มีความรักชาติบ้านเมือง พร้อมที่จะเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม

๑.๒ แนวทางดำเนินการ

- ปลูกฝังอุดมการณ์ความรักชาติและหวงแหนแผ่นดินบ้านเกิด
- สร้างทัศนคติที่ถูกต้องในความเป็นคนไทย มีความเอื้ออาทร ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน โดยไม่เลือกปฏิบัติแบ่งเชื้อชาติหรือศาสนา

๒. ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การสร้างสังคมแห่งความเท่าเทียมกัน

๒.๑ เป้าหมาย เพื่อลดกระแสความรู้สึกความเหลื่อมล้ำในการใช้ชีวิตในสังคม เช่น การเข้าถึงบริการสาธารณะของรัฐได้อย่างเท่าเทียมกันและการสร้างความเป็นธรรมในสังคม

๒.๒ แนวทางดำเนินการ

- เปิดโอกาสให้ทุกคนเข้าถึงบริการสาธารณะของรัฐอย่างเท่าเทียมกัน
- สร้างโอกาสทางการศึกษาและการประกอบอาชีพอย่างทั่วถึง
- สร้างความยุติธรรมให้เกิดขึ้นในสังคมทุกระดับ
- สร้างความเท่าเทียมกันในทางการเมือง

๓. ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การสร้างคุณธรรมนำสังคม

๓.๑ เป้าหมาย เพื่อสร้างค่านิยมร่วมกันในสังคมของคนในจังหวัด อำเภอ ให้ตระหนักถึงความเอื้ออาทรต่อกันและเห็นอกเห็นใจช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

๓.๒ แนวทางดำเนินการ

- ส่งเสริมคนดีในสังคม ด้วยการรณรงค์จัดกิจกรรมเพื่อเชิดชูคนดีให้เป็นที่รู้จักของคนทั่วไป
- ส่งเสริมคุณธรรมควบคู่กับการให้ความรู้ สอดแทรกหลักคุณธรรม เข้าไปในส่วนของการเรียนการสอน การทำกิจกรรม หรือแม้แต่ในการทำงานประจำวัน
- ส่งเสริมแนวทางยุติความขัดแย้งด้วยสันติวิธี
- ส่งเสริมให้ความรู้ในสิทธิและหน้าที่ของความเป็นพลเมืองให้กับประชาชนในจังหวัดและอำเภอ

๔. ยุทธศาสตร์ที่ ๔ กระบวนการบริหารจัดการ

๔.๑ เป้าหมาย สร้างกระบวนการ แนวทางและขั้นตอนปฏิบัติ การประเมินผล โดยใช้องค์ความรู้และเทคโนโลยีสมัยใหม่

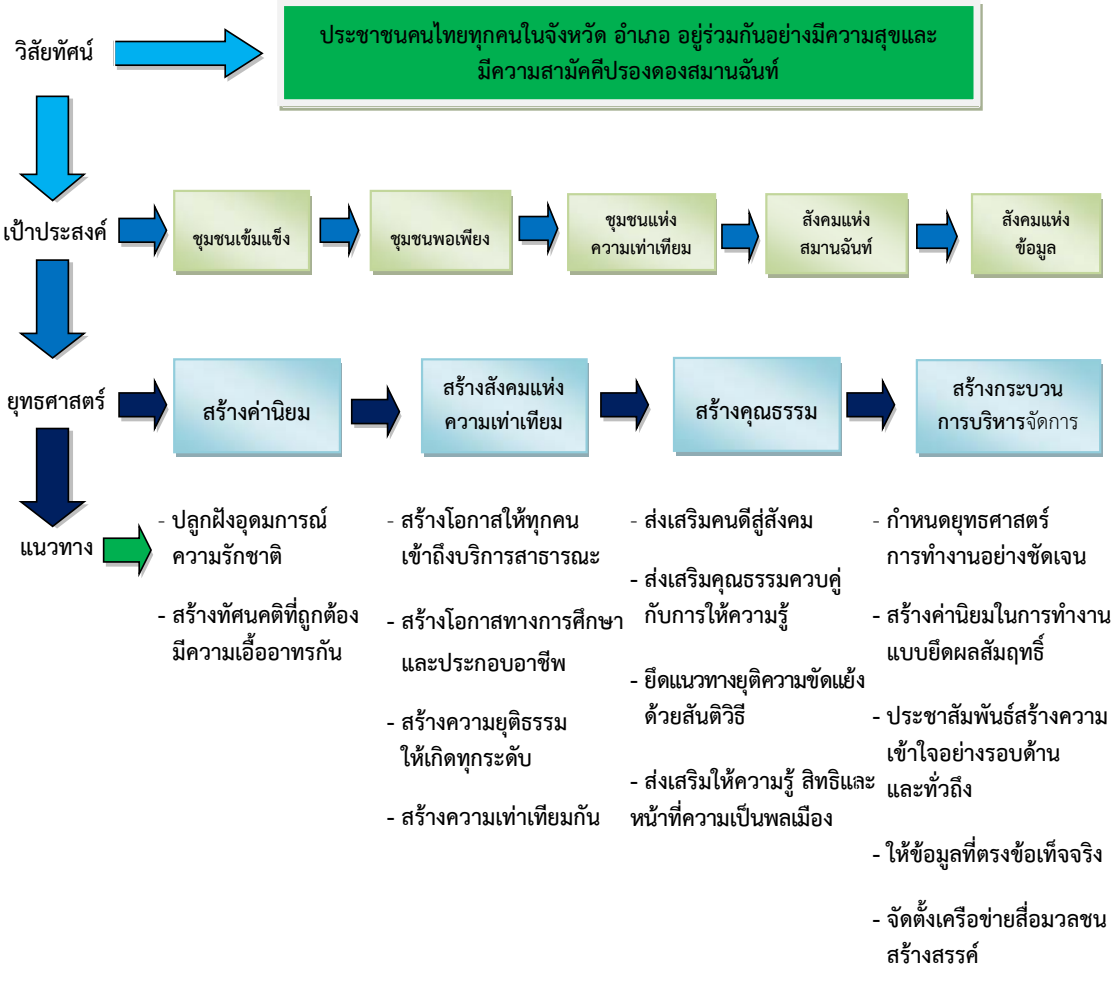
๔.๒ แนวทางดำเนินการ

- กำหนดยุทธศาสตร์ในการทำงานอย่างชัดเจน เพื่อให้ทุกภาคส่วน และภาคประชาชนได้มีมุมมองและแนวความคิดไปในแนวทางเดียวกัน
- สร้างค่านิยมแก่ผู้ปฏิบัติให้มีจิตสำนึกในการทำงานให้บรรลุผลสัมฤทธิ์
- ประชาสัมพันธ์ เพื่อสร้างความเข้าใจอย่างทั่วถึงโดยใช้สื่อทุกแขนง
- ต่อต้านการโฆษณาชวนเชื่อ และชี้แจงข้อมูลที่ถูกต้องตรงตามความเป็นจริง

- จัดตั้งเครือข่ายสื่อมวลชนสร้างสรรค์ในจังหวัด อำเภอ เพื่อนำเสนอข้อมูลที่ถูกต้อง ตรงความเป็นจริงและเสนอข่าวสารที่เป็นการส่งเสริมให้เกิดความสามัคคี ปรองดองและสมานฉันท์

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ ทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาชน ต้องร่วมมือกันอย่างจริงจังและจริงใจ

การสร้างความสามัคคีและความปรองดองของประชาชนในจังหวัด/อำเภอ

๔. หมายเลขโทรศัพท์เพื่อการสอบถามและหารือ

สำนักกิจการความมั่นคงภายใน ส่วนกิจการมวลชน
กลุ่มงานสันติวิธีและสมานฉันท์ ฝ่ายสร้างความปรองดองและสมานฉันท์
หมายเลขโทรศัพท์ ๐ ๒๒๒๒ ๕๕๕๗

๒.๖.๕ การแก้ไขปัญหาการชุมนุมสาธารณะ

๑. ประเด็นภารกิจ

การแก้ไขปัญหาการชุมนุมสาธารณะ

๒. ระเบียบ/กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง

- พระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. ๒๕๕๘ (สำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็นผู้รับผิดชอบ)
- แผนการดูแลการชุมนุมสาธารณะตามพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. ๒๕๕๘

๓. อำนาจหน้าที่ และแนวทางการปฏิบัติงานของนายอำเภอตามพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. ๒๕๕๘

๑) จัดหาสถานที่การชุมนุมให้กับผู้ชุมนุมสาธารณะ

- เมื่อมีการจัดการชุมนุมสาธารณะ หน่วยงานของรัฐอาจจัดให้มีสถานที่เพื่อใช้สำหรับการชุมนุมสาธารณะก็ได้ การจัดให้มีสถานที่เพื่อการชุมนุมสาธารณะต้องไม่กระทบต่อเสรีภาพของประชาชนที่จะจัดการชุมนุมสาธารณะในที่สาธารณะอื่น **(มาตรา ๙)**

๒) สนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะ

- ในกรณีที่เจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะร้องขอให้พนักงานฝ่ายปกครอง หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐในท้องที่ที่มีการชุมนุมสาธารณะดำเนินการตามคำร้องขอภายในขอบเขตอำนาจหน้าที่ของผู้นั้น **(มาตรา ๑๙ วรรค ๖)**

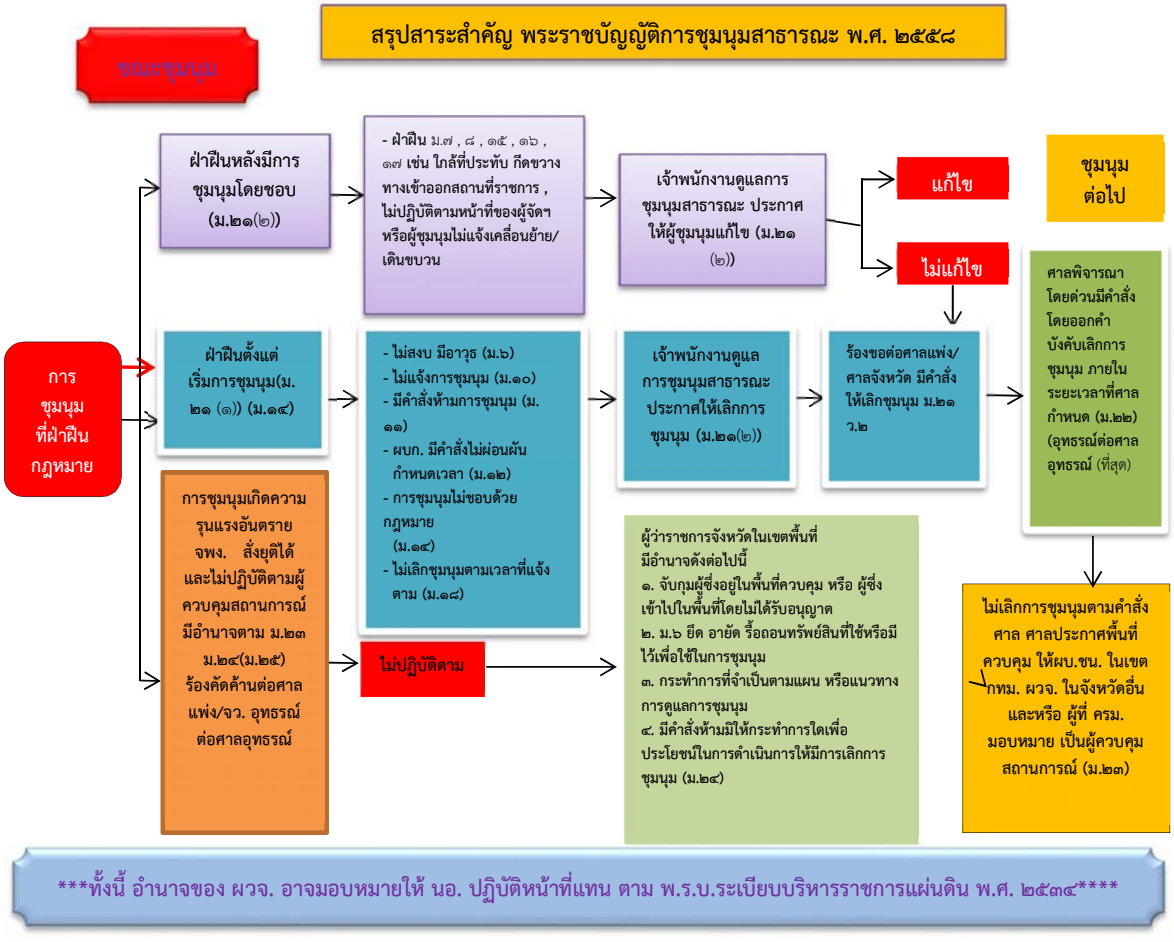
๓) สนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัด ในฐานะผู้ควบคุมสถานการณ์การดูแลการชุมนุมสาธารณะ

- ในกรณีที่ผู้ชุมนุมไม่เลิกการชุมนุมตามคำสั่งศาลภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด ให้เจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะรายงานให้ศาลทราบกับประกาศกำหนดให้พื้นที่บริเวณที่มีการชุมนุมสาธารณะและปริมณฑลของพื้นที่นั้นตามควรแก่กรณีเป็นพื้นที่ควบคุม โดยให้ผู้บัญชาการตำรวจนครบาลเป็นผู้ควบคุมสถานการณ์ในเขตกรุงเทพมหานคร และผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ควบคุมสถานการณ์ในจังหวัดอื่น หรือผู้ซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมายให้รับผิดชอบเป็นผู้ควบคุมสถานการณ์เพื่อให้มีการเลิกการชุมนุมสาธารณะตามคำสั่งศาล **(มาตรา ๒๓)**

๔. บทบาท อำนาจ หน้าที่ของฝ่ายปกครอง ตามแผนการดูแลการชุมนุมสาธารณะ ตามพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. ๒๕๕๘

- ในการปฏิบัติงานตามแผน โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นผู้รับผิดชอบ ให้ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการตามกฎหมายเกี่ยวกับการชุมนุมสาธารณะ วางแผน รักษาความสงบการชุมนุมสาธารณะ แก้ไขปัญหา โดยดำเนินการด้วยการใช้ระบบศูนย์ปฏิบัติการ (ศปก.) และระบบบัญชาการเหตุการณ์ โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นผู้รับผิดชอบในราชการจังหวัดและอำเภอตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และในฐานะผู้อำนวยการจังหวัดตามพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณะภัย พ.ศ. ๒๕๕๐ และเป็นผู้ควบคุมสถานการณ์เพื่อให้เลิกการชุมนุมตามพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. ๒๕๕๘ เพื่อให้การปฏิบัติเป็นไปตามกฎหมายเฉพาะแต่ละฉบับอย่างสอดคล้องกับ หน่วยราชการหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง คือ กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด สำนักงานจังหวัด

ปกครองจังหวัด องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล หรือองค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่ หน่วยราชการอื่นในพื้นที่ เตรียมการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่เมื่อมีการร้องขอ พร้อมรายการและสมรรถนะสิ่งอุปกรณ์หรือเครื่องมือที่พร้อมให้การสนับสนุน

๕. หมายเลขโทรศัพท์เพื่อการสอบถามและหารือ

สำนักกิจการความมั่นคงภายใน ส่วนกิจการมวลชน
ฝ่ายประสานงานแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง
หมายเลขโทรศัพท์ ๐ ๒๒๒๖ ๕๕๕๗

๒.๖.๖ การกำกับดูแลและเพิ่มประสิทธิภาพหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง (หมู่บ้าน อพป.) และชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.)

๑. ประเด็นภารกิจ

การกำกับดูแลและเพิ่มประสิทธิภาพหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง (หมู่บ้าน อพป.) และชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.)

๒. ระเบียบ/กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ ระเบียบ/กฎหมาย

๑) พระราชบัญญัติจัดระเบียบบริหารหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง พ.ศ.๒๕๒๒

๒) ข้อปฏิบัติว่าด้วยการเบิกจ่าย การเก็บรักษา และการจำหน่ายอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนที่ใช้สำหรับหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง พ.ศ.๒๕๒๔

๓) ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการช่วยเหลือเจ้าพนักงานของหน่วยกำลังคุ้มครองและรักษาความสงบเรียบร้อยภายในหมู่บ้าน พ.ศ.๒๕๕๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๕๔

๒.๒ สาระสำคัญ

๑) พระราชบัญญัติจัดระเบียบบริหารหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง พ.ศ.๒๕๒๒

คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติในหลักการให้ดำเนินโครงการอาสาพัฒนาและป้องกันตนเองแห่งชาติ (อพป.) เมื่อวันที่ ๒๒ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๑๗ ต่อมาได้มีคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๑๘/๒๕๑๘ ลงวันที่ ๒๓ มกราคม พ.ศ.๒๕๑๘ แต่งตั้งผู้อำนวยการศูนย์อาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง กรรมการอำนวยการโครงการอาสาพัฒนาและป้องกันตนเองแห่งชาติ และจัดตั้งศูนย์อาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง เพื่อเป็นหลักการและการปฏิบัติในการดำเนินงานตามโครงการอาสาพัฒนาและป้องกันตนเองแห่งชาติ (อพป.) ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ โดยมีจุดมุ่งหมายสูงสุด คือการประสานงานให้พลังมวลชนที่เกี่ยวข้องของชาติได้ผนึกกำลังกันที่จะเข้าต่อต้านป้องกันการก่อการร้ายในทุกวิถีทาง โครงการ อพป.แห่งชาติ จึงเป็นโครงการที่มุ่งเน้นหนักไปในทางจัดระเบียบการบริหาร (Management) เพื่อให้มีการประสานและดำเนินการเพื่อก่อให้เกิดความร่วมมืออย่างใกล้ชิดระหว่างหน่วยราชการและเจ้าหน้าที่ทั้งพลเรือน ตำรวจ ทหาร ในทุกระดับ ซึ่งจะทำให้ระบบและโครงการต่าง ๆ ของหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและป้องกันในระดับหมู่บ้านบังเกิดผลสูงสุด ทำให้ประชาชนในชนบทมีความเป็นอยู่ดีขึ้น มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

ต่อมาเมื่อพระราชบัญญัติหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง พ.ศ.๒๕๑๘ มีบทบัญญัติที่ไม่รัดกุมและเหมาะสมกับสภาพและสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบัน จึงมีการตราพระราชบัญญัติจัดระเบียบบริหารหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง พ.ศ.๒๕๒๒ โดยมีผลบังคับใช้ ตั้งแต่วันที่ ๑๑ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๒๒ จนถึงปัจจุบัน ประกอบด้วย บทบัญญัติ ๖ หมวด ๒๙ มาตรา โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

๒) ข้อปฏิบัติว่าด้วยการเบิกจ่าย การเก็บรักษา และการจำหน่ายอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนที่ใช้สำหรับหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง พ.ศ.๒๕๒๔

หลังจากนายกรัฐมนตรีออกคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๑๘/๒๕๑๘ ลงวันที่ ๒๓ มกราคม พ.ศ.๒๕๑๘ เรื่อง แต่งตั้งผู้อำนวยการศูนย์อาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง กรรมการอำนวยการโครงการอาสา

พัฒนาและป้องกันตนเองแห่งชาติ และจัดตั้งศูนย์อาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง กระทรวงมหาดไทยได้รับมอบหมายจากศูนย์อาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ให้แจกจ่ายอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืน ซ่อมบำรุง สนับสนุนจำหน่ายอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืน เรียกอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนคืน การทำทะเบียนอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนที่ใช้สำหรับหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง ตามพระราชบัญญัติจัดระเบียบบริหารหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง พ.ศ.๒๕๒๒ กระทรวงมหาดไทยจึงออก**ข้อปฏิบัติว่าด้วยการเบิกจ่าย การเก็บรักษา และการจำหน่ายอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนที่ใช้สำหรับหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง พ.ศ.๒๕๒๔ ใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติของผู้ว่าราชการจังหวัดและนายอำเภอ ในการกำกับดูแลและเพิ่มประสิทธิภาพหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง** ตั้งแต่วันที่ ๑๔ เมษายน พ.ศ.๒๕๒๔ เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน ประกอบด้วย ข้อปฏิบัติ ๒๗ ข้อ เกี่ยวข้องกับบทบาทและอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอโดยตรง จำนวน ๑๕ ข้อ ได้แก่ ข้อ ๗, ๘, ๙, ๑๑, ๑๒, ๑๓, ๑๕, ๑๖, ๑๙, ๒๐, ๒๑, ๒๒, ๒๕, ๒๖ และ ข้อ ๒๗

๓) ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการช่วยเหลือเจ้าพนักงานของหน่วยกำลังคุ้มครองและรักษาความสงบเรียบร้อยภายในหมู่บ้าน พ.ศ.๒๕๕๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๕๔

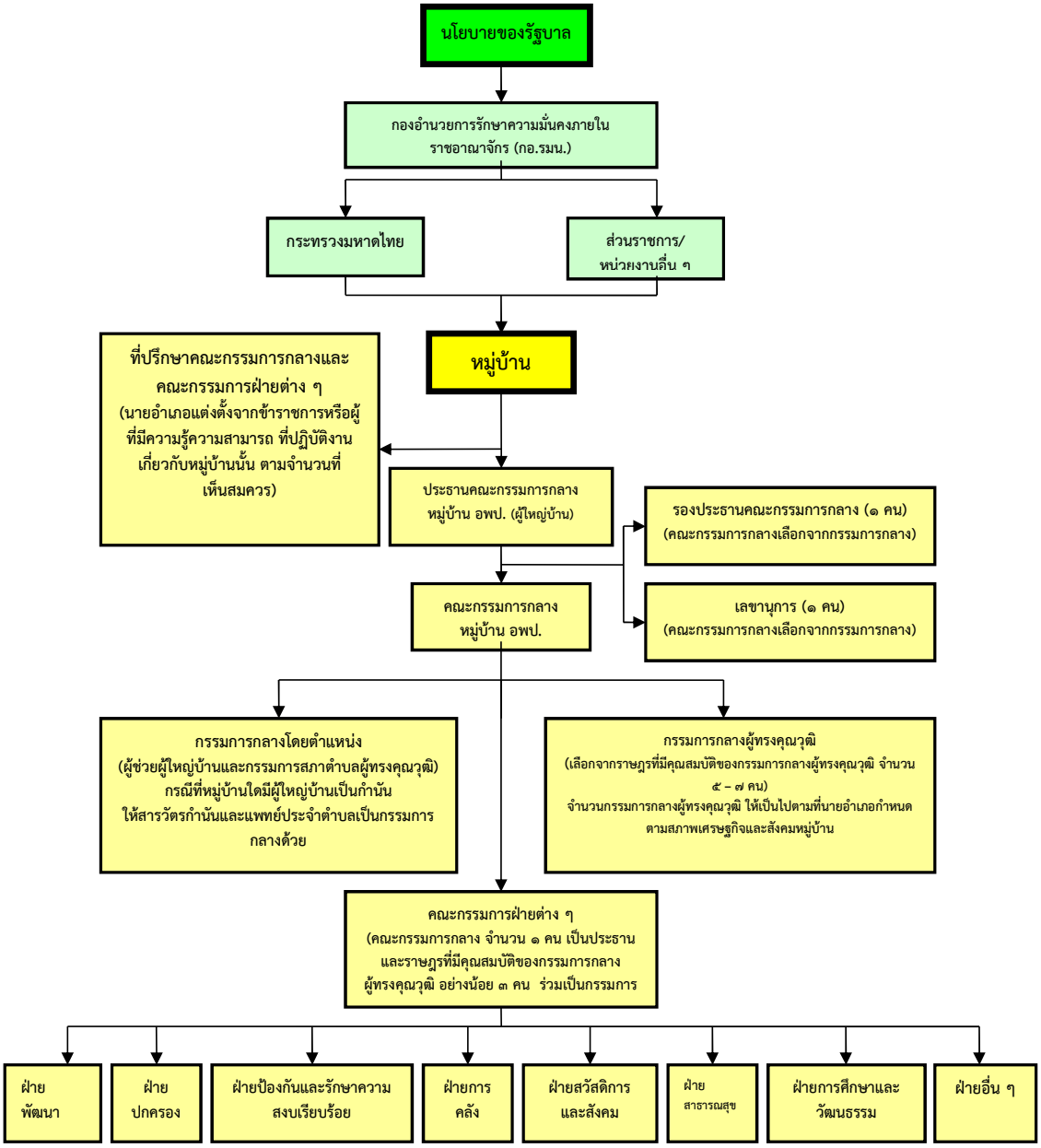
เนื่องจากในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้และจังหวัดอื่น ๆ ที่มีสถานการณ์ด้านความมั่นคงและความสงบเรียบร้อย รวมทั้งอาชญากรรมที่กระทบต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน จังหวัดและอำเภอ จึงได้มีการจัดตั้งชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) ทั้งในหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง (หมู่บ้าน อพป.) และหมู่บ้านตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ในการรักษาความมั่นคงและความสงบเรียบร้อยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ กระทรวงมหาดไทย จึงได้อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ประกอบกับมาตรา ๙๔ มาตรา ๙๕ และมาตรา ๑๐๒ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ และมาตรา ๑๖ มาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบบริหารหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง พ.ศ.๒๕๒๒ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจึงออก **ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการช่วยเหลือเจ้าพนักงานของหน่วยกำลังคุ้มครองและรักษาความสงบเรียบร้อยภายในหมู่บ้าน พ.ศ.๒๕๕๑** เมื่อวันที่ ๒๒ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๕๑ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๓ กันยายน พ.ศ.๒๕๕๑ มีผลใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่ ๔ กันยายน พ.ศ.๒๕๕๑ เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน ประกอบด้วย ๗ หมวด ๒๓ ข้อ เกี่ยวข้องกับบทบาทและอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอโดยตรง จำนวน ๑๕ ข้อ ได้แก่ ข้อ ๓, ๕, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๒, ๑๓, ๑๔, ๑๕, ๑๖, ๑๗, ๑๘, ๑๙, ๒๐, ๒๑, และข้อ ๒๒

กระทรวงมหาดไทยเห็นเป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการช่วยเหลือเจ้าพนักงานของหน่วยกำลังคุ้มครองและรักษาความสงบเรียบร้อยภายในหมู่บ้าน พ.ศ.๒๕๕๑ ออกเป็น **ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการช่วยเหลือเจ้าพนักงานของหน่วยกำลังคุ้มครองและรักษาความสงบเรียบร้อยภายในหมู่บ้าน พ.ศ.๒๕๕๑** (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๕๔ เกี่ยวกับเรื่อง คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตร ชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้านให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาวการณ์ปัจจุบัน มีสาระสำคัญ กำหนดคุณสมบัติผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) ต้องมีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ ในวันที่สมัครเข้ารับการฝึกอบรม และต้องไม่เป็นผู้ติดยาเสพติดให้โทษหรือพัวพันกับยาเสพติดให้โทษ ฯลฯ

๓. เป้าหมายการปฏิบัติงาน อำนาจหน้าที่ และแนวทางการปฏิบัติงานของนายอำเภอ

๓.๑ เป้าหมายในภาพรวม

โครงสร้างการบริหารงานของหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง (อพป.)
ตามพระราชบัญญัติจัดระเบียบบริหารหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง พ.ศ. ๒๕๒๒

๓.๒ อำนาจหน้าที่ของนายอำเภอ

๓.๒.๑ ตามพระราชบัญญัติจัดระเบียบบริหารหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง พ.ศ.๒๕๒๒

(๑) <u>อำนาจหน้าที่ในการพิจารณาอนุมัติ/อนุญาต</u>

(๑.๑) อนุญาต หรือไม่อนุญาตให้ประธานคณะกรรมการกลางหมู่บ้านลาออกจากตำแหน่ง (มาตรา ๙ (๒))

(๑.๒) อนุญาต หรือไม่อนุญาตให้กรรมการกลางผู้ทรงคุณวุฒิต้องพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ กรณี

- ขอลาออก
- ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามอย่างใดอย่างหนึ่งตามมาตรา ๑๐
- ไม่มาประชุมสามครั้งติดต่อกัน โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร (มาตรา ๑๒)

(๑.๓) อนุญาต หรือไม่อนุญาตให้ที่ปรึกษาคณะกรรมการกลางหมู่บ้านลาออกจากตำแหน่ง สั่งให้ที่ปรึกษาคณะกรรมการกลางหมู่บ้านพ้นจากตำแหน่ง และแต่งตั้งข้าราชการหรือผู้ที่มีความรู้ความสามารถที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับหมู่บ้านนั้น ๆ เป็นที่ปรึกษาคณะกรรมการกลางหมู่บ้าน (ทดแทนตำแหน่งที่ว่าง) (มาตรา ๑๓)

(๑.๔) อนุมัติ หรือไม่อนุมัติโครงการใช้จ่ายเงินของหมู่บ้าน (มาตรา ๒๗)

(๒) <u>อำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแลและพัฒนาประสิทธิภาพ</u>

(๒.๑) กำหนดจำนวนคณะกรรมการกลางผู้ทรงคุณวุฒิจากราษฎรในหมู่บ้านจะมีจำนวนเท่าใดให้เป็นไปตามสภาพเศรษฐกิจและสังคมของหมู่บ้าน (อย่างน้อยห้าคนอย่างมากไม่เกินเจ็ดคน) (มาตรา ๗)

(๒.๒) แต่งตั้งที่ปรึกษาคณะกรรมการกลางและกรรมการฝ่ายต่าง ๆ ประจำหมู่บ้านได้ตามที่เห็นสมควร จากข้าราชการหรือผู้ที่มีความรู้ความสามารถที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับหมู่บ้านนั้น (มาตรา ๗ วรรคท้าย)

(๒.๓) เป็นประธาน หรือ มอบหมายให้หัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอ หรือปลัดอำเภอ เป็นผู้แทนไปทำหน้าที่ประธาน ประชุมราษฎรผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดำเนินการเลือกกรรมการกลางผู้ทรงคุณวุฒิ และหลังการเลือกให้นายอำเภอรายงานผลไปยังผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อออกหนังสือสำคัญตามแบบท้ายระเบียบกระทรวงมหาดไทยไว้เป็นหลักฐาน (มาตรา ๑๑)

(๒.๔) ดำเนินการเลือกตั้งกรรมการกลางผู้ทรงคุณวุฒิทดแทนตำแหน่งที่ว่าง กรณีผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้ยุบคณะกรรมการกลาง (มาตรา ๑๒)

(๒.๕) แต่งตั้งข้าราชการหรือผู้ที่มีความรู้ความสามารถที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับหมู่บ้านนั้น ๆ เป็นที่ปรึกษาคณะกรรมการกลางและคณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ ประจำหมู่บ้าน (ทดแทนตำแหน่งที่ว่าง) (มาตรา ๑๓)

(๒.๖) มอบหมายหน้าที่ให้คณะกรรมการกลางหมู่บ้านบริหารหมู่บ้าน หรือปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ (มาตรา ๑๔)

(๒.๗) เป็นประธานการประชุมหรือมอบหมายผู้แทนนัดประชุมและทำหน้าที่เป็นประธานชั่วคราวการประชุมครั้งแรก เพื่อเลือกประธานคณะกรรมการกลาง กรณีที่มีการรวมหมู่บ้านตามมาตรา ๘ (มาตรา ๒๐)

(๒.๘) วินิจฉัยปัญหาโต้เถียงเกี่ยวกับการประชุม ซึ่งมิได้กำหนดไว้ ในหมวด ๔ คำวินิจฉัยของนายอำเภอให้ใช้บังคับได้เฉพาะการประชุมคราวนั้น และรายงานพฤติการณ์ดังกล่าวนี้ไปยังผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อรายงานให้กระทรวงมหาดไทยทราบ (มาตรา ๒๓)

(๒.๙) ควบคุมการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการกลางหมู่บ้าน อพป. ให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบแบบแผนของทางราชการ และมีอำนาจสั่งให้ระงับการดำเนินการใด ๆ ซึ่งเห็นว่าเป็นผลเสียหายแก่ท้องที่หรือราชการ (มาตรา ๒๘)

(๒.๑๐) ดำเนินการเลือกตั้งกรรมการกลางผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นแทนภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งยุบคณะกรรมการกลาง และรับผิดชอบการปฏิบัติงานแทนคณะกรรมการกลางระหว่างที่คณะกรรมการกลางถูกยุบ (มาตรา ๒๙)

๓.๒.๒ หลักเกณฑ์การใช้จ่ายเงินกองทุนหมู่บ้าน อพป. พ.ศ. ๒๕๓๘

๑. พิจารณาอนุมัติโครงการที่คณะกรรมการกลางหมู่บ้าน อพป. พิจารณาแล้ว

๒. รายงานผลการดำเนินงานตามโครงการใช้จ่ายเงินกองทุนหมู่บ้าน อพป. และฐานะการเงินในบัญชีเงินฝากธนาคารให้จังหวัดทราบ (หมู่บ้าน อพป. รายงานให้อำเภอทราบภายในเดือนมกราคมของทุกปี)

๓. ติดตามผลการดำเนินงานตามโครงการใช้จ่ายเงินกองทุนหมู่บ้าน อพป. อย่างใกล้ชิด

๔. พิจารณาอนุญาตผ่อนผันทุกครั้ง กรณีหมู่บ้าน อพป. ใด ไม่สามารถเรียกเก็บผลตอบแทนคืน ตามระยะเวลาที่กำหนด

๕. เมื่อนายอำเภอพิจารณาแล้วเห็นว่า คณะกรรมการกลางหมู่บ้าน อพป. ไม่สามารถเรียกเก็บผลตอบแทนคืนเป็นเงินกองทุนหมู่บ้านตามหลักเกณฑ์นี้ได้ ให้ระงับการใช้จ่ายเงินกองทุนหมู่บ้าน อพป. นั้น ไว้ชั่วคราวก่อน โดยให้มีการฝึกอบรมคณะกรรมการกลางหมู่บ้าน อพป. เพื่อให้มีความรู้ความสามารถในการบริหารเงินกองทุนของหมู่บ้านได้ และรายงานให้จังหวัดทราบ

๖. นายอำเภอมีอำนาจสั่งระงับการดำเนินงานตามโครงการที่ใช้จ่ายจากเงินกองทุนหมู่บ้าน อพป. ได้ ถ้าเห็นว่าคณะกรรมการกลางหมู่บ้าน อพป. ที่ได้รับการฝึกอบรมให้มีความรู้ความสามารถในการบริหารเงินกองทุนของหมู่บ้าน แล้วยังไม่สามารถบริหารเงินกองทุนของหมู่บ้านได้ หรือการดำเนินงานนั้นเกิดผลเสียแก่ท้องที่หรือราชการ และให้รายงานจังหวัดทราบ

๗. หากมีกรณีพิเศษสมควรยกเว้นการปฏิบัติบางประการตามหลักเกณฑ์นี้ ให้อำเภอรายงานเหตุผลความจำเป็นให้จังหวัดพิจารณา

ที่	อำนาจหน้าที่	มาตรา	มีอำนาจหน้าที่			
			อนุมัติ	อนุญาต	กำกับ ดูแล	อื่น ๆ
๑	กำหนดจำนวนคณะกรรมการกลางผู้ทรงคุณวุฒิจากราษฎรในหมู่บ้าน จะมีจำนวนเท่าใดให้เป็นไปตามสภาพเศรษฐกิจและสังคมของหมู่บ้าน (อย่างน้อยห้าคนอย่างมากไม่เกินเจ็ดคน)	๗			✓	
๒	แต่งตั้งที่ปรึกษาคณะกรรมการกลางและกรรมการฝ่ายต่าง ๆ ประจำหมู่บ้านได้ตามที่เห็นสมควร จากข้าราชการหรือผู้ที่มีความรู้ความสามารถที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับหมู่บ้านนั้น	๗				การแต่งตั้ง
๓	การพ้นจากตำแหน่งของประธานคณะกรรมการกลาง กรณีขอลาออกจากตำแหน่ง	๙ (๒)		✓		

ที่	อำนาจหน้าที่	มาตรา	มีอำนาจหน้าที่			
			อนุมัติ	อนุญาต	กำกับ ดูแล	อื่น ๆ
๔	- เป็นประธานหรือมอบหมายให้หัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอหรือปลัดอำเภอ เป็นผู้แทนไปทำหน้าที่ประธานประชุมราษฎร - ผู้มีคุณสมบัติและไม่อยู่ในลักษณะต้องห้าม ดำเนินการเลือกกรรมการกลางผู้ทรงคุณวุฒิ และให้รายงานไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อออกหนังสือสำคัญตามแบบท้ายระเบียบกระทรวงมหาดไทย	๑๑			✓	
๕	กรรมการกลางผู้ทรงคุณวุฒิต้องพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ	๑๒				
	- ขอลาออก	๑๒ (๒)		✓		
	- ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามอย่างใดอย่างหนึ่งตามมาตรา ๑๐	๑๒ (๓)				สั่งให้ออก
	- ไม่มาประชุมสามครั้งติดต่อกัน โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร	๑๒ (๕)			✓	
๖	ที่ปรึกษาคณะกรรมการต้องพ้นจากตำแหน่ง	๑๓				
	- ขอลาออก	๑๓ (๒)		✓		
	- สั่งให้พ้นจากตำแหน่ง	๑๓ (๓)				สั่งให้พ้น
	- พิจารณาแต่งตั้งข้าราชการหรือผู้ที่มีความรู้ความสามารถที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับหมู่บ้านนั้น เป็นที่ปรึกษา กรณีว่างลง	๑๓ (๔)			✓	
๗	มอบหมายหน้าที่ให้คณะกรรมการกลางบริหารหมู่บ้านหรือปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ	๑๔ (๑)			✓	
๘	เป็นประธานการประชุมหรือมอบหมายผู้แทนนัดประชุมและทำหน้าที่เป็นประธานชั่วคราวการประชุมครั้งแรกเพื่อเลือกประธานคณะกรรมการกลาง กรณีที่มีการรวมหมู่บ้านตามมาตรา ๘	๒๐			✓	
๙	วินิจฉัยปัญหาโต้เถียงเกี่ยวกับการประชุม ซึ่งมิได้กำหนดไว้ในหมวด ๔ คำวินิจฉัยของนายอำเภอให้ใช้บังคับได้เฉพาะการประชุมคราวนั้น และรายงานพฤติการณ์ดังกล่าวนี้ไปยังผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อรายงานให้กระทรวงมหาดไทยทราบ	๒๓			✓	
๑๐	พิจารณาโครงการใช้จ่ายเงินกองทุนหมู่บ้าน	๒๗	✓			
๑๑	- ควบคุมการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการกลางให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบแบบแผนของทางราชการ - สั่งให้ระงับการดำเนินการใด ๆ ซึ่งเห็นว่าเป็นผลเสียหายแก่ท้องที่หรือราชการ	๒๘			✓	
๑๒	- ดำเนินการเลือกตั้งกรรมการกลางผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นแทนภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งยุบคณะกรรมการกลาง - รับผิดชอบการปฏิบัติงานแทนคณะกรรมการกลาง ระหว่างที่คณะกรรมการกลางถูกยุบ	๒๙			✓	

ที่	อำนาจหน้าที่	มาตรา	มีอำนาจหน้าที่			
			อนุมัติ	อนุญาต	กำกับ ดูแล	อื่น ๆ
	หลักเกณฑ์การใช้จ่ายเงินกองทุนหมู่บ้าน อพป. พ.ศ. ๒๕๓๘	หลักเกณฑ์ฯ				
๑๓	- พิจารณาอนุมัติโครงการที่คณะกรรมการกลางหมู่บ้าน อพป. พิจารณาแล้ว	ข้อ ๑.๔	✓			
๑๔	- รายงานผลการดำเนินงานตามโครงการใช้จ่ายเงินกองทุนหมู่บ้าน อพป. และฐานะการเงินในบัญชีเงินฝากธนาคารให้จังหวัดทราบ (หมู่บ้าน อพป. รายงานให้อำเภอทราบภายในเดือนมกราคม ของทุกปี)	ข้อ ๕.๒			✓	
๑๕	- ติดตามผลการดำเนินงานตามโครงการใช้จ่ายเงินกองทุนหมู่บ้าน อพป. อย่างใกล้ชิด - พิจารณาอนุญาตผ่อนผันทุกครั้ง กรณีหมู่บ้าน อพป. ใดไม่สามารถเรียกเก็บผลตอบแทนคืน ตามระยะเวลาที่กำหนด	ข้อ ๕.๓			✓	
๑๖	- เมื่อนายอำเภอพิจารณาแล้วเห็นว่า คณะกรรมการกลางหมู่บ้าน อพป. ไม่สามารถเรียกเก็บผลตอบแทนคืนเป็นเงินกองทุนหมู่บ้านตามหลักเกณฑ์นี้ได้ ให้ระงับการใช้จ่ายเงินกองทุนหมู่บ้าน อพป. นั้น ไว้ชั่วคราวก่อน โดยให้มีการฝึกอบรมคณะกรรมการกลางหมู่บ้าน อพป. เพื่อให้มีความรู้ความสามารถในการบริหารเงินกองทุนของหมู่บ้านได้ และรายงานให้จังหวัดทราบ	ข้อ ๕.๔			✓	
๑๗	- นายอำเภอมีอำนาจสั่งระงับการดำเนินงานตามโครงการที่ใช้จ่ายจากเงินกองทุนหมู่บ้าน อพป. ได้ ถ้าเห็นว่าคณะกรรมการกลางหมู่บ้าน อพป. ที่ได้รับการฝึกอบรมให้มีความรู้ความสามารถในการบริหารเงินกองทุนของหมู่บ้านแล้วยังไม่สามารถบริหารเงินกองทุนของหมู่บ้านได้ หรือการดำเนินงานนั้น เกิดผลเสียแก่ท้องที่หรือราชการ และให้รายงานจังหวัดทราบ	ข้อ ๕.๕			✓	
๑๘	- หากมีกรณีพิเศษสมควรยกเว้นการปฏิบัติบางประการตามหลักเกณฑ์นี้ ให้อำเภอรายงานเหตุผลความจำเป็นให้จังหวัดพิจารณา	ข้อ ๕.๖			✓	

๓.๒.๓ ตามข้อปฏิบัติว่าด้วยการเบิกจ่าย การเก็บรักษา และการจำหน่ายอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนที่ใช้สำหรับหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง พ.ศ.๒๕๒๔

อำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแลและพัฒนาประสิทธิภาพ

(๑) เบิกอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนจากจังหวัด ตามแผนการแจกจ่ายที่กำหนดเพื่อแจกจ่ายให้หมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง (ข้อปฏิบัติฯ ข้อ ๗)

(๒) จ่ายอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนให้ประธานคณะกรรมการกลาง ประธานคณะกรรมการป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อย และเลขานุการคณะกรรมการกลาง เพื่อนำไปจ่ายให้ราษฎรหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเองใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ รักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของหมู่บ้าน (ข้อปฏิบัติฯ ข้อ ๘)

(๓) ทำหลักฐานและกำกับดูแลการทำหลักฐานการรับ การจ่าย และการจำหน่ายอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนของหมู่บ้าน ตามแบบ ป.อพป. ๓ - ๕ (ข้อปฏิบัติฯ ข้อ ๙)

(๔) แต่งตั้งคณะกรรมการรับ เก็บรักษาและจำหน่ายอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนเพื่อรอจ่ายให้หมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง (ข้อปฏิบัติฯ ข้อ ๑๒)

(๕) ออกคำสั่งใช้ราษฎรหน่วยกำลังคุ้มครองและรักษาความสงบเรียบร้อยของหมู่บ้าน ชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน หรือราษฎรที่คณะกรรมการกลางพิจารณาเห็นชอบ จัดทำแผนรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน พร้อมรายชื่อราษฎร เพื่อให้มีสิทธิรับมอบอาวุธปืนและเครื่องกระสุนของทางราชการ (ข้อปฏิบัติฯ ข้อ ๑๓)

(๖) แต่งตั้งเจ้าหน้าที่รับผิดชอบกำกับดูแล และตรวจสอบการใช้อาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนของราษฎรให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย อย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง (ข้อปฏิบัติฯ ข้อ ๑๖)

(๗) นายอำเภอ หรือผู้รับผิดชอบ จัดทำรายงานเหตุเบื้องต้น กรณีอาวุธปืนมีการชำรุดหรือสูญหาย เพื่อใช้เป็นหลักฐานประกอบการสอบสวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการที่จังหวัดแต่งตั้ง (ข้อปฏิบัติฯ ข้อ ๑๙)

(๘) รายงานขอจำหน่ายอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดภายในสามสิบวัน นับจากวันที่รับทราบการชำรุดหรือสูญหาย หรือมีการปะทะหรือต่อสู้เนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ฯลฯ และให้จังหวัดรายงานขอจำหน่ายอาวุธปืนไปยังกระทรวงมหาดไทยภายในสามสิบวัน นับจากวันที่ได้รับรายงานจากอำเภอ (ข้อปฏิบัติฯ ข้อ ๒๐)

(๙) ร่วมเป็นกรรมการควบคุมและดำเนินการทำลายเครื่องกระสุนปืนที่เสื่อมสภาพในคณะกรรมการฯ ที่จังหวัดมีคำสั่งแต่งตั้ง (ข้อปฏิบัติฯ ข้อ ๒๒)

(๑๐) มีหน้าที่ทำบัญชีคุมอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืน ประกอบด้วยบัญชีรับ จ่าย และจำหน่ายอาวุธปืนที่ใช้สำหรับหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเองของอำเภอ ตามแบบ ป.อพป. ๓ บัญชีรับจ่าย และจำหน่ายเครื่องกระสุนปืนที่ใช้สำหรับหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเองของอำเภอ ตามแบบ ป.อพป. ๔ และกำกับดูแลให้ประธานคณะกรรมการกลางฯ จัดทะเบียนจ่ายและส่งคืนอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนที่ใช้สำหรับหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง ตามแบบ ป.อพป.๕ (ข้อปฏิบัติฯ ข้อ ๒๕ และ ๒๖)

๓.๒.๔ ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการช่วยเหลือเจ้าพนักงานของหน่วยกำลังคุ้มครองและรักษาความสงบเรียบร้อยภายในหมู่บ้าน พ.ศ.๒๕๕๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๕๔

(๑) อำนาจหน้าที่ในการอนุมัติ/อนุญาต

นายอำเภอ อนุมัติให้ชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้านลาออกได้ (ระเบียบฯ ฉบับที่ ๑ ข้อ ๑๔)

(๒) อำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแลและพัฒนาประสิทธิภาพ

(๒.๑) นายอำเภอ จัดให้มีการฝึกอบรมหลักสูตรชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้านในพื้นที่ และกำกับดูแลผู้เข้ารับการฝึกอบรมให้มีคุณสมบัติตามที่กำหนด (ระเบียบฯ ฉบับที่ ๑ ข้อ ๕ , ๖ , ๗ และระเบียบฯ ฉบับที่ ๒ ข้อ ๖ , ๗)

(๒.๒) นายอำเภอ แต่งตั้งราษฎรที่ผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน ซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามระเบียบฯ แต่งตั้งเป็นชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) (ระเบียบฯ ฉบับที่ ๑ ข้อ ๓ , ๑๒)

(๒.๓) นายอำเภอ จัดทำทะเบียนประวัติชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้านตามแบบท้ายระเบียบฯ และแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้เป็นปัจจุบันแล้วเก็บรักษาไว้ที่หมู่บ้าน อำเภอ และจังหวัดแห่งละหนึ่งชุด (ระเบียบฯ ฉบับที่ ๑ ข้อ ๘, ๑๓)

(๒.๔) นายอำเภอ มีหน้าที่จัดทำวุฒิบัตรมอบให้แก่ผู้สำเร็จการฝึกอบรมหลักสูตรชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้านตามแบบท้ายระเบียบฯ (ระเบียบฯ ฉบับที่ ๑ ข้อ ๒๑)

(๒.๕) นายอำเภอ มีหน้าที่รับคำขอมีบัตรฯ และออกบัตรประจำตัวให้ชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้านตามแบบท้ายระเบียบฯ และจัดทำทะเบียนควบคุมบัตรประจำตัวตามแบบทะเบียนควบคุมท้ายระเบียบฯ และแก้ไขเปลี่ยนแปลงทะเบียนฯ ให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ (ระเบียบฯ ฉบับที่ ๑ ข้อ ๒๒)

(๒.๖) นายอำเภอ แต่งตั้งกองพันหน่วยรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน กองร้อยชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน หมวดชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน และหมู่ชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้านให้เป็นไปตามระเบียบฯ ตามความเหมาะสม โดยพิจารณาจากอัตรากำลังพลและสถานการณ์ในพื้นที่ (ระเบียบฯ ฉบับที่ ๑ ข้อ ๙ , ๑๐ , ๑๑)

(๒.๗) นายอำเภอ ในฐานะผู้บังคับกองพันหน่วยรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน มีหน้าที่ปกครองบังคับบัญชา ควบคุม กำกับดูแล และให้การสนับสนุนการปฏิบัติงานของชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้านในเขตพื้นที่อำเภอ ตามนโยบายของทางราชการ (ระเบียบฯ ฉบับที่ ๑ ข้อ ๑๕)

(๒.๘) นายอำเภอ สั่งให้ชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้านพ้นจากการปฏิบัติหน้าที่เนื่องจากกระทำผิดวินัยที่มีลักษณะร้ายแรง หรือเป็นผู้ขาดคุณสมบัติตามระเบียบฯ ฉบับที่ ๑ ข้อ ๖ หรือมีลักษณะต้องห้ามตามระเบียบฯ ฉบับที่ ๑ ข้อ ๗ (ระเบียบฯ ฉบับที่ ๑ ข้อ ๑๔)

(๒.๙) นายอำเภอ มีหน้าที่กำกับดูแลให้ชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้านได้รับสิทธิตามระเบียบฯ (ระเบียบฯ ฉบับที่ ๑ ข้อ ๑๘)

(๒.๑๐) นายอำเภอ กำกับดูแลให้ชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้านปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย คำสั่งของผู้บังคับบัญชา และประพฤติตนอยู่ในระเบียบวินัย (ระเบียบฯ ฉบับที่ ๑ ข้อ ๑๙)

อำนาจหน้าที่ของนายอำเภอ

(ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการช่วยเหลือเจ้าพนักงานของหน่วยกำลังคุ้มครองและรักษาความสงบเรียบร้อยภายในหมู่บ้าน พ.ศ.๒๕๕๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๕๔)

อำนาจในการอนุมัติ/อนุญาต	นายอำเภอ อนุมัติให้ชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้านลาออกได้ (ข้อ ๑๔)
อำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแลและพัฒนาประสิทธิภาพ	นายอำเภอ จัดให้มีการฝึกอบรมหลักสูตรชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน และกำกับดูแลผู้เข้ารับการฝึกอบรมให้มีคุณสมบัติตามที่กำหนด (ข้อ ๕, ๖, ๗)
	นายอำเภอ แต่งตั้งราษฎรที่ผ่านการฝึกอบรมฯ ซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามระเบียบฯ แต่งตั้งเป็นชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ข้อ ๓, ๑๒)
	นายอำเภอ จัดทำทะเบียนประวัติชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้านตามแบบท้ายระเบียบฯ และแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้เป็นปัจจุบันแล้วเก็บรักษาไว้ที่หมู่บ้าน อำเภอ และจังหวัดแห่งละหนึ่งชุด (ข้อ ๘, ๑๓)
	นายอำเภอ จัดทำวุฒิบัตรมอบให้แก่ผู้สำเร็จการฝึกอบรมหลักสูตรชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ข้อ ๒๑)
	นายอำเภอ รับคำขอมีบัตรฯ และออกบัตรประจำตัวให้ชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน จัดทำทะเบียนควบคุม บัตรประจำตัว และแก้ไขเปลี่ยนแปลงทะเบียนฯ ให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ (ข้อ ๒๒)
	นายอำเภอ แต่งตั้งกองพันหน่วยรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน กองร้อยชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน หมวดชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน และหมู่ชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ข้อ ๙, ๑๐, ๑๑)
	นายอำเภอ ในฐานะผู้บังคับกองพันหน่วยรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน มีหน้าที่ปกครองบังคับบัญชา ควบคุม กำกับดูแล และให้การสนับสนุนการปฏิบัติงานของชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน ในเขตพื้นที่อำเภอ ตามนโยบายของทางราชการ (ข้อ ๑๕)
	นายอำเภอ สั่งให้ชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้านพ้นจากการปฏิบัติหน้าที่เนื่องจากกระทำผิดวินัยร้ายแรง หรือเป็นผู้ขาดคุณสมบัติตามระเบียบฯ (ข้อ ๑๔)
	นายอำเภอ มีหน้าที่กำกับดูแลให้ชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้านได้รับสิทธิตามระเบียบฯ (ข้อ ๑๘)
	นายอำเภอ กำกับดูแลให้ชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้านปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบฯ คำสั่งของผู้บังคับบัญชา และประพฤติตนอยู่ในระเบียบวินัย (ข้อ ๑๙)

๓.๓ แนวทางการปฏิบัติงานในอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอ (ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการช่วยเหลือเจ้าพนักงานของหน่วยกำลังคุ้มครองและรักษาความสงบเรียบร้อยภายในหมู่บ้าน พ.ศ.๒๕๕๑)

กระทรวงมหาดไทยได้วางแนวทางให้จังหวัดแจ้งอำเภอทุกอำเภอ จัดทำโครงการ “๑ ตำบล ๑ ชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน” ดังนี้

๓.๓.๑ ประเภทหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง (อพป.)

(๑) กรณีประกาศจัดตั้งใหม่ ให้ดำเนินการฝึกอบรมราษฎรในเรื่องการรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน ตามหลักสูตรและแนวทางที่กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดกำหนด

(๒) กรณีหมู่บ้านเดิมที่ได้ประกาศจัดตั้งไว้แล้ว หากมีการฝึกอบรมทบทวนให้ถือปฏิบัติโดยใช้คู่มือแนวทางปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการช่วยเหลือเจ้าพนักงานของหน่วยกำลังคุ้มครองและรักษาความสงบเรียบร้อยภายในหมู่บ้าน พ.ศ.๒๕๕๑ และแนวทางปฏิบัติตามโครงการ “๑ ตำบล ๑ ชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน” ตามแนบท้ายหนังสือนี้

๓.๓.๒ ประเภทหมู่บ้านตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่

(๑) ให้ทุกอำเภอดำเนินการจัดฝึกอบรมจัดตั้งชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) ตามโครงการ “๑ ตำบล ๑ ชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน” ในหมู่บ้านที่มีงบประมาณและมีความพร้อม

(๒) กรณีหมู่บ้านที่ไม่มีงบประมาณหรือยังไม่พร้อมในการจัดฝึกอบรม ให้แจ้งทุกหมู่บ้านดำเนินการ รับสมัครและจัดตั้งกลุ่มอาสาสมัครภาคประชาชน เช่น อาสาสมัครแจ้งข่าว อาสาสมัครกู้ชีพ ยามหมู่บ้าน

(๓) ให้จังหวัด/อำเภอ พิจารณาจัดหางบประมาณโดยใช้งบประมาณของจังหวัด หรือจากโครงการสนับสนุนการบูรณาการและการขับเคลื่อนนโยบายระดับอำเภอ หรือขอรับการสนับสนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือจากภาคเอกชนที่มีศักยภาพในพื้นที่ ในการจัดตั้งชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.)

(๔) กระทรวงมหาดไทยจะสนับสนุนกระสุนปืนลูกซอง สำหรับผู้เข้ารับการฝึกอบรม จำนวน ๗ นัด/คน และสำหรับชุดครูฝึก จำนวน ๓๐ นัด/ ๑ หมู่บ้าน โดยให้จังหวัดสำรองกระสุนปืนลูกซองเพื่อใช้ในการฝึกอบรมไปพลางก่อน แล้วขอเบิกจากกระทรวงมหาดไทยทดแทน

๓.๓.๓ เมื่อมีการจัดตั้งชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) ต้องเสริมสร้างและพัฒนาให้เกิดความยั่งยืน ดังนี้

(๑) ฝึกอบรมทบทวนเพื่อพัฒนาทักษะในการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ

(๒) จัดทำแผนและกำหนดวาระงานที่ต้องปฏิบัติร่วมกัน เช่น กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสถาบันพระมหากษัตริย์ ศาสนา ประเพณีวัฒนธรรม และนโยบายการพัฒนาประเทศ

(๓) ประชาสัมพันธ์ผลการปฏิบัติหน้าที่ของชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) ในวาระต่างๆ

๓.๓.๔ รายงานผลการปฏิบัติหน้าที่ของชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.)

(๑) **ระดับหมู่บ้าน** ให้ผู้ใหญ่บ้านรายงานผลการปฏิบัติในรอบเดือน ให้นายอำเภอทราบในวันประชุมกำนันผู้ใหญ่บ้านของอำเภอ

(๒) **ระดับอำเภอ** ให้นายอำเภอสรุปผลการปฏิบัติหน้าที่ รายงานจังหวัด ทุกๆ ๓ เดือน

๓.๓.๕ <u>ให้จังหวัดสรุปผลการปฏิบัติหน้าที่</u> ปัญหา อุปสรรค พร้อมข้อเสนอแนะ ให้กระทรวงมหาดไทยทราบทุก ๆ ๓ เดือน ภายในวันที่ ๑๐ ของเดือนมีนาคม มิถุนายน กันยายน และเดือน ธันวาคม ของทุกปี ในกรณีที่ชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) มีการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเข้มแข็ง เสียสละ เกิดประโยชน์ต่อทางราชการและประชาชน ให้จังหวัดรายงานกระทรวงมหาดไทยทราบ กรมการปกครองจักจัดทำประกาศชมเชยการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.)

๔. ข้อหารือที่พบบ่อย หมายเลขโทรศัพท์เพื่อการสอบถามและหารือ

๔.๑ ข้อหารือที่พบบ่อย

๔.๑.๑ ข้อหารือ จังหวัดน่าน เรื่องขอทราบราคาอาวุธปืน อพป. ตามโครงการอาสาพัฒนาและป้องกันตนเองแห่งชาติ จำนวน ๖ กระบอก ของหมู่บ้าน อพป. บ้านห้วยโก๋น หมู่ ๑ ตำบลห้วยโก๋น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ ที่นำฝากไว้สถานีตำรวจภูธรเฉลิมพระเกียรติได้สูญหาย ตามหนังสือจังหวัดน่าน ด่วนที่สุด ที่ นน ๐๐๑๘.๑/๔๗๒๘ ลงวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๐

กรมการปกครอง มีหนังสือกรมการปกครอง ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๓๐๘.๓/๖๑๑๒ ลงวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๖๐ ตอบข้อหารือ ราคากลางการขออนุมัติจำหน่ายอาวุธปืนลูกซอง กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ได้กำหนดราคากลางไว้ กระบอกละ ๓๐,๖๐๐ บาท (สามหมื่นหกร้อยบาทถ้วน)

๔.๑.๒ เรื่อง ซักซ้อมแนวทางการปฏิบัติในการจำหน่ายอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืน หมู่บ้าน อพป. กรณีมีการบังคับใช้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิด ของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ ตามหนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๑๔.๑/ว ๗๔๗ ลงวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๔๕ กรณีเมื่อเกิดการชำรุด/สูญหายของอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืน ให้จังหวัดรายงานเหตุการณ์ พร้อมส่งหลักฐานประกอบการพิจารณาดำเนินการจำหน่ายอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืน ให้กรมการปกครองโดยเร็ว เพื่อตรวจสอบว่าเป็นทรัพย์สินของกรมการปกครองหรือ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในแล้วจึงจะดำเนินการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิด ของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ได้อย่างถูกต้องต่อไป

๔.๑.๓ หลังจากกระทรวงมหาดไทยออกระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการช่วยเหลือเจ้าพนักงานของหน่วยกำลังคุ้มครองและรักษาความสงบเรียบร้อยภายในหมู่บ้าน พ.ศ.๒๕๕๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๕๔ แล้ว ยังไม่มีแนวทางปฏิบัติในการฝึกอบรมจัดตั้งหรือทบทวนชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน การกำกับดูแล พัฒนาประสิทธิภาพและการดำรงความยั่งยืนของชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้านอย่างชัดเจน เพื่อให้จังหวัด/อำเภอ ได้ใช้เป็นแนวทางดำเนินงานในแนวทางเดียวกัน กระทรวงมหาดไทย จึงมีหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วน ที่ มท ๐๓๐๘.๓/ว ๔๕๐๙ ลงวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ เรื่อง แนวทางการปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการช่วยเหลือเจ้าพนักงานของหน่วยกำลังคุ้มครองและรักษาความสงบเรียบร้อยภายในหมู่บ้าน พ.ศ.๒๕๕๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒)พ.ศ.๒๕๕๔ เพื่อให้ทุกจังหวัด/อำเภอ ได้ศึกษาแนวทางและใช้เป็นคู่มือในการฝึกอบรม กำกับดูแล และพัฒนาชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) ให้มีความเข้มแข็งและยั่งยืน เกิดประโยชน์ต่อภารกิจของกระทรวงมหาดไทยและประเทศชาติสืบไป

๔.๒ หมายเลขโทรศัพท์เพื่อการติดต่อประสานงาน

สำนักกิจการความมั่นคงภายใน
ส่วนกิจการมวลชน
กลุ่มงานบริหารงานมวลชน
หมายเลขโทรศัพท์ ๐ ๒๒๒๖ ๕๕๕๗

๒.๖.๗ การกำหนดสถานะคนต่างด้าวซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อย

๑. ประเด็นภารกิจ

การกำหนดสถานะคนต่างด้าวซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อย

๒. ระเบียบ/กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง

ด้วยประเทศไทย มีคนต่างด้าวซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อย ที่อพยพหลบหนีเข้าเมืองมาอย่างผิดกฎหมายและอาศัยอยู่ในประเทศไทย เป็นจำนวนมาก ทำให้เกิดปัญหาสถานะตามกฎหมายในการอาศัยอยู่ในประเทศไทย ส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตและการเข้าถึงสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานอย่างเหมาะสม นำไปสู่ปัญหาความมั่นคงด้านต่างๆ ที่ผ่านมารัฐบาลได้มีนโยบายในการแก้ไขปัญหามาโดยตลอด แต่กระนั้นก็ตามการแก้ไขปัญหาดังกล่าวยังไม่สอดคล้องกับข้อเท็จจริงและสถานการณ์ปัจจุบัน ทำให้การดำเนินงานการกำหนดสถานะล่าช้าไม่เป็นไปตามเป้าหมาย ซึ่งต่อมา **คณะรัฐมนตรีได้มีมติ เมื่อวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๔๘** เห็นชอบยุทธศาสตร์การจัดการปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคล ตามข้อเสนอของสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ และ **คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๕๓** เห็นชอบอนุมัติหลักเกณฑ์ในการกำหนดสถานะบุคคลต่อกลุ่มเป้าหมาย ๔ ประเภท ให้ได้รับสถานะคนต่างด้าวเข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมายและมีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร

๑) พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒

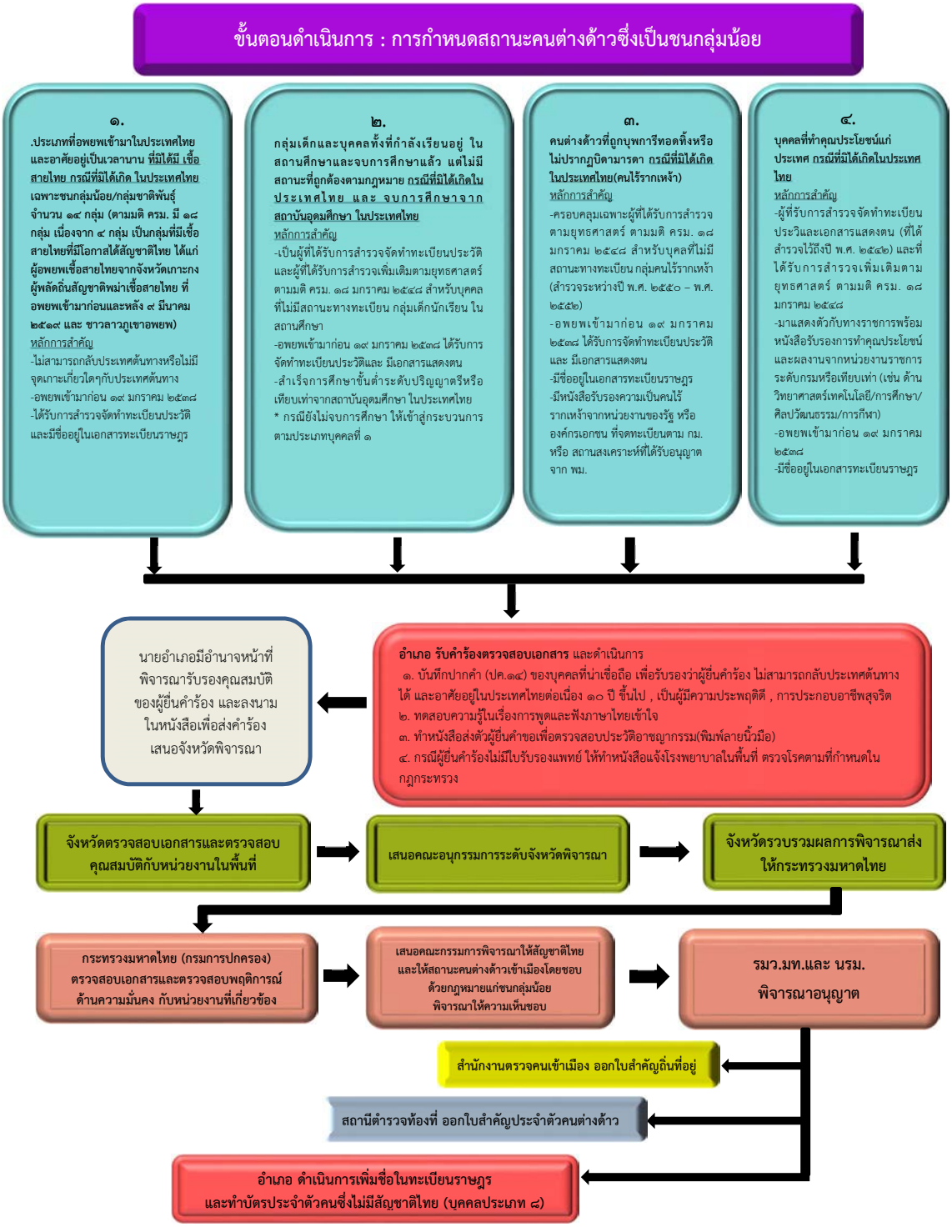
มาตรา ๑๗ ในกรณีพิเศษเฉพาะเรื่อง รัฐมนตรีโดยอนุมัติของคณะรัฐมนตรีจะอนุญาตให้คนต่างด้าวผู้ใดหรือจำพวกใดเข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรภายใต้เงื่อนไขใด ๆ หรือจะยกเว้นไม่จำต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ในกรณีใด ๆ ก็ได้

๒) ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง ให้สถานะคนต่างด้าวเข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมายแก่บุคคลที่อพยพเข้ามาในราชอาณาจักรไทยและอาศัยอยู่มานานตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ ลงวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๕๕

๓) ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การยกเว้นและการลดหย่อนค่าธรรมเนียมให้แก่คนต่างด้าวที่ได้รับการกำหนดสถานะคนต่างด้าวเข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมายของบุคคลที่อพยพเข้ามาในราชอาณาจักรไทย ลงวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖

๓. ขั้นตอนการดำเนินงาน และอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอ

๓.๑ ขั้นตอนการดำเนินงาน

ขั้นตอนการดำเนินการกรณีนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยพิจารณาอนุญาตให้สถานะคนต่างด้าวเข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมาย

๓.๒ อำนาจหน้าที่ของนายอำเภอ

พิจารณาลงนามในคำร้อง ฯ เพื่อให้การรับรองคุณสมบัติของ ผู้ยื่นคำร้องขอมีสถานะคนต่างด้าวเข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมาย ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด และพิจารณาเห็นชอบส่งคำขอ ฯ ให้จังหวัด พิจารณาดำเนินการต่อไป

๔. ข้อสังเกตในการปฏิบัติงาน หมายเลขโทรศัพท์เพื่อการสอบถามและหารือ

๔.๑ ข้อสังเกตในการปฏิบัติงาน

ประเด็น	ข้อพิจารณา
๑.แบบคำร้อง	- ให้ผู้ยื่นคำร้อง ยื่นคำขอพร้อมเอกสารประกอบให้ครบถ้วน - กรอกข้อมูลในแบบคำร้องให้ตรงตามประเภทของผู้ยื่นคำร้อง ที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด (๔ ประเภท)
๒.เอกสารทะเบียนประวัติ	- ให้ตรวจสอบทะเบียนประวัติให้ครบถ้วนสมบูรณ์ตามหลักเกณฑ์และความถูกต้องตามระเบียบของทางราชการทุกราย หากไม่ถูกต้องหรือมีรอยแก้ไข ก็ให้ดำเนินการแก้ไขหรือบันทึกหมายเหตุ ให้ถูกต้อง โดยมีการระบุว่าได้อพยพเข้ามาจนถึงวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๓๘ (อพยพเข้ามาก่อน ๑๙ มกราคม ๒๕๓๘)
๓. กรณีเคยต้องโทษคดีอาญา (ยกเว้นความผิดโดยประมาทหรือลหุโทษ)	- แนบสำเนาคำพิพากษาของศาล และหนังสือรับรองคดีถึงที่สุด หรือหลักฐานอื่นที่แสดงถึงผลของคดี เอกสารแสดงการพ้นโทษ (กรณีได้รับโทษจำคุก) - ต้องพ้นโทษอย่างน้อย ๕ ปี นับถึงวันที่ยื่นคำร้อง
๔.หลักฐานการประกอบอาชีพ	- ตรวจสอบว่าผู้ยื่นคำขอมีใบอนุญาตทำงาน หรือหนังสือรับรองจากสถานประกอบการ และหลักฐานการเสียภาษี - กรณีไม่มีใบอนุญาตทำงาน จะต้องมีบุคคลที่น่าเชื่อถือรับรอง ๒ คน ว่าผู้ยื่นคำร้องประกอบอาชีพสุจริต - กรณีไม่ได้ประกอบอาชีพ จะต้องมีบุคคลที่น่าเชื่อถือรับรอง ๒ คน ว่าผู้ยื่นคำขอมีรายได้มาจากทางไหนหรือมีใครอุปการะเลี้ยงดู - กรณีเป็นพระภิกษุ สามเณร และนักบวชในศาสนาอื่นๆ จะต้องปฏิบัติศาสนกิจมาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปี
๕.บันทึกปากคำ (ปค.๑๔) ของบุคคล ที่น่าเชื่อถือ จำนวน ๒ คน	- ตรวจสอบว่าเจ้าหน้าที่ผู้รับคำร้องบันทึกปากคำบุคคล ที่น่าเชื่อถือ ให้การรับรองว่า ๑) ผู้ขอมีสถานะคนต่างด้าวไม่สามารถกลับประเทศต้นทางได้หรือไม่มีจุดเกาะเกี่ยวใดๆกับประเทศต้นทาง และมีภูมิลำเนาอาศัยอยู่ในประเทศไทยติดต่อกันต่อเนื่อง ๑๐ ปีขึ้นไป (อพยพเข้ามาถึงวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๓๘) ๒) ผู้ขอมีสถานะคนต่างด้าวเป็นผู้มีความประพฤติดี
๖. ใบรับรองแพทย์	- ตรวจสอบว่าไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ และมีใบรับรองแพทย์ เพื่อแสดงว่าไม่เป็นโรคอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่กำหนด ในกฎกระทรวง กำหนดโรคต้องห้ามสำหรับคนต่างด้าวซึ่งเข้ามาในราชอาณาจักรหรือเข้ามามีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๖๓ ได้แก่ ๑) โรคเรื้อน ๒)วัณโรคในระยะอันตราย ๓) โรคเท้าช้าง ๔) โรคยาเสพติดให้โทษ ๕)โรคพิษสุราเรื้อรัง ๖) โรคซิฟิลิสในระยะที่ ๓ และ ๗) โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ หรือโรคโควิด ๑๙

หมายเหตุ : คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๖๔ อนุมัติหลักเกณฑ์การกำหนดสถานะและสิทธิของบุคคลที่อพยพเข้ามาและอาศัยอยู่มานาน ตามที่สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติเสนอ โดยมีสาระสำคัญให้ยกเลิกหลักเกณฑ์การกำหนดสถานะกลุ่มเป้าหมายตามยุทธศาสตร์การกำหนดสถานะสิทธิของบุคคล ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๕๓ และเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขบางประการ ซึ่งอยู่ระหว่างการจัดทำประกาศกระทรวงมหาดไทยในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

๔.๒ หมายเลขโทรศัพท์เพื่อการติดต่อประสานงาน

สำนักกิจการความมั่นคงภายใน
ส่วนประสานราชการ กลุ่มงานชนกลุ่มน้อย
หมายเลขโทรศัพท์ ๐ ๒๒๒๓ ๖๗๔๐

๒.๖.๘ การอนุญาตให้คนต่างด้าวซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อยออกนอกเขตพื้นที่

๑. ประเด็นภารกิจ

การอนุญาตให้คนต่างด้าวซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อยออกนอกเขตพื้นที่ควบคุม

๒. ระเบียบ/กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ ระเบียบ/กฎหมาย

๒.๑.๑ พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๗ บัญญัติไว้ว่า “ในกรณีพิเศษเฉพาะเรื่อง รัฐมนตรีโดยอนุมัติของคณะรัฐมนตรีจะอนุญาตให้คนต่างด้าวผู้ใดหรือจำพวกใดเข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรภายใต้เงื่อนไขใด ๆ หรือจะยกเว้นไม่จำเป็นต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ในกรณีใด ๆ ก็ได้”

๒.๑.๒ มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๕๕ เรื่อง ยุทธศาสตร์แก้ปัญหาผู้หลบหนีเข้าเมืองทั้งระบบ

๒.๑.๓ ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การกำหนดเขตพื้นที่ควบคุมและการอนุญาตให้คนต่างด้าวบางจำพวกที่เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวออกนอกเขตพื้นที่ควบคุม ลงวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๙

๒.๑.๔ ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการอนุญาตให้บุคคลซึ่งไม่มีสัญชาติไทยออกนอกเขตควบคุมเป็นการชั่วคราวเพื่อเข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๓

๒.๒ สาระสำคัญ

๒.๒.๑ มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๕๕ เห็นชอบยุทธศาสตร์แก้ปัญหาผู้หลบหนีเข้าเมืองทั้งระบบ โดยให้กระทรวงมหาดไทยเป็นหน่วยงานหลักรับผิดชอบยุทธศาสตร์การจัดการปัญหาผู้หลบหนีเข้าเมืองที่อยู่ในประเทศไทยที่เป็นชนกลุ่มน้อย/กลุ่มชาติพันธุ์ที่อพยพเข้ามาอาศัยอยู่เป็นเวลานานและกลับประเทศต้นทางไม่ได้ โดยให้กระทรวงมหาดไทยรับผิดชอบในเรื่องสิทธิขั้นพื้นฐานของกลุ่มเป้าหมายที่อยู่ระหว่างกระบวนการพิจารณากำหนดสถานะของทางราชการในประเด็นเกี่ยวกับสิทธิในการเดินทาง โดยให้พิจารณากำหนดพื้นที่ควบคุมเป็นระดับจังหวัด การกำหนดพื้นที่ และการเดินทางออกนอกพื้นที่ให้เป็นไปตามประกาศกระทรวงมหาดไทย

๒.๒.๒ กระทรวงมหาดไทย ได้มีประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การกำหนดเขตพื้นที่ควบคุมและการอนุญาตให้คนต่างด้าวบางจำพวกที่เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวออกนอกเขตพื้นที่ควบคุม ลงวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๙ โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

(๑) กลุ่มบุคคลเป้าหมาย ได้แก่ ชนกลุ่มน้อยและกลุ่มชาติพันธุ์ ซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติไว้เดิมรับรองสถานะให้อาศัยอยู่ถาวรในประเทศไทยที่มีเลขประจำตัวหลักแรกเป็นเลข ๖ และบุตรที่เกิดในประเทศไทยที่ได้รับการแจ้งเกิดมีเลขประจำตัวหลักแรกเป็นเลข ๗ และบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนที่ได้รับการสำรวจตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการสำรวจและจัดทำทะเบียนสำหรับบุคคลที่ไม่มีสถานะ ทางทะเบียน ที่มีเลขประจำตัวหลักแรกเป็นเลข ๐ และหลักที่หกและเจ็ดเป็นเลข ๘๙ รวมถึงบุตรหลานด้วย

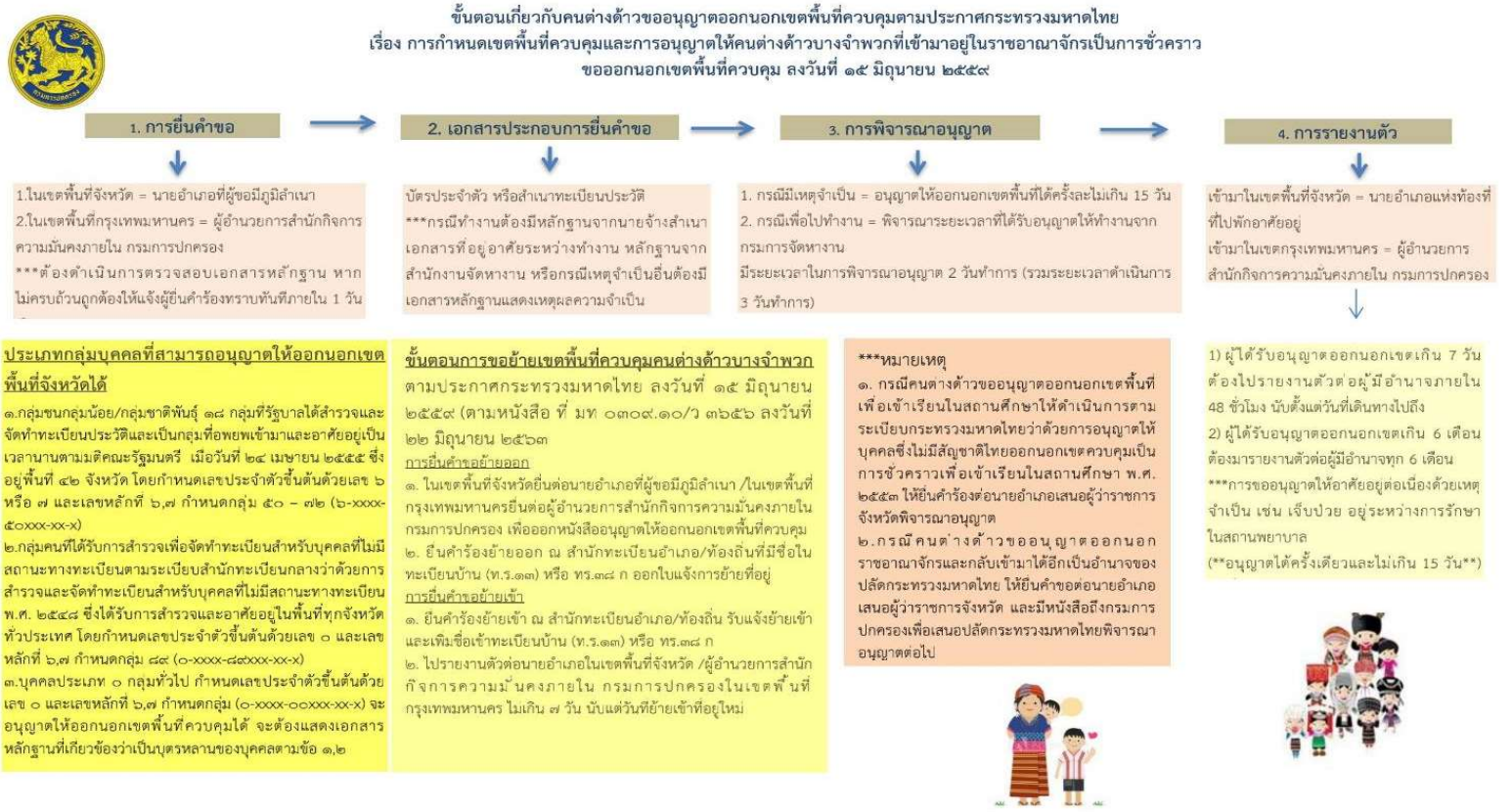
(๒) กำหนดให้กรุงเทพมหานครและจังหวัดเป็นเขตพื้นที่ควบคุม

(๓) การออกนอกเขตให้กระทำได้กรณีเมื่อมีเหตุจำเป็นและกรณีเพื่อไปทำงาน โดยให้นายอำเภอ มีอำนาจอนุญาตออกนอกเขตจังหวัด ผู้อำนวยการสำนักกิจการความมั่นคงภายใน กรมการปกครอง มีอำนาจอนุญาตออกนอกเขตกรุงเทพมหานคร

๓) ขั้นตอนการดำเนินงาน และอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอ

๓.๑ ขั้นตอนการดำเนินงาน

ขั้นตอนเกี่ยวกับคนต่างด้าวขออนุญาตออกนอกเขตพื้นที่ควบคุมตามประกาศกระทรวงมหาดไทยเรื่อง การกำหนดเขตพื้นที่ควบคุมและการอนุญาตให้คนต่างด้าวบางจำพวกที่เข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวออกนอกเขตพื้นที่ควบคุม ลงวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๙

๓.๒ อำนาจหน้าที่ของนายอำเภอ

๓.๒.๑ คนต่างด้าวซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อยที่ประสงค์จะเดินทางออกนอกเขตพื้นที่จังหวัด เพื่อไปทำงาน หรือเหตุจำเป็นจะต้องมาขออนุญาตต่อนายอำเภอที่ตนเองมีภูมิลำเนา และเมื่อคนต่างด้าวได้รับอนุญาตให้ออกนอกเขตพื้นที่ควบคุมเกินกว่า ๗ วัน ต้องไปรายงานตัวต่อนายอำเภอปลายทางภายใน ๔๘ ชั่วโมง นับตั้งแต่วันที่เดินทางไปถึง

๓.๒.๒ กรณีเพื่อไปศึกษา จะต้องมาขออนุญาตต่อนายอำเภอที่ตนเองมีภูมิลำเนา และให้นายอำเภอส่งคำขออนุญาตให้ผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาอนุญาตต่อไป

๓.๒.๓ กรณีขออนุญาตเดินทางออกนอกราชอาณาจักร จะต้องยื่นคำร้องผ่านนายอำเภอพิจารณาเหตุผลความจำเป็นและส่งคำขออนุญาตไปยังจังหวัด และผู้ว่าราชการจังหวัดมีหนังสือเสนอปลัดกระทรวงมหาดไทยพิจารณาอนุญาตต่อไป

๔. ข้อสังเกต หมายเลขโทรศัพท์เพื่อการสอบถามและหารือ

๔.๑ ข้อสังเกตของนายอำเภอในการอนุญาตออกนอกเขตพื้นที่จังหวัด

(๑) ระมัดระวังมิให้เจ้าหน้าที่เรียกรับผลประโยชน์จากคนต่างด้าวที่มาขออนุญาตออกนอกเขตพื้นที่ควบคุม ซึ่งระเบียบและประกาศกระทรวงมหาดไทย มิได้กำหนดให้มีการจัดเก็บค่าธรรมเนียมแต่อย่างใด

(๒) คนต่างด้าวที่ถูกจำหน่ายชื่อออกจากฐานข้อมูลทะเบียนราษฎร จะต้องมาแก้ไขรายการถูกจำหน่ายให้เสร็จสิ้นก่อน อำเภอจึงจะอนุญาตให้ออกนอกเขตได้

(๓) ต้องให้ผู้ขออนุญาตออกนอกเขตมายื่นขอและรับหนังสืออนุญาตออกนอกเขตด้วยตนเองเท่านั้น

(๔) การอนุญาตให้คนต่างด้าวออกนอกเขตพื้นที่ได้กรณีที่มีเหตุจำเป็นเท่านั้น เช่น เพื่อทำงาน เพื่อศึกษา รักษาพยาบาล กรณีขออนุญาตเพื่อเยี่ยมญาติ ควรพิจารณาถึงเหตุผลและความจำเป็น ซึ่งควรอนุญาตไม่เกิน ๑๕ วัน

(๕) นายอำเภอต้องลงลายมือชื่อผู้อนุญาตพร้อมกับประทับตราประจำตำแหน่งของอำเภอ (ตราสิงห์) ในหนังสืออนุญาต

(๖) กลุ่มคนต่างด้าวที่จะขออนุญาตออกนอกเขตพื้นที่ควบคุมได้ จะเป็นบุคคลตามประกาศกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๙ (ยกเว้นแรงงานต่างด้าว ๓ สัญชาติ เมียนมา ลาว กัมพูชา และกลุ่มบุคคลประเภท ๐ ทั่วไป)

(๗) กรณีคนต่างด้าวที่เป็นเด็กนักเรียน นักศึกษา สามารถอนุญาตให้ออกนอกเขตพื้นที่เพื่อไปศึกษาได้ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการอนุญาตให้บุคคลซึ่งไม่มีสัญชาติไทยออกนอกเขตควบคุมเป็นการชั่วคราวเพื่อเข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๓

กลุ่มชนกลุ่มน้อย/กลุ่มชาติพันธุ์ ที่รัฐบาลได้สำรวจและจัดทำทะเบียนประวัติและเป็นกลุ่มที่อพยพเข้ามาและอาศัยอยู่เป็นเวลานานตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๕๕ ซึ่งอยู่ในพื้นที่จังหวัด ๔๒ จังหวัด โดยกำหนดเลขประจำตัวขึ้นต้นด้วยเลข ๖ หรือ ๗ และเลขหลักที่ ๖, ๗ กำหนดกลุ่ม ๕๐ – ๗๒ (๖-xxxx-๕๐xxx-xx-x) ดังนี้

ประเภทกลุ่มบุคคล	หมายเลขประจำตัว	ประเภทกลุ่มบุคคล	หมายเลขประจำตัว
บุคคลบนพื้นที่สูง	๖-xxxx-๕๐xxx-xx-x	ผู้อพยพเชื้อสายไทย จากจังหวัดเกาะกงกัมพูชา	๖-xxxx-๖๓xxx-xx-x
อดีตทหารจีนคณะชาติ	๖-xxxx-๕๑xxx-xx-x		
จีนฮ่ออพยพพลเรือน	๖-xxxx-๕๒xxx-xx-x	ผู้หลบหนีเชื้อสายไทย จากจังหวัดเกาะกงกัมพูชา	๖-xxxx-๖๔xxx-xx-x
จีนฮ่ออิสระ	๖-xxxx-๕๓xxx-xx-x		
ผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่า	๖-xxxx-๕๔xxx-xx-x	ผู้หลบหนีเข้าเมืองจากกัมพูชา	๖-xxxx-๖๕xxx-xx-x
ผู้หลบหนีเข้าเมืองจากพม่า (มีถิ่นที่อยู่ถาวร)	๖-xxxx-๕๕xxx-xx-x	ผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่าเชื้อสายไทย (เข้ามาก่อน ๙ มีนาคม ๒๕๑๙)	๖-xxxx-๖๖xxx-xx-x
หลบหนีเข้าเมืองจากพม่า (อยู่กับนายจ้าง)	๖-xxxx-๕๖xxx-xx-x	ผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่าเชื้อสายไทย (เข้ามาหลัง ๙ มีนาคม ๒๕๑๙)	๖-xxxx-๖๗xxx-xx-x
ญวนอพยพ	๖-xxxx-๕๗xxx-xx-x	ม้งถ้ำกระบอก	๖-xxxx-๖๘xxx-xx-x
ลาวอพยพ	๖-xxxx-๕๘xxx-xx-x	ชุมชนบนพื้นที่สูง (ชาวเขา ๙ เผ่า)	๖-xxxx-๗๑xxx-xx-x
เนปาลอพยพ	๖-xxxx-๕๙xxx-xx-x	ชุมชนบนพื้นที่สูง (ไม่ใช่ชาวเขา ๙ เผ่า)	๖-xxxx-๗๒xxx-xx-x
อดีตโจรจีนคอมมิวนิสต์มาลายา	๖-xxxx-๖๐xxx-xx-x		
ไทยลื้อ	๖-xxxx-๖๑xxx-xx-x	ลาวภูเขา (ให้สัญชาติไทยโดยการแปลงชาติ)	๖-xxxx-๐๐xxx-xx-x
กลุ่มตองเหลือง	๖-xxxx-๖๒xxx-xx-x		

ตัวอย่างบัตรประจำตัวคนต่างด้าว

คนต่างด้าวที่นายอำเภอสามารถอนุญาตให้ออกนอกเขตพื้นที่ได้ตามประกาศฉบับนี้

ประเภทชนกลุ่มน้อย (เลข ๖ จัดกลุ่ม)

ประเภทบุตรของชนกลุ่มน้อย (เลข ๗)

ประเภทบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน (๐-๘๙)

ประเภทบุตรของบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน (๐-๐๐)

คนต่างด้าวที่นายอำเภอไม่สามารถอนุญาตให้ออกนอกเขตพื้นที่ได้ตามประกาศฉบับนี้

บุคคลประเภท ๐ กลุ่มทั่วไป

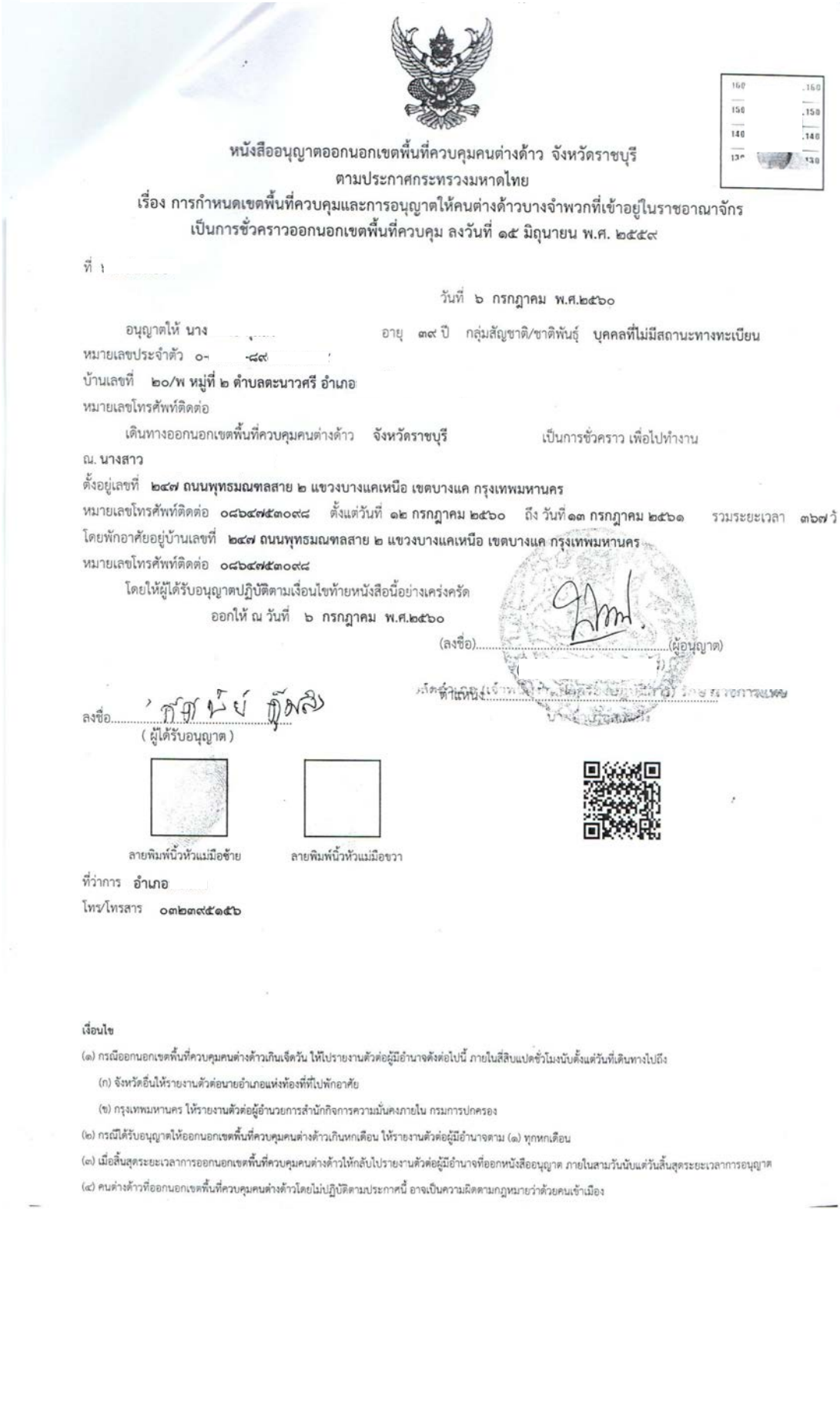

แรงงานต่างด้าว

๔.๒ หมายเลขโทรศัพท์เพื่อการสอบถามและหารือ

สำนักกิจการความมั่นคงภายใน
ส่วนประสานราชการ
กลุ่มงานคนเข้าเมือง
หมายเลขโทรศัพท์ ๐ ๒๒๒๓ ๖๗๔๐

ตัวอย่างหนังสืออนุญาตให้ออกนอกเขตพื้นที่จังหวัด (กรณีทำงานหรือเหตุจำเป็น)

หนังสืออนุญาตออกนอกเขตพื้นที่ควบคุมคนต่างด้าว จังหวัดราชบุรี
ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย
เรื่อง การกำหนดเขตพื้นที่ควบคุมและการอนุญาตให้คนต่างด้าวบางจำพวกที่เข้าอยู่ในราชอาณาจักร
เป็นการชั่วคราวออกนอกเขตพื้นที่ควบคุม ลงวันที่ ๑๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๙

ที่ ...

วันที่ ๖ กรกฎาคม พ.ศ.๒๕๖๐

อนุญาตให้ นาง ... อายุ ๓๙ ปี กลุ่มสัญชาติ/ชาติพันธุ์ บุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน
หมายเลขประจำตัว ๐- -๘๙
บ้านเลขที่ ๒๐/พ หมู่ที่ ๒ ตำบลตะนาวศรี อำเภอ
หมายเลขโทรศัพท์ติดต่อ
เดินทางออกนอกเขตพื้นที่ควบคุมคนต่างด้าว จังหวัดราชบุรี เป็นการชั่วคราว เพื่อไปทำงาน
ณ. นางสาว
ตั้งอยู่เลขที่ ๒๔๗ ถนนพุทธมณฑลสาย ๒ แขวงบางแคเหนือ เขตบางแค กรุงเทพมหานคร
หมายเลขโทรศัพท์ติดต่อ ๐๘๖๔๗๕๓๐๙๘ ตั้งแต่วันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๖๐ ถึง วันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๖๑ รวมระยะเวลา ๓๖๗ วัน
โดยพักอาศัยอยู่บ้านเลขที่ ๒๔๗ ถนนพุทธมณฑลสาย ๒ แขวงบางแคเหนือ เขตบางแค กรุงเทพมหานคร
หมายเลขโทรศัพท์ติดต่อ ๐๘๖๔๗๕๓๐๙๘
โดยให้ผู้ได้รับอนุญาตปฏิบัติตามเงื่อนไขท้ายหนังสือนี้อย่างเคร่งครัด
ออกให้ ณ วันที่ ๖ กรกฎาคม พ.ศ.๒๕๖๐

(ลงชื่อ).....(ผู้อนุญาต)
(.....)
ตำแหน่ง.....

ลงชื่อ.....
(ผู้ได้รับอนุญาต)

ลายพิมพ์นิ้วหัวแม่มือซ้าย ลายพิมพ์นิ้วหัวแม่มือขวา

ที่ว่าการ อำเภอ
โทร/โทรสาร ๐๓๒๓๙๕๑๕๖

เงื่อนไข

(๑) กรณีออกนอกเขตพื้นที่ควบคุมคนต่างด้าวเกินเจ็ดวัน ให้ไปรายงานตัวต่อผู้มีอำนาจดังต่อไปนี้ ภายในสิบแปดชั่วโมงนับตั้งแต่วันที่เดินทางไปถึง
(ก) จังหวัดอื่นให้รายงานตัวต่อนายอำเภอแห่งท้องที่ที่ไปพักอาศัย
(ข) กรุงเทพมหานคร ให้รายงานตัวต่อผู้อำนวยการสำนักกิจการความมั่นคงภายใน กรมการปกครอง
(๒) กรณีได้รับอนุญาตให้ออกนอกเขตพื้นที่ควบคุมคนต่างด้าวเกินหกเดือน ให้รายงานตัวต่อผู้มีอำนาจตาม (๑) ทุกหกเดือน
(๓) เมื่อสิ้นสุดระยะเวลาการออกนอกเขตพื้นที่ควบคุมคนต่างด้าวให้กลับไปรายงานตัวต่อผู้มีอำนาจที่ออกหนังสืออนุญาต ภายในสามวันนับแต่วันสิ้นสุดระยะเวลาการอนุญาต
(๔) คนต่างด้าวที่ออกนอกเขตพื้นที่ควบคุมคนต่างด้าวโดยไม่ปฏิบัติตามประกาศนี้ อาจเป็นความผิดตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง

ตัวอย่างหนังสืออนุญาตให้ออกนอกเขตพื้นที่จังหวัด (กรณีเข้าเรียนในสถานศึกษา)

หนังสืออนุญาต
ให้นักเรียนนักศึกษา ซึ่งเป็นบุคคลที่ไม่มีสัญชาติไทย
ออกนอกเขตควบคุมเป็นการชั่วคราวเพื่อเข้าเรียนในสถานศึกษา

ที่ _____/๒๕๖๐ วันที่ ๓๐ เดือน มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๐

อนุญาตให้ นาง[redacted] อายุ ๒๑ ปี หมายเลขประจำตัว ๗-[redacted]-๐๐[redacted]
อยู่บ้านเลขที่ ๑๖/ช หมู่ที่ ๒ ตำบลผาบ่อง อำเภอ[redacted] ซึ่งมีหลักฐาน ดังนี้

๑. สำเนาทะเบียนประวัติหรือบัตรประจำตัว
๒. หนังสือรับรองการเป็นนักเรียนนักศึกษา
๓. รูปถ่ายขนาด ๑ นิ้ว จำนวน ๔ รูป
๔. หลักฐานทางการศึกษาอื่น ๆ

เดินทางออกนอกเขตอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน จังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นการชั่วคราว เพื่อเดินทางไปยัง **จังหวัดกรุงเทพมหานคร** เพื่อไปศึกษาต่อ ณ **วิทยาลัยอาชีวศึกษาเจริญพัฒนาบริหารธุรกิจ** ตั้งแต่วันที่ ๓๐ เดือน มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๐ ถึงวันที่ ๒๙ เดือน มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๑ รวมระยะเวลา ๑ ปี โดยระหว่างเข้าเรียนในสถานศึกษาอนุญาตให้พักอาศัยอยู่ที่เลขที่ ๑๒๗/ซอยรามคำแหง ๑๑๘ แยก ๔๖/๑๐ แขวงสะพานสูง เขตสะพานสูง กรุงเทพมหานคร หมายเลขโทรศัพท์ติดต่อ -
โดยให้ผู้ได้รับอนุญาตปฏิบัติตามเงื่อนไขท้ายหนังสือนี้อย่างเคร่งครัด

ออกให้ วันที่ ๓๐ เดือน มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๐

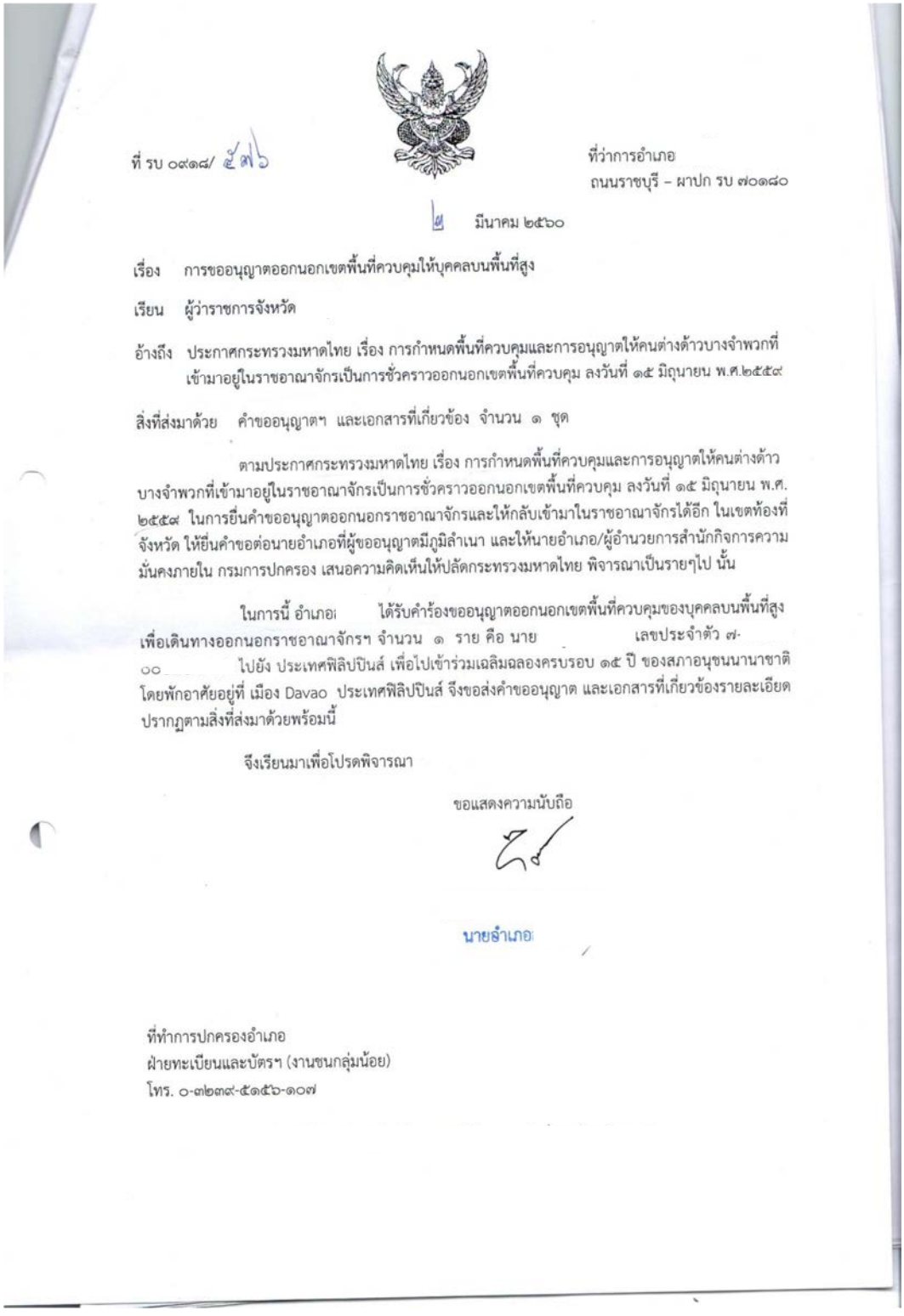
(ลงชื่อ) (ผู้อนุญาต)
ลงชื่อ [redacted]
(ผู้ได้รับอนุญาต) ปลัดอำเภอ (เจ้าหน้าที่ปกครองปฏิบัติการ) [redacted]
นายอำเภอ[redacted]
ปฏิบัติราชการแทนผู้ว่าราชการจังหวัด

ลายพิมพ์นิ้วหัวแม่มือซ้าย ลายพิมพ์นิ้วหัวแม่มือขวา

หน่วยงาน ที่ทำการปกครองอำเภอเมือง ฝ่ายความมั่นคง โทร.๐-๕๓๖๙-๕๕๐๒

ตัวอย่างหนังสือแจ้งจังหวัด กรณีขออนุญาตออกนอกราชอาณาจักรและกลับเข้ามาได้อีก

ที่ รบ ๐๙๑๘/ ๕๗๖

ที่ว่าการอำเภอ
ถนนราชบุรี – ผาปก รบ ๗๐๑๘๐

๒ มีนาคม ๒๕๖๐

เรื่อง การขออนุญาตออกนอกเขตพื้นที่ควบคุมให้บุคคลบนพื้นที่สูง

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด

อ้างถึง ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การกำหนดพื้นที่ควบคุมและการอนุญาตให้คนต่างด้าวบางจำพวกที่เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวออกนอกเขตพื้นที่ควบคุม ลงวันที่ ๑๕ มิถุนายน พ.ศ.๒๕๕๙

สิ่งที่ส่งมาด้วย คำขออนุญาตฯ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๑ ชุด

ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การกำหนดพื้นที่ควบคุมและการอนุญาตให้คนต่างด้าวบางจำพวกที่เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวออกนอกเขตพื้นที่ควบคุม ลงวันที่ ๑๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๙ ในการยื่นคำขออนุญาตออกนอกราชอาณาจักรและให้กลับเข้ามาในราชอาณาจักรได้อีก ในเขตท้องที่จังหวัด ให้ยื่นคำขอต่อนายอำเภอที่ผู้ขออนุญาตมีภูมิลำเนา และให้นายอำเภอ/ผู้อำนวยการสำนักกิจการความมั่นคงภายใน กรมการปกครอง เสนอความคิดเห็นให้ปลัดกระทรวงมหาดไทย พิจารณาเป็นรายๆไป นั้น

ในการนี้ อำเภอ ได้รับคำร้องขออนุญาตออกนอกเขตพื้นที่ควบคุมของบุคคลบนพื้นที่สูง เพื่อเดินทางออกนอกราชอาณาจักรฯ จำนวน ๑ ราย คือ นาย เลขประจำตัว ๗-๐๐ ไปยัง ประเทศฟิลิปปินส์ เพื่อไปเข้าร่วมเฉลิมฉลองครบรอบ ๑๕ ปี ของสภาอนุชนนานาชาติ โดยพักอาศัยอยู่ที่ เมือง Davao ประเทศฟิลิปปินส์ จึงขอส่งคำขออนุญาต และเอกสารที่เกี่ยวข้องรายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วยพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

นายอำเภอ

ที่ทำการปกครองอำเภอ
ฝ่ายทะเบียนและบัตรฯ (งานชนกลุ่มน้อย)
โทร. ๐-๓๒๓๙-๕๑๕๖-๑๐๗

๒.๖.๙ การสนับสนุนการปฏิบัติงานศูนย์ปฏิบัติการอำเภอ ในการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้

๑. ประเด็นภารกิจ

การสนับสนุนการปฏิบัติงานศูนย์ปฏิบัติการอำเภอในการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้

๒. สาระสำคัญ

๒.๑ ข้อมูลทั่วไป

จังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วย จังหวัดยะลา จังหวัดปัตตานี จังหวัดนราธิวาส และ ๔ อำเภอในจังหวัดสงขลา (อำเภอจะนะ อำเภอเทพา อำเภอนาทวี อำเภอสะบ้าย้อย) รวม ๓๗ อำเภอ ๒๙๐ ตำบล ๑,๙๗๗ หมู่บ้าน

๒.๒ การบังคับใช้กฎหมายพิเศษในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

๒.๒.๑. การบังคับใช้ พระราชบัญญัติกฎอัยการศึก พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉ.๕ พ.ศ. ๒๕๐๒)

หน่วยงานรับผิดชอบตามกฎหมาย : กระทรวงกลาโหม

โดยปัจจุบันมีพระบรมราชโองการเมื่อวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๐ ประกอบกับเมื่อวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๓ ประกาศใช้กฎอัยการศึกในบางเขตพื้นที่ (พื้นที่ชายแดน) ส่งผลให้การบังคับใช้กฎอัยการศึกในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ใน**ปัจจุบันประกอบไปด้วยจังหวัด** ดังนี้

๑. จังหวัด**ปัตตานี** ทุกอำเภอ ๒. จังหวัด**ยะลา** ทุกอำเภอ

๓. จังหวัด**นราธิวาส** ทุกอำเภอ ๔. จังหวัด**สงขลา** เฉพาะอำเภอสะเดา

๒.๒.๒. การบังคับใช้ พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘

หน่วยงานรับผิดชอบตามกฎหมาย : สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ

เมื่อวันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๔๘ นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบให้ประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรงในเขตท้องที่จังหวัดนราธิวาส ปัตตานี และยะลา

มติ ครม. เมื่อวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๔ เห็นชอบให้**ปรับลดพื้นที่ อ.กาบัง จ.ยะลา ออกจากพื้นที่การประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรงตาม พ.ร.ก. การบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ เพื่อนำ พ.ร.บ. การรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๕๑ มาบังคับใช้แทน**

เห็นชอบให้ขยายระยะเวลาการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรงในเขตท้องที่ **จ.นราธิวาส ยกเว้น อ.ศรีสาคร อ.สุไหงโก-ลก และ อ.สุคิริน จ.ปัตตานี ยกเว้น อ.ไม้แก่น และ อ.แม่ลาน จ.ยะลา ยกเว้น อ.เบตง และ อ.กาบัง ออกไปอีก ๓ เดือน ตั้งแต่วันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๖๔ ถึงวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๖๔**

๒.๒.๓ การบังคับใช้ พระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๕๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ ๕๑/๒๕๖๐)

หน่วยงานรับผิดชอบตามกฎหมาย : กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร

คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบเมื่อวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ ประกาศพื้นที่ปรากฏเหตุการณ์อันกระทบต่อความมั่นคงภายในราชอาณาจักรโดยบังคับใช้ระหว่างวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๖๒ ถึงวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ **ครอบคลุมพื้นที่ ๔ จังหวัด ๙ อำเภอ** ดังนี้

๑. จังหวัดปัตตานี **เฉพาะอำเภอแม่ลาน**

๒. จังหวัดยะลา **เฉพาะอำเภอเบตง / อำเภอกาบัง** (มติ ครม. เมื่อวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๔)

๓. จังหวัดนราธิวาส **เฉพาะอำเภอสุไหงโก-ลก อำเภอสุคิริน และอำเภอศรีสาคร**

๔. จังหวัดสงขลา **เฉพาะอำเภอจะนะ อำเภอเทพา อำเภอนาทวี และอำเภอสะบ้าย้อย**

๒.๓ การขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้

การแก้ไขปัญหา จชต. เป็นวาระสำคัญเร่งด่วน โดยเน้นประสิทธิภาพของการดำเนินการขับเคลื่อนแผนงาน และการมีเอกภาพของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะมีเป้าหมาย วัตถุประสงค์ กรอบการดำเนินการ การประสานงาน และตัวชี้วัดกำกับไว้อย่างชัดเจน โดยการดำเนินการที่ผ่านมาทุกหน่วยงานได้ยึดกรอบแนวทางดังกล่าวมาโดยตลอด รวมทั้งการเชื่อมโยงบทบาทของคณะผู้แทนพิเศษของรัฐบาลที่สามารถประสานการดำเนินงานทั้งในภาครัฐและในลักษณะเข้าถึงชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้การแก้ไขปัญหา จชต. สามารถดำเนินการได้อย่างประสานสอดคล้องกัน โดยมีแนวทางการดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๑. ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านความมั่นคง ประเด็นที่ ๒ เรื่อง การป้องกันและแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง กำหนดให้การแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ต้องได้รับการแก้ไขจนเกิดความสงบและสันติสุขอย่างยั่งยืน ประชาชนในพื้นที่มีความปลอดภัยทั้งในชีวิตและทรัพย์สิน โดยอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขในสังคมพหุวัฒนธรรม รวมทั้ง ได้รับการพัฒนาอย่างเท่าเทียมกันกับภาคอื่น ๆ

๒. แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านความมั่นคง แผนย่อยที่ ๒ การป้องกันและแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง แนวทางที่ ๙ การป้องกันและแก้ไขปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยน้อมนำศาสตร์พระราชามาเป็นกรอบแนวทางในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหา โดยได้กำหนดเป้าหมาย “ภาคใต้มีความสงบสุขร่มเย็น” ซึ่งมีตัวชี้วัด ในระยะ ๕ ปีแรก (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕) ๓ เรื่อง คือ

๑) จำนวนงบประมาณด้านความมั่นคงเพื่อแก้ไขปัญหาความรุนแรงในพื้นที่ จชต. ลดลง ร้อยละ ๑๐

๒) สถิติจำนวนเหตุรุนแรง/สูญเสีย ลดลง ร้อยละ ๒๐ ต่อปี

๓) ปริมาณการเข้า - ออกของนักท่องเที่ยวและมูลค่าการลงทุนในพื้นที่ จชต. เพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๐ ต่อปี

๓. นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๕) ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๑๙ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยต้องสอดคล้องกับ นโยบายที่ ๓ ป้องกันและแก้ไขการก่อเหตุรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งได้กำหนดเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ ให้ “ประชาชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินและอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข” ซึ่งมี ๓ ตัวชี้วัดสำคัญประกอบด้วย

๑) จำนวนเหตุการณ์ความรุนแรงในพื้นที่ชายแดนภาคใต้

๒) อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจชายแดนภาคใต้

๓) ระดับความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับประเด็นจังหวัดชายแดนภาคใต้ภายในประเทศ และการกล่าวถึงปัญหาการก่อเหตุรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ในเวทีนานาชาติ ไม่ส่งผลกระทบต่อการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ของรัฐบาล

๔. นโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้กำหนดกรอบแนวคิด โดยน้อมนำยุทธศาสตร์พระราชทานมาประยุกต์กับการดำเนินงาน ยึดแนวทางสันติวิธีในการแก้ไขปัญหาบนพื้นฐานของหลักนิติรัฐและนิติธรรม มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน และส่งเสริมแนวคิดสังคมพหุวัฒนธรรม

๕. แผนงานบูรณาการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.) เป็นเจ้าภาพหลัก มิติด้านความมั่นคง มีกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.) เป็นเจ้าภาพ และมิติด้านการพัฒนา มีศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) เป็นเจ้าภาพ รองรับกับนโยบายและแผนระดับ ๑ (ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ยุทธศาสตร์ที่ ๑ ด้านความมั่นคง ตามแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้) และแผนระดับ ๒ (แผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ) แผนงานบูรณาการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้มีโครงการหลักไว้เพื่อรองรับจำนวน ๑๓ โครงการ **<u>ซึ่งกรมการปกครองเป็นหน่วยรับงบประมาณที่ร่วมบูรณาการดำเนินงานโครงการจำนวน ๖ โครงการ</u>** ได้แก่

ด้านความมั่นคง

๑. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพงานข่าวกรองและบูรณาการฐานข้อมูลความมั่นคงพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

๒. โครงการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน

๓. โครงการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันเพื่อสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

ด้านการพัฒนา

๔. โครงการเสริมสร้างสังคมพหุวัฒนธรรมที่เข้มแข็ง

๕. โครงการตำบลมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ และ

๖. โครงการพัฒนาและปรับปรุงประสิทธิภาพด้วยหลักธรรมาภิบาล

๒.๔ การบริหารงานในการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตามประกาศ คสช. ๙๘/๒๕๕๗

ในการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ให้แบ่งการบริหารงานเป็น ๓ ระดับ ได้แก่ ระดับนโยบาย ระดับแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติ และระดับหน่วยปฏิบัติ ตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

๑. ระดับนโยบาย ให้หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติเป็นผู้รับผิดชอบในการกำหนดนโยบายและแนวทางการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยให้สอดคล้องกับนโยบายการบริหาร และการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ และมีสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติเป็นผู้ให้คำปรึกษา

๒. ระดับแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติ โดยแบ่งออกเป็น ๒ ส่วน ดังต่อไปนี้

๑) ให้มีคณะกรรมการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ เรียกโดยย่อว่า “คปต.” ประกอบด้วย ประธานกรรมการ กรรมการ เลขานุการ และผู้ช่วยเลขานุการ ตามที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติแต่งตั้ง โดยให้มีอำนาจหน้าที่ในการบูรณาการงานการแก้ไขปัญหา จังหวัดชายแดนภาคใต้ของส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ คณะกรรมการยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนา จังหวัดชายแดนภาคใต้ตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารราชการจังหวัดชายแดนภาคใต้ และ คณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๓๐๗/๒๕๕๕ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ การแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ลงวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

๒) ให้กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรและศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นหน่วยงานหลักร่วมกันในการบูรณาการแผนปฏิบัติการ แผนงาน และ โครงการ

ของส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐ ในด้านความมั่นคงและด้านการพัฒนาที่เกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตลอดจนสร้างความประสานสอดคล้องในทุกมิติ

๓. ระดับหน่วยปฏิบัติ ให้กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค ๔ ส่วนหน้า เป็นหน่วยงานหลัก มีหน้าที่รับผิดชอบขับเคลื่อนงานการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ทั้งปวงในพื้นที่ และให้ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้จัดให้มีศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ ส่วนหน้าเพื่อปฏิบัติงานร่วมกับกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค ๔ ส่วนหน้า

ในระดับอำเภอ จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการอำเภอ (ศปก.อ.) โดยนายอำเภอเป็นผู้อำนวยการศูนย์ปฏิบัติการอำเภอ เป็นกลไกปฏิบัติงานในระดับพื้นที่

๓. บทบาทของกรมการปกครองเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป้าหมายการปฏิบัติงาน ขั้นตอนดำเนินงาน และแนวทางการปฏิบัติงานในอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอ/ผู้อำนวยการศูนย์ปฏิบัติการอำเภอ

๓.๑ บทบาทกรมการปกครอง

ภารกิจหลักของกรมการปกครองคือ การรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงภายในประเทศ การอำนวยความเป็นธรรม การปกครองท้องที่ การอาสารักษาดินแดน และการทะเบียนเพื่อให้ประชาชนมีความมั่นคง ปลอดภัย ได้รับบริการที่สะดวก รวดเร็ว และให้เกิดความสงบสุขในสังคมอย่างยั่งยืน ดังนี้

๑) <u>ระดับอำเภอ</u>

การเสริมสร้างความเข้มแข็งศูนย์ปฏิบัติการอำเภอ (ศปก.อ.) โดยโอนจัดสรรงบประมาณสนับสนุนศูนย์ปฏิบัติการอำเภอ (ศปก.อ.) จังหวัดปัตตานี ๑๒ อำเภอ จังหวัดยะลา ๘ อำเภอ จังหวัดนราธิวาส ๑๓ อำเภอ และจังหวัดสงขลา ๔ อำเภอ รวม ๓๗ อำเภอ

๒) <u>ระดับตำบล</u>

จัดตั้งชุดคุ้มครองตำบล (ชคต.) เพื่อสนธิกำลัง ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบ สมาชิก อส. ๓๖ นาย กำลังประจำถิ่น (ชรบ./อรบ.) และเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหาร โดยมีปลัดอำเภอ หรือกำนันเป็นหัวหน้าชุด (๑ ชุด ชคต.) ปฏิบัติภารกิจสนับสนุนการรักษาความสงบเรียบร้อยในตำบล หมู่บ้าน ภายใต้แผนยุทธการของ กอ.รมน. ภาค ๔ สน. จำนวน ๑๐๖ ตำบล ประกอบด้วย จังหวัดปัตตานี ๑๙ ตำบล จังหวัดยะลา ๓๒ ตำบล จังหวัดนราธิวาส ๔๐ ตำบล และจังหวัดสงขลา ๑๕ ตำบล

๓) <u>ระดับหมู่บ้าน</u>

การฝึกอบรมและจัดตั้งชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน จำนวน ๑,๙๖๙ หมู่บ้าน ๆ ละประมาณ ๓๐ คน เพื่อทำหน้าที่อยู่เวรยาม ตั้งจุดสกัดเข้า - ออกหมู่บ้าน รักษาความปลอดภัยสถานที่ต่าง ๆ ตลอดจนเส้นทางการเดินทางของครู พระสงฆ์บิณฑบาต

๔) <u>ขับเคลื่อนนโยบายพิเศษ</u>

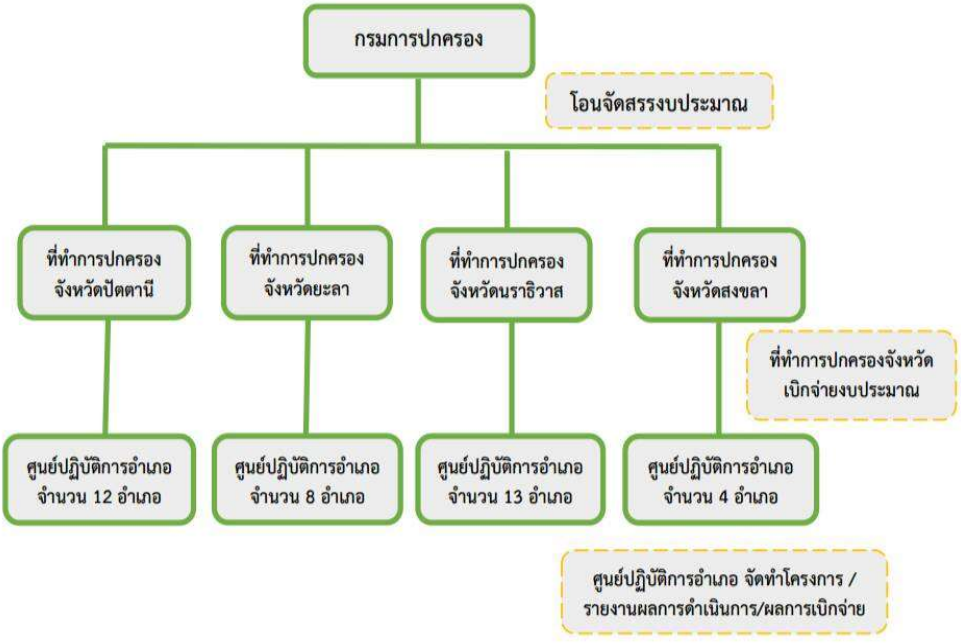
๑) จัดกำลังสมาชิก อส. รักษาความปลอดภัยเขตเมืองหลัก ๗ เมือง คือ อำเภอเมืองปัตตานี เมืองยะลา เมืองนราธิวาส เบตง สุไหงโก-ลก ตากใบ และหาดใหญ่

๒) จัดกำลังสมาชิก อส. รักษาความปลอดภัยขบวนรถไฟสายใต้ จากสถานีรถไฟชุมทางหาดใหญ่ ถึง สุไหงโก-ลก ร่วมกับตำรวจรถไฟ วันละ ๒๐ ขบวน

๓.๒ เป้าหมายการปฏิบัติงาน

กรมการปกครองสนับสนุนงบประมาณสำหรับการบริหารงานของศูนย์ปฏิบัติการอำเภอ (ศปก.อ.) เพื่อสร้างประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ในการเสริมสร้างความสงบเรียบร้อย แก้ไขปัญหาความเดือดร้อน และพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน รวมทั้งเพื่อดำเนินการตามภารกิจสำคัญเร่งด่วนของรัฐบาล ในพื้นที่ตำบล หมู่บ้าน จังหวัดชายแดนภาคใต้

๓.๓ ขั้นตอนการดำเนินงาน

๓.๔ แนวทางการปฏิบัติงานในอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอ/ผู้อำนวยการศูนย์ปฏิบัติการอำเภอ

กรมการปกครองโอนจัดสรรเงินงบประมาณให้ศูนย์ปฏิบัติการอำเภอ (ศปก.อ.) จำนวน ๓๗ อำเภอ โดยโอนไปตั้งจ่าย ณ ที่ทำการปกครองจังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส และสงขลา (อำเภอจะนะ เทพา นาทวี และสะบ้าย้อย) ศูนย์ปฏิบัติการอำเภอ (ศปก.อ.) จัดทำโครงการ/กิจกรรม โดยนายอำเภอในฐานะผู้อำนวยการศูนย์ปฏิบัติการอำเภอ (ผอ.ศปก.อ.) ร่วมประชุมพิจารณาอนุมัติโครงการ/กิจกรรม ให้เป็นไปตามมติที่ประชุมศูนย์ปฏิบัติการอำเภอ ซึ่งโครงการ/กิจกรรม ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์การใช้จ่ายเงินงบประมาณ ดังนี้

๑) โครงการ/กิจกรรมในการอำนวยการของศูนย์ปฏิบัติการอำเภอฯ

๒) โครงการ/กิจกรรมที่เพิ่มประสิทธิภาพการสร้างการรับรู้ สร้างความเข้าใจกับประชาชน เพื่อสร้างความปรองดอง สมานฉันท์ ในพื้นที่ จชต. และเสริมสร้างสังคมพหุวัฒนธรรมที่เข้มแข็ง

๓) โครงการ/กิจกรรมเกี่ยวกับการปกป้องเทิดทูนสถาบันหลักของชาติ การเผยแพร่พระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร การสนับสนุนให้หมู่บ้าน/ชุมชน น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติในการดำเนินชีวิต

๔) โครงการ/กิจกรรมด้านการพัฒนาเพื่อความมั่นคง สนับสนุนและเสริมสร้างหมู่บ้าน/ชุมชน ให้มีความเข้มแข็ง สามารถพึ่งพาตนเองได้ มีการพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) กองกำลังประจำถิ่น กำลังประชาชน และโครงการ/กิจกรรมที่ดำเนินการต้องไม่ซ้ำซ้อนกับงบประมาณที่ ปค. ได้สนับสนุนให้แล้ว

๕) โครงการ/กิจกรรมที่สนับสนุนการปฏิบัติงานของศูนย์ดำรงธรรมอำเภอ ในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนและความต้องการของประชาชน การพัฒนาคุณภาพชีวิต การส่งเสริมเศรษฐกิจฐานรากระดับพื้นที่หมู่บ้าน ชุมชน ตำบลและอำเภอ

๖) โครงการ/กิจกรรม ตามนโยบายสำคัญเร่งด่วนเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ และภารกิจอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๗) ห้ามใช้จ่ายเงินงบประมาณดังกล่าวในการจัดประชุม สัมมนา อบรม ทัศนศึกษา ดูงานในสถานที่ต่าง ๆ ยกเว้นการเพิ่มประสิทธิภาพหรือการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับเจ้าหน้าที่รัฐ

๘) ในการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างวัสดุ อุปกรณ์ และสิ่งของอื่น ๆ จะต้องลงทะเบียนควบคุมและดำเนินการตามระเบียบ กฎหมายที่กำหนด

๙) ในการพิจารณาเห็นชอบโครงการ/กิจกรรม ให้เป็นไปตามมติที่ประชุมศูนย์ปฏิบัติการอำเภอ (ศปก.อ.)

โดยศูนย์ปฏิบัติการอำเภอ (ศปก.อ.) จะต้องรายงานผลการดำเนินโครงการ/กิจกรรม และผลการเบิกจ่ายงบประมาณให้กรมการปกครองทราบตามห้วงเวลาที่กำหนด

๔. ปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะ หมายเลขโทรศัพท์เพื่อการสอบถามและหารือ

๔.๑ ปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะ

๑) การจัดทำโครงการ/กิจกรรม เน้นไปในเรื่องการรักษาความสงบเรียบร้อยภายในพื้นที่เป็นหลัก

๒) การจัดทำและการอนุมัติโครงการ/กิจกรรม ของศูนย์ปฏิบัติการอำเภอมีความล่าช้า เนื่องจากการโยกย้ายการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ

๓) การเบิกจ่ายงบประมาณของศูนย์ปฏิบัติการอำเภอมีความล่าช้า

๔) การรายงานผลการปฏิบัติงานและผลการเบิกจ่ายงบประมาณของศูนย์ปฏิบัติการอำเภอมีความล่าช้า

๔.๒ ข้อเสนอแนะ

๑) การจัดทำโครงการ/กิจกรรม ควรจะครอบคลุมตามหลักเกณฑ์ในหลายๆ ด้านตามหลักเกณฑ์ที่กรมการปกครองกำหนด

๒) นายอำเภอ/ผู้อำนวยการศูนย์ปฏิบัติการอำเภอ (ผอ.ศปก.อ.) เน้นย้ำ เร่งรัด การดำเนินโครงการ/กิจกรรม และการเบิกจ่ายงบประมาณ ตลอดจนการรายงานผลฯให้กรมการปกครองทราบตามกำหนดเวลา

๔.๓ หมายเลขโทรศัพท์เพื่อการติดต่อประสานงาน

สำนักกิจการความมั่นคงภายใน

ส่วนประสานราชการ

หมายเลขโทรศัพท์ ๐ ๒๒๒๖ ๐๕๓๒

ภาคผนวก

- อำนาจหน้าที่นายอำเภอตามกฎหมายอื่น ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID - 19)
- สรุปข้อมูลการเป็นศูนย์ปฏิบัติการระดับอำเภอ ณ อาคารที่ว่าการอำเภอ และบทบาทของนายอำเภอในการเป็นประธานกรรมการ/ กรรมการ/ ที่ปรึกษา ฯลฯ ตามระเบียบกฎหมายและภารกิจในพื้นที่

อำนาจหน้าที่นายอำเภอตามกฎหมายอื่น
ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙

ที่	หน่วยงาน	ประเด็นเนื้อหา/ภารกิจที่เกี่ยวข้องกับนายอำเภอ	รายละเอียด	หมายเหตุ
พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘				
๑.คำสั่งห้ามเข้าพื้นที่เสี่ยง				
๑	นายกรัฐมนตรี	- **มาตรา ๕** ในพระราชกำหนดนี้	เมื่อปรากฏว่ามีสถานการณ์ฉุกเฉินเกิดขึ้นและนายกรัฐมนตรี เห็นสมควรใช้กำลังเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองหรือตำรวจหรือเจ้าหน้าที่ฝ่ายพลเรือนหรือเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารหรือเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารร่วมกันป้องกัน แก้ไข ปราบปราม ระงับยับยั้ง ฟื้นฟูหรือช่วยเหลือ ประชาชน ให้นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี มีอำนาจประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินเพื่อบังคับ ใช้ทั่วไปในราชอาณาจักรหรือในบางเขตบางท้องที่ได้ตามความจำเป็นแห่งสถานการณ์	
๒		-คำสั่งนายกรัฐมนตรี ที่ ๔/๒๕๖๓ เรื่องแต่งตั้งผู้กำกับการปฏิบัติงาน หัวหน้าผู้รับผิดชอบและพนักงานเจ้าหน้าที่ในการแก้ไขสถานการณ์ฉุกเฉิน	**ข้อ ๕** ให้ข้าราชการตำรวจ ข้าราชการทหาร และข้าราชการพลเรือน ซึ่งเป็น ผู้ปฏิบัติหน้าที่หรือได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ ในเขตท้องที่ตามประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชกำหนดบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘	
๓		-ข้อกำหนด(ฉบับที่ ๑) พ.ศ. ๒๕๖๓ ออกตามความใน**มาตรา ๙** แห่งพระราช-กำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘	**ข้อ ๑** การห้ามเข้าพื้นที่เสี่ยง ห้ามประชาชนเข้าไปในพื้นที่ หรือสถานที่ซึ่งมีความเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคโควิด-๑๙ ตามที่กำหนดในมติคณะรัฐมนตรีวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๓ หรือตามที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อได้กำหนด	

ที่	หน่วยงาน	ประเด็นเนื้อหา/ภารกิจที่เกี่ยวข้องกับนายอำเภอ	รายละเอียด	หมายเหตุ
๔	นายกรัฐมนตรี		**ข้อ ๑๕** โทษ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามข้อ ๑ ข้อ ๒ ข้อ ๓ ข้อ ๔ ข้อ ๕ หรือข้อ ๖ แห่งข้อกำหนดนี้ ต้องรับโทษตาม**มาตรา ๑๘** แห่งพระราช-กำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๕๘ และอาจมีความผิด ตามมาตรา ๕๒ แห่งพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๕๘ หรือมาตรา๔๑ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. ๒๕๔๒ แล้วแต่กรณีด้วย	
๕		-ข้อกำหนด(ฉบับที่ ๑) พ.ศ. ๒๕๖๓ ออกตามความใน**มาตรา ๑๘** แห่งพระราช-กำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘	ผู้ใดฝ่าฝืนข้อกำหนด ประกาศ หรือคำสั่งที่ออกตามมาตรา ๙ มาตรา ๑๐ มาตรา ๑๑ หรือมาตรา ๑๓ ต้องระวางโทษจำคุก ไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ	
๒.คำสั่งห้ามเข้าพื้นที่เสี่ยงต่อการติดโรค				
๖	นายกรัฐมนตรี	-ข้อกำหนด(ฉบับที่ ๑) พ.ศ. ๒๕๖๓ ออกตามความในมาตรา ๙ แห่งพระราช-กำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘	**ข้อ ๒** การปิดสถานที่เสี่ยงต่อการติดต่อโรค ให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครและผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด ออกคำสั่งโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๕ (๑) แห่งพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๕๘ พิจารณาสั่งปิดสถานที่ซึ่งมีคนจำนวนมากไปทำกิจกรรมร่วมกันและเสี่ยงต่อการแพร่เชื้อโรคโควิด ๑๙ เป็นการชั่วคราว	*ตามข้อกำหนดมาตรา ๙ ฯ ข้อ๑๕ *พ.ร.ก.ฯ ฉุกเฉินฯ ม.๑๘
๗		-พระราชบัญญัติควบคุมโรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๕๘	**-มาตรา ๓๕** ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นเร่งด่วนเพื่อเป็นการป้องกันการแพร่ของโรคติดต่ออันตรายหรือโรคระบาด ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัด หรือผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการโรคติดต่อกรุงเทพมหานคร มีอำนาจในพื้นที่ความรับผิดชอบของตน ดังต่อไปนี้ ฯ	

ที่	หน่วยงาน	ประเด็นเนื้อหา/ภารกิจที่เกี่ยวข้องกับนายอำเภอ	รายละเอียด	หมายเหตุ
๘	นายกรัฐมนตรี	-พระราชบัญญัติควบคุมโรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๕๘	**มาตรา ๕๒** ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อตามมาตรา ๓๔ (๓)(๔)(๗)หรือ(๘)หรือมาตรา๔๐(๓)หรือ(๔) หรือผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครตามมาตรา ๓๕ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือปรับไม่เกิน หนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ	
๓.ฝ่าฝืนคำสั่งปิดช่องทางเข้ามาในราชอาณาจักร				
๙	นายกรัฐมนตรี	-ข้อกำหนด(ฉบับที่ ๑) พ.ศ. ๒๕๖๓ ออกตามความในมาตรา ๙ แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘	**ข้อ ๓** การปิดช่องทางเข้ามาในราชอาณาจักร ในการใช้ยานพาหนะไม่ว่าจะเป็นอากาศยาน เรือ รถยนต์หรือพาหนะอื่นใดหรือในการใช้เส้นทางคมนาคมไม่ว่าทางอากาศ ทางน้ำ หรือทางบก เพื่อเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักร ให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบปิดช่องทางเข้าออก ด่าน จุดผ่านแดนหรือจุดผ่อนปรนตามกฎหมายว่าด้วยโรคติดต่อและกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง สำหรับผู้โดยสารหรือผู้ที่เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักร เว้นแต่ฯ	*ตามข้อกำหนดมาตรา ๙ ฯ ข้อ๑๕ *พ.ร.ก.ฯ ฉุกเฉินฯ ม.๑๘
๔.ฝ่าฝืนกักตุนสินค้า				
๑๐	นายกรัฐมนตรี	-ข้อกำหนด(ฉบับที่ ๑) พ.ศ. ๒๕๖๓ ออกตามความในมาตรา ๙ แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘	**ข้อ ๔** การห้ามกักตุนสินค้า ห้ามผู้ใดกักตุนสินค้าซึ่งเป็นยาเวชภัณฑ์ อาหาร น้ำดื่ม หรือสินค้าอื่นที่จำเป็นต่อการอุปโภคบริโภคในชีวิตประจำวัน ไม่ว่าจะเป็นสินค้าควบคุม ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. ๒๕๕๒ หรือไม่ก็ตาม สำหรับกรณีที่เป็นสินค้าควบคุมการผลิตสินค้าให้มีคุณภาพปริมาณการผลิต การควบคุมราคาจำหน่ายและการส่งออกไปนอกราชอาณาจักรให้เป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนมีความเป็นอยู่อย่างพอเพียงและไม่เกิดภาวะขาดแคลนหรือเดือดร้อนเกินสมควร โดยให้เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องตรวจและควบคุมดูแลผู้ประกอบการดังกล่าวอย่างเคร่งครัดตามพระราชบัญญัติสำรวจการกักตุนโภคภัณฑ์ พ.ศ. ๒๔๙๗ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง	*ตามข้อกำหนดมาตรา ๙ ฯ ข้อ๑๕ *พ.ร.ก.ฯ ฉุกเฉินฯ ม.๑๘

ที่	หน่วยงาน	ประเด็นเนื้อหา/ภารกิจที่เกี่ยวข้องกับนายอำเภอ	รายละเอียด	หมายเหตุ
๑๑	นายกรัฐมนตรี	พระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. ๒๕๔๒	**มาตรา ๓๐** ห้ามมิให้ บุคคลใดกักตุนสินค้าควบคุม โดยมีสินค้าควบคุมไว้ในครอบครองเกินปริมาณที่กำหนดไว้ในประกาศของคณะกรรมการตามมาตรา ๒๕(๑๒) หรือเก็บสินค้าควบคุม ไว้ ณ สถานที่อื่นนอกจากสถานที่เก็บตามที่ได้แจ้งต่อเจ้าพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๒๕(๕)หรือไม่นำสินค้าควบคุมที่มีไว้เพื่อจำหน่ายหรือเสนอขายตามปกติหรือปฏิเสธการจำหน่าย หรือการส่งมอบสินค้าควบคุมโดยไม่มีเหตุผล อันสมควร	
๑๒			**มาตรา ๔๑** ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๒๙ มาตรา ๓๐ หรือมาตรา ๓๑ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ	
๑๓		ประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่องแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. ๒๕๔๒	**ข้อ ๓** ให้ข้าราชการซึ่งดำรงตำแหน่งดังต่อไปนี้ เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติการ ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. ๒๕๔๒ ภายในเขตท้องที่หรือเขตอำนาจของตน	*นายอำเภอ **ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ ***ปลัดอำเภอ
๕.ฝ่าฝืนคำสั่งห้ามชุมนุม				
๑๔	นายกรัฐมนตรี	-ข้อกำหนด(ฉบับที่ ๑)พ.ศ. ๒๕๖๓ ออกตามความในมาตรา ๙ แห่งพระราช-กำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘	**ข้อ ๕** การชุมนุม ห้ามมิให้มีการชุมนุมทำกิจกรรม หรือการมั่วสุมกัน ณ ที่ใดๆ ในสถานที่แออัดหรือกระทำการดังกล่าวอันเป็นการยุยงให้เกิดความสงบเรียบร้อย ทั้งนี้ ภายในเขตพื้นที่ที่หัวหน้าผู้รับผิดชอบในการแก้ไขสถานการณ์ฉุกเฉินในส่วนที่เกี่ยวกับความมั่นคง ประกาศ กำหนด ข้อ ๖ การเสนอ	*ตามข้อกำหนดมาตรา ๙ ฯ ข้อ๑๕ *พ.ร.ก.ฯ ฉุกเฉินฯ ม.๑๘

ที่	หน่วยงาน	ประเด็นเนื้อหา/ภารกิจที่เกี่ยวข้องกับนายอำเภอ	รายละเอียด	หมายเหตุ
๑๕	นายกรัฐมนตรี	-พระราชบัญญัติควบคุมโรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๕๘	**มาตรา ๓๔** เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ เมื่อเกิดโรคติดต่ออันตรายหรือโรคระบาดหรือมีเหตุสงสัยว่าได้เกิดโรคติดต่ออันตรายหรือโรคระบาดในเขตพื้นที่ใดให้เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อในพื้นที่นั้น มีอำนาจที่จะดำเนินการเองหรือออกคำสั่งเป็นหนังสือให้ผู้ใดดำเนินการดังต่อไปนี้	
๑๖		-พระราชบัญญัติควบคุมโรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๕๘	**(๖)**ห้ามผู้ใดกระทำการหรือดำเนินการใดๆ ซึ่งอาจก่อให้เกิดสภาวะที่ไม่ถูกสุขลักษณะ ซึ่งอาจเป็นเหตุให้โรคติดต่ออันตรายหรือโรคระบาดแพร่ออกไป	
๑๗			**มาตรา ๕๑** ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานควบคุม โรคติดต่อตามมาตรา ๓๔(๑)(๒)(๕)หรือ(๖)มาตรา๓๙(๑)(๒)(๓) หรือ(๕) มาตรา ๔๐(๕) หรือไม่อำนวยความสะดวกแก่เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ ตามมาตรา ๓๙ (๔) ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองหมื่นบาท	
๖.การเสนอข่าวหรือทำให้แพร่หลายทางสื่อต่างๆ ซึ่งมีข้อความ/ข่าวสารเกี่ยวกับสถานการณ์โรคติดต่อ COVID-19 อันไม่เป็นความจริง				
๑๘	นายกรัฐมนตรี	-ข้อกำหนด(ฉบับที่ ๑) พ.ศ. ๒๕๖๓ ออกตามความในมาตรา ๙ แห่งพระราช-กำหนดการบริหารราชการ ในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘	**ข้อ ๖** การเสนอข่าว ห้ามการเสนอข่าวหรือทำให้แพร่หลายทางสื่อต่างๆ ซึ่งมีข้อความหรือข่าวสารเกี่ยวกับสถานการณ์ โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (โควิด๑๙) อันไม่เป็นความจริงและอาจทำให้ประชาชนเกิดความหวาดกลัวหรือเจตนาบิดเบือน ข้อมูลข่าวสารดังกล่าวอันทำให้เกิดความเข้าใจผิดในสถานการณ์ฉุกเฉินจนกระทบต่อการดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ในกรณีเช่นนี้ ให้เจ้าหน้าที่เตือนให้ระงับหรือสั่งให้แก้ไขข่าว หรือหากเป็นกรณีที่มีผลกระทบรุนแรง ให้ดำเนินคดีตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ หรือพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘	

ที่	หน่วยงาน	ประเด็นเนื้อหา/ภารกิจที่เกี่ยวข้องกับนายอำเภอ	รายละเอียด	หมายเหตุ
๑๙	นายกรัฐมนตรี	- ข้อกำหนด (ฉบับที่ ๑) พ.ศ. ๒๕๖๓ ออกตามความในมาตรา ๙ แห่งพระราช-กำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘	ให้ศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (โควิด) เป็นศูนย์กลางจัดให้มีการแถลงหรือชี้แจงข่าว ณ ทำเนียบรัฐบาล เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนเป็นประจำ และต่อเนื่อง ในกรณีจำเป็นจะขอความร่วมมือจากโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจ ด้วยก็ได้	
๒๐		พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐ (เดิมพระราชบัญญัติคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐)	**มาตรา ๑๔** ผู้ใดกระทำความผิดที่ระบุไว้ดังต่อไปนี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๕ ปีหรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ (๒) นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นเท็จ โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายต่อการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ	
๒๑		พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐ (เดิมพระราชบัญญัติคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐)	ความปลอดภัยสาธารณะความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประเทศ หรือ โครงสร้างพื้นฐานอันเป็นประโยชน์สาธารณะของประเทศ หรือ ก่อให้เกิดความตื่นตระหนก แก่ประชาชน	
๗.การงดออกนอกเคหสถาน				
๒๒	นายกรัฐมนตรี	-ข้อกำหนด(ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๓ ออกตามความในมาตรา ๙ แห่งพระราช-กำหนดการบริหารราชการ ในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ ผู้ปฏิบัติงานตามข้อกำหนด ประกาศหรือคำสั่งต่างๆ ของทางราชการ หรือมีเหตุจำเป็นอื่นๆ โดยได้รับอนุญาตจาก พนักงาน เจ้าหน้าที่ ผู้ใดฝ่าฝืนข้อนี้ ต้องระวางโทษ จำคุกไม่เกินสองปีหรือปรับ	ข้อ ๑ ห้ามบุคคลใดทั่วราชอาณาจักรออกนอกเคหสถานระหว่างเวลา ๒๒.๐๐ น.ถึง ๐๔.๐๐ น.ของวันรุ่งขึ้น เว้นแต่มีความจำเป็น หรือเป็นผู้ปฏิบัติงานด้านการแพทย์ การธนาคาร การขนส่งสินค้าอุปโภคบริโภค ผลผลิตการเกษตร ยา เวชภัณฑ์ เครื่องมือแพทย์ หนังสือพิมพ์ การขนส่ง น้ำมันเชื้อเพลิง การขนส่งพัสดุภัณฑ์ การขนส่งสินค้าเพื่อนำเข้าหรือส่งออกการขนย้ายประชาชน ไปสู่ที่เอกเทศเพื่อกักกัน ตามกฎหมายว่าด้วยโรคติดต่อ การเข้าออกเวรทำงาน ผลัดกลางคืนตามปกติ หรือการเดินทางมาจากหรือไปยังท่าอากาศยานโดยมีเอกสารรับรองความจำเป็นหรือเอกสารเกี่ยวกับสินค้า หรือการเดินทางและมีมาตรการ	*ตามข้อกำหนดมาตรา ๙ ฯ ข้อ๑๕ *พ.ร.ก.ฯ ฉุกเฉินฯ ม.๑๘

ที่	หน่วยงาน	ประเด็นเนื้อหา/ภารกิจที่เกี่ยวข้องกับนายอำเภอ	รายละเอียด	หมายเหตุ
		ไม่เกินสี่หมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ ทั้งนี้ ตามมาตรา ๑๘ แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการ ในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘	ป้องกันโรคตามข้อกำหนด (ฉบับที่ ๑) หรือเป็นเจ้าหน้าที่	
๒๓		-ข้อกำหนด(ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๖๓ ออกตามความในมาตรา ๙ แห่งพระราช-กำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘	ผู้ปฏิบัติงานตามข้อกำหนด ประกาศหรือคำสั่งต่างๆ ของทางราชการ หรือมีเหตุจำเป็นอื่นๆ โดยได้รับอนุญาตจาก พนักงาน เจ้าหน้าที่ ผู้ใดฝ่าฝืนข้อนี้ ต้องระวางโทษ จำคุกไม่เกินสองปีหรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ทั้งนี้ ตามมาตรา ๑๘ แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการ ในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘	
พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๕๘				
๒๔	**กระทรวงสาธารณสุข** (กรมควบคุมโรค)	**๑.ฝ่าฝืนคำสั่งแยกกัก หรือกักกันของเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ**	**มาตรา๓๔** เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ เมื่อเกิดโรคติดต่ออันตรายหรือโรคระบาดหรือมีเหตุสงสัยว่าได้เกิดโรคติดต่ออันตราย หรือโรคระบาดในเขตพื้นที่ใดให้เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อในพื้นที่นั้นมีอำนาจ ที่จะดำเนินการหรือออกคำสั่งเป็นหนังสือให้ผู้ดำเนินการ ดังต่อไปนี้ (๑)ให้ผู้ที่เป็นหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นโรคติดต่ออันตรายหรือโรคระบาด หรือผู้ที่เป็นผู้สัมผัสโรคหรือเป็นพาหะ มารับการตรวจหรือรักษาหรือรับการชันสูตรทางการแพทย์และเพื่อความปลอดภัยอาจดำเนินการโดยการแยกกัก กักกัน หรือคุมไว้สังเกต ณ สถานที่ซึ่งเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อกำหนดจนกว่า จะได้รับการตรวจและการชันสูตรทางการแพทย์ว่าพ้นระยะติดต่อของโรคหรือสิ้นสุด เหตุอันควรสงสัย ทั้งนี้หากเป็นสัตว์ให้เจ้าของหรือ ผู้ครอบครองสัตว์เป็นผู้นำสัตว์ มารับการตรวจหรือรักษาหรือรับการชันสูตรทางการแพทย์	

ที่	หน่วยงาน	ประเด็นเนื้อหา/ภารกิจที่เกี่ยวข้องกับนายอำเภอ	รายละเอียด	หมายเหตุ
๒๕	**กระทรวงสาธารณสุข (กรมควบคุมโรค)**		**มาตรา ๕๑** ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อตาม มาตรา ๓๔ (๑)(๒)(๕)หรือ(๖)มาตรา๓๙(๑)(๒)(๓)หรือ(๕)มาตรา๔๐(๕) หรือไม่อำนวยความสะดวกแก่เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ ตามมาตรา ๓๙(๔)ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองหมื่นบาท มาตรา๕๒ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อตามมาตรา๓๔(๓)(๔)(๗)หรือ(๘)หรือมาตรา๔๐(๓)หรือ(๔) หรือผู้ว่าราชการจังหวัดหรือผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครตามมาตรา ๓๕ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๑ ปีหรือปรับไม่เกิน หนึ่งแสนบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ	
๒๖		**๒.เป็นเจ้าบ้าน ผู้ควบคุมดูแลบ้าน/สถานประกอบการ พบผู้ที่เป็นโรคติดต่อหรือมีเหตุอันควรสงสัยในบ้าน/สถานประกอบการแล้วไม่แจ้งต่อเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ**	**มาตรา ๓๑** ในกรณีที่มีโรคติดต่ออันตราย โรคติดต่อที่ต้องเฝ้าระวัง หรือโรคระบาดเกิดขึ้น ให้บุคคลดังต่อไปนี้ แจ้งต่อเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ (๑)เจ้าบ้านหรือผู้ควบคุมดูแลบ้านหรือแพทย์ผู้ทำการรักษาพยาบาลในกรณี ที่พบผู้ที่เป็นหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นโรคติดต่อดังกล่าวเกิดขึ้นในบ้าน (๔)เจ้าของ หรือผู้ควบคุมสถานประกอบการหรือสถานที่อื่นใด ในกรณีที่พบผู้ที่เป็นหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นโรคติดต่อดังกล่าวเกิดในสถานที่นั้น **มาตรา ๕๐** ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ และวิธีการแจ้งตามมาตรา ๓๑ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองหมื่นบาท	
พระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. ๒๕๔๒				
๒๗	**กระทรวงพาณิชย์**	**๑.จำหน่ายสินค้าควบคุมเกินราคาที่กำหนด**	**มาตรา ๒๕** เมื่อได้มีการประกาศกำหนดสินค้าหรือบริการควบคุมตามมาตรา ๒๔ แล้วให้คณะกรรมการมีอำนาจดังต่อไปนี้	

ที่	หน่วยงาน	ประเด็นเนื้อหา/ภารกิจที่เกี่ยวข้องกับนายอำเภอ	รายละเอียด	หมายเหตุ
			(๑)กำหนดราคาซื้อหรือราคาจำหน่ายสินค้าหรือบริการควบคุม ให้ผู้ซื้อซื้อในราคาไม่ต่ำกว่าราคาที่กำหนดหรือให้ผู้จำหน่าย จำหน่ายในราคาไม่สูงกว่าราคาที่กำหนด หรือตรึงราคา ไว้ในราคาใดราคาหนึ่ง **มาตรา ๒๙** ห้ามมิให้ผู้ประกอบธุรกิจดำเนินการใดๆ โดยจงใจที่จะทำให้ราคาต่ำเกินสมควรหรือสูงเกินสมควร หรือทำให้เกิดความปั่นป่วน ซึ่งราคาของสินค้าหรือบริการใด คณะกรรมการอาจกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการที่ถือว่าเป็นการทำให้ราคาต่ำเกินสมควร หรือสูงเกินสมควรหรือทำให้ปั่นป่วนซึ่งราคาของสินค้าหรือบริการใดก็ได้ หลักเกณฑ์และวิธีการดังกล่าวให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา	
๒๘			**มาตรา ๓๔** ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามหนังสือเรียกของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๑๘(๑)ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ **มาตรา ๔๑** ผู้ใดฝ่าฝืน มาตรา ๒๙ มาตรา ๓๐ หรือมาตรา ๓๑ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี หรือปรับไม่เกิน หนึ่งแสนสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ	
๒๙		**๒.ขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่**	**มาตรา ๑๘** ในการปฏิบัติการตาม พระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจดังต่อไปนี้ **(๒)** เข้าไปในสถานที่ทำการ สถานที่ผลิตสถานที่จำหน่ายสถานที่รับซื้อ สถานที่เก็บ สินค้าของผู้ประกอบธุรกิจหรือของบุคคลใด หรือสถานที่อื่นที่มีเหตุ อันควรสงสัยว่าจะมีการฝ่าฝืน บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ หรือเข้าไปในยานพาหนะของบุคคลใด หรือสั่งเจ้าของหรือผู้ควบคุมยานพาหนะให้หยุด หรือจอด เพื่อตรวจสอบให้การเป็นไป	

ที่	หน่วยงาน	ประเด็นเนื้อหา/ภารกิจที่เกี่ยวข้องกับนายอำเภอ	รายละเอียด	หมายเหตุ
			ตามพระราชบัญญัตินี้ หรือเพื่อตรวจค้นและยึดพยานหลักฐานหรือทรัพย์สินที่อาจริบได้ตามพระราชบัญญัตินี้ หรือจับกุม ผู้กระทำความผิดที่เกี่ยวข้องกับการฝ่าฝืนมาตรา ๓๐ หรือมาตรา ๓๑ โดยไม่ต้องมีหมายค้นในกรณีดังต่อไปนี้	
๓๐	**กระทรวงพาณิชย์**		**(ก)**เมื่อปรากฏความผิดซึ่งหน้ากำลังกระทำในสถานที่ หรือยานพาหนะ **(ข)**บุคคลที่ได้กระทำความผิดซึ่งหน้าขณะที่ถูกไล่จับหนีไปหรือมีเหตุอันแน่นแฟ้น ควรสงสัยว่าได้ซุกซ่อนอยู่ในสถานที่หรือยานพาหนะ **(ค)**เมื่อมีความสงสัยตามสมควรว่าพยานหลักฐานหรือทรัพย์สินที่อาจริบได้ตามพระราชบัญญัตินี้ อยู่ในสถานที่หรือยานพาหนะ ประกอบทั้งต้องมีเหตุอันควรเชื่อว่า เนื่องจากการ เนิ่นช้ากว่าจะเอาหมายค้นมาได้ พยานหลักฐานหรือทรัพย์สินจะถูกโยกย้าย ซุกซ่อน ทำลายหรือทำให้เปลี่ยนสภาพไปจากเดิม **(ง)**เมื่อผู้จะต้องถูกจับเป็นเจ้าของสถานที่หรือยานพาหนะและการจับนั้นมีหมายจับหรือจับได้โดยไม่ต้องมีหมาย **(๓)**ในกรณีที่มีหลักฐานชัดแจ้งเป็นที่เชื่อได้ว่ามีการฝ่าฝืนมาตรา๓๐ หรือมาตรา๓๑ให้มีอำนาจกัก อายัด หรือยึดสินค้า ยานพาหนะ เอกสารหรือหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด แต่การยึดสินค้า ยานพาหนะ เอกสารหรือหลักฐานต้องได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากประธานคณะกรรมการก่อน	
๓๑			**มาตรา ๓๕**ผู้ใดขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๑๘(๒)หรือ(๓)หรือมาตรา ๒๑ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ	

ที่	หน่วยงาน	ประเด็นเนื้อหา/ภารกิจที่เกี่ยวข้องกับนายอำเภอ	รายละเอียด	หมายเหตุ
๓๒		**๓.ไม่อำนวยความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่**	**มาตรา๑๙** ในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ ให้บุคคลซึ่งเกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกตามสมควร **มาตรา ๓๖** ผู้ใดไม่อำนวยความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๑๙ ต้องระวางโทษ จำคุกไม่เกินสองพันบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ	
พระราชบัญญัติสำรวจการกักตุนโภคภัณฑ์ พ.ศ. ๒๔๙๗				
๓๓	**กระทรวงมหาดไทย**	**๑. ไม่ยอมชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับโภคภัณฑ์ หรือฝ่าฝืนคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่โดยไม่มาให้ถ้อยคำเกี่ยวกับการสำรวจฯ การตุนโภคภัณฑ์**	**มาตรา ๙** ในเขตสำรวจการกักตุน โภคภัณฑ์ให้คณะกรรมการมีอำนาจดังต่อไปนี้ (๑) มีหนังสือสอบถามบุคคลใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับโภคภัณฑ์ซึ่งคณะกรรมการประสงค์จะทำการสำรวจการกักตุนและสั่งหรืออนุมัติให้พนักงานเจ้าหน้าที่สั่งให้บุคคลใดๆ ที่เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำเกี่ยวกับการสำรวจการกักตุนโภคภัณฑ์ก็ได้ **มาตรา ๑๐** ผู้ใดไม่ยอมชี้แจงข้อเท็จจริงตามความในมาตรา ๙(๑) หรือฝ่าฝืนคำสั่งหรือประกาศของคณะกรรมการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามความในมาตรา ๙ (๑) (๒)หรือ(๔)มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท จำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือทั้งปรับทั้งจำ	
๓๔		**๒.ให้ถ้อยคำอันเป็นเท็จแก่คณะกรรมการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่**	**มาตรา ๙** ในเขตสำรวจการกักตุนโภคภัณฑ์ ให้คณะกรรมการมีอำนาจดังต่อไปนี้ **(๑)** มีหนังสือสอบถามบุคคลใด ๆ ที่เกี่ยวข้องให้ชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับโภคภัณฑ์ ซึ่งคณะกรรมการประสงค์จะทำการสำรวจการกักตุน และสั่ง หรืออนุมัติให้พนักงานเจ้าหน้าที่สั่งให้บุคคลใด ๆ ที่เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำเกี่ยวกับการสำรวจการกักตุนโภคภัณฑ์ได้ **มาตรา ๑๒** ผู้ใดให้ถ้อยคำเท็จแก่คณะกรรมการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๙ (๑) หรือ ให้ถ้อยคำเท็จในการแจ้งปริมาณหรือสถานที่เก็บ	

ที่	หน่วยงาน	ประเด็นเนื้อหา/ภารกิจที่เกี่ยวข้องกับนายอำเภอ	รายละเอียด	หมายเหตุ
			โภคภัณฑ์ตามมาตรา ๙ (๒) มีความผิดต้องระวางโทษปรับ ไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือจำคุกไม่เกินสองปี หรือทั้งปรับทั้งจำ	
๓๕	**กระทรวงมหาดไทย**	**๓.ฝ่าฝืนไม่มาแจ้งปริมาณและสถานที่เก็บโภคภัณฑ์ตามประกาศพนักงานเจ้าหน้าที่**	**มาตรา ๙** ในเขตสำรวจการกักตุนโภคภัณฑ์ ให้คณะกรรมการมีอำนาจดังต่อไปนี้ **(๒)**ประกาศให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองโภคภัณฑ์ซึ่งคณะกรรมการประสงค์จะทำการสำรวจการกักตุนมาแจ้งปริมาณและสถานที่เก็บและห้ามยักย้ายโภคภัณฑ์นั้น เว้นแต่จะได้รับหนังสืออนุญาตจากคณะกรรมการ ประกาศดังกล่าวให้ ปิดไว้ ณ ศาลากลางจังหวัด ที่ทำการเทศบาล และที่ชุมนุมชนอื่นๆ ตามที่คณะกรรมการเห็นสมควร **มาตรา ๑๐** ผู้ใดไม่ยอมชี้แจงข้อเท็จจริงตามความในมาตรา ๙ (๑) หรือฝ่าฝืน คำสั่งหรือประกาศของคณะกรรมการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามความในมาตรา ๙(๑)(๒) หรือ(๔)มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือทั้งปรับทั้งจำ	
๓๖		**๔.ยักย้ายหรือเปลี่ยนแปลงสภาพโภคภัณฑ์โดยมิได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่**	**มาตรา ๙** ให้คณะกรรมการมีอำนาจดังต่อไปนี้ **(๒)**ประกาศให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองโภคภัณฑ์ซึ่งคณะกรรมการประสงค์จะทำการสำรวจการกักตุนมาแจ้งปริมาณและสถานที่เก็บและห้ามยักย้ายโภคภัณฑ์นั้น เว้นแต่จะได้รับหนังสืออนุญาตจากคณะกรรมการ ประกาศดังกล่าวให้ ปิดไว้ ณ ศาลากลางจังหวัด ที่ทำการเทศบาล และที่ชุมนุมชนอื่นๆ ตามที่คณะกรรมการเห็นสมควร **มาตรา ๑๐** ผู้ใดไม่ยอมชี้แจงข้อเท็จจริงตามความในมาตรา ๙ (๑)หรือฝ่าฝืนคำสั่งหรือประกาศของคณะกรรมการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามความในมาตรา ๙(๑)(๒) หรือ(๔)มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือทั้งปรับทั้งจำ	

ที่	หน่วยงาน	ประเด็นเนื้อหา/ภารกิจที่เกี่ยวข้องกับนายอำเภอ	รายละเอียด	หมายเหตุ
๓๗	**กระทรวงมหาดไทย**	**๕.ให้ถ้อยคำอันเป็นเท็จในการแจ้งปริมาณหรือสถานที่เก็บโภคภัณฑ์**	**มาตรา ๙** ในเขตสำรวจการกักตุนโภคภัณฑ์ ให้คณะกรรมการมีอำนาจดังต่อไปนี้ **(๒)**ประกาศให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองโภคภัณฑ์ซึ่งคณะกรรมการประสงค์จะทำการสำรวจการกักตุนมาแจ้งปริมาณและสถานที่เก็บและห้ามยักย้ายโภคภัณฑ์นั้น เว้นแต่จะได้รับหนังสืออนุญาตจากคณะกรรมการ ประกาศดังกล่าวให้ ปิดไว้ ณ ศาลากลางจังหวัด ที่ทำการเทศบาล และที่ชุมนุมชนอื่นๆ ตามที่คณะกรรมการเห็นสมควร **มาตรา ๑๒** ผู้ใดให้ถ้อยคำเท็จแก่คณะกรรมการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๙ (๑) หรือ ให้ถ้อยคำเท็จในการแจ้งปริมาณหรือสถานที่เก็บโภคภัณฑ์ตามมาตรา ๙ (๒) มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือจำคุกไม่เกินสองปี หรือทั้งปรับทั้งจำ	
๓๘		**๖.ขัดขวางการปฏิบัติงานของคณะกรรมการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่หรือไม่ให้ความสะดวก**	**มาตรา ๙** ในเขตสำรวจการกักตุนโภคภัณฑ์ ให้คณะกรรมการมีอำนาจดังต่อไปนี้ **(๓)**เข้าไปหรือสั่งให้พนักงานเจ้าหน้าที่เข้าไปในสถานที่หรือเคหสถานของบุคคลใด ซึ่งคณะกรรมการประสงค์ เพื่อจะทำการสำรวจการกักตุนโภคภัณฑ์ ใบรับในการขายหรือแลกเปลี่ยน รายการค้าและเอกสารหลักฐานอื่นๆ เกี่ยวกับโภคภัณฑ์ดังกล่าวในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก ในการนี้ให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่หรือเคหสถานดังกล่าวให้ความสะดวกแก่คณะกรรมการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามสมควร **มาตรา ๑๑** ผู้ใดขัดขวางการกระทำของคณะกรรมการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือไม่ให้ความสะดวกตามความในมาตรา ๙(๓) มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทหรือจำคุก ไม่เกินหกเดือน หรือทั้งปรับทั้งจำ	

ที่	หน่วยงาน	ประเด็นเนื้อหา/ภารกิจที่เกี่ยวข้องกับนายอำเภอ	รายละเอียด	หมายเหตุ
๓๙	**กระทรวงมหาดไทย**	**๗.ฝ่าฝืนคำสั่งให้ขายโภคภัณฑ์ของพนักงานเจ้าหน้าที่**	**มาตรา ๙** ในเขตสำรวจการกักตุนโภคภัณฑ์ ให้คณะกรรมการมีอำนาจดังต่อไปนี้ (๔) สั่งหรืออนุมัติให้พนักงานเจ้าหน้าที่สั่งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองโภคภัณฑ์ ซึ่งคณะกรรมการเห็นว่าได้มีการกักตุน ขายโภคภัณฑ์ดังกล่าวให้แก่บุคคลหนึ่งบุคคลใดหรือ คณะกรรมการตามวิธีการ ราคาและปริมาณที่คณะกรรมการกำหนด หรือสั่งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ยึดและ บังคับซื้อโภคภัณฑ์ตามวิธีการ ราคา และปริมาณที่คณะกรรมการกำหนด ในกรณีที่มีการขัดขืน คำสั่งของ คณะกรรมการมีอำนาจกำหนด ระยะเวลา และเงื่อนไข ในการชำระเงินและในการส่งมอบโภคภัณฑ์ นั้น ในกรณีที่ไม่ปรากฏตัวเจ้าของ หรือผู้ครอบครองโภคภัณฑ์ คณะกรรมการมีอำนาจสั่งให้ ปิด ประกาศคำสั่ง ตามความในวรรคก่อนนั้นไว้ ณ สถานที่เก็บโภคภัณฑ์ หรือพาหนะที่ขนโภคภัณฑ์นั้น เมื่อล่วงพ้นเจ็ดสิบสองชั่วโมงนับแต่วันปิดประกาศคำสั่งแล้ว	
๔๐			เจ้าของหรือผู้ครอบครองโภคภัณฑ์ไม่จัดการตามคำสั่ง ให้คณะกรรมการมีอำนาจยึดและบังคับซื้อตามความในวรรคก่อนได้ ***โภคภัณฑ์ของทางราชการหรือองค์การรัฐบาลไม่อยู่ในบังคับแห่งมาตรานี้** **มาตรา ๑๐** ผู้ใดไม่ยอมชี้แจงข้อเท็จจริงตามความในมาตรา ๙ (๑)หรือฝ่าฝืนคำสั่งหรือประกาศของคณะกรรมการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามความในมาตรา ๙(๑)(๒) หรือ(๔)มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือทั้งปรับทั้งจำ	

สรุปข้อมูลการเป็นศูนย์ปฏิบัติการระดับอำเภอ ณ อาคารที่ว่าการอำเภอ และบทบาทของนายอำเภอ ในการเป็นประธานกรรมการ/กรรมการ/ที่ปรึกษา ฯลฯ ตามระเบียบกฎหมายและภารกิจในพื้นที่

(ส่วนแผนงานยุทธศาสตร์ กองวิชาการและแผนงาน กรมการปกครอง ข้อมูล ณ วันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๖๓)

- การสำรวจข้อมูลการเป็นศูนย์ปฏิบัติการระดับอำเภอ ณ อาคารที่ว่าการอำเภอ ตามระเบียบกฎหมายและภารกิจในพื้นที่
- การสำรวจข้อมูลบทบาทของนายอำเภอในการเป็นประธานกรรมการ/กรรมการ/ที่ปรึกษา ฯลฯ ตามระเบียบกฎหมายและภารกิจในพื้นที่

บันทึก

บันทึก

บันทึก

บันทึก

บันทึก

www.dopa.go.th

กรมการปกครอง fanpage

DOPA channel